

İmam Suyûtî

Tercüme

Prof. Dr. Seyit AVCI

el-CÂMIU'S SAGÎR

CİLT 1 ; 1 - 3500

© Tüm yayın hakları anlaşmalı olarak Serhat Kitabevi'ne aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir; izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

<i>Tashih</i>	: Seyit AVCI
<i>Editör</i>	: Serhat VURUCU
<i>Kapak</i>	: Mustafa ERİKÇİ
<i>İç Tasarım</i>	: Extra Tanıtım Basım ve Ajans Hizmetleri www.extratanim.com 0 (332) 350 72 37
<i>Baskı</i>	: ŞUBAT 2013 / Şelale Matbaa Tel: 3420788 Fevzi Çakmak Mah. Yeni Matbaacılar Sit. 1. Blok No:22 Karatay/KONYA
<i>ISBN</i>	: 978-975-6213-39-1

SERHAT KİTABEVİ
Türbe Cad. No:71 Karatay - KONYA
Tel-Fax: 0 (332) 3509213 Gsm: 0 (536) 382 44 22
Sertifika No: 14782

İmam Suyûtî

ترجمة الجامع الصغير

EL-CÂMIU'S-SAĞÎR TERCÜMESİ

- BİRİNCİ CİLT -

HAZIRLAYAN

Prof. Dr. Seyit AVCI

Şırnak Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

بسم الله الرحمن الرحيم

ÖNSÖZ

Peygamberini alemlere rahmet olarak gönderen Allah Teâlâ'ya hamd, rahmet oluşunu sözleri ve fiilleriyle en güzel şekilde gösteren Resul-i Ekrem Efendimize salat ve selam olsun.

Hadisler, Resul-i Ekrem Efendimizin mübarek dilinden dökülen rahmet damlalarıdır. Yağmur tanelerinin yeryüzüne hayat verdiği gibi, hadisler de müminlerin kalplerine hayat verirler. Hadisler okundukça, mükemmele doğru giden yolda mesafeler alınır. İyi ve doğru olanlar anlaşılmaya, onlarla yaşanmaya başlanır. Güllerin yeşerip çevreye güzel kokular saçtığı gibi, onlarla amel eden müminler de çevrelerine iman kokuları saçarlardı. Kısaca hadisler birer gül demeti gibidirler.

Büyük hadis alimi İmam Suyûtî (ö.911/1505)'nin hadislerle ilgili topladığı gül demetlerinden birisi de *el-Câmiu's-sağîr* adlı eseridir. Kısa ve özlü 10.031 hadisten oluşan eserde genellikle akaid, âdâb, tıp, terğib ve terhib, ilim, dua ve zikir, tevbe ve istiğfar, şemail ve fezâil gibi hadislerle yer verilmiştir. Esere, uydurmacı ve yalancı kişilerin yalnız başlarına rivayet ettikleri hiç bir hadis alınmamıştır. Bazı alimlere göre ise eserde bazı mevzu rivayetler de bulunmaktadır. Eserde hadisler ilk kelimelerine göre alfabetik olarak sıralandığı için senedler tamamen hazfedilmiştir. Tercümede hadislerin kaynakları dipnotta gösterilmiş, sıhhat durumlarını gösteren rumuzlara hadis metinlerinin yanında sahih için صح , hasen için ح ve zayıf için ض harfleriyle işaret edilmiş, aynı konuyla ilgili hadislere kısa başlıklar konulmuştur. Hadis metinlerinin kısa ve eserin alfabetik oluşu, kaynaklarına rumuzlarla işaret

edilmesi ve diğ er bazı özellikleri eseri kullanışlı bir hale getirmiştir. Osmanlı alimleri bu esere büyük önem vermişler, yaptıkları hadis derlemlerinde onu belli başlı kaynaklar arasına almışlardır. Eserin hazırlanmasında diğ er hadis kitapları yanında özellikle Feyzu'l-kad r'den ve daha önce bir kısmı neşredilen *el-C miu's-sağ r* tercümesinden istifade edilmiştir. Bu eser okunurken eserde yer alan anlaşılır hadisler alınmalı, tam olarak anlaşılmayan hadisler ya ehline sorulmalı ya da zamana bırakılmalıdır.

Diğ er eserlerimiz gibi bu eserimizin de müslümanlara faydalı olmasını diler, daha nice hayırlı çalışmalara muvaffak kılmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ederim.

Prof. Dr. Seyit AVCI

Ekim 2012

şIRNAK

Çeşitli Hadisler

۱- إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَىٰ فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَهِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَىٰ دُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا فَهِجْرَتُهُ إِلَىٰ مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ.

1. Ameller niyetlere göredir ve herkese niyetinin karşılığı vardır. Kimin hicreti Allah'a ve resulüne hicretse onun hicreti Allah'a ve resulünedir. Kimin hicreti de elde edeceği bir dünyalığa veya evleneceği bir kadına kavuşmak içinse onun hicreti de hicret ettiği o şeyedir.¹

۲- آتَىٰ بَابَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَسْتَفْتَحُ فَيَقُولُ الْخَازِنُ مَنْ أَنْتَ فَأَقُولُ مُحَمَّدٌ فَيَقُولُ بِكَ أَمْرٌ أَنْ لَا أَفْتَحَ لِأَحَدٍ قَبْلَكَ. صح.

2. Ben cennet kapısına gelerek onun açılmasını isterim, cennet bekçisi de "Sen kimsin?" der. Ben "Muhammed'im" derim. O da "Senden önce hiç kimseye açmamakla emrolundum" der.²

۳- آخِرُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ "جُهَيْنَةُ" فَيَقُولُ أَهْلُ الْجَنَّةِ: عِنْدَ جُهَيْنَةَ الْخَبِرُ الْيَقِينُ. ض.

3. Cehenneme en son girecek kişi, Cüheyne denilen bir adamdır. Cennet halkı "Cüheyne'de kesin haberler var!" der.³

۴- آخِرُ قَرْيَةٍ مِنْ قُرَى الْإِسْلَامِ خَرَابًا الْمَدِينَةُ.

4. İslam beldelerinden en son harab olacak olan yer, Medine'dir.⁴

¹ Buhârî, Bed'ü'l-vahy 1, İmân 41, Nikâh 5, Menâkıbu'l-ensâr 45, İtik 6, Eymân 23, Hiyel 1; Müslim, İmâret 155; Ebû Dâvûd, Talâk 11; Tirmizî, Fedâilü'l-cihâd 16; Nesâî, Tahâret 60; Talâk 24, Eymân 19; İbni Mâce, Zühd 26.

² Müslim, İmân, 333; Ahmed, III, 136.

³ Aclûnî, I, 14.

٥- آخِرُ مَنْ يُخْشَرُ رَاعِيَانِ مِنْ مُرْتَنَةِ يُرِيدَانِ الْمَدِينَةَ يَنْعِقَانِ بِغَنَمِهِمَا فَيَجِدَانَهَا وَخَوْشًا حَتَّى إِذَا بَلَغَا نَبِيَّةَ الْوَدَاعِ خَرَّا عَلَى وُجُوهِهِمَا. صح.

5. En son ölecek olanlar, Müzeyneli iki çobandır. Medine'ye doğru koyunlarına bağırıp giderken orayı bomboş bulacaklar, Seniyyetü'l-veda denilen yere ulaştıklarında ise yüzüstü düşüp öleceklerdir.⁵

٦- آخِرُ مَا أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النَّبِيِّ الْأُولَى إِذَا لَمْ تَسْتَحْ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ. ض

6. İlk peygamberlerden itibaren halkın hatırında kalan son bir söz vardır. O da "Utanmadıktan sonra dilediğini yap!" sözüdür.⁶

٧- آخِرُ مَا تَكَلَّمَ بِهِ إِبْرَاهِيمُ حِينَ أُلْقِيَ فِي النَّارِ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ. صح

7. İbrahim aleyhisselamın ateşe atıldığında son sözü, "Hasbiyallahü ve nime'l-vekil: Allah bana yeter, o ne güzel vekildir" oldu.⁷

٨- آخِرُ أَرْبَعَاءٍ فِي الشَّهْرِ يَوْمَ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ. ض

8. Ayın son çarşambası, bereketi az olan bir gündür.⁸

٩- آدَمُ فِي السَّمَاءِ الدُّنْيَا تُعْرَضُ عَلَيْهِ أَعْمَالُ ذُرِّيَّتِهِ وَيُوسُفُ فِي السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ وَابْنَا الْخَالَةِ يَحْيَى وَعِيسَى فِي السَّمَاءِ الثَّالِثَةِ وَإِدْرِيسُ فِي السَّمَاءِ الرَّابِعَةِ وَهَارُونُ فِي السَّمَاءِ الْخَامِسَةِ وَمُوسَى فِي السَّمَاءِ السَّادِسَةِ وَإِبْرَاهِيمُ فِي السَّمَاءِ السَّابِعَةِ.

9. Adem, dünya semasındadır. Kendisine zürriyetinin amelleri arz olunur. Yusuf ikinci semada, teyze çocukları olan Yahya ve İsa üçüncü semada, İdris dördüncü semada, Harun beşinci semada, Musa altıncı semada, İbrahim de yedinci semadadır.⁹

⁴ İbni Hibbân, XV, 179.

⁵ Hâkim, IV, 609.

⁶ Taberânî, XVII, 237; Beyhakî, Şuab, VI, 144.

⁷ Buhârî, Tefsîr ③, 13; Hâkim, II, 326; Hatîb, IX, 118.

⁸ Hatîb, XIV, 405.

⁹ Beyhakî, Delâil, II, 390.

Tehlikeler

١٠- آفَةُ الظَّرْفِ الصَّلَفُ وَآفَةُ الشَّجَاعَةِ الْبَغْيُ وَآفَةُ السَّمَاخَةِ الْمَنُ وَآفَةُ الْجَمَالِ الْخِيَلُ وَآفَةُ الْعِبَادَةِ الْفَتْرَةُ وَآفَةُ الْحَدِيثِ الْكَذِبُ وَآفَةُ الْعِلْمِ النَّسْيَانُ وَآفَةُ الْجِلْمِ السَّفَةُ وَآفَةُ الْحَسَبِ الْفَخْرُ وَآفَةُ الْجُودِ السَّرْفُ. ض

10. Güzel konuşmanın tehlikesi insanlara karşı kibirlenmek, cesaretin tehlikesi zulmetmek, iyilikseverliğin tehlikesi başa kakmaktır. Güzelliğin tehlikesi böbürlenmek, ibadetin tehlikesi bıkip usanmak, konuşmanın tehlikesi yalan söz söylemektir. İlmin tehlikesi unutmak, yumuşak huyluluğun tehlikesi kendinden bekleneni gösterememek, asaletin tehlikesi soyuyla övünmek, cömertliğin tehlikesi de israf etmektir.¹⁰

١١- آفَةُ الدِّينِ ثَلَاثَةٌ فَقِيهٌ فَاجِرٌ وَإِمَامٌ جَائِرٌ وَمُجْتَهِدٌ جَاهِلٌ.

11. Dinin afet sebebi üç kişidir. Onlar günah işleyen alim, zulmeden idareci ve ibadet eden cahildir.¹¹

١٢- آفَةُ الْعِلْمِ النَّسْيَانُ وَإِضَاعَتُهُ أَنْ تُحَدَّثَ بِهِ غَيْرُ أَهْلِهِ.

12. İlmin tehlikesi unutmak, zayı edilmesi ise onu ehil olmayana öğretmektir.¹²

١٣- أَكَلُ الرِّبَا وَمُوكَلُّهُ وَكَاتِبُهُ وَشَاهِدَاهُ إِذَا عَلِمُوا بِهِ وَالْوَاشِمَةُ وَالْمُسْتَوْشِمَةُ لِلْحُسْنِ وَلَاوِي الصَّدَقَةِ وَالْمُرْتَدُّ أَعْرَابِيًّا بَعْدَ هِجْرَتِهِ مَلْعُونُونَ عَلَى لِسَانِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

13. Faiz yiyen, yediren, onu yazan, bilerek ona şahitlikte bulunan, dövme yapan ve güzellik için dövme yaptıran, sadakayı geciktiren, hicretten sonra irtidat edip tekrar çöle dönenler, kıyamet günü Muhammed'in diliyle lanete uğrayacaklardır.¹³

¹⁰ Beyhakî, Şuab, IV, 158; Heysemî, X, 283.

¹¹ Ebû Nuaym, Ahbâru Isbahân, II, 338.

¹² İbni Ebî Şeybe, V, 286.

¹³ Ahmed, I, 430; Beyhakî, Şuab, IV, 391.

Çeşitli Hadisler

۱۴- أَكُلْ كَمَا يَأْكُل الْعَبْدُ وَأَجْلِسْ كَمَا يَجْلِس الْعَبْدُ.

14. Ben kulun yediği gibi yer, kulun oturduğu gibi otururum.¹⁴

۱۵- آلُ مُحَمَّدٍ كُلُّ تَقِيٍّ. ض

15. Muhammed'in yakınları, bütün takva sahipleridir.¹⁵

۱۶- آلُ الْقُرْآنِ آلُ اللَّهِ.

16. Kur'an ehli, Allah'ın dostlarıdır.¹⁶

۱۷- آمِرُوا النِّسَاءَ فِي بَنَاتِهِنَّ. ح

17. Kızlarını evlendirme hususunda, kadınlarla istişare edin.¹⁷

۱۸- آمِرُوا النِّسَاءَ فِي أَنْفُسِهِنَّ فَإِنَّ النَّيْبَ تُغْرِبُ عَنْ نَفْسِهَا وَإِذْنُ الْبِكْرِ صَمْتُهَا.

18. Evlilik konusunda kadınların fikrini alın. Dul, kendi arzusunu açıkça ifade eder; bakirenin izni ise susmasıdır.¹⁸

۱۹- آمِنْ شِعْرِ أُمِيَّةَ بْنِ أَبِي الصَّلْتِ وَكَفَرَ قَلْبُهُ. ض

19. Ümeyye b. Ebi's-Salt'ın şiiri iman etti, kalbi ise küfretti.¹⁹

۲۰- آمِينَ خَاتَمُ رَبِّ الْعَالَمِينَ عَلَى لِسَانِ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ. ض.

20. Amin, mümin kullarının dili üzerinde alemlerin rabbinin mührüdür.²⁰

۲۱- آيَةُ الْكَرْسِيِّ رِيعُ الْقُرْآنِ. ض

21. Ayete'l-kürsi, Kur'an'ın dörtte biridir.²¹

¹⁴ İbni Sad, I, 381; Ebû Ya'lâ, VIII, 318; Heysemî, IX, 19.

¹⁵ Taberânî, Evsat, III, 338.

¹⁶ Aclûnî, I, 17.

¹⁷ Ebû Dâvûd, Nikâh 23; Ahmed, II, 34; Beyhakî, VII, 115.

¹⁸ Taberânî, XVII, 138; Beyhakî, VII, 123; Heysemî, IV, 279.

¹⁹ İbni Asâkir, IX, 279.

²⁰ İbni Adî, VI, 439; Taberânî, Duâ, I, 89.

²¹ Ahmed, III, 221; Bezzâr, III, 88.

۲۸- إِنْتِ الْمَعْرُوفَ وَاجْتَنِبِ الْمُنْكَرَ وَانْظُرْ مَا يَعْجَبُ أَدْنُكَ أَنْ يَقُولَ لَكَ الْقَوْمُ إِذَا قَمْتَ مِنْ عِنْدِهِمْ فَأَتَيْهِ وَانْظُرْ الَّذِي تَكْرَهُ أَنْ يَقُولَ لَكَ الْقَوْمُ إِذَا قَمْتَ مِنْ عِنْدِهِمْ فَاجْتَنِبْهُ. ض

28. İyilik yap, kötülükten sakın. Yanlarından kalktığında insanların senin hakkında söylemelerini istediğin şeylere bak, onları yap. Yanlarından kalktığında onların senin hakkında söylemelerini istemediğin şeylere dikkat et, onları da yapma!²⁸

۲۹- إِنْتِ حَرْثُكَ أَنْتِ شِئْتَ وَأَطْعَمَهَا إِذَا طَعِمْتَ وَاكْسَهَا إِذَا اكْتَسَيْتَ وَلَا تُقَبِّحِ الْوَجْهَ وَلَا تَضْرِبْ. ح

29. Eşine istediğin gibi yaklaş, yediğinde ona da yedir, giyindiğinde ona da giydir. Onun yüzüne karşı kötü söz söyleme, onu dövme!²⁹

۳۰- اِئْتُوا الْمَسَاجِدَ حُسْرًا وَمُعَصِّينَ فَإِنَّ الْعَمَائِمَ تَبْجَانُ الْمُسْلِمِينَ. ض

30. Mescidlere başı açık olarak da sarıklı olarak da gelin, ama sarıklı olmak müminlerin alametlerindendir.³⁰

۳۱- اِئْتُوا الدَّعْوَةَ إِذَا دُعِيتُمْ. ص

31. Davet edildiğinizde davetlere gidin.³¹

۳۲- اِئْتَدِمُوا بِالزَّيْتِ وَادَّهِنُوا بِهِ فَإِنَّهُ يَخْرُجُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ. ص

32. Zeytinyağını katık edinin ve onunla yağlanın, çünkü o bereketli bir ağaçtan çıkmaktadır.³²

۳۳- اِئْتَدِمُوا وَلَوْ بِالْمَاءِ. ض

33. Su ile de olsa katık yapın.³³

²⁸ Beyhâkî, Şuab, VII, 501.

²⁹ Ebû Dâvûd, Nikâh 41; Ahmed, V, 3, 5.

³⁰ Müttekî, nr. 41143

³¹ Ahmed, II, 127; Abd b. Humeyd, s. 249.

³² Beyhâkî, Şuab, V, 100.

³³ Taberânî, Evsat, II, 159.

٣٤ - ائْتَدُوا مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ يَعْنِي الرِّبَّتِ وَمَنْ عُرِضَ عَلَيْهِ طِيبٌ فَلْيُصِبْ مِنْهُ.

34. Zeytinyağından katık edinin, kendisine koku ikram edilen de ondan sürünsün.³⁴

٣٥ - ائْتَرُّوْا كَمَا رَأَيْتُ الْمَلَائِكَةَ تَأْتَرُّوْا عِنْدَ رَبِّهَا إِلَى أَنْصَافِ سَوْقِهَا.

35. Melekleri rablerinin huzurunda diz kapaklarına kadar giyinmiş olarak gördüğüm gibi siz de giyinin.³⁵

٣٦ - ائْتَدُوا لِلنِّسَاءِ أَنْ يَصَلِّيْنَ بِاللَّيْلِ. صَح

36. Kadınların geceleyin mescidlerde namaz kılmalarına izin verin.³⁶

٣٧ - ائْتَدُوا لِلنِّسَاءِ بِاللَّيْلِ إِلَى الْمَسَاجِدِ. صَح

37. Kadınların geceleyin mescide gitmelerine izin verin.³⁷

٣٨ - أَبِي اللَّهِ أَنْ يَجْعَلَ لِقَاتِلِ الْمُؤْمِنِ تَوْبَةً. صَح

38. Allah Teala, mümini öldürenin tevbesini kabul etmek istemez.³⁸

٣٩ - أَبِي اللَّهِ أَنْ يَرْزُقَ عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ إِلَّا مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ.

39. Allah Teala, mümin kulunu hiç ummadığı yerden rızıklandırmayı ister.³⁹

٤٠ - أَبِي اللَّهِ أَنْ يَقْبَلَ عَمَلِ صَاحِبِ بَدْعَةٍ حَتَّى يَدْعَ بِدَعْتِهِ. ح

40. Allah Teala, bidat sahibinin amelini bidatini bırakıncaya kadar kabul etmez.⁴⁰

³⁴ Taberânî, Evsat, VIII, 182.

³⁵ Taberânî, Evsat, VIII, 13; Deylemî, I, 89.

³⁶ Tayâlisî, s. 257.

³⁷ Ahmed, II, 49.

³⁸ Ziyâ, VI, 163.

³⁹ Beyhakî, Şuab, II, 73; Deylemî, I, 1, 80.

⁴⁰ İbni Mâce, Mukaddime 7.

٤١ - أَيْ اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ لِلْبَلَاءِ سُلْطَانًا عَلَى بَدَنِ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ. ض

41. Allah Teala, belarun mümin kulunun bedeni üzerinde hakim olmasını istemez.⁴¹

٤٢ - ابْتَغُوا الْأَذَانَ وَلَا تَبْتَدِرُوا الْإِمَامَةَ.

42. Ezana rağbet edin, imamlığa rağbet etmeyin.⁴²

٤٣ - ابْتَغُوا الرَّفْعَةَ عِنْدَ اللَّهِ تَحْلُمَ عَمَّنْ جَهَلَ عَلَيْكَ وَتُعْطِيَ مَنْ حَرَمَكَ.

43. Cahillik edene öfkelenmemek, mahrum edene vermek suretiyle Allah katında yüksek dereceler isteyin.⁴³

٤٤ - ابْتَغُوا الْخَيْرَ عِنْدَ حَسَنِ الْوُجُوهِ.

44. Hayrı güzel yüzlü insanların yanında arayın.⁴⁴

٤٥ - أَبَدِ الْمَوَدَّةَ لِمَنْ وَادَّكَ فَإِنَّهَا أَثْبَتْ.

45. Seni sevene sen de sevgini bildir, çünkü bu sevginin devamını sağlar.⁴⁵

٤٦ - إِنْ دَأُ بِنَفْسِكَ فَتَصَدَّقْ عَلَيْهَا فَإِنْ فَضَلَ شَيْءٌ فَلِأَهْلِكَ فَإِنْ فَضَلَ شَيْءٌ عَنْ أَهْلِكَ فَلِذِي قَرَابَتِكَ فَإِنْ فَضَلَ عَنْ ذِي قَرَابَتِكَ شَيْءٌ فَهَكَذَا وَهَكَذَا. صَح

46. Harcamaya nefsinden başla, arta kalanı çoluk çocuğuna sarfeyle. Ailenden bir şey artarsa, onu da akraba ve yakınlarına harca. Onlardan da artarsa kalanı konu komşuna ver!⁴⁶

٤٧ - إِنْ دَأُ بِمَنْ تَعُولُ. صَح

47. Harcamaya aileden başla!⁴⁷

⁴¹ Deylemî, I, 422.

⁴² İbni Ebî Şeybe, I, 358.

⁴³ İbni Adî, VII, 94.

⁴⁴ İbni Ebî'd-Dünyâ, Kazâu'l-havâic, s. 58.

⁴⁵ İbni Ebî'd-Dünyâ, İhvân, s. 117; Heysemî, X, 282.

⁴⁶ Müslim, Zekât 41; Nesâî, Zekât 60, Büyû 84.

⁴⁷ Taberânî, III, 203.

٤٨ - اَبْرِدُوا بِمَا بَدَأَ اللّٰهُ بِهِ. صَح

48. Allah'ın başladığı gibi say etmeye Safa'dan başlayın.⁴⁸

٤٩ - اَبْرِدُوا بِالظَّهْرِ فَإِنَّ شِدَّةَ الْحَرِّ مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ.

49. Sıcakta öğle namazını serinliğe bırakın, zira sıcağın şiddeti cehennemnin nefesindendir.⁴⁹

٥٠ - اَبْرِدُوا بِالطَّعَامِ فَإِنَّ الْحَارَّ لَا بَرَكَةَ فِيهِ.

50. Yemeği biraz soğutun, çünkü sıcak yemeğin bereketi olmaz.⁵⁰

٥١ - اَبْشِرُوا وَبَشِّرُوا مَنْ وَّرَاءَكُمْ أَنَّهُ مِنْ شَهِدٍ أَن لَا إِلَهَ إِلَّا اللّٰهُ صَادِقًا بِهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ. صَح

51. Müjdelenin! Siz de sonrakilere müjde verin ki, Allah'dan başka ilah olmadığına samimi olarak şahitlik eden cennete girecektir.⁵¹

٥٢ - اَبْعَدُ النَّاسِ مِنَ اللّٰهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْقَاصُّ الَّذِي يَخَالِفُ إِلَى غَيْرِ مَا أُمِرَ بِهِ. ض

52. Kıyamet günü Allah'dan en uzak olanlar, başkalarına yapmalarını söyledikleri şeyin tersini yapan kişilerdir.⁵²

٥٣ - اَبْغَضُ الْخَلَالِ إِلَى اللّٰهِ تَعَالَى الطَّلَاقُ. صَح

53. Helallerin Allah Teala'ya en sevimsizi boşanmadır.⁵³

٥٤ - اَبْغَضُ الْخَلْقِ إِلَى اللّٰهِ مَنْ آمَنَ ثُمَّ كَفَرَ.

54. Allah'ın en çok buğzettiği kişi, önce iman edip sonra küfre girendir.⁵⁴

⁴⁸ Abd b. Humeyd, s. 341; İbnî Ebî Şeybe, III, 334.

⁴⁹ Ahmed, III, 52; İbnî Ebî Şeybe, I, 286.

⁵⁰ Deylemî, I, 18.

⁵¹ Ahmed, IV, 402, 411.

⁵² Deylemî, I, 81.

⁵³ Ebû Dâvûd, Talâk 3; İbnî Mâce, Talâk 1.

⁵⁴ Temmâm, II, 231.

۵۵- أَبْغَضُ الرِّجَالِ إِلَى اللَّهِ الْأَلَدُّ الْخَصِمُ. صح

55. Allah'ın en çok gazap ettiği kimse, düşmanlıkta aşırı giddendir.⁵⁵

۵۶- أَبْغَضُ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ مَنْ كَانَ ثَوْبَاهُ خَيْرًا مِنْ عَمَلِهِ أَنْ تَكُونَ ثِيَابُهُ ثِيَابُ الْأَنْبِيَاءِ وَعَمَلُهُ عَمَلُ الْجَبَّارِينَ. ض

56. Kullar içerisinde Allah'a en sevimsiz olan, kılık kıyafeti amelin-den daha hayırlı olan kimsedir. Onun kılık kıyafeti peygamberlere, ameli ise zalimlerin ameline benzer.⁵⁶

۵۷- أَبْغَضُ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ ثَلَاثَةٌ مُلْحِدٌ فِي الْحَرَمِ وَمُبْتَغٍ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ وَمُطَلِّبٌ دَمَ امْرَأَةٍ بَغِيرِ حَقِّ لِيُفْهِقَ دَمَهُ. صح

57. İnsanların Allah'a en sevimsizi üç kişidir. Onlar Harem'de günah işleyen, İslam'da cahiliye adetini yaşatmak isteyen, haksız yere bir kimsenin kanını dökmeyi şiddetle arzulayan kişilerdir.⁵⁷

۵۸- أَبْغُونِي الضُّعْفَاءَ فَإِنَّمَا تُرْزَقُونَ وَتُنْصَرُونَ بِضَعْفَائِكُمْ.

58. Bana zayıflarınızı arayın, zira siz ancak zayıflarınız sayesinde rızıklandırılır ve yardım görürsünüz.⁵⁸

۵۹- أُنَبِّئُوا حَاجَةً مَنْ لَا يَسْتَطِيعُ إِبْلَاحَ حَاجَتِهِ فَمَنْ أُنْبِغَ سُلْطَانًا حَاجَةً مَنْ لَا يَسْتَطِيعُ إِبْلَاحَهَا ثَبَّتَ اللَّهُ قَدَمَيْهِ عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

59. İhtiyacını başkalarına söyleyemeyen kişinin ihtiyacını başkalarına ulaştırın. İhtiyacını başkalarına söyleyemeyen kişinin ihtiyacını yetkili kişilere ulaştırmanın ayaklarını Allah kıyamet günü sırat üzerinde sabit kılar.⁵⁹

⁵⁵ Buhârî, Tefsir (2), 37, Ahkâm 34; Müslim, İlim 5; Tirmizî, Tefsir (2), 23; Nesâî, Kudât 34; Ahmed, VI, 55, 63, 205.

⁵⁶ Ukaylî, II, 163; Deylemî, I, 367.

⁵⁷ Buhârî, Diyat 9.

⁵⁸ Buhârî, Cihâd 76; Ebû Dâvûd, Cihâd 70; Tirmizî, Cihâd 24; Nesâî, Cihâd 43; Ahmed, V, 198.

⁵⁹ Suyûfî, Sağîr, nr. 59.

٦٠- اَبْنُوا الْمَسَاجِدَ وَاتَّخِذُوهَا جُمًا. ح

60. Mescidler yapın, onlarda sadeliği esas alın.⁶⁰

٦١- اَبْنُوا مَسَاجِدَكُمْ جُمًا وَابْنُوا مَدَائِنَكُمْ مُشْرِفَةً. ح

61. Mescidleri inşada sadeliği esas alın, şehirlerinizi ise gösterişli yapın.⁶¹

٦٢- اَبْنُوا الْمَسَاجِدَ وَأَخْرِجُوا الْقِمَامَةَ مِنْهَا فَمَنْ بَنَى لِلَّهِ بَيْتًا بَنَى لِلَّهِ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَإِخْرَاجُ الْقِمَامَةِ مِنْهَا مُهُوْرُ الْخَوْرِ الْعَيْنِ. صَح

62. Mescidler yapın ve oralardan tozu toprağı çıkarın. Allah için bir mescid yapana Allah da cennette ona bir köşk yapar. Mescidlerden tozu toprağı çıkarmak hurilerin mehirleridir.⁶²

٦٣- اَبْنِ الْقَدَحَ عَنْ فَيْكِ ثُمَّ تَنَفَّسْ.

63. Bardağı ağzından uzaklaştır, sonra nefes al.⁶³

٦٤- اَبْنِ اَدَمَ اَطْعِ رَبَّكَ تُسَمَّى عَاقِلًا وَلَا تَعْصِهِ فَتُسَمَّى جَاهِلًا. ط

64. Ey Ademoğlu! Rabbine itaat et ki sana akıllı denilsin, ona isyan etme ki, sana cahil denilmesin.⁶⁴

٦٥- اَبْنِ اَدَمَ عِنْدَكَ مَا يَكْفِيكَ وَأَنْتَ تَطْلُبُ مَا يُطْعِمُكَ اَبْنِ اَدَمَ لَا بِقَلِيلٍ تَقْنَعُ وَلَا بِكَثِيرٍ تَشْبَعُ اَبْنِ اَدَمَ إِذَا أَصْبَحْتَ مُعَافَى فِي جَسَدِكَ آمِنًا فِي سِرِّكَ عِنْدَكَ قُوْتُ يَوْمِكَ فَعَلَى الدُّنْيَا الْعَفَاءُ. صَح

65. Ey Ademoğlu! Yanında yeterli miktar imkan varken seni azdıracak şeyleri istersin. Ey Ademoğlu! Ne aza kanaat edersin, ne de çoğa doyersin. Ey Ademoğlu! Vücudun afiyette, canın emniyette ve günlük

⁶⁰ İbni Ebî Şeybe, I, 274; Beyhakî, II, 439.

⁶¹ İbni Ebî Şeybe, I, 274; Ahmed, I, 187.

⁶² Taberânî, III, 19; İbni Asâkir, V, 110.

⁶³ Ahmed, III, 57; Beyhakî, Şuab, V, 114.

⁶⁴ Ebû Nuaym, VI, 345.

yiyeceğin de yanında sabahladığında artık dünyayı kendi haline bırakiver!⁶⁵

٦٦- ابْنُ أُخْتِ الْقَوْمِ مِنْهُمْ. صَح

66. Bir kavmin kızkardeşlerinin oğlu, onlardandır.⁶⁶

٦٧- ابْنُ السَّبِيلِ أَوَّلُ شَارِبٍ يَغْنِي مِنْ زَمْزَمَ. ح

67. Yolcu, zezemi ilk içen.⁶⁷

Sahabiler

٦٨- أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ سَيِّدَا كَهُولِ أَهْلِ الْجَنَّةِ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ إِلَّا النَّبِيَّ وَالْمُرْسَلِينَ.

68. Ebu Bekir'le Ömer, nebiler ve resuller dışında gelmiş geçmiş bütün cennet halkının efendileridir.⁶⁸

٦٩- أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ مَنِّي بِمَنْزِلَةِ السَّمْعِ وَالْبَصَرِ مِنَ الرَّأْسِ.

69. Ebu Bekir'le Ömer baş için kulakla göz ne ise onlar da benim için öyledirler.⁶⁹

٧٠- أَبُو بَكْرٍ خَيْرُ النَّاسِ إِلَّا أَنْ يَكُونَ نَبِيٌّ.

70. Ebu Bekir, peygamberler dışında insanların en hayırlısıdır.⁷⁰

٧١- أَبُو بَكْرٍ صَاحِبِي وَمُؤْنِسِي فِي الْغَارِ سُدُّوا كُلَّ خَوْخَةٍ فِي الْمَسْجِدِ غَيْرَ خَوْخَةٍ أَبِي بَكْرٍ.

⁶⁵ Taberânî, Evsat, VIII, 361; Beyhakî, Şuab, VII, 294.

⁶⁶ Buhârî, Feraiz 24, Müslim, Zekât 133; Ebû Dâvûd, Edeb 121; Tirmizî, Menâkıb 85; Nesâî, Zekât 96; İbni Mâce, Cihâd 13.

⁶⁷ Taberânî, Sağır, I, 162.

⁶⁸ Tirmizî, Menâkıb 16; İbni Mâce, Mukaddime 11; Ahmed, I, 80.

⁶⁹ Ebû Nuaym, Marife, II, 886.

⁷⁰ İbni Adî, V, 276; Heysemî, IX, 44.

71. Ebu Bekir arkadaşım ve mağarada can yoldaşımdır. Ebu Bekir'in kapısından başka mescide açılan bütün kapıları kapatın.⁷¹

٧٢- أَبُو بَكْرٍ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ وَأَبُو بَكْرٍ أَخِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. ض

72. Ebu Bekir benden, ben de ondanım. Ebu Bekir benim dünyada ve ahirette kardeşimdir.⁷²

٧٣- أَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ وَعُثْمَانُ فِي الْجَنَّةِ وَعَلِيٌّ فِي الْجَنَّةِ وَطَلْحَةُ فِي الْجَنَّةِ وَالزُّبَيْرُ فِي الْجَنَّةِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ فِي الْجَنَّةِ وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ فِي الْجَنَّةِ وَسَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ فِي الْجَنَّةِ وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ فِي الْجَنَّةِ. صَح

73. Ebu Bekir cennette, Ömer cennette, Osman cennette, Ali cennette, Talha cennette, Zübeyr cennette, Abdurrahman bin Avf cennette, Sa'd bin Ebi Vakkas cennette, Said bin Zeyd cennette, Ebu Ubeyde bin Cerrah cennettedirler.⁷³

٧٤- أَبُو سُفْيَانَ بْنُ الْحَارِثِ خَيْرٌ أَهْلِي.

74. Ebu Süfyan b. el-Haris, akrabamın hayırlılarındanıdır.⁷⁴

٧٥- أَتَاكُمْ أَهْلُ الْيَمَنِ أَضْعَفُ قُلُوبًا وَأَرْقُ أَفْئِدَةً الْفَقَهُ يَمَانٍ وَالْحِكْمَةُ يَمَانِيَّةٌ. صَح

75. Size Yemenliler geldi, onlar yumuşak kalpli, yufka yürekli dirler. Fıkıh Yemenli, hikmet de Yemenli'dir.⁷⁵

Cibril

٧٦- أَتَانِي جِبْرِيلُ بِالْحُمَى وَالطَّاعُونَ فَأَمْسَكْتُ الْحُمَى فِي الْمَدِينَةِ وَأَرْسَلْتُ الطَّاعُونَ إِلَى الشَّامِ فَالطَّاعُونَ شَهَادَةٌ لَأُمَّتِي وَرَحْمَةٌ لَهُمْ وَرِجْسٌ عَلَى الْكَافِرِينَ. صَح

⁷¹ İbni Merd^oye, IV, 202; Deylemî, I, 1, 77, 78.

⁷² Deylemî, I; 437.

⁷³ Tirmizî, Menâkıb 26.

⁷⁴ İbni Sad, IV, 53.

⁷⁵ Buhârî, Menâkıb I; Müslim, İmân 82, 84, 88-90.

76. Cibril bana humma ve taunu getirdi. Ben hummayı Medine'de tuttum, taunu ise Şam'a gönderdim. Taun, ümmetimin şهادeti olup onlara rahmet, kafirlere ise azabdır.⁷⁶

٧٧- أَتَانِي جِبْرِيلُ فَقَالَ بَشِّرْ أُمَّتَكَ أَنَّهُ مَن مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ قُلْتُ يَا جِبْرِيلُ وَإِنْ سَرَقَ وَإِنْ زَنَى قَالَ نَعَمْ قُلْتُ وَإِنْ سَرَقَ وَإِنْ زَنَى قَالَ نَعَمْ وَإِنْ شَرِبَ الْخَمْرَ. صح

77. Bana Cibril geldi ve "Ümmetinden Allah'a ortak koşmadan ölen kimsenin cennete gireceğini müjdele!" dedi. Ben ey Cibril, hırsızlık yapsa zina etse de mi?" dedim. "Evet" dedi. Ben hırsızlık yapsa zina etse de mi? dedim. "Evet" dedi. Hırsızlık yapsa zina etse de mi? dedim. "Evet, içki içse de" dedi.⁷⁷

٧٨- أَتَانِي جِبْرِيلُ فَبَشَّرَنِي أَنَّهُ مَن مَاتَ مِنْ أُمَّتِكَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ فَقُلْتُ وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ فَقَالَ وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ.

78. Bana Cibril geldi ve "Ümmetinden Allah'a şirk koşmadan ölen kimse cennete girecektir" müjdesini verdi. Ben zina etse, hırsızlık yapsa da mı? dedim. "Zina etse, hırsızlık yapsa da" dedi.⁷⁸

٧٩- أَتَانِي جِبْرِيلُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ كُنْ عَجَاجًا نَجَاجًا.

79. Cibril bana geldi ve "Ey Muhammed! Telbiyede sesini yükselt, çokça kan akıt!" dedi.⁷⁹

٨٠- أَتَانِي جِبْرِيلُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ كُنْ عَجَاجًا بِالتَّلْبِيَةِ نَجَاجًا بِنَحْرِ الْبَدَنِ.

80. Cibril bana geldi ve "Ey Muhammed! Telbiyede sesini yükselt, kurban hayvanlarını keserek çokça kan akıt!" dedi.⁸⁰

⁷⁶ Ahmed, V, 81; Taberânî, XXII, 391.

⁷⁷ Ahmed, V, 161; İbni Hibbân, I, 394.

⁷⁸ Buhârî, İstikrâz 3, Rikâk 14; Müslim, Zekât 32.

⁷⁹ Ahmed, IV, 56; Taberânî, VII, 144.

⁸⁰ Râfiî, III, 337.

٨١- أَتَانِي جِبْرِيلُ فَأَمَرَنِي أَنْ أَمُرَ أَصْحَابِي مَنْ مَعِيَ أَنْ يَرْفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ بِالتَّلْبِيَةِ. صح

81. Cibril bana geldi, ashabıma ve yanımda olanlara telbiyede seslerini yükseltmelerini söylememi emretti.⁸¹

٨٢- أَتَانِي جِبْرِيلُ فَقَالَ لِي إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكَ أَنْ تَأْمُرَ أَصْحَابَكَ أَنْ يَرْفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ بِالتَّلْبِيَةِ فَإِنَّهَا مِنْ شَعَائِرِ الْحَجِّ. صح

82. Cibril bana geldi ve "Allah Teala, ashabına telbiyede seslerini yükseltmelerini, onun haccın şiarından olduğunu sana söylememi bana emretti" dedi.⁸²

٨٣- أَتَانِي جِبْرِيلُ فَقَالَ إِنَّ رَبِّي وَرَبَّكَ يَقُولُ لَكَ تَذَرِي كَيْفَ رَفَعْتُ لَكَ ذِكْرَكَ قُلْتُ اللَّهُ أَعْلَمُ قَالَ لَا أَذْكُرُ إِلَّا ذُكِرْتَ مَعِيَ. صح

83. Bana Cibril geldi, rabbim ve rabbim 'Senin ismini nasıl yücelttiğimi biliyor musun?' diye soruyor" dedi. Ben, Allah daha iyi bilir dedim. Bunun üzerine Cibril, "Allah, benim isminin anıldığı her yerde senin ismin de anılır" buyuruyor, dedi.⁸³

٨٤- أَتَانِي جِبْرِيلُ فِي خَضِرٍ تَعْلَقُ بِهِ الدُّرُّ. صح

84. Cibril bana üzerinde inciler takılı yeşil bir elbise içinde geldi.⁸⁴

٨٥- أَتَانِي جِبْرِيلُ فَقَالَ: إِذَا تَوَضَّأْتَ فَخَلَّلْ لِحْيَتَكَ. ح

85. Cibril bana geldi ve "Abdest aldığında sakalını hilalle!" dedi.⁸⁵

٨٦- أَتَانِي جِبْرِيلُ بِقَدْرِ فَأَكَلْتُ مِنْهَا فَأَعْطَيْتُ قُوَّةَ أَرْبَعِينَ رَجُلًا فِي الْجَمَاعِ.

86. Cibril bana bir tencere getirdi. Onun içindekinden yediğim zaman bana kırk erkeğin ilişki gücü verildi.⁸⁶

⁸¹ Ahmed, IV, 56; İbni Hibbân, IX, 111; Beyhakî, V, 41.

⁸² Ahmed, IV, 56.

⁸³ Ebû Ya'lâ, II, 522; İbni Hibbân, VIII, 175.

⁸⁴ Ahmed, I, 407; Taberânî, Evsat, II, 253.

⁸⁵ İbni Ebî Şeybe, VII, 318.

۸۷- أتاني جبريل في أول ما أوحى إليّ فعلمني الوضوء والصلاة فلما فرغ الوضوء أخذ غرفة من الماء فنضح بها فرجّه. ح

87. İlk vahyin indiği sıralarda Cibril bana gelip abdest ve namazı öğretti. Abdest aldıktan sonra bir avuç su aldı ve onu avret yerine serpti.⁸⁷

۸۸- أتاني جبريل في ثلاثِ بَقِينٍ من ذي القعدة فقال: دخلتُ العمرة في الحج إلى يوم القيامة. ح

88. Cibril bana zilkadeden üç gün kala geldi ve şöyle dedi: "Kıyamete kadar umre hacca dahil oldu."⁸⁸

۸۹- أتاني جبريل فقال يا محمد عِشْ ما شئتَ فإنك ميتٌ وأحبب من شئتَ فإنك مفارقه واعمل ما شئتَ فإنك مجزيٌّ به واعلم أن شرف المؤمن قيامه بالليل وعِزُّه استغناؤه عن الناس. صح

89. Cibril bana gelerek şöyle dedi: "Ey Muhammed! İstediğin kadar yaşa sonunda öleceksin, istediğin kimseyi sev sonunda ondan ayrılacaksın, istediğin şeyi yap sonunda karşılığını göreceksin. Şunu bil ki, müminin şerefi gece ibadetine kalkmasında, izzeti ise insanlardan bir şey beklememesindedir."⁸⁹

۹۰- أَتَانِي آتٍ مِنْ عِنْدِ رَبِّي فَخَيَّرَنِي بَيْنَ أَنْ يُدْخِلَ نِصْفَ أُمَّتِي الْجَنَّةَ وَبَيْنَ الشَّفَاعَةِ فَأَخْتَرْتُ الشَّفَاعَةَ وَهِيَ لِمَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا.

90. Bana rabbimden bir elçi geldi ve ümmetimin yarısının cennete girmesiyle onlara şefaathetmem arasında beni serbest bıraktı. Ben şefaati tercih ettim. Şefaathet, ümmetimden Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmadan ölen kimseler içindir.⁹⁰

⁸⁶ İbni Sad, I, 374.

⁸⁷ Buhârî, Vudû 7; Ahmed, I, 268, IV, 161.

⁸⁸ Taberânî, XII, 228.

⁸⁹ İbni Kesîr, Tefsîr, VIII, 356.

⁹⁰ Buhârî, Tefsîr (9), 12, 13; Müslim, Fedâilü's-sahâbe 25; Münafikin 4; Tirmizî, Kıyâmet 13; İbni Mâce, Zühd 13.

٩١- أَتَانِي آتٍ مِنْ عِنْدِ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ فَقَالَ مَنْ صَلَّى عَلَيْكَ مِنْ أُمَّتِكَ صَلَاةً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ وَمَحَا عَنْهُ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ وَرَفَعَ لَهُ عَشْرَ دَرَجَاتٍ وَرَدَّ عَلَيْهِ مِثْلَهَا. صَح

91. Bana rabbimden bir melek geldi ve şöyle dedi: "Ümmetinden sana bir salat edene Allah on sevap yazar, on günahını siler, derecesini on kat yükseltir ve getirdiği salatın aynıyla karşılık verir."⁹¹

٩٢- أَتَانِي مَلِكٌ بِرِسَالَةٍ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ثُمَّ رَفَعَ رِجْلَهُ فَوَضَعَهَا فَوْقَ السَّمَاءِ وَالْأُخْرَى فِي الْأَرْضِ لَمْ يَرْفَعَهَا.

92. Bana Allah Teala'dan elçi bir melek geldi, sonra bir ayağını kaldırıp semaya, diğerini de yeryüzü üzerine koydu, onu kaldırmadı.⁹²

٩٣- أَتَانِي مَلَكٌ فَسَلَّمَ عَلَيَّ نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ لَمْ يَنْزِلْ قَبْلَهَا فَبَشَّرَنِي أَنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَأَنَّ فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ. صَح

93. Gökten daha önce hiç inmemiş olan bir melek gelip bana selam verdi ve Hasan ve Hüseyin'in cennet gençlerinin, Fatıma'nın da cennet kadınlarının efendisi olduğunu müjdeledi.⁹³

٩٤- اتَّبِعُوا الْعُلَمَاءَ فَإِنَّهُمْ سُرُجُ الدُّنْيَا وَمَصَابِيحُ الْآخِرَةِ. ض

94. Alimlere uyun, çünkü onlar dünyanın kandilleri, ahiretin de lambalarıdır.⁹⁴

٩٥- أَتَتْكُمُ الْمَيِّتَةُ رَاتِبَةً لَازِمَةً إِمَّا بِشَقَاوَةٍ وَإِمَّا بِسَعَادَةٍ. ض

95. Sizin için ölüm kesin olarak takdir edilmiştir, o ya azap ya da saadet getirir.⁹⁵

⁹¹ Ahmed, IV, 29.

⁹² Taberânî, Evsat, VII, 6; Heysemî, I, 80.

⁹³ Tirmizî, Menâkıb 31.

⁹⁴ Deylemî, I, 71

⁹⁵ Ebû Nuaym, VII, 304; Beyhakî, Şuab, VII, 356.

٩٦- اتَّجِرُوا فِي أَمْوَالِ الْيَتَامَى لَا تَأْكُلْهَا الزُّكَاةُ. صَح

96. Yetimlerin mallarını kendi adlarına çalıştırın ki, zekat onu yiyip bitirmesin.⁹⁶

٩٧- أَتُحِبُّ أَنْ يَلِينَ قَلْبُكَ وَتُدْرِكَ حَاجَتَكَ اِرْحَمِ الْيَتِيمَ وَاَمْسَحْ رَأْسَهُ وَأَطْعِمْهُ مِنْ طَعَامِكَ يَلِنْ قَلْبُكَ وَتُدْرِكَ حَاجَتَكَ.

97. Kalbinin yumuşamasını ister misin? Yetime merhamet et, başını okşa, yiyeceğinden ona yedir ki, kalbin yumuşasın ve ihtiyacın giderilsin.⁹⁷

٩٨- اتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا وَمُوسَى نَجِيًّا وَاتَّخَذَنِي حَبِيبًا ثُمَّ قَالَ وَعِزَّتِي وَجَلَالِي لَأَوْثِرَنَّ حَبِيبِي عَلَى خَلِيلِي وَنَجِيِّ. ض

98. Allah Teala İbrahim'i dost, Musa'yı sırdaş, beni de habib edindi. Sonra "İzzet ve celalim hakkı için seni dostum ve sırdaşıma tercih ettim" buyurdu.⁹⁸

Edinilecek Şeyler

٩٩- اتَّخِذُوا السَّرَاوِيلَ فَإِنَّهَا مِنْ أَسْتَرِ ثِيَابِكُمْ وَحَصِّنُوا بِهَا نِسَاءَكُمْ إِذَا خَرَجْتُمْ. ض

99. Sirval edinin, o elbiselerinizin en iyi örtenidir. Dışarı çıktıklarında hanımlarınızı da onunla koruyun.⁹⁹

١٠٠- اتَّخِذُوا السُّودَانَ فَإِنَّ ثَلَاثَةً مِنْهُمْ مِنْ سَادَاتِ أَهْلِ الْجَنَّةِ لُقْمَانُ الْحَكِيمُ وَالنَّجَاشِيُّ وَبِلَالُ الْمُؤَدَّنُ.

100. Sudanlıları dost edinin. Zira onlardan üç kişi cennet halkının efendilerindendir. Onlar Lokman Hakim, Necaşi ve müezzîn Bilal'dir.¹⁰⁰

⁹⁶ Taberânî, Evsat, IV, 264; Heysemî, III, 67.

⁹⁷ Abdürrezzâk, XI, 96; Taberânî, III, 237.

⁹⁸ Beyhakî, Şuab, II, 185; Deylemî, I, 422.

⁹⁹ Ukaylî, I, 54; Beyhakî, s. 358.

¹⁰⁰ Taberânî, XI, 198; Deylemî, I, 83.

۱۰۱- اتَّخِذُوا الدِّيكَ الْأَبْيَضَ فَإِنَّ دَاراً فِيهَا دِيكٌ أبيضٌ لَا يَقْرُبُهَا شَيْطَانٌ وَلَا سَاجِرٌ وَلَا الدُّوْبَرَاتُ حَوْلَهَا. ض

101. Beyaz horoz edinin. Çünkü içinde beyaz horozun bulunduğu eve ve çevresindeki evlere şeytan ve sihirbazlar yaklaşamazlar.¹⁰¹

۱۰۲- اتَّخِذُوا هَذِهِ الْحَمَامَ الْمُقَاصِصَ فِي بُيُوتِكُمْ فَإِنَّهَا تُلْهِي الْجِنَّ عَنِ صِينَانِكُمْ.

102. Evlerinizde kanatları kesilmiş güvercinler bulundurun, onlar çocuklara karşı cinleri oyalar.¹⁰²

۱۰۳- اتَّخِذُوا الْغَنَمَ فَإِنَّهَا بَرَكَةٌ. ح

103. Koyun edinin, çünkü o berekettir.¹⁰³

۱۰۴- اتَّخِذُوا عِنْدَ الْفُقَرَاءِ أَيْدِي فَإِنَّ لَهُمْ ذُؤْلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

104. Fakirler yanında bir hatırınız olsun. Çünkü onlar kıyamet gününde üstün insanlar olacaklardır.¹⁰⁴

۱۰۵- اتَّخِذْهُ مِنْ وَرْقٍ وَلَا تُثِمِّمُهُ مِثْقَالاً يَعْنِي الْخَاتَمَ. ح

105. Gümüşten yüzük edin, onu bir miskale vardırma!¹⁰⁵

۱۰۶- أَتَدْرُونَ مَا الْعَصَةُ ؟ نَقْلُ الْحَدِيثِ مِنْ بَعْضِ النَّاسِ إِلَى بَعْضٍ لِيُفْسِدُوا بَيْنَهُمْ.

106. Azh'ın ne olduğunu biliyor musunuz? Azh, aralarını bozmak için insanlar arasında söz taşımaktır.¹⁰⁶

¹⁰¹ Taberânî, Evsat, I, 210; Heysemî, V, 117.

¹⁰² İbni Adî, V, 163; Zehebi, Mîzân, V, 68.

¹⁰³ Ahmed, VI, 424; Taberânî, XIV, 427; Hatîb, VII, 10.

¹⁰⁴ Deylemî, I, 83.

¹⁰⁵ İbni Hibbân, XII, 299; Beyhakî, Şuab, V, 199.

¹⁰⁶ Buhârî, Müfred, I, 153; Beyhakî, X, 246.

۱۰۷ - اَتْرَعُوا الطُّسُوسَ وَخَالَفُوا الْمَجُوسَ.

107. Kapları doldurun, mecusilere muhalefet edin.¹⁰⁷

۱۰۸ - اَتْرَعُونَ عَنْ ذِكْرِ الْفَاجِرِ أَنْ تَذْكُرُوهُ فَادْكُرُوهُ يَعْرِفُهُ النَّاسُ. ض

108. Facirin adını anmaktan çekiniyor musunuz? Onu anlatın ki insanlar onu bilsin.¹⁰⁸

۱۰۹ - اَتْرَعُونَ عَنْ ذِكْرِ الْفَاجِرِ مَتَى يَعْرِفُهُ النَّاسُ اذْكُرُوا الْفَاجِرَ بِمَا فِيهِ يَخْذَرُهُ النَّاسُ.

109. Faciri anlatmaktan niçin çekiniyorsunuz? İnsanlar onu ne zaman tanıyacak? Onun vasıflarını anlatın ki, insanlar ondan sakınsınlar.¹⁰⁹

Bırakılacak Şeyler

۱۱۰ - اَتْرَكُوا التُّرْكَ مَا تَرَكُوكُمْ فَإِنَّ أَوَّلَ مَنْ يَسْلُبُ أُمَّتِي مُلْكُهُمْ وَمَا خَوَّلَهُمُ اللَّهُ بَنُو قَنْطُورَاءَ.

110. Türkler size dokunmadıkça siz de onlara dokunmayın. Çünkü Allah'ın ümmetime vermiş olduğu mülk ve saltanat nimetini ilk defa Kantura oğulları onların elinden çekip alacaktır.¹¹⁰

۱۱۱ - اَتْرَكُوا الْحَبْشَةَ مَا تَرَكُوكُمْ فَإِنَّهُ لَا يَسْتَخْرِجُ كَنْزَ الْكَفْبَةِ إِلَّا ذُو السُّوْنِقَتَيْنِ مِنَ الْحَبْشَةِ.

111. Habeşiler sizi bıraktıkça siz de onları bırakın. Zira Kabe'nin hazinesini Habeşilerden bacakları ince bir kimse çıkaracaktır.¹¹¹

۱۱۲ - اَتْرَكُوا الدُّنْيَا لِأَهْلِهَا فَإِنَّهُ مَنْ أَخَذَ مِنْهَا فَوْقَ مَا يَكْفِيهِ أَخَذَ مِنْ حَنْفِهِ وَهُوَ لَا يَشْعُرُ.

¹⁰⁷ Beyhakî, Şuab, V, 71; Hatîb, V, 95; İbni Asâkir, V, 352.

¹⁰⁸ Zehebî, Mizân, I, 239; İbni Hacer, Lisân, I, 181.

¹⁰⁹ Taberânî, XIX, 418; Beyhakî, X, 210.

¹¹⁰ Taberânî, X, 181; a.mlf., Evsat, VI, 7; Heysemî, VII, 312.

¹¹¹ Hâkim, IV, 500; Beyhakî, IX, 176.

112. Dünyayı ehline bırakın. Zira dünyadan kendisine yetecek olandan fazlasını alan farkına varmadan helak sebebine sarılmış olur.¹¹²

Korkulacak Şeyler

۱۱۳ - اتَّقِ اللَّهَ فِيمَا تَعْلَمُ.

113. Bildiğin şeylerde Allah'dan kork.¹¹³

۱۱۴ - اتَّقِ اللَّهَ فِي غُصْرِكَ وَيُسْرِكَ.

114. Darlıkta ve varlıkta Allah'dan kork.¹¹⁴

۱۱۵ - اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتَّبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ.

115. Nerede olursan ol Allah'dan kork! Kötülüğün ardından iyilik yap ki onu silsin, insanlarla da iyi geçin.¹¹⁵

۱۱۶ - اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تَخْشَوْا مِنَ الْمَعْرُوفِ شَيْئاً وَلَوْ تَفَرَّغَ مِنْ ذَلُوكَ فِي إِنْاءِ الْمُسْتَسْقَى وَأَنْ تَلْقَى أَخَاكَ وَوَجْهَكَ إِلَيْهِ مُنْبَسِطٌ وَإِيَّاكَ وَإِسْبَالَ الْإِزَارِ فَإِنَّ إِسْبَالَ الْإِزَارِ مِنَ الْمَخِيلَةِ وَلَا يُجِبُّهَا اللَّهُ وَإِنْ أَمْرُؤُ شَتَمَكَ وَعَيَّرَكَ بِأَمْرِ لَيْسَ هُوَ فَيْكَ فَلَا تُعَيِّرْهُ بِأَمْرِ هُوَ فِيهِ وَدَعَهُ يَكُونُ وَتَالَهُ عَلَيْهِ وَأَجْرُهُ لَكَ وَلَا تَسُبَّنْ أَحَداً.

116. Allah'dan kork! Su isteyen birine kovandan su vermek, bir kardeşini güler yüzle karşılamak ile de olsa hiçbir iyiliği küçümsemel! Uzun elbiseden sakın, zira elbiseyi uzatmak kibirdir. Allah onu sevmez. Biri sana dil uzatır, sende olmayan bir şeyle seni ayıplarsa, sen onu kendisinde olan bir şeyle ayıplama! Vebali ona, sevabı sana olmak üzere onu kendi haline bırakıver. Kimseye de sövme!¹¹⁶

¹¹² Deylemî, I, 108; Aclûnî, I, 38.

¹¹³ Tirmizî, İlim 9.

¹¹⁴ İbni Abdilber, II, 772.

¹¹⁵ Tirmizî, Birr 55; Dârimî, Rikâk 47; Ahmed, III, V, 153.

¹¹⁶ Müslim, Birr 144; Ebû Dâvûd, Libâs 24; Tirmizî, Etme 30.

۱۱۷- اِتَّقِ اللَّهَ يَا أَبَا الْوَلَدِ لَا تَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِبَعِيرٍ تَحْمِلُهُ وَلَهُ رِغَاءٌ أَوْ بَقَرَةٌ لَهَا خُوَارٌ أَوْ شَاةٌ لَهَا ثَوَاجٌ.

117. Ey Ebu Velid! Allah'dan kork, kıyamet günü sırtında deve veya sığır böğürmesi ya da koyun melemesi ile gelme!¹¹⁷

۱۱۸- اِتَّقِ الْمَحَارِمَ تَكُنْ أَعْبَدَ النَّاسِ وَارْضَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَكَ تَكُنْ أَعْنَى النَّاسِ وَأَحْسِنَ إِلَى جَارِكَ تَكُنْ مُؤْمِنًا وَأَحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ تَكُنْ مُسْلِمًا وَلَا تُكْثِرِ الضَّحِكَ فَإِنَّ كَثْرَةَ الضَّحِكِ تُمِيتُ الْقَلْبَ.

118. Haramlardan sakın ki, insanların en çok ibadet edeni olasın. Allah'ın takdir ettiğine razı ol ki, insanların en zengini olasın. Komşuna iyilik et ki, mümin olasın. Kendin için istediğini başkaları için de iste ki, müslüman olasın. Çok gülme, çünkü çok gülmek kalbi öldürür.¹¹⁸

۱۱۹- اِتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّمَا يَسْأَلُ اللَّهُ تَعَالَى حَقَّهُ وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَنْ يَمْنَعَ ذَا حَقٍّ حَقَّهُ. ض

119. Mazlumun bedduasından sakın! Çünkü o, Allah Teala'dan hakkını almasını ister, Allah ise hiçbir hak sahibinin hakkını geri çevirmez.¹¹⁹

۱۲۰- اِتَّقُوا اللَّهَ فِي الْبَهَائِمِ الْمُعْجَمَةِ فَارْكَبُوهَا صَالِحَةً وَكُلُّوهَا صَالِحَةً.

120. Dilsiz hayvanlar konusunda Allah'dan korkun. Onlara güzel bir şekilde binin, besili iken de onları kesip yiyein.¹²⁰

۱۲۱- اِتَّقُوا اللَّهَ وَاعْدِلُوا فِي أَوْلَادِكُمْ.

121. Allah'dan korkun ve çocuklarınız arasında adaletli olun.¹²¹

¹¹⁷ Beyhakî, IV, 158; Heysemî, III, 86.

¹¹⁸ Tirmizî, Zühd 2; Ahmed, II, 310

¹¹⁹ Hañb, IX, 301.

¹²⁰ Ebü Dâvûd, Cihâd 44.

¹²¹ Buhârî, Hibe 12, Şehâdât 9; Müslim, Hibât 9, 10, 14, 17, 18; Tirmizî, Ahkâm 30; Nesâî, Nihâl 1; İbni Mâce, Hibât 1.

۱۲۲- اتَّقُوا اللَّهَ وَاَعِدُّوا بَيْنَ اَوْلَادِكُمْ كَمَا تُحِبُّونَ اَنْ يَبْرُوكُمْ. ض

122. Allah'dan korkun! Çocuklarınızın sizin haklarınızı gözetmelerini istediğiniz gibi siz de onlar arasında adaleti gözetin.¹²²

۱۲۳- اتَّقُوا اللَّهَ وَاَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ اِنَّ اللَّهَ تَعَالٰى يَصْلِحُ بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

123. Allah'dan korkun ve birbirinizin arasını düzeltin, çünkü Allah kıyamet günü müminlerin arasını düzelterecektir.¹²³

۱۲۴- اتَّقُوا اللَّهَ فِيمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ. صَح

124. Eliniz altında olanlar hakkında Allah'dan korkun.¹²⁴

۱۲۵- اِتَّقُوا اللَّهَ فِي الصَّلَاةِ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ.

125. Namaz konusunda ve eliniz altında bulunanlar hakkında Allah'dan korkun.¹²⁵

۱۲۶- اتَّقُوا اللَّهَ فِي الضَّعِيفِ الْمَمْلُوكِ وَالْمَرْأَةِ. ض

126. İki zayıf hakkında Allah'dan korkun, onlar köleler ve kadınlardır.¹²⁶

۱۲۷- اتَّقُوا اللَّهَ فِي الصَّلَاةِ اتَّقُوا اللَّهَ فِي الصَّلَاةِ اتَّقُوا اللَّهَ فِي الصَّلَاةِ اتَّقُوا اللَّهَ

فِي مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ اتَّقُوا اللَّهَ فِي مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ. اتَّقُوا اللَّهَ فِي الضَّعِيفِ الْمَرْأَةِ

الْأَزْمَلَةِ وَالصَّبِيِّ الْيَتِيمِ.

127. Namaz hususunda Allah'dan korkun, namaz hususunda Allah'dan korkun, namaz hususunda Allah'dan korkun. Emriniz altındakiler konusunda da Allah'dan korkun. Emriniz altındakiler konusunda

¹²² Aclûnî, I, 44.

¹²³ Hâkim, IV, 620.

¹²⁴ Hatîb, X, 169.

¹²⁵ Hatîb, X, 169.

¹²⁶ İbni Asâkir, LII, 38.

da Allah'dan korkun. Şu iki zayıfın hakkını gözetme hususunda da Allah'dan korkun: Dul kadınlar ve yetim çocuklar.¹²⁷

۱۲۸- اتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ وَصَلُّوا خَمْسَكُمْ وَصُومُوا شَهْرَكُمْ وَأَدُّوا زَكَاةَ أَمْوَالِكُمْ طَيِّبَةً بِهَا أَنْفُسُكُمْ وَأَطِيعُوا ذَا أَمْرِكُمْ تَدْخُلُوا جَنَّةَ رَبِّكُمْ. صح

128. Allah'dan korkun! Beş vakit namazınızı kılın, ramazan orucunuzu tutun, mallarınızın zekatını gönül hoşluğuyla verin, idarecilerinize itaat edin ki, rabbinizin cennetine giresiniz.¹²⁸

۱۲۹- اتَّقُوا اللَّهَ وَصَلُّوا أَرْحَامَكُمْ. ض

129. Allah'dan korkun ve akrabalarınıza iyilik edin.¹²⁹

۱۳۰- اتَّقُوا اللَّهَ فَإِنَّ أَخَوْنَكُمْ عِنْدَنَا مَنْ طَلَبَ الْعَمَلَ. ح

130. Allah'dan korkun, bize göre en haininiz bizden iş isteyeninizdir.¹³⁰

۱۳۱- اتَّقُوا الْبَوْلَ فَإِنَّهُ أَوَّلُ مَا يُحَاسِبُ بِهِ الْعَبْدُ فِي الْقَبْرِ.

131. İdrardan sakının, çünkü kulun kabirde sorguya çekileceği ilk şey odur.¹³¹

۱۳۲- اتَّقُوا الْحَجَرَ الْحَرَامَ فِي الْبُنْيَانِ فَإِنَّهُ أَسَاسُ الْخَرَابِ. ض

132. Binalarda haram taş kullanmaktan sakının, çünkü o yıkılışın sebebidir.¹³²

۱۳۳- اتَّقُوا الْحَدِيثَ عَنِّي إِلَّا مَا عَلِمْتُمْ فَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ وَمَنْ قَالَ فِي الْقُرْآنِ بِرَأْيِهِ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. ح

¹²⁷ Beyhakî, Şuab, VII, 477.

¹²⁸ Tirmizî, Cuma 80; Ahmed, V, 251, 262.

¹²⁹ Beyhakî, Şuab, VI, 220.

¹³⁰ Ebû Dâvûd, İmaret 2; Ahmed, IV, 393, 411.

¹³¹ Taberânî, VIII, 133.

¹³² Beyhakî, Şuab, VII, 394; Hafîb, V, 106.

133. İyice bildikleriniz dışında benden söz nakletme konusunda Allah'dan korkun. Kim ki, bile bile benim adıma yalan söylerse, cehennemdeki yerine hazırlansın. Kur'an hakkında kendi görüşüyle söz söyleyen de cehennemdeki yerine hazır olsun.¹³³

١٣٤ - اتَّقُوا الدُّنْيَا وَاتَّقُوا النِّسَاءَ فَإِنَّ إِبْلِيسَ طَلَّاعٌ رَصَادٌ وَمَا هُوَ بِشَيْءٍ مِنْ فُخُوحِهِ بِأَوْثَقَ لَصِيدِهِ فِي الْأَنْثِيَاءِ مِنَ النِّسَاءِ. ض

134. Dünyadan sakının, kadınlardan da sakının. Çünkü şeytan hücum etmek için pusuda bekler. Şeytanın takva sahiplerini avlamak için kadınlardan daha sağlam ağı yoktur.¹³⁴

١٣٥ - اتَّقُوا الظُّلْمَ فَإِنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ص ح

135. Zulümden sakının, çünkü zulüm kıyamet gününde karanlıklardır.¹³⁵

١٣٦ - اتَّقُوا الظُّلْمَ فَإِنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاتَّقُوا الشُّحَّ فَإِنَّ الشُّحَّ أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ حَمَلَهُمْ عَلَى أَنْ سَفَكُوا دِمَاءَهُمْ وَاسْتَخْلَوْا مَحَارِمَهُمْ. ص ح

136. Zulümden sakının, çünkü zulüm kıyamet gününde karanlıklardır. Cimrilikten de sakının. Çünkü cimrilik sizden öncekileri helak etmiş, onları birbirlerinin kanını dökmeye, hak ve hukuklarını çiğnemeye kadar götürmüştür.¹³⁶

١٣٧ - اتَّقُوا الْقَدَرَ فَإِنَّهُ شُعْبَةٌ مِنَ النَّصْرَانِيَّةِ.

137. Kaderi inkardan sakının, zira onu inkar hristiyanlıktan bir şubedir.¹³⁷

١٣٨ - اتَّقُوا اللَّاعِنِينَ الَّذِي يَتَخَلَّى فِي طَرِيقِ النَّاسِ أَوْ ظِلِّهِمْ. ص ح

¹³³ Tirmizî, Fiten 70, Edeb 13; Ahmed, I, 323.

¹³⁴ Deylemî, I, 45.

¹³⁵ Müslim, Birr 56; Ahmed, II, 92, 136.

¹³⁶ Müslim, Birr 56; Ahmed, II, 136.

¹³⁷ Taberânî, XI, 262; Heysemî, VII, 202.

138. Lanete sebep olan iki şeyden uzak durun. Onlar, insanların gelip geçtikleri yollara veya gölgelendikleri yerlere abdest bozmaktır.¹³⁸

١٣٩ - اتَّقُوا الْمَلَاعِينَ الثَّلَاثَ الْبَرَّازَ فِي الْمَوَارِدِ وَقَارِعَةَ الطَّرِيقِ وَالظَّلَّ. صح

139. Lanete sebep olan üç şeyden sakının. Onlar, su başlarına, insanların gelip geçtiği yol üzerlerine ve gölgelik yerlere büyük abdest yapmaktır.¹³⁹

١٤٠ - اتَّقُوا الْمَلَاعِينَ الثَّلَاثَ أَنْ يَفْعَدَ أَحَدُكُمْ فِي ظِلٍّ يُسْتَظَلُّ فِيهِ أَوْ فِي طَرِيقٍ أَوْ فِي نَفْعٍ مَاءٍ. صح

140. Lanete neden olan üç şeyden sakının. Onlar, birinizin gölgele-nilecek bir yere veya bir yola ya da bir su başına abdest bozmasıdır.¹⁴⁰

١٤١ - اتَّقُوا الْمَجْذُومَ كَمَا يَتَّقِي الْأُسْدُ.

141. Aslandan uzak durulduğu gibi cüzzamlıdan da uzak durun.¹⁴¹

١٤٢ - اتَّقُوا صَاحِبَ الْجَذَامِ كَمَا يَتَّقِي السَّبْعَ إِذَا هَبَطَ وَادِيَا فَاهْبُطُوا غَيْرَهُ.

142. Yırtıcı hayvandan sakınıldığı gibi cüzzamlıdan sakının. O bir vadiye indiğinde siz başka bir vadiye inin.¹⁴²

١٤٣ - اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ. صح

143. Yarım hurmayla da olsa cehennemden sakının.¹⁴³

١٤٤ - اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ فَإِنْ لَمْ تَجِدْ فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ.

144. Yarım hurmayla da olsa ateşten korunmaya bakın. Onu bula-mazsanız bari güzel söz söyleyin.¹⁴⁴

¹³⁸ Ahmed, II, 372; Beyhaki, I, 97.

¹³⁹ Ebû Dâvûd, Tahâret 14; İbni Mâce, Tahâret 21.

¹⁴⁰ Ahmed, I, 299; Heysemî, I, 204.

¹⁴¹ Buhârî, Kebîr, I, 155; İbni Adî, VI, 356.

¹⁴² İbn Sad, IV, 117.

¹⁴³ Buhârî, Zekât 10, Menâkıb 25; Müslim, Zekât 68; Nesâî, Zekât 63; Dârimî, Zekât 24; Ahmed, IV, 256, 257.

¹⁴⁴ Buhârî, Zekât 10, Menâkıb 25; Müslim, Zekât 68; Nesâî, Zekât 63; Dârimî, Zekât 24; Ahmed, IV, 256, 257.

١٤٥ - اِتَّقُوا الدُّنْيَا فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهَا لَأَسْحَرُ مِنْ هَارُوتَ وَمَارُوتَ.

145. Dünyadan sakının. Nefsimi kudret elinde tutana yemin ederim ki o, Harut ve Marut'tan daha fazla büyüleyicidir.¹⁴⁵

١٤٦ - اِتَّقُوا بَيْتًا يُقَالُ لَهُ الْحَمَامُ فَمَنْ دَخَلَهُ فَلَيْسَتْ بِي.

146. Hamam denilen yerlerden sakının, oraya giren de örtünsün.¹⁴⁶

١٤٧ - اِتَّقُوا زَلَّةَ الْعَالَمِ وَانْتَظِرُوا قِيَّتَهُ.

147. Alimin hatasından sakının, onun hatasından dönmesini bekleyin.¹⁴⁷

١٤٨ - اِتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهَا تُحْمَلُ عَلَى الْغَمَامِ يَقُولُ اللَّهُ وَعِزَّتِي وَجَلَالِي لَا تُصْرَتُكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ.

148. Mazlumun bedduasından sakının, çünkü o bulutlar üzerine taşırur. Allah Teala, "İzzet ve celalime yemin olsun ki, bir süre sonra olsa da sana mutlaka yardım edeceğim" buyurur.¹⁴⁸

١٤٩ - اِتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ؛ فَإِنَّهَا تَصْعَدُ إِلَى السَّمَاءِ كَأَنَّهَا شَرَارَةٌ. صَح

149. Mazlumun bedduasından sakının, çünkü o bir kıvılcım gibi semaya yükselir.¹⁴⁹

١٥٠ - اِتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ وَإِنْ كَانَ كَافِرًا فَإِنَّهَا لَيْسَ دُونَهَا حِجَابٌ. صَح

150. Kafir de olsa mazlumun bedduasından sakının, çünkü onunla Allah arasında perde yoktur.¹⁵⁰

١٥١ - اِتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ.

151. Müminin firasetinden sakının, zira o Allah'ın nuruyla bakar.¹⁵¹

¹⁴⁵ Hakîm, I, 130.

¹⁴⁶ Taberânî, XI, 27; Beyhakî, VI, 155.

¹⁴⁷ İbni Adî, VI, 60; Beyhakî, X, 211.

¹⁴⁸ Taberânî, IV, 84; Heysemî, X, 152.

¹⁴⁹ Hâkim, I, 83

¹⁵⁰ Ahmed, I, 153.

¹⁵¹ Buhârî, Kebîr, VII, 354; Ebû Nuaym, Hilye, X, 281.

۱۵۲- اِتَّقُوا مُحَاشَ النِّسَاءِ. ض.

152. Kadınlarla ilişkide onlara dübürlерinden yaklaşmaktan sakının.¹⁵²

۱۵۳- اِتَّقُوا هَذِهِ الْمَذَابِخَ يَعْنِي الْمَحَارِبَ.

153. Şu boğazlama yerleri olan meclislerin baş köşelerinden sakının.¹⁵³

Namaz

۱۵۴- اَتِمُّوا الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنِّي لَأَرَاكُمْ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي إِذَا مَا رَكَعْتُمْ وَإِذَا مَا سَجَدْتُمْ. صَح

154. Rükü ve secdeleri tam yapın. Zira canımı kudret elinde tutana yemin ederim ki rükü ve secde ederken ben sizi arkamdan da görürüm.¹⁵⁴

۱۵۵- اَتِمُّوا الصُّفُوفَ فَإِنِّي أَرَاكُمْ خَلْفَ ظَهْرِي. صَح

155. Safları tamamlayın, zira ben sizi arkamdan da görürüm.¹⁵⁵

۱۵۶- اَتِمُّوا الصَّفَّ الْمُقَدَّمَ ثُمَّ الَّذِي يَلِيهِ فَمَا كَانَ مِنْ نَقْصٍ فَلْيَكُنْ فِي الصَّفِّ الْمُؤَخَّرِ.

156. İlk safı, sonra ikinci safı tamamlayın, bir eksiklik kalırsa en son safta kalsın.¹⁵⁶

۱۵۷- اَتِمُّوا الْوُضُوءَ وَنِزْلَ لِلْأَعْقَابِ مِنَ النَّارِ. صَح

157. Abdesti tam alın, ateşte yanacak olan topukların vay haline!¹⁵⁷

۱۵۸- أَوْتِيتُ بِمَقَالِيدِ الدُّنْيَا عَلَى فَرَسٍ أَبْلَقَ عَلَيْهِ قَطِيفَةٌ مِنْ سُنْدُسٍ. صَح

¹⁵² İbni Adî, V, 185; Deylemî, I, 45.

¹⁵³ Beyhakî, II, 439.

¹⁵⁴ Ahmed, III, 115; Beyhakî, II, 117.

¹⁵⁵ Ebû Avane, I, 380.

¹⁵⁶ Ahmed, III, 233; Beyhakî, III, 102.

¹⁵⁷ İbni Mâce, Tahâret 53; Ahmed, III, 205.

158. Dünyanın anahtarları bana üzerinde ipekten kadife olan alaca bir at üzerinde verildi.¹⁵⁸

١٥٩ - أثبتكم على الصراطِ أشدكم حُبًا لأهل بيتي ولأصحابي. ض

159. Sıratıta en sağlam yürüyenleriniz, ehl-i beytimi ve ashabımı en çok sevenlerinizdir.¹⁵⁹

١٦٠ - أتردوا ولقوا بالماء.

160. Su ile de olsa tirid yapın.¹⁶⁰

İkili Şeyler

١٦١ - اثنانِ فما فوقهما جماعة.

161. İki kişi ve daha yukarısı cemaattir.¹⁶¹

١٦٢ - اثنانِ لا ينظرُ اللهُ إليهما يومَ القيامة: قاطعُ الرَّحِمِ وجارُ السوءِ.

162. İki kişi vardır ki, kıyamet günü Allah onlara bakmaz. Onlar, akrabalarıyla ilgiyi kesenler ve kötü komşulardır.¹⁶²

١٦٣ - اثنانِ خَيْرٌ مِنْ وَاحِدٍ وَثَلَاثٌ خَيْرٌ مِنْ اِثْنَيْنِ وَأَرْبَعَةٌ خَيْرٌ مِنْ ثَلَاثَةٍ فَعَلَيْنَاكُمْ بِالْجَمَاعَةِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَنْ يَجْمَعَ أُمَّتِي إِلَّا عَلَى هُدًى. صح

163. İki kişi birden, üç kişi ikiden, dört kişi de üç kişiden daha hayırlıdır. Cemaate sarılın, çünkü Allah Teala ümmetimi ancak hidayet üzere bir araya toplar.¹⁶³

١٦٤ - اثنانِ لا تجاوزُ صلاتَهُمَا رُؤُوسَهُمَا عَبْدٌ أَبَقَ مِنْ مَوَالِيهِ حَتَّى يَرْجِعَ وَامْرَأَةٌ عَصَتْ زَوْجَهَا حَتَّى تَرْجِعَ.

¹⁵⁸ Ahmed, III, 327; Heysemî, IX, 20.

¹⁵⁹ İbni Adî, VI, 302; Deylemî, I, 84.

¹⁶⁰ Taberânî, Evsat, II, 24; Heysemî, V, 19.

¹⁶¹ Ahmed, V, 254; İbni Ebi Şeybe, II, 264; Hâkim, IV, 371; Beyhakî, III, 69.

¹⁶² Deylemî, I, 414.

¹⁶³ Ahmed, V, 145.

164. İki sınıf insanın namazları başlarının üstüne çıkmaz. Onlar, geri gelene kadar efendisinden kaçan köle ve hatasından dönünceye kadar kocasına itaatsizlik eden kadındır.¹⁶⁴

١٦٥ - اثْنَانِ فِي النَّاسِ هُمَا بِهِمْ كُفْرُ الطَّعْنِ فِي النَّسَبِ وَالنِّيَاحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ. صح

165. İnsanlarda iki huy vardır ki onlar küfürdür. Birisi, insanları soyları sebebiyle kötölemek, diğeri de ölüye ağıt yakmaktır.¹⁶⁵

١٦٦ - اثْنَانِ يَكْرَهُهُمَا إِنْ آدَمَ الْمَوْتُ وَالْمَوْتُ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الْفِتْنَةِ وَيَكْرَهُ قِلَّةَ الْمَالِ وَقِلَّةَ الْمَالِ أَقْلٌ لِلْحِسَابِ. صح

166. İki şey var ki, onlar insanoğlunun hoşuna gitmez. İnsan ölümü kerih görür, halbuki ölüm fitneden daha hayırlıdır. Az malı sevmez, oysa az mal, az hesap demektir.¹⁶⁶

١٦٧ - اثْنَانِ يَجْعَلُهُمَا اللَّهُ فِي الدُّنْيَا الْبَغْيَ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ.

167. İki şey vardır ki, Allah Teala onların cezasını dünyada iken verir. Onlardan biri zulüm, diğeri de ana babaya karşı gelmektir.¹⁶⁷

Çeşitli Hadisler

١٦٨ - أَتَيْبُوا أَحَاكُمُ أَدْعُوا لَهُ بِالْبَرَكَةِ فَإِنَّ الرَّجُلَ إِذَا أَكَلَ طَعَامَهُ وَشَرِبَ شَرَابَهُ ثُمَّ دَعَى لَهُ بِالْبَرَكَةِ فَذَلِكَ ثَوَابُهُ مِنْهُمْ. ح

168. Din kardeşinizi mükafatlandırın, ona bereketle dua edin. Çünkü onun yemeği yenilir, suyu içilir de kendisine bereketle dua edilirse bu ona mükafat olur.¹⁶⁸

١٦٩ - اجْتَمِعُوا عَلَى طَعَامِكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ يُبَارَكْ لَكُمْ فِيهِ. صح

¹⁶⁴ Taberânî, Evsat, IV, 67; Hâkim, IV, 191; Heysemî, IV, 313.

¹⁶⁵ Müslim, İmân 121; Ahmed, II, 377, 415.

¹⁶⁶ Ahmed, V, 427.

¹⁶⁷ Buhârî, Kebîr, I, 166; İbni Asâkir, XXXVIII, 131.

¹⁶⁸ Ebû Dâvûd, Etime 54.

169. Yemek yerken toplanın, Allah'ın ismini zikredin ki, o yemek size bereketlensin.¹⁶⁹

Kaçınılması Gereken Şeyler

١٧٠ - اجْتَنِبِ الْغَضَبَ. صح

170. Öfkelenmekten sakın!¹⁷⁰

١٧١ - اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُؤَبَّاتِ الشَّرْكَ بِاللَّهِ وَالسَّحْرُ وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَكْلُ الرِّبَا وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ وَالتَّوَلَّى يَوْمَ الزُّحْفِ وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ. صح

171. İnsanı helak edici yedi günahtan sakının. Onlar Allah'a şirk koşmak, sihir yapmak, Allah'ın haram kıldığı bir canı haksız yere kıymak, faiz almak, yetim malı yemek, savaştan kaçmak, namuslu hiçbir şeyden haberi olmayan mümin kadınlara iftira atmaktır.¹⁷¹

١٧٢ - اجْتَنِبُوا الْخَمْرَ فَإِنَّهَا مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ. صح

172. İçkiden sakının, çünkü o her kötülüğün anahtarıdır.¹⁷²

١٧٣ - اجْتَنِبُوا الْوَجْهَ لَا تَضْرِبُوهَا.

173. Yüzlerden sakının, oralara vurmayın.¹⁷³

١٧٤ - اجْتَنِبُوا التَّكْبُرَ فَإِنَّ الْعَبْدَ لَا يَرَأَى أَنْ يَتَكَبَّرَ حَتَّى يَقُولَ اللَّهُ تَعَالَى اكْتُبُوا عَبْدِي هَذَا فِي الْجَبَّارِينَ.

174. Kibirilenmekten sakının. Çünkü kul kibirlenmeye devam ettikçe Allah Teala onun hakkında, "Kulumu zorbalar listesine yazın" buyurur.¹⁷⁴

¹⁶⁹ Ebû Dâvûd, Etıme 14; Ahmed, III, 501.

¹⁷⁰ Ahmed, V, 408; İbn Ebî Şeybe, V, 217.

¹⁷¹ Buhârî, Vasâya 23, Hudûd 44, Tıb 48; Müslim, İmân 144; Ebû Dâvûd, Vasâya 10.

¹⁷² Hâkim, IV, 162; Beyhakî, Şuab, V, 10.

¹⁷³ İbni Adî, VI, 439.

¹⁷⁴ İbni Adî, V, 164; Deylemî, I, 40.

۱۷۵ - اجْتَنِبُوا هَذِهِ الْقَادُورَاتِ الَّتِي نَهَى اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا فَمَنْ أَلَمَ بِشَيْءٍ مِنْهَا فَلَيْسَتْ بِسِتْرِ اللَّهِ وَلِيَتَّبِعْ إِلَى اللَّهِ فَإِنَّهُ مَنْ يُبْدِ لَنَا صَفْحَتَهُ نَقِمَ عَلَيْهِ كِتَابَ اللَّهِ. صح

175. Allah'ın yasakladığı zinadan uzak durun. O fiili işleyen Allah'ın örtüsüyle kendisini gizlesin ve Allah'a tevbe etsin. Böyle bir fiili bize aşikar olana, biz Allah'ın kitabındaki hükmü uygularız.¹⁷⁵

۱۷۶ - اجْتَنِبُوا مَجَالَسَ الْعَشِيرَةِ. ض

176. Lüzumsuz şeylerin konuşulduğu meclislerden uzak durun.¹⁷⁶

۱۷۷ - اجْتَنِبُوا الْكِبَائِرَ وَسَدِّدُوا وَأَبْشِرُوا.

177. Büyük günahlardan uzak durun, istikamet üzere olun ki, müjdelenesiniz.¹⁷⁷

۱۷۸ - اجْتَنِبُوا دَعَوَاتِ الْمَظْلُومِ مَا بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ.

178. Mazlumun beddualarından sakının, onunla Allah arasında perde olmaz.¹⁷⁸

۱۷۹ - اجْتَنِبُوا كُلَّ مُسْكِرٍ. صح

179. Her sarhoşluk veren şeyden uzak durun.¹⁷⁹

۱۸۰ - اجْتَنِبُوا مَا أَسْكَرَ. صح

180. Sarhoş eden şeylerden sakının.¹⁸⁰

¹⁷⁵ Hâkim, IV, 425; Beyhakî, VIII, 330.

¹⁷⁶ Huseynî, el-Beyân ve't-tarîf, I, 27.

¹⁷⁷ Deylemî, I, 414.

¹⁷⁸ Ebû Ya'lâ, II, 494.

¹⁷⁹ Ahmed, IV, 87; Taberânî, Evsat, I, 270.

¹⁸⁰ Ahmed, I, 145.

Çeşitli Hadisler

۱۸۱- أُجْنُوا عَلَى الرَّكْبِ ثُمَّ قُولُوا: يَا رَبِّ يَا رَبِّ. صَح

181. Dua ederken dizüstü oturun, sonra "Ya rabbi, ya rabbi!" deyin.¹⁸¹

۱۸۲- أُجْرُوْكُمْ عَلَى قَسَمِ الْجَدِّ أُجْرُوْكُمْ عَلَى النَّارِ. ض

182. Fetva vermeye en cüretkar olanınız, cehenneme karşı en cüretkar olanınızdır.¹⁸²

۱۸۳- أُجْرُوْكُمْ عَلَى الْفُتْيَا أُجْرُوْكُمْ عَلَى النَّارِ.

183. Fetvaya en cüretkar olanınız, ateşe en cüretkar olanınızdır.¹⁸³

Yapılması Gerekenler

۱۸۴- اجْعَلْ بَيْنَ أَذَانِكَ وَإِقَامَتِكَ نَفْسًا حَتَّى يَقْضِيَ الْمُتَوَضَّئُ حَاجَتَهُ فِي مَهْلٍ وَيُنْفِرَ الْآكِلُ مِنْ طَعَامِهِ فِي مَهْلٍ.

184. Ezanınla ikametın arasında abdest alanın ihtiyacını giderebileceği, yemek yiyenin de yemeğini bitirebileceği kadar bir süre bırak.¹⁸⁴

۱۸۵- اجْعَلُوا آخِرَ صَلَاتِكُمْ بِاللَّيْلِ وَتَرَأُ. صَح

185. Gece namazınızın sonunu vitir yapın.¹⁸⁵

۱۸۶- اجْعَلُوا أَمَّتَكُمْ خِيَارَكُمْ فَإِنَّهُمْ وَقَدْ كُنْتُمْ فِيْمَا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ رَبِّكُمْ. ض

186. İmamlarınızı en iyilerinizden seçin, çünkü onlar sizinle rabbiniz arasında elçidirler.¹⁸⁶

¹⁸¹ Ebû Avâne, II, 124; Buhârî, Kebîr, VI, 457; Taberânî, Evsat, VI, 120.

¹⁸² Saîd b. Mansûr, I, 66.

¹⁸³ Dârimî, Mukaddime 20.

¹⁸⁴ Abdullah b. Ahmed, Zevâidü'l-Müsne'd, V, 143; Heysemî, II, 4.

¹⁸⁵ İbni Ebî Şeybe, II, 80; Ahmed, II, 102.

¹⁸⁶ Dârekutnî, II, 87; Beyhakî, III, 90.

۱۸۷- اجْعَلُوا فِي بُيُوتِكُمْ مِنْ صَلَاتِكُمْ وَلَا تَتَّخِذُوهَا قُبُورًا.

187. Namazlarınızın bir kısmını evlerinizde kılın, oraları kabirlere çevirmeyin.¹⁸⁷

۱۸۸- اجْعَلُوا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الْحَرَامِ سِتْرًا مِنَ الْحَلَالِ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ اسْتَبْرَأَ لِعَرْضِهِ وَدِينِهِ وَمَنْ أَرْتَعَ فِيهِ كَانَ كَالْمُرْتِعِ إِلَى جَنْبِ الْجَمَى يُوشِكُ أَنْ يَقَعَ فِيهِ وَإِنْ لِكُلِّ مَلِكٍ جَمَى وَإِنْ جَمَى اللَّهُ فِي الْأَرْضِ مَحَارِمُهُ. صح

188. Haramla kendi arınıza helalden bir engel koyun. Kim böyle davranırsa, ırzını ve dinini korumuş olur. Kim o engele yaklaşırsa, koruluğun kenarında otlayan hayvan gibi olur ki, onun koruluğa girmesi yakındır. Her hükümdarın bir koruluğu vardır, Allah'ın yeryüzündeki koruluğu da haram kıldığı şeylerdir.¹⁸⁸

۱۸۹- اجْعَلُوا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ النَّارِ حِجَابًا وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ. ح

189. Yarım hurmayla da olsa ateşle arınıza bir engel koyun.¹⁸⁹

۱۹۰- أَجِلُّوا اللَّهَ يَغْفِرْ لَكُمْ. ح

190. Allah'a saygı gösterin ki, Allah da günahlarınızı bağışlasın.¹⁹⁰

۱۹۱- أَجْمِلُوا فِي طَلَبِ الدُّنْيَا فَإِنْ كَلَّ مِيسِرٌ لِمَا كُتِبَ لَهُ مِنْهَا.

191. Dünyalık ararken güzel davranın. Çünkü herkese takdir edilen şeyler müyesser olur.¹⁹¹

¹⁸⁷ Buhârî, Salât 52, Ezân 81; Müslim, Mîsafîrîn 26; Nesâî, Kıyâmu'l-İleyl 1.

¹⁸⁸ İbnî Hibbân, XII, 380; Taberânî, Evsât, IX, 19; Heysemî, X, 293.

¹⁸⁹ Taberânî, XVIII, 303; Heysemî, III, 106.

¹⁹⁰ Ahmed, V, 199,

¹⁹¹ İbnî Mâce, Ticâret 3.

Çeşitli Hadisler

١٩٢ - أَجِوْعُ النَّاسِ طَالِبُ الْعِلْمِ وَأَشْبَعُهُمُ الَّذِي لَا يَبْتَغِيهِ.

192. İnsanların en aç ilim arayanı, en tok olanı da ona ilgi duymayanıdır.¹⁹²

١٩٣ - أَجِيبُوا هَذِهِ الدَّعْوَةَ إِذَا دُعِيتُمْ لَهَا.

193. Davetlere çağrıldığınız zaman onlara icabet edin.¹⁹³

١٩٤ - أَجِيبُوا الدَّاعِيَ وَلَا تَرُدُّوا الْهَدِيَّةَ وَلَا تَضْرِبُوا الْمُسْلِمِينَ.

194. Çağırana icabet edin, hediyeı reddetmeyin ve müslümanları dövmeyin.¹⁹⁴

١٩٥ - أَجِيفُوا أَبْوَابَكُمْ وَأَكْفِفُوا آيَتَكُمْ وَأَوْكْتُوْا أَسْقِيَّتَكُمْ وَأَطْفِفُوا سُرُجَكُمْ فَإِنَّهُ لَمْ يُؤْذَنْ لَهُمْ بِالتَّسَوُّرِ عَلَيْكُمْ.

195. Kapılarınızı kapatın, yemek kaplarınızın üzerini örtün, kırba-larınızın ağızlarını bağlayın, kandillerinizi söndürün. Böyle yaparsanız size zarar vermeleri için onlara izin verilmez.¹⁹⁵

En Sevimli Olanlar

١٩٦ - أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ الصَّلَاةُ لَوْفَتِهَا ثُمَّ بَرُّ الْوَالِدَيْنِ ثُمَّ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. صَح

196. Amellerin Allah'a en sevimlisi, vaktinde kılınan namazdır. Son-ra ana babaya iyilik, sonra da Allah yolunda cihad etmektir.¹⁹⁶

¹⁹² Deylemî, I, 85; Ebû Nuaym, Ahbâru Isbahân, I, 259.

¹⁹³ Beyhakî, VII, 262.

¹⁹⁴ Buhârî, Ahkâm 23, Nikâh 71; Ebû Dâvûd, Zekât 38; Ahmed, I, 104.

¹⁹⁵ Buhârî, Eşribe 22, Bedü'l'halk 11; Müslim, Eşribe 97; Ebû Dâvûd, Edeb 161; Tirmizî, Ehme 15, Edeb 74; Muvatta, Sıfatu'n-nebî 21.

¹⁹⁶ Buhârî, Mevâkît 5, Cihâd 1, Edeb 1, Tevhid 48; Müslim, İmân 137, 140; Ebû Dâvûd, Edeb 120; Tirmizî, Salat 13.

١٩٧- أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ.

197. Amellerin Allah'a en sevimsi, az da olsa devamlı olanıdır.¹⁹⁷

١٩٨- أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ أَنْ تَمُوتَ وَلِسَانُكَ رَطْبٌ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ.

198. Amellerin Allah'a en sevimsi, ölünceye kadar dilin Allah'ın zikriyle meşgul olmasıdır.¹⁹⁸

١٩٩- أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ مَنْ أَطْعَمَ مِسْكِينًا مِنْ جُوعٍ أَوْ دَفَعَ عَنْهُ مَغْرَمًا أَوْ كَشَفَ عَنْهُ كَرْبًا. ض

199. Amellerin Allah'a en sevimsi, aç olan bir fakiri doyurmak veya onun bir borcunu ödemek ya da onun bir sıkıntısını gidermektir.¹⁹⁹

٢٠٠- أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ بَعْدَ الْقَرَائِضِ إِذْخَالَ السُّرُورِ عَلَى الْمُسْلِمِ.

200. Farzları ifadan sonra Allah'ın en çok sevdiği amel, bir müslümanı sevindirmektir.²⁰⁰

٢٠١- أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ حِفْظُ اللِّسَانِ. ض

201. Amellerin Allah'a en sevimsi, dile sahip olmaktır.²⁰¹

٢٠٢- أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالْبَغْضُ فِي اللَّهِ. ح

202. Amellerin Allah'a en sevimsi, Allah için sevmek ve Allah için buğzetmektir.²⁰²

٢٠٣- أَحَبُّ أَهْلِي إِلَيَّ فَاطِمَةُ. ص

203. Ailemden bana en sevgili olan, Fatıma'dır.²⁰³

¹⁹⁷ Buhârî, İmân 33.

¹⁹⁸ Taberânî, XX, 93; Heysemî, X, 74.

¹⁹⁹ Taberânî, III, 218; Heysemî, III, 116.

²⁰⁰ Taberânî, XI, 71; Heysemî, VIII, 193.

²⁰¹ Beyhakî, Şuab, IV, 245.

²⁰² Ebû Dâvûd, Sünnet 2.

²⁰³ Taberânî, I, 158; Hâkim, II, 452.

٢٠٤ - أَحَبُّ أَهْلِ بَيْتِي إِلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ.

204. Ehl-i beytim içinde bana en sevgili olanlar, Hasan ile Hüseyin'dir.²⁰⁴

٢٠٥ - أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ عَائِشَةُ وَمَنْ الرِّجَالِ أَبُو هَارٍ.

205. İnsanlardan bana en sevgili olan Aişe, erkeklerden de onun babasıdır.²⁰⁵

٢٠٦ - أَحَبُّ الْأَسْمَاءِ إِلَى اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ.

206. İsimlerin Allah'a en sevimli olanları, Abdullah ve Abdurrahman'dir.²⁰⁶

٢٠٧ - أَحَبُّ الْأَسْمَاءِ إِلَى اللَّهِ مَا تُعْبَدُ لَهُ وَأَصْدَقُ الْأَسْمَاءِ هَمَامٌ وَحَارِثٌ.

207. İsimlerin Allah'a en sevimli olanları, ona kulluğu hatırlatanlardır. İsimlerin en doğrusu da Hemmam ve Haris'tir.²⁰⁷

٢٠٨ - أَحَبُّ الْأَدْيَانِ إِلَى اللَّهِ الْحَنِيفَةُ الْمُسْتَقِيمَةُ.

208. Dinlerin Allah'a en sevimli olanı, doğru ve kolay olanıdır.²⁰⁸

٢٠٩ - أَحَبُّ الْبِلَادِ إِلَى اللَّهِ الْمَسَاجِدُ وَأَبْغَضُ الْبِلَادِ إِلَى اللَّهِ أَسْوَاقُهَا.

209. Mekanların Allah'a en sevimli olanları mescidler, en sevimsiz olanları da çarşı pazarlardır.²⁰⁹

٢١٠ - أَحَبُّ الْجِهَادِ إِلَى اللَّهِ كَلِمَةُ حَقٍّ تَقَالُ لِإِمَامٍ جَائِرٍ.

210. Cihadın Allah'a en sevimlisi, zalim idareciye karşı söylenen hak sözdür.²¹⁰

²⁰⁴ Suyûti, Sağır, s. 19.

²⁰⁵ Müslim, Fedâilü's-sahâbe 8; Tirmizî, Menâkıb 14; İbni Mâce, Mukaddime 101.

²⁰⁶ Buhârî, Edeb 106; Müslim, Edeb 2; Tirmizî, Edeb 64; İbni Mâce, Edeb 30; Dârimî, İstizân, 20; Ahmed, II, 24, 128.

²⁰⁷ Taberânî, J, 73; Heysemî, VIII, 50.

²⁰⁸ Ahmed, I, 236; Heysemî, I, 60.

²⁰⁹ Müslim, Mesâcid: 288; Ahmed, IV, 81; İbn Hibbân, IV, 477.

²¹⁰ İbni Mâce, Fiten 20; Ahmed, V, 251.

۲۱۱- أَحَبُّ الْحَدِيثِ إِلَى أَصْدَقِهِ. صَح

211. Sözlerin bana en sevimlisi, en doğru olanıdır.²¹¹

۲۱۲- أَحَبُّ الصِّيَامِ إِلَى اللَّهِ صِيَامُ دَاوُدَ كَانَ يَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا وَأَحَبُّ الصَّلَاةِ إِلَى اللَّهِ صَلَاةُ دَاوُدَ كَانَ يَنَامُ نِصْفَ اللَّيْلِ وَيَقُومُ ثُلُثَهُ وَيَنَامُ سُدُسَهُ. صَح

212. Oruçların Allah'a en sevimli olanı, Davud'un orucudur. O bir gün oruç tutar, bir gün tutmazdı. Namazların Allah'a en sevimli olanı da Davud'un namazıdır. O, gecenin yarısını uyur, üçte birini ibadetle geçirir, altıda birinde de tekrar uyurdu.²¹²

۲۱۳- أَحَبُّ الطَّعَامِ إِلَى اللَّهِ مَا كَثُرَتْ عَلَيْهِ الْأَيْدِي. صَح

213. Yemeklerin Allah'a en sevimli olanı, ellerin çok olduğu yemektir.²¹³

۲۱۴- أَحَبُّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ.

214. Sözlerin Allah'a en sevimli olanı kulun "Sübhanallahi ve bihamihi: Allah'ı tesbih eder, ona hamdederim" sözüdür.²¹⁴

۲۱۵- أَحَبُّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَرْبَعُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ لَا يَضُرُّكَ بِأَيِّهِنَّ بَدَأْتَ. صَح

215. Sözlerin Allah'a en sevimli olanı dördttür. Sübhanallah, elhamdülillah, lailaheillallah ve Allahü ekber'dir. Onların hangisiyle başlarsan başla sana zararı olmaz.²¹⁵

۲۱۶- أَحَبُّ اللَّهْوِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى إِجْرَاءُ الْخَيْلِ وَالرَّمْيِ. ض

216. Oyunların Allah'a en sevimli olanları, at yarışları ve ok atışlarıdır.²¹⁶

²¹¹ Buhârî, Vekâlet 7, İtk 13, Hibe 24, Hums 15, Meğâzî, 54; Ebû Dâvûd, Cihâd 121; Ahmed, IV, 326.

²¹² Buhârî, Teheccüd 7, Savm 59, Enbiyâ 38; Müslim, Sıyâm 182, 186, 189, 192; Ebû Dâvûd, Savm 53.

²¹³ Ebû Ya'îlâ, IV, 39; Taberânî, Evsat, VII, 217; Beyhakî, Şuab, VII, 98.

²¹⁴ İbni Ebî Şeybe, VII, 169; Ahmed, V, 161.

²¹⁵ İbni Mâce, Edeb 56; Ahmed, V, 10, 11, 20, 21.

²¹⁶ İbni Adî, VI, 176.

۲۱۷- أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْفَعُهُمْ لِعِيَالِهِ.

217. Kulların Allah'a en sevgili olanı, onun kullarına en çok faydası dokunanlardır.²¹⁷

۲۱۸- أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا. ض

218. Allah'ın kullarından ona en sevgili olanları, ahlakı en güzel olanlardır.²¹⁸

۲۱۹- أَحَبُّ بَيْوتِكُمْ إِلَى اللَّهِ بَيْتٌ فِيهِ يَتِيمٌ مُكْرَمٌ.

219. Evlerinizin Allah'a en sevimli olanları, yetimlerin ikram gördüğü evlerdir.²¹⁹

۲۲۰- أَحَبُّ اللَّهِ تَعَالَى عَبْدًا سَمَحًا إِذَا اشْتَرَى وَسَمَحًا إِذَا بَاعَ وَسَمَحًا إِذَا أَقْضَى وَسَمَحًا إِذَا افْتَضَى.

220. Satarken, alırken, borcunu öderken ve borcunu isterken yumuşak davranan kişiyi Allah sever.²²⁰

۲۲۱- أَحَبُّكُمْ إِلَى اللَّهِ أَقْلُكُمْ طُعْمًا وَأَخْفُكُمْ بَدَنًا. ض

221. Şizin Allah'a en sevimliniz yemesi az, bedeni hafif olanınızdır.²²¹

۲۲۲- أَحَبُّ لِلنَّاسِ مَا تَحِبُّ لِنَفْسِكَ. صَح

222. Kendin için sevdiğini insanlar için de sev.²²²

۲۲۳- أَحَبُّ حَبِيبِكَ هَوْنًا مَا عَسَى أَنْ يَكُونَ بَغِيضَكَ يَوْمًا مَا وَأَبْغَضَ بَغِيضَكَ هَوْنًا مَا عَسَى أَنْ يَكُونَ حَبِيبَكَ يَوْمًا مَا ح

²¹⁷ Taberânî, XII, 453, Evsat, VI, 139.

²¹⁸ Taberânî, I, 181, Evsat, VI, 268; Hâkim, IV, 443.

²¹⁹ Ebû Nuaym, VI, 337; Beyhakî, Şuab, VII, 472.

²²⁰ Beyhakî, Şuab, VII, 536.

²²¹ Deylemî, I, 86.

²²² Buhârî, Kebîr, VIII, 317; Taberânî, XXII, 238; Hâkim, IV, 186.

223. Sevdiğini ölçülü sev, bir gün gelir o senin sevmediğin biri olabilir. Buğzettğine de ölçülü buğzet, bir gün gelir o da senin dostun olabilir.²²³

٢٢٤- أَجِبُوا اللَّهَ لَمَّا يَغْذُوكُمْ بِهِ مِنْ نِعْمِهِ وَأَحْبُونِي لِحُبِّ اللَّهِ وَأَحِبُّوا أَهْلَ بَيْتِي لِحُبِّي. صح

224. Allah'ı size verdiği nimetler sebebiyle sevin. Beni Allah için sevin, ehl-i beytimi de benim sevgim için sevin.²²⁴

٢٢٥- أَجِبُوا الْعَرَبَ لثَلَاثٍ: لِأَنِّي عَرَبِيٌّ وَالْقُرْآنُ عَرَبِيٌّ وَكَلَامُ أَهْلِ الْجَنَّةِ عَرَبِيٌّ. صح

225. Arabı üç şey için sevin. Ben Arab'ım, Kur'an Arapça, cennet halkının dili de Arapçadır.²²⁵

٢٢٦- أَجِبُوا قَرِيشًا فَإِنَّهُ مِنْ أَحِبِّهِمْ أَحَبَّهُ اللَّهُ. ض

226. Kureyş'i sevin, zira onları seveni Allah da sever.²²⁶

٢٢٧- أَجِبُوا الْفُقَرَاءَ وَجَالِسُوهُمْ وَأَحَبَّ الْعَرَبِ مِنْ قَلْبِكَ وَلَيُرَدِّكَ عَنِ النَّاسِ مَا تَعْلَمُ مِنْ نَفْسِكَ. صح

227. Fakirleri sevin ve onlarla oturun, Arab'a kalben muhabbet besleyin. Kendi kusurlarınızı bilmeniz başkalarının kusurlarını araştırmaya mani olsun.²²⁷

Çeşitli Hadisler

٢٢٨- اخْبِسُوا صَيَانَكُمْ حَتَّى تَذْهَبَ فَوْعَةُ الْعِشَاءِ فَإِنَّهَا سَاعَةٌ تَخْتَرِقُ فِيهَا الشَّيَاطِينُ. صح

228. Akşamın zifiri karanlığı geçinceye kadar çocuklarınızı dışarı çıkarmayın, çünkü o vakitte şeytanlar çevreye yayılırlar.²²⁸

²²³ Tirmizî, Birr 60.

²²⁴ Tirmizî, Menâkıb 31.

²²⁵ Ukaylî, III, 348; Taberânî, XI, 148, Evsat, V, 369; Beyhakî, Şuab, II, 230.

²²⁶ Taberânî, VI, 123; Beyhakî, Şuab, II, 231.

²²⁷ Hâkim, IV, 368.

²²⁸ Ahmed, III, 362; Hâkim, IV, 316.

٢٢٩- اخيسوا على المؤمنين ضالتهم العلم. ض

229. Müminlerin kaybolan malı olan ilmi koruyun.²²⁹

٢٣٠- اختجموا لخمسة عشرة أو لستع عشرة أو إحدى وعشرين لا يتبغ بكم الدم فيقتلكم.

230. Ayın onbeşi, onyedisi, ondokuzu ve yirmibirinde kan aldırın. Kan fazla gelip de sizi öldürmesin.²³⁰

٢٣١- اخترسوا من الناس بسوء الظن. ض

231. Su-i zan yapmakla insanlardan kendinizi koruyun.²³¹

٢٣٢- اختكار الطعام في الحرم إلحاد فيه. ح

232. Harem'de karaborsacılık yapmak, haktan sapmaktır.²³²

٢٣٣- اختكار الطعام بمكة إلحاد.

233. Mekke'de karaborsacılık yapmak, doğruluktan ayrılmadır.²³³

٢٣٤- أختوا التراب في وجوه المداحين.

234. Övgüde bulunanların yüzlerine toprak saçın.²³⁴

٢٣٥- أختوا في أفواه المداحين التراب. صح

235. Meddahların ağızlarına toprak atın.²³⁵

٢٣٦- أخذ يا سعد. صح

²²⁹ Deylemî, I, 20.

²³⁰ Taberânî, XI, 70; Heysemî, V, 93.

²³¹ Taberânî, Evsat, I, 189; Heysemî, VIII, 89.

²³² Ebû Dâvûd, Menâsik 89.

²³³ Taberânî, Evsat, II, 132; Heysemî, IV, 101.

²³⁴ Müslim, Zühd 68, 69; Ebû Dâvûd, Edeb 9; Tirmizî, Zühd 55; İbni Mâce, Edeb 36.

²³⁵ İbni Hibbân, XIII, 82; İbni Asâkir, XVI, 196.

236. Ey Sa'd, teşehhüdde bir parmağınla işaret et.²³⁶

٢٣٧- أَحَدٌ أَحَدٌ. صح

237. Teşehhüdde bir parmağınla işaret et.²³⁷

٢٣٨- أَحَدٌ جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ. صح

238. Uhud dağı bizi sever, biz de onu severiz.²³⁸

٢٣٩- أَحَدٌ جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ فَإِذَا جِئْتُمُوهُ فَكُلُّوا مِنْ شَجَرِهِ وَلَوْ مِنْ عِضَاهِهِ. ض

239. Uhud dağı bizi sever, biz de onu severiz. Oraya geldiğinizde zararlı olmayan ağaçlarından velev ki, dikenlerinden de olsa yiyin.²³⁹

٢٤٠- أَحَدٌ رُكْنٌ مِنْ أَرْكَانِ الْجَنَّةِ. ض

240. Uhud, cennet direklerinden bir direktir.²⁴⁰

٢٤١- أَحَدٌ هَذَا جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ وَهَذَا عَيْنٌ يَنْبَغِضُنَا

وَنُبْغِضُهُ وَإِنَّهُ عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ النَّارِ. ض

241. Uhud dağı bizi sever, biz de onu severiz. O cennet kapılarından bir kapı üzerindedir. Ayr da bize buğzeder, biz de ona buğzederiz. O da cehennem kapılarından bir kapı üzerindedir.²⁴¹

٢٤٢- أَحَدٌ أَبُو بَلْقَيْسٍ كَانَ جَنِيًّا.

242. Belkis'in ana babasından biri cin idi.²⁴²

²³⁶ Ahmed, II, 420.

²³⁷ Ebû Dâvûd, Vitr 23; Tirmizî, Daavât 104; Nesâî, Sehv 37.

²³⁸ Ahmed, III, 443; Taberânî, VII, 90.

²³⁹ Abdürrezzâk, IX, 269; Taberânî, Evsat, II, 255.

²⁴⁰ Taberânî, VI, 151; Heysemî, IV, 13.

²⁴¹ Taberânî, Evsat, VI, 315; Heysemî, IV, 13.

²⁴² Ebu's-Şeyh, Azâme, V, 1653; İbni Adî, III, 369.

Sakınılması Gereken Şeyler

٢٤٣- إَحْذَرُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ وَيَنْطِقُ بِتَوْفِيقِ اللَّهِ. ض

243. Müminin ferasetinden sakınm. Çünkü o Allah'ın nuruyla bakar, onun lütfuyla konuşur.²⁴³

٢٤٤- إَحْذَرُوا زَلَّةَ الْعَالِمِ فَإِنَّ زَلَّتْهُ تَكْبِكُهُ فِي النَّارِ. ض

244. Alimin hatasından sakının, çünkü onun hatası kendisini ateşe sürükler.²⁴⁴

٢٤٥- إِخْذَرُوا الدُّنْيَا فَإِنَّهَا أَسْحَرُ مِنْ هَارُوتَ وَمَارُوتَ. ض

245. Dünyadan sakının, çünkü dünya Harut ve Marut'tan daha çok büyüleyicidir.²⁴⁵

٢٤٦- إِخْذَرُوا الدُّنْيَا فَإِنَّهَا خَضِرَةٌ خُلُوةٌ.

246. Dünyadan sakının, zira o yeşil ve tatlıdır.²⁴⁶

٢٤٧- إِخْذَرُوا الشَّهْوَةَ الْخَفِيَّةَ الْعَالِمِ يُحِبُّ أَنْ يُجْلَسَ إِلَيْهِ. ض

247. Nefsin gizli şehvetinden sakının. Alim kişi, çevresinde oturulmasından hoşlanır.²⁴⁷

٢٤٨- إِخْذَرُوا الشَّهْرَتَيْنِ الصُّوفَ وَالْحَزَّ. ض

248. Şöhrete sebep olan iki giysiden, yün ve ipekten sakının.²⁴⁸

٢٤٩- إِخْذَرُوا صُفْرَ الْوُجُوهِ فَإِنَّهُ إِنْ لَمْ يَكُنْ مِنْ عِلَّةٍ أَوْ سَهَرٍ فَإِنَّهُ مِنْ غِلٍّ فِي

قُلُوبِهِمْ لِلْمُسْلِمِينَ. ض

²⁴³ Ebû Nuaym, IV, 81; Ebu's-Şeyh, Tabakâtü'l-muhaddisîn, III, 419.

²⁴⁴ Deylemî, I, 20.

²⁴⁵ Beyhakî, Şuab, VII, 339.

²⁴⁶ Ahmed, Zühed, s. 11.

²⁴⁷ Deylemî, I, 21.

²⁴⁸ Deylemî, I, 21.

249. Sarı yüzlü olanlardan sakının. Zira o hal, hastalık veya uykusuzluktan değilse bu durum onların kalplerinde müslümanlara besledikleri kinden kaynaklanır.²⁴⁹

٢٥٠ - احذروا البغي فإنه ليس من عقوبة هي أخضر من عقوبة البغي. ض

250. Zulümden uzak durun. Çünkü zulmün cezasından daha süratli gelen bir ceza yoktur.²⁵⁰

٢٥١ - أخرجوا فإن الخبز مبارك وأكثروا فيه من الجمال.

251. Ziraat yapın, zira ekim dikim berekettir. Tarlalara çokça da nazarlık takın.²⁵¹

٢٥٢ - أحسن الناس قراءة الذي إذا قرأ رأيت أنه يخشى الله. ض

252. İnsanların en güzel Kur'an okuyanı, okurken Allah'dan korktuğunu gördüğün insandır.²⁵²

٢٥٣ - أحسن الناس قراءة من قرأ القرآن يتحزن به.

253. Okuyuş bakımından insanların en güzel okuyanı, Kur'an okurken onunla hüzenlenen kişidir.²⁵³

٢٥٤ - أحسنوا إذا وليتم واعفوا عما ملكتم.

254. İdareci olduğunuzda iyi davranın, eliniz altında bulunanların da kusurlarını bağışlayın.²⁵⁴

٢٥٥ - أحسنوا جوار نعيم الله لا تنفروها فقلما زالت عن قوم فعاتت إليهم. ض

255. Allah'ın nimetlerinin kıymetini bilin, onu elinizden kaçırmayın. Zira bir topluluğun elinden kaçan nimet nadiren geri gelir.²⁵⁵

²⁴⁹ Deylemî, I, 21.

²⁵⁰ İbni Adî, VI, 138.

²⁵¹ İbni Ebî Dâvûd, Merâsîl, I, 363.

²⁵² Hatîb, III, 208; Beyhakî, Şuab, II, 388.

²⁵³ Taberânî, XI, 7; Heysemî, VII, 170.

²⁵⁴ Harâîfî, Mekârimü'l-ahlâk, s. 130; Deylemî, I, 1.

²⁵⁵ İbni Adî, V, 163.

٢٥٦- أَحْسِنُوا إِقَامَةَ الصُّلَاةِ فِي الصَّلَاةِ. صَح

256. Namazda safları düzgün tutun.²⁵⁶

٢٥٧- أَحْسِنُوا لِبَاسِكُمْ وَأَصْلِحُوا رِحَالَكُمْ حَتَّى تَكُونُوا كَأَنَّكُمْ شَامَةٌ فِي النَّاسِ. صَح

257. Elbiselerinizi güzel giyinin, bineklerinizi iyi seçin ki insanlar arasında seçkin görünesiniz.²⁵⁷

٢٥٨- أَحْسِنُوا الْأَصْوَاتَ فِي الْقُرْآنِ. ض

258. Kur'an okurken sesleri süsleyin.²⁵⁸

٢٥٩- أَحْسِنُوا إِلَى مُخْسِنِ الْأَنْصَارِ وَاعْفُوا عَنْ مُسِيئِهِمْ. صَح

259. Ensarın iyilerine iyilik edin, kötülerini de affedin.²⁵⁹

٢٦٠- أُخْصُوا عِدَّةَ شَعْبَانَ لِرَمَضَانَ. صَح

260. Ramazan için şaban hilalini gözetleyin.²⁶⁰

٢٦١- اخْضُرُوا الْجُمُعَةَ وَاذْنُوا مِنَ الْإِمَامِ فَإِنَّ الرَّجُلَ لَا يَزَالُ يَتْبَاعِدُ حَتَّى يُؤَخَّرَ فِي

الْجَنَّةِ إِنْ دَخَلَهَا. صَح

261. Cumada hazır olun, imama yaklaşın. Zira kişi uzaklaşa uzaklaşa cennete girse orada da geri kalır.²⁶¹

٢٦٢- إِحْفَظْ لِسَانَكَ.

262. Diline sahip ol.²⁶²

٢٦٣- اخْضُرْ مَا بَيْنَ رِجْلَيْكَ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْكَ. صَح

²⁵⁶ Ahmed, II, 485; Heysemî, II, 89.

²⁵⁷ Hâkim, IV, 203.

²⁵⁸ Taberânî, XII, 118.

²⁵⁹ Taberânî, VI, 208, Evsat, I, 255.

²⁶⁰ Dârekutî, II, 163.

²⁶¹ Ahmed, V, 11; Beyhakî, III, 238.

²⁶² Taberânî, XVII, 271.

263. İki sakalın ve iki bacağı arasında koru.²⁶³

٢٦٤ - اَحْفَظْ عَوْرَتَكَ إِلَّا مِنْ رُؤُوسِكَ أَوْ مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ قِيلَ إِذَا كَانَ الْقَوْمُ بَغَضُهُمْ فِي بَغْضٍ قَالَ إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ لَا يَرَيْنَهَا أَحَدٌ فَلَا يَرَيْنَهَا قِيلَ إِذَا كَانَ أَحَدُنَا خَالِيًا قَالَ قَالَ اللَّهُ أَحَقُّ أَنْ يُسْتَحْيَا مِنْهُ مِنَ النَّاسِ.

264. Avret yerini eşin ve cariyen dışındakilerden koru. Eğer mahrem kişiler olursa o zaman ne olur? denildi. Bunun üzerine Efendimiz, "Kimseye göstermemeye gücün yeterse onu kimseye gösterme" buyurdu. Bizden biri yalnız olursa? denildi. Buna da Efendimiz, "Allah insanlardan utanılmaya daha layıktır" buyurdu.²⁶⁴

٢٦٥ - اَحْفَظْ وَدَّ أَيْكَ لَا تَقْطَعُهُ فَيُطْفِئَ اللَّهُ نُورَكَ. ح

265. Baba dostunu gözet, onunla ilişkiyi kesme ki, Allah nurunu söndürmesin.²⁶⁵

٢٦٦ - اَحْفَظْ لِي فِي الْعَبَاسِ فَإِنَّهُ عَمِّي وَصِنُّ أَبِي.

266. Abbas hakkında beni gözetin, zira o amcam ve yarı babamdır.²⁶⁶

٢٦٧ - اَحْفَظْ لِي فِي أَصْحَابِي وَأَصْهَارِي فَمَنْ حَفِظَنِي فِيهِمْ حَفِظَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَنْ لَمْ يَحْفَظْنِي فِيهِمْ تَخَلَّى اللَّهُ عَنْهُ وَمَنْ تَخَلَّى اللَّهُ عَنْهُ أَوْشَكَ أَنْ يَأْخُذَهُ.

267. Bana olan saygınızı ashabım ve akrabalarımı gözetmekle gösterin. Onlar konusunda hakkımı gözeteni, Allah da dünyada ve ahirette gözetir. Gözetmeyenden de Allah yüz çevirir. Allah kimden yüz çevirirse, artık onu yakalaması yakındır.²⁶⁷

²⁶³ İbn Kâni, II, 10; İbn Asâkir, XI, 480.

²⁶⁴ Ahmed, V, 3; Beyhakî, I, 199.

²⁶⁵ Buhârî, Müfred, I, 29; Taberânî, Evsat, VIII, 279; Beyhakî, Şuab, VI, 200.

²⁶⁶ İbni Adî, II, 356; İbn Asâkir, XXVI, 313.

²⁶⁷ Taberânî, XVII, 369; Ebû Nuaym, Marife, IV, 2186.

٢٦٨ - اخفوا الشَّوَارِبَ وَاغْفُوا اللَّحَى.

268. Bıyıkları kısaltın, sakalları uzatın.²⁶⁸

٢٦٩ - اخفُوا الشَّوَارِبَ وَاغْفُوا اللَّحَى وَلَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ.

269. Bıyıkları kısaltıp sakalları uzatın, yahudilere benzemeyin.²⁶⁹

٢٧٠ - اخفُوا الشَّوَارِبَ وَاغْفُوا اللَّحَى وَانْتَفُوا الشَّعْرَ الَّذِي فِي الْأَنَافِ.

270. Bıyıkları kısaltıp sakalları uzatın, burunlardaki kılları yolun.²⁷⁰

٢٧١ - أَحَقُّ مَا صَلَّيْتُمْ عَلَى أَطْفَالِكُمْ. صَح

271. Cenaze namazınıza en layık olanlar çocuklarınızdır.²⁷¹

٢٧٢ - أَجَلَ الذَّهَبِ وَالْحَرِيرِ لِإِنَاثِ أُمَّتِي وَحُرْمَ عَلَى ذُكُورِهَا. صَح

272. Altın ve ipek ümmetimin kadınlarına helal, erkeklerine haram kılındı.²⁷²

٢٧٣ - أَجَلْتُ لَنَا مَيْتَانِ وَدَمَانِ فَأَمَّا الْمَيْتَانِ فَالْخُوتُ وَالْجَرَادُ وَأَمَّا الدَّمَانِ فَالْكَبِدُ وَالطَّحَالُ. صَح

273. Bize iki ölü ve iki kan helal kılındı. İki ölü balık ve çekirge, iki kan da ciğer ve dalaktır.²⁷³

٢٧٤ - اخْلُقُوا بِاللَّهِ وَبِرُّوا وَاصْدُقُوا فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يُخْلَفَ بِهِ. ض

274. Allah adına yemin edin ve yeminizin gereğini yerine getirip sadık olun. Çünkü Allah kendi adına yemin edilmesini sever.²⁷⁴

²⁶⁸ Ahmed, II, 16.

²⁶⁹ Tahâvî, IV, 230.

²⁷⁰ İbni Adî, II, 392.

²⁷¹ Tahâvî, I, 508; Beyhakî, IV, 9.

²⁷² Ahmed, IV, 392; Beyhakî, II, 425.

²⁷³ Ahmed, II, 97; Beyhakî, I, 254.

²⁷⁴ Ebû Nuaym, VII, 267; Deylemî, I, 101.

٢٧٥ - اَخْلِقُوهُ كُلَّهُ اَوْ اَتْرْكُوهُ كُلَّهُ. صح

275. Saçların ya tamamını traş edin ya da tamamını bırakın.²⁷⁵

٢٧٦ - اَحْمِلُوا النِّسَاءَ عَلَى اَهْوَانِهِنَّ. ض

276. Kadınları denkleleriyle evlendirin.²⁷⁶

Korkulacak Şeyler

٢٧٧ - اَخَافُ عَلَى اُمَّتِي ثَلَاثًا زَلَّةَ عَالِمٍ وَجَدَالَ مُنَافِقٍ بِالْقُرْآنِ وَالتَّكْذِيبَ بِالْقَدَرِ.

277. Ümmetim hakkında üç şeyden korkarım. Alimin hatası, müna-fıkın Kur'an'la cidali, kaderin yalanlanması.²⁷⁷

٢٧٨ - اَخَافُ عَلَى اُمَّتِي مِنْ بَعْدِي ثَلَاثًا ضَلَالَةَ الْاَهْوَاءِ وَاتِّبَاعَ الشَّهَوَاتِ فِي الْبُطُونِ وَالْفُرُوجِ وَالْعَقْلَةَ بَعْدَ الْمَعْرِفَةِ.

278. Benden sonra ümmetim hakkında üç şeyden endişe ederim. Heveslerin kendilerini şaşırtması, mide ve cinsel organların isteklerine uyulması, hakikati bilip öğrendikten sonra gaflete düşülmesi.²⁷⁸

٢٧٩ - اَخَافُ عَلَى اُمَّتِي مِنْ بَعْدِي ثَلَاثًا خَيْفَ الْاَثِمَةِ وَايْمَانًا بِالنُّجُومِ وَتَكْذِيبًا بِالْقَدَرِ.

279. Benden sonra ümmetim hakkında şu üç şeyden korkarım. İda-recilerin zulme sapmaları, yıldızlara inanmaları ve kaderi yalanlamaları.²⁷⁹

٢٨٠ - اَخَافُ عَلَى اُمَّتِي مِنْ بَعْدِي خَصْلَتَيْنِ تَكْذِيبًا بِالْقَدَرِ وَتَصَدِيقًا بِالنُّجُومِ. ض

280. Benden sonra ümmetim hakkında iki şeyden korkarım. Kaderi yalanlamak ve yıldızları doğrulamak.²⁸⁰

²⁷⁵ Ebû Dâvûd, Tereccül 14.

²⁷⁶ İbni Adî, VI, 177.

²⁷⁷ Heysemî, VII, 203.

²⁷⁸ Beğavî, Mucemu's-sahâbe, I, 235; İbn Kâni, I, 46.

²⁷⁹ İbni Abdilber, Câmi, II, 48; Râfiî, II, 390.

²⁸⁰ Ebû Ya'lâ, VII, 162; Heysemî, VII, 203.

٢٨١- أَخْبَرَنِي جَبْرِيلُ أَنَّ حُسَيْنًا يُقْتَلُ بِشَاطِئِ الْفِرَاتِ.

281. Cibril bana Hüseyin'in Fırat kenarında şehid edileceğini haber verdi.²⁸¹

٢٨٢- أَخْبَرُونِي بِشَجَرَةٍ شَبَّهَ الرَّجُلُ الْمُسْلِمَ لَا يُتَحَاتُّ وَرَقُهَا وَلَا وَلَا تُؤْتِي أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ هِيَ النَّخْلَةُ.

282. Bana müslüman adama benzeyen, yaprakları dökülmeyen, her zaman meyve veren bir ağaçtan haber verin. O ağaç, hurma ağacıdır.²⁸²

٢٨٣- أَخْبِرْ تَقْلَةً.

283. İnsanları dene, sonunda onlara buğzedersin.²⁸³

٢٨٤- اخْتَتَنَ إِبْرَاهِيمُ وَهُوَ ابْنُ ثَمَانِينَ سَنَةً بِالْقُدُومِ. صَح

284. İbrahim seksen yaşında Kadum denilen yerde sünnet oldu.²⁸⁴

Kına Kullanmak

٢٨٥- اخْتَضِبُوا بِالْحِنَّاءِ فَإِنَّهُ طَيِّبُ الرَّيْحِ يُسَكِّنُ الرَّوْعَ.

285. Kına ile boyanın. Zira onun kokusu güzeldir, o korkuyu da giderir.²⁸⁵

٢٨٦- اخْتَضِبُوا بِالْحِنَّاءِ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي شَبَابِكُمْ وَجَمَالِكُمْ وَنِكَاحِكُمْ.

286. Kına ile boyanın, o gençliğinizi ve güzelliğinizi artırdığı gibi ilişki gücünüzü de artırır.²⁸⁶

٢٨٧- اخْتَضِبُوا وَافْرِقُوا وَخَالِفُوا الْيَهُودَ.

²⁸¹ İbni Sad, I, 429.

²⁸² Buhârî, Edeb 89.

²⁸³ İbni Hacer, Metâlib, XI, 870; Heysemî, VIII, 90.

²⁸⁴ Ahmed, II, 435; Beyhakî, VIII, 325.

²⁸⁵ Ebû Ya'lâ, VI, 305; Heysemî, V, 160.

²⁸⁶ Deylemî, I, 40; Heysemî, V, 160.

287. Kına kullanın, saçlarınızı da ikiye ayırarak yahudilere muhafet edin.²⁸⁷

٢٨٨ - اخْتِلَافُ أُمَّتِي رَحْمَةً.

288. Ümmetimin ihtilafı rahmettir.²⁸⁸

٢٨٩ - أَخَذُ الْأَمِيرِ الْهَدِيَّةَ سُخْتٌ وَقَبُولُ الْقَاضِي الرِّشْوَةَ كُفْرٌ. ح

289. Emirın hediye alması haram, hakimın rüşvet alması da küfürdür.²⁸⁹

٢٩٠ - أَخَذْنَا فَأَلَّكَ مِنْ فَيْكَ. ح

290. Güzel sözünü ağzından aldık.²⁹⁰

٢٩١ - أَخَّرَ الْكَلَامَ فِي الْقَدَرِ لِشِرَارِ أُمَّتِي فِي آخِرِ الزَّمَانِ. ض

291. Kader hakkında konuşmak ümmetimin kötülerı için ahır zamana bırakıldı.²⁹¹

٢٩٢ - أَخْرَوْا الْأَحْمَالَ فَإِنَّ الْأَيْدِي مُغْلَقَةٌ وَالْأَرْجُلُ مُوثَّقَةٌ. ح

292. Hayvanların yüklerini geriye doğru ortalayıp yükleyin. Zira onların elleri ve ayakları bağlıdır.²⁹²

٢٩٣ - أَخْرَجُوا مِنْدِيلَ الْغَمْرِ مِنْ بُيُوتِكُمْ فَإِنَّهُ مَبِيتُ الْخَبِيثِ وَمَجْلِسُهُ.

293. Et kokusu bulunan bezleri evinizden uzaklaştırın. Zira onun bulunduğu yerler şeytanın geceleme ve uğrama yerleridir.²⁹³

٢٩٤ - أَخْسَرُ النَّاسِ صَفْقَةٌ رَجُلٌ أَخْلَقَ يَدَيْهِ فِي آمَالِهِ وَلَمْ تُسَاعِدْهُ الْإِيَّامُ عَلَى

أَمْنِيَّتِهِ فَخَرَجَ مِنَ الدُّنْيَا بِغَيْرِ زَادٍ وَقَدِمَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى بِغَيْرِ حُجَّةٍ.

²⁸⁷ İbni Adî, II, 195

²⁸⁸ Beyhakî, er-Risâletü'l-Eş'ariyye, s. 90.

²⁸⁹ Müttekî, nr. 15069.

²⁹⁰ Beyhakî, Şuab, II, 62.

²⁹¹ Taberânî, Evsat, VI, 96; Hâkim, II, 514.

²⁹² Ebû Dâvûd, Merâsîl, I, 229; Beyhakî, VI, 122; Heysemî, III, 216.

²⁹³ Deylemî, I, 103.

294. İnsanların alışveriş olarak en çok zarar edeni, emelleri uğruna kendini yoran, onlara ulaşma konusunda zamandan yardım görmeyen, dünyadan azıksız olarak ayrılan ve bir delili de olmadığı halde Allah'ın huzuruna çıkan kimsedir.²⁹⁴

٢٩٥ - أَخْشَى مَا خَشِيتُ عَلَى أُمَّتِي كِبَرُ الْبَطْنِ وَمُدَاوِمَةُ النَّوْمِ وَالْكَسَلُ وَضَعْفُ الْيَقِينِ.

295. Ümmetim hakkında en çok korktuğum şey, karınların büyüklüğü, uykuların sürekliliği, tembellik ve iman zayıflığıdır.²⁹⁵

٢٩٦ - اخْضِبُوا لِحَاكِمٍ فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَسْتَبْشِرُ بِخَضَابِ الْمُؤْمِنِ.

296. Sakallarınızı kınayla boyayın. Zira melekler müminin kınayla boyanmasına sevinirler.²⁹⁶

٢٩٧ - اخْفِضِي وَلَا تَنْهَكِي فَإِنَّهُ أَنْصَرَ لِلْوَجْهِ وَأَخْطَى عِنْدَ الزَّوْجِ. صَح

297. Kızları sünnet edin, ama aşırı gitmeyin. Böyle yapmak yüzün daha güzel olmasına, kocanın da daha çok haz almasına vesile olur.²⁹⁷

İhlas

٢٩٨ - أَخْلِصْ دِينَكَ يَكْفِكَ الْقَلِيلُ مِنَ الْعَمَلِ. صَح

298. Dininde ihlaslı ol ki, az bir amel sana kafi gelsin.²⁹⁸

٢٩٩ - أَخْلِصُوا أَعْمَالَكُمْ لِلَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبَلُ إِلَّا مَا خَلَصَ لَهُ. صَح

299. Amellerinizde Allah rızasını gözetin. Çünkü Allah kendisi için yapılan amellerden başkasını kabul etmez.²⁹⁹

٣٠٠ - أَخْلِصُوا عِبَادَةَ اللَّهِ تَعَالَى وَاقِيمُوا خَمْسَكُمْ وَأَدُّوا زَكَاةَ أَمْوَالِكُمْ طَيِّبَةً بِهَا

أَنْفُسُكُمْ وَصُومُوا شَهْرَكُمْ وَحُجُّوا بَيْنَكُمْ تَدْخُلُوا جَنَّةَ رَبِّكُمْ. ض

²⁹⁴ Deylemî, I, 361.

²⁹⁵ İbni Tâhir, Etrâf, II, 431; Elbânî, V, 179.

²⁹⁶ İbni Adî, III, 365.

²⁹⁷ Taberânî, VIII, 299; Hâkim, III, 603.

²⁹⁸ Hâkim, IV, 341; Ebû Nuaym, I, 244; Beyhakî, Şuab, V, 342.

²⁹⁹ Dârekutnî, I, 51; Ziyâ, VIII, 90.

300. Allah'a ibadette ihlaslı olun, beş vakit namazınızı kılın, gönül hoşluğuyla malınızın zekatını verin, ramazan orucunuzu tutun, haccınızı yapın ki, rabbinizin cennetine giresiniz.³⁰⁰

Çeşitli Hadisler

۳۰۱ - اخْلَعُوا نِعَالَكُمْ عِنْدَ الطَّعَامِ فَإِنَّهَا سُنَّةٌ جَمِيلَةٌ. ض

301. Yemek sırasında ayakkabılarınızı çıkarın. Zira böyle yapmak güzel bir sünnettir.³⁰¹

۳۰۲ - اخْلَفُولِي فِي أَهْلِ بَيْتِي. ض

302. Ehl-i beytim konusunda benim haleflerim olun.³⁰²

۳۰۳ - أَخْنَعُ الْأَسْمَاءَ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ تَسْمَى مَلِكَ الْأُمَلَاكِ لَا مَالِكَ إِلَّا اللَّهُ. صَح

303. Kıyamet günü Allah katında isimlerin en kötüsü, melikler meliki olarak isimlenen adamdır. Halbuki Allah'dan başka malik yoktur.³⁰³

۳۰۴ - إِخْوَانُكُمْ حَوْلُكُمْ جَعَلَهُمُ اللَّهُ فِتْنَةً تَحْتَ أَيْدِيكُمْ فَمَنْ كَانَ أَخُوهُ تَحْتَ يَدِهِ فَلْيُطْعِمْهُ مِنْ طَعَامِهِ وَلْيَلْبِسْهُ مِنْ لِبَاسِهِ وَلَا يُكَلِّفْهُ مَا يَغْلِبُهُ فَإِنْ كَلَّفَهُ مَا يَغْلِبُهُ فَلْيُعْنَهُ. صَح

304. Kardeşleriniz, hizmetçilerinizdir. Allah Teala onları sizin emrinize vermiştir. Kimin emri altında bir kardeşi varsa ona yediğinden yedirsin, giydiğinden giydirsin, gücünün yetmediği şeyleri yüklemesin. Şayet gücünün yetmediği bir şeyi yüklerse bu hususta da ona yardımcı olsun.³⁰⁴

³⁰⁰ Ebû Nuaym, V, 166; Heysemî, I, 45.

³⁰¹ Hâkim, III, 394.

³⁰² Taberânî, Evsat, IV, 157; Heysemî, IX, 163.

³⁰³ Ahmed, II, 244.

³⁰⁴ Buhârî, İmân 22, Itk 15; Müslim, İmân 40; Ahmed, V, 158.

Dikkat Edilecek Şeyler

۳۰۵- أَخَوْفُ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي كُلِّ مُنَافِقٍ عَلِيمِ اللِّسَانِ.

305. Ümmetim hakkında en çok korktuğum şey, ağzı laf yapan mü-nafıklardır.³⁰⁵

۳۰۶- أَخَوْفُ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي الْهَوَىٰ وَطُولُ الْأَمَلِ. ض

306. Ümmetim hakkında en fazla endişe ettiğim şey, heva ve uzun emeldir.³⁰⁶

۳۰۷- أَخَوْكَ الْبَكْرِيُّ وَلَا تَأْمَنَّهُ. ح

307. Büyük kardeşine bile güvenme!³⁰⁷

۳۰۸- أَدِّ الْأَمَانَةَ إِلَىٰ مَنْ ائْتَمَنَكَ وَلَا تَخُنْ مَنْ خَانَكَ. صَح

308. Emanet edene emanetini ver, hıyanet edene hıyanet etme.³⁰⁸

۳۰۹- أَدِّ مَا افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكَ تَكُنْ مِنْ أَعْبَادِ النَّاسِ وَاجْتَنِبْ مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْكَ تَكُنْ أَوْرَعَ النَّاسِ وَارْضَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَكَ تَكُنْ مِنْ أَغْنَى النَّاسِ. ض

309. Allah'ın sana emrettiği farzları yap ki, insanların en abidle-rinden olasın. Sana yasakladığı haramlardan sakın ki, insanların en vera sahiplerinden olasın. Senin için takdir ettiğine razı ol ki, insanların en zenginlerinden olasın.³⁰⁹

Terbiye

۳۱۰- أَدِّبْنِي رَبِّي فَأَحْسَنَ تَأْدِيبِي. صَح

310. Beni rabbim terbiye etti ve terbiyemi güzel yaptı.³¹⁰

³⁰⁵ İbni Adî, III, 104; Ziyâ, I, 343.

³⁰⁶ İbni Adî, V, 184.

³⁰⁷ Ebû Dâvûd, Edeb 29; Taberânî, Evsat, IV, 124; Heysemî, III, 215.

³⁰⁸ Ebû Dâvûd, Büyû 79; Tirmizî, Büyû 37; Ahmed, III, 414.

³⁰⁹ İbni Adî, V, 220; Beyhakî, Şuab, I, 219.

³¹⁰ İbnü's-Sem'ânî, Edebü'l-İmlâ, s. 1; Aclûnî, s. 72.

۳۱۱- اَدَّبُوا اَوْلَادَكُمْ عَلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ حُبِّ نَبِيِّكُمْ وَحُبِّ اَهْلِ بَيْتِهِ وَقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ
فَإِنَّ حَمَلَةَ الْقُرْآنِ فِي ظِلِّ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ مَعَ أَنْبِيَائِهِ وَأَصْفِيَائِهِ. ض

311. Çocuklarınızı üç özellikle terbiye edin. Peygamberinizin sevgisi, onun ehl-i beytinin sevgisi ve Kur'an sevgisi. Çünkü Kur'an okuyanlar, Allah'ın Arş'ının gölgesinden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde, peygamberler ve asfiyalarla beraber Arş'ın gölgesi altında bulunacaklardır.³¹¹

Af ve Merhamet

۳۱۲- اَدْخَلَ اللَّهُ الْجَنَّةَ رَجُلًا كَانَ سَهْلًا مُشْتَرِيًا وَبَانِعًا وَقَاضِيًا وَمُقْتَضِيًا. صَح

312. Alırken, satarken, borcunu öderken ve borcunu isterken yumuşak davranan kişiyi Allah cennetine koyar.³¹²

۳۱۳- اذْرَوْوا الْحُدُودَ عَنِ الْمُسْلِمِينَ مَا اسْتَطَعْتُمْ فَإِنْ وَجَدْتُمْ لِلْمُسْلِمِ مَخْرَجًا فَخَلُّوا
سَبِيلَهُ فَإِنَّ الْإِمَامَ لَأَنْ يُخْطِئَ فِي الْعَفْوِ خَيْرٌ مِنْ أَنْ يُخْطِئَ فِي الْعُقُوبَةِ. صَح

313. Gücünüz yettiği kadar müslümanlardan had cezalarını düşürün. Müslüman için bir çıkış yolu bulduğunuzda onu bırakıverin. Çünkü imamın affetmede yanılması, ceza vermede yanılmasından daha hayırlıdır.³¹³

۳۱۴- اذْرَوْوا الْحُدُودَ بِالشُّبُهَاتِ وَأَقِيلُوا الْكِرَامَ عَثَرَاتِهِمْ إِلَّا فِي حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ

تعالى. ح

314. Şüphelerle cezaları düşürün, Allah'ın hadlerinden bir had dışında iyi insanların hatalarını affedin.³¹⁴

۳۱۰- اذْرَوْوا الْحُدُودَ وَلَا يَنْبَغِي لِلْإِمَامِ تَغْطِيلُ الْحُدُودِ. ح

³¹¹ Deylemî, I, 24.

³¹² Ebû Dâvûd, Salât 114; Tirmizî, Hudûd 2; Ahmed, I, 67.

³¹³ İbn Ebî Şeybe, V, 512; Beyhakî, VIII, 238.

³¹⁴ Beyhakî, VIII, 238.

315. Cezaları düşürün, imamın cezaları uygulamama hakkı yoktur.³¹⁵

٣١٠- اذْعُوا اللَّهَ وَأَنْتُمْ مُوقِنُونَ بِالْإِجَابَةِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءَ مَنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لَاهٍ.

316. Allah'a duanızın kabul edileceğine inanmış olarak dua edin. Bilin ki, Allah kendisinden gafil ve başka işlerle meşgul olan bir kalbin duasını kabul etmez.³¹⁶

٣١٠- اِذْفَعُوا الْحُدُودَ عَنْ عِبَادِ اللَّهِ مَا وَجَدْتُمْ لَهَا مَذْفَعًا. ح

317. Defedecek bir imkan bulursanız Allah'ın kullarından cezaları defedin.³¹⁷

٣١٠- اِذْفَعُوا مَوْتَانَكُمْ وَسَطَ قَوْمٍ صَالِحِينَ فَإِنَّ الْمَيِّتَ يَتَأَذَى بِجَارِ السُّوءِ كَمَا يَتَأَذَى الْحَيُّ بِجَارِ السُّوءِ. ض

318. Ölülerinizi salih kimselerin arasına gömün. Dirinin kötü komşudan rahatsız olduğu gibi, ölü de kötü komşudan rahatsız olur.³¹⁸

٣١٩- اِذْفَعُوا الْقَتْلَى فِي مَصَارِعِهِمْ. ص

319. Ölülerini bulundukları yere gömün.³¹⁹

٣٢٠- أَذْمَانٍ فِي إِنْاءٍ لَا أَكْلَهُ وَلَا أَحْرَمُهُ. ص

320. Bir tabakta iki katığı ne yerim, ne de haram kılarım.³²⁰

٣٢١- أَذِنِ الْعِظَمَ مِنْ فَيْكَ فَإِنَّهُ أَهْنَأُ وَأَمْرَأُ. ح

321. Yemek yerken kemiği ağzına yaklaştır. Zira bu şekilde ondaki etin yenilmesi ve hazmedilmesi daha kolay olur.³²¹

³¹⁵ Dârekutnî, III, 84.

³¹⁶ Tirmizî, Daavât 65; Ahmed, II, 77.

³¹⁷ İbni Adî, I, 230.

³¹⁸ Ebû Nuaym, VI, 354; Deylemî, I, 102.

³¹⁹ İbni Ebî Şeybe, III, 64; Ahmed, III, 308.

³²⁰ Taberânî, Evsat, VII, 246; Heysemî, V, 34.

³²¹ Ebû Dâvûd, Etme 20.

En Aşağı Olanlar

۳۲۲- أَذْنَىٰ مَا تُقَطَّعُ فِيهِ يَدُ السَّارِقِ ثَمَنُ الْمِجَنِّ.

322. Hırsızın elinin kesilebileceği en az miktar, kalkan bedeli kadardır.³²²

۳۲۳- أَذْنَىٰ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا يَنْتَعِلُ بِنَعْلَيْنِ مِنْ نَارٍ يَغْلِي دِمَاغُهُ مِنْ حَرَارَةِ نَعْلَيْهِ. صَح

323. Cehennemliklerin en az azab görenine ateşten iki ayakkabı giydirilir, ayakkabıların sıcağından beyni kaynar.³²³

۳۲۴- أَذْنَىٰ أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْزِلَةٌ لَهِ ثَمَانُونَ أَلْفَ خَادِمٍ وَاثْنَتَانِ وَسَبْعُونَ زَوْجَةً وَتُنْصَبُ لَهُ قُبَّةٌ مِنْ لَوْلُؤٍ وَزَرْجَدٍ وَيَأْفُوتُ كَمَا بَيْنَ الْجَابِيَةِ وَصَنْعَاءَ. صَح

324. Cennetliklerin en aşağı derecesinde olanına seksenbin hizmetçi, yetmişiki huri verilir. Kendisi için inci, zeberced ve yakuttan Cabiye ve San'a arası genişliğinde bir çadır kurulur.³²⁴

۳۲۵- أَذْنَىٰ جَبَدَاتِ الْمَوْتِ بِمَنْزِلَةِ مَائَةِ ضَرْبَةٍ بِالسَّيْفِ.

325. Ölüm sıkıntılarının en azı, kılıç darbesiyle yüz darbe kadardır.³²⁵

Eda Edilmesi Gerekenler

۳۲۶- أَدُّوا صَاعًا مِنْ طَعَامٍ فِي الْفِطْرِ. ض

326. Fıtır sadakasını yiyecekten bir sa miktarı verin.³²⁶

۳۲۷- أَدُّوا حَقَّ الْمَجَالِسِ اذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَأَرْشِدُوا السَّبِيلَ وَغُضُّوا الْأَبْصَارَ. ح

327. Meclislerin hakkını verin, Allah'ı çok çok zikredin. Yolcuya yol gösterin, gözleri haramdan koruyun.³²⁷

³²² Tahâvî, III, 163; Taberânî, I, 289.

³²³ Müslim, İmân 361,362; Ahmed, I, 290, 291.

³²⁴ Tirmizî, Cennet 23; Ahmed, III, 76.

³²⁵ İbni Hacer, Takrîb, I, 279.

³²⁶ Ebû Nuaym, III, 12; Beyhakî, IV, 167; Râfiî, III, 216.

³²⁷ Taberânî, VI, 87.

۳۲۸- أَدُّوا الْعَزَائِمَ وَاقْبَلُوا الرُّخَصَ وَدَعُّوا النَّاسَ فَقَدْ كُفِّتُمُوهُمْ. ض

328. Azimetleri alın, ruhsatları kabul edin. İnsanları kendi haline bırakın ki, şerlerinden emin olasınız.³²⁸

۳۲۹- أَدِيمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ فَإِنَّهُمَا يَنْفِيَانِ الْفَقْرَ وَالذُّنُوبَ كَمَا يَنْفِي الْكَبِيرُ خُبْثَ الْخَلِيدِ. ض

329. Hac ve umreyi ardı ardına yapın. Zira o ikisi, körüğün demirin pasını giderdiği gibi fakirliği ve günahları giderir.³²⁹

۳۳۰- إِذَا آتَاكَ اللَّهُ مَالًا فَلْيَرِ أَثْرُ نِعْمَةِ اللَّهِ عَلَيْكَ وَكَرَامَتِهِ.

330. Allah sana bir mal verdiğinde Allah'ın sana olan o nimet ve ikramının izleri sende görülsün.³³⁰

۳۳۱- إِذَا آتَاكَ اللَّهُ مَالًا فَلْيَرِ عَلَيْكَ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يَرَى أَثْرَهُ عَلَى عَبْدِهِ حَسَنًا وَلَا يُحِبُّ الْبُؤْسَ وَلَا التَّبَاؤُسَ. ص

331. Allah sana bir mal ihsan ettiğinde onun eseri üzerinde görülsün. Zira Allah, verdiği nimetin kulunun üzerinde eserinin görülmesini sever. Ama zillet ve meskenetin görülmesini sevmez.³³¹

۳۳۲- إِذَا آخَى الرَّجُلُ الرَّجُلَ فَلْيَسْأَلْهُ عَنِ اسْمِهِ وَاسْمِ أَبِيهِ وَمِمَّنْ هُوَ فَإِنَّهُ أَوْصَلُ لِلْمَوَدَّةِ. ض

332. Bir adam bir başkasıyla dostluk kurduğunda onun ismini, babasının ismini ve nereli olduğunu sorsun. Çünkü bu sevgiyi daha çok artırır.³³²

³²⁸ Hatib, V, 203.

³²⁹ Taberânî, Evsat, V, 170; Heysemî, III, 278.

³³⁰ Dârimî, Libâs 14; Tirmizî, Edeb 54.

³³¹ Taberânî, III, 426, V, 273; Heysemî, V, 132.

³³² Tirmizî, Zühd 54.

۳۳۳- إِذَا آخَيْتَ رَجُلًا فَسَلِّهُ عَنْ اسْمِهِ وَاسْمِ أَبِيهِ فَإِنْ كَانَ غَائِبًا حَفِظْتَهُ وَإِنْ كَانَ مَرِيضًا عُدَّتْهُ وَإِنْ مَاتَ شَهِدَتْهُ. ض

333. Birisiyle arkadaş olduğunda ona adını ve babasının adını sor. Yokluğunda onun haklarını korur, hastalığında ziyaret eder, öldüğünde de cenazesine katılırsın.³³³

۳۳۴- إِذَا آمَنَكَ الرَّجُلُ عَلَى دِمِهِ فَلَا تَقْتُلْهُ. صَح

334. Birisi canı hakkında senden eman isterse onu öldürme!³³⁴

۳۳۵- إِذَا ابْتَغَيْتُمُ الْمَغْرُوفَ فَاطْلُبُوهُ عِنْدَ حَسَنِ الْوُجُوهِ.

335. İyilik arayacağınız zaman onu güzel yüzlü insanlarda arayın.³³⁵

۳۳۶- إِذَا ابْتُلِيَ أَحَدُكُمْ بِالْقَضَاءِ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ فَلَا يَقْضِي وَهُوَ غَضْبَانٌ وَلَيْسَ بَيْنَهُمْ فِي النَّظَرِ وَالْمَجْلِسِ وَالْإِشَارَةِ.

336. Biriniz, müslümanlar arasında hüküm vermek zorunda kalırsa öfkeliyken hüküm vermesin. Bakma, oturma ve işaretleşme hususunda aralarında eşit davransın.³³⁶

۳۳۷- إِذَا أَبْرَدْتُمْ إِلَيَّ بَرِيدًا فَابْعَثُوهُ حَسَنَ الْوَجْهِ حَسَنَ الْاسْمِ. ح

337. Bana bir elçi gönderdiğinizde siması güzel, ismi güzel olanları gönderin.³³⁷

۳۳۸- إِذَا أَبَى الْعَبْدُ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ. صَح

338. Köle kaçtığı zaman namazı kabul olunmaz.³³⁸

³³³ Beyhakî, Şuab, VI, 492. Harâitî, Mekârim, s. 251.

³³⁴ Ahmed, VI, 394; İbni Adî, IV, 172.

³³⁵ İbni Adî, VII, 287; Beyhakî, Şuab, VII, 435.

³³⁶ Taberânî, XXIII, 284; Ebû Ya'lâ, X, 264; Heysemî, IV, 194.

³³⁷ İbni Ebî Şeybe, VI, 470.

³³⁸ İbni Huzeyme, II, 69; Taberânî, II, 325.

۳۳۹- إذا أتى أحدكم أهله ثم أراد أن يعود فليتوضأ.

339. Biriniz eşine yaklaştığında tekrar ona dönmek isterse abdest alsın, bu durum dönmeye daha uygundur.³³⁹

۳۴۰- إذا أتى أحدكم أهله فليستتر ولا يتجرد إن تجرد العيرين. ح

340. Biriniz ailesine yaklaştığında örtünsün, vahşi eşeklerin çıplaklığı gibi çıplak olmasın.³⁴⁰

۳۴۱- إذا أتى الرجل القوم فقالوا له مرحباً فمرحباً به يوم القيامة يوم يلقى ربه وإذا أتى الرجل القوم فقالوا له فخطأ فخطأ له يوم القيامة. صح

341. Bir adam bir topluluğa geldiğinde kendisine "Merhaba, yerin geniş olsun" denirse kıyamet gününde rabbiyle karşılaşacağı günde de kendisine "Merhaba" denilir. Eğer topluluğa geldiğinde kendisine "Kahtan, yerin dar olsun" denirse, kıyamet gününde de ona kahtan denilir.³⁴¹

۳۴۲- إذا أتى أحدكم الغائط فلا يستقبل القبلة ولا يؤلفها ظهره ولكن شرفوا أو غربوا.

342. Biriniz büyük abdest bozacağında kibleye dönmesin, sırtını da kibleye çevirmesin. Doğuya ve batıya doğru dönsün.³⁴²

۳۴۳- إذا أتى عليّ يوم لا أزداد فيه علماً يقربني إلى الله تعالى فلا بُورك لي في طلوع شمس ذلك اليوم. ض

343. Yeni bir güne girdiğimde, beni Allah'a yaklaştıracak şekilde ilmin artmazsa, o günde güneşin doğmasının bana bir faydası yoktur.³⁴³

۳۴۴- إذا أتى أحدكم خادمه بطعامه قد كفاه عِلَاجُهُ ودُخانُهُ فليجلسه معه فإن لم يجلسه معه فليناولهُ أكلةً أو أكلتين. صح

³³⁹ Ahmed, III, 28.

³⁴⁰ İbni Mâce, Nikâh 28.

³⁴¹ Taberânî, VIII, 298; Heysemî, X, 272.

³⁴² Ahmed, V, 421.

³⁴³ Taberânî, Evsat, VI, 367; Heysemî, I, 136.

344. Birinize hizmetçisi yemeğini getirdiğinde, o yemeği hazırlama zahmetini ve dumanının kahrını çektiğinden onu yanına oturtsun. Şayet oturtmayacaksa, hiç olmazsa ondan bir iki lokma versin.³⁴⁴

٣٤٥ - إِذَا أَتَاكُمْ كَرِيمٌ قَوْمٌ فَأَكْرَمُوهُ. صح

345. Bir topluluğun büyüğü size geldiğinde ona ikram edin.³⁴⁵

٣٤٦ - إِذَا أَتَاكُمْ الزَّائِرُ فَأَكْرَمُوهُ.

346. Size bir ziyaretçi geldiğinde ona ikramda bulunun.³⁴⁶

٣٤٧ - إِذَا أَتَاكُمْ مَنْ تَرْضَوْنَ خُلُقَهُ وَدِينَهُ فَرَّوْجُوهُ إِنْ لَا تَفْعَلُوا تَكُنْ فِتْنَةً فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ عَرِضٌ. صح

347. Size, ahlakı ve dindarlığını beğendiğiniz biri kız istemeye geldiğinde onu evlendirin. Bunu yapmazsanız, yeryüzünde fitne ve büyük bir bozgun çıkar.³⁴⁷

٣٤٨ - إِذَا أَتَاكُمْ السَّائِلُ فَضَعُوا فِي يَدِهِ وَلَوْ ظِلْفًا مُحَرَّقًا. ض

348. Size bir dilenci geldiği zaman yanmış bir paça bile olsa eline tutuşturun.³⁴⁸

٣٤٩ - إِذَا اتَّسَعَ الثُّوبُ فَتَعَطَّفْ بِهِ عَلَى مَنْكِبِكَ ثُمَّ صَلِّ وَإِنْ ضَاقَ عَنْ ذَلِكَ فَشُدَّ بِهِ حَقْوَكَ ثُمَّ صَلِّ بِغَيْرِ رِدَاءٍ. صح

349. Elbisen geniş olursa onu omuzuna sar, sonra namazını kıl. Dar olursa beline bağla, sonra da ridasız olarak namazını kıl.³⁴⁹

٣٥٠ - إِذَا أَتَىٰ عَلَيْكَ جِيرَانُكَ أَنَّكَ مُحْسِنٌ فَأَنْتَ مُحْسِنٌ وَإِذَا أَتَىٰ عَلَيْكَ جِيرَانُكَ أَنَّكَ مُسِيءٌ فَأَنْتَ مُسِيءٌ. ض

³⁴⁴ Buhârî, Itk 18, Ehme 55; İbni Mâce, Ehme 19; Ahmed, I, 446, II, 259.

³⁴⁵ İbni Mâce, Edeb 19.

³⁴⁶ Kudâî, I, 445; Deylemî, I, 339.

³⁴⁷ Tirmizî, Nikâh 3; İbni Mâce, Nikâh 46.

³⁴⁸ İbni Adî, VII, 97.

³⁴⁹ Ahmed, III, 335.

350. Komşuların seni iyi diye överlerse sen iyisin, kötü diye yererlerse sen kötüsün.³⁵⁰

٣٥١- إِذَا اجْتَمَعَ الدَّاعِيَانِ فَأَجِبْ أَقْرَبَهُمَا بَاباً فَإِنَّ أَقْرَبَهُمَا بَاباً أَقْرَبُهُمَا جَوَاراً وَإِنْ سَبَقَ أَحَدُهُمَا فَأَجِبِ الَّذِي سَبَقَ. ح

351. İki kişi, aynı anda seni davet ederse kapısı en yakın olanın davetine icabet et. Çünkü kapısı yakın olan, daha yakın komşudur. Biri daha önce davet ederse, önce davet edeninkini kabul et.³⁵¹

٣٥٢- إِذَا اجْتَمَعَ الْعَالِمُ وَالْعَابِدُ عَلَى الصِّرَاطِ قِيلَ لِلْعَابِدِ ادْخُلِ الْجَنَّةَ وَتَنَعَّمْ بِعِبَادَتِكَ وَقِيلَ لِلْعَالِمِ قِفْ هَذَا فَاشْفَعْ لِمَنْ أَحْبَبْتَ فَإِنَّكَ لَا تَشْفَعُ لِأَحَدٍ إِلَّا شَفَعْتَ فَقَامَ مَقَامَ الْأَنْبِيَاءِ. ض

352. Alim ile abid, Sırat köprüsüne geldiklerinde abide, "Cennete gir ve yaptığın ibadetler sayesinde nimetlerinden istifade et" denilir. Alime de "Burada bekle ve istediğin kimseye şefa'at et, kime şefa'at edersen şefaatin kabul edilecek" denir. Bunun üzerine alim, peygamberler gibi şefa'at makamına geçer.³⁵²

Sevgi

٣٥٣- إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا ابْتَلَاهُ لِيَسْمَعَ تَضَرُّعَهُ.

353. Allah bir kulunu severse, dua ve niyazını işitmek için ona musibet verir.³⁵³

٣٥٤- إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ قَوْمًا ابْتَلَاهُمْ. صَح

354. Allah bir topluluğu sevdiği zaman onları belalara uğratar.³⁵⁴

³⁵⁰ İbni Hibbân, II, 284; Bezzâr, V, 98.

³⁵¹ Ebû Dâvûd, Etme 9; Ahmed, V, 408.

³⁵² Deylemî, I, 326.

³⁵³ Beyhakî, Şuab, VII, 145.

³⁵⁴ Taberânî, Evsat, III, 302; Beyhakî, Şuab, VII, 144; Heysemî, II, 291.

۳۵۵- إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا حَمَاهُ مِنَ الدُّنْيَا كَمَا يَحْمِي أَحَدَكُمْ سَقِيمَهُ الْمَاءَ. صَح

355. Allah bir kulunu severse, birinizin hastasını sudan esirgediği gibi onu dünyadan esirger.³⁵⁵

۳۵۶- إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا قَذَفَ حُبَّهُ فِي قُلُوبِ الْمَلَائِكَةِ وَإِذَا أَبْغَضَ اللَّهُ عَبْدًا قَذَفَ بُغْضَهُ فِي قُلُوبِ الْمَلَائِكَةِ ثُمَّ يَقْذِفُهُ فِي قُلُوبِ الْآدَمِيِّينَ. ض

356. Allah Teala bir kulunu sevdiğinde, onun sevgisini meleklerin kalbine kor. Bir kuluna da buğzederse nefretini meleklerin kalbine kor. Sonra onların nefretini insanların kalblerine atar.³⁵⁶

۳۵۷- إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيُعْلِمْنَاهُ أَنَّهُ يُحِبُّهُ. صَح

357. Biriniz din kardeşini sevdiği zaman sevdiğini ona haber versin.³⁵⁷

۳۵۸- إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ صَاحِبَهُ فَلْيَأْتِهِ فِي مَنْزِلِهِ فَلْيُخْبِرْهُ أَنَّهُ يُحِبُّهُ لِلَّهِ. ح

358. Biriniz arkadaşını sevdiği zaman evine geldiğinde onu Allah için sevdiğini kendisine bildirsin.³⁵⁸

۳۵۹- إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ عَبْدًا فَلْيُخْبِرْهُ فَإِنَّهُ يَجِدُ مِثْلَ الَّذِي يَجِدُ لَهُ. ض

359. Biriniz bir kulu sevdiği zaman bunu ona haber versin, zira o da onun gibi aynı sevgiyi içinde hisseder.³⁵⁹

۳۶۰- إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ أَنْ يُحَدِّثَ رَبَّهُ فَلْيَقْرَأِ الْقُرْآنَ. ض

360. Biriniz rabbiyle konuşmak isterse Kur'an okusun.³⁶⁰

۳۶۱- إِذَا أَحْبَبْتَ رَجُلًا فَلَا تُمَارِهِ وَلَا تُشَارُهُ وَلَا تَسْأَلْ عَنْهُ أَحَدًا فَعَسَى أَنْ تَوَافِيَ لَهُ عَدُوًّا فَيُخْبِرَكَ بِمَا لَيْسَ فِيهِ فَيُفَرِّقَ مَا بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ. ض

³⁵⁵ Tirmizî, Tıb 1.

³⁵⁶ Ebû Nuaym, III, 77.

³⁵⁷ Ahmed, IV, 130; İbni Hibbân, II, 330.

³⁵⁸ Ebû Dâvûd, Edeb 113.

³⁵⁹ İbni Ebî'd-Dünyâ, Kitâbü'l-ıhvân, s. 119.

³⁶⁰ Hatîb, VII, 239; Deylemî, I, 302.

361. Bir adamı sevdiğinde onunla münakaşa etme, ona kötülük yapma, onu başkasına sorma. Olabilir ki, ona düşman olan birisine rastlarsın. O da sana onda olmayan bir şey haber verir ve aranızı bozar.³⁶¹

٣٦٢- إِذَا أَحْبَبْتُمْ أَنْ تَعْلَمُوا مَا لِلْعَبْدِ عِنْدَ رَبِّهِ فَانظُرُوا مَا يَتَّبَعُهُ مِنَ النَّاسِ.

362. Kişinin Allah katındaki derecesini öğrenmek istiyorsanız, hakkındaki övgülere bakın.³⁶²

٣٦٣- إِذَا أَخَذْتَ أَحَدَكُمْ فِي صَلَاتِهِ فَلْيَأْخُذْ بِأَنْفِهِ ثُمَّ لِيَنْصَرِفْ. صح

363. Birinizin namazda abdesti bozulursa burnunu tutsun, sonra ayrılıp gitsin.³⁶³

٣٦٤- إِذَا أَحْسَنَ الرَّجُلُ الصَّلَاةَ فَاتَمَّ رُكُوعَهَا وَسُجُودَهَا قَالَتِ الصَّلَاةُ حَفِظَكَ اللَّهُ

كَمَا حَفِظْتَنِي فَتَرْفَعُ وَإِذَا أَسَاءَ الصَّلَاةَ فَلَمْ يَتِمَّ رُكُوعَهَا وَسُجُودَهَا قَالَتِ الصَّلَاةُ

ضَيَّعَكَ اللَّهُ كَمَا ضَيَّعْتَنِي فَتَلْفُ كَمَا يُلْفُ الثَّوْبُ الْخَلْقُ فَيُضْرَبُ بِهَا وَجْهُهُ. صح

364. Kişi güzel namaz kılar, rüku ve secdelerini tam yaparsa namaz ona "Benim hakkımı gözettiğin gibi Allah da seni gözet sin" der ve o namaz semaya yükseltilir. Kul, namazı güzel kılmadığında, rüku ve secdelerini tam yapmadığında ise namaz kendisine "Benim hakkımı gözetmediğin gibi, Allah da seni gözetmesin" der. Sonra eski elbisenin dürüldüğü gibi dürülür ve onun yüzüne fırlatılır.³⁶⁴

٣٦٥- إِذَا اخْتَلَفْتُمْ فِي الطَّرِيقِ فَاجْعَلُوهُ سَبْعَةَ أَذْرَعٍ. صح

365. Yol konusunda ihtilafa düşerseniz, onu yedi zira olarak ölçün.³⁶⁵

٣٦٦- إِذَا أَخَذَ الْمُؤَدُّنُ فِي أَذَانِهِ وَضَعَ الرَّبُّ يَدَهُ فَوْقَ رَأْسِهِ فَلَا يَزَالُ كَذَلِكَ حَتَّى

يَفْرَغَ مِنْ أَذَانِهِ وَإِنَّهُ لَيَغْفَرُ لَهُ مَدَّ صَوْتِهِ إِذَا فَرَعَ قَالَ الرَّبُّ صَدَقَ عَبْدِي وَشَهِدَتْ

بِشَهَادَةِ الْحَقِّ فَأَبَشِرْ. ض

³⁶¹ İbnü's-Sünnî, s. 83; Ebû Nuaym, V, 136.

³⁶² Beyhakî, Züh'd, II, 304; Ebû Nuaym, VI, 5.

³⁶³ Abdürrezzâk, I, 140; Beyhakî, III, 223.

³⁶⁴ Tayâlisî, s. 80; Beyhakî, Şuab, III, 143; Heysemî, II, 122.

³⁶⁵ Ahmed, I, 317, II, 429; Beyhakî, VI, 69.

366. Müezzin ezan okumaya başladığında, Allah elini onun başının üzerine koyar. Bu hal, ezan bitinceye kadar devam eder. Müezzinin sesinin ulaştığı yere kadar günahları affedilir. Ezan bitince Allah Teala ona, "Hak söze şahitlik ettin, müjde sana!" buyurur.³⁶⁶

۳۶۷- إِذَا أَخَذْتَ مَضْجَعَكَ مِنَ اللَّيْلِ فَاقْرَأْ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ثُمَّ نَمْ عَلَى خَاتِمَتِهَا فَإِنَّهَا بَرَاءَةٌ مِنَ الشَّرِّكَ. صَح

367. Geceleyin yatacağın zaman Kul ya eyyühe'l-kafirun suresini oku, bitirince uyu. Zira o sure, şirkten kurtuluştur.³⁶⁷

۳۶۸- إِذَا أَدْخَلَ اللَّهُ الْمُؤَخَّدِينَ النَّارَ أَمَاتَهُمْ فِيهَا إِمَاتَةً فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يُخْرِجَهُمْ مِنْهَا أَمَسَهُمْ أَلَمَ الْعَذَابِ تِلْكَ السَّاعَةُ. ح

368. Allah Teala, muvahhiddleri ateşe soktuğunda onları bir süre orada öldürür. Oradan çıkarmak istediğinde, çıkacakları zaman onlara azabın acısını bir miktar hissettirir.³⁶⁸

Yapılması Gerekenler

۳۶۹- إِذَا أَدَّيْنَا أَحَدَكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِحَاجَتِهِ فَإِنَّهُ يَذْهَبُ بِالْصَّدَاقِ. ض

369. Biriniz yağılandığı zaman kaşlarından başlasın, böyle yapması baş ağrısını giderir.³⁶⁹

۳۷۰- إِذَا أَدَّى الْعَبْدُ حَقَّ اللَّهِ وَحَقَّ مَوَالِيهِ كَانَ لَهُ أَجْرَانِ. صَح

370. Köle, Allah'ın ve efendilerinin hakkını yerine getirdiği zaman kendisine iki ecir vardır.³⁷⁰

۳۷۱- إِذَا أُدِّيَتْ زَكَاةُ مَالِكَ فَقَدْ قُضِيَتْ مَا عَلَيْكَ. صَح

³⁶⁶ Deylemî, I, 320.

³⁶⁷ Ebû Dâvûd, Edeb 101; Tirmizî, Daavât 14, 25, 116; İbni Mâce, Duâ 15.

³⁶⁸ Deylemî, I, 252.

³⁶⁹ Hakîm, II, 71.

³⁷⁰ Ahmed, II, 252; Beyhakî, VIII, 12.

371. Malının zekatını verdiği zaman, üzerindeki görevi yerine getirmiş olursun.³⁷¹

٣٧٢- إِذَا أَدَّيْتَ زَكَاةَ مَالِكَ فَقَدْ أَذْهَبْتَ عَنْكَ شَرَّهُ. صَح

372. Malının zekatını verdiğinde, onun şerrini kendinden uzaklaştırmış olursun.³⁷²

٣٧٣- إِذَا أَدَّنَ فِي قَرْيَةٍ أَمَّنَهَا اللَّهُ مِنْ عَذَابِهِ ذَلِكَ الْيَوْمَ. ض

373. Bir köyde ezan okunduğunda, Allah Teala o gün orayı azabından emin kılar.³⁷³

٣٧٤- إِذَا أَدَّنَ الْمُؤَذِّنُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ حَرَّمَ الْعَمَلُ. ض

374. Müezzin cuma ezarı okuduğunda, artık iş yapmak haram olur.³⁷⁴

Hayırlı Kimseler

٣٧٥- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا جَعَلَ صَنَائِعَهُ وَمَعْرُوفَهُ فِي أَهْلِ الْحِفَاطِ وَإِذَا أَرَادَ بِعَبْدٍ

شَرًّا جَعَلَ صَنَائِعَهُ وَمَعْرُوفَهُ فِي غَيْرِ أَهْلِ الْحِفَاطِ. ض

375. Allah Teala, bir kulu hakkında hayır dilediği zaman onun işlerini iyi insanlara havale eder. Bir kul hakkında şer dilediği zaman da onun işlerini kötü insanlara havale eder.³⁷⁵

٣٧٦- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا جَعَلَ غِنَاهُ فِي نَفْسِهِ وَتَقَاهُ فِي قَلْبِهِ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ

شَرًّا جَعَلَ فَقْرَهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ. ض

376. Allah Teala, bir kul hakkında hayır dilerse, gönlünü zengin kılar ve kalbine takva duygusunu koyar. Allah bir kul hakkında şer dilerse, onu da aç gözlü yapar.³⁷⁶

³⁷¹ Hâkim, I, 548.

³⁷² Hâkim, I, 547; Beyhakî, IV, 84.

³⁷³ Taberânî, I, 257; Heysemî, I, 328.

³⁷⁴ Suyûtî, Sağîr, s. 29.

³⁷⁵ Deylemî, I, 242.

³⁷⁶ İbni Hibbân, XIV, 100; Deylemî, I, 243.

۳۷۷- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا فَقَهَّهُ فِي الدِّينِ وَزَهَّدَهُ فِي الدُّنْيَا وَبَصَّرَهُ عُيُوبَهُ. ض

377. Allah Teala, bir kimse hakkında hayır dilerse, onu dinde bilgi sahibi kılar, dünyaya karşı zahid yapar ve kusurlarını da kendisine gösterir.³⁷⁷

۳۷۸- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا جَعَلَ لَهُ وَاعِظًا مِنْ نَفْسِهِ يَأْمُرُهُ وَيَنْهَاهُ. ض

378. Allah Teala, bir kulu hakkında hayır diledi mi ona nefisinden bir vaiz kılar. O vaiz ona iyiliği emreder ve onu kötülükten de nehyeder.³⁷⁸

۳۷۹- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا عَسَّلَهُ قَبْلَ وَمَا عَسَّلَهُ قَالَ يَفْتَحُ لَهُ عَمَلًا صَالِحًا قَبْلَ مَوْتِهِ ثُمَّ يَقْبِضُهُ عَلَيْهِ. ح

379. Allah Teala, bir kul hakkında hayır dilediğinde onu ballandırır. Efendimize "Ballandırmak ne demektir ya resulallah?" denildi. Efendimiz, "Allah ölmeden önce ona salih amellerin kapısını açar, sonra o hal üzere ruhunu alır" buyurdu.³⁷⁹

۳۸۰- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا اسْتَعْمَلَهُ قَبْلَ كَيْفَ يَسْتَعْمِلُهُ قَالَ يَفْتَحُ لَهُ عَمَلًا صَالِحًا بَيْنَ يَدَيِ مَوْتِهِ حَتَّى يَرْضَى عَنْهُمْ خَوْلَهُ. ص

380. Allah Teala, bir kulun hayrını dilediğinde onu istimal eder. İstimal etmesi nasıl olur? denildiğinde Efendimiz "Ölümünden önce ona salih bir amel kapısı açar da etrafındakileri ondan razı kılar" buyurdu.³⁸⁰

۳۸۱- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا اسْتَعْمَلَهُ قَبْلَ كَيْفَ يَسْتَعْمِلُهُ قَالَ يُوقِّعُهُ لِعَمَلٍ صَالِحٍ قَبْلَ الْمَوْتِ ثُمَّ يَقْبِضُهُ عَلَيْهِ. ص

381. Allah Teala, bir kulun hayrını dilediğinde onu istimal eder. İstimal etmesi nasıl olur? denildiğinde Efendimiz "Ölümünden önce onu salih amel işlemeye muvaffak kılar, sonra da o hal üzere canını alır, buyurdu.³⁸¹

³⁷⁷ İbni Ebî Şeybe, VII, 193; Beyhakî, Şuab, VII, 347.

³⁷⁸ Hennâd, I, 290; Ebû Nuaym, II, 264.

³⁷⁹ Ahmed, IV, 200.

³⁸⁰ Suyûtî, Sağır, s. 29.

³⁸¹ Ahmed, III, 106; İbni Hibbân, II, 53.

۳۸۲- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا طَهَّرَهُ قَبْلَ مَوْتِهِ قَالُوا وَمَا طَهَّرَ الْعَبْدَ قَالَ عَمَلٌ صَالِحٌ يُلْهِمُهُ إِيَّاهُ حَتَّى يَقْبِضَهُ عَلَيْهِ. ض

382. Allah Teala, bir kulu hakkında hayır diledi mi onu ölümünden önce temizler. Kulun temizliğinin ne olduğu soruldu. Bunun üzerine Efendimiz "Ruhunu kabzetmeden önce kendisine salih ameller ilham eder" buyurdu.³⁸²

۳۸۳- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا صَيَّرَ خَوَاجِ النَّاسِ إِلَيْهِ.

383. Allah Teala, bir kul hakkında hayır dilediği zaman insanları kendisine muhtaç hale getirir.³⁸³

۳۸۴- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا عَاتَبَهُ فِي مَنَامِهِ. ض

384. Allah Teala, bir kulu hakkında hayır dilerse, rüyasında kendisini uyarır.³⁸⁴

۳۸۵- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدِهِ الْخَيْرَ عَجَّلَ لَهُ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا وَإِذَا أَرَادَ بِعَبْدِهِ الشَّرَّ أَمْسَكَ عَنْهُ بِذَنْبِهِ حَتَّى يُوَافِيَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

385. Allah Teala, bir kul hakkında hayır dilerse onun cezasını dünyada iken verir. Bir kul hakkında şer dilerse, onun cezasını da erteler. Ta ki kıyamet günü hepsini tam olarak versin.³⁸⁵

۳۸۶- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا فَقَّهَهُ فِي الدِّينِ وَالْهَمَّهُ رُسْدَهُ. ح

386. Allah Teala, bir kulu hakkında hayır dilediğinde onu dinde anlayışlı kılar ve ona doğru yolu ilham eder.³⁸⁶

³⁸² Taberânî, VIII, 230; Heysemî, VII, 215.

³⁸³ Deylemî, I, 243; Elbânî, V, 251.

³⁸⁴ Deylemî, I, 244; Elbânî, V, 252.

³⁸⁵ Tirmizî, Zühd 57.

³⁸⁶ Bezzâr, V, 117; Taberânî, X, 197; Heysemî, I, 121.

۳۸۷- إذا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا فَتَحَ لَهُ قُلُوبَ قَلْبِهِ وَجَعَلَ فِيهِ الْيَقِينَ وَالصَّدْقَ وَجَعَلَ قَلْبَهُ وَاعِيًا لِمَا سَلَكَ فِيهِ وَجَعَلَ قَلْبَهُ سَلِيمًا وَلِسَانَهُ صَادِقًا وَخَلِيقَتَهُ مُسْتَقِيمَةً وَجَعَلَ أُذُنَهُ سَمِيعَةً وَعَيْنَهُ بَصِيرَةً. ض

387. Allah Teala, bir kulu hakkında hayır dilerse, kalbinin kilidini açar ve ona yakini ve doğruluğu gösterir. Gittiği yolu kendisine iyice kavratır, kalbini temiz, dilini doğru, huyunu istikametli, kulağını işiten, gözünü de gören kılar.³⁸⁷

۳۸۸- إذا أَرَادَ اللهُ بِأَهْلِ بَيْتٍ خَيْرًا فَقَهَّاهُمْ فِي الدِّينِ وَوَفَّرَ صَغِيرَهُمْ كَبِيرَهُمْ وَرَزَقَهُمُ الرِّفْقَ فِي مَعِشَتِهِمْ وَالْقَصْدَ فِي نَفَقَاتِهِمْ وَبَصَّرَهُمْ عُيُوبَهُمْ فَيَتُوبُوا مِنْهَا وَإِذَا أَرَادَ بِهِمْ غَيْرَ ذَلِكَ تَرَكَّهُمْ هَمَلًا. ض

388. Allah Teala, bir ev halkı hakkında hayır dilerse onları dinde bilgi sahibi kılar, küçüklerini büyüklerine saygılı yapar, kazançlarında yumuşaklık, harcamalarında iktisat nasib eder, tevbe etmek için de kusurlarını kendilerine gösterir. Hayır dilemezse onları kendi hallerine bırakır.³⁸⁸

۳۸۹- إذا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ خَيْرًا أَكْثَرَ فَقَهَّاهُمْ وَأَقَلَّ جَهْلَهُمْ فَإِذَا تَكَلَّمَ الْفَقِيهُ وَجَدَ أَغْوَانًا وَإِذَا تَكَلَّمَ الْجَاهِلُ قُهِرَ وَإِذَا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ شَرًّا أَكْثَرَ جَهْلَهُمْ وَأَقَلَّ فَقَهَّاهُمْ فَإِذَا تَكَلَّمَ الْجَاهِلُ وَجَدَ أَغْوَانًا وَإِذَا تَكَلَّمَ الْفَقِيهُ قُهِرَ. ض

389. Allah Teala, bir topluluk hakkında hayır dilerse, alimlerini çoğaltır, cahillerini azaltır. Öyle ki, alim konuştuğunda kendisini destekleyen pek çok kimse bulur, cahil konuştuğunda ise sözü reddolunur. Allah bir topluluk hakkında da şer dilerse, cahillerini çoğaltır, alimlerini azaltır. Öyle ki, cahil konuşursa kendisini destekleyen birçok kimse bulur, alim konuşursa sözü reddedilir.³⁸⁹

³⁸⁷ Deylemî, I, 94; Elbânî, V, 253.

³⁸⁸ İbni Tâhir, Etrâf, II, 234; İbni Asâkir, XVIII, 78.

³⁸⁹ Deylemî, I, 246; Hatîb, Fakih, s. 42.

۳۹۰- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ خَيْرًا مَدَّ لَهُمْ فِي الْعُمُرِ وَالْهَمَّهُمُ الشُّكْرَ. ض

390. Allah Teala, bir topluluk hakkında hayır dilerse onların ömürlerini uzatır ve onlara şükretmeyi ilham eder.³⁹⁰

۳۹۱- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ خَيْرًا وَلَّى عَلَيْهِمْ حُلَمَاءَهُمْ وَقَضَى بَيْنَهُمْ عُلَمَاؤُهُمْ وَجَعَلَ الْمَالَ فِي سُمَحَائِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ بِقَوْمٍ شَرًّا وَلَّى عَلَيْهِمْ سَفَهَاءَهُمْ وَقَضَى بَيْنَهُمْ جُهَّالُهُمْ وَجَعَلَ الْمَالَ فِي بُخْلَائِهِمْ. ض

391. Allah Teala, bir topluluk hakkında hayır dilerse yumuşak huylularını idareci yapar, aralarında alimler hüküm verir, malı da cömertlerine ihsan eder. Allah bir topluluk hakkında şer dilerse, onlara kötülerini idareci yapar, aralarında cahiller hükmeder, malı da cimrililerine verir.³⁹¹

۳۹۲- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ نَمَاءً رَزَقَهُمُ السَّمَاخَةَ وَالْعِفَافَ وَإِذَا أَرَادَ بِقَوْمٍ اقْتِطَاعًا فَتَحَ عَلَيْهِمْ بَابَ خِيَانَةٍ. ض

392. Allah Teala, bir topluluk hakkında bereket dilerse onlara cömertlik ve tok gözlülük nasib eder. Bir topluluk hakkında da nimetini kesmeyi dilerse, onlara da hiyanet kapısını açar.³⁹²

۳۹۳- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِأَهْلِ بَيْتٍ خَيْرًا أَدْخَلَ عَلَيْهِمُ الرَّفْقَ. ح

393. Allah Teala, bir ev halkı hakkında hayır dilerse, onları yumuşak huylu kılar.³⁹³

۳۹۴- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبِيدٍ خَيْرًا رَزَقَهُمُ الرَّفْقَ فِي مَعَايِشِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ بِهِمْ شَرًّا رَزَقَهُمُ الْخَرَقَ فِي مَعَايِشِهِمْ. ض

394. Allah Teala, kulları hakkında hayır dilerse onlara yaşayışlarında yumuşaklık nasip eder. Onlar hakkında şer dilerse işlerinde onlara da sertlik verir.³⁹⁴

³⁹⁰ Deylemî, I, 246; Beyhakî, Züh'd, II, 238.

³⁹¹ İbni Ebî'd-Dünyâ, Kitâbü'l-Hilm, s. 58; Deylemî, I, 268.

³⁹² Suyûtî, Sağîr, s. 30.

³⁹³ Ahmed, VI, 71, 104, 105.

³⁹⁴ Beyhakî, Şuab, V, 253.

۳۹۵- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِرَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي خَيْرًا أَلْقَى حُبَّ أَصْحَابِي فِي قَلْبِهِ. ض

395. Allah Teala, ümmetinden birinin hayrını dilerse onun kalbine ashabımın şevgisini koyar.³⁹⁵

۳۹۶- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِالْأَمِيرِ خَيْرًا جَعَلَ لَهُ وَزِيرَ صِدْقٍ إِنْ نَسِيَ ذِكْرَهُ وَإِنْ ذَكَرَ أَعَانَهُ وَإِذَا أَرَادَ بِهِ غَيْرَ ذَلِكَ جَعَلَ لَهُ وَزِيرَ سُوءٍ إِنْ نَسِيَ لَمْ يُذَكِّرْهُ وَإِنْ ذَكَرَ لَمْ يُعْنَهُ. ح

396. Allah Teala, bir idareci için hayır dilerse ona dürüst bir yardımcı verir. O unuttuğunda yardımcısı kendisine hatırlatır, hatırladığında ise yardım eder. Bunun dışında birşey dilerse, ona kötü bir yardımcı verir. O unuttuğunda ona hatırlatmaz, hatırladığında da kendisine yardımcı olmaz.³⁹⁶

Haklarında Şer Düşünülenler

۳۹۷- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ شَرًّا خَصَرَ لَهُ فِي اللَّيْلِ وَالطَّيْنِ حَتَّى يَبْنِي. ض

397. Allah Teala, bir kul hakkında şer dilediği vakit ona kerpiç ve çamuru güzel gösterir de kendisine bina yaptırır.³⁹⁷

۳۹۸- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ هَوَانًا أَنْفَقَ مَالَهُ فِي الْبُنْيَانِ وَالْمَاءِ وَالطَّيْنِ. ض

398 Allah Teala, bir kula önem vermediği zaman ona malını bina yapımında su ve çamur harcamalarında kullanır.³⁹⁸

۳۹۹- إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا جَعَلَ أَمْرَهُمْ إِلَى مُتَرَفِيهِمْ. ض

399. Allah Teala, bir millet hakkında kötülük dilerse idarelerini refah düşkünü kimselere verir.³⁹⁹

³⁹⁵ Deylemî, I, 98; Elbânî, IV, 134.

³⁹⁶ Ebû Dâvûd, İmâre; 4; Nesâî, Beyat 33; Ahmed, VI, 70.

³⁹⁷ Taberânî, II, 185; Heysemî, IV, 69.

³⁹⁸ İbni Ebî'd-Dünyâ, Kasru'l-emel, s. 150; Taberânî, Evsat, VIII, 381; Heysemî, IV, 69.

³⁹⁹ Suyûtî, Sağîr, s. 30.

٤٠٠ - إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ عَذَابًا أَصَابَ الْعَذَابُ مَنْ كَانَ فِيهِمْ ثُمَّ بُعِثُوا عَلَى أَعْمَالِهِمْ. صح

400. Allah Teala, bir topluluğa azap etmek istediğinde o azabı hepsine verir. Sonra onlar amellerine göre dirilirler.⁴⁰⁰

٤٠١ - إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ عَاهَةً نَظَرَ إِلَى أَهْلِ الْمَسَاجِدِ فَصَرَفَ عَنْهُمْ. ض

401. Allah Teala, bir topluluğa musibet vermek istediğinde mescidlerine bakar ve musibeti onlardan defeder.⁴⁰¹

٤٠٢ - إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَرْيَةٍ هَلَاكًا أَظْهَرَ فِيهِمُ الرِّئْيَ. ض

402. Allah Teala, bir beldeyi helak etmek istediğinde orada zinanın açıkça işlenmesine fırsat verir.⁴⁰²

Allah'ın Dilediği Şeyler

٤٠٣ - إِذَا أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَخْلُقَ خَلْقًا لِلْخِلَافَةِ مَسَحَ نَاصِيَتَهُ بِيَدِهِ. ض

403. Allah Teala, hilafet için yaratmak istediği kişinin alnını eliyle mesheder.⁴⁰³

٤٠٤ - إِذَا أَرَادَ اللَّهُ قَبْضَ عَبْدٍ بِأَرْضٍ جَعَلَ لَهُ فِيهَا حَاجَةً. صح

404. Allah Teala, kulunun ruhunu bir yerde almak istediğinde, onu o yere muhtaç eder.⁴⁰⁴

٤٠٥ - إِذَا أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يُرِيغَ عَبْدًا أَعْمَى عَلَيْهِ الْحِجَلَ. ض

405. Allah Teala, bir kulunu helak etmek istediği zaman, onun gözünü tedbirlere karşı kör eder.⁴⁰⁵

⁴⁰⁰ Buhârî, Fiten 19; Müslim, Cennet 84; Ahmed, II, 40, 110, 136.

⁴⁰¹ İbni Adî, III, 233; Ebû Nuaym, Aḥbâru İsbahân, I, 159.

⁴⁰² Deylemî, I, 99; Elbânî, V, 254.

⁴⁰³ Ukaylî, IV, 198; İbni Adî, VI, 364; Hatîb, X, 147.

⁴⁰⁴ Taberânî, Evsat, VIII, 206; Heysemî, VII, 196.

⁴⁰⁵ Taberânî, Evsat, IV, 179; Heysemî, VII, 210.

٤٠٦ - إِذَا أَرَادَ اللَّهُ إِنْفَادَ قَضَائِهِ وَقَدَرَهُ سَلَبَ ذَوِي الْعُقُولِ عُقُولَهُمْ حَتَّى يَنْفَدَ فِيهِمْ قَضَاؤُهُ وَقَدَرُهُ فَإِذَا مَضَى أَمْرُهُ رَدَّ إِلَيْهِمْ عُقُولَهُمْ وَوَقَعَتِ النَّدَامَةُ.

406. Allah Teala, kaza ve kaderini gerçekleştirmek istediği zaman akıl sahiplerinin akıllarını alır, kaza ve kaderini gerçekleştirir. Hükmünü gerçekleştirdince akıllarını geri iade eder, onlar da pişmanlık duyarlar.⁴⁰⁶

٤٠٧ - إِذَا أَرَادَ اللَّهُ خَلْقَ شَيْءٍ لَمْ يَمْنَعْهُ شَيْءٌ. صَح

407. Allah Teala, birşeyi yaratmak istediğinde hiçbir şey ona engel olamaz.⁴⁰⁷

٤٠٨ - إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ قَحْطًا نَادَى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ يَا أُمَعَاءُ اتَّسِعِي وَيَا عَيْنُ لَا تَشْبَعِي وَيَا بَرَكَهَ ارْتَفِعِي. صَح

408. Allah Teala, bir millet için kıtlık dilediğinde semadan bir münadi, "Ey mideler genişleyin, ey gözler doymayın, ey bereket sen de ortadan kalk!" diye nida eder.⁴⁰⁸

٤٠٩ - إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَبُولَ فَلْيَرْتَدِّ لِبَوْلِهِ. ح

409. Biriniz küçük abdestini bozacağı zaman, onun için uygun bir yer arasın.⁴⁰⁹

٤١٠ - إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَذْهَبَ إِلَى الْخَلَاءِ وَأَقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلْيَذْهَبْ إِلَى الْخَلَاءِ. صَح

410. Biriniz helaya gitmek ister, namaz vakti de gelirse önce helaya gitsin.⁴¹⁰

٤١١ - إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَبِيعَ عَقَارَهُ فَلْيَعْرِضْهُ عَلَى جَارِهِ. ض

⁴⁰⁶ Kudâî, II, 301; Deylemî, I, 250; Hafîb, XIV, 99.

⁴⁰⁷ Müslim, Nikâh 132; Tirmizî, Nikâh 39; Ahmed, III, 49, 59, 93

⁴⁰⁸ Deylemî, I, 248.

⁴⁰⁹ Ahmed, IV, 396; Hâkim, III, 528; Beykahî, I, 93.

⁴¹⁰ Ahmed, III, 483; İbni Hibbân, V, 427.

411. Biriniz mülkünü satmak istediğinde önce komşusuna teklif etsin.⁴¹¹

٤١٢- إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ سَفَرًا فَلْيَسَلِّمْ عَلَى إِخْوَانِهِ فَإِنَّهُمْ يَزِيدُونَهُ بِدُعَائِهِمْ إِلَى دُعَائِهِ خَيْرًا. ض

412. Biriniz yolculuğa çıkmak istediğinde, kardeşlerine uğrayıp selam versin. Çünkü onlar yaptıkları dualarıyla onun duasının hayrını artırırlar.⁴¹²

٤١٣- إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ مِنْ أَمْرَاتِهِ حَاجَتَهُ فَلْيَأْتِهَا وَإِنْ كَانَتْ عَلَى تَنَوُّرٍ. ح

413. Biriniz eşiyle ihtiyacını gidermek isterse, ocak başında da olsa ona gelsin.⁴¹³

٤١٤- إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَفْعَلَ أَمْرًا فَتَدَبَّرْ عَاقِبَتَهُ فَإِنْ كَانَ خَيْرًا فَأَمْضِهِ وَإِنْ كَانَ شَرًّا فَانْتِهِ. ض

414. Bir iş yapmak istediğinde o işin neticesini iyi düşün. Hayırsa onu yap, şerse ondan vazgeç.⁴¹⁴

٤١٥- إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَبْزُقَ فَلَا تَبْزُقَ عَنْ يَمِينِكَ وَلَكِنْ عَنْ يَسْرِكَ إِنْ كَانَ فَارِغًا فَإِنْ لَمْ يَكُنْ فَارِغًا فَتَخْتِ قَدِمَكَ. صَح

415. Tükürmek istediğinde sağına tükürme, boş ise soluna tükür. Boş değilse ayağının altına tükür.⁴¹⁵

٤١٦- إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَغْزُوَ فَاشْتَرِ فَرَسًا أَعْرَ مُحَجَّلًا مُطْلَقَ الْيَدِ الْيُمْنَى فَإِنَّكَ تَسْلِمُ وَتَغْنَمُ. صَح

416. Gazaya gitmek istediğinde sağ ön ayağı dışında ayakları ve alnı beyaz olan bir at satın al. Böyle yaparsan selamette olur, ganimet elde edersin.⁴¹⁶

⁴¹¹ İbni Adî, IV, 18; Deylemî, I, 304.

⁴¹² Suyûtî, Sağır, s. 31.

⁴¹³ Ahmed, IV, 22; Taberânî, VIII, 330; Heysemî, IV, 295.

⁴¹⁴ İbni Mübârek, I, 14.

⁴¹⁵ Heysemî, VIII, 114.

⁴¹⁶ Taberânî, XVII, 293; Hâkim, II, 102; Heysemî, V, 262.

٤١٧- إِذَا أَرَدْتَ أَمْرًا فَعَلَيْكَ بِالتَّوَدَّةِ حَتَّى يُرِيكَ اللَّهُ مِنْهُ الْمَخْرَجَ. ض

417. Bir işi yapmak istediğinde teenni ile hareket et ki, Allah Teala o işte sana bir çıkış yolu gösterecek.⁴¹⁷

٤١٨- إِذَا أَرَدْتَ أَنْ يُحِبَّكَ اللَّهُ فَأَبْغِضِ الدُّنْيَا وَإِنْ أَرَدْتَ أَنْ يُحِبَّكَ النَّاسُ فَمَا كَانَ عِنْدَكَ مِنْ فَضُولِهَا فَاذْبُدْهُ إِلَيْهِمْ. ض

418. Allah'ın seni sevmesini istersen, dünyaya buğzet. İnsanların da seni sevmesini istersen yanında bulunan dünyalığın fazlasını onlara ver.⁴¹⁸

٤١٩- إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَذْكُرَ عُيُوبَ غَيْرِكَ فَادْكُرْ عُيُوبَ نَفْسِكَ.

419. Başkasının kusurlarını anlatmak istediğinde önce kendi kusurlarını hatırla.⁴¹⁹

٤٢٠- إِذَا أَسَاءْتَ فَأَخْسِنِ.

420. Bir kötülük yaptığında, arkasından hemen bir iyilik yap.⁴²⁰

٤٢١- إِذَا اسْتَأْجَرَ أَحَدُكُمْ أَجِيرًا فَلْيُغْلِمْهُ أَجْرَهُ. ض

421. Biriniz bir işçi tuttuğunda, vereceği ücreti kendisine bildirsin.⁴²¹

٤٢٢- إِذَا اسْتَأْذَنْ أَحَدُكُمْ ثَلَاثًا فَلَمْ يُؤْذَنْ لَهُ فَلْيَرْجِعْ. صَح

422. Biriniz üç defa izin istediği halde, kendisine izin verilmezse geri dönsün.⁴²²

٤٢٣- إِذَا اسْتَأْذَنْتَ أَحَدَكُمْ امْرَأَتَهُ إِلَى الْمَسْجِدِ فَلَا يَمْنَعُهَا. صَح

423. Birinizin eşi kendisinden mescide gitmek için izin isterse, kişi ona mani olmasın.⁴²³

⁴¹⁷ Buhârî, Müfred, I, 306; Beyhakî, Şuab, II, 68.

⁴¹⁸ Hatîb, VII, 270.

⁴¹⁹ Buhârî, Müfred, I, 120; Beyhakî, Şuab, V, 311; Râfî, Tedvîn, III, 39.

⁴²⁰ Taberânî, XX, 39; Heysemî, VIII, 23.

⁴²¹ Deylemî, I, 307; İbni Tâhir, Etrâf, IV, 106.

⁴²² Buhârî, İstizân; 13; Müslim, Adab 32, 34-35; Ebû Dâvûd, Edeb 127, 130.

⁴²³ Ahmed, II, 7; Beyhakî, III, 132.

٤٢٤ - إذا استجمر أحدكم فليوتر. صح

424. Biriniz taşla silinmek isterse, tek sayıyla silinsin.⁴²⁴

٤٢٥ - إذا استشار أحدكم أخاه فليشز عليه. ح

425. Biriniz kardeşiyle istişare ederse, kardeşi ona doğruyu göstere.

٤٢٦ - إذا استشاط السلطان تسلط الشيطان. صح

426. İdareci öfkelendiği zaman, şeytan ona musallat olur.⁴²⁶

٤٢٧ - إذا استطاب أحدكم فلا يستطب بيمينه ليستنح بشماله. ح

427. Biriniz istinca yapacağı zaman sağ eliyle yapmasın, sol elini kullansın.⁴²⁷

٤٢٨ - إذا استعطرت المرأة فمرت على القوم ليجدوا ريحها فهي زانية. ض

428. Bir kadın güzel koku sürünür, duysunlar diye bir topluluğa uğrarsa zina etmiş olur.⁴²⁸

٤٢٩ - إذا استقبلت المرأة فلا تمر بينهما خذ يمينه أو يسره. ض

429. Karşıdan iki kadın birlikte geldiğinde aralarından geçme, ya sağdan veya soldan geç.⁴²⁹

٤٣٠ - إذا استكتم فاستاكوا عرضاً. صح

430. Misvak kullandığınızda, enine doğru kullanın.⁴³⁰

٤٣١ - إذا استلج أحدكم في اليمين فإنه آثم له عند الله من الكفارة التي أمر بها. صح

⁴²⁴ Ahmed, III, 294.

⁴²⁵ İbni Mâce, Edeb 37.

⁴²⁶ Ahmed, IV, 226; Taberânî, XVII, 167; Heysemî, IV, 194.

⁴²⁷ İbni Mâce, Fahâret 15.

⁴²⁸ Ebû Dâvûd, Tereccül 7; Tirmizî, Edeb 35; Nesâî, Zinet 35; Dârimî, Istizân; 18; Ahmed, IV, 400, 414, 418.

⁴²⁹ İbni Adî, III, 87; Beyhakî, Şuab, IV, 371.

⁴³⁰ Zebidî, İthâf, VII, 125.

431. Birinizin gereksiz yemininde ısrar etmesi, kendisini Allah katında vermekle emrolunduğu yemin keffaretinden daha çok günahkar eder.⁴³¹

٤٣٢ - إِذَا اسْتَلْقَى أَحَدُكُمْ عَلَى قَفَاهُ فَلَا يَضَعُ إِخْدَى رِجْلَيْهِ عَلَى الْآخَرَى. صح

432. Biriniz sırtüstü yattığı zaman ayak ayak üstüne atmasın.⁴³²

٤٣٣ - إِذَا اسْتَنْشَقْتَ فَاسْتَنْتِزْ وَإِذَا اسْتَجْمَرْتَ فَأَوْتِرْ. صح

433. Burnuna su aldığı anda onu çıkar, temizlik için taş kullandığında onu tek yap.⁴³³

٤٣٤ - إِذَا اسْتَيْقَظَ الرَّجُلُ مِنَ اللَّيْلِ وَأَيَقَظَ أَهْلَهُ وَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ كُتِبَا مِنَ الذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ. صح

434. Bir kimse geceleyin uyanır, eşini de uyandırır, iki rekat namaz kılarsa Allah'ı çok zikreden kadın ve erkeklerden yazılırlar.⁴³⁴

٤٣٥ - إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ مَنَامِهِ فَلَا يُدْخِلْ يَدَهُ فِي الْإِنَاءِ حَتَّى يَغْسِلَهَا ثَلَاثًا فَإِنْ أَحَدَكُمْ لَا يَذَرِي أَيْنَ بَاتَتْ يَدُهُ. صح

435. Birinizi uykudan uyandırdığı zaman üç defa yıkamadan elini kaba sokmasın. Çünkü insan elinin nerede gecelediğini bilmez.⁴³⁵

٤٣٦ - إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ مَنَامِهِ فَتَوَضَّأَ فَلْيَسْتَنْتِزْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَبِيتُ عَلَى خِيَاشِيمِهِ.

436. Biriniz uykudan uyandırdığında abdest alsın ve burnuna üç defa su versin. Zira şeytan onun genzinde sabahlar.⁴³⁶

⁴³¹ Ahmed, II, 278; Beyhakî, X, 33.

⁴³² Ahmed, III, 299; Heysemî, VIII, 100.

⁴³³ Taberânî, VII, 37; İbni Kâni, I, 276.

⁴³⁴ Ebû Dâvûd, Vitir 3; İbni Mâce, İkame 175.

⁴³⁵ Taberânî, Evsat, IX, 63; Heysemî, I, 220.

⁴³⁶ Buhârî, Bed'ül'halk 11; Nesai, Tahâret 72.

٤٣٧- إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَدَّ عَلَيَّ رُوحِي وَعَافَانِي فِي جَسَدِي وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ. ح

437. Biriniz uykudan uyandığında, "Ruhumu bana geri döndüren, vücuduma afiyet ve kendisini zikretme fırsatı veren Allah'a hamd olsun" desin.⁴³⁷

٤٣٨- إِذَا أَسْلَمَ الْعَبْدُ فَحَسَنَ إِسْلَامُهُ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ كُلَّ حَسَنَةٍ كَانَ أَسْلَفَهَا وَمُجِيتَ عَنْهُ كُلِّ سَيِّئَةٍ كَانَ أَرْزَلَهَا ثُمَّ كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ الْقِصَاصُ الْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ وَالسَّيِّئَةُ بِمِثْلِهَا إِلَّا أَنْ يَتَجَاوَزَ اللَّهُ عَنْهَا. صَح

438. Kul müslüman olur, müslümanlığını da güzelce yaparsa, Allah Teala onun daha önceki günahlarını affeder. Bundan sonrası için her amelinin karşılığı verilir. İyilik on katından yedi yüz katına, kötülük ise Allah affetmediği takdirde misliyle karşılık görür.⁴³⁸

٤٣٩- إِذَا أَشَارَ الرَّجُلُ عَلَى أَخِيهِ بِالسَّلَاحِ فَهُمَا عَلَى جُرْفٍ جَهَنَّمَ فَإِذَا قَتَلَهُ وَقَعَا فِيهِ جَمِيعًا. صَح

439. Bir adam kardeşine silahını doğrulttuğunda, ikisi de cehennem kuyusuna gelirler. Onu öldürdüğünde ikisi de oraya yuvarlanırlar.⁴³⁹

٤٤٠- إِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ فَأَبْرِدُوا بِالظُّهْرِ فَإِنَّ شِدَّةَ الْحَرِّ مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ. صَح

440. Sıcaklar şiddetlendiği zaman öğle namazını serinliğe bırakın, zira sıcaklığın şiddeti cehennemin nefesindendir.⁴⁴⁰

٤٤١- إِذَا اشْتَدَّ كَلْبُ الْجُوعِ فَعَلَيْكَ بِرَغِيفٍ وَحَرٍّ مِنْ مَاءِ الْقَرَّاحِ وَقُلْ عَلَى الدُّنْيَا وَأَهْلِهَا مِثِّي الدَّمَارُ. ض

⁴³⁷ Münâvî, L.280.

⁴³⁸ Buhârî, İmân 31.

⁴³⁹ Müslim, Fiten 16; İbni Mâce, Filen 11.

⁴⁴⁰ Buhârî, Mevâkîf 9, 10; Müslim, Mesâcid 180, 184.

441. Açlığın şiddetlendiği zaman bir parça ekmek ve bir kırba suyla yetin ve “Nasil olsa dünya ve ehli helak olup gidecektir” de!.⁴⁴¹

٤٤٢ - إِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ فَاسْتَعِينُوا بِالْحِجَامَةِ لَا يَتَّبِعُ الدَّمُ بِأَحَدِكُمْ فَيَقْتُلُهُ. صَح

442. Sıcaklar şiddetlendiği zaman kan aldırın, kan fazla gelip de birinizi öldürmesin.⁴⁴²

٤٤٣ - إِذَا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ بَعِيرًا فَلْيَأْخُذْ بِذِرْوَةِ سَنَامِهِ وَلْيَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ. ح

443. Biriniz bir deve satın aldığında, hörgücünün üstünden iyice tutsun ve şeytandan Allah’a sığınsın.⁴⁴³

٤٤٤ - إِذَا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ الْجَارِيَةَ فَلْيَكُنْ أَوَّلُ مَا يُطْعِمُهَا الْخُلُقُ فَإِنَّهُ أَطْيَبُ لِنَفْسِهَا.

444. Biriniz bir cariye aldığında ona önce tatlı bir şey yedirsın, zira bu durum onun nefsinin daha çok hoşnut eder.⁴⁴⁴

٤٤٥ - إِذَا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ لَحْمًا فَلْيَكُنْ مَرَقَتُهُ فَإِنْ لَمْ يُصِبْ أَحَدُكُمْ لَحْمًا أَصَابَ مَرَقًا وَهُوَ أَحَدُ اللَّحْمَيْنِ. صَح

445. Birinizi et satın aldığında suyunu çok koysun. Et yiyemeyen suyunu içer, o da etlerden biridir.⁴⁴⁵

٤٤٦ - إِذَا اشْتَرَيْتَ نَعْلًا فَاسْتَجِدَّهَا وَإِذَا اشْتَرَيْتَ ثَوْبًا فَاسْتَجِدَّهُ. ض

446. Bir ayakkabı aldığında iyisini al, bir elbise aldığında da iyisini al.⁴⁴⁶

٤٤٧ - إِذَا اشْتَكَى الْمُؤْمِنُ أَخْلَصَهُ مِنَ الذُّنُوبِ كَمَا يُخْلِصُ الْكَبِيرُ خُبْتَ الْحَدِيدِ.

447. Mümin hastalandığında körüğün demirin pasını temizlediği gibi, hastalık da onu günahlarından öyle temizler.⁴⁴⁷

⁴⁴¹ İbni Adî, VI, 432; Beyhakî, Şuab, VII, 295.

⁴⁴² İbni Hibbân, Zuafâ, II, 288; Hâkim, IV, 235.

⁴⁴³ Ebû Dâvûd, Nikâh 45.

⁴⁴⁴ Taberânî, Evsat, VI, 156; Heysemî, IV, 236.

⁴⁴⁵ Hâkim, IV, 145; Beyhakî, Şuab, V, 95.

⁴⁴⁶ Taberânî, Evsat, I, 240, VIII, 168; Heysemî, IV, 109.

⁴⁴⁷ Buhârî, Müfred, I, 175; Taberânî, Evsat, IV, 254; Heysemî, II, 302.

٤٤٨ - إِذَا اشْتَكَيتَ فَضَعْ يَدَكَ حَيْثُ تَشْتَكِي ثُمَّ قُلْ بِسْمِ اللَّهِ أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ مِنْ وَجَعِي هَذَا ثُمَّ ارْفَعْ يَدَكَ ثُمَّ أَعِذْ ذَلِكَ وَتَرَأْ. صح

448. Bir yerin ağrıdığı anda elini ağrıyan yerin üzerine koy ve "Allah'ın adıyla, duyduğum şu ağrıdan Allah'ın izzet ve kudretine sığınırım" de! Sonra elini kaldır, sayısı tek olmak şartıyla bunu tekrar tekrar yap.⁴⁴⁸

٤٤٩ - إِذَا اشْتَهَى مَرِيضٌ أَحَدَكُمْ شَيْئاً فَلْيُطْعَمَهُ. ض

449. Hastanızın iştahı geldiği zaman, ona bir şey yedirin.⁴⁴⁹

٤٥٠ - إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمْ مُصِيبَةٌ فَلْيَقُلْ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ اللَّهُمَّ عِنْدَكَ اخْتَسِبُ مُصِيبَتِي فَاجْزِنِي فِيهَا وَأَبْدِلْنِي بِهَا خَيْرًا مِنْهَا. صح

450. Birinizin başına bir musibet geldiğinde, "Biz Allah içiniz ve yine ona döneceğiz. Allahım! Musibetimin mükafatını senden isterim, beni mükafatlandır ve onun ardından da bana daha hayırlısını ihsan et!" desin.⁴⁵⁰

٤٥١ - إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمْ هَمٌّ أَوْ حُزْنٌ فَلْيَقُلْ سَبَّحَ مَرَاتِ اللَّهِ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً. ض

451. Birinize bir sıkıntı geldiğinde şöyle desin: "Allah, Allah, rabbim, ben ona hiçbir şeyi ortak koşmam."⁴⁵¹

٤٥٢ - إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمْ مُصِيبَةٌ فَلْيَذْكُرْ مُصِيبَتَهُ بِهَا فَإِنَّهَا مِنْ أَعْظَمِ الْمَصَائِبِ. ض

452. Birinizin başına bir musibet geldiğinde benim başına gelen musibetleri hatırlasın. Çünkü onlar, musibetlerin en büyüklerindendir.⁴⁵²

٤٥٣ - إِذَا أَصْبَحْتَ آمِناً فِي سِرِّكَ مُعَافًى فِي بَدَنِكَ عِنْدَكَ قُوَّةٌ يَوْمُكَ فَعَلَى

الدُّنْيَا وَأَهْلِهَا الْعَفَاءُ. ض

⁴⁴⁸ Tirmizî, Daavât 135.

⁴⁴⁹ İbni Mâce, Cenâiz 1, Tıb 2.

⁴⁵⁰ Tirmizî, Daavât 83; Ahmed, IV, 27, 28; VI, 313, 317.

⁴⁵¹ İshak b. Râhıye, I, 33; Nesâî, Kübrâ, VI, 167.

⁴⁵² İbni Adî, VI, 31; Beyhakî, Şuab, VII, 239.

453. Canında emniyet, bedeninde afiyet, yanında bir günlük yiyeceğin olduğu halde sabaha çıktığında dünya senindir. Geri kalan dünyaya ve dünya ehline kalsın.⁴⁵³

٤٥٤- إِذَا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ فَإِنَّ الْأَعْضَاءَ كُلَّهَا تُكْفِّرُ اللِّسَانَ فَتَقُولُ أَتَى اللَّهَ فِينَا فَإِنَّمَا نَحْنُ بِكَ فَإِنْ اسْتَقَمَّتْ اسْتَقَمْنَا وَإِنْ اغْوَجَّتْ اغْوَجْنَا. صَح

454. İnsanoğlu sabahladığında bütün organları diline yalvararak, "Hakkımızda Allah'dan kork, biz sana tabiyiz. Sen doğru olursan, biz de doğru oluruz. Sen saparsan biz de saparız" derler.⁴⁵⁴

٤٥٥- إِذَا أَصْبَحْتُمْ فَقُولُوا اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا وَبِكَ أَمْسَيْنَا وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ. ح

455. Sabaha çıktığınızda şöyle deyin: "Allahım! Senin lütfunla sabahladık, senin lütfunla akşama kavuşur, yine senin lütfunla dirilir ve ölürüz. Dönüşümüz de ancak sanadır."⁴⁵⁵

٤٥٦- إِذَا اضْطَحَبَ رَجُلَانِ مُسْلِمَانِ فَحَالَ بَيْنَهُمَا شَجَرٌ أَوْ حَجَرٌ أَوْ مَدْرٌ فَلْيُسَلِّمَ أَحَدُهُمَا عَلَى الْآخَرِ وَيَتَبَادَلُوا السَّلَامَ. ض

456. İki müslüman arkadaşlık eder de aralarına ağaç, taş, kum girerse biri diğerine selam versin ve karşılıklı selamlaşsınlar.⁴⁵⁶

٤٥٧- إِذَا اضْطَجَعْتَ فَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَةِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ وَمِنْ شَرِّ عِبَادِهِ وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَخْضُرُونَ.

457. Yatağına uzandığında, "Allah'ın adıyla, onun gazabından, azabından, kullarının şerrinden, şeytanların vesveseleri ve yanımda bulunmalarından Allah'ın tam kelimeleriyle ona sığınırım" de!⁴⁵⁷

⁴⁵³ Beyhakî, Şuab, VII, 294.

⁴⁵⁴ Tirmizî, Zühd 61; Ahmed, III, 96.

⁴⁵⁵ İbni Mâce, Duâ 14; Ahmed, II, 354, 522.

⁴⁵⁶ Beyhakî, Şuab, VI, 451.

⁴⁵⁷ Ahmed, II, 181.

٤٥٨- إذا أطلَّ أحدكم الغنيَّة فلا يَطْرُقْ أهله لَيْلاً. صح

458. Biriniz uzun süre evinden ayrıldığında geceleyin habersiz eve gelmesin.⁴⁵⁸

٤٥٩- إذا اطمأنَّ الرَّجُلُ إلى الرَّجُلِ ثُمَّ قَتَلَهُ بَعْدَ ما اطمأنَّ إِلَيْهِ نُصِبَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَوَاءٌ غَدِرٍ. صح

459. Bir adam, bir başka adama eman verir, eman verdikten sonra onu öldürürse, kıyamet günü kendisi için hıyanet sancağı dikilir.⁴⁵⁹

٤٦٠- إذا أعطى الله أحدكم خيراً فَلْيَبْدَأْ بِنَفْسِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ. صح

460. Allah Teala, birinize bir mal ihsan ettiğinde onu harcamaya önce kendisinden ve aile efradından başlasın.⁴⁶⁰

٤٦١- إذا أُعْطِيَ أَحَدُكُمْ الرِّيحَانِ فلا يَرُدُّهُ فَإِنَّهُ خَرَجَ مِنَ الْجَنَّةِ.

461. Birinize güzel koku ikram edildiğinde onu reddetmesin, zira güzel koku cennetten çıkmıştır.⁴⁶¹

٤٦٢- إذا أُعْطِيَ شَيْئاً مِنْ غَيْرِ أَنْ تَسْأَلَ فَكُلْ وَتَصَدَّقْ. صح

462. Sana istemeksizin bir şey verildiğinde ondan ye ve başkalarına da ikram et.⁴⁶²

٤٦٣- إذا أُعْطِيتُمُ الرِّكَاءَ فلا تَنْسُوا ثَوَابَهَا أَنْ تَقُولُوا اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا مَغْنَمًا وَلَا تَجْعَلْهَا مَغْرَمًا. ض

463. Biriniz zekat verdiğinde şöyle demekteki sevabı unutmasın: "Al-lahum! Onu benim için bir ganimet kıl, onu istemeyerek verilen bir mal kılma!"⁴⁶³

⁴⁵⁸ Buhârî, Nikâh 120; Müslim, İmâre 183.

⁴⁵⁹ Hâkim, IV, 393.

⁴⁶⁰ Müslim, İmâre 10; Nesâî, Büyü⁸ 84; Ahmed, V, 86, 88.

⁴⁶¹ Tirmizî, Edeb 37; Ebû Dâvûd, Tereccül 13; Nesâî, Zînet 74.

⁴⁶² Müslim, Zekât 112; Ebû Dâvûd, Zekât 28,30,31; Nesâî, Zekât 94.

⁴⁶³ İbni Mâce, Zekât 8.

Oruç

٤٦٤- إِذَا أَفْطَرَ أَحَدُكُمْ فَلْيَفْطِرْ عَلَى تَمْرٍ فَإِنَّهُ بَرَكَةٌ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ تَمْرًا فَلْيَفْطِرْ عَلَى الْمَاءِ فَإِنَّهُ طَهُورٌ. صح

464. Biriniz orucunu açarken hurmayla açsın, zira o berekettir. Onu bulamazsa suyla açsın, o da temizdir.⁴⁶⁴

٤٦٥- إِذَا أَقْبَلَ اللَّيْلُ مِنْ هَاهُنَا وَأَذْبَرَ النَّهَارُ مِنْ هَاهُنَا وَغَرَبَتِ الشَّمْسُ فَقَدْ أَفْطَرَ الصَّائِمُ. صح

465. Gece doğudan gelir, gündüz de batıdan sırt çevirir, güneş de batarsa oruçlu iftar edebilir.⁴⁶⁵

٤٦٦- إِذَا افْتَرَبَ الرِّمَانُ لَمْ تَكْذُ رُؤْيَا الرَّجُلِ الْمُسْلِمِ تَكْذِبُ وَأَصْدَقُهُمْ رُؤْيَا أَصْدَقُهُمْ حَدِيثًا. صح

466. Kıyamet yaklaştığında, neredeyse müslüman kişinin rüyası yalan çıkmaz. Rüyası en sadık olanlarsa, en doğru sözlü olanlardır.⁴⁶⁶

٤٦٧- إِذَا أَقْرَضَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ قَرْضًا فَأَهْدَى إِلَيْهِ طَبَقًا فَلَا يَقْبَلُهُ أَوْ حَمَلَهُ عَلَى دَابَّةٍ فَلَا يَرْكَبُهَا إِلَّا أَنْ يَكُونَ جَرَى بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ قَبْلَ ذَلِكَ. ح

467. Sizden birisi, din kardeşine ödünç bir şey verdiğinde o kardeşi kendisine bir tabak hediye gönderirse, onu kabul etmesin. Bir hayvana bindirirse, o hayvana binmesin. Ancak aralarında daha önceden böyle şeyler oluyorsa o zaman bu hükmün dışındadır.⁴⁶⁷

٤٦٨- إِذَا أَفْشَعَرَ جِلْدَ الْعَبْدِ مِنَ خَشْيَةِ اللَّهِ تَحَاتَّتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ كَمَا يَتَحَاتُّ عَنْ الشَّجَرَةِ الْبَالِيَةِ وَرَقُهَا. ض

⁴⁶⁴ Tirmizî, Zekât 26; Savm 10; İbni Mâce, Sıyâm 25; Dârimî, Savm 12; Ahmed, IV, 17,18, 213,214.

⁴⁶⁵ Ahmed, I, 48.

⁴⁶⁶ Müslim, Rüyâ 6; Ebû Dâvûd, Edeb 88; Tirmizî, Rüyâ 1; İbni Mâce, Rüyâ 9.

⁴⁶⁷ Beyhakî, Şuab, IV, 397.

468. Kulun derisi Allah korkusundan dolayı ürperdiğinde, kuruyan ağaç yapraklarının döküldüğü gibi onun da günahları dökülür.⁴⁶⁸

٤٦٩ - إِذَا أَقْلَ الرَّجُلُ الطُّغْمَ مَلِيَءَ جَوْفُهُ نُورًا. ض

469. Kişi, yeme içmeyi azalttığında içine nur dolar.⁴⁶⁹

İkamet

٤٧٠ - إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا صَلَاةَ إِلَّا الْمَكْتُوبَةُ. صَح

470. Namaz için kamet getirildiğinde, farzdan başka namaz yoktur.⁴⁷⁰

٤٧١ - إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا تَأْتُوهَا وَأَنْتُمْ تَسْعَوْنَ وَأَتُوهَا وَأَنْتُمْ تَمْشُونَ وَعَلَيْكُمْ السَّكِينَةُ فَمَا أَذْرَكْتُمْ فَصَلُّوا وَمَا فَاتَكُمْ فَأَتِمُّوا.

471. Namaz için ikamet getirildiğinde koşarak gitmeyin, vakarla gidin. Yetiştiginizi kılın, yetişemediğinizi tamamlayın.⁴⁷¹

٤٧٢ - إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا تَقُومُوا حَتَّى تَرَوْنِي.

472. Namaz için ikamet getirildiğinde, beni görmeden ayağa kalkmayın.⁴⁷²

٤٧٣ - إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ وَحَضَرَ الْعِشَاءُ فَاْبْدُوا بِالْعِشَاءِ. صَح

473. Namaz için ikamet edilir, yemek de hazır olursa, önce yemekten başlayın.⁴⁷³

⁴⁶⁸ Beyhakî, Şuab, I, 491; Hatîb, IV, 56; Heysemî, X, 310.

⁴⁶⁹ Deylemî, I, 290; Elbânî, V, 366.

⁴⁷⁰ Ahmed, II, 352; Taberânî, Evsat, VIII, 286; Heysemî, II, 5.

⁴⁷¹ Buhârî, Cuma 18; Ezân 20, 23; Müslim, Mesâcid 151-153; Ebû Dâvûd, Salat 54; Tirmizî, Salat 127

⁴⁷² İbni Ebî Şeybe, I, 356; Ahmed, V, 304.

⁴⁷³ Ahmed, III, 100; İbni Hibbân, XII, 9.

Çeşitli Hadisler

٤٧٤- إذا اِكْتَحَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَكْتَحِلْ وَتَرَأْ وَإِذَا اسْتَجَمَرَ فَلْيَسْتَجِمِرْ وَتَرَأْ. صح

474. Biriniz sürme çektiğinde tek sayıda sürme çeksin, temizlik için taş kullandığında da tek sayıda kullansın.⁴⁷⁴

٤٧٥- إِذَا أَكْفَرَ الرَّجُلُ أَخَاهُ فَقَدْ بَاءَ بِهَا أَحَدُهُمَا. صح

475. Kişi kardeşini küfürle itham ettiğinde, o küfür ikisinden birine döner.⁴⁷⁵

Yeme İçme

٤٧٦- إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ فَإِنْ نَسِيَ أَنْ يَذْكُرَ اسْمَ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ عَلَى أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ. صح

476. Biriniz birşey yediği zaman Allah'ın adını ansın. Eğer başında Allah'ın adını anmayı unutursa "Bismillahi ala evvelihi ve ahirihî: Başında da sonunda da Allah'ın adıyla" desin.⁴⁷⁶

٤٧٧- إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَبْدِلْنَا خَيْرًا مِنْهُ وَإِذَا شَرِبَ لَبَنًا فَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ فَإِنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ يَجْزِي مِنَ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ إِلَّا اللَّبَنُ. صح

477. Biriniz birşey yediğinde "Allahım! Bunu bize bereketli kıl ve onun yerine daha hayırlısını ihsan eyle" desin. Süt içtiğinde de "Allahım! Bunu bize bereketli eyle, bizim için arttır" desin. Çünkü hem yemek, hem de suyun yerini tutan süttten başka birşey yoktur.⁴⁷⁷

٤٧٨- إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلَا يَمْسَحْ يَدَهُ بِالْمَنْدِيلِ حَتَّى يَلْعَقَهَا أَوْ يُلْعِقَهَا. صح

⁴⁷⁴ Ahmed, II, 351, IV, 156; Taberânî, XVII, 338.

⁴⁷⁵ Buhârî, Edeb 73; Müslim, İmân 111; Tirmizî, İmân 16; Ahmed, II, 18, 44, 47.

⁴⁷⁶ Ebû Dâvûd, Etme 15; Tirmizî Etme 47; İbnî Mâce, Etme 7; Dârimî, Etme 1.

⁴⁷⁷ Ebû Davûd Eşribe 21.

478. Biriniz yemek yediği zaman elini bezle silmesin, önce yalasın veya yalattırsın.⁴⁷⁸

٤٧٩ - إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَاماً فَلْيَغْسِلْ أَصَابِعَهُ فَإِنَّهُ لَا يَذَرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ تَكُونُ الْبَرَكَةُ. صح

479. Biriniz yemek yediğinde parmaklarını yalasın, çünkü kişi bereketin yemeğin neresinde olduğunu bilemez.⁴⁷⁹

٤٨٠ - إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَاماً فَلْيَغْسِلْ يَدَهُ مِنْ وَضْرِ اللَّحْمِ. ض

480. Biriniz yemek yediğinde elindeki et kokusunu ykasın.⁴⁸⁰

٤٨١ - إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ وَإِذَا شَرَبَ فَلْيَشْرَبْ بِيَمِينِهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ. صح

481. Biriniz yemek yediğinde sağ eliyle yesin, içtiğinde sağ eliyle içsin. Çünkü şeytan soluyla yer, soluyla da içer.⁴⁸¹

٤٨٣ - إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ وَلْيَشْرَبْ بِيَمِينِهِ وَلْيَأْخُذْ بِيَمِينِهِ وَلْيُعْطِ بِيَمِينِهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ وَيَأْخُذُ بِشِمَالِهِ وَيُعْطِي بِشِمَالِهِ. ح

482. Biriniz yemek yediğinde sağ eliyle yiyip içsin, sağ eliyle alıp versin. Çünkü şeytan sol eliyle yer içer, sol eliyle alır verir.⁴⁸²

٤٨٣ - إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَاماً فَسَقَطَتْ لُقْمَتُهُ فَلْيُمِطْ مَا رَابَهُ مِنْهَا ثُمَّ لِيُطْعَمَهَا وَلَا يَدْغَهَا لِلشَّيْطَانِ. ح

483. Biriniz yemek yerken lokması yere düşerse onu alıp temizlesin. Sonra da onu yesin, şeytana bırakmasın.⁴⁸³

⁴⁷⁸ Ahmed, III, 301; Nesâî, Kübrâ, IV, 177.

⁴⁷⁹ Ahmed, II, 415; Taberânî, Evsat, IV, 56.

⁴⁸⁰ İbni Adî, VII, 95.

⁴⁸¹ Ahmed, II, 8; Nesâî, Kübrâ, IV, 172; Beyhakî, VII, 277.

⁴⁸² Suyûtî, Sağır, s. 35.

⁴⁸³ Ahmed, III, 394.

٤٨٤ - إِذَا أَكَلْتُمُ الطَّعَامَ فَاخْلَعُوا نِعَالَكُمْ فَإِنَّهُ أَرْوَحُ لَأَقْدَامِكُمْ. صح

484. Yemek yerken ayakkabılarınızı çıkarın, çünkü böyle yapmak ayaklarınızı rahatlatır.⁴⁸⁴

٤٨٥ - إِذَا التَّقَى الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا فَقَتَلَ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي النَّارِ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا الْقَاتِلُ فَمَا بَالُ الْمَقْتُولِ قَالَ إِنَّهُ كَانَ حَرِيصاً عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ. صح

485. İki müslüman birbirine kılıç çeker de biri diğerini öldürürse öldüren de ölen de cehennemdedir. "Ey Allah'ın resülü, katilin durumu belli, ama maktul niçin cehennemdedir?" diye soruldu. Bunun üzerine Efendimiz, o da arkadaşını öldürmek istiyordu, buyurdu.⁴⁸⁵

٤٨٦ - إِذَا التَّقَى الْمُسْلِمَانِ فَتَصَافَحَا وَحَمِدَا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَا غُفِرَ لَهُمَا. ح

486. İki müslüman karşılaştığında birbirleriyle musafaha yapar, Allah'a hamdeder ve birbirlerine mağfiret dilerlerse ikisinin de günahları bağışlanır.⁴⁸⁶

٤٨٧ - إِذَا التَّقَى الْمُسْلِمَانِ فَسَلَّمَ أَحَدُهُمَا عَلَى صَاحِبِهِ كَانَ أَحَبَّهُمَا إِلَى اللَّهِ أَحْسَنُهُمَا بِشْراً بِصَاحِبِهِ فَإِذَا تَصَافَحَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا مَائَةً رَحْمَةٍ لِلْبَادِي تَسْعُونَ وَلِلْمُصَافِحِ عَشْرَةٌ. ح

487. İki müslüman birbiriyle karşılaşır, biri diğerine selam verdiğinde Allah'a en sevimli olanı arkadaşına en çok güler yüz gösterendir. Birbiriyle musafaha ettiklerinde Allah ilk elini uzatana doksan, diğerine de on rahmet olmak üzere yüz rahmet indirir.⁴⁸⁷

⁴⁸⁴ Taberânî, Evsat, III, 295; Ebû Ya'îs, VII, 199; Hâkim, IV, 132.

⁴⁸⁵ Buhârî, İmân 22, Diyât 2, Fiten 10; Müslim, Kasâme 33, Fiten 14- 15; Ebû Dâvûd, Fiten 5; Nesâî, Tahrîm 29, Kasâme 7; İbni Mâce, Fiten 11.

⁴⁸⁶ Ebû Dâvûd, Edeb 142.

⁴⁸⁷ Bezzâr, I, 437; Beyhakî, Şuab, VI, 253; Heysemî, VIII, 37.

٤٨٨ - إِذَا التَّقَى الْخِتَانَانِ فَقَدْ وَجَبَ الْغُسْلُ. صح

488. Kişilerin sünnet yerleri birbirine kavuşursa gusül vacip olur.⁴⁸⁸

٤٨٩ - إِذَا أُلْقِيَ اللَّهُ فِي قَلْبِ امْرِئٍ خُطْبَةٌ امْرَأَةٍ فَلَا بَأْسَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا. ض

489. Allah Teala, kişinin kalbine bir kadını nikahlama isteği verdiği zaman kişinin ona bakmasında bir sakınca yoktur.⁴⁸⁹

٤٩٠ - إِذَا أَمَّ أَحَدُكُمْ النَّاسَ فَلْيُخَفِّفْ فَإِنَّ فِيهِمُ الصَّغِيرَ وَالْكَبِيرَ وَالضَّعِيفَ وَالْمَرِيضَ وَذَا الْحَاجَةِ وَإِذَا صَلَّى لِنَفْسِهِ فَلْيُطَوِّلْ مَا شَاءَ. صح

490. Biriniz insanlara imam olduğunda namazı kısa tutsun. Çünkü onların arasında küçük, yaşlı, zayıf, hasta ve ihtiyaç sahibi olanlar vardır. Tek başına kıldığında ise istediği kadar uzatsın.⁴⁹⁰

٤٩١ - إِذَا أَمَّنَ الْإِمَامُ أَمَّنُوا فَإِنَّهُ مَنْ وَافَقَ تَأْمِينُهُ تَأْمِينَ الْمَلَائِكَةِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. صح

491. İmam "Amin" dediği zaman siz de "Amin" deyin. Zira kimin "Amin" demesi meleklerin aminine rastgelirse, o kişinin geçmiş günahları mağfiret olunur.⁴⁹¹

٤٩٢ - إِذَا أَنَا مِتُّ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُثْمَانُ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَمُوتَ قَمْتُ. ض

492. Ben, Ebu Bekir, Ömer ve Osman öldüğümüz zaman, ölebilirsen sen de öl.⁴⁹²

٤٩٣ - إِذَا انْتَابَ عَزُوكُمْ وَكَثُرَتِ الْعَزَائِمُ وَاسْتَحْلَلَتِ الْغَنَائِمُ فَخَيْرُ جِهَادِكُمُ الرِّبَاطُ. ض

493. Gaza yerleriniz uzaklaşır, emirlerinizin sizi görevlendirmeleri artar, ganimetler de size helal kılınırsa o zaman en hayırlı cihadınız sınır nöbeti tutmaktır.⁴⁹³

⁴⁸⁸ İshak b. Râhûye, II, 470; Beyhakî, Marife, I, 463.

⁴⁸⁹ İbni Mâce, Nikâh 9; Ahmed, III, 93, IV, 225, 226.

⁴⁹⁰ Buhârî, Ezân 63; Müslim, Salât 183,186; Tirmizî, Salât 61; İbni Mâce, İkâme 48.

⁴⁹¹ Ahmed, II, 233; Beyhakî, II, 55.

⁴⁹² Taberânî, Evsat, VII, 83; Heysemî, IX, 54.

⁴⁹³ Taberânî, XVII, 135; Heysemî, V, 290.

٤٩٤ - إِذَا انْتَصَفَ شَعْبَانُ فَلَا تَصُومُوا حَتَّى يَكُونَ رَمَضَانُ. ح

494. Şaban ayının yarısı olduğu zaman, ramazana kadar oruç tutmayın.⁴⁹⁴

٤٩٥ - إِذَا انْتَعَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالْيَمْنَى وَإِذَا خَلَعَ فَلْيَبْدَأْ بِالْيَسْرَى لِتَكُونَ الْيَمْنَى أَوَّلَهُمَا تُنْعَلُ وَآخِرُهُمَا تُنْزَعُ. صَح

495. Biriniz, ayakkabısını giydiğinde önce sağ giysin, çıkardığında ise önce solu çıkarırsın. Sağ ilk giyilen, son çıkarılan olsun.⁴⁹⁵

٤٩٦ - إِذَا انْتَهَى أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَجْلِسِ فَإِنْ وَسَّعَ لَهُ فَلْيَجْلِسْ وَإِلَّا فَلْيَنْظُرْ إِلَى أَوْسَعِ مَكَانٍ يَرَاهُ فَلْيَجْلِسْ فِيهِ. ح

496. Biriniz, bir meclise vardığında kendisine yer verilirse oraya otursun. Yoksa boş yerlere baksın, oraya otursun.⁴⁹⁶

٤٩٧ - إِذَا انْتَهَى أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَجْلِسِ فَلْيُسَلِّمْ فَإِنْ بَدَأَ لَهُ أَنْ يَجْلِسَ فَلْيَجْلِسْ ثُمَّ إِذَا قَامَ فَلْيُسَلِّمْ فَلْيَسِّتِ الْأُولَى بِأَحَقِّ مِنَ الْآخِرَةِ. ح

497. Biriniz bir meclise vardığında selam versin, oturmak isterse otursun, kalktığı anda da selam versin. Birinci selam diğerinden daha üstün değildir.⁴⁹⁷

٤٩٨ - إِذَا أَنْفَقَ الرَّجُلُ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةً وَهُوَ يَخْتَسِبُهَا كَانَتْ لَهُ صَدَقَةً. صَح

498. Kişi, sevabını Allah'dan bekleyerek ailesine bir harcamada bulunursa o harcamaya kendisi için sadaka olur.⁴⁹⁸

٤٩٩ - إِذَا أَنْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا غَيْرَ مُفْسِدَةٍ كَانَ لَهَا أَجْرُهَا بِمَا أَنْفَقَتْ وَلِزَوْجِهَا أَجْرُهُ بِمَا كَسَبَ وَلِلْخَاوِزِ مِثْلُ ذَلِكَ لَا يَنْقُصُ بَعْضُهُمْ مِنْ أَجْرِ بَعْضٍ شَيْئًا. صَح

⁴⁹⁴ Ahmed, II, 442; Beyhakî, IV, 209.

⁴⁹⁵ Müslim, Libâs 67; Ebû Dâvûd, Ubas 41; Tirmizî, Libâs 37; İbni Mâce, Libâs 78.

⁴⁹⁶ Taberânî, VII, 300; Heysemî, VIII, 59.

⁴⁹⁷ Ebû Dâvûd, Edeb 139; Ahmed, II, 439, 530,

⁴⁹⁸ Buhârî, İmân 41, Nafakât 1; Müslim, Zekât 48; Nesâî, Zekât 60; Dârimî, İstizân 35.

499. Kadın, israfa kaçmaksızın kocasının evinden birşey verirse verdiği o şeyden dolayı kendisine, kazandığı için kocasına ve ona gözcülük ettiği için bekleyene mükafat vardır. Bunlardan hiçbirisi diğerinin sevabını eksiltmez.⁴⁹⁹

٥٠٠ - إِذَا أَنْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا عَنْ غَيْرِ أَمْرِهِ فَلَهَا نِصْفُ أَجْرِهِ. صَح

500. Kadın, kocasının evinde onun emri olmaksızın infakta bulunursa, kendisine harcadığının yarı ecir vardır.⁵⁰⁰

٥٠١ - إِذَا انْقَلَبَتْ دَابَّةُ أَحَدِكُمْ بَارِضٍ فَلَا فَلَاقَةَ فَلْيُنَادِ يَا عِبَادَ اللَّهِ احْبِسُوا عَلَيَّ ذَاتِي فَإِنَّ لِلَّهِ فِي الْأَرْضِ حَاضِرًا سَيَخْسِبُهُ عَلَيْكُمْ.

501. Birinizin bineği ıssız bir yerde kaçarsa, "Ey Allah'ın kulları! Hayvanımı bana bulun" diye seslensin. Zira yeryüzünde Allah'ın öyle kulları vardır ki, onu sizin için bulup yakalarlar.⁵⁰¹

٥٠٢ - إِذَا انْقَطَعَ شِئْنُ نَعْلٍ أَحَدِكُمْ فَلَا يَمْشِ فِي الْأَرْضِ حَتَّى يُصْلِحَهَا.

502. Birinizin ayakkabı bağlarından biri koparsa, onu düzeltmeden diğeriyile yürümesin.⁵⁰²

٥٠٣ - إِذَا انْقَطَعَ شِئْنُ نَعْلٍ أَحَدِكُمْ فَلْيَسْتَرْجِعْ فَإِنَّهَا مِنَ الْمَصَائِبِ. ض

503. Birinizin ayakkabısının bağı bile kopsa "İnna lillahi ve inna ileyhi raciun: Biz Allah'ın kullarıyız, yine ona döneceğiz" desin. Çünkü o da bir musibettir.⁵⁰³

٥٠٤ - إِذَا أَوَى أَحَدُكُمْ إِلَى فِرَاشِهِ فَلْيَنْقُضْهُ بِدَاحِلَةِ إِزَارِهِ فَإِنَّهُ لَا يَذَرِي مَا خَلْفَهُ عَلَيْهِ ثُمَّ لِيَضْطَجِعْ عَلَى شِقِّهِ الْأَيْمَنِ ثُمَّ لِيَقُلْ بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتَ جَنْبِي وَبِكَ أَرْفَعُهُ إِنْ أَمْسَكَتَ نَفْسِي فَارْحَمْهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ.

⁴⁹⁹ Müslim, Zekât 79, 80; Ebû Dâvûd, Zekât 44, İbni Mâce, Ticâret 65, Ahmed, VI, 44, 278.

⁵⁰⁰ Ebû Dâvûd, Zekât 44.

⁵⁰¹ Taberânî, X, 217; Heysemî, X, 132.

⁵⁰² Ahmed, II, 528; Buhârî, Müfred, I, 331.

⁵⁰³ Bezzâr, VIII, 400; Heysemî, II, 331.

504. Biriniz yatarken sağ yanı üzerine yatsın. Sonra "Senin isminle yanımı yere koyar, senin isminle onu kaldırıyorum. Eğer ruhumu alırsan ona merhamet et, almazsan iyi kullarını muhafaza ettiğin gibi onu da muhafaza buyur" desin.⁵⁰⁴

٥٠٥- إِذَا بَاتَتِ الْمَرْأَةُ هَاجِرَةً فِرَاشَ زَوْجِهَا لَعْنَتُهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ.

505. Kadın, geceleyin kocasının yatağını terk ederse, sabaha kadar melekler kendisine lanet ederler.⁵⁰⁵

Abdest Bozma

٥٠٦- إِذَا بَالَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَمَسُّ ذِكْرَهُ بِيَمِينِهِ وَإِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ فَلَا يَتَمَسَّحُ بِيَمِينِهِ وَإِذَا شَرِبَ فَلَا يَتَنَفَّسُ فِي الْإِنَاءِ. صَح

506. Biriniz, küçük abdestini yaparken organına sağ eliyle dokunmasın, tuvalete girdiğinde sağ eliyle silinmesin, su içtiğinde de su kabına üflemesin.⁵⁰⁶

٥٠٧- إِذَا بَالَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرْتَدَّ لِبَوْلِهِ مَكَانًا لَيْسَ. ح

507. Biriniz, küçük abdestini yapacağı zaman yumuşak bir yer arasın.⁵⁰⁷

٥٠٨- إِذَا بَالَ أَحَدُكُمْ فَلْيَنْتَرْ ذِكْرَهُ ثَلَاثَ نَوَاتٍ.

508. Biriniz, küçük abdestini yaptığı zaman üç defa organını hareket ettirsin.⁵⁰⁸

٥٠٩- إِذَا بَالَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَسْتَقْبِلُ الرِّيحَ بِبَوْلِهِ فَتَرُدُّهُ عَلَيْهِ وَلَا يَسْتَنْجِ بِيَمِينِهِ. ض

509. Biriniz, küçük abdestini yapacağı zaman rüzgara yönelmesin ki, rüzgar idrarını geri çevirmesin. Sağ eliyle de istinca yapmasın.⁵⁰⁹

⁵⁰⁴ Buhârî, Daavât 12, Tevhid 13; Müslim, Zikir 62; Ebû Dâvûd, Edeb 92; Tirmizî, Duâ 20; İbni Mâce, Duâ 15.

⁵⁰⁵ Buhârî, Nikâh 85; Müslim, Talâk 10; Dârimî, Nikâh 38

⁵⁰⁶ Buhârî, Vudûu 18, Eşribe 25; Müslim, Tahâret 63; Tirmizî, Eşribe 16; Nesâî, Tahâret 41.

⁵⁰⁷ Suyûtî, Sağır, s. 37.

⁵⁰⁸ Ahmed, IV, 347; Heysemî, I, 207.

⁵⁰⁹ İbni Hacer, Metâlib, III, 164.

٥١٠- إِذَا بَعَثْتَ سَرِيَّةً فَلَا تُنْقِهِمْ وَاقْطَعْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ يَنْصُرُ الْقَوْمَ بِأُضْعَفِهِمْ. ض

510. Askeri bir birlik gönderdiğin zaman sadece güçlülerden değil, zayıflardan da seç. Zira Allah Teala, bir topluluğa zayıfları sayesinde yardım eder.⁵¹⁰

٥١١- إِذَا بَعَثْتُمْ إِلَى رَجُلًا فَابْعَثُوهُ حَسَنَ الْوَجْهِ حَسَنَ الْإِسْمِ. ض

511. Bana bir adam gönderdiğiniz zaman yüzü güzel, ismi güzel olanları gönderin.⁵¹¹

٥١٢- إِذَا بَلَغَ الْمَاءُ قُلْتَيْنِ لَمْ يَخْمِلِ الْخَبَثَ. صَح

512. Su, iki kulle miktarına ulaştığı zaman pislik tutmaz.⁵¹²

٥١٣- إِذَا تَابَ الْعَبْدُ أَنْسَى اللَّهُ الْخَفِظَةَ ذُنُوبَهُ وَأَنْسَى ذَلِكَ جَوَارِحَهُ وَمَعَالِمَهُ مِنَ الْأَرْضِ حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ وَلَيْسَ عَلَيْهِ شَاهِدٌ مِنَ اللَّهِ بِذَنْبٍ. ض

513. Kul, tevbe ettiğinde Allah Teala onun günahlarını hafaza meleklerine unutturur. Organları üzerinde ve günah ve işlediği yerdeki izlerini de yok eder. Ta ki, Allah'ın huzuruna vardığında günah işlediğine dair aleyhinde şahitlik edecek birşey bulunmasın.⁵¹³

٥١٤- إِذَا تَبَايَعْتُمْ بِالْعَيْنَةِ وَأَخَذْتُمْ أَذْنَابَ الْبَقَرِ وَرَضِيتُمْ بِالزَّرْعِ وَتَرَكْتُمُ الْجِهَادَ سَلَّطَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ ذُلًّا لَا يَنْزِعُهُ حَتَّى تَرْجِعُوا إِلَى دِينِكُمْ. ح

514. Bir malı önce yüksek fiyata satıp daha sonra daha düşük fiyata aldığınızda, ineklerin kuyruklarına yapışarak ekinlere razı olup cihadı terkettiğinizde Allah Teala sizi öyle bir zillete mahkum eder ki, siz dininize dönmedikçe kimse sizi o zilletten kurtaramaz.⁵¹⁴

⁵¹⁰ Hâris, Buğyetü'l-bâhis, II, 683; İbni Hacer, Metâlib, IX, 333.

⁵¹¹ Ukaylî, III, 157; Heysemî, VIII, 47.

⁵¹² Ahmed, II, 38; Beyhakî, I, 260.

⁵¹³ İsbahânî, Tergîb, I, 328; İbni Asâkir, XIV, 17.

⁵¹⁴ Ebû Dâvûd, Büyû 54; Beyhakî, V, 316.

٥١٥- إِذَا تَبِعْتُمُ الْجِنَازَةَ فَلَا تَجْلِسُوا حَتَّى تُوَضَّعَ.

515. Cenazeyi takip ettiğinizde, cenaze kabrine konulmadan önce oturmayın.⁵¹⁵

Esname

٥١٦- إِذَا تَنَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَى فِيهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَدْخُلُ مَعَ التَّنَاقُوبِ.

516. Biriniz esnediğinde elini ağzına koysun, çünkü şeytan esne-meyle birlikte içeri girer.⁵¹⁶

٥١٧- إِذَا تَنَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرُدَّهُ مَا اسْتَطَاعَ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَالَ هَا ضَحِكَ مِنْهُ الشَّيْطَانُ.

517. Biriniz esneyeceği zaman kendini tutabildiğince tutsun, çünkü birinizin esnerken "Ha!" demesine şeytan güler.⁵¹⁷

٥١٨- إِذَا تَنَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَى فِيهِ وَلَا يَغْوِي فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَضْحَكُ مِنْهُ. ض

518. Biriniz esnediğinde elini ağzına koyup ses çıkarmasın, zira onun ses çıkarmasına şeytan güler.⁵¹⁸

٥١٩- إِذَا تَجَشَّأَ أَحَدُكُمْ أَوْ عَطَسَ فَلَا يَرْفَعُ بِهِمَا الصَّوْتِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يُحِبُّ أَنْ يَرْفَعَ بِهِمَا الصَّوْتِ.

519. Biriniz geçirdiği veya aksırdığında sesini yükseltmesin, çünkü şeytan bu şekilde sesin yükseltilmesine sevinir.⁵¹⁹

٥٢٠- إِذَا تَخَفَّفَتْ أُمَّتِي بِالْخِفَافِ ذَاتِ الْمَنَاقِبِ الرِّجَالُ وَالنِّسَاءُ وَخَصَّصُوا نِعَالَهُمْ تَخَلَّى اللَّهُ عَنْهُمْ. ض

⁵¹⁵ Tahâvî, I, 487; Hâkim, I, 508.

⁵¹⁶ Buhârî, Edeb 128; Ebû Dâvûd, Edeb 89; Tirmizî, Edeb 7; İbnî Mâce, İkâme 42; Ahmed, II, 242, 337.

⁵¹⁷ Buhârî, Bed'ül-halk 11, Edeb 125, 128; Tirmizî, Salât 156, Edeb 7; Ahmed, III, 61,

⁵¹⁸ İbnî Mâce, İkâme 42.

⁵¹⁹ Ebû Dâvûd, Merâsîl, I, 353; Beyhakî, Şuab, VII, 32.

520. Ümmetimin erkekleri ve kadınları süslü ayakkabılar giymeye, ayakkabılarını süslemeye başlayınca Allah Teala onları kendi hallerine bırakır.⁵²⁰

٥٢١- إِذَا تَزَوَّجَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ لَهُ بَارَكَ اللَّهُ لَكَ وَبَارَكَ عَلَيْكَ. ح

521. Biriniz evlendiği zaman yakınları ona "Barekallahu leke ve bareke aleyke: Allah sana eşini mübarek eylesin, ona karşı sana yardım etsin" desin.⁵²¹

٥٢٢- إِذَا تَزَوَّجَ الرَّجُلُ الْمَرْأَةَ لَدَيْهَا وَجَمَالِهَا كَانَ فِيهَا سِدَادٌ مِنْ عَوْرِ. ض

522. Kişi, bir kadınla dini ve güzelliğinden dolayı evlenirse kendisine bir kurtuluş yolu açılır.⁵²²

٥٢٣- إِذَا تَرَيْنَ الْقَوْمَ بِالْآخِرَةِ وَتَجَمَّلُوا لِلدُّنْيَا فَالْتَأَرُ مَاوَاهُمْ. ض

523. Bir topluluk ahiret görüntüsü sergileyip dünyayı isterse, varacağı yer cehennemdir.⁵²³

٥٢٤- إِذَا تَسَارَعْتُمْ إِلَى الْخَيْرِ فَاَمْشُوا خِفَافَةً فَإِنَّ اللَّهَ يُضَاعِفُ أَجْرَهُ عَلَى الْمُتَعَلِّلِ. ض

524. Hayra koştuğunuz zaman yalınayak koşun, zira Allah Teala onun ecrini ayakkabılı olandan daha fazla verir.⁵²⁴

٥٢٥- إِذَا تَسَمَّيْتُمْ بِي فَلَا تَكُنُوا بِي. ح

525. İsmimle isimlendiğiniz zaman künyemle künyelenmeyin.⁵²⁵

٥٢٦- إِذَا تَصَافَحَ الْمُسْلِمَانِ لَمْ تَفْرُقْ أَكْفُهُمَا حَتَّى يُغْفَرَ لَهُمَا.

526. İki müslüman musafaha ettiklerinde, ellerini birbirlerinden ayırmadan günahları bağışlanır.⁵²⁶

⁵²⁰ Taberânî, XI, 190; Heysemî, V, 139.

⁵²¹ Taberânî, XVII, 192.

⁵²² Deylemî, I, 156; Elbânî, V, 423.

⁵²³ İbni Adî, VII, 125.

⁵²⁴ Taberânî, IV, 275; Heysemî, I, 133.

⁵²⁵ Buhârî, İlim 38; Ebû Dâvûd, Edeb 66; Dârimî, İstizân 58.

⁵²⁶ Taberânî, VIII, 280; Heysemî, VIII, 37.

۵۲۷- إِذَا تَصَدَّقْتَ فَأَمْضِهَا. ح

527. Tasaddukta bulunmak istediğin, zaman hemen bulun.⁵²⁷

۵۲۸- إِذَا تَطَيَّبَتِ الْمَرْأَةُ لِبَعْرِ زَوْجِهَا فَإِنَّمَا هُوَ نَارٌ وَشَارٌّ.

528. Kadın kocasından başka erkekler için kokulanırsa bu onun için bir ateş ve bir utanç olur.⁵²⁸

۵۲۹- إِذَا تَعَوَّلْتَ لَكُمْ الْغِيلَانُ فَادَّأُوا بِالْأَذَانِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ إِذَا سَمِعَ الْأَذَانَ أَذْبَرَ وَلَهُ حُصَاصٌ. ض

529. İşleriniz zorlaşıp da birbirine karışırsa ezan okuyun. Çünkü şeytan ezan sesini işittiği zaman seslice dönüp kaçar.⁵²⁹

۵۳۰- إِذَا تَمَّ فُجُورُ الْعَبْدِ مَلَكَ عَيْنِيهِ فَبَكَى بِهَمَا مَتَى شَاءَ. ض

530. Kulun fısıki fücuru arttığı zaman gözlerine hakim olur, dilediği zaman ağlar görünebilir.⁵³⁰

۵۳۱- إِذَا تَمَنَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَنْظُرْ مَا يَتَمَنَّى فَإِنَّهُ لَا يَذَرِي مَا يُكْتَبُ لَهُ مِنْ أَمْنِيَّتِهِ. ح

531. Biriniz bir şey temenni ettiğinde ne temenni ettiğine dikkat etsin. Çünkü kişi, hangi dileklerinin kabul edileceğini bilmez.⁵³¹

۵۳۲- إِذَا تَمَنَّى أَحَدُكُمْ فَلْيُكْثِرْ فَإِنَّمَا يَسْأَلُ رَبَّهُ.

532. Biriniz Allah'dan dilekte bulunduğunda bolca istesin, çünkü o rabbinden istemektedir.⁵³²

۵۳۳- إِذَا تَاوَلَ أَحَدُكُمْ عَنْ أَخِيهِ شَيْئاً فَلْيُرِهِ إِيَّاهُ. ح

533. Biriniz, din kardeşinden birşey aldığı anda onu kendisine gösterson.⁵³³

⁵²⁷ Ahmed, II, 173.

⁵²⁸ Taberânî, Evsat, VII, 247; Heysemî, V, 172.

⁵²⁹ Taberânî, Evsat, VII, 256; Heysemî, X, 134.

⁵³⁰ İbni Adî, IV, 150; İbni Hacer, Lisân, II, 177.

⁵³¹ Ahmed, II, 357, 387.

⁵³² Taberânî, Evsat, II, 301; Heysemî, X, 150.

⁵³³ Ebû Dâvûd, Merâsîl, I, 354; İbni Tâhir, Etrâf, II, 202.

٥٣٤- إِذَا تَخَّم أَحَدُكُمْ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ فَلْيَعِيبْ نَحَامَتَهُ لَا تُصِيبُ جِلْدَ مُؤْمِنٍ
أَوْ نَوْتَهُ فْتَوَذَّيْهِ. صَح

534. Biriniz mescide balgamını atarsa onu kaybetsin. Bir müminin bedenine veya elbisesine dokunup da onu rahatsız etmesin.⁵³⁴

Abdest

٥٣٥- إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فَأَخْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الْمَسْجِدِ لَا يَنْزِعُهُ إِلَّا
الصَّلَاةَ لَمْ تَزَلْ رِجْلُهُ الْيُسْرَى تَمْحُو عَنْهُ سَيِّئَةً وَتَكْتُبُ لَهُ الْيُمْنَى حَسَنَةً حَتَّى يَدْخُلَ
الْمَسْجِدَ وَلَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي الْعَتَمَةِ وَالصُّبْحِ لِأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبَوًّا. صَح

535. Biriniz güzelce abdest alır, sonra da sırf namaz için evinden çıkıp mescidin yolunu tutarsa, attığı her sol adımı ondan bir günah düşürür. Sağ adımına karşılık da bir sevap yazılır. Bu, mescide girinceye kadar böyle devam eder. Eğer insanlar yatsı ve sabah namazındaki ecri bilselerdi emekliyerek de olsa o iki namaza gelirlerdi.⁵³⁵

٥٣٦- إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فِي بَيْتِهِ، ثُمَّ أَتَى الْمَسْجِدَ كَانَ فِي صَلَاةٍ حَتَّى يَرْجِعَ فَلَا
يَقُلْ هَكَذَا وَشَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ.

536. Biriniz evinde abdestini alır, sonra mescide gelirse, dönünceye kadar namazda sayılır. O kişi, parmaklarını birbirine geçirmesin.⁵³⁶

٥٣٧- إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فَأَخْسَنَ وَضُوءَهُ ثُمَّ خَرَجَ عَامِداً إِلَى الْمَسْجِدِ فَلَا يُشَبِّكَنَّ
بَيْنَ يَدَيْهِ فَإِنَّهُ فِي صَلَاةٍ.

537. Biriniz abdest alır, abdestini de güzelce yapar, sonra da mescide niyetlenerek giderse, ellerini birbirine geçirmesin. Zira o, artık namazda sayılır.⁵³⁷

⁵³⁴ Ahmed, I, 179; Beyhakî, Şuab, VII, 516; Heysemî, II, 18.

⁵³⁵ Taberânî, XII, 355; Beyhakî, Şuab, III, 65; Heysemî, II, 29.

⁵³⁶ Ahmed, IV, 241; Taberânî, XIX, 152; Beyhakî, III, 230.

⁵³⁷ Ahmed, IV, 241; Taberânî, XIX, 152; Beyhakî, III, 230.

٥٣٨- إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَغْسِلْ أَسْفَلَ رِجْلَيْهِ بِيَدِهِ الْيُمْنَى. ض

538. Biriniz abdest aldığı anda ayaklarının altını sağ eliyle yıkamasın.⁵³⁸

٥٣٩- إِذَا تَوَضَّأْتُمْ فابْدُؤُوا بِمِيَامِنِكُمْ. صَح

539. Abdest aldığınız zaman, sağ organlarınızdan başlayın.⁵³⁹

٥٤٠- إِذَا تَوَضَّأْتَ فَانْتَضِخْ. ح

540. Abdest aldığın zaman, iç çamaşırına bir miktar su serp.⁵⁴⁰

٥٤١- إِذَا تُوفِّيَ أَحَدُكُمْ فَوَجَدَ شَيْئاً فَلْيَكْفِنْ فِي ثَوْبٍ حَبْرَةٍ. صَح

541. Biriniz vefat ettiği zaman geriye bir şey bulabilen velisi onu pamuk veya ketenden olan hibera kumaşıyla kefenlesin.⁵⁴¹

٥٤٢- إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ الْجُمُعَةُ فَلْيَغْتَسِلْ. صَح

542. Biriniz cumaya gelirken gusletsin.⁵⁴²

٥٤٣- إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ فَلْيُصَلِّ رَكَعَتَيْنِ وَلْيَتَجَوَّزْ فِيهِمَا.

543. Biriniz imam hutbe okurken cumaya gelirse iki rekat namaz kılsın, onları da hafif tutsun.⁵⁴³

٥٤٤- إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ فَأَوْسَعَ لَهُ أَخُوهُ فَإِنَّمَا هِيَ كَرَامَةُ اللَّهِ بِهَا. صَح

544. Biriniz bir meclise geldiğinde arkadaşı ona yer verirse bu bir ikramdır. Onu ona Allah ikram etmiştir.⁵⁴⁴

٥٤٥- إِذَا جَاءَ الْمَوْتُ لِطَالِبِ الْعِلْمِ وَهُوَ عَلَى هَذِهِ الْحَالَةِ مَاتَ وَهُوَ شَهِيدٌ. ض

⁵³⁸ İbni Adî, III, 254; Deylemî, I, 309.

⁵³⁹ Ahmed, II, 354; İbni Huzeyme, I, 91.

⁵⁴⁰ İbni Mâce, Tahâret 70; Dârimî, Vudû 94.

⁵⁴¹ Ebû Dâvûd, Cenâiz 30; Beyhakî, III, 403.

⁵⁴² Beyhakî, I, 293; a.mlf., Marife, II, 127.

⁵⁴³ Ahmed, III, 297; İbni Huzeyme, II, 353; Taberânî, VII, 164.

⁵⁴⁴ Buhârî, Kebîr, VII, 352; Beyhakî, Şuab, VI, 431.

545. Kişi ilim öğrenirken ölürse, şehid olarak ölmüş olur.⁵⁴⁵

٥٤٦ - إِذَا جَاءَكُمْ الرَّائِزُ فَاتَّكِرْمُوهُ.

546. Size ziyaretçi geldiği zaman ona ikramda bulunun.⁵⁴⁶

Aile İçi İlişkiler

٥٤٧ - إِذَا جَاءَكُمْ الْأَكْفَاءُ فَاتَّكِرْمُوهُمْ وَلَا تَرْتَضُوا بِهِنَّ الْحَدَثَانِ. ض

547. Denkleri çıktığında kızlarınızı evlendirin, engelleri beklemeyin.⁵⁴⁷

٥٤٨ - إِذَا جَامَعَ أَحَدُكُمْ أَهْلَهُ فَلْيَصْدُقْهَا فَإِنْ سَبَقَهَا فَلَا يُعْجِلْهَا. ض

548. Biriniz eşine yaklaşırken sevgiyle yaklaşsın, eşinden önce ihtiyacını giderirse eşine karşı acele etmesin.⁵⁴⁸

٥٤٩ - إِذَا جَامَعَ أَحَدُكُمْ أَهْلَهُ فَلْيَصْدُقْهَا ثُمَّ إِذَا قَضَى حَاجَتَهُ قَبْلَ أَنْ تَقْضِيَ حَاجَتَهَا فَلَا يُعْجِلْهَا حَتَّى تَقْضِيَ حَاجَتَهَا.

549. Biriniz eşiyile ilişkide bulunurken arzuyla yapsın, eşinden önce ihtiyacını giderirse onun da ihtiyacını gidermesini beklesin.⁵⁴⁹

٥٥٠ - إِذَا جَامَعَ أَحَدُكُمْ امْرَأَتَهُ فَلَا يَتَنَحَّ حَتَّى تَقْضِيَ حَاجَتَهَا كَمَا يُحِبُّ أَنْ تَقْضِيَ حَاجَتَهُ. ض

550. Biriniz eşiyile ilişkide bulunduğu zaman kendi ihtiyacının giderilmesini istediği gibi, eşinin de ihtiyacının giderilmesini beklesin.⁵⁵⁰

٥٥١ - إِذَا جَامَعَ أَحَدُكُمْ زَوْجَتَهُ أَوْ جَارِئَتَهُ فَلَا يَنْظُرُ إِلَى فَرْجِهَا فَإِنَّ ذَلِكَ يُورِثُ الْعَمَى. ض

551. Biriniz eşiyile veya cariyesiyle ilişkiye girerken onun avret yerine bakmasın, zira bu körlüğe sebep olur.⁵⁵¹

⁵⁴⁵ Hatib, IX, 247; Heysemî, I, 124.

⁵⁴⁶ Harâîfî, Mekârimü'l-ahlâk, s. 115; Ebu's-Şeyh, Emsâl, s. 88; Kudâî, I, 445.

⁵⁴⁷ Deylemî, I, 196; Elbânî, VI, 8.

⁵⁴⁸ Abdürrezzâk, VI, 194; Ebû Ya'lâ, VII, 208; Heysemî, IV, 295.

⁵⁴⁹ Abdürrezzâk, VI, 194; Ebû Ya'lâ, VII, 208; Heysemî, IV, 295.

⁵⁵⁰ İbni Adî, VI, 150.

⁵⁵¹ İbni Adî, II, 75; İbni Hibbân, Zuafâ, I, 202.

۵۵۲- إِذَا جَامَعَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَنْظُرُ إِلَى الْفَرْجِ فَإِنَّهُ يُورِثُ الْعَمَى وَلَا يَكْثُرُ الْكَلَامُ فَإِنَّهُ يُورِثُ الْخَرَسَ. ض

552. Biriniz eşiyle ilişkiye girerken onun avret yerine bakmasın, zira bu durum körlüğe sebep olur. Çok konuşmasın, o da konuşma problemine neden olur.⁵⁵²

۵۵۳- إِذَا جَعَلْتَ إصْبَعَيْكَ فِي أُذُنَيْكَ سَمِعْتَ خَرِيرَ الْكُوْثَرِ. ض

553. Parmaklarını kulaklarına koyduğün zaman Kevser'in şırıltısını duyarsın.⁵⁵³

۵۵۴- إِذَا جَلَسْتُمْ فَاخْلَعُوا نِعَالَكُمْ تَسْتَرِخْ أَفْدَامُكُمْ. ض

554. Oturduğunuz zaman ayakkabılarınızı çıkarın ki, ayaklarınız dinlensin.⁵⁵⁴

۵۵۵- إِذَا جَلَسْتَ فِي صَلَاتِكَ فَلَا تَتْرُكَنَّ الصَّلَاةَ عَلَيَّ فَإِنَّهَا رِكَاءُ الصَّلَاةِ. ض

555. Namazda oturduğün vakit bana salatı terk etme, çünkü o namazın zekatıdır.⁵⁵⁵

۵۵۶- إِذَا جَمَرْتُمُ الْمَيْتَ فَأَوْتَرُوا.

556. Ölüyü kokulandırdığınız zaman onu tek sayıda yapın.⁵⁵⁶

۵۵۷- إِذَا جَهِلَ عَلَى أَحَدِكُمْ وَهُوَ صَائِمٌ فَلْيَقُلْ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْكَ إِنِّي صَائِمٌ. صَح

557. Birinize oruçlu iken kendisine cahilce bir hareket yapılırsa, onu yapana karşı "Senden Allah'a sığınırım, ben oruçluyum" desin.⁵⁵⁷

۵۵۸- إِذَا حَاكَ فِي نَفْسِكَ شَيْءً فَدَعُهُ.

⁵⁵² Deylemî, I, 339; Râfiî, II, 181; İbnü'l-Cevzî, III, 68.

⁵⁵³ Aclûnî, I, 110; Müttekî, nr. 39156.

⁵⁵⁴ Heysemî, V, 140.

⁵⁵⁵ Dârekutnî, I, 355.

⁵⁵⁶ İbni Hibbân, VII, 301; Hâkim, I, 506; Beyhakî, III, 405.

⁵⁵⁷ İbnü's-Sünnî, I, 163.

558. Bir şey içini kurcalarsa, onu bırak.⁵⁵⁸

٥٥٩- إِذَا حَجَّ الرَّجُلُ بِمَالٍ مِنْ غَيْرِ حِلِّهِ فَقَالَ لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ قَالَ اللَّهُ لَا لَبَّيْكَ وَلَا سَعْدَيْكَ هَذَا مَرْذُودٌ عَلَيْكَ. ض

559. Kişi, helal olmayan bir malla hac yaptığında "Lebbeyk, Alla-hümme lebbeyk" dediği zaman Allah Teala ona, "Sana lebbeyk de yok sadeyk de, bu haccın da kabul edilmemiştir" der.⁵⁵⁹

٥٦٠- إِذَا حَجَّ الرَّجُلُ عَنْ وَالِدَيْهِ تَقَبَّلَ مِنْهُ وَاسْتَبَشَرَ بِهِ أَرْوَاحُهُمَا فِي السَّمَاءِ. ض

560. Kişi ana babası adına hac yaparsa, o haccı hem kendisinden, hem de onlardan kabul edilir ve onların ruhları göklerde o hacla sevinir.⁵⁶⁰

٥٦١- إِذَا حَدَّثَ الرَّجُلُ بِحَدِيثٍ ثُمَّ التَّفَّتَ فِيهِ أَمَانَةً. صَح

561. Kişi bir söz söyler, sonra söylediği yerden ayrılır giderse o söz bir emanettir.⁵⁶¹

٥٦٢- إِذَا حُرِّمَ أَحَدُكُمْ الزَّوْجَةُ وَالْوَلَدُ فَعَلَيْهِ بِالْجِهَادِ.

562. Biriniz eş ve çocuktan mahrum olursa, cihadla meşgul olsun.⁵⁶²

٥٦٣- إِذَا حَسَدْتُمْ فَلَا تَبْغُوا وَإِذَا ظَنَنْتُمْ فَلَا تُحَقِّقُوا وَإِذَا تَطَيَّرْتُمْ فَامْضُوا وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا. ض

563. Hased ederseniz haddi aşmayın, zanda bulunursanız gerçek gibi kabul etmeyin, uğursuz gördüğünüz bir şeyi de yapmaktan çekinmeyin ve Allah'a tevekkül edin.⁵⁶³

٥٦٤- إِذَا حَصَرْتُمْ مَوْتَائَكُمْ فَأَغْمِضُوا الْبَصَرَ فَإِنَّ الْبَصَرَ يَتَّبِعُ الرُّوحَ وَقُولُوا خَيْرًا فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَوَمَّنُ عَلَى مَا يَقُولُ أَهْلُ الْمَمِيَّتِ.

⁵⁵⁸ Ahmed, V, 252, 256.

⁵⁵⁹ İbni Adî, III, 106; Deylemî, I, 295; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 566.

⁵⁶⁰ Dârekutnî, II, 259.

⁵⁶¹ Tirmizî, Birr 39.

⁵⁶² Taberânî, XIX, 242; Heysemî, V, 278.

⁵⁶³ İbni Adî, IV, 314.

564. Ölülerinizin yanında gözlerini kapatın, çünkü göz ruhu takip eder. Onların arkasından hayır söyleyin, zira melekler ölü yakınlarının söylediklerine "Amin" derler.⁵⁶⁴

٥٦٥- إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَنَّهُدْ فَأَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ وَإِذَا حَكَمَ فَاجْتَنَّهُدْ فَأَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ وَاحِدٌ.

565. Hakim hüküm verirken gayret edip çalışır, hükmünde doğruyu bulursa ona iki ecir vardır. Hüküm verir de yanılırsa o zaman bir ecir alır.⁵⁶⁵

٥٦٦- إِذَا حَكَمْتُمْ فَاعْدِلُوا وَإِذَا قَتَلْتُمْ فَأَحْسِنُوا فَإِنَّ اللَّهَ مُخْسِنٌ يُحِبُّ الْمُخْسِنِينَ. ض

566. Hüküm verirken adil olun, öldürürken güzel öldürün. Zira Allah Teala ihsan sahibidir, güzel iş yapanları sever.⁵⁶⁶

٥٦٧- إِذَا حَلِمَ أَحَدُكُمْ فَلَا يُحَدِّثِ النَّاسَ بِتَلَعُّبِ الشَّيْطَانِ فِي الْمَنَامِ.

567. Biriniz düş görürse, uykusunda şeytanın kendisiyle oynamasını insanlara anlatmasın.⁵⁶⁷

٥٦٨- إِذَا حُمِّ أَحَدُكُمْ فَلْيَسِّنْ عَلَيْهِ الْمَاءَ الْبَارِدَ ثَلَاثَ لَيَالٍ مِنَ السَّحَرِ. صَح

568. Biriniz sıtmaya yakalanırsa, üç gece seher vakti üzerine soğuk su serpsin.⁵⁶⁸

٥٦٩- إِذَا خَافَ اللَّهُ الْعَبْدُ أَخَافَ اللَّهُ مِنْهُ كُلَّ شَيْءٍ وَإِذَا لَمْ يَخَفِ الْعَبْدُ اللَّهَ أَخَافَهُ اللَّهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ. ض

569. Kul Allah'dan korkarsa Allah her şeyi ondan korkutur, kul Allah'dan korkmazsa Allah da onu her şeyden korkutur.⁵⁶⁹

⁵⁶⁴ İbni Mâce, Cenâiz 6; Ahmed, IV, 12

⁵⁶⁵ Buhârî, İtisâm 21; Müslim, Akdiye 15; Ebû Dâvûd, Akdiye 2; Nesâî, Ahkâm 2; İbni Mâce, Ahkâm 3.

⁵⁶⁶ Taberânî, Evsat, VI, 40; Heysemî, V, 197.

⁵⁶⁷ Abd b. Humeyd, s. 319; Nesâî, Kübrâ, IV, 391.

⁵⁶⁸ Nesâî, Kübrâ, IV, 379; Taberânî, Evsat, V, 232; Ebû Ya'lâ, VI, 425.

Hatim

۵۷۰- إِذَا خَتَمَ الْعَبْدُ الْقُرْآنَ صَلَّى عَلَيْهِ عِنْدَ خَتْمِهِ سِتُّونَ أَلْفَ مَلَكٍ. ض

570. Kul Kur'an'ı hatmederse altınışbin melek hatminde ona salat eder.⁵⁷⁰

۵۷۱- إِذَا خَتَمَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلِ اللَّهُمَّ آتِنِي وَخَشْتِي فِي قَبْرِي. ض

571. Biriniz hatmederken şöyle desin: "Allahım, kabrimde yalnızlığımı gider!"⁵⁷¹

Yolculuk

۵۷۲- إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ إِلَى سَفَرٍ فَلْيُودِّعْ إِخْوَانَهُ فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ لَهُ فِي دُعَائِهِمُ الْبَرَكَاتِ. ض

572. Biriniz yolculuğa çıktığında kardeşlerine veda etsin, zira Allah Teala onların duasında bereket kılar.⁵⁷²

۵۷۳- إِذَا خَرَجَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ فَلْيُؤَمِّرُوا أَحَدَهُمْ. ح

573. Üç kişi bir yolculuğa çıkarlarsa, içlerinden birini başkan seçsinler.⁵⁷³

۵۷۴- إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ مِنَ الْخَلَاءِ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي مَا يُؤْذِينِي وَأَمْسَكَ عَنِّي مَا يَنْفَعُنِي. ض

574. Biriniz tuvaletten çıktığında şöyle desin: "Bana eziyet veren şeyleri benden gideren, faydalı şeyleri de bende bırakan Allah'a hamd olsun!"⁵⁷⁴

⁵⁶⁹ Ukayfî, III, 274.

⁵⁷⁰ Deylemî, I, 112; Elbânî, VI, 64.

⁵⁷¹ Deylemî, I, 111; Elbânî, VI, 63.

⁵⁷² Deylemî, I, 299.

⁵⁷³ Ebû Davud Cihâd 80, 87.

⁵⁷⁴ İbni Ebî Şeybe, I, 12; Dârekutnî, I, 57.

٥٧٥- إِذَا خَرَجَتِ الْمَرْأَةُ إِلَى الْمَسْجِدِ فَلْتَغْتَسِلْ مِنَ الطَّيِّبِ كَمَا تَغْتَسِلُ مِنَ الْجَنَابَةِ. صَح

575. Kadın mescide çıkarken cünüplükten yıkanıp temizlendiği gibi, kokusundan da yıkanıp temizlensin.⁵⁷⁵

٥٧٦- إِذَا خَرَجْتَ مِنْ مَنْزِلِكَ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ تَمْنَعَانِكَ مَخْرَجَ السُّوءِ وَإِذَا دَخَلْتَ إِلَى مَنْزِلِكَ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ تَمْنَعَانِكَ مَدْخَلَ السُّوءِ. ح

576. Evinden çıktığın zaman iki rekat namaz kıl ki, o namaz seni kötü bir çıkıştan korusun. Evine girdiğin zaman da iki rekat namaz kıl ki, o namaz da seni kötü bir girişten muhafaza etsin.⁵⁷⁶

٥٧٧- إِذَا خَرَجْتُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ بِاللَّيْلِ فَأَغْلِقُوا أَبْوَابَهَا. صَح

577. Geceleyin evinizden çıktığınızda kapılarınızı kapatın.⁵⁷⁷

Dünürlük

٥٧٨- إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَنْتَظِرَ إِلَيْهَا إِذَا كَانَ إِنَّمَا يَنْتَظِرُ إِلَيْهَا لِخِطْبَتِهِ وَإِنْ كَانَتْ لَا تَعْلَمُ. ح

578. Biriniz bir kadınla evlenmek ister, gayesi sadece evlenmek olmak şartıyla ona bakmasında bir sakınca yoktur. İsterse evlenmek istediği kimsenin bundan haberi olmasın.⁵⁷⁸

٥٧٩- إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ فَلْيَسْأَلْ عَنْ شَعْرِهَا كَمَا يَسْأَلُ عَنْ جَمَالِهَا فَإِنَّ الشَّعْرَ أَحَدُ الْجَمَالَيْنِ.

⁵⁷⁵ Suyûti, Sağır, s. 41.

⁵⁷⁶ Beyhakî, Şuab, III, 124; Heysemî, II, 284.

⁵⁷⁷ Taberânî, XXII, 137; Heysemî, VIII, 112.

⁵⁷⁸ İbni Mâce, Nikâh 9; Ahmed, III, 393, IV, 393.

579. Biriniz bir kadına dünür olacağında ona güzelliğini sorduğu gibi, saçının durumunu da sorsun. Zira saç da iki güzellikten biridir.⁵⁷⁹

٥٨٠- إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ وَهُوَ يَخْتَضِبُ بِالسَّوَادِ فَلْيُعْلِمْهَا أَنَّهُ يَخْتَضِبُ. ض

580. Biriniz bir kadınla evlenmek istediğinde saçını siyaha boyuyorsa bunu ona haber versin.⁵⁸⁰

٥٨١- إِذَا خَفِيَ الْخَطِيبَةُ لَا تَصُرُّ إِلَّا صَاحِبَهَا وَإِذَا ظَهَرَتْ فَلَمْ تُغَيِّرْ صَرَّتِ الْعَامَّةُ. ح

581. Günah gizli kaldıkça sadece sahibine zarar verir, ortaya çıktığında düzeltilmezse topluma zarar verir.⁵⁸¹

٥٨٢- إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيَسَلِّمْ عَلَى النَّبِيِّ وَلْيَقُلِ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَإِذَا خَرَجَ فَلْيَسَلِّمْ عَلَى النَّبِيِّ وَلْيَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ. ص

582. Biriniz mescide girince peygambere salat etsin ve "Allahum! Bana rahmetinin kapılarını aç!" desin. Çıkınca da peygambere salat etsin ve "Allahum! Senin fazlından isterim!" desin.⁵⁸²

٥٨٣- إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلَا يَجْلِسْ حَتَّى يُصَلِّيَ رُكْعَتَيْنِ.

583. Biriniz mescide girdiği zaman iki rekat namaz kılmadan oturmasın.⁵⁸³

٥٨٤- إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ فَأَطْعَمَهُ مِنْ طَعَامِهِ فَلْيَأْكُلْ وَلَا يَسْأَلْ عَنْهُ وَإِنْ سَقَاهُ مِنْ شَرَابِهِ فَلْيَشْرَبْ وَلَا يَسْأَلْ عَنْهُ.

584. Biriniz din kardeşinin evine misafir olur, ev sahibi ona yediğinden yedirdiği zaman ona onu nereden kazandığını sormasın. İçtiğinden içirdiği zaman da ona onun nereden geldiğini sormasın.⁵⁸⁴

⁵⁷⁹ Deylemî, I, 110; Elbânî, IV, 114.

⁵⁸⁰ Deylemî, I, 297.

⁵⁸¹ Taberânî, Evsat, V, 94; Heysemî, VII, 268.

⁵⁸² Taberânî, Evsat, VI, 358; Heysemî, II, 32.

⁵⁸³ Ahmed, V, 311; Taberânî, III, 241.

⁵⁸⁴ Ahmed, II, 399; Taberânî, Evsat, III, 50; Beyhakî, Şuab, IV, 258.

۵۸۵- إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ فَأَرَادَ أَنْ يُفْطِرَ فَلْيُفْطِرْ إِلَّا أَنْ يَكُونَ صَوْمُهُ رَمَضَانَ أَوْ قَضَاءَ رَمَضَانَ أَوْ نَذْرًا. ح

585. Biriniz müslüman kardeşinin yanına girdiği zaman, kardeşi ona iftar ettirmek isterse iftar etsin. Ancak ramazan orucu tutması, ramazanın kazasını yapması veya nezir orucu tutması bu hükmün dışındadır.⁵⁸⁵

۵۸۶- إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْقَوْمِ فَأَوْسَعَ لَهُ فَلْيَجْلِسْ فَإِنَّمَا هِيَ كَرَامَةٌ مِنَ اللَّهِ أَكْرَمَهُ بِهَا أَخُوهُ الْمُسْلِمُ فَإِنْ لَمْ يُوسَّعْ لَهُ فَلْيَنْظُرْ أَوْسَعَهَا مَكَانًا فَلْيَجْلِسْ فِيهِ.

586. Biriniz bir topluluğun yanına vardığında kendisine yer açılırsa otursun. Çünkü bu Allah tarafından müslüman kardeşinin kendisine yaptığı bir ikramdır. Eğer yer açılmazsa baksın, boş yer neresi ise oraya otursun.⁵⁸⁶

۵۸۷- إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلَا يَجْلِسُ حَتَّى يَرْكَعَ رَكْعَتَيْنِ وَإِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ بَيْتَهُ فَلَا يَجْلِسُ حَتَّى يَرْكَعَ رَكْعَتَيْنِ فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ لَهُ مِنْ رَكْعَتَيْهِ فِي بَيْتِهِ خَيْرًا. ض

587. Biriniz mescide girdiğinde iki rekat namaz kılmadan oturmasın. Yine biriniz evine geldiği zaman, iki rekat namaz kılmadan geçip oturmasın. Allah Teala, ona evinde kıldığı iki rekat namazdan dolayı hayır ihsan eder.⁵⁸⁷

۵۸۸- إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ فَهُوَ أَمِيرٌ عَلَيْهِ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْ عِنْدِهِ. ض

588. Biriniz kardeşinin yanına girdiğinde onun yanından ayrılincaya kadar o kendisinin amiridir.⁵⁸⁸

۵۸۹- إِذَا دَخَلَ الصَّيْفُ عَلَى الْقَوْمِ دَخَلَ بَرَزَقِهِ وَإِذَا خَرَجَ خَرَجَ بِمَغْفَرَةٍ ذُنُوبِهِمْ. ض

⁵⁸⁵ Taberânî, XII, 379; Heysemî, III, 201.

⁵⁸⁶ Hatîb, Câmi, I, 178;

⁵⁸⁷ Ukaylî, I, 71; İbni Adî, I, 251.

⁵⁸⁸ İbni Adî, II, 134.

589. Misafir, bir topluluğa geldiğinde rızkıyla birlikte gelir, ayrıldığı-
ğında da onların günahlarının bağışlanmasına vesile olarak ayrılır.⁵⁸⁹

٥٩٠- إِذَا دَخَلَ عَلَيْكُمُ السَّائِلُ بِغَيْرِ إِذْنٍ فَلَا تُطْعِمُوهُ. ض

590. Dilenci sizin yanınıza izinsiz girerse, ona bir şey yedirmeyin.⁵⁹⁰

٥٩١- إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ وَأَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَصْحَى فَلَا يَمْسُ مِنْ شَعْرِهِ وَلَا مِنْ بَشَرِهِ شَيْئًا.

591. Zilhiccenin onu girer, sizden biri de kurban kesmek isterse
keseceği hayvanın kılına ve derisine dokunmasın.⁵⁹¹

٥٩٢- إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ فَتِيَحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ وَسُلْسِلَتِ
الشَّيَاطِينُ.

592. Ramazan ayı girdiğinde cennet kapıları açılır, cehennem kapı-
ları kapanır, şeytanlar da zincire vurulur.⁵⁹²

٥٩٣- إِذَا دَخَلْتُمْ عَلَى الْمَرِيضِ فَنَقَّسُوا لَهُ فِي الْأَجْلِ فَإِنَّ ذَلِكَ لَا يَزُدُ شَيْئًا وَهُوَ
يُطِيبُ نَفْسَ الْمَرِيضِ.

593. Bir hastanın yanına girdiğinizde ona daha çok yaşayacağını
söyleyin. Bu durum birşey değiştirmese de hastanın gönlünü rahatlatır.⁵⁹³

٥٩٤- إِذَا دَخَلْتُمْ بَيْتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهِ فَإِذَا خَرَجْتُمْ فَأُودِعُوا أَهْلَهُ بِسَلَامٍ.

594. Bir eve girerken ev halkına selam verin, çıkarken de onlara
selamla veda edin.⁵⁹⁴

٥٩٥- إِذَا دَخَلْتَ عَلَى مَرِيضٍ فَمَرَّةٌ يَدْعُو لَكَ فَإِنْ دَعَاكَ الْمَلَائِكَةُ. ض

⁵⁸⁹ Deylemî, I, 113; Elbânî, VI, 62.

⁵⁹⁰ Deylemî, I, 318.

⁵⁹¹ Humeydi, I, 140; Beyhakî, IX, 266.

⁵⁹² Buhârî, Savm 5; Bed'ü'l-Halk; II; Müslim, Sıyâm 2; Nesâî, Sıyâm 4,5; Ahmed, II, 281, 401, III, 236.

⁵⁹³ İbni Ebî Şeybe, II, 445; Beyhakî, Şuab, VI, 541.

⁵⁹⁴ Abdürrezâk, X, 389; Beyhakî, Şuab, VI, 447.

595. Bir hastanın yanına girdiğinde ondan sana dua etmesini iste, onun duası meleklerin duası gibidir.⁵⁹⁵

٥٩٦- إِذَا دَخَلْتَ مَسْجِدًا فَصَلِّ مَعَ النَّاسِ وَإِنْ كُنْتَ قَدْ صَلَّيْتَ. ح

596. Mescide girdiğin zaman namaz kılmış olsan bile cemaatle birlikte tekrar namaz kıl.⁵⁹⁶

Dua

٥٩٧- إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيَغْزِمِ الْمَسْأَلَةَ وَلَا يَقُلِ اللَّهُمَّ إِنْ شِئْتَ فَأَعْطِنِي فَإِنَّ اللَّهَ لَا مُسْتَكْرَهَ لَهُ.

597. Biriniz dua ettiğinde isteğinde kararlı olsun. "Allahım! Dilersen bana ver!" demesin. Zira Allah'ı zorlayan hiçbir şey yoktur.⁵⁹⁷

٥٩٨- إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيُؤْمِنْ عَلَى دُعَاءِ نَفْسِهِ. ض

598. Biriniz dua ettiğinde kendi duasına "Amin" desin.⁵⁹⁸

٥٩٩- إِذَا دَعَا الْغَائِبُ لِغَائِبٍ قَالَ لَهُ الْمَلِكُ وَلَكَ مِثْلُ ذَلِكَ. ض

599. Birisi yanında bulunmayan birine dua ettiği zaman bir melek ona "Sana da bir misli verilsin" der.⁵⁹⁹

Kocaya İtaat

٦٠٠- إِذَا دَعَا الرَّجُلُ زَوْجَتَهُ لِحَاجَتِهِ فَلَتَاتِهِ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى التَّنَوُّرِ. ح

600. Erkek ihtiyacı için eşini çağırdığında, kadın ocak başında da olsa kocasının isteğini yerine getirsin.⁶⁰⁰

⁵⁹⁵ Münziri, IV, 166; Busîrî, II, 21.

⁵⁹⁶ Dârekutnî, I, 415; Beyhakî, II, 300.

⁵⁹⁷ Buhârî, Daavât 21; Müslim, Zikir 9; Tirmizî, Daavât 77,

⁵⁹⁸ İbni Adî, IV, 107; Deylemî, I, 316.

⁵⁹⁹ İbni Adî, II, 427.

⁶⁰⁰ Tirmizî, Radâ 10.

٦٠١- إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَلْتَجِبْ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى ظَهْرٍ فَتَبِّ. صَح

601. Adam, eşini yatağına çağırdığı zaman eşi deve üstünde olsa bile derhal ona icabet etsin.⁶⁰¹

٦٠٢- إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ فَبَاتَ غَضَبَانِ عَلَيْهَا لَعْنَتُهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ.

602. Bir erkek, eşini yatağına çağırdığında eşi gelmez, kocası da kızgın olarak sabahlarsa, melekler sabaha kadar o kadına lanet ederler.⁶⁰²

٦٠٣- إِذَا دَعَا الْعَبْدُ بِدَعْوَةٍ فَلَمْ تُسْتَجَبْ لَهُ كُتِبَ لَهُ حَسَنَةٌ. ض

603. Bir kul, dua ettiğinde duası kabul edilmese bile kendisine bir sevap yazılır.⁶⁰³

٦٠٤- إِذَا دَعَا اللَّهُ فَادْعِ اللَّهَ بِطَنْ كَفَيْكَ وَلَا تَدْعُ بِظُهُورِهِمَا فَإِذَا فَرَعْتَ فَاَمْسَحْ بِهَمَا وَجْهَكَ. ح

604. Dua ettiğinde elinin içiyle Allah'a dua et, tersiyle değil. Duayı bitirdiğinde de ellerini yüzüne sür.⁶⁰⁴

Davetler

٦٠٥- إِذَا دَعَاكُمْ لِأَحَدٍ مِنَ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى فَقُولُوا أَكْثَرَ اللَّهُ مَالَكُمْ وَوَلَدَكُمْ. ض

605. Yahudi ve hristiyanlardan birine dua ettiğiniz zaman ona "Allah malını ve çocuğunu çoğaltsın" deyin.⁶⁰⁵

٦٠٦- إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى وَلِيْمَةٍ غُرِسَ فَلْيَجِبْ.

⁶⁰¹ Heysemî, IV, 312.

⁶⁰² Buhârî, Bed'ül-halk 7, Nikâh 85; Müslim, Talâk 11; Ebû Dâvûd, Nikâh 40.

⁶⁰³ Hatîb, XII, 205.

⁶⁰⁴ İbni Mâce, İkâme 119.

⁶⁰⁵ İbni Adî, IV, 178; Deylemî, I, 271.

606. Biriniz düğün yemeğine davet edildiğinde o davete gitsin.⁶⁰⁶

٦٠٧- إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى طَعَامٍ فَلْيُجِبْ فَإِنْ كَانَ مُفْطِرًا فَلْيَأْكُلْ وَإِنْ كَانَ صَائِمًا فَلْيُصَلِّ.

607. Biriniz yemeğe çağrıldığı zaman yemeğe gitsin. Oruçlu değilse yesin, oruçlu ise davet sahibine dua etsin.⁶⁰⁷

٦٠٨- إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى طَعَامٍ وَهُوَ صَائِمٌ فَلْيَقُلْ إِنِّي صَائِمٌ. صَح

608. Biriniz oruçlu iken bir yemeğe çağrılırsa, "Ben oruçluyum" desin.⁶⁰⁸

٦٠٩- إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى وَلِيْمَةٍ فَلْيُجِبْ وَإِنْ كَانَ صَائِمًا. صَح

609. Biriniz düğün yemeğine çağrılırsa, oruçlu olsa bile davete icabet etsin.⁶⁰⁹

٦١٠- إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى طَعَامٍ فَلْيُجِبْ فَإِنْ كَانَ مُفْطِرًا فَلْيَأْكُلْ وَإِنْ كَانَ صَائِمًا فَلْيَدْعُ بِالْبَرَكَةِ. صَح

610. Biriniz bir yemeğe çağrıldığında gitsin. Oruçlu değilse yesin, oruçlu ise yemeğin bereketlenmesi için dua etsin.⁶¹⁰

٦١١- إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى طَعَامٍ فَلْيُجِبْ فَإِنْ شَاءَ طَعِمَ وَإِنْ شَاءَ لَمْ يَطْعَمْ.

611. Biriniz bir yemeğe davet edildiğinde daveti kabul etsin. Dilerse yesin, dilemezse yemesin.⁶¹¹

٦١٢- إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ فَجَاءَ مَعَ الرَّسُولِ فَإِنَّ ذَلِكَ لَهُ إِذْنٌ. ح

612. Biriniz bir davete çağrılır da çağrılan kendini çağırان elçiyle birlikte davete gelirse, bu durum elçi için bir izin sayılır.⁶¹²

⁶⁰⁶ Müslim, Nikâh 98; İbni Mâce, Nikâh 25; Ahmed, II, 22.

⁶⁰⁷ Ahmed, II, 507; İbni Hibbân, XII, 118.

⁶⁰⁸ İbni Ebî Şeybe, II, 317; Ahmed, II, 242.

⁶⁰⁹ İbni Hacer, Metâlib, XX, 777; Busîrî, İthâf, VII, 320.

⁶¹⁰ Taberânî, X, 231; Heysemî, IV, 52.

⁶¹¹ Ahmed, III, 392; İbni Hibbân, XII, 115.

⁶¹² Buhârî, Müfred, I, 369; Beyhakî, Şuab, VI, 445.

٦١٣- إِذَا دُعِيتُمْ إِلَى كِرَاعٍ فَأَجِبُوا.

613. Bir koyun paçasına bile davet edilseniz, davete icabet edin.⁶¹³

٦١٤- إِذَا ذَبَحَ أَحَدُكُمْ فَلْيُجْهِزْ. ح

614. Biriniz bir hayvan keserse, kesmede acele etsin.⁶¹⁴

٦١٥- إِذَا ذَكَرَ أَصْحَابِي فَأَمْسِكُوا وَإِذَا ذَكَرَ الْقَدْرُ فَأَمْسِكُوا. ح

615. Ashabımdan bahsedildiğinde dilinizi tutun, yıldızlardan konuşulduğunda dilinizi tutun, kaderden söz açıldığında da dilinizi tutun.⁶¹⁵

٦١٦- إِذَا ذُكِّرْتُمْ بِاللَّهِ فَانْتَهُوا.

616. Size Allah'ın azabı hatırlatıldığı zaman, yapmak istediğiniz kötülükten vazgeçin.⁶¹⁶

٦١٧- إِذَا ذَلَّتِ الْعَرَبُ ذَلَّ الْإِسْلَامُ. ص

617. Arablar zelil olursa, İslam da zelil olur.⁶¹⁷

Rüyalar

٦١٨- إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا الْحَسَنَةَ فَلْيُفَسِّرْهَا وَلْيُخْبِرْ بِهَا وَإِذَا رَأَى الرُّؤْيَا الْقَبِيحَةَ فَلَا يُفَسِّرْهَا وَلَا يُخْبِرْ بِهَا. ح

618. Biriniz güzel bir rüya gördüğünde onu yorumlasın, başkalarına da anlatsın. Kötü bir rüya gördüğünde onu ne yorumlasın, ne de başkalarına anlatsın.⁶¹⁸

⁶¹³ İbni Hibbân, XII, 101; Beyhakî, VII, 262.

⁶¹⁴ Ahmed, II, 108; İbni Adî, IV, 148; Beyhakî, Şuab, VII, 483.

⁶¹⁵ Taberânî, X, 198; Heysemî, VII, 202.

⁶¹⁶ Heysemî, X, 226.

⁶¹⁷ Ebû Ya'lâ, III, 402; Heysemî, X, 53.

⁶¹⁸ İbni Abdilber, Temhîd, I, 288.

٦١٩- إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا يَكْرَهُهَا فَلْيَنْصُقْ عَنْ يَسَارِهِ ثَلَاثًا وَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ ثَلَاثًا وَلْيَتَحَوَّلْ عَنْ جَنْبِهِ الَّذِي كَانَ عَلَيْهِ.

619. Biriniz sevmediği bir rüya görürse, sol yanına üç defa tükürür gibi yapsın ve şeytandan üç defa Allah'a sığınsın. Yattığı taraftan da diğer tarafına dönsün.⁶¹⁹

٦٢٠- إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ رُؤْيَا يَكْرَهُهَا فَلْيَتَحَوَّلْ وَلْيَتَغَيَّرْ عَنْ يَسَارِهِ ثَلَاثًا وَلْيَسْأَلِ اللَّهَ مِنْ خَيْرِهَا وَلْيَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا. ح

620. Biriniz hoşlanmadığı bir rüya gördüğü zaman yönünü değiştirsin, sol tarafına üç defa tükürür gibi yapsın. Rüyanın hayrını istesin, şerinden de Allah'a sığınsın.⁶²⁰

٦٢١- إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا يُحِبُّهَا فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ اللَّهِ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَيْهَا وَلْيُحَدِّثْ بِهَا وَإِذَا رَأَى غَيْرَ ذَلِكَ مِمَّا يَكْرَهُ فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ الشَّيْطَانِ فَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ وَلَا يَذْكُرْهَا لِأَحَدٍ فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ.

621. Biriniz hoşlandığı bir rüya görürse o rüya Allah'dandır, ondan dolayı Allah'a hamdetsin ve onu başkalarına da haber versin. Hoşuna gitmeyen bir rüya gördüğünde ise o şeytandandır, ondan Allah'a sığınsın, onu kimseye de anlatmasın. O takdirde o rüya, kendisine zarar vermez.⁶²¹

٦٢٢- إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ نَفْسِهِ أَوْ مَالِهِ أَوْ مِنْ أَخِيهِ مَا يُعْجِبُهُ فَلْيَدْعُ لَهُ بِالْبَرَكَاتِ فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ. صَح

622. Biriniz kendisinde, malında veya din kardeşinde hoşuna giden bir şey gördüğünde ona bereketle dua etsin, Çünkü göz değmesi hakır.⁶²²

⁶¹⁹ Ahmed, III, 350; İbni Ebî Şeybe, VI, 70; Beyhakî, Şuab IV, 188.

⁶²⁰ Suyûtî, Sağır, s. 44.

⁶²¹ Ahmed, III, 8; Hâkim, IV, 434.

⁶²² Ebû Ya'lâ, XIII, 152; Hâkim, IV, 240.

٦٢٣- إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مُبْتَلَى فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ وَفَضَّلَنِي عَلَيْكَ وَعَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ تُفْضِيلًا كَانَ شُكْرُ تِلْكَ النِّعْمَةِ. ض

623. Biriniz musibete uğramış birini gördüğünde içinden "Beni sana verdiği musibetten koruyan, beni sana ve kullarının bir çoğuna gerçekten üstün kılan Allah'a hamdolsun" derse, bu söz kendisine verilen o nimete şükür olur.⁶²³

٦٢٤- إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ امْرَأَةً حَسَنَاءَ فَأَعْجَبَتْهُ فَلَيَّاتِ أَهْلَهُ فَإِنَّ الْبُضْعَ وَاحِدٌ وَمَعَهَا مِثْلُ الَّذِي مَعَهَا.

624. Biriniz güzel bir kadın görür ondan hoşlanırsa, eşine gelsin. Çünkü ikisindeki de birdir, onda olan eşinde de vardır.⁶²⁴

٦٢٥- إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ بِأَخِيهِ بَلَاءً فَلْيَحْمِدِ اللَّهَ وَلَا يُسْمِعْهُ ذَلِكَ.

625. Biriniz din kardeşinde bir musibet gördüğü zaman, kendisini o musibete uğratmadığı için Allah'a hamdetsin. Fakat ona bunu duyurmasın.⁶²⁵

٦٢٦- إِذَا رَأَيْتَ النَّاسَ قَدْ مَرَجَتْ عُهُودُهُمْ وَخَفَّتْ أَمَانَاتُهُمْ وَكَانُوا هَكَذَا وَشَبَّكَ بَيْنَ أُنَامِلِهِ فَالْزَمْ بَيْتَكَ وَامْلِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ وَخُذْ مَا تَعْرِفُ وَدَعْ مَا تُنْكِرُ وَعَلَيْكَ بِخَاصَّةِ أَمْرِ نَفْسِكَ وَدَعْ عَنْكَ أَمْرَ الْعَامَّةِ.

626. İnsanların anlaşmaları bozduklarını, emanetleri hafif aldıklarını, -Efendimiz parmaklarını birbirine geçirerek- böyle olduklarını gördüğün zaman evini tercih et, buyurdu. Ardından diline sahip ol, iyi olanı al, kötü olanı bırak, kendi işinle meşgul ol, halkın işleriyle uğraşma! dedi.⁶²⁶

٦٢٧- إِذَا رَأَيْتَ أُمَّتِي تَهَابُ الظَّالِمَ أَنْ تَقُولَ لَهُ إِنَّكَ ظَالِمٌ فَقَدْ تُودِعَ مِنْهُمْ. ص

⁶²³ Beyhakî, Şuab, IV, 107.

⁶²⁴ Hatîb, VIII, 16.

⁶²⁵ İbni Neccâr, Zeylû Târihi Bağdâd, III, 347.

⁶²⁶ Ahmed, II, 212; Hâkim, IV, 315.

627. Ümmetimin zalime, "Ey zalim!" demekten korktuğunu gördüğünde onlardan ümidini kes.⁶²⁷

٦٢٨- إِذَا رَأَيْتَ الْعَالِمَ يُخَالِطُ السُّلْطَانَ مُخَالَطَةً كَثِيرَةً فَاعْلَمْ أَنَّهُ لِرِصٍّ.

628. Alimin idareciyle fazlaca haşır neşir olduğunu gördüğünde, onun bir hırsız olduğunu bil.⁶²⁸

٦٢٩- إِذَا رَأَيْتَ اللَّهَ تَعَالَى يُعْطِي الْعَبْدَ مِنَ الدُّنْيَا مَا يَحِبُّ وَهُوَ مُقِيمٌ عَلَى مَعَاصِيهِ فَإِنَّمَا ذَلِكَ مِنْهُ اسْتِذْرَاجٌ. ح

629. Kul Allah Teala'ya isyana devam ettiği halde, Allah Teala hala ona sevdiği dünyalık şeyleri veriyorsa, bu onun için bir istidraktır.⁶²⁹

٦٣٠- إِذَا رَأَيْتَ مِنْ أَخِيكَ ثَلَاثَ خِصَالٍ فَارْجُهُ الْحَيَاءَ وَالْأَمَانَةَ وَالصَّدْقَ وَإِذَا لَمْ تَرَهَا فَلَا تَرْجُهُ. ض

630. Din kardeşinde şunları gördüğünde ondan hayır bekle: Haya, emanete riayet ve doğruluk. Bunları görmediğinde ise ondan hayır bekleme.⁶³⁰

٦٣١- إِذَا رَأَيْتَ كُلَّمَا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الْآخِرَةِ وَابْتَغَيْتَهُ يُسَّرَ لَكَ وَإِذَا أَرَدْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَابْتَغَيْتَهُ عُسِّرَ عَلَيْكَ فَاعْلَمْ أَنَّكَ عَلَى حَالٍ حَسَنَةٍ وَإِذَا رَأَيْتَ كُلَّمَا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الْآخِرَةِ وَابْتَغَيْتَهُ عُسِّرَ عَلَيْكَ وَإِذَا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَابْتَغَيْتَهُ يُسَّرَ لَكَ فَانْتَ عَلَى حَالٍ قَبِيحَةٍ.

631. Ahiretle ilgili bir şey istediğinde onun sana kolaylaştırıldığını, dünya ile ilgili bir şey istediğinde onun zorlaştırıldığını gördüğün zaman bil ki, iyi bir hal üzeresin. Ahiretle ilgili bir şey istediğinde onun sana zorlaştırıldığını, dünya ile ilgili bir şey istediğinde onun kolaylaştırıldığını gördüğün zaman bil ki, sen kötü bir hal üzeresin.⁶³¹

⁶²⁷ Ahmed, II, 162, 190.

⁶²⁸ Deylemî, I, 276.

⁶²⁹ Ahmed, IV, 145.

⁶³⁰ İbni Adî, III, 148.

⁶³¹ İbnü'l-Mübârek, I, 29; Beyhakî, Şuab, VII, 322.

٦٣٢- إِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَبِيعُ أَوْ يَبْتَاعُ فِي الْمَسْجِدِ فَقُولُوا لَا أَرْبَحَ اللَّهُ تِجَارَتَكَ وَإِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَنْشُدُ فِيهِ ضَالَّةً فَقُولُوا لَا رَدَّ اللَّهُ عَلَيْكَ ضَالَّتَكَ. صح

632. Mescidde mal alıp satan kimseyi gördüğünüz zaman, 'Allah kazandırmasın' deyin. Mescidde yitik soruşturanı gördüğünüzde de 'Allah sana onu buldurmasın' deyin.⁶³²

٦٣٣- إِذَا رَأَيْتُمْ الرَّجُلَ يَتَعَزَّى بِعَزَاءِ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَعْضُوهُ بِهَنْ أَيْهِ وَلَا تَكْنُوا. صح

633. Bir adamın cahiliyeye mensup olmakla övündüğünü görürseniz, onlara açıkça babalarının neler yaptıklarını hatırlatın.⁶³³

٦٣٤- إِذَا رَأَيْتُمْ الرَّجُلَ يَغْتَاذُ الْمَسَاجِدَ فَاشْهَدُوا لَهُ بِالْإِيمَانِ. صح

634. Bir adamın mescidlere devam ettiğini gördüğünüzde, onun imanına şahitlik edin.⁶³⁴

٦٣٥- إِذَا رَأَيْتُمْ الرَّجُلَ قَدْ أُعْطِيَ زُهْدًا فِي الدُّنْيَا وَقَلَّةَ مَنْطِقٍ فَاقْتَرِبُوا مِنْهُ فَإِنَّهُ يُلْقَنُ الْحِكْمَةَ. ض

635. Bir kişiye dünyaya bağlanmama ve az konuşma arzusu verildiğini gördüğünüzde ona yaklaşın, çünkü ona hikmet telkin edilmektedir.⁶³⁵

٦٣٦- إِذَا رَأَيْتُمْ الرَّجُلَ يُقْتَلُ صَبْرًا فَلَا تَخْضَرُوا مَكَانَهُ فَلَعَلَّهُ يُقْتَلُ ظُلْمًا فَتَنْزِلُ السَّخْطَةُ فَتُصَيِّبُكُمْ. ح

636. Bir adamın hedef yapılarak öldürüldüğünü gördüğünüz zaman, onun bulunduğu yerde durmayın. Belki o adam zulmen öldürülür de bir azab inerek size de dokunur.⁶³⁶

⁶³² Tirmizî, Büyü 75; Muvatta, Sefer 92.

⁶³³ Ahmed, V, 136; Taberânî, I, 198; Heysemî, III, 3.

⁶³⁴ Tirmizî, Tefsîr Süre 9; İbni Mâce, Mesâcid 19; Ahmed, III, 68, 76.

⁶³⁵ İbni Mâce, Zühd 1.

⁶³⁶ İbni Sad, VII, 501; Taberânî, IV, 218; Heysemî, VI, 284.

۶۳۷- إِذَا رَأَيْتُمُ الَّذِينَ يَسُبُّونَ أَصْحَابِي فَقُولُوا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى شَرِّكُمْ. ض

637. Ashabıma dil uzatanları gördüğünüzde "Allah'ın laneti şerriniz üzerine olsun" deyin.⁶³⁷

۶۳۸- إِذَا رَأَيْتُمُ الْجَنَازَةَ فَقُومُوا لَهَا حَتَّى تُخْلِفَكُمْ أَوْ تُوضَعَ.

638. Bir cenaze gördüğünüzde arkanızda kalıncaya veya kabrine konuncaya kadar ona ayağa kalkın.⁶³⁸

۶۳۹- إِذَا رَأَيْتُمُ آيَةً فَاسْجُدُوا. ض

639. Önemli bir olay gördüğünüzde, secdeye varın.⁶³⁹

۶۴۰- إِذَا رَأَيْتُمُ الْأَمْرَ لَا تَسْتَطِيعُونَ تَغْيِيرَهُ فَاصْبِرُوا حَتَّى يَكُونَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي يُغَيِّرُهُ. ض

640. Değiştirmeye gücünüzün yetmediği bir iş gördüğünüzde, o şeyin Allah tarafından değiştirilmesine kadar sabredin.⁶⁴⁰

۶۴۱- إِذَا رَأَيْتُمُ الْحَرِيقَ فَكَبِّرُوا فَإِنَّ التَّكْبِيرَ يُطْفِئُهُ. ض

641. Bir yangın gördüğünüz zaman tekbir alın, zira tekbir onu söndürür.⁶⁴¹

۶۴۲- إِذَا رَأَيْتُمُ الْحَرِيقَ فَكَبِّرُوا فَإِنَّهُ يُطْفِئُ النَّارَ.

642. Bir yangın gördüğünüzde tekbir getirin, çünkü tekbir o ateşi söndürür.⁶⁴²

۶۴۳- إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَبْدَ أَلَمَ اللَّهُ بِهِ الْفَقْرَ وَالْمَرَضَ فَإِنَّ اللَّهَ يُرِيدُ أَنْ يُصَافِيَهُ.

643. Allah'ın bir kula fakirlik ve hastalık verdiğini gördüğünüzde, Allah'ın onu günahlardan arındırmak istediğini bilin.⁶⁴³

⁶³⁷ Tirmizî, Menâkab 59; Taberânî, Evsat, VIII, 191.

⁶³⁸ Ahmed, III, 446; İbni Hibbân, VII, 323.

⁶³⁹ Beyhakî, III, 343.

⁶⁴⁰ Münâvî, I, 360.

⁶⁴¹ İbnü's-Sünrî, s. 118; İbni Adî, IV, 151; Ukaylî, II, 295.

⁶⁴² İbni Adî, V, 112.

⁶⁴³ Hâkim, II, 363.

٦٤٤ - إِذَا رَأَيْتُمُ اللَّاتِي الْقَيْنَ عَلَى رُؤُوسِهِنَّ مِثْلَ أُسْنِمَةِ الْبُغْرِ فَأَعْلِمُوهُنَّ إِنَّهُ لَا تُقْبَلُ لَهُنَّ صَلَاةٌ.

644. Saçlarını deve hörgücü gibi yapan kadınları gördüğünüz zaman, onlara namazlarının kabul olunmayacağını bildirin.⁶⁴⁴

٦٤٥ - إِذَا رَأَيْتُمْ عَمُوداً أَحْمَرَ مِنْ قِبَلِ الْمَشْرِقِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ فَادْخِرُوا طَعَامَكُمْ سَنَتَكُمْ فَإِنَّهَا سَنَةٌ جُوعٍ. ح

645. Ramazan ayında gökyüzünün doğu tarafında kırmızı çizgiler görürseniz bir yıllık yiyeceğinizi biriktirin, zira o yıl katlık senesidir.⁶⁴⁵

٦٤٦ - إِذَا رَأَيْتُمُ الْمَدَاحِينَ فَاخْتُوا فِي وُجُوهِهِمُ التُّرَابَ. صَح

646. Dalkavukları gördüğünüz zaman onların yüzlerine toprak saçın.⁶⁴⁶

٦٤٧ - إِذَا رَأَيْتُمْ هِلَالَ ذِي الْحِجَّةِ وَأَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُضْحِيَ فَلْيُمْسِكْ عَنْ شَعْرِهِ وَأُظْفَارِهِ.

647. Zilhicce hilalini gördüğünüz zaman biriniz hayvan kesmek isterse, onun kıllarına ve tırnaklarına dokunmasın.⁶⁴⁷

٦٤٨ - إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّاياتِ السُّودَ قَدْ جَاءَتْ مِنْ قِبَلِ خُرَّاسَانَ فَأَتَوْهَا فَإِنَّ فِيهَا خَلِيفَةَ اللَّهِ الْمَهْدِيَّ. صَح

648. Horasan taraflarından siyah sancakların geldiğini görürseniz ona doğru gidin, zira onların içinde Allah'ın halifesi Mehdi vardır.⁶⁴⁸

⁶⁴⁴ Taberânî, XXII, 370; Heysemî, V, 137.

⁶⁴⁵ Taberânî, Evsat, I, 119; Heysemî, V, 35.

⁶⁴⁶ Buhârî, Müfred, I, 124; Ahmed, II, 94.

⁶⁴⁷ Müslim, Edahi 39, 41.

⁶⁴⁸ Ahmed, V, 277; Hâkim, IV, 547.

٦٤٩- إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ أَصْفَرَ الْوَجْهَ مِنْ غَيْرِ مَرَضٍ وَلَا عِلَّةٍ فَذَلِكَ مِنْ غِشٍّ لِلْإِسْلَامِ فِي قَلْبِهِ. ض

649. Hastalık ve sıkıntı dışında yüzü sararmış birini görürseniz, onun bu durumunun kalbinde müslümanlara taşıdığı kinden kaynaklandığını bilin.⁶⁴⁹

٦٥٠- إِذَا رَجَفَ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَحَاتَّتْ خَطَايَاهُ كَمَا يَتَحَاتُّ عِذْقُ النَّخْلَةِ. ح

650. Müminin kalbi Allah yolunda titrediğinde, günahları olgun hurma salkımlarının döküldüğü gibi dökülür.⁶⁵⁰

٦٥١- إِذَا رَدَّدْتَ عَلَى السَّائِلِ ثَلَاثًا فَلَمْ يَذْهَبْ فَلَا بَأْسَ أَنْ تَرْزُقَهُ. ض

651. Dilenciye üç defa reddettiğin halde hala gitmezse, onu azarlamada bir sakınca yoktur.⁶⁵¹

Hayvanlara Şefkat

٦٥٢- إِذَا رَكِبَ أَحَدُكُمْ الدَّابَّةَ فَلْيَخْمِلْهَا عَلَى مَلَاذِّهَا فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَخْمِلُ عَلَى الْقَوِيِّ وَالضَّعِيفِ. ض

652. Sizden biriniz hayvana bindiğinde onu normal hızla yürütsün. Çünkü Allah Teala, kulunu güçlü ile zayıf arasında bir süratte taşır.⁶⁵²

٦٥٣- إِذَا رَكَبْتُمْ هَذِهِ الْبَهَائِمَ الْعُجَمَ فَانْجُوا عَلَيْهَا فَإِذَا كَانَتْ سَنَةً فَانْجُوا وَعَلَيْكُمْ بِالذُّجَةِ فَإِنَّمَا يَطْوِيهَا اللَّهُ. ض

653. Şu dilsiz hayvanlara bindiğinizde biraz süratli gidin, çorak arazide ise süratinizi biraz daha artırın. Size gece yolculuğunu tavsiye ederim, zira Allah Teala geceleyin yeryüzünü dürer.⁶⁵³

⁶⁴⁹ Deylemî, I, 261; Zehebî, Tıb, s. 312.

⁶⁵⁰ Münâvî, I, 364.

⁶⁵¹ Taberânî, Evsât, V, 113; Heysemî, III, 99; İbni Tâhir, Efrâd, III, 261.

⁶⁵² Elbânî, VI, 39.

⁶⁵³ Heysemî, III, 213.

٦٥٤- إِذَا رَكِبْتُمْ هَذِهِ الدَّوَابَّ فَأَعْطُوهَا حَظَّهَا مِنَ الْمَنَازِلِ وَلَا تَكُونُوا عَلَيْهَا شَيَاطِينَ. ض

654. Hayvanlara bindiğinizde konaklarda onlara nasiplerini verin, onlara karşı şeytanlar olmayın.⁶⁵⁴

Ziyaret

٦٥٥- إِذَا زَارَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَجَلَسَ عِنْدَهُ فَلَا يَقُومَنَّ حَتَّى يَسْتَأْذِنَهُ. ض

655. Biriniz din kardeşini ziyaret edip yanında oturduğunda, ondan izin almadan kalkıp gitmesin.⁶⁵⁵

٦٥٦- إِذَا زَارَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَأَلْقَى لَهُ شَيْئًا يَقِيهِ مِنَ التَّرَابِ وَقَاهُ اللَّهُ عَذَابَ النَّارِ. ض

656. Biriniz din kardeşini ziyaret ettiği zaman kardeşinin ona oturması için kendisini topraktan koruyacak bir şey verdiğinde Allah da onu cehennem azabından korur.⁶⁵⁶

٦٥٧- إِذَا زَارَ أَحَدُكُمْ قَوْمًا فَلَا يُصَلِّ بِهِمْ وَلِيُصَلِّ بِهِمْ رَجُلٌ مِنْهُمْ. صَح

657. Biriniz bir topluluğu ziyaret ettiğinde onlara namaz kıldırmasın. Onlara o topluluktan bir adam namaz kıldırınsın.⁶⁵⁷

٦٥٨- إِذَا زَخَرَفْتُمْ مَسَاجِدَكُمْ وَخَلَيْتُمْ مَصَاحِفَكُمْ فَالْذَّمَّارُ عَلَيْكُمْ. ض

658. Mescidlerinizi nakışlarla, mushaflarınızı da altın ve gümüşlerle süslediğiniz zaman helakiniz yakındır.⁶⁵⁸

٦٥٩- إِذَا زُلْزِلَتْ تَعْدِلُ نِصْفَ الْقُرْآنِ وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ تَعْدِلُ رُبْعَ الْقُرْآنِ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ تَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ. صَح

⁶⁵⁴ Deylemî, I, 58; İbni Tâhir, Etrâf, V, 217; Elbânî, VI, 39.

⁶⁵⁵ Deylemî, L, 304.

⁶⁵⁶ Taberânî, VI, 271.

⁶⁵⁷ Ahmed, III, 436.

⁶⁵⁸ Hakîm, III, 256.

659. Zilzal suresi Kur'an'ın yarısına, Kafirun suresi dörtte birine, İhlas suresi de üçte birine denktir.⁶⁵⁹

٦٦٠- إِذَا زَنَى الْعَبْدُ خَرَجَ مِنْهُ الْإِيمَانُ فَكَانَ عَلَى رَأْسِهِ كَالظِّلَّةِ فَإِذَا أَقْلَعَ رَجَعَ إِلَيْهِ. صَح

660. Kul, zina ettiği zaman iman kendisinden çıkar ve bir gölge gibi başının üstünde durur. O fiilden ayrıldığı zaman ise tekrar kendisine döner.⁶⁶⁰

Duo

٦٦١- إِذَا سَأَلَ أَحَدُكُمْ الرِّزْقَ فَلْيَسْأَلِ الْحَلَالَ. ض

661. Biriniz rabbinden rızık istediğinde, helal olanı istesin.⁶⁶¹

٦٦٢- إِذَا سَأَلَ أَحَدُكُمْ رَبَّهُ مَسْأَلَةً فَتَعَرَّفَ الْإِجَابَةَ فَلْيَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ وَمَنْ أَبْطَأَ عَنْهُ ذَلِكَ فَلْيَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ. ض

662. Biriniz rabbinden bir şey isteyip de duasının kabul edildiğini hissederse, "İhsanıyla güzel nimetlerin tamamlandığı Allah'a hamdolsun" desin. Duasının kabulünün geciktiğini gören de "Her hal için Allah'a hamdolsun" desin.⁶⁶²

٦٦٣- إِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ تَعَالَى فَاسْأَلُوهُ الْفِرْدَوْسَ فَإِنَّهُ سِرُّ الْجَنَّةِ.

663. Allah'a dua ettiğinizde Firdevs'i isteyin, çünkü o cennetin en güzel yeridir.⁶⁶³

٦٦٤- إِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ تَعَالَى فَاسْأَلُوهُ بِطَوْنِ أَكْفَكُمُ وَلَا تَسْأَلُوهُ بِظُهُورِهَا. ح

664. Allah'dan bir şey isterken avuçlarınızın içleriyle dua ederek isteyin, dışlarıyla dua ederek istemeyin.⁶⁶⁴

⁶⁵⁹ Tirmizî, Sevâbü'l-Kur'ân 10.

⁶⁶⁰ Hâkim, I, 72; Beyhakî, Şuab, IV, 352.

⁶⁶¹ İbni Adî, IV, 117.

⁶⁶² Beyhakî, Daavât, II, 85.

⁶⁶³ Taberânî, XVIII, 254; Heysemî, X, 171.

٦٦٥- إِذَا سُئِلَ أَحَدُكُمْ أَمُومَن هُوَ فَلَا يَشْكُ فِي إِيْمَانِهِ. ض

665. Birinize "Mümin misin?" diye sorulduğunda, imanında şüphe etmesin.⁶⁶⁵

٦٦٦- إِذَا سَافَرْتُمْ فَلْيُؤْمِّكُمْ أَقْرَبُكُمْ وَإِنْ كَانَ أَصْغَرُكُمْ وَإِذَا أَمَّكُمْ فَهُوَ أَمِيرُكُمْ. ح

666. Yolculuğa çıktığınız zaman en küçüğünüz bile olsa en iyi okuyunuz cemaata imam olsun, size imamlık yapan da sizin emirinizdir.⁶⁶⁶

٦٦٧- إِذَا سَافَرْتُمْ فِي الْخِصْبِ فَأَعْطُوا الْإِبِلَ حَظَّهَا مِنَ الْأَرْضِ وَإِذَا سَافَرْتُمْ فِي السَّنَةِ فَاسْرِعُوا عَلَيْهَا السَّيْرَ وَإِذَا عَرَسْتُمْ بِاللَّيْلِ فَاجْتَنِبُوا الطَّرِيقَ فَإِنَّهَا طُرُقُ الدَّوَابِّ وَمَأْوَى الْهَوَامِّ بِاللَّيْلِ. ص

667. Otu bol yerlerde yolculuk yaptığınız zaman, otlardan istifade etmeleri için develere imkan verin. Çorak yerlerde yolculuk ederseniz, takattan düşmeden gidilecek yere varmaları için develeri süratlice sürün. Gece mola vereceğiniz zaman yol üzerinde mola vermeyin, zira yollar hayvanların geçeceği ve böceklerin geceleyeceği yerlerdir.⁶⁶⁷

٦٦٨- إِذَا سَبَّ اللَّهُ تَعَالَى لِأَحَدِكُمْ رِزْقًا مِنْ وَجْهِهِ فَلَا يَدْعُهُ حَتَّى يَتَغَيَّرَ لَهُ. ح

668. Allah Teala, birinize bir yerden bir rızık kapısı açarsa kişi, zorlanmadıkça o rızık kapısını terketmesin.⁶⁶⁸

٦٦٩- إِذَا سَبَّكَ لِلْعَبْدِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى مَنْرَلَةً لَمْ يَنْلُهَا بِعَمَلِهِ ابْتِلَاءُ اللَّهِ فِي جَسَدِهِ وَفِي

أَهْلِهِ وَمَالِهِ ثُمَّ صَبَّرَهُ عَلَى ذَلِكَ حَتَّى يَنَالَ الْمَنْرَلَةَ الَّتِي سَبَّكَتْ لَهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. ح

669. Bir kula Allah tarafından bir makam takdir edilir, fakat o kul ameliyle oraya ulaşamazsa Allah Teala onu bedeni, ailesi ve malıyla

⁶⁶⁴ İbni Ebî Şeybe, VI, 52; Ebû Nuaym, Marife, V, 2474.

⁶⁶⁵ Ebû Nuaym, VII, 238; Heysemî, I, 55.

⁶⁶⁶ Deylemî, I, 265; Heysemî, II, 64.

⁶⁶⁷ Müslim, İmâre 178; Ebû Dâvûd, Cihâd 57; Tirmizî, Edeb 75.

⁶⁶⁸ İbni Mâce, Ticâret 4.

imtihan eder. Sonra da daha önce takdir edilen makama ulaşması için onu bunlara karşı sabırlı kılar.⁶⁶⁹

٦٧٠- إِذَا سَبَّكَ رَجُلٌ بِمَا يَعْلَمُ مِنْكَ فَلَا تَسْبُهُ بِمَا تَعْلَمُ مِنْهُ فَيَكُونَ أَجْرُ ذَلِكَ لَكَ وَوَبَالُهُ عَلَيْهِ. ح

670. Birisi senin hakkında bildiği bir şeyle sana dil uzatırsa, sen de onun hakkında bildiğin bir şeyle ona dil uzatma. Bunun eciri sana, vebali de onadır.⁶⁷⁰

Secde

٦٧١- إِذَا سَجَدَ عَبْدُ اللَّهِ مَعَهُ سَبْعَةُ آرَابٍ وَجْهُهُ وَكَفَّاهُ وَرُكْبَتَاهُ وَقَدَمَاهُ. صَح

671. Kul, secde ettiği zaman kendisiyle birlikte yedi organı da secde eder. Onlar da alnı, iki avucu, dizleri ve ayaklarıdır.⁶⁷¹

٦٧٢- إِذَا سَجَدَ الْعَبْدُ طَهَّرَ سُجُودَهُ مَا تَحْتَ جَنْبَتِهِ إِلَى سَبْعِ أَرْضِينَ. ض

672. Kul, secde yaptığı zaman secdesi alnının altından yedi kat yeri temizler.⁶⁷²

٦٧٣- إِذَا سَجَدَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَبْرُكْ كَمَا يَبْرُكُ الْبَعِيرُ وَلِيَضَعَ يَدَيْهِ قَبْلَ رُكْبَتَيْهِ. صَح

673. Biriniz secde ettiği zaman devenin çöktüğü gibi yere çökmesin, ellerini dizlerinden önce yere koysun.⁶⁷³

٦٧٤- إِذَا سَجَدَ أَحَدُكُمْ فَلْيُبَاشِرْ بِكَفِّهِ الْأَرْضَ عَسَى اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يَقُفَّكَ عَنْهُ الْغُلَّ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

674. Sizden biriniz secde ettiğinde avuçlarını yere koysun. Umulur ki, o vesileyle Allah Teala kıyamet gününde onun bağlarını çözer.⁶⁷⁴

⁶⁶⁹ Ebû Dâvûd, Cenâiz 1; Ahmed, V, 262;

⁶⁷⁰ Busrî, İthâfû'l-hıyara, VII, 413.

⁶⁷¹ Ahmed, I, 208; İbni Huzeyme, I, 320.

⁶⁷² Taberânî, Evsat, V, 163; Heysemî, II, 7.

⁶⁷³ Ahmed, II, 381; Beyhakî, II, 99.

⁶⁷⁴ Taberânî, Evsat, VI, 58; Heysemî, II, 126.

٦٧٥- إِذَا سَجَدَ أَحَدُكُمْ فَلْيَعْتَدِلْ وَلَا يَفْتَرِشْ ذِرَاعِيهِ افْتِرَاشَ الْكَلْبِ. صَح

675. Sizden biri secde ettiğinde düzgün secde etsin, kollarını köpeğin yaydığı gibi yere yaymasın.⁶⁷⁵

٦٧٦- إِذَا سَجَدْتَ فَضَعْ كَفَّيْكَ وَارْفَعْ مِرْفَقَيْكَ.

676. Secde yaptığında ellerini yere koy, dirseklerini de kaldır.⁶⁷⁶

٦٧٧- إِذَا سَرَّتْكَ حَسَنَتُكَ وَسَاءَتْكَ سَيِّئَتُكَ فَأَنْتَ مُؤْمِنٌ. صَح

677. İyiliklerin seni sevindirir, kötülüklerin de seni üzerse, sen müminsin.⁶⁷⁷

٦٧٨- إِذَا سِرْتُمْ فِي أَرْضٍ خَصْبَةٍ فَأَعْطُوا الدَّوَابَّ حَظَّهَا وَإِذَا سِرْتُمْ فِي أَرْضٍ مُجْدِبَةٍ فَانْجُوا عَلَيْهَا وَإِذَا عَرَّسْتُمْ فَلَا تُعَرَّسُوا عَلَى قَارِعَةِ الطَّرِيقِ فَإِنَّهَا مَأْوَى كُلِّ دَابَّةٍ. ح

678. Otlak yerlerden gittiğiniz zaman hayvanlara hakkını verin. Kurak yerlerde yolculuk ettiğinizde de bir an önce hayvanları oradan kurtarın. Gece mola vereceğiniz zaman yol ortasında mola vermeyin, çünkü oralar bütün hayvanların gecelediği yerlerdir.⁶⁷⁸

٦٧٩- إِذَا سَرَقَ الْمَمْلُوكُ فَبِعْهُ وَلَوْ بِنَشْرٍ. ح

679. Köle, hırsızlık ettiği zaman onu yarım okkaya da olsa sat.⁶⁷⁹

٦٨٠- إِذَا سَقَى الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ الْمَاءَ أَجَرَ. ح

680. Erkek, eşine su dahi içirse ondan ecir alır.⁶⁸⁰

٦٨١- إِذَا سَقَطَتْ لَقْمَةٌ أَحَدِكُمْ فَلْيَمِطْ عَنْهَا الْأَذَى وَلْيَاكُلْهَا وَلَا يَدْعُهَا لِلشَّيْطَانِ وَلَا يَمْسُخْ يَدَهُ بِالْمَنْدِيلِ حَتَّى يَلْعَقَهَا أَوْ يَلْعَقَهَا فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ الْبَرَكَةُ.

⁶⁷⁵ Abdürrezzâk, II, 171; Ahmed, III, 315.

⁶⁷⁶ Ahmed, IV, 283; Beyhakî, II, 113.

⁶⁷⁷ Ahmed, I, 18, 26, III, 446.

⁶⁷⁸ Müslim, İmâre 178; Ebû Dâvûd, Cihâd 57; Tirmizî, Edeb 75.

⁶⁷⁹ Ahmed, II, 337; Buhârî, Müfred, I, 69.

⁶⁸⁰ Buhârî, Kebîr, III, 178.

681. Birinizin lokması yere düştüğünde üzerindeki şeyleri temizledikten sonra onu yesin, onu şeytana bırakmasın. Parmaklarını yalamadan veya yalatmadan da elini mendille silmesin. Çünkü kişi bereketin yemeğin neresinde olduğunu bilemez.⁶⁸¹

٦٨٢- إِذَا سَلَّ أَحَدُكُمْ سَيْفًا لِيَنْظُرَ إِلَيْهِ فَأَرَادَ أَنْ يُنَاولَهُ أَخَاهُ فَلْيُغْمِذْهُ ثُمَّ يُنَاولَهُ إِثَّاهُ. صح

682. Sizden biri bakmak için kılıcını kınından çıkarıp da sonra onu din kardeşine vermek isterse önce kılıcı kınına koysun, sonra onu kardeşine versin.⁶⁸²

Selam

٦٨٣- إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ فَقُولُوا وَعَلَيْكُمْ. صح

683. Ehl-i kitaptan biri size selam verdiği zaman "Ve aleyküüm: Sizin de üzerinize" olsun deyin.⁶⁸³

٦٨٤- إِذَا سَلَّمَ الْإِمَامُ فَرَدُّوا عَلَيْهِ. ح

684. İmam selam verdiğinde siz de onun selamına karşılık verin.⁶⁸⁴

٦٨٥- إِذَا سَلِمَتِ الْجُمُعَةُ سَلِمَتِ الْأَيَّامُ وَإِذَا سَلِمَ رَمَضَانُ سَلِمَتِ السَّنَةُ. ض

685. Cuma günü selametle geçerse diğer günler de selametle geçer. Ramazan ayı selametle geçerse senenin geri kalan günleri de selametle geçer.⁶⁸⁵

٦٨٦- إِذَا سَمِعَ أَحَدُكُمْ التَّدَاءَ وَالْإِنَاءَ عَلَى يَدِهِ فَلَا يَضَعُهُ حَتَّى يَقْضِيَ حَاجَتَهُ مِنْهُ. صح

686. Oruçlu, elinde su kabı olduğu halde ezan sesini işitirse ondan içmeden önce su kabını elinden bırakmasın.⁶⁸⁶

⁶⁸¹ Müslim, Eşribe 134,137; Ebû Dâvûd, Et'ime 49; Tirmizî, Et'ime 11; Ahmed, III, 100.

⁶⁸² Ahmed, V, 41; Heysemî, VII, 290.

⁶⁸³ Tayâlisî, s. 275; Ahmed, III, 262.

⁶⁸⁴ Taberânî, VII, 216; İbni Adî, III, 324.

⁶⁸⁵ İbni Adî, V, 288; Ebû Nuaym, VII, 140; Beyhakî, Şuab, III, 340.

⁶⁸⁶ Ahmed, II, 510; Beyhakî, IV, 218.

٦٨٧- إِذَا سَمِعْتَ الرَّجُلَ يَقُولُ هَلَكَ النَّاسُ فَهُوَ أَهْلَكُهُمْ. صح

687. Bir kişinin "İnsanlar helak oldu" dediğini duyduğun zaman, asıl helak olanın onun kendisinin olduğunu bil!⁶⁸⁷

٦٨٨- إِذَا سَمِعْتَ جِيرَانَكَ يَقُولُونَ قَدْ أَحْسَنْتَ فَقَدْ أَحْسَنْتَ وَإِذَا سَمِعْتَهُمْ يَقُولُونَ قَدْ أَسَاءْتَ فَقَدْ أَسَاءْتَ. صح

688. Komşularının senin hakkında "İyi yaptın" dediklerini duyduğunda iyi bir iş yapmış, "Kötü yaptın" dediklerini duyduğun zaman da kötü bir iş yapmışsın demektir.⁶⁸⁸

Ezan

٦٨٩- إِذَا سَمِعْتَ النَّدَاءَ فَاجِبٌ دَاعِيَ اللَّهِ. ح

689. Ezan sesini işittiğinde, Allah davetçisinin çağrısına uy!⁶⁸⁹

٦٩٠- إِذَا سَمِعْتَ النَّدَاءَ فَاجِبٌ وَعَلَيْكَ السَّكِينَةُ فَإِنْ أَصَبْتَ فَرَجَةً فَتَقَدَّمْ إِلَيْهَا وَلَا فَلَا تَضِيقْ عَلَى أَخِيكَ وَأَقْرَأْ مَا تَسْمَعُ أَذْنُكَ وَلَا تَوْذِ جَارَكَ وَصَلْ صَلَاةَ مَوْدَعٍ. ض

690. Ezan sesini duyduğunda ağırbaşlılıkla namaza git. Safta bir boşluk bulursan orayı doldur, yoksa din kardeşini sıkıştırma. Kulağın duyacağı kadar bir sesle Kur'an oku, yanındakini rahatsız etme. Dünyadan ayrılacak bir kimsenin namazı gibi de namaz kıl.⁶⁹⁰

٦٩١- إِذَا سَمِعْتُمُ النَّدَاءَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ الْمُؤَذِّنُ. صح

691. Ezanı duyduğunuz zaman müezzinin söylediklerini söyleyin.⁶⁹¹

٦٩٢- إِذَا سَمِعْتُمُ النَّدَاءَ فَقُومُوا فَإِنَّهَا عَزْمَةٌ مِنَ اللَّهِ. ض

692. Ezanı işittiğinizde namaza kalkın, zira o Allah'dan bir emirdir.⁶⁹²

⁶⁸⁷ Ahmed, II, 465; Buhârî, Müfred, I, 267.

⁶⁸⁸ İbni Mâce, Züh'd 25; Ahmed, I, 402.

⁶⁸⁹ Taberânî, XIX, 138; a. mlf., Evsât, VII, 255; Heysemî, II, 42.

⁶⁹⁰ İbni Asâkir, XXI, 171; Elbânî, VI, 82.

⁶⁹¹ Ahmed, III, 5; Beyhakî, I, 408.

⁶⁹² Ebû Nuaym, II, 174; Deylemî, I, 266.

Çeşitli Hadisler

٦٩٣- إِذَا سَمِعْتُمُ الرِّغْدَ فَادْكُرُوا اللَّهَ فَإِنَّهُ لَا يُصِيبُ ذَاكِرًا. ض

693. Gök gürlemesini duyduğunuzda Allah'ı zikredin, çünkü o zikir yapana zarar vermez.⁶⁹³

٦٩٤- إِذَا سَمِعْتُمُ الرِّغْدَ فَسَبِّحُوا وَلَا تُكَبِّرُوا. ض

694. Gök gürlemesini işittiğinizde tesbih edin, tekbir getirmeyin.⁶⁹⁴

٦٩٥- إِذَا سَمِعْتُمْ أَصْوَاتَ الدِّيَكَةِ فَسَلُّوا مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا وَإِذَا سَمِعْتُمْ

لَهَيْقَ الْحَمِيرِ فَتَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهَا رَأَتْ شَيْطَانًا. صَح

695. Horozların seslerini duyduğunuzda Allah'ın lütfundan isteyin, çünkü onlar melek görmüşlerdir. Eşeklerin seslerini duyduğunuzda da şeytandan Allah'a sığının, çünkü onlar da bir şeytan görmüştür.⁶⁹⁵

٦٩٦- إِذَا سَمِعْتُمْ بِجَبَلٍ زَالَ عَنْ مَكَانِهِ فَصَدَّقُوا وَإِذَا سَمِعْتُمْ بِرَجُلٍ زَالَ عَنْ خُلُقِهِ

فَلَا تُصَدِّقُوا فَإِنَّهُ يَصِيرُ إِلَى مَا جُبِلَ عَلَيْهِ.

696. Bir dağın yerinden oynadığını duyarsanız onu tasdik edin, ama bir adamın huyunun değiştiğini duyarsanız ona inanmayın. Zira o eski huyuna geri döner.⁶⁹⁶

٦٩٧- إِذَا سَمِعْتُمْ مَنْ يَغْتَرِي بِغَزَاءِ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَعِضُّوه وَلَا تَكْنُوا. صَح

697. Bir adamın cahiliyeye mensup olmakla övündüğünü duyarsanız onu açıkça tahkir edin, bu hususta kinaye yapmayın.⁶⁹⁷

٦٩٨- إِذَا سَمِعْتُمْ نَبَاحَ الْكِلَابِ وَنَهَيْقَ الْحَمِيرِ بِاللَّيْلِ فَتَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُمْ

يَرَوْنَ مَا لَا تَرَوْنَ وَأَقْبَلُوا الْخُرُوجَ إِذَا هَدَّاتِ الرَّجُلُ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَبْتُ فِي لَيْلِهِ مِنْ

⁶⁹³ Taberânî, XI, 164; Ebu's-Seyh, IV, 1290; Heysemî, X, 136.

⁶⁹⁴ İbnî Ebî Dâvûd, Merâsil, I, 356.

⁶⁹⁵ Buhârî, Bed'ü'l-halk 15; Müslim, Zikir 82; Tirmizî, Daavât 86; Ahmed II, 306, 321.

⁶⁹⁶ Ahmed, VI, 443; Heysemî, VII, 196.

⁶⁹⁷ Ahmed, V, 136; Taberânî, I, 198; Heysemî, III, 3.

خَلَقَهُ مَا يَشَاءُ وَأَجِيفُوا الْأَبْوَابَ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ بَاباً أَجِيفَ
وَدَكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَعَطُوا الْجِرَارَ وَأَوَكُّتُوا الْقِرْبَ وَأَكْفِتُوا الْآيَةَ. صح

698. Geceleyin köpek havlamaları, eşek anırmaları duyduğunuzda şeytandan Allah'a sığının. Çünkü onlar sizin görmediğiniz şeyleri görürler. İnsanların ayak sesleri kesilince dışarı çıkmayı azaltın, zira Allah Teala geceleyin mahlukatından dilediklerini yeryüzüne yayar. Kapıları kapatın, kapatırken Allah'ın ismini anın. Çünkü şeytan kapatılan ve Allah'ın isminin anıldığı kapıları açamaz. Küplerin ağızlarını örtün, tulumların bağlarını bağlayın, yemek kaplarının da üstlerini de kapatın.⁶⁹⁸

٦٩٩- إِذَا سَمِعْتُمُ الْحَدِيثَ عَنِّي تَعْرِفُهُ قُلُوبُكُمْ وَتَلِينُ لَهُ أَشْعَارُكُمْ وَأَبْشَارُكُمْ وَتَرَوْنَ أَنَّهُ مِنْكُمْ قَرِيبٌ فَأَنَا أَوْلَاكُمْ بِهِ وَإِذَا سَمِعْتُمُ الْحَدِيثَ عَنِّي تُنْكِرُهُ قُلُوبُكُمْ وَتَنْفِرُ مِنْهُ أَشْعَارُكُمْ وَأَبْشَارُكُمْ وَتَرَوْنَ أَنَّهُ بَعِيدٌ مِنْكُمْ فَأَنَا أَبْعَدُكُمْ مِنْهُ. صح

699. Benden bir söz işittiğinizde kalpleriniz onu tanır, tüyleriniz ve derileriniz ona karşı yumuşar, onun size yakın olduğunu görürseniz o bana aittir. Şayet o sözü kalpleriniz çirkin görür, tüyleriniz ve derileriniz de ondan ürperir, onun sizden uzak olduğunu görürseniz ben o sözden uzağım.⁶⁹⁹

٧٠٠- إِذَا سَمِعْتُمُ الطَّاغُوتَ بِأَرْضٍ فَلَا تَدْخُلُوا عَلَيْهِ وَإِذَا وَقَعَ وَأَنْتُمْ بِأَرْضٍ فَلَا تَخْرُجُوا مِنْهَا فِرَاراً. صح

700. Bir yerde veba olduğunu duyarsanız oraya girmeyin. Eğer hastalık bulunduğunuz yerde çıkarsa, kaçma niyetiyle oradan da çıkmayın.⁷⁰⁰

٧٠١- إِذَا سَمِعْتُمُ بَقَومٍ قَدْ خَسِفَ فِيهِمْ هَاهُنَا قَرِيباً فَقَدْ أَظَلَّتِ السَّاعَةُ. ح

⁶⁹⁸ Ebû Dâvûd, Edeb 106; Ahmed, III, 306, 355

⁶⁹⁹ Ahmed, III, 97, V, 425.

⁷⁰⁰ Buhârî, Tıb 30, Enbiya 54; Müslim, Selâm 92, 94, 98; Ebû Dâvûd, Cenâiz 6; Ahmed, I, 182, 193.

701. Bir kavmin yakında şuralarda -Medine'de- yere battığını duyarsanız artık kıyametin gölgesi üzerinize düşmüş demektir.⁷⁰¹

٧٠٢- إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَذِّنَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّهُ مَن صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا ثُمَّ سَلُوا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ فَإِنَّهَا مَنْزِلَةٌ فِي الْجَنَّةِ لَا تَنْبَغِي إِلَّا لِعَبْدٍ مِّنْ عِبَادِ اللَّهِ وَأَرْجُو أَن أَكُونَ أَنَا هُوَ فَمَن سَأَلَ لِي الْوَسِيلَةَ حَلَّتْ لَهُ الشَّفَاعَةُ. صح

702. Müezzini duyduğunuzda onun dedikleri gibi deyin, sonra da bana salat edin. Çünkü kim bana bir defa salat ederse Allah da ona on defa salat eder. Sonra da benim için Allah'dan vesile isteyin. Vesile, cennette bir makamdır ki, o Allah'ın kullarından sadece birine nasib olur. O kişinin kendimin olacağını ümid ediyorum. Kim benim için vesileyi isterse, ona şefaati vacip olur.⁷⁰²

٧٠٣- إِذَا سَمِعْتُمْ فَعَبَّدُوا. ض

703. İsim verirken kulluğu hatırlatan abd ile ilgili isimler verin.⁷⁰³

٧٠٤- إِذَا سَمِعْتُمْ فَكَبِّرُوا يَعْنِي عَلَى الذَّبِيحَةِ. ض

704. Hayvanı kesme sırasında besmele çekerek tekbir getirin.⁷⁰⁴

İsimler

٧٠٥- إِذَا سَمِعْتُمْ مُحَمَّدًا فَلَا تَضْرِبُوهُ وَلَا تَحْرِمُوهُ. ض

705. Muhammed ismi verdiğiniz kişiyi dövmeyin, ona saygısızlık da etmeyin.⁷⁰⁵

⁷⁰¹ Ahmed, VI, 378; Taberânî, XXIV, 203; Heysemî, VIII, 9.

⁷⁰² Müslim, Salat 11; Ebû Dâvûd, Salat 36; Tirmizî, Menâkıb 1; Nesâî, Ezân 37; Ahmed, II, 168, 265.

⁷⁰³ Taberânî, XX, 179; Heysemî, VIII, 5.

⁷⁰⁴ Taberânî, Evsat, VIII, 185; Heysemî, IV, 30.

⁷⁰⁵ Bezzâr, IX, 327; Heysemî, VIII, 48.

۷۰۶- إِذَا سَمَيْتُمْ الْوَلَدَ مُحَمَّدًا فَأَكْرِمُوهُ وَأَوْسِعُوا لَهُ فِي الْمَجْلِسِ وَلَا تَقْبَحُوا لَهُ وَجْهًا. ض

706. Çocuğa Muhammed adını koyduğunuzda ona iyi davranın, meclislerde ona yer açın ve onun yüzüne karşı kötü sözler söylemeyin.⁷⁰⁶

Su İçme

۷۰۷- إِذَا شَرِبَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَتَنَفَّسْ فِي الْإِنَاءِ وَإِذَا أَتَى الْخَلَاءَ فَلَا يَمَسْ ذِكْرَهُ بِمِيمِنِهِ وَلَا يَتَمَسَّحُ بِمِيمِنِهِ. ض

707. Biriniz su içtiğinde kabın içine solumasın, tuvalete girdiğinde uzvuna sağ eliyle dokunmasın, sağ eliyle de temizlenmesin.⁷⁰⁷

۷۰۸- إِذَا شَرِبَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَتَنَفَّسْ فِي الْإِنَاءِ فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَعُودَ فَلْيَنْحِ الْإِنَاءَ ثُمَّ لِيَعُدَّ إِنْ كَانَ يُرِيدُهُ. ح

708. Biriniz su içtiğinde su kabının içine solumasın. Tekrar içmek isterse su kabını ağızından uzaklaştırsın, sonra dilerse kaba geri dönsün.⁷⁰⁸

۷۰۹- إِذَا شَرِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَمِصْ مَصًّا وَلَا يَغُبَّ عَبًّا فَإِنَّ الْكِبَادَ مِنَ الْعَبِّ. ض

709. Biriniz su içerken azar azar emerek içsin, bir nefeste çokça içmesin. Zira karaciğer hastalığı çokça içmekten kaynaklanır.⁷⁰⁹

۷۱۰- إِذَا شَرِبْتُمُ الْمَاءَ فَاشْرَبُوهُ مَصًّا وَلَا تَشْرَبُوهُ عَبًّا فَإِنَّ الْعَبَّ يُورِثُ الْكِبَادَ. ض

710. Su içtiğinizde emerek için, çokça içmeyin. Çokça içmek karaciğer hastalığına sebep olur.⁷¹⁰

⁷⁰⁶ Hatîb, III, 91; Deylemî, I, 60; İbnü'n-Neccâr, II, 16.

⁷⁰⁷ Ahmed, V, 296; İbni Huzeyme, I, 43.

⁷⁰⁸ İbni Ebî Şeybe, V, 106; Busîrî, IV, 47.

⁷⁰⁹ Ebû Nuaym, Tıb, IX, 2; Beyhakî, Şuab, V, 115; Elbânî, VI, 83.

⁷¹⁰ Deylemî, I, 275; Elbânî, IV, 347.

۷۱۱- إِذَا شَرِبْتُمْ فَامْرَبُوا مَصّاً وَإِذَا اسْتَكْتُمُ فَاسْتَاكُوا عَرْضاً. ض

711. Su içerken azar azar için, misvak kullanırken de enine kullanın.⁷¹¹

۷۱۲- إِذَا شَرِبْتُمُ اللَّبَنَ فَتَمَضَّضُوا مِنْهُ فَإِنَّ لَهُ دَسْماً. ح

712. Süt içtiğiniz zaman ağzınızı çalkalayın, zira onun yağı vardır.⁷¹²

Çeşitli Hadisler

۷۱۳- إِذَا شَهِدْتَ إِحْدَاكُنَّ الْعِشَاءَ فَلَا تَمَسَّ طِيباً. ح

713. Kadınlardan biri yatsı namazına gelecekse koku sürünmesin.⁷¹³

۷۱۴- إِذَا شَهِدْتَ أُمَّةً مِنَ الْأُمَمِ وَهُمْ أَرْتَعُونَ فَصَاعِداً أَجَارَ اللَّهُ تَعَالَى شَهَادَتَهُمْ. صَح

714. Topluluklardan bir topluluk kırk veya daha fazla kişi bir şahitlikte bulunduğu zaman Allah Teala onların şahitliğini kabul eder.⁷¹⁴

۷۱۵- إِذَا أَشْهَرَ الْمُسْلِمُ عَلَى أَخِيهِ سِلَاحاً فَلَا تَزَالُ مَلَائِكَةُ اللَّهِ تَلْعَنُهُ حَتَّى يَشِيْمَهُ عَنْهُ. ح

715. Bir müslüman din kardeşine silah kaldırırsa, o silahı kınına koyuncaya kadar melekler ona lanet eder.⁷¹⁵

Namaz

۷۱۶- إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيُصَلِّ صَلَاةً مُوَدَّعَ صَلَاةٍ مَنْ لَا يَظُنُّ أَنَّهُ يَرْجِعُ إِلَيْهَا أَبَداً. ض

716. Biriniz namaz kıldığı zaman veda eden, o namaza bir daha dönmeyecek kişinin kıldığı namaz gibi namaz kılsın.⁷¹⁶

⁷¹¹ İbni Ebî Dâvûd, Merasil, I, 74; Beyhakî, I, 40.

⁷¹² İbni Ebî Şeybe, I, 60; Taberânî, XXIII, 310; Deylemî, I, 275.

⁷¹³ Ahmed, VI, 363; İbni Hibbân, V, 590; Beyhakî III, 133.

⁷¹⁴ Taberânî, I, 190; a. mlf., Evsat, III, 131; Heysemî, I, 153.

⁷¹⁵ Bezzâr, IX, 103; Heysemî, VII, 291.

⁷¹⁶ Deylemî, I, 63; Elbânî, VI, 86.

۷۱۷- إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِتَحْمِيدِ اللَّهِ تَعَالَى وَالنَّعَاءِ عَلَيْهِ ثُمَّ لِيُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ
ثُمَّ لِيَذْغُ بَعْدَ بِمَا شَاءَ. صَح

717. Biriniz namaz kıldığı zaman Allah Teala'ya hamd ve sena ile başlasın. Sonra peygambere salat etsin, ardından da dilediği şekilde niyazda bulunsun.⁷¹⁷

۷۱۸- إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيُصَلِّ إِلَى سُرَّةِ وَلِيذَنْ مِنْ سُرَّتِهِ لَا يَقْطَعُ الشَّيْطَانُ عَلَيْهِ
صَلَاتَهُ. صَح

718. Biriniz namaz kılarken sütreye doğru namaz kılsın, sütresine yaklaşıp. O takdirde şeytan namazını kesemez.⁷¹⁸

۷۱۹- إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ فَلْيَضْطَجِعْ عَلَى جَنْبِهِ الْأَيْمَنِ. صَح

719. Biriniz sabah namazının iki rekat sünnetini kıldığı zaman sağ yanı üzerine biraz uzansın.⁷¹⁹

۷۲۰- إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ الْجُمُعَةَ فَلَا يَصَلِّ بَعْدَهَا شَيْئًا حَتَّى يَتَكَلَّمَ أَوْ يَخْرُجَ. ض

720. Biriniz cuma namazını kıldığı zaman konuşmadan veya o yerden çıkmadan başka namaz kılmasın.⁷²⁰

۷۲۱- إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَلْبَسْ نَعْلَيْهِ أَوْ لِيَخْلَعَهُمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ وَلَا يُؤْذِ بِهِمَا غَيْرَهُ. صَح

721. Biriniz namaz kılacağında ayakkabılarını giysin veya çıkarıp önüne koysun. Onlarla başkasına sıkıntı vermesin.⁷²¹

۷۲۲- إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ الْجُمُعَةَ فَلْيُصَلِّ بَعْدَهَا أَرْبَعًا. صَح

722. Biriniz cuma namazını kıldıktan sonra, dört rekat daha kılsın.⁷²²

⁷¹⁷ İbni Hibbân, V, 290; Taberânî, XVIII, 307; Hâkim, I, 354.

⁷¹⁸ Ahmed, IV, 2; İbni Hibbân, VI, 136.

⁷¹⁹ İbni Hibbân, VI, 220; Heysemî, III, 45.

⁷²⁰ Taberânî, XVII, 181; Deylemî, I, 64; Heysemî, II, 195.

⁷²¹ İbni Hibbân, V, 558; İbni Huzeyme, II, 105; Hâkim, I, 390.

⁷²² Ahmed, II, 499; İbni Hibbân, VI, 228.

۷۲۳- إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَأَخَذَتْ فَلْيُمْسِكْ عَلَى أَنْفِهِ ثُمَّ لِيَنْصَرِفْ. ح

723. Birinizin namaz kılarken abdesti bozulursa önce burnunu tutsun, sonra ayrılp gitsin.⁷²³

۷۲۴- إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ دَخَلَ الْمَسْجِدَ وَالْقَوْمُ يُصَلُّونَ فَلْيَصِلْ مَعَهُمْ تَكُونَ لَهُ نَافِلَةً. ح

724. Biriniz evinde namaz kılar, sonra mescide girer de orada cemaatin namaz kıldıklarını görürse onlarla birlikte namaz kılsın. O kılacağı namaz kendisi için nafile olur.⁷²⁴

۷۲۵- إِذَا صَلَّتِ الْمَرْأَةُ خَمْسَهَا وَصَامَتْ شَهْرَهَا وَحَفِظَتْ فَرْجَهَا وَأَطَاعَتْ زَوْجَهَا دَخَلَتْ الْجَنَّةَ. صَح

725. Kadın beş vakit namazını kılar, ramazan orucunu tutar, namusunu korur, kocasına itaat ederse cennete girer.⁷²⁵

۷۲۶- إِذَا صَلُّوا عَلَى جَنَازَةٍ فَأَتْنُوا خَيْرًا يَقُولُ الرَّبُّ أَجَزْتُ شَهَادَتَهُمْ فِيمَا يَعْلَمُونَ وَأَغْفِرُ لَهُ مَا لَا يَعْلَمُونَ. ح

726. İnsanlar bir kişinin cenaze namazını kılıp onu överlerse Allah Teala şöyle buyurur: "Onun hakkında bildikleri şeylerin şahitliklerini kabul ettim, bilmedikleri kusurlarını da affettim."⁷²⁶

۷۲۷- إِذَا صَلَّيْتَ فَلَا تَبْرُقَنَّ بَيْنَ يَدَيْكَ وَلَا عَنْ يَمِينِكَ وَلَكِنْ ابْرُقْ تِلْقَاءَ شِمَالِكَ إِنْ كَانَ فَارِعًا وَإِلَّا فَتَخَتِ قَدَمُكَ الْيُسْرَى وَاذْلُكُهُ. صَح

727. Namaz kılarken önüne ve sağ tarafına tükürme, boşsa sol yanına tükür. Aksi takdirde, sol ayağını kaldırıp altına tükür ve onu ayağınla topırağa sür.⁷²⁷

⁷²³ Busirî, I, 145.

⁷²⁴ Heysemî, II, 44.

⁷²⁵ Deylemî, IV, 234.

⁷²⁶ Buhârî, Kebîr, III, 168; Ukaylî, II, 11.

٧٢٨- إِذَا صَلَّيْتَ الصُّبْحَ فَقُلْ قَبْلَ أَنْ تُكَلِّمَ أَحَدًا مِنَ النَّاسِ اللَّهُمَّ اجْزِنِي مِنَ النَّارِ سَبْعَ مَرَّاتٍ فَإِنَّكَ إِنْ مِتُّ مِنْ يَوْمِكَ ذَلِكَ كَتَبَ لَكَ اللَّهُ جَوَارًا مِنَ النَّارِ وَإِذَا صَلَّيْتَ الْمَغْرِبَ فَقُلْ قَبْلَ أَنْ تُكَلِّمَ أَحَدًا مِنَ النَّاسِ اللَّهُمَّ اجْزِنِي مِنَ النَّارِ سَبْعَ مَرَّاتٍ فَإِنَّكَ إِنْ مِتُّ مِنْ لَيْلَتِكَ كَتَبَ اللَّهُ لَكَ جَوَارًا مِنَ النَّارِ. صح

728. Sabah namazını kıldığında hiç kimseyle konuşmadan önce yedi defa "Allahım! Beni cehennem ateşinden koru" de! Eğer o gün ölürsen Allah senin için cehennem ateşinden koruyucu bir berat yazar. Akşam namazını kıldığında da hiç kimseyle konuşmadan önce yedi defa "Allahım! Beni cehennem ateşinden koru" de! Eğer o gece ölürsen Allah sana için cehennem ateşinden koruyucu bir berat yazar.⁷²⁸

٧٢٨- إِذَا صَلَّيْتُمْ عَلَى الْمَيِّتِ فَأَخْلِصُوا لَهُ الدُّعَاءَ. ح

729. Ölüye namaz kıldığınızda, onun için gönülden dua edin.⁷²⁹

٧٣٠- إِذَا صَلَّيْتُمْ خَلْفَ أَمْتِكُمْ فَأَخْسِنُوا طُهُورَكُمْ فَإِنَّمَا يُزْتَجُّ عَلَى الْقَارِئِ قِرَاءَتُهُ بِسُوءِ طَهْرِ الْمُصَلِّي خَلْفَهُ. ض

730. İmamlarınızın arkasında namaz kılacağınızda temizliğinizi güzelce yapın. Zira, onun arkasında namaz kılanın temizliği iyi yapmaması sebebiyle okuyanın okuması karışır.⁷³⁰

٧٣١- إِذَا صَلَّيْتُمْ فَأَتَرَزُّوْا وَارْتَدُّوْا وَلَا تَشَبَّهُوْا بِالْيَهُودِ. ض

731. Namaz kılacağınızda izarınızı ve ridanızı alın, yahudilere benzemeyin.⁷³¹

٧٣٢- إِذَا صَلَّيْتُمْ الْفَجْرَ فَلَا تَنَامُوا عَنْ طَلَبِ أَرْزَاقِكُمْ. ض

732. Sabah namazını kıldığınızda rızık aramayı bırakıp uyumayın.⁷³²

⁷²⁷ Abdürrezzâk, I, 432; Ahmed, VI, 396; Taberânî, VIII, 313.

⁷²⁸ Ahmed, IV, 234.

⁷²⁹ Ebû Dâvûd, Cenâiz 56; İbni Mâce, Cenâiz 23.

⁷³⁰ Deylemî, I, 266.

⁷³¹ İbni Adî, VII, 38.

⁷³² Münâvî, I, 394.

۷۳۳- إِذَا صَلَّيْتُمْ فَارْفَعُوا سَبْلَكُمْ فَإِنَّ كُلَّ شَيْءٍ أَصَابَ الْأَرْضَ مِنْ سَبْلِكُمْ فَهُوَ فِي النَّارِ. ح

733. Namaz kılarken elbiselerinizi biraz yukarı kaldırın, zira elbisenin yere değen her bir kısmı ateştir.⁷³³

۷۳۴- إِذَا صَلَّيْتُمْ صَلَاةَ الْفَرَضِ فَقُولُوا فِي عَقِبِ كُلِّ صَلَاةٍ عَشْرَ مَرَّاتٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ يُكْتَبُ لَهُ مِنْ الْأَجْرِ كَأَنَّمَا اعْتَقَ رَقَبَةً.

734. Farz namazını kıldığınızda her namazdan sonra on defa şöyle deyin: "Lailahe illallahu vahdehu la şerike lehu lehü'l- mülkü velehü'l- hamdü ve hüve ala külli şeyin kadir: Allah'dan başka hiçbir ilah yoktur, o tektir, ortağı yoktur, hakimiyet onundur, hamd ona mahsustur, onun herşeye gücü yeter." Böyle diyen kişiye, bir köleyi azad etmiş gibi sevap yazılır.⁷³⁴

Oruç

۷۳۵- إِذَا صَمْتَ مِنَ الشَّهْرِ ثَلَاثًا فَصُمْ ثَلَاثَ عَشْرَةٍ وَأَرْبَعَ عَشْرَةَ وَخَمْسَ عَشْرَةَ. ص

735. Ayın üç gününde oruç tutacaksan onüçüncü, ondördüncü ve onbeşinci günlerinde tut.⁷³⁵

۷۳۶- إِذَا صُمْتُمْ فَاسْتَاكُوا بِالْغَدَاةِ وَلَا تَسْتَاكُوا بِالْعِشِيِّ فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ صَائِمٍ تَيْسُ شَفْتَاهُ بِالْعِشِيِّ إِلَّا كَانَ نُورًا بَيْنَ عَيْنَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

736. Oruç tuttuğunuz zaman sabahleyin misvak kullanın, akşama doğru kullanmayın. Zira akşama doğru dudakları kuruyan oruçlunun dudakları kıyamet günü gözlerinin arasında bir nur olur.⁷³⁶

۷۳۷- إِذَا صَحَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَاكُلْ مِنْ أَصْحَابِهِ. ص

737. Biriniz kurban kestigi zaman kurbanından yesin.⁷³⁷

⁷³³ Buhârî, Kebîr, VI, 400; Taberânî, XI, 261; Heysemî, II, 50.

⁷³⁴ Râfîî, II, 118.

⁷³⁵ Tirmizî, Savm 53; Nesâî, Sıyâm 84; Ahmed, V, 162.

⁷³⁶ Taberânî, IV, 78; Beyhakî, IV, 274; Heysemî, III, 165.

⁷³⁷ Ahmed, II, 391; Heysemî, IV, 25.

۷۳۸- إِذَا ضَرَبَ أَحَدُكُمْ خَادِمَهُ فَذَكَرَ اللَّهَ فَارْفَعُوا أَيْدِيَكُمْ. ض

738. Biriniz hizmetçisini döverken hizmetçisi Allah'ı zikrederse artık ondan elini çeksin.⁷³⁸

۷۳۹- إِذَا ضَرَبَ أَحَدُكُمْ خَادِمَهُ فَلْيَتَّقِ الْوَجَةَ. صَح

739. Biriniz hizmetçisini dövdüğünde yüze vurmaktan sakınsın.⁷³⁹

۷۴۰- إِذَا ضَنَّ النَّاسُ بِالْذِّنَارِ وَالْدَّرْهَمِ وَتَبَايَعُوا بِالْعَيْنَةِ وَتَبَايَعُوا أَذْنَابَ الْبَقْرِ وَتَرَكَوا الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَدْخَلَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِمْ ذُلًّا لَا يَرْفَعُهُ عَنْهُمْ حَتَّى يُرَاجِعُوا دِينَهُمْ. ح

740. İnsanlar dinar ve dirhemde cimrileştiklerinde, vade ile malı pahaliya satıp ucuza aldıklarında, sığır kuyruklarının peşine düşüp Allah yolunda cihadı terk ettiklerinde, Allah onları öyle bir zillete düşürür ki, onlar yeniden dinlerine dönmedikçe onlardan bu belayı kaldırmaz.⁷⁴⁰

۷۴۱- إِذَا طَبَخْتُمُ اللَّخْمَ فَأَكْثِرُوا الْمَرْقَةَ فَإِنَّهُ أَوْسَعُ وَأَبْلَغُ لِلْجِيرَانِ. ح

741. Et pişirdiğiniz zaman suyunu fazla koyun. Çünkü böyle yapmak komşulara ikrama da imkan sağlar.⁷⁴¹

۷۴۲- إِذَا طَلَبَ أَحَدُكُمْ مِنْ أَخِيهِ حَاجَةً فَلَا يَبْدَأُهَا بِالْمِدْحَةِ فَيَقْطَعَ ظَهْرَهُ. ض

742. Biriniz din kardeşinden bir ihtiyacını istediğinde onu övmekle söze başlamasın, çünkü bu onun belini kırar.⁷⁴²

۷۴۳- إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ فَلَا صَلَاةَ إِلَّا رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ. ح

743. Fecir doğduğu zaman sabah namazının iki rekat sünnetinden başka namaz yoktur.⁷⁴³

⁷³⁸ Buhârî, Müfred, I, 71.

⁷³⁹ İbni Adî, V, 99.

⁷⁴⁰ Ahmed, II, 28,

⁷⁴¹ Ahmed, III, 377; Heysemî, V, 19.

⁷⁴² İbni Ebî Şeybe, V, 297; Buhârî, Müfred, I, 273.

۷۴۴- إِذَا طَلَعَتِ الشَّرَيَّا أَمِنَ الزَّرْعُ مِنَ الْعَامَةِ. ض

744. Süreyya yıldızı doğduğu zaman ekinler afetten emin olur.⁷⁴⁴

۷۴۵- إِذَا طَلَّتْ أُذُنُ أَحَدِكُمْ فَلْيَذْكُرْنِي وَلْيَصَلِّ عَلَيَّ وَيَقُلْ ذَكَرَ اللَّهُ مَنْ ذَكَرَنِي بِخَيْرٍ. ض

745. Birinizin kulağı çınladığında beni hatırlasın, bana salavat getirsin ve "Allahım! Beni hayırla ananı sen de an!" desin.⁷⁴⁵

Kötülükler

۷۴۶- إِذَا ظَلِمَ أَهْلُ الذِّمَّةِ كَانَتِ الدَّوْلَةُ دَوْلَةَ الْعَدُوِّ وَإِذَا كَثُرَ الزَّيُّ كَثُرَ السَّيِّئَةُ

وَإِذَا كَثُرَ اللُّوْطِيَّةُ رَفَعَ اللَّهُ تَعَالَى يَدَهُ عَنِ الْخَلْقِ وَلَا يُبَالِي فِي أَيِّ وَادٍ هَلَكُوا. ض

746. Zimmet ehline zulmedildiğinde, devlet düşman devleti olur. Zina çoğaldığında esaret artar. Livata yaygınlaştığında Allah mahlu-katın üzerinden elini çeker, artık hangi vadide helak olduklarına aldırış etmez.⁷⁴⁶

۷۴۷- إِذَا ظَنَنْتُمْ فَلَا تُحَقِّقُوا وَإِذَا حَسَدْتُمْ فَلَا تَبْغُوا وَإِذَا تَطَيَّرْتُمْ فَاْمُضُوا وَعَلَى

اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا وَإِذَا وَرَنْتُمْ فَأَرْجِحُوا. ض

747. Zanda bulunduğunuzda onu gerçekmiş gibi kabul etmeyin, hased ettiğinizde aşırı gitmeyin, uğursuzluk zannına kapıldığınızda işlerinizden geri kalmayın, Allah'a tevekkül edin, tarttığınızda da fazlasıyla tartın.⁷⁴⁷

۷۴۸- إِذَا ظَهَرَ الزَّيُّ وَالرِّبَا فِي قَرْيَةٍ فَقَدْ أَحْلَوْا بَأَنْفُسِهِمْ عَذَابَ اللَّهِ. صَح

748. Bir yerde zina ve faiz zuhur ederse, onlar Allah Teala'nın azabı-nı kendilerine helal kılmışlardır.⁷⁴⁸

⁷⁴³ Taberânî, Evsat, I, 249; Heysemî, II, 218.

⁷⁴⁴ Taberânî, Sağır, I, 81.

⁷⁴⁵ Hakîm, IV, 175; İbnü's-Sünnî, s. 71; Ukaylî, IV, 104; Taberânî, I, 321.

⁷⁴⁶ Taberânî, II, 184; Heysemî, VI, 255.

⁷⁴⁷ Busırî, III, 22.

⁷⁴⁸ Taberânî, I, 178; Hâkim, II, 43; Heysemî, IV, 118.

٧٤٩- إِذَا ظَهَرَتِ الْحَيَّةُ فِي الْمَسْكَنِ فَقُولُوا لَهَا إِنَّا نَسْأَلُكَ بَعْدَهُ نُوحٍ وَبَعْدَهُ
سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ أَنْ لَا تُؤْذِينَا فَإِنْ عَادَتْ فَاقْتُلُوهَا. ح

749. Evde bir yılan görülürse ona, "Nuh ve Davud oğlu Süleyman'ın ahdi hürmetine bize zarar vermemeni istiyoruz" deyin. Tekrar eve dönerse onu öldürün.⁷⁴⁹

٧٥٠- إِذَا ظَهَرَتِ الْفَاحِشَةُ كَانَتْ الرَّجْفَةُ وَإِذَا جَارَ الْحُكَّامُ قَلَّ الْمَطَرُ وَإِذَا غَدِرَ
بِأَهْلِ الدِّمَّةِ ظَهَرَ الْعَدُوُّ. ض

750. Kötülükler çoğaldığı zaman yer sarsıntıları olur, idareciler zulmettiğinde yağmurlar azalır, zimmet ehli gayri müslimlere zulmedildiği zaman da düşman saldırıları artar.⁷⁵⁰

٧٥١- إِذَا ظَهَرَتِ الْبِدْعُ وَلَعَنَ آخِرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَوَّلَهَا فَمَنْ كَانَ عِنْدَهُ عِلْمٌ فَلْيَنْشُرْهُ
فَإِنَّ كَاتِمَ الْعِلْمِ يَوْمَئِذٍ كَكَاتِمٍ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ. ض

751. Bidatlar çoğalıp bu ümmetin sonra gelenleri önce gelenlerine lanet okuduğunda, kim bir şey biliyorsa onu yaysın. Çünkü o gün ilmi gizleyen kimse, Muhammed'e indirileni gizleyen kimse gibi olur.⁷⁵¹

Hasta Ziyareti

٧٥٢- إِذَا عَاذَ أَحَدُكُمْ مَرِيضًا فَلْيَقُلِ اللَّهُمَّ اشْفِ عَبْدَكَ يَنْكَأُ لَكَ عَدُوًّا أَوْ يَمْشِي
لَكَ إِلَى صَلَاةٍ. صَح

752. Biriniz bir hastayı ziyaret ettiğinde şöyle desin: "Allahım kuluna şifa ver ki, senin için düşmanı huzursuz etsin veya rızan için bir namaza gitsin."⁷⁵²

⁷⁴⁹ Taberânî, VII, 79.

⁷⁵⁰ İbni Adî, VII, 247; Deylemî, I, 330.

⁷⁵¹ İbni Asâkir, LIV, 80.

⁷⁵² İbni Hibbân, VII, 239; Hâkim, I, 495.

۷۵۳- إِذَا عَادَ أَحَدُكُمْ مَرِيضًا فَلَا يَأْكُلْ عِنْدَهُ شَيْئًا فَإِنَّهُ حَظُّهُ مِنْ عِيَادَتِهِ. ض

753. Biriniz hasta ziyaretine gittiğinde onun yanında bir şey yemesin, yanında bir şey yerse ziyaretin karşılığını almış olur.⁷⁵³

۷۵۴- إِذَا عَرَفَ الْعَلَامُ يَمِينَهُ مِنْ شِمَالِهِ فَمُرُوهُ بِالصَّلَاةِ. ح

754. Çocuk, sağını solundan ayırır hale geldiğinde ona namazı emredin.⁷⁵⁴

Aksırma

۷۵۵- إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَضَعْ كَفَّهُ عَلَى وَجْهِهِ وَلْيَخْفِضْ صَوْتَهُ. صَح

755. Biriniz aksırdığında elleriyle yüzünü kapatsın ve sesini kıssın.⁷⁵⁵

۷۵۶- إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَحَمِدَ اللَّهَ فَشَمَّتُوهُ وَإِذَا لَمْ يَحْمَدِ اللَّهَ فَلَا تُشَمَّتُوهُ. صَح

756. Biriniz aksırdığında elhamdülillah derse ona yerhamükellah deyin, hamd etmezse kendisine birşey söylemeyin.⁷⁵⁶

۷۵۷- إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَلْيَقُلْ لَهُ يَرْحَمُكَ اللَّهُ وَلْيَقُلْ هُوَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ. صَح

757. Biriniz aksırdığında "El-hamdülillahi rabbi'l-alemin: Hamd alem-lerin rabbi Allah'a mahsustur" desin. Böyle diyene "Yerhamükellah: Allah sana merhamet etsin" denilsin. Buna karşılık kendisi de "Yağfirullahu lena ve leküm: Allah bizi de sizi de affetsin" desin.⁷⁵⁷

۷۵۸- إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ : رَبِّ الْعَالَمِينَ فَإِذَا قَالَ رَبِّ الْعَالَمِينَ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ رَحِمَكَ اللَّهُ. ح

⁷⁵³ Deylemî, I, 304.

⁷⁵⁴ Beyhakî, III, 84; Taberânî, Evsat, III, 235.

⁷⁵⁵ Hâkim, IV, 293; Beyhakî, Şuab, VII, 31.

⁷⁵⁶ Müslim, Zühd 54; Ahmed, IV, 412.

⁷⁵⁷ Buhârî, Edeb 126; Tirmizî, Edeb 3; İbni Mâce, Edeb 20; Ahmed, I, 120, 122.

758. Biriniz aksırdığında "Elhamdülillah" derse melekler, "Rabbi'l-alemin" derler. "Elhamdülillahi rabbi'l-alemin" derse melekler, "Allah sana merhamet etsin" diye dua ederler.⁷⁵⁸

٧٥٩- إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيُسَمِّتْهُ جَلِيسُهُ فَإِنْ زَادَ عَلَى ثَلَاثٍ فَهُوَ مَرْكُومٌ وَلَا يُسَمِّتُ بَعْدَ ثَلَاثٍ. ح

759. Biriniz aksırdığında yanındaki kendisine "Yerhamükellah" desin. Eğer o kişi, üç defadan fazla aksırırsa o nezledir. Üç defadan fazlası için "Yerhamükellah" denmez.⁷⁵⁹

٧٦٠- إِذَا عَظَّمْتَ أُمَّتِي الدُّنْيَا نُرِعْتَ مِنْهَا هَيِّئِةَ الْإِسْلَامِ وَإِذَا تَرَكْتَ الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ حُرِمْتَ بَرَكَةِ الْوَحْيِ وَإِذَا تَسَابَتْ أُمَّتِي سَقَطَتْ مِنْ عَيْنِ اللَّهِ. ض

760. Ümmetim dünyaya fazlasıyla değer verirse, onlardan müslümanlık heybeti çekilip alınır. İyiliği tavsiye ve kötülükten sakınma vazifesini terk ederlerse, vahyin bereketinden mahrum bırakılırlar. Birbirlerine dil uzatılırsa, Allah'ın gözünden düşerler.⁷⁶⁰

Ameller

٧٦١- إِذَا عَلِمَ الْعَالِمُ فَلَمْ يَعْمَلْ كَانَ كَالْمِصْبَاحِ يُضِيءُ لِلنَّاسِ وَيُخْرِقُ نَفْسَهُ. ض

761. Alim, ilmiyle amel etmezse insanları aydınlatıp da kendini yakan lamba gibi olur.⁷⁶¹

٧٦٢- إِذَا عَمِلَ أَحَدُكُمْ عَمَلًا فَلْيَتَّقِنَهُ فَإِنَّهُ مِمَّا يُسَلِّي بِنَفْسِ الْمُصَابِ. ض

762. Biriniz bir iş yaptığında onu sağlam yapsın. Çünkü böyle yapmak musibete uğrayan kimsenin gönlünü teselli eder.⁷⁶²

⁷⁵⁸ Taberânî, XI, 453; Heysemî, VIII, 57.

⁷⁵⁹ İbnü's-Sünnî, s. 102; İbn Asâkir, VIII, 275.

⁷⁶⁰ Hakîm, II, 270.

⁷⁶¹ İbni Kâni, Mucem, I, 321.

۷۶۳- إِذَا عَمِلْتَ سَيِّئَةً فَأَخِذْ عَنْهَا تَوْبَةً السِّرِّ بِالسِّرِّ وَالْعَلَانِيَةَ بِالْعَلَانِيَةِ. ض

763. Bir günah işlediğinde hemen tevbe et; gizli günaha gizlice, açık günaha açıkça tevbe et.⁷⁶³

۷۶۴- إِذَا عَمِلْتَ سَيِّئَةً فَأَتْبِعْهَا حَسَنَةً تَمْحُهَا. صَح

764. Bir kötülük işlediğinde hemen ardından bir iyilik yap ki, onu silsin.⁷⁶⁴

۷۶۵- إِذَا عَمِلْتَ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ فَأَعْمَلْ حَسَنَةً تَحْذَرُ عَنْهَا. ض

765. On kötülük işlediğin zaman ardından bir iyilik yap ki, onları silip yok etsin.⁷⁶⁵

۷۶۶- إِذَا عَمِلْتَ الْخَطِيئَةَ فِي الْأَرْضِ كَانَ مَنْ شَهِدَهَا فَكَرِهَهَا كَمَنْ غَابَ عَنْهَا وَمَنْ غَابَ عَنْهَا فَرَضِيهَا كَانَ كَمَنْ شَهِدَهَا. صَح

766. Yeryüzünde bir günah işlendiğinde onu görüp de ondan ikrah eden, o günahı görmeyen kimse gibidir. Orada bulunmadığı halde, işittiğinde ona rıza gösteren kimse de o günahı gören kimse gibidir.⁷⁶⁶

۷۶۷- إِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ فَكُفُّوا صَيَانَكُمْ فَإِنَّهَا سَاعَةٌ يُنْشَرُ فِيهَا الشَّيَاطِينُ. ح

767. Güneş batığında çocuklarınızı dışarı çıkarmayın, çünkü o vakit şeytanların yeryüzüne yayıldığı bir vakittir.⁷⁶⁷

۷۶۸- إِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْكُتْ. ح

768. Biriniz kızdırdığında sussun.⁷⁶⁸

⁷⁶² İbni Sad, I, 141.

⁷⁶³ Ahmed, Zühd, s. 26.

⁷⁶⁴ Tirmizî, Birr 55; Ahmed, V, 53, 158, 169.

⁷⁶⁵ İbni Asâkir, VI, 275.

⁷⁶⁶ Ebû Dâvûd, Melâhim 17.

⁷⁶⁷ Taberânî, XI, 76; Heysemî, VIII, 111.

⁷⁶⁸ Ahmed, I, 239.

٧٦٩- إِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ قَائِمٌ فَلْيَجْلِسْ فَإِنْ ذَهَبَ عَنْهُ الْغَضَبُ وَإِلَّا فَلْيَضْطَجِعْ. صَح

769. Biriniz ayakta iken öfkelenirse otursun, öfkesi geçerse ne ala, aksi halde yatıp uzansın.⁷⁶⁹

٧٧٠- إِذَا غَضِبَ الرَّجُلُ فَقَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ سَكَنَ غَضَبُهُ. ض

770. Kişi öfkelenildiğinde "Allah'a sığınıyorum" derse öfkesi sakinleşir.⁷⁷⁰

٧٧١- إِذَا فَاءَتِ الْأَفْيَاءُ وَهَبَّتِ الْأَرْيَاحُ فَادْكُرُوا حَوَائِجَكُمْ فَإِنَّهَا سَاعَةُ الْأَوَّابِينَ. ح

771. Güneş zevale erip gölgeler döndüğünde ve rüzgarlar estiğinde ihtiyaçlarınızı Allah'dan isteyin. Çünkü o vakit, tevbekarların vaktidir.⁷⁷¹

٧٧٢- إِذَا فُتِحَتْ مِصْرُ فَاسْتَوْصُوا بِالْقَبِيطِ خَيْرًا فَإِنَّ لَهُمْ دِمَةً وَرَحْمًا. صَح

772. Mısır fetholunduğu zaman Kibtiler'e iyi davranın. Zira onların eman ve akrabalık hakları vardır.⁷⁷²

٧٧٣- إِذَا فُتِحَ عَلَى الْعَبْدِ الدُّعَاءُ فَلْيَدْعُ رَبَّهُ فَإِنَّ اللَّهَ يَسْتَجِيبُ لَهُ. ح

773. Kulun kalbine dua etme arzusu geldiğinde rabbine dua etsin. Çünkü Allah ona icabet edecektir.⁷⁷³

٧٧٤- إِذَا فَعَلْتَ أُمَّتِي خَمْسَ عَشْرَةَ خَصْلَةً حَلَّ بِهَا الْبَلَاءُ إِذَا كَانَ الْمَغْنَمُ دُولًا وَالْأَمَانَةُ مَغْنَمًا وَالرَّكَاةُ مَغْرَمًا وَأَطَاعَ الرَّجُلُ زَوْجَتَهُ وَعَقَّى أُمَّهُ وَبَرَّ صَدِيقَهُ وَجَفَّ أَبَاهُ وَارْتَفَعَتِ الْأَصْوَاتُ فِي الْمَسَاجِدِ وَكَانَ زَعِيمُ الْقَوْمِ أَرْدَلَهُمْ وَأَكْرَمَ الرَّجُلُ مَخَافَةَ شَرِّهِ وَشَرِبَتِ الْخُمُورُ وَلَبَسَ الْحَرِيرُ وَاتَّخَذَتِ الْقَيْنَاتُ وَالْمَعَارِفُ وَلَعَنَ آخِرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَوَّلَهَا فَلْيَرْتَقِبُوا عِنْدَ ذَلِكَ رِيحًا حَمْرَاءَ أَوْ خَسْفًا وَمَسْخًا. ض

⁷⁶⁹ Ahmed, V, 152.

⁷⁷⁰ İbni Adî, V, 256.

⁷⁷¹ Abdürrezzak, III, 66; Ebû Nuaym, VII, 227.

⁷⁷² Taberânî, XIX, 61; Heysemî, X, 63.

⁷⁷³ Münâvî, I, 408.

774. Ümmetim onbeş şeyi yaptığı zaman başlarına belalar gelir. Malın belirli kimselerin elinde dönüp dolaşması, emanetin istismar edilmesi, zekat vermenin angarya olara görülmesi, kocanın karısına boyun eğmesi, kişinin annesine asi olması, kişinin dostuna iyilik etmesi, babasına karşı gelmesi, mescidlerde yüksek sesle konuşulması, aşağılık kimselerinin lider olması, kötülüğünden korkulduğu için kişiye saygı duyulması, içkilerin içilmesi, ipek elbiselerin giyilmesi, şarkıcıların çoğalması, çalgı aletlerinin yaygınlaşması, bu ümmetin sonunda gelenlerin önce gelenlere lanet okuması. Bunlar görüldüğü zaman onlar kızıl bir rüzgarı, yere batmayı veya suret değişmesi belalarını beklesinler.⁷⁷⁴

۷۷۵- إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِأَخِيهِ جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا فَقَدْ أَبْلَغَ فِي الشَّاءِ. ض

775. Kişi din kardeşine "Allah seni hayırla mükafatlandırsın" derse, ona karşı teşekkür görevini yerine getirmiş olur.⁷⁷⁵

۷۷۶- إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِأَخِيهِ يَا كَافِرُ فَقَدْ بَاءَ بِهَا أَحَدَهُمَا. صَح

776. Kişi din kardeşine "Ey kafir!" derse bu söz, ikisinden birine döner.⁷⁷⁶

۷۷۷- إِذَا قَالَ الْعَبْدُ يَا رَبِّ يَا رَبِّ قَالَ اللَّهُ لَتَبَيْتُكَ عَبْدِي سَلْ تُعْطَ. ض

777. Kul, "Ya rabbi, ya rabbi!" dediğinde Allah Teala şöyle buyurur: "Buyur kulum! İste, sana verilsin."⁷⁷⁷

۷۷۸- إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِلْمُنَافِقِ يَا سَيِّدِي فَقَدْ أَغْضَبَ رَبَّهُ. صَح

778. Kişi, münafık birine "Efendim" dediğinde rabbini kızdırmış olur.⁷⁷⁸

۷۷۹- إِذَا قَالَتِ الْمَرْأَةُ لِرَوْحِهَا مَا رَأَيْتُ مِنْكَ خَيْرًا قَطُّ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهَا. ض

779. Kadın kocasına "Senden hiç hayır görmedim" derse, ameli boşa gider.⁷⁷⁹

⁷⁷⁴ Tirmizî, Fiten 38.

⁷⁷⁵ Abdürrezzâk, II, 216; Hatîb, XI, 202; Heysemî, IV, 150.

⁷⁷⁶ Ahmed, II, 47.

⁷⁷⁷ Deylemû, I, 286; Heysemî, X, 159.

⁷⁷⁸ Hâkim, IV, 347; Beyhakî, Şuab, IV, 312; Hatîb, V, 454.

⁷⁷⁹ İbni Adî, VII, 166; İbni Asâkir, LVII, 84.

Namaz

٧٨٠- إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ فَلْيَسْتَكْ فَإِنْ أَحَدُكُمْ إِذَا قَرَأَ فِي صَلَاتِهِ وَضَعَ مَلَكٌ فَاهُ عَلَى فِيهِ وَلَا يَخْرُجُ مِنْ فِيهِ شَيْءٌ إِلَّا دَخَلَ فَمَ الْمَلِكِ. صَح

780. Biriniz gece namazına kalktığında misvak kullansın. Çünkü kişi namazında birşey okuduğunda melek ağzını onun ağzına koyar ve onun ağzından çıkan herşey meleğin ağzına girer.⁷⁸⁰

٧٨١- إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنَ اللَّيْلِ فَاسْتَعْجَمَ الْقُرْآنَ عَلَى لِسَانِهِ فَلَمْ يَذِرْ مَا يَقُولُ فَلْيَضْطَجِعْ. صَح

781. Sizden biri gece namazı için kalktığında, Kur'an okurken ne okuduğunu bilemeyecek derecede dili dolaşırsa, biraz yatıp uyusun.⁷⁸¹

٧٨٢- إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنَ اللَّيْلِ فَلْيَفْتَحْ صَلَاتَهُ بِرُكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ. صَح

782. Biriniz gece namazına kalktığında, namazına hafif iki rekatla başlasın.⁷⁸²

٧٨٣- إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَلْيَسْكُنْ أَطْرَافَهُ وَلَا يَتَمَيَّلْ كَمَا تَتَمَيَّلُ الْيَهُودُ فَإِنْ تَسَكَّنَ الْأَطْرَافَ فِي الصَّلَاةِ مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ. ض

783. Biriniz namaza durduğunda organlarına sahip olsun, yahudiler gibi sağa sola sallanmasın. Çünkü organları hareket ettirmemek, namazın tam olmasının gereklerindendir.⁷⁸³

٧٨٤- إِذَا قَامَ الرَّجُلُ مِنْ مَجْلِسِهِ ثُمَّ رَجَعَ إِلَيْهِ فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ. صَح

784. Kişi oturduğu yerden kalkıp sonra geri dönerse, oraya öncelikle hak sahibidir.⁷⁸⁴

⁷⁸⁰ Beyhakî, Şuab, II, 381; Temmâm, Fevâid, I, 367.

⁷⁸¹ Abdürrezzâk, II, 499; Ahmed, II, 318; İbni Hibbân, VI, 321.

⁷⁸² İbni Hibbân, VI, 340.

⁷⁸³ İbni Adî, II, 203; Ebû Nuaym, IX, 304.

⁷⁸⁴ Müslim, Selâm 31; Ebû Dâvûd, Edeb 28,139; Tirmizî, Edeb 10; İbni Mâce, Edeb 22.

۷۸۵- إذا قام أحدكم في الصلاة فلا يغمض عينيه. ض

785. Biriniz namaza kalktığında, namazda gözlerini yummasın.⁷⁸⁵

۷۸۶- إذا قام أحدكم إلى الصلاة فإن الرخمة تواجهه فلا يمسح الحصى. ح

786. Biriniz namaza kalktığında rahmet ona doğru yönelir, artık o kişi namazda taşlarla oynamasın.⁷⁸⁶

۷۸۷- إذا قام العبد في صلاته ذر البر على رأسه حتى يزكع فإذا زكع علته رخصة الله حتى يسجد والساجد يسجد على قدمي الله تعالى فليسأل وليرغب. ض

787. Kul, namaza durduğunda rükuya varıncaya kadar hayır onun başı üzerine saçılır. Rükuda iken secdeye varıncaya kadar Allah'ın rahmeti onu kaplar. Secde eden Allah'ın iki ayağı üzere secde eder. Artık o kişi rabbinden istesin ve ona rağbet etsin.⁷⁸⁷

۷۸۸- إذا قام صاحب القرآن فقرأ بالليل والنهار ذكره وإن لم يقم به نسيه. ض

788. Kur'an hafızı gece gündüz demeden Kur'an okumaya devam ederse onu ezberinde tutar, aksi halde onu unuttur.⁷⁸⁸

۷۸۹- إذا قدم أحدكم على أهله من سفر فليهد لأهله فليطرفهم ولو كان حجارة. ض

789. Biriniz yolculuktan evine döndüğünde ailesine hediye getirsin, bir taşla da olsa onlara süpriz yapsın.⁷⁸⁹

۷۹۰- إذا قدم أحدكم من سفر فليقدم معه بهديّة ولو يلقي في مخلاته حجراً. ض

790. Biriniz yolculuktan gelirken yanında mutlaka bir hediye getirsin. Çantasına bir taş bile olsa onu koyup gelsin.⁷⁹⁰

⁷⁸⁵ Münâvî, I, 414.

⁷⁸⁶ Ebû Dâvûd, Salat 171; Tirmizî, Mevâkîf 162; Nesâî, Sehv 7; İbni Mâce, İkâme 62; Ahmed, V, 150.

⁷⁸⁷ Münâvî, I, 414.

⁷⁸⁸ Muhammed b. Nasr, Kıyâmü'l-Heyl, s. 291; Nesâî, Kübrâ, V, 20.

⁷⁸⁹ Beyhakî, Şuab, III, 502; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 587.

⁷⁹⁰ İbni Asâkir, LII, 230.

Kur'an Okumak

۷۹۱- إذا قرأ ابن آدم السجدة فسجد اعتزل الشيطان يبكي يقول يا ويله أمر ابن آدم بالسجود فسجد فله الجنة وأمرت بالسجود فعصيت فلي النار. صح

791. İnsanoğlu secde ayetini okuyup secde edince şeytan ağlayarak yanından uzaklaşır ve şöyle der: "Vay halime, insanoğlu secdeyle emrolundu, o da secde edip cenneti hak etti. Bana da secde etmem emrolundu, ben ise emre karşı gelip cehenneme müstehak oldum."⁷⁹¹

۷۹۲- إذا قرأ القارئ فأخطأ أو لحن أو كان أعجمياً كتبه الملك كما أنزل. ض

792. Kur'an okuyan kişi, okurken hata yapıp şaşırırsa veya yabancı olur da harfleri iyi çıkaramazsa melek onu nazil olduğu şekilde yazar.⁷⁹²

۷۹۳- إذا قرأ الإمام فأنصتوا. صح

793. İmam, Kur'an okurken siz susup dinleyin.⁷⁹³

۷۹۴- إذا قرأ الرجل القرآن واختشى من أحاديث رسول الله وكان هناك غريزة كان خليفة من خلفاء الأنبياء. ض

794. Kişi Kur'an okur, göğsü Resulullah'ın hadisleriyle dolar, kendisinde ince bir anlayış da bulunursa o kimse peygamberlerin halifelelerinden bir halife gibi olur.⁷⁹⁴

۷۹۵- إذا قُرب لأحدكم طعامه وفي رجليه نعلان فلينزغ نعليه فإنه أروح للقدمين وهو من السنة. ض

795. Birinize yemek ikram olduğunda ayaklarındaki ayakkabılarını çıkarsın. Zira bu durum hem ayakları rahatlatır, hem de sünnettir.⁷⁹⁵

⁷⁹¹ Müslim, İmân 133; İbni Mâce, İkâme 70; Ahmed, II, 443.

⁷⁹² Deylemî, I, 289.

⁷⁹³ Münâvî, I, 416.

⁷⁹⁴ Râfiî, Târih, I, 126; Ahmed el-Ğumârî, Muğîr, s. 17.

⁷⁹⁵ Ebû Ya'lâ, VII, 199.

۷۹۶- إِذَا قَضَى الْعَبْدُ فِي الْعَمَلِ ابْتِلَاءَ اللَّهِ تَعَالَى بِأَلْهَمٍ. ح

796. Kul amelinde kusurlu davranırsa, Allah Teala onu üzüntülere mübtela eder.⁷⁹⁶

۷۹۷- إِذَا قَضَى اللَّهُ تَعَالَى لِعَبْدٍ أَنْ يَمُوتَ بِأَرْضٍ جَعَلَ اللَّهُ لَهُ إِلَيْهَا حَاجَةً. ح

797. Allah Teala, bir kulun bir yerde ölmesini takdir etmişse, onun oraya gitmesine sebep olacak bir ihtiyaç yaratır.⁷⁹⁷

۷۹۸- إِذَا قَضَى أَحَدُكُمْ حَاجَةً فَلْيُعْجِلِ الرَّجُوعَ إِلَى أَهْلِهِ فَإِنَّهُ أَكْبَرُ لَأَجْرِهِ. ص

798. Biriniz haccını tamamladığında ailesine dönmekte acele etsin. Zira böyle yapması sevap bakımından daha büyüktür.⁷⁹⁸

۷۹۹- إِذَا قَضَى أَحَدُكُمْ الصَّلَاةَ فِي مَسْجِدِهِ فَلْيَجْعَلْ لِبَيْتِهِ نَصِيباً مِنْ صَلَاتِهِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَاعِلٌ فِي بَيْتِهِ مِنْ صَلَاتِهِ خَيْرًا. ص

799. Biriniz mescidde namaz kıldığı zaman, o namazdan evine bir pay ayırsın. Zira Allah Teala, o namazdan dolayı evine bereket verir.⁷⁹⁹

۸۰۰- إِذَا قَعَدَ أَحَدُكُمْ إِلَى أَخِيهِ فَلْيَسْأَلْهُ تَقْفَاهُ وَلَا يَسْأَلْهُ تَعْنَتًا. ض

800. Biriniz din kardeşinin yanında oturduğunda ona öğrenmek maksadıyla soru sorsun, onu güç durumda bırakmak için ona soru sormasın.⁸⁰⁰

۸۰۱- إِذَا قُلْتَ لِصَاحِبِكَ وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَنْصِتْ فَقَدْ لَقِيتَ.

801. Cuma günü imam hutbe okurken yanındakine "Sus!" bile desen, boş bir iş yapmış olursun.⁸⁰¹

⁷⁹⁶ Ahmed, Zühed, s. 10; Hatib, VII, 111; Deylemî, I, 290.

⁷⁹⁷ Tirmizî, Kader 11.

⁷⁹⁸ Dârekutnî, II, 300; Hâkim, I, 650; Beyhakî, V, 259

⁷⁹⁹ İbnî Ebî Şeybe, II, 60; Ahmed, III, 315.

⁸⁰⁰ Deylemî, I, 299; Ahmed el-Ğumârî, Muğîr, s. 17.

⁸⁰¹ Ahmed, II, 396, 474.

٨٠٢- إِذَا قُمْتَ فِي صَلَاتِكَ فَصَلِّ صَلَاةَ مُودَعٍ وَلَا تَكَلِّمْ بِكَلَامٍ تَعْتَذِرُ مِنْهُ وَاجْمَعْ
الإِيَّاسَ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ. صح

802. Namaza durduğunda son namazınmış gibi kıl, sonradan özür dileyeyeceğin bir şey söyleme, insanların elindeki şeylerden de ümidini kes.⁸⁰²

٨٠٣- إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ أَتَيْتَ بِالْمَوْتِ كَالْكَبْشِ الْأَمْلَحِ فَيُوقَفُ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ
فَيُذْبَحُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ فَلَوْ أَنَّ أَحَدًا مَاتَ فَرَحًا لَمَاتَ أَهْلُ الْجَنَّةِ وَلَوْ أَنَّ أَحَدًا مَاتَ
حُزْنًا لَمَاتَ أَهْلُ النَّارِ. ح

803. Kıyamet günü ölüm beyaz bir koç şeklinde getirilir, cennet ve cehennemın ortasında durdurulur. Sonra insanların gözü önünde boğazlanır. Sevincinden ölen biri olsaydı, o anda cennet ehli sevincinden dolayı ölür, eğer üzüntüsünden dolayı ölen biri olsaydı, cehennem ehli de kederinden ölürdü.⁸⁰³

٨٠٤- إِذَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ كَانَ عَلَى كُلِّ بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْمَسْجِدِ مَلَائِكَةٌ يَكْتُبُونَ
الْأَوَّلَ فَلِأَوَّلٍ فَإِذَا جَلَسَ الْإِمَامُ طَوَّأُوا الصُّحُفَ وَجَاءُوا يَسْتَمِعُونَ الذِّكْرَ وَمَثَلُ
الْمُهَجَّرِ كَمَثَلِ الَّذِي يُهْدَى الْبَدَنَةُ ثُمَّ كَالَّذِي يُهْدَى بِقَرَّةٍ ثُمَّ كَالَّذِي يُهْدَى الْكَبْشُ ثُمَّ
كَالَّذِي يُهْدَى الدَّجَاجَةُ ثُمَّ كَالَّذِي يُهْدَى الْبَيْضَةُ.

804. Cuma günü, bütün mescidlerin kapılarında melekler hazır bulunur, gelenleri öncelik sırasına göre defterlerine yazarlar. İmam minbere oturduğunda defterleri dürer ve hutbeyi dinlemeye başlarlar. Önce gelenlere bir deve kurban etmiş gibi, ondan sonra gelene bir inek kurban etmiş gibi, ondan sonra gelene bir koç kurban etmiş gibi, ondan sonra gelene bir tavuk tasadduk etmiş gibi, ondan sonra gelene de bir yumurta vermiş gibi sevap yazarlar.⁸⁰⁴

⁸⁰² İbni Mâce, Züh'd 15; Ahmed, V, 12.

⁸⁰³ Buhârî, Tefsîr 19; Tirmizî, Cennet 20, Tefsîr 19; Ahmed, II, 377.

⁸⁰⁴ Buhârî, Cuma 31; Müslim, Cuma 24; Nesâî, İmâne 59 Cuma 13; İbni Mâce, İkâme 82; Ahmed, II, 239.

٨٠٥- إِذَا كَانَ جُنْحُ اللَّيْلِ فَكُفُّوا صَيَّانَكُمْ فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ تَنْتَشِرُ حِينَئِذٍ فَإِذَا ذَهَبَ سَاعَةٌ مِنَ اللَّيْلِ فَخَلُّوهُمْ فَأَغْلِقُوا الْأَبْوَابَ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ بَابًا مُغْلَقًا وَأَوْكُوا قِرْبَكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ وَخَمَرُوا آيَتَكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّ تَعَرَّضُوا عَلَيْهَا شَيْئًا وَأَطْفَنُوا مَصَابِيحَكُمْ. صح

805. Gece karanlığı çöktüğünde çocuklarınızı dışarı çıkarmayın. Zira şeytanlar o vakitte yeryüzüne dağılırlar. Gecenin bir kısmı geçince de onların çıkmalarına engel olmayın. Kapıları kapatın, Allah'ın adını anın. Çünkü şeytan kapalı kapıyı açamaz. Tulumların ağzını bağlayın, Allah'ın adını anın. Kapların ağzını örtün, Allah'ın adını anın. Enine bir çöp bile olsa koyun, lambalarınızı da söndürün.⁸⁰⁵

٨٠٦- إِذَا كَانَ يَوْمٌ صَوْمٌ أَحَدِكُمْ فَلَا يَزِفْتُ وَلَا يَجْهَلُ فَإِنْ أَمُرُّ شَاتَمَهُ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي صَائِمٌ إِنِّي صَائِمٌ. صح

806. Biriniz oruçlu olduğu gün çirkin sözler söylemesin, cahilce davranışlarda bulunmasın. Şayet birisi kendisine sataşır veya kavgaya kalkarsa ona "Ben oruçluyum, ben oruçluyum" desin.⁸⁰⁶

٨٠٧- إِذَا كَانَ آخِرُ الزَّمَانِ وَاخْتَلَفَتِ الْأَهْوَاءُ فَعَلَيْكُمْ بِدِينِ أَهْلِ الْبَادِيَةِ وَالنِّسَاءِ. ض

807. Ahir zamanda heva ve hevesler çoğaldığında, çöldeki insanların ve kadınların dinine sarılın.⁸⁰⁷

٨٠٨- إِذَا كَانَ الْجِهَادُ عَلَى بَابٍ أَحَدِكُمْ فَلَا يَخْرُجُ إِلَّا بِإِذْنِ أَبِيهِ. ض

808. Cihad imkanı birinizin kapısı önünde olsa bile, ana babasının iznini almadan o cihada çıkmasın.⁸⁰⁸

⁸⁰⁵ Ahmed, III, 301; İbni Huzeyme, I, 68.

⁸⁰⁶ Buhârî, Savm 2; Müslim, Sıyâm 160, 163; Ebû Dâvûd, Savm 25; Nesâî, Sıyâm 42; İbni Mâce, Sıyâm 21; Ahmed, II, 245, 257.

⁸⁰⁷ İbni Hibbân, Zuafâ, II, 264; Deylemî, I, 256.

⁸⁰⁸ İbni Adî, IV, 337.

٨٠٩- إِذَا كَانَ لِأَحَدِكُمْ شَعْرٌ فَلْيُكْرِمَهُ. صح

809. Birinizin saçı varsa ona iyi baksın.⁸⁰⁹

٨١٠- إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ فِي الشَّمْسِ فَقَلِّصْ عَنْهُ الظِّلَّ وَصَارَ بَعْضُهُ فِي الظِّلِّ وَبَعْضُهُ فِي الشَّمْسِ فَلْيَقُمْ. ض

810. Biriniz güneşte iken üzerinden gölge çekilir, vücudunun bir kısmı gölgede, bir kısmı da güneşte kalırsa bulunduğu o yerden kalsın.⁸¹⁰

٨١١- إِذَا كَانَ لِلرَّجُلِ عَلَى الرَّجُلِ حَقٌّ فَأَخْرَهُ إِلَى أَجَلِهِ كَانَ لَهُ صَدَقَةٌ فَإِنْ أَخْرَهُ بَعْدَ أَجَلِهِ كَانَ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ صَدَقَةٌ. ض

811. Birisinin diğeri üzerinde alacağı olur da onu belli bir vakte kadar ertelerse, bu onun için bir sadaka olur. Eğer vadesi geldiğinde bu süreyi daha da uzatırsa, geçen her gün için bir sadaka sevabı kazanır.⁸¹¹

٨١٢- إِذَا كَانَ فِي آخِرِ الزَّمَانِ لَا بُدَّ لِلنَّاسِ فِيهَا مِنَ الدَّرَاهِمِ، وَالْدَّنَانِيرِ يَقِيمُ الرَّجُلُ بِهَا دِينَهُ وَذُنْيَاهُ. ض

812. Ahir zamanda insanlara dinar dirhem gerekecek. Ta ki, onunla dinlerini ve dünyalarını ayakta tutabilsinler.⁸¹²

٨١٣- إِذَا كَانَ اثْنَانِ يَتَنَاجِيَانِ فَلَا تَدْخُلَ بَيْنَهُمَا.

813. İki kişi kendi aralarında gizlice konuşuyorlarsa, aralarına girme.⁸¹³

٨١٤- إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ فَقِيرًا فَلْيَبْدَأْ بِنَفْسِهِ فَإِنْ كَانَ فَضْلٌ فَعَلَى عِيَالِهِ فَإِنْ كَانَ فَضْلٌ فَعَلَى ذِي قَرَابَتِهِ فَإِنْ كَانَ فَضْلٌ فَهَاهُنَا وَهَاهُنَا. صح

⁸⁰⁹ Ebû Dâvûd, Tereccül 3.

⁸¹⁰ Beyhakî, III, 236; Münziri, IV, 29.

⁸¹¹ Taberânî, XVIII, 240; Heysemî, IV, 135.

⁸¹² Taberânî, XX, 279; Heysemî, IV, 65.

⁸¹³ İbni Asâkir, XXI, 280.

814. Biriniz fakirse önce kendisinden başlasın. Elindeki artarsa sonra ailesine harcasın, tekrar artarsa yakın akrabasına versin. Yine de artarsa şuna buna tasadduk etsin.⁸¹⁴

۸۱۵- إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ يُصَلِّي فَلَا يَبْصُقْ قَبْلَ وَجْهِهِ فَإِنَّ اللَّهَ قَبْلَ وَجْهِهِ إِذَا صَلَّى. صح

815. Biriniz namaz kılarken yüzü tarafına tükürmesin. Zira o namaz kılarken Allah Teala onun yüzü tarafındadır.⁸¹⁵

Kıyamet Günü

۸۱۶- إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ كُنْتُ إِمَامَ النَّبِيِّنَ وَخَطِيبَهُمْ وَصَاحِبَ شَفَاعَتِهِمْ غَيْرَ فَخْرٍ صح

816. Kıyamet gününde ben peygamberlerin önderi, hatibi ve şefaati sahibi olurum. Bunda övünmek yok.⁸¹⁶

۸۱۷- إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ نُودِيَ أَيْنَ أَبْنَاءُ السَّيِّئِ وَهُوَ الْعُمُرُ الَّذِي قَالَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ أَوَلَمْ نَعْمَرْكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مِنْ تَذَكَّرٍ. ض

817. Kıyamet günü, "Nerede altmışlıklar?" diye seslenilir. Bu yaş Allah Teala'nın, "Size düşünüp ibret alan bir kimseye yetecek kadar ömür vermedik mi?" dediği yaştır.⁸¹⁷

۸۱۸- إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ نَادَى مُنَادٍ لَا يَرْفَعَنَّ أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ كِتَابَهُ قَبْلَ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ. ض

818. Kıyamet günü, bir nidacı şöyle seslenir: "Bu ümmetten hiç kimse amel defterini Ebu Bekir ve Ömer'den önce yukarı kaldırmamasın."⁸¹⁸

۸۱۹- إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ دَعَا اللَّهُ تَعَالَى بِعَبْدٍ مِنْ عِبِيدِهِ فَيَقِفُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَيَسْأَلُهُ عَنْ جَاهِهِ كَمَا يَسْأَلُهُ عَنْ مَالِهِ. ض

⁸¹⁴ Abdürrezzâk, IX, 143; Ahmed, III, 305; İbni Hibbân, VIII, 131.

⁸¹⁵ Buhârî, Salât 33, 38; Müslim, Zühd 74; Nesâî, Mesâcid 31.

⁸¹⁶ İbni Mâce, Zühd 37; Ahmed, V, 137, 138.

⁸¹⁷ Taberânî, XI, 177; Heysemî, VII, 97; Ayet için bk. Fâtır (35), 37.

⁸¹⁸ İbni Asâkir, IVL, 159; Ğumârî, Muğîr, s. 17.

819. Kıyamet gününde Allah Teala kullarından birini çağırır. Onu huzurunda durdurarak ona malının hesabını sorduğu gibi makamının da hesabını sorar.⁸¹⁹

۸۲۰- إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ أَعْطَى اللَّهُ تَعَالَى كُلَّ رَجُلٍ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ رَجُلًا مِنَ الْكُفَّارِ فَيَقَالُ لَهُ هَذَا فِدَاؤُكَ مِنَ النَّارِ.

820. Kıyamet günü, Allah Teala bu ümmetten her birine kafirlerden bir adam verir. Ardından kendisine "Bu senin cehennemden kurtuluş fidyendir" denilir.⁸²⁰

۸۲۱- إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ بَعَثَ اللَّهُ إِلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ مَلَكًا مَعَهُ كَافِرٌ فَيَقُولُ الْمَلَكُ لِلْمُؤْمِنِ يَا مُؤْمِنُ هَٰذَا الْكَافِرُ فَهَذَا فِدَاؤُكَ مِنَ النَّارِ. ح

821. Kıyamet günü, Allah Teala her mümine yanında bir kafir olan bir melek gönderir. Melek o mümine "Ey mümin! Bu kafir senin cehennemden kurtuluş fidyendir" der.⁸²¹

۸۲۲- إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ نَادَى مُنَادٍ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُبِ يَا أَهْلَ الْجَمْعِ عُصُوا أَنْبَارَكُمْ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ مُحَمَّدٍ حَتَّى تَمُرَّ. صَح

822. Kıyamet günü bir münadi perdeler arkasından şöyle seslenir: "Ey mahşer halkı! Muhammed'in kızı Fatıma geçinceye kadar gözlerinizi kapatın."⁸²²

۸۲۳- إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ نَادَى مُنَادٍ مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لِيُغَيَّرَ اللَّهُ فَلْيَطْلُبْ ثَوَابَهُ مِنْ عَمَلِهِ لَهُ. ض

823. Kıyamet günü bir münadi şöyle seslenir: "Kim Allah'dan başkası için amel ettiyse mükafatını ondan istesin."⁸²³

⁸¹⁹ Temmâm, I, 50; Taberânî, Evsat, I, 142; Hatîb, VIII, 99.

⁸²⁰ İbni Mâce, Zühhd 34; Ahmed, IV, 402.

⁸²¹ Taberânî, Evsat, I, 5.

⁸²² Temmâm, I, 176; Hâkim, III, 166.

⁸²³ Münâvî, I, 429.

۸۲۴- إِذَا كَانَتْ الْفِتْنَةُ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ فَاتَّخِذْ سَيْفًا مِنْ حَشَبٍ.

824. Müslümanlar arasında fitne meydana geldiğinde, kendine tah-tadan bir kılıç edin.⁸²⁴

۸۲۵- إِذَا كَانَتْ أَمْرَاؤُكُمْ حَيَارَكُمْ وَأَغْنِيَاؤُكُمْ سَمَحَاؤُكُمْ وَأُمُورُكُمْ شُورَى بَيْنَكُمْ فَظَهَرُ الْأَرْضِ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ بَطْنِهَا وَإِذَا كَانَتْ أَمْرَاؤُكُمْ أَشْرَارُكُمْ وَأَغْنِيَاؤُكُمْ بُخْلَاءُكُمْ وَأُمُورُكُمْ إِلَى نِسَائِكُمْ فَبَطْنُ الْأَرْضِ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ ظَهْرِهَا.

825. İçinizdeki iyiler idarecileriniz, cömertler zenginleriniz olduğu ve işleriniz istişareyle yürütüldüğü zaman toprağın üstü sizin için altından daha hayırlıdır. Kötüleriniz idareci, cimrilерiniz zengin olduğu ve işleriniz de kadınlarınıza kaldığı zaman toprağın altı, sizin için üstünden daha hayırlıdır.⁸²⁵

۸۲۶- إِذَا كَانَتْ عِنْدَ الرَّجُلِ امْرَأَتَانِ فَلَمْ يَغْدِلْ بَيْنَهُمَا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَشِقُّهُ سَاقِطٌ. صح

826. Bir kimsenin iki eşi olur da onlar arasında adalet gözetmezse, kıyamet günü bir tarafı felçli olarak gelir.⁸²⁶

Üç Kişi

۸۲۷- إِذَا كَانُوا ثَلَاثَةً فَلَا يَتَنَاجَوْنَ اثْنَانِ دُونَ الثَّالِثِ. صح

827. Üç kişi bir araya geldiğinde ikisi, üçüncü dışında aralarında gizlice konuşmasın.⁸²⁷

۸۲۸- إِذَا كَانُوا ثَلَاثَةً فَلْيُؤَمِّمَهُمْ أَحَدُهُمْ وَأَحَقُّهُمْ بِالْإِمَامَةِ أَقْرَبُهُمْ. صح

828. Üç kişi bir araya geldiğinde birisi onlara imam olsun. İmamlığa en layık olanları da Kur'an'ı en iyi okuyanlardır.⁸²⁸

⁸²⁴ Tirmizi Fiten 33; İbni Mâce, Fiten 10; Ahmed, V, 69, VI, 393.

⁸²⁵ Tirmizî, Fiten 78.

⁸²⁶ Tirmizî, Nikâh 42.

⁸²⁷ Buhârî, İstizân 47; Müslim, Selâm 37, 38.

⁸²⁸ Müslim, Mesâcid 289-291; Ahmed, III, 24, 553

٨٢٩- إذا كانوا ثلاثة فليؤمهم أقرؤهم لكتاب الله فإن كانوا في القراءة سواء فأكبرهم سنًا فإن كانوا في السن سواء فأحسنهم وجهًا. ض

829. Üç kişi biraraya geldiğinde, onlara içlerinden Allah'ın kitabını en iyi okuyan imam olsun. Onlar okumada eşitseler, yaş bakımından daha büyük olan öne geçsin. Yaşta da eşitseler, o zaman yüz bakımından daha güzel olan imamlığa geçsin.⁸²⁹

٨٣٠- إذا كبر العبد سترت تكبيرته ما بين السماء والأرض من شيء.

830. Kul, tekbir getirdiğinde onun tekbiri gökle yer arasını doldurur.⁸³⁰

Yazma

٨٣١- إذا كتب أحدكم كتاباً فليترئه فإنه أنجح لحاجته. ض

831. Biriniz bir mektup yazdığında onu toprağa değdirsin. Böyle yapması amacına ulaşmada kendisine daha çok yardımcı olur.⁸³¹

٨٣٢- إذا كتب أحدكم إلى أحد فليبدأ بنفسه. ض

832. Biriniz din kardeşine bir mektup yazdığında önce kendinden başlasın.⁸³²

٨٣٣- إذا كتب أحدكم إلى إنسان فليبدأ بنفسه وإذا كتب فليترب كتابه فهو

أنجح. ض

833. Biriniz arkadaşına bir mektup yazdığında önce kendinden başlasın, yazdığı mektubunu toprağa değdirsin. Böyle yapması hedefine ulaşmada kendisine daha çok yardımcı olur.⁸³³

⁸²⁹ Beyhakî, III, 121.

⁸³⁰ Hatîb, XI, 86.

⁸³¹ Deylemî, I, 296; Semânî, Edebü'l-ımlâ, I, 174; İbni Asâkir, VI, 310.

⁸³² Heysemî, X, 34.

⁸³³ Taberânî, Evsat, III, 23; Heysemî, VIII, 99; Aclûnî, I, 100.

٨٣٤- إِذَا كَتَبَ أَحَدُكُمْ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فَلْيَمُدِّ الرَّحْمَنَ. ض

834. Biriniz besmele yazdığı zaman Rahman kelimesini uzatsın.⁸³⁴

٨٣٥- إِذَا كَتَبْتَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فَبَيِّنِ السَّيْنَ فِيهِ. ض

835. Biriniz besmele yazdığı zaman ondaki sin harfini açık yazsın.⁸³⁵

٨٣٦- إِذَا كَتَبْتَ فَضَعْ قَلَمَكَ عَلَى أَذْنِكَ فَإِنَّهُ أَذْكُرُ لَكَ. ض

836. Bir şey yazarken kalemi kulağına koy, böyle yapman yazacağın şeyi sana daha iyi hatırlatır.⁸³⁶

٨٣٧- إِذَا كَتَبْتُمُ الْحَدِيثَ فَاصْنَعُوا بِإِسْنَادِهِ فَإِنْ يَكُ حَقًّا كُنْتُمْ شُرَكَاءَ فِي الْأَجْرِ وَإِنْ يَكُ بَاطِلًا كَانَ وَزْرُهُ عَلَيْهِ. ض

837. Bir hadis yazdığınız zaman, onu isnadıyla birlikte yazın. Eğer yazdığınız hadis doğruysa sevapta ona ortak olursunuz, yalansa günahı onu uydurana aittir.⁸³⁷

Günahlar

٨٣٨- إِذَا كَثُرَتْ ذُنُوبُ الْعَبْدِ فَلَمْ يَكُنْ لَهُ مِنَ الْعَمَلِ مَا يُكَفِّرُهَا ابْتَلَاهُ اللَّهُ بِالْحُزْنِ لِيُكَفِّرَهَا عَنْهُ. ح

838. Kulun günahı çoğalıp ona keffaret olabilecek ameli olmazsa, Allah Teala o kula bir üzüntü verir ki, günahlarına keffaret olsun.⁸³⁸

٨٣٩- إِذَا كَثُرَتْ ذُنُوبُكَ فَاسْقِ الْمَاءَ عَلَى الْمَاءِ تَتَنَاطَرُ كَمَا يَتَنَاطَرُ الْوَرَقُ مِنَ الشَّجَرِ فِي الرِّيحِ الْعَاصِفِ. ض

⁸³⁴ Hatîb, Câmi, I, 267; Deylemî, I, 296.

⁸³⁵ Hatîb, XII, 340; Deylemî, I, 278; İbni Asâkir, XVI, 6.

⁸³⁶ İbni Adî, V, 134; İbni Asâkir, XIV, 455.

⁸³⁷ İbni Asâkir, XXXVI, 390; Zehebî, Mîzân, VI, 408.

⁸³⁸ Ahmed, VI, 157.

839. Günahların çoğaldığında insanlara bol bol su dağıt ki, fırtınalı bir rüzgarda ağaçlardan yaprakların döküldüğü gibi günahların dökülsün.⁸³⁹

٨٤٠ - إِذَا كَذَبَ الْعَبْدُ كَذِبَةً تَبَاعَدَ عَنْهُ الْمَلَكُ مِثْلًا مِنْ تَنَنٍ مَا جَاءَ بِهِ. ح

840. Kul, yalan söylediği zaman ondan gelen kötü kokudan dolayı, melekler kendisinden bir mil uzaklaşır.⁸⁴⁰

Çeşitli Ameller

٨٤١ - إِذَا كُنْتُمْ فِي سَفَرٍ فَأَقِلُّوا الْمُكْتَّ فِي الْمَنَازِلِ. ض

841. Yolculuklarda mola yerlerinde fazla durmayın.⁸⁴¹

٨٤٢ - إِذَا كُنْتُمْ ثَلَاثَةً فَلَا يَتَنَاجَى رَجُلَانِ دُونَ الْآخَرِ حَتَّى تَتَخَلَّطُوا بِالنَّاسِ فَإِنَّ ذَلِكَ يُخْزِنُهُ. صَح

842. Üç kişi olduğunuz zaman iki kişi insanlara karışmadıkça kendi aralarında fısıltıyla konuşmasın. Çünkü böyle bir durum üçüncü kişiyi üzer.⁸⁴²

٨٤٣ - إِذَا لَبِسْتُمْ وَإِذَا تَوَضَّأْتُمْ فَاْبْدُوا بِمَيَامِينِكُمْ. صَح

843. Elbise giyerken ve abdest alırken sağdan başlayın.⁸⁴³

٨٤٤ - إِذَا لَعِبَ الشَّيْطَانُ بِأَخْدِكُمْ فِي مَنَامِهِ فَلَا يُحَدِّثْ بِهِ النَّاسَ. صَح

844. Şeytan rüyada birinizle oynadığında, kişi bunu başkalarına anlatmasın.⁸⁴⁴

٨٤٥ - إِذَا لَعَنَ آخِرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَوَّلَهَا فَمَنْ كَتَمَ حَدِيثًا فَقَدْ كَتَمَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيَّ. ض

⁸³⁹ Haṭīb, VI, 403; Zehebî, Mizân, VII, 73.

⁸⁴⁰ Tirmizî, Birr 46.

⁸⁴¹ Ebû Nuayyî, Aḥbâru İsbahân, II, 52; Deylemî, I, 145.

⁸⁴² Ahmed, I, 425.

⁸⁴³ Ebû Dâvûd, Libâs; 41; Ahmed, II, 354.

⁸⁴⁴ Müslim, Rüyâ 16; İbni Mâce, Rüyâ 5; Ahmed, III, 315.

845. Bu ümmetin sonra gelenleri önce gelenlerine lanet okuduğu zaman, bir hadisi gizleyen kimse Allah'ın bana indirdiği Kur'an'ı gizleyen kimse gibi olur.⁸⁴⁵

٨٤٦- إِذَا لَقِيَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَإِنْ حَالَتْ بَيْنَهُمَا شَجَرَةٌ أَوْ حَائِطٌ أَوْ حَجَرٌ ثُمَّ لَقِيَهُ فَلْيَسَلِّمْ عَلَيْهِ. ح

846. Biriniz din kardeşiyle karşılaştığı zaman ona selam versin. Aralarına bir ağaç, duvar veya taş gibi bir engel girer sonra tekrar karşılaşırlarsa yine ona selam versin.⁸⁴⁶

٨٤٧- إِذَا لَقِيتَ الْحَاجَّ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَصَافِحْهُ وَمُرَّهُ أَنْ يَسْتَغْفِرَ لَكَ قِيلَ أَنْ يَدْخُلَ بَيْتَهُ فَإِنَّهُ مَغْفُورٌ لَهُ. ح

847. Hacdan gelen biriyle karşılaştığında ona selam ver, onunla musafaha et ve evine girmeden önce ondan kendin için Allah'dan mağfiret dilemesini iste. Çünkü o günahları bağışlanan biridir.⁸⁴⁷

٨٤٨- إِذَا لَمْ يُبَارَكَ لِلرَّجُلِ فِي مَالِهِ جَعَلَهُ فِي الْمَاءِ وَالطِّينِ. ض

848. Kişinin malına bereket ihsan edilmediği zaman kişi, malını suya ve çamura harcar.⁸⁴⁸

٨٤٩- إِذَا مَاتَ الْمَيِّتُ تَقُولُ الْمَلَائِكَةُ مَا قَدَّمَ وَتَقُولُ النَّاسُ مَا خَلَّفَ. ض

849. Kişi öldüğünde melekler, "Önünden ne gönderdi?" diye sorarlar. İnsanlar da "Geriye ne bıraktı?" derler.⁸⁴⁹

٨٥٠- إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ أَوْ عِلْمٌ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ. ض

⁸⁴⁵ İbni Mâce, Mukaddime 24.

⁸⁴⁶ Münâvî, I, 436.

⁸⁴⁷ Ahmed, II, 69, 128.

⁸⁴⁸ Beyhakî, Şuab, VII, 394; Deylemî, I, 340.

⁸⁴⁹ İbni Ebî Şeybe, VII, 127; Beyhakî, Şuab, VII, 328; Deylemî, I, 283.

850. Kişi öldüğünde üç şey dışında ameli kesilir. Onlar sadaka-i cariyeye, kendisinden faydalanılan ilim ve kendisi için dua eden hayırlı bir evladdır.⁸⁵⁰

٨٥١- إِذَا مَاتَ أَحَدُكُمْ عُرِضَ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ يُقَالُ لَهُ هَذَا مَقْعَدُكَ حَتَّى يَبْعَثَكَ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صح

851. Biriniz öldüğünde sabah akşam ona ahiretteki yeri gösterilir. Eğer o kişi cennet ehlinden ise cennetteki yeri, cehennem ehlinden ise cehennemdeki yeri arz olunur ve kendisine şöyle denilir: "Burası kıyamet günü Allah'ın seni göndereceği yerindir."⁸⁵¹

٨٥٢- إِذَا مَاتَ صَاحِبُكُمْ فَدَعُوهُ لَا تَقْعُوا فِيهِ. صح

852. Arkadaşınız öldüğünde onu bırakın, aleyhinde konuşmayın.⁸⁵²

٨٥٣- إِذَا مَاتَ صَاحِبُ بِدْعَةٍ فَقَدْ فُتِحَ فِي الْإِسْلَامِ فَتْحٌ. صح

853. Bir bidatçı öldüğünde, İslam'da bir fetih gerçekleşmiştir.⁸⁵³

٨٥٤- إِذَا مَاتَ وَلَدُ الْعَبْدِ قَالَ اللَّهُ لِمَلَائِكَتِهِ قَبَضْتُمْ وَلَدَ عَبْدِي. فَيَقُولُونَ نَعَمْ. فَيَقُولُ قَبَضْتُمْ ثَمَرَةَ فُؤَادِهِ. فَيَقُولُونَ نَعَمْ. فَيَقُولُ مَاذَا قَالَ عَبْدِي فَيَقُولُونَ حَمْدَكَ وَاسْتَزَجَعَ. فَيَقُولُ اللَّهُ ابْنُوا لِعَبْدِي بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَسَمُّوهُ بَيْتَ الْحَمْدِ. ح

854. Bir kulun çocuğu öldüğünde Allah Teala meleklerine "Kulumun evladını mı aldınız?" diye sorar. Onlar, "Evet" derler. Allah Teala, "Onun gönlünün meyvesini mi aldınız?" buyurur. Melekler, yine "Evet" derler. Allah Teala, "Kulum ne dedi?" diye sorar. Onlar, "Sana hamdetti ve sana döneceğini belirtti derler." Bunun üzerine Allah Teala şöyle buyurur: "Kulum için cennette bir köşk yapın ve ona Hamd Köşkü adını verin."⁸⁵⁴

⁸⁵⁰ Müslim, Vasıyet 14; Ebû Dâvûd, Vasâya 14; Tirmizî, Ahkâm 36; Nesâî, Vasâya 8.

⁸⁵¹ Buhârî, Cenâiz-90; Bed'ül-Halk 8; Rikâk 42; Müslim, Cennet 65-66.

⁸⁵² Münâvî, I, 429.

⁸⁵³ Hatîb, IV, 158; Deylemî, I, 285.

⁸⁵⁴ Ebû Dâvûd, Edeb 42.

۸۵۵- إِذَا مُدِّحَ الْمُؤْمِنُ فِي وَجْهِهِ رَبَّ الْإِيمَانِ فِي قَلْبِهِ. ض

855. Mümin yüzüne karşı medhedildiğinde kalbindeki imanı artar.⁸⁵⁵

۸۵۶- إِذَا مُدِّحَ الْفَاسِقُ غَضِبَ الرَّبُّ وَاهْتَزَّ لِذَلِكَ الْعَرْشُ. ض

856. Fasık biri övüldüğünde Allah Teala gazaplanır ve bundan dolayı Arş sallanır.⁸⁵⁶

۸۵۷- إِذَا مَرَرْتَ بِبَلَدَةٍ لَيْسَ فِيهَا سُلْطَانٌ فَلَا تَدْخُلْهَا إِنَّمَا السُّلْطَانُ ظِلُّ اللَّهِ وَرَمْحُهُ فِي الْأَرْضِ. ض

857. Bir beldeye uğradığında eğer o beldenin sultanı yoksa oraya girme! Zira sultan yeryüzünde Allah'ın gölgesi ve mızrağıdır.⁸⁵⁷

۸۵۸- إِذَا مَرَرْتُمْ بِأَهْلِ الشَّرِّ فَسَلِّمُوا عَلَيْهِمْ تَطْفَأَ عَنْكُمْ شَرُّهُمْ وَثَابَرَتْهُمْ. ض

858. Şerri dokunabilecek kötü adamlara rastladığınızda onlara selam verin ki, onlar size karşı olan kötü düşüncelerinden vazgeçsinler.⁸⁵⁸

Cennet Bahçeleri

۸۵۹- إِذَا مَرَرْتُمْ بِرِیَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعُوا قَالُوا وَمَا رِیَاضُ الْجَنَّةِ قَالَ جِلْقُ الذِّكْرِ. صَح

859. Cennet bahçelerine uğradığınızda oralardan istifade edin. Cennet bahçeleri nedir? denildiğinde Efendimiz "zikir meclisleridir" buyurdu.⁸⁵⁹

۸۶۰- إِذَا مَرَرْتُمْ بِرِیَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعُوا قَالُوا وَمَا رِیَاضُ الْجَنَّةِ قَالَ مَجَالِسُ الْعِلْمِ. ض

860. Cennet bahçelerine uğradığınızda onlardan yararlanın. "Cennet bahçeleri nedir?" diye soruldu. Efendimiz "ilim meclisleridir" buyurdu.⁸⁶⁰

⁸⁵⁵ Taberânî, I, 170; Heysemî, VIII, 119.

⁸⁵⁶ İbni Ebî'd-Dünyâ, Zemmü'l-gıbe, s.149; İbni Adî, V, 279; Beyhakî, Şuab, IV, 230.

⁸⁵⁷ Beyhakî, VIII, 162; a. mlf., Şuab, VI, 18.

⁸⁵⁸ Beyhakî, Şuab, VI, 461.

⁸⁵⁹ Tirmizî, Daavât 82, 83; Ahmed, III, 150.

⁸⁶⁰ Ahmed, III, 150; Taberânî, Duâ, I, 528; Beyhakî, Şuab, I, 398.

٨٦١- إِذَا مَرَرْتُمْ بِرِيَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعُوا قِيلَ وَمَا رِيَاضُ الْجَنَّةِ قَالَ الْمَسَاجِدُ قِيلَ وَمَا الرَّعْيُ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

861. Cennet bahçelerinden geçerken onlardan istifade edin. "Cennet bahçeleri nedir?" diye soruldu. Efendimiz "mescidlerdir" buyurdu. "İstifade etmek nedir?" diye soruldu. Efendimiz "sübhânallah, elhamdülillah ve Allahu ekberdir" buyurdu.⁸⁶¹

٨٦٢- إِذَا مَرَّ أَحَدُكُمْ فِي مَسْجِدِنَا أَوْ فِي سُوْقِنَا وَمَعَهُ نَبْلٌ فَلْيُمْسِكْ عَلَى نِصَالِهَا بِكَفِّهِ لَا يَغْفِرَ مُسْلِمًا. صح

862. Biriniz yanında okları bulunduğunda halde mescidlerimize veya çarşılarımıza uğrarsa, oklarının ucundan tutup bir müslümana zara vermesin.⁸⁶²

٨٦٣- إِذَا مَرَّ رَجُلٌ بِقَوْمٍ فَسَلَّمَ رَجُلٌ مِّنَ الَّذِينَ مَرُّوا عَلَى الْجُلُوسِ وَرَدَّ مِّنْ هَؤُلَاءِ وَاحِدٌ أَجْزَأُ عَن هَؤُلَاءِ وَعَنْ هَؤُلَاءِ.

863. Bir grup insan bir topluluğa uğradığında birisi oturanlara selam verir, oturanlardan bir kişi de o selamı alırsa bu her iki taraf için de yeterli olur.⁸⁶³

Hastalanma

٨٦٤- إِذَا مَرِضَ الْعَبْدُ أَوْ سَافَرَ كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلَ مَا كَانَ يَعْمَلُ مُقِيمًا صَحِيحًا. صح

864. Kul, hastalandığında veya yolculuğa çıktığında, Allah Teala ona sağlamken veya yolculuğa çıkmadan önce yaptığı amelin müka-fatının aynısını yazar.⁸⁶⁴

⁸⁶¹ Tirmizî, Daavât 82.

⁸⁶² Ahmed, IV, 397; İbni Hibbân, IV, 526.

⁸⁶³ Ebû Nuaym, VIII, 251.

۸۶۵- إِذَا مَرَضَ الْعَبْدُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ. ض

865. Kul, üç gün hastalandığında annesinden doğduğu gün gibi günahlarından arınır.⁸⁶⁵

۸۶۶- إِذَا مَرَضَ الْعَبْدُ يُقَالُ لِصَاحِبِ الشَّامِلِ ارْفَعْ عَنْهُ الْقَلَمَ وَيُقَالُ لِصَاحِبِ الْيَمِينِ اكْتُبْ لَهُ أَحْسَنَ مَا كَانَ يَعْمَلُ فَإِنِّي أَغْلَمُ بِهِ وَأَنَا قَيِّدُهُ. ض

866. Kul hastalandığında sol tarafındaki meleğe "Yazma" denilir. Sağdaki meleğe de "Önceden yapmakta olduğu amellerini yazdığından daha güzel yaz. Çünkü ben onu sizden daha iyi tanırım ve onu amel işlemekten alıkoyan da benim!" denilir.⁸⁶⁶

Çeşitli Hadisler

۸۶۷- إِذَا مَشَتْ أُمِّي الْمُطَيْطِيَاءَ وَخَدَمَهَا أَبْنَاءُ الْمُلُوكِ أَبْنَاءُ فَارِسَ وَالرُّومِ سَلَطَ شِرَارُهَا عَلَى خِيَارِهَا. ح

867. Ümmetim kibirlenerek çalılı çalılı yürüdüğünde, Fars ve Rum hükümdarlarının çocukları onlara hizmet ettiğinde, kötülerini iyilerinin başlarına musallat edilir.⁸⁶⁷

۸۶۸- إِذَا نَادَى الْمُنَادِي فُتِحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَاسْتُجِيبَ الدُّعَاءُ. ص

868. Müezzin, ezan okunduğunda gök kapıları açılır ve dualara icabet edilir.⁸⁶⁸

۸۶۹- إِذَا نَزَلَ الرَّجُلُ بِقَوْمٍ فَلَا يَصُومُ إِلَّا بِإِذْنِهِمْ. ض

869. Bir adam bir kavme misafir olursa, onların izinleri olmaksızın oruç tutmasın.⁸⁶⁹

⁸⁶⁴ Buhârî, Cihâd 134; Ahmed, IV, 410, 418.

⁸⁶⁵ Taberânî, Sağîr, I, 34; Heysemî, II, 297.

⁸⁶⁶ Münâvî, I, 445.

⁸⁶⁷ Tirmizî, Fiten 74.

⁸⁶⁸ İbnü's-Sünnî, s. 46; Hâkim, I, 731; Ebû Nuaym, X, 213; Münziri, I, 119.

⁸⁶⁹ Münâvî, I, 446.

۸۷۰- إِذَا نَزَلَ أَحَدُكُمْ مَنْزِلًا فَقَالَ فِيهِ فَلَا يَزْحَلْ حَتَّى يُصَلِّيَ رَكْعَتَيْنِ. ض

870. Biriniz bir yere inip konaklar, orada bir süre uyursa iki rekat namaz kılmadan oradan ayrılmasın.⁸⁷⁰

۸۷۱- إِذَا نَزَلَ بِكُمْ كَرْبٌ أَوْ جَهْدٌ أَوْ بَلَاءٌ فَقُولُوا اللَّهُ رَبُّنَا لَا شَرِيكَ لَهُ. ح

871. Birinizin başına bir sıkıntı, bir meşakkat veya bir bela gelirse şöyle desin: "Allah! Allah! Rabbimiz! Onun ortağı yoktur."⁸⁷¹

۸۷۲- إِذَا نَزَلَ أَحَدُكُمْ مَنْزِلًا فَلْيَقُلْ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ فَإِنَّهُ لَا يَضُرُّهُ شَيْءٌ حَتَّى يَزْتَجَلَ عَنْهُ. صَح

872. Biriniz bir yerde konakladığında "Tam kelimeleriyle yarattığı şeylerin şerrinden Allah'a sığınırım" derse, oradan ayrılıncaya kadar hiçbir şey ona zarar veremez.⁸⁷²

۸۷۳- إِذَا نَسِيَ أَحَدُكُمْ اسْمَ اللَّهِ عَلَى طَعَامِهِ فَلْيَقُلْ إِذَا ذَكَرَ بِسْمِ اللَّهِ أَوَّلَهُ وَآخِرَهُ. ح

873. Biriniz yemeğin başında besmeleyi unuttur da sonradan unuttuğunu hatırlarsa, "Bismillahi evvelehü ve ahirahu" desin.⁸⁷³

۸۷۴- إِذَا نَصَرَ الْقَوْمَ بِسِلَاحِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَأَلَسْتَهُمْ أَحَقُّ. ض

874. Bir topluluğa silahları ve canları sayesinde yardım olunduğunda, artık dillerini kullanmaları daha doğru olur.⁸⁷⁴

۸۷۵- إِذَا نَظَرَ أَحَدُكُمْ إِلَى مَنْ فَضَّلَ عَلَيْهِ فِي الْمَالِ وَالْخَلْقِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْهُ. صَح

875. Biriniz yaratılış ve mal bakımından kendisine üstün kılınan birine baktığında, bir de kendisinden daha aşağı olana baksın.⁸⁷⁵

⁸⁷⁰ İbni Adî, III, 289.

⁸⁷¹ Taberânî, XII, 170; Beyhakî, Şuab, VII, 258; Heysemî, X, 137.

⁸⁷² Müslim, Daavât 54, 55.

⁸⁷³ Ebû Ya'lâ, XIII, 78; Heysemî, V, 22.

⁸⁷⁴ Suyûtî, Mensûr, V, 101; Müttekî, nr. 10844, 11292.

⁸⁷⁵ Tirmizî, Kıyâmet 58; İbni Mâce, Zühd 9; Ahmed, II, 254, 482.

۸۷۶- إِذَا نَظَرَ الْوَالِدُ إِلَى وَلَدِهِ نَظْرَةً كَانَ لِلْوَلَدِ عَذْلٌ عِنْتِ نَسَمَةٍ. ح

876. Baba çocuğuna kendisinden razı olduğunu gösteren bir bakışla baktığında, çocuk bir köleyi azad etmiş gibi olur.⁸⁷⁶

Uyuma

۸۷۷- إِذَا نَعَسَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ يُصَلِّي فَلْيَرْقُدْ حَتَّى يَذْهَبَ عَنْهُ النَّوْمُ فَإِنْ أَحَدُكُمْ إِذَا صَلَّى وَهُوَ نَاعِسٌ لَا يَذَرِي لَعَلَّهُ يَذْهَبُ يَسْتَغْفِرُ فَيَسْبُ نَفْسَهُ. صَح

877. Sizden biriniz namaz kılarken uyuklarsa, kendisinden bu hal gidinceye kadar yatıp uyusun. Çünkü uyuklu vaziyette namaz kılan kimse, belki de bilmeyerek istiğfar edeceği yerde kendine sövebilir.⁸⁷⁷

۸۷۸- إِذَا نَعَسَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ فَلْيَتَحَوَّلْ مِنْ مَجْلِسِهِ ذَلِكَ إِلَى غَيْرِهِ. صَح

878. Biriniz mescidde uyuklarsa, oturduğu o yerden başka bir yere geçsin.⁸⁷⁸

۸۷۹- إِذَا نِمْتُمْ فَأَطْفِئُوا الْمِصْبَاحَ فَإِنَّ الْقَارَةَ تَأْخُذُ الْقَتِيلَةَ فَتَحْرِقُ أَهْلَ الْبَيْتِ وَأَغْلِقُوا الْأَبْوَابَ وَأَوْكُوا الْأَسْقِيَةَ وَخَمَرُوا الشَّرَابَ. صَح

879. Uyuyacağınız zaman kandilleri söndürün. Zira fare, fitili sürükler de ev halkının yanmasına sebep olur. Kapıları kapatıp tulumların ağızlarını bağlayın, içecek şeylerin üstlerini de örtün.⁸⁷⁹

Çeşitli Hadisler

۸۸۰- إِذَا نَهَقَ الْحِمَارُ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. ض

880. Eşek anırdığı zaman kovulmuş şeytandan Allah'a sığınınız.⁸⁸⁰

⁸⁷⁶ Taberânî, XI, 239; a. mlf., Evsat, VIII, 283; Deylemî, I, 321; Heysemî, VI, 186.

⁸⁷⁷ Buhârî, Vüdü 53; Müslim, Müsâfirîn 222; Ebû Dâvûd, Tatavvu' 18; Tirmizî, Mevâkîr 146; Nesâî, Tahâret 116; İbnî Mâce, İkâme 184.

⁸⁷⁸ Ahmed, II, 22; Taberânî, VII, 229; Beyhakî, III, 237.

⁸⁷⁹ Ebû Dâvûd, Edeb 161; Heysemî, VIII, 111.

⁸⁸⁰ İbnü's-Sünnî, s. 124; Taberânî, VIII, 39; Heysemî, X, 145.

٨٨١- إذا تُودِي بالصَّلَاةِ فَتَبَحُّ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَاسْتَجِيبَ الدُّعَاءُ. ح

881. Namaz için ezan okunduğunda gök kapıları açılır ve dualar kabul olunur.⁸⁸¹

٨٨٢- إِذَا هَمَمْتَ بِأَمْرٍ فَاسْتَخِرْ رَبَّكَ فِيهِ سَبْعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ انْظُرْ إِلَى الَّذِي يَسْبِقُ إِلَيَّ قَلْبِكَ فَإِنَّ الْخَيْرَ فِيهِ. ض

882. Bir iş yapmayı düşündüğünde, yedi defa istihare yaparak rabbinden hayırlısını dile. Sonra kalbine ilk doğacak olan şeye bak, zira hayır ondadır.⁸⁸²

٨٨٣- إِذَا وَجَدَ أَحَدُكُمْ أَلَمًا فَلْيَضَعْ يَدَهُ حَيْثُ يَجِدُ أَلَمَهُ وَلْيَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ. ح

883. Sizden biri bir elem duyduğunda elini elem duyduğu yere koysun ve yedi defa "Eûzü biizzetillahi ve kudretihi ala külli şey'in min şerri ma ecidü: Duyduğum her şeyin şerrinden Allah'ın güç ve kudretine sığınırım" desin.⁸⁸³

٨٨٤- إِذَا وَجَدَ أَحَدُكُمْ لِأَخِيهِ نُصْحًا فِي نَفْسِهِ فَلْيَذْكُرْهُ لَهُ. ض

884. Sizden birinizin gönlünden din kardeşine karşı faydalı bir nasihat geçerse, onu ona söylesin.⁸⁸⁴

٨٨٥- إِذَا وَجَدَ أَحَدُكُمْ عَقْرَبًا وَهُوَ يُصَلِّي فَلْيَقْتُلْهَا بِنَغْلِهِ الْيَسْرَى. ح

885. Biriniz namaz kılararken akreb görürse, onu sol ayakkabısıyla öldürsün.⁸⁸⁵

٨٨٦- إِذَا وَجَدْتَ الْقُمَّلَةَ فِي الْمَسْجِدِ فَلَقُهَا فِي ثَوْبِكَ حَتَّى تَخْرُجَ. ح

886. Biriniz mescidde bir bit bulursa çıkıncaya kadar onu elbisesi içinde sıkıştırın.⁸⁸⁶

⁸⁸¹ Tayâlisî, s. 282; Ebû Ya'lâ, VII, 119; İbni Asâkir, LIV, 168.

⁸⁸² İbnü's-Sünnî, s. 592; Müttekî, nr. 21531, 21539.

⁸⁸³ Ahmed, VI, 390; Taberânî, XIX, 93; Heysemî, V, 114.

⁸⁸⁴ İbni Adî, I, 251.

⁸⁸⁵ Ebû Dâvûd, Merâsîl, I, 97; İbni Hacer, Dirâye, I, 186; a. mlf., Telhîs, I, 284.

⁸⁸⁶ Müttekî, nr. 20852, 20856.

٨٨٧- إِذَا وُسِّدَ الْأَمْرُ إِلَى غَيْرِ أَهْلِهِ فَانْتَظِرِ السَّاعَةَ. صح

887. İş, ehil olmayana verildiğinde kıyameti bekle.⁸⁸⁷

٨٨٨- إِذَا وُضِعَ السَّيْفُ فِي أُمَّتِي لَمْ يَرْتَفِعْ عَنْهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. صح

888. Ümmetimin arasına kılıç girerse, artık kıyamete kadar aralarından kalkmaz.⁸⁸⁸

Sofra

٨٨٩- إِذَا وُضِعَ الطَّعَامُ فَاخْلَعُوا نِعَالَكُمْ فَإِنَّهُ أَرْوَحُ لَأَقْدَامِكُمْ. صح

889. Yemek ortaya konulduğunda ayakkabılarınızı çıkarın, zira böyle yapmak ayakları rahatlatır.⁸⁸⁹

٨٩٠- إِذَا وُضِعَ الطَّعَامُ فَلْيَبْدَأْ أَمِيرُ الْقَوْمِ أَوْ صَاحِبُ الطَّعَامِ أَوْ خَيْرُ الْقَوْمِ. ض

890. Sofra kurulduğunda önce idareci, sonra sofra sahibi, sonra topluluğun en hayırlı olanı başlasın.⁸⁹⁰

٨٩١- إِذَا وُضِعَ الطَّعَامُ فَخُذُوا مِنْ حَافَتِهِ وَذَرُوا وَسْطَهُ فَإِنَّ الْبَرَكَתَ تَنْزِلُ فِي وَسْطِهِ. صح

891 Yemek kabı ortaya konulduğunda etrafından yiyin, ortasını bırakın. Çünkü bereket ortasına iner.⁸⁹¹

Çeşitli Hadisler

٨٩٢- إِذَا وَضَعْتَ جَنْبَكَ عَلَى الْفِرَاشِ وَقَرَأْتَ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

فَقَدْ أَمِنْتَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا الْمَوْتَ. ح

⁸⁸⁷ Buhârî, İmân 2.

⁸⁸⁸ Ahmed, V, 278, 284.

⁸⁸⁹ Hâkim, IV, 132.

⁸⁹⁰ İbni Asâkir, XI, 140.

⁸⁹¹ Tirmizi, Etıme 12; Ebû Dâvûd, Etıme 17; İbni Mâce, Etıme 12; Dârimî, Etıme 16, Ahmed, I, 570.

892. Yatağa uzandığında Fatiha ve İhlas suresini okursan ölüm dışında her tehlikeden emin olursun.⁸⁹²

٨٩٣- إِذَا وَضَعْتُمْ مَوْتَاكُمْ فِي قُبُورِهِمْ فَقُولُوا بِسْمِ اللَّهِ عَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ. صَح

893. Ölülerinizi kabre indirdiğinizde "Bismillahi ve ala sünneti resullillah: Allah'ın adıyla ve resulünün sünneti üzere" deyin.⁸⁹³

٨٩٤- إِذَا وَعَدَ الرَّجُلُ أَخَاهُ وَمِنْ نَيْتِهِ أَنْ يَفِي لَهُ فَلَمْ يَفِ وَلَمْ يَجِءَ لِلْمِيعَادِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ. ض

894. Kişi, yerine getirmek niyetiyle din kardeşine söz verir, sonra da geçerli bir mazeret sebebiyle onu yerine getiremez ve söz verdiği yere gelemeyse, günahkar olmaz.⁸⁹⁴

٨٩٥- إِذَا وَقَعَ الدُّبَابُ فِي شَرَابٍ أَخَذْتُمْ فَلْيَغْمِسْهُ ثُمَّ لِيَنْزِعْهُ فَإِنْ فِي أَحَدٍ جَنَاحِيهِ دَاءٌ وَفِي الْآخَرِ شِفَاءٌ.

895. Biriniğin içeceğine sinek düştüğünde onu önce daldırsın sonra çıkarsın. Çünkü sineğin kanadının birinde hastalık, diğerinde de şifa vardır.⁸⁹⁵

٨٩٦- إِذَا وَقَعَتْ فِي وَرْطَةٍ فَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَصْرِفُ بِهَا مَا شَاءَ مِنْ أَنْوَاعِ الْبَلَاءِ. ض

896. Kurtulman zor olan bir belaya düştüğünde şöyle de: "Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla, güç ve kuvvet sadece büyükve yüce olan Allah'dandır." Allah bu dua ile dilediği her türlü belayı geri çevirir.⁸⁹⁶

٨٩٧- إِذَا وَقَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ الْعَظِيمِ فَقُولُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ. ض

⁸⁹² Münzirî, I, 416; Heysemî, X, 121; Aclûnî, II, 107.

⁸⁹³ Ahmed, II, 27, 40, 59, 69, 128.

⁸⁹⁴ Ebû Dâvûd, Edeb 82; Tirmizî, İmân 14.

⁸⁹⁵ Buhârî, Bedü'l-halk 17; Tîb 58; Ebû Dâvûd, Etme 48; Nesâî, Fer 111.

⁸⁹⁶ İbnü's-Sünnî, s. 331; Deylemî, V, 324; Müttekî, nr. 3416.

897. Büyük bir zorlukla karşılaştığınızda, "Hasbünallahu ve nime'l-vekil: Allah bize kafidir, o ne güzel vekildir!" deyin.⁸⁹⁷

٨٩٨- إِذَا وَقَعَ فِي الرَّجُلِ وَأَنْتَ فِي مَلٍ فَكُنْ لِلرَّجُلِ نَاصِراً وَلِلْقَوْمِ زَاجِراً وَقُمْ عَنْهُمْ. ض

898. Senin de içinde bulunduğun bir toplulukta bir adama dil uzatılırsa ona yardımcı ol, onları bundan vazgeçir veya onların yanlarından kalk.⁸⁹⁸

٨٩٩- إِذَا وَلِيَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيَحْسِنْ كَفَنَهُ. صَح

899. Biriniz din kardeşine veli olursa, kefenini güzel yapsın.⁸⁹⁹

٩٠٠- إِذَا وَلِيَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيَحْسِنْ كَفَنَهُ فَإِنَّهُمْ يُبْعَثُونَ فِي أَكْفَانِهِمْ وَيَتَزَاوَرُونَ فِي أَكْفَانِهِمْ. ض

900. Biriniz din kardeşine veli olursa, onun kefenini güzel yapsın. Zira ölümler, kefenleri içinde dirilirler ve kefenleriyle birbirlerini ziyaret ederler.⁹⁰⁰

٩٠١- أَذْبَحُوا لِلَّهِ فِي أَيِّ شَهْرٍ كَانَ وَبَرُّوا لِلَّهِ وَأَطَعُوا. صَح

901. Hangi ayda olursa olsun Allah için kurban kesin, Allah için iyilik yapın ve fakir fukarayı doyurun.⁹⁰¹

Zikir

٩٠٢- أَذْكُرُ اللَّهَ فَإِنَّهُ عَوْنٌ لَكَ عَلَى مَا تَطْلُبُ. ض

902. Allah'ı an, çünkü o yapmak istediğin işte sana yardımcı olur.⁹⁰²

⁸⁹⁷ İbni Kesîr, I, 431; Müttekî, nr. 3417.

⁸⁹⁸ İbni Ebi'd-Dünyâ, Zemmü'l-gîbe, s. 160; Zebidî, İthâf, V, 545.

⁸⁹⁹ Ahmed, III, 371; Hatîb, IV, 160.

⁹⁰⁰ Ukayfî, II, 55; Hatîb, IX, 80.

⁹⁰¹ Ahmed, V, 75; Hâkim, IV, 263; Beyhakî, IX, 311.

⁹⁰² İbni Asâkir, XXVIII, 120.

۹۰۳ - اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ إِنكُمْ تُزَاوُونَ. ض

903. Allah'ı öyle çok zikredin ki, münafıklar size gösteriş yaptığınız söylesinler.⁹⁰³

۹۰۴ - اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا خَامِلًا قِيلَ وَمَا الذِّكْرُ الْخَامِلُ؟ قَالَ الذِّكْرُ الْخَامِلُ الذِّكْرُ الْخَفِيُّ. ض

904. Allah'ı zikr-i hamille zikredin. "Zikr-i hamil nedir?" denildiğinde Efendimiz "Zikr-i hafidir" buyurdu.⁹⁰⁴

Çeşitli Hadisler

۹۰۵ - اذْكُرُوا مَحَاسِنَ مَوْتَاكُمْ وَكُفُّوا عَن مَسَاوِيهِمْ. صَح

905. Ölülerinizin güzel yönlerini söyleyin, kötülüklerini dile getir-meyin.⁹⁰⁵

۹۰۶ - اِذْنِ لِي اَنْ اُحَدِّثَ عَنْ مَلِكٍ مِنْ مَلَائِكَةِ اللَّهِ تَعَالَى مِنْ حَمَلَةِ الْعَرْشِ مَا بَيْنَ

شَحْمَةِ اُذُنِهِ إِلَى عَاتِقِهِ مَسِيرَةَ سَبْعِمِائَةِ سَنَةٍ. صَح

906. Allah Teala'nın Hamele-i Arş meleklerinden bir melekten bahsetmem için bana izin verildi. O meleğin kulağının yumuşağıyla boynu arasındaki mesafe yediyüzyıllık bir yoldur.⁹⁰⁶

۹۰۷ - اَذِيْبُوا طَعَامَكُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ وَلَا تَنَامُوا عَلَيْهِ فَتَقْسُو قُلُوبُكُمْ. ض

907. Yediğiniz yemeği Allah'ı zikrederek sindirin. Üzerine yatmayın ki, kalpleriniz katılaşmasın.⁹⁰⁷

۹۰۸ - اَزَافُ أُمَّتِي بِأُمَّتِي أَبُو بَكْرٍ وَاشَدُّهُمْ فِي دِينِ اللَّهِ عَمْرُ وَأَصْدَقُهُمْ حَيَاءُ عَثْمَانُ

وَأَفْضَاهُمْ عَلِيٌّ وَأَفْرَضُهُمْ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ وَأَفْرَوُهُمْ أَنَبِيُّ وَأَعْلَمُهُمْ بِالْحَلَالِ وَالْحَرَامِ مَعَاذُ

بُنِ جَبَلٍ أَلَّا وَإِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينًا وَأَمِينُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ. ض

⁹⁰³ Taberânî, XII, 169; Ebû Nuaym, III, 81; Heysemî, X, 76.

⁹⁰⁴ İbni Mubârek, I, 50.

⁹⁰⁵ Tirmizî, Cenâiz 34

⁹⁰⁶ Ebû Ya'la, XI, 496; Heysemî, I, 80.

⁹⁰⁷ Ukaylî, I, 156; Taberânî, Evsat, V, 163; Heysemî, V, 30.

908. Ümmetim içinde onlara karşı en merhametlisi Ebu Bekir, Allah'ın dininde en şiddetlisi Ömer, en hayalisi Osman, en güzel hüküm vereni Ali, miras taksimini en iyi bileni Zeyd bin Sabit, en güzel Kur'an okuyanı Übey bin Ka'b, haram ve helali en iyi bileni Muaz bin Cebel'dir. Dikkat edin, her ümmetin bir emini vardır, bu ümmetin emini de Ebu Ubeyde bin Cerrah'tır.⁹⁰⁸

٩٠٩- أَرَأَيْكُمْ سَتَشْرَفُونَ مَسَاجِدَكُمْ بَعْدِي كَمَا شَرَفَتِ الْيَهُودُ كَنَائِسَهَا وَكَمَا شَرَفَتِ النَّصَارَى بَيْعَهَا. ح

909. Benden sonra çok yakın zamanda yahudilerin havralarını, hristiyanların kiliselerini yükseltip süsledikleri gibi, sizin de mescidleri yükseltip süsleyeceğinizi zannediyorum.⁹⁰⁹

٩١٠- أَرَأَيْتَ الرَّبَّا شَتَمَ الْأَعْرَاضِ وَأَشَدُّ الشَّتْمِ الْهَجَاءُ وَالرَّوَايَةُ أَحَدُ الشَّائِمِينَ.

910. Faizden daha çirkini, insanların namuslarına dil uzatmaktır. Dil uzatmanın da en çirkini, hicvetmektir. Bunu başkalarına aktaran da dil uzatanlardan biridir.⁹¹⁰

٩١١- أَرَأَيْتَ الرَّبَّا تَفْضِيلُ الْمَرْءِ عَلَى أَخِيهِ بِالشَّتْمِ. ض

911. Faizin en çirkini, kişinin din kardeşini aşağılamada ileri gitmesidir.⁹¹¹

Dörtlü Şeyler

٩١٢- أَرَأَيْتَ إِذَا كُنَّ فِيكَ فَلَا عَلَيْكَ مَا فَاتَكَ مِنَ الدُّنْيَا صِدْقُ الْحَدِيثِ وَحِفْظُ الْأَمَانَةِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَعِفَّةُ مَطْعَمٍ. ح

⁹⁰⁸ Ebû Ya'la, X, 141; İbni Asâkir, VII, 328.

⁹⁰⁹ Müttekî, Kenz, nr. 20823.

⁹¹⁰ Abdürrezzâk, XI, 176; Beyhakî, X, 241; a. mlf., Şuab, IV, 277.

⁹¹¹ Münâvî, I, 461.

912. Dört şey vardır ki, onlar sende olduktan sonra dünyadan kaçırıldıklarına üzülmek! Onlar doğru söz, emaneti korumak, güzel ahlak ve helal yemektir.⁹¹²

٩١٣- أَرْبَعٌ فِي أَمْتِي مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ لَا يَتَرَكُوهُنَّ الْفَخْرُ فِي الْأَخْسَابِ وَالطَّعْنُ فِي الْأَنْسَابِ وَالِاسْتِسْقَاءُ بِالنُّجُومِ وَالنِّيَاحَةُ. ح

913. Ümmetim cahiliyyeden kalan dört şeyi terk etmemiştir. Onlar soyla övünmek, soylara dil uzatmak, yıldızlarla yağmur istemek, ölü için yüksek sesle ağlamak.⁹¹³

٩١٤- أَرْبَعٌ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَوْنُهُمُ الْغَازِي وَالْمُتَزَوِّجُ وَالْمُكَاتِبُ وَالْحَاجُّ. ح

914. Dört kimse vardır ki, Allah'ın onlara yardımını haktır. Onlar gazaya çıkan, evlenen, ücret karşılığında hürriyetine kavuşmak için efendisiyle anlaşılan köle ve hacıdır.⁹¹⁴

٩١٥- أَرْبَعٌ دَعَوَاتٍ لَا تُرَدُّ دَعْوَةُ الْحَاجِّ حَتَّى يَرْجِعَ وَدَعْوَةُ الْغَازِي حَتَّى يَصْدُرَ وَدَعْوَةُ الْمَرِيضِ حَتَّى يَبْرَأَ وَدَعْوَةُ الْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ وَأَسْرَعُ هَؤُلَاءِ الدَّعَوَاتِ إِجَابَةُ دَعْوَةِ الْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ. ض

915. Dört dua vardır ki, reddedilmez. Evine dönünceye kadar hacının, ehline dönünceye kadar gazinin, şifa buluncaya kadar hastanın duası ve müminin mümine yokluğunda yaptığı dua reddolunmaz. Bu dualarda en çabuk kabul edileni de müminin din kardeşine arkasından yaptığı duadır.⁹¹⁵

٩١٦- أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خَصَلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَصَلَةٌ مِنَ النَّفَاقِ حَتَّى يَدْعَهَا إِذَا اتَّيَمَنَ خَانَ وَإِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ. ص

⁹¹² Ahmed, II, 377.

⁹¹³ Müslim, Cenâiz 29; Ahmed, V, 342-344.

⁹¹⁴ Ahmed, II, 251, 437.

⁹¹⁵ Deylemî, I, 167; Elbânî, VI, 41.

916. Dört huy kimde bulunursa o kimse gerçekten münafık olur. Onlardan bir tanesi kendisinde bulunan o huyu terketmediği sürece nifaktan bir huy üzeredir. Emanete hiyanet eden, konuştuğunda yalan söyleyen, söz verdiği zaman sözünde durmayan, düşmanlık yaptığında aşırı giden münafıktır.⁹¹⁶

٩١٧- أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ حَرَمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى النَّارِ وَعَصَمَهُ مِنَ الشَّيْطَانِ مَنْ مَلَكَ نَفْسَهُ حِينَ يَرْغَبُ وَحِينَ يَرْهَبُ وَحِينَ يَشْتَهِي وَحِينَ يَغْضَبُ وَأَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ نَشَرُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ رَحْمَتُهُ وَأَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ مَنْ آوَى مِسْكِينًا وَرَجَمَ الضَّعِيفَ وَرَفَقَ بِالْمَمْلُوكِ وَأَنْفَقَ عَلَى الْوَالِدَيْنِ. صح

917. Dört şey kimde bulunursa Allah Teala o kimseye cehennemi haram kılar ve onu şeytanlardan korur. O dört şey, birşey isterken, bir şeyden çekinirken, bir şey arzu ederken ve bir şeye öfkelenirken nefse hakim olmaktır. Dört şey de kimde bulunursa, Allah Teala rahmetini o kimse üzerine yayar ve onu cennetine koyar. O dört şey de yoksulu barındırma, zayıfa merhamet etme, köleye yumuşak davranma ve ana babaya ihsanda bulunmadır.⁹¹⁷

٩١٨- أَرْبَعٌ مَنْ أُعْطِيَهُنَّ فَقَدْ أُعْطِيَ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لِسَانٌ ذَاكِرٌ وَقَلْبٌ شَاكِرٌ وَبَدَنٌ عَلَى الْبَلَاءِ صَابِرٌ وَزَوْجَةٌ لَا تَبْغِيهِ خَدَنًا فِي نَفْسِهَا وَلَا مَالِهِ. ح

918. Dört şey kime verilmişse, ona dünya ve ahiretin hayırları verilmiş demektir. Zikreden bir dil, şükreden bir kalp, musibete sabreden bir beden, namusunu ve kocasının malını koruma hususunda hiyaneti düşünmeyen bir kadın.⁹¹⁸

٩١٩- أَرْبَعٌ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ الْحَيَاءُ وَالْتَعَطُّ وَالْتَّكَاؤُ وَالسَّوَاكُ. ح

⁹¹⁶ Buhârî, İmân 24; Müslim, İmân 106; Ebû Dâvûd, Sünnet 15; Tirmizî, İmân 14; Nesâî, İmân 20; Ahmed, II, 189,198.

⁹¹⁷ Deylemî, I, 371; Hakîm, IV, 50.

⁹¹⁸ Deylemî, I, 370; Taberânî, XI, 134; Beyhakî, Şuab, IV, 104.

919. Dört şey peygamberlerin sünnetindendir. Haya, güzel koku, evlenmek ve misvak kullanmak.⁹¹⁹

٩٢٠ - أَرْبَعٌ مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ أَنْ تَكُونَ زَوْجَتُهُ صَالِحَةً وَأَوْلَادُهُ أَبْرَارًا وَأَخْلِطَاوُهُ صَالِحِينَ وَأَنْ يَكُونَ رِزْقُهُ فِي بَلَدِهِ. ض

920. Dört şey kişinin bahtiyarlık alametidir. Eşinin salih, çocuklarının hayırlı, arkadaşlarının dindar ve rızkının memleketinde olması.⁹²⁰

٩٢١ - أَرْبَعٌ مِنَ الشَّقَاءِ جُمُودُ الْعَيْنِ وَقَسْوَةُ الْقَلْبِ وَالْحِرْصُ وَطُولُ الْأَمَلِ. ض

921. Dört şey bedbahtlık alametidir. Gözün ağlamaması, kalp katılgı, aç gözlülük ve uzun yaşama arzusu.⁹²¹

٩٢٢ - أَرْبَعٌ لَا يَشْبَعَنَّ مِنْ أَرْبَعٍ عَيْنٌ مِنْ نَظَرٍ وَأَرْضٌ مِنْ مَطَرٍ وَأَنْثَى مِنْ ذَكَرٍ وَعَالِمٌ مِنْ عِلْمٍ. ض

922. Dört şey dört şeye; göz bakmaya, yer yağmura, dişi erkeğe, alim ilme doymaz.⁹²²

٩٢٣ - أَرْبَعٌ قَبْلَ الظُّهْرِ لَيْسَ فِيهِنَّ تَسْلِيمٌ تُفْتَحُ لَهُنَّ أَبْوَابُ السَّمَاءِ. صَح

923. Öğle namazından önce, arada selam verilmeden kılınan dört rekat namaza gök kapıları açılır.⁹²³

٩٢٤ - أَرْبَعٌ قَبْلَ الظُّهْرِ كَعْدَلَهُنَّ بَعْدَ الْعِشَاءِ وَأَرْبَعٌ بَعْدَ الْعِشَاءِ كَعْدَلَهُنَّ مِنْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ. ض

924. Öğle namazından önce kılınan dört rekat sünnet, yatsıdan sonraki dört rekata, yatsıdan sonra kılınan dört rekat da Kadir gecesini kılınan dört rekat namaza denktir.⁹²⁴

⁹¹⁹ Tirmizî, Nikâh 1; Ahmed, V, 421.

⁹²⁰ Râfiî, II, 389; İbni Ebî'd-Dünyâ, İhvân, s. 105; İbni Asâkir, LIV, 178.

⁹²¹ Deylemî, I, 372; Ebû Nuaym, VI, 175; Heysemî, X, 226.

⁹²² Ebû Nuaym, II, 281; İbni'l-Cevzî, III, 64.

⁹²³ Ebû Dâvûd, Tatavvu 7, 35.

⁹²⁴ Ebû Dâvûd, Tatavvu 7; Tirmizî, Şemâil, I, 241.

٩٢٥- أَرْبَعٌ لَا يُصْبِنَنَّ إِلَّا بِعَجَبِ الصَّنْتِ وَهُوَ أَوَّلُ الْعِبَادَةِ وَالتَّوَاضُّعِ وَذِكْرُ اللَّهِ وَقَلَّةُ الشَّيْءِ. ض

925. Şu dört şeyin bir insanda bulunması takdire şayandır: Susmak ki, o ibadetlerin başıdır. Diğerleri de tevazu göstermek, Allah'ı zikretmek ve aza kanaat etmektir.⁹²⁵

٩٢٦- أَرْبَعٌ لَا يُقْبَلَنَّ فِي أَرْبَعِ نَفَقَةٍ مِنْ خِيَانَةٍ أَوْ سَرِقَةٍ أَوْ غُلُولٍ أَوْ مَالٍ يَتِيمٍ فِي حَجٍّ وَلَا عُمْرَةٍ وَلَا جِهَادٍ وَلَا صَدَقَةٍ. ح

926. Dört şeyden yapılan dört amel kabul edilmez. Hıyanetten, hırsızlıktan, zimmete geçirilen ve yetim malından elde edilen parayla yapılan hac, umre, cihad ve sadaka kabul olunmaz.⁹²⁶

٩٢٧- أَرْبَعٌ أَنْزَلْنَ مِنْ كَنْزٍ تَحْتَ الْعَرْشِ أُمُّ الْكِتَابِ وَآيَةُ الْكُرْسِيِّ وَخَوَاتِيمُ الْبَقَرَةِ وَالْكَوثر. ص

927. Dört şey Arş'ın altındaki hazineden indirilmiştir. Fatiha, Ayete'l-kürsi, Bakara'nın son iki ayeti ve Kevser suresi.⁹²⁷

٩٢٨- أَرْبَعٌ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يَدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ وَلَا يُدْفِنَهُمْ نَعِيمًا مُذِمِّنٌ خَمْرٍ وَآكِلُ الرِّبَا وَآكِلُ مَالِ الْيَتِيمِ بِغَيْرِ حَقٍّ وَالْعَاقُ لَوَالِدَيْهِ. ض

928. Dört kimseyi cennete koymamak, cennet nimetlerinden tattırmamak Allah'ın hakkıdır. İçkiye mübtela olan, faiz alan, haksız yere yetim malını yiyen ve ana babasına isyan eden.⁹²⁸

٩٢٩- أَرْبَعٌ أَفْضَلُ الْكَلَامِ لَا يَصْرُكُ بِأَيِّهِنَّ بَدَأَتْ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. ص

⁹²⁵ Taberânî, I, 256; Hâkim, IV, 346; Heysemî, X, 285.

⁹²⁶ İbni Adî, VI, 78; İbni Hibbân, Zuafâ, II, 228; Deylemî, I, 377.

⁹²⁷ Taberânî, VIII, 235; Deylemî, I, 166.

⁹²⁸ Hâkim, II, 43; Beyhakî, Şuab, IV, 397.

929. Dört kelime, sözlerin en üstünüdür. Hangisiyle başlarsan başla, zararı olmaz. Onlar sübhanallah, elhamdülillah, lailaheillallah ve Allahü ekber'dir.⁹²⁹

٩٣٠ - أَرْبَعٌ دَعَوَاتُهُمْ مُسْتَجَابَةٌ لِلْإِمَامِ الْعَادِلِ وَالرَّجُلُ يَدْعُو لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ
وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَرَجُلٌ يَدْعُو لِوَالِدَيْهِ. ض

930. Dört kimsenin duası kabul edilir. Onlar adaletli idareci, din kardeşine yanında yokken dua eden, zulme uğrayan ve ana babasına dua eden kimselerdir.⁹³⁰

٩٣١ - أَرْبَعَةٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَاقٌ وَمَنَّانٌ وَمُذْمِنٌ حَمْرٌ وَمُكَدِّبٌ
بِالْقَدْرِ. ض

931. Dört kişi vardır ki, kıyamet günü Allah Teala onlara bakmaz. Onlar, ana babasına isyan eden, iyiliği başa kakan, içkiye devam eden ve kaderi yalanlayanlardır.⁹³¹

٩٣٢ - أَرْبَعَةٌ يَغْضَبُهُمُ اللَّهُ الْبَيَاعُ الْحَلَاْفُ وَالْفَقِيرُ الْمُخْتَالُ وَالشَّيْخُ الزَّانِي وَالْإِمَامُ
الْجَائِرُ. صَح

932. Dört kimse vardır ki, Allah Teala onlara buğzeder. Onlar, yemin ederek malını satan, kibirlenen fakir, zina eden ihtiyar ve zalim idarecilerdir.⁹³²

٩٣٣ - أَرْبَعَةٌ تُجْزَى عَلَيْهِمْ أَجُورُهُمْ بَعْدَ الْمَوْتِ مَنْ مَاتَ مُرَابِطاً فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَنْ
عَلِمَ عِلْماً أُجْرِي لَهُ عَمَلُهُ مَا عَمِلَ بِهِ وَمَنْ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَجْرُهَا يَجْرِي لَهُ مَا
وُجِدَتْ وَرَجُلٌ تَرَكَ وَلَداً صَالِحاً فَهُوَ يَدْعُو لَهُ. ض

⁹²⁹ İbni Mâce, Edeb 56; Ahmed, V, 10, 11, 20.

⁹³⁰ Ebû Nuaym, Marife, V, 2716; İbni Mende, Marife, II, 207; Ziyâ, I, 127.

⁹³¹ Taberânî, VIII, 240; İbni Adî, II, 7; Heysemî, VII, 206.

⁹³² Nesâî, Zekât; 77; Ahmed, V, 151, 176.

933. Dört kişinin öldükten sonra sevapları devam eder. Onlar, Allah yolunda nöbet bekleyen asker, öğrettiği ilimle amel edilen alim, verdiği sadaka ile eseri ayakta duran kişi, kendisine dua eden hayırlı bir evlad bırakan kimsedir.⁹³³

٩٣٤- أَرْبَعَةٌ يُؤْتَوْنَ أَجُورَهُمْ مَرَّتَيْنِ أَزْوَاجُ النَّبِيِّ وَمَنْ أَسْلَمَ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَرَجُلٌ كَانَتْ عِنْدَهُ أُمَةٌ فَأَعْجَبَتْهُ فَأَعْتَقَهَا ثُمَّ تَزَوَّجَهَا وَعَبَدَ مَمْلُوكٌ أَدَّى حَقَّ اللَّهِ تَعَالَى وَحَقَّ سَادَتِهِ. ح

934. Dört kişinin eciri iki defa verilir. Peygamberin eşleri, ehl-i kitaptan müslüman olanlar, yanında olan cariyesini beğenip sonra onu azad ederek kendisiyle evlenen adam ve Allah'ın hakkı ile efendisinin hakkını ödeyen köle.⁹³⁴

٩٣٥- أَرْبَعَةٌ مِنْ كَنْزِ الْجَنَّةِ إِخْفَاءُ الصَّدَقَةِ وَكُتْمَانُ الْمُصِيبَةِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ وَقَوْلُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. ض

935. Dört şey, cennet hazinesindendir. Sadakayı gizli vermek, musibeti açıklamamak, akrabalarla ilişkiyi devam ettirmek ve "Güç ve kuvvet sadece Allah'ındır" sözünü söylemek.⁹³⁵

Kırklı Şeyler

٩٣٦- أَرْبَعُونَ خَصْلَةً أَعْلَاهُنَّ مَيْبَحَةُ الْعَنْزِ لَا يَعْمَلُ عَبْدٌ بِخَصْلَةٍ مِنْهَا رَجَاءَ ثَوَابِهَا وَتَصَدِيقَ مُوعُودِهَا إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا الْجَنَّةَ. صَح

936. Kırk sevap vardır ki onların en üstünü, birisine sağması için ödünç olarak sütü bir keçi vermektir. Kim, sevabını umarak ve hakkındaki vaadlere inanarak bu kırk hayırdan birini işlerse Allah Teala onu, o sebeple cennete koyar.⁹³⁶

⁹³³ Ahmed, V, 261, 269.

⁹³⁴ Taberânî, VIII, 212; Heysemî, IV, 260.

⁹³⁵ Hatîb, III, 186; Elbânî, VI, 259.

⁹³⁶ Buhârî, Hibe 35; Ebû Dâvûd, Zekât 42; Ahmed, II, 194; Beyhakî, Şuab, III, 223.

٩٣٧- أَرْبَعُونَ رَجُلًا أُمَّةً وَلَمْ يُخْلِصْ أَرْبَعُونَ رَجُلًا فِي الدُّعَاءِ لِمَتِّهِمْ إِلَّا وَهَبَهُ اللَّهُ تَعَالَى لَهُمْ وَغَفَرَ لَهُ. ض

937. Kırk kişi, bir topluluktur. Kırk kişi, bir ölü için ihlasla dua derlerse, Allah Teala o ölüyü onlara bağışlar ve günahlarını affeder.⁹³⁷

٩٣٨- أَرْبَعُونَ دَارًا جَارًا. صَح

938. Kırk ev komşudur.⁹³⁸

Çeşitli Hadisler

٩٣٩- اَرْحَمُنْ مَا زُورَاتٍ غَيْرَ مَا جُورَاتٍ. صَح

939. Cenazeye katılmak için giden kadınlar etirsiz olarak günahkar bir şekilde dönün.⁹³⁹

٩٤٠- اَرْحَمَكُمُ اَرْحَمَكُمُ. صَح

940. Akrabalarınızı gözetin, akrabalarınızı gözetin.⁹⁴⁰

٩٤١- اَرْحَمُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمُكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ. صَح

941. Yeryüzündekilere merhamet et ki, göktekiler de sana merhamet etsin.⁹⁴¹

٩٤٢- اَرْحَمُوا تُرَحِّمُوا وَاغْفِرُوا يُغْفَرَ لَكُمْ وَنِلَ لَأَقْمَاعِ الْقَوْلِ وَنِلَ لِلْمُصْرِينَ الَّذِينَ

يُصِرُّونَ عَلَى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ. صَح

942. Merhamet edin ki, merhamet olunassınız, affedin ki, affedilesiniz. Söz dinlemeyenlere yazıklar olsun! Yaptıkları işin kötü olduğunu bile bile onda ısrar edenlere de yazıklar olsun!⁹⁴²

⁹³⁷ Râfî, I, 278.

⁹³⁸ Ebû Dâvûd, Merâsîl, I, 257.

⁹³⁹ Bezzâr, II, 249; Beyhakî, IV, 77; Heysemî, III, 28.

⁹⁴⁰ İbni Hibbân, II, 179.

⁹⁴¹ Taberânî, X, 149; Hâkim, IV, 277; Heysemî, VIII, 187.

⁹⁴² Ahmed, II, 165, 219.

۹۴۳- أَرِذِيَةِ الْغَزَاةِ السُّيُوفِ. ض

943. Mücahidlerin elbiseleri, kılıçlardır.⁹⁴³

۹۴۴- اَرْضَحِي مَا اسْتَطَعْتَ وَلَا تُوعِي فَيُوعِيَ اللَّهُ عَلَيْكَ. صَح

944. Gücünün yettiği kadar sadaka ver, cimrilik etme ki Allah da sana karşı cimrilik etmesin.⁹⁴⁴

۹۴۵- اَرْضُوا مُصَدِّقَكُمْ. صَح

945. Sadaka memurlarınızı razı edin.⁹⁴⁵

۹۴۶- اِرْفَعْ إِزَارَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ. صَح

946. İzarını yerden yukarı kaldır, Allah'dan kork.⁹⁴⁶

۹۴۷- اِرْفَعْ إِزَارَكَ فَإِنَّهُ أَنْقَى لِثَوْبِكَ وَأَنْقَى لِرَبِّكَ. صَح

947. Elbiseni yukarı kaldır, çünkü bu elbisenini daha temiz tutar, rabbine karşı takvanı daha da arttırır.⁹⁴⁷

۹۴۸- اِرْفَعْ الْبُنْيَانَ إِلَى السَّمَاءِ وَاسْأَلِ اللَّهَ السَّعَةَ. ح

948. Evini göğe doğru yükselt ve Allah'dan genişlik iste!⁹⁴⁸

۹۴۹- اِرْفَعُوا أَلْسِنَتَكُمْ عَنِ الْمُسْلِمِينَ وَإِذَا مَاتَ أَحَدٌ مِنْهُمْ فَقُولُوا فِيهِ خَيْرًا. ح

949. Müslümanlardan dillerinizi çekin, onlardan biri öldüğünde de hakkında hayır konuşun.⁹⁴⁹

⁹⁴³ Abdürrezzâk, V, 306.

⁹⁴⁴ Buhârî, Zekât 22; Hibe 15; Müslim, Zekât 88-89; Ahmed, VI, 139, 160, 345, 346.

⁹⁴⁵ Ahmed, IV, 362; Taberânî, II, 327.

⁹⁴⁶ Ahmed, IV, 390; Taberânî, VII, 316; Heysemî, V, 124.

⁹⁴⁷ Buhârî, Fedâilü ashâbî'n-nebî 8; Ahmed, V, 364.

⁹⁴⁸ Taberânî, IV, 117; Heysemî, X, 169.

⁹⁴⁹ Taberânî, X, 104; İbni Kâni, I, 271; Heysemî, IX, 157.

Köleler

۹۵۰- أَرْقَاءُكُمْ أَرْقَاءُكُمْ فَأَطْعِمُوهُمْ مِمَّا تَأْكُلُونَ وَالْبَسُوهُمْ مِمَّا تَلْبَسُونَ وَإِنْ جَاؤُوا بِذَنْبٍ لَا تُرِيدُونَ أَنْ تَغْفِرُوهُ فَيَغُوا عِبَادَ اللَّهِ وَلَا تُعَذِّبُوهُمْ. ض

950. Kölelerinizin hakkını gözetin, kölelerinizin hakkını gözetin. Onlara yediklerinizden yedin, giydiklerinizden giydirin. Affetmek istemediğiniz bir suç işlerlerse Allah'ın kullarını satın, onlara eziyet etmeyin.⁹⁵⁰

۹۵۱- أَرْقَاؤُكُمْ إِخْوَانُكُمْ فَأَحْسِنُوا إِلَيْهِمْ اسْتَعِينُوهُمْ عَلَى مَا غَلَبَكُمْ وَأَعِينُوهُمْ عَلَى مَا غَلَبَهُمْ. ح

951. Köleleriniz kardeşlerinizdir, onlara ihsanda bulunun. Gücünüzü aşan işlerde onlardan yardım isteyin, güçlerini aşan işlerde de onlara yardım edin.⁹⁵¹

Çeşitli Hadisler

۹۵۲- أَرْقِي مَا لَمْ يَكُنْ شَرَكٌ بِاللَّهِ. صَح

952. Allah'a şirk koşmadıkça rukye yapıp oku.⁹⁵²

۹۵۳- إِرْكَبُوا هَذِهِ الدَّوَابَّ سَالِمَةً وَاتَّذِعُوهَا سَالِمَةً وَلَا تَتَّخِذُوهَا كَرَاسِيٍّ لِأَحَادِيثِكُمْ فِي الطَّرِيقِ وَالْأَسْوَاقِ قَرُبَ مَرْكُوبَةٍ خَيْرٌ مِنْ رَاكِبِهَا وَأَكْثَرُ ذِكْرًا لِلَّهِ مِنْهُ. صَح

953. Şu hayvanlara güzelce binin, üzerlerinden güzelce inin. Onları yollarda ve çarşılarda hitabet kürsüsü yapmayın. Çünkü nice binilen hayvan vardır ki, binicisinden daha hayırlıdır, ondan daha çok Allah'ı zikreder.⁹⁵³

۹۵۴- ارْكَبُوا هَاتَيْنِ الرُّكْعَتَيْنِ فِي بُيُوتِكُمْ السُّبْحَةَ بَعْدَ الْمَغْرِبِ. ح

⁹⁵⁰ Buhârî, İtk 45; Müslim, Zühd 74, İmân 38; İbni Mâce, Edeb 1; Ahmed, IV, 36, V, 168, 173.

⁹⁵¹ Ahmed, V, 58, 371.

⁹⁵² Taberânî, XXIV, 316; Hâkim, IV, 63.

⁹⁵³ Dârimî, İstizân 351; Ahmed, III, 439, 441, IV, 234.

954. Akşamdan sonra iki rekat nafile namazı evlerinizde kılın.⁹⁵⁴

٩٥٥- اَرْمُوا وَارْكَبُوا وَأَنْ تَرْمُوا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ تَرْكَبُوا كُلُّ شَيْءٍ يَلْهُو بِهِ الرَّجُلُ بَاطِلٌ إِلَّا رَمِيَ الرَّجُلُ بِقَوْسِهِ أَوْ تَادِيَهُ فَرَسَهُ أَوْ مُلَاعِبَتَهُ امْرَأَتَهُ فَإِنَّهُمْ مِنَ الْحَقِّ وَمَنْ تَرَكَ الرَّمْيَ بَعْدَ مَا عَلِمَهُ فَقَدْ كَفَرَ الَّذِي عَلَّمَهُ. ح

955. Atış talimi yapın, atlara binin. Atış talimi yapmanız bana atlara binmenizden daha sevimlidir. Kişinin oynadığı herşey boştur. Ancak kişinin ok atması, atını eğitmesi ve eşiyile oynaması böyle değildir. Bunlar faydalıdır. Kim ok atmaya öğrendikten sonra terkederse, bildiği şeye karşı nankörlük etmiş olur.⁹⁵⁵

٩٥٦- اَرْمُوا الْجُمُرَةَ بِمِثْلِ حَصَى الْخَذْفِ. صَح

956. Hacda sapan taşına benzer taşlarla taş atın.⁹⁵⁶

٩٥٧- اَرْمَقُوا الْقِبْلَةَ. صَح

957. Namazda sütünreye doğru yaklaşın.⁹⁵⁷

٩٥٨- أَرَيْتَ مَا تَلْقَى أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي وَسَفَكَ بَعْضُهُمْ دِمَاءَ بَعْضٍ وَكَانَ ذَلِكَ سَابِقًا مِنَ اللَّهِ كَمَا سَبَقَ فِي الْأُمَمِ قَبْلَهُمْ فَسَأَلْتُهُ أَنْ يُؤَلِّنِي شَفَاعَةً فِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَفَعَلَ. صَح

958. Benden sonra ümmetimin karşılaşacağı şeyler bana gösterildi. Onlar birbirlerinin kanlarını dökecekler. Bu durum kendilerinden önceki ümmetlerde olduğu gibi Allah'ın onlar hakkındaki takdiridir. Onlar hakkında Allah'dan şefaathakı istedim, Allah da o hakkı bana verdi.⁹⁵⁸

٩٥٩- إِرْزُهُ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى أَنْصَافٍ سَاقِيَةٍ. صَح

959. Müminin izarı, dizle topuk arası kadardır.⁹⁵⁹

⁹⁵⁴ İbni Ebî Şeybe, II, 53; Ahmed, V, 427; Heysemî, II, 229.

⁹⁵⁵ Nesâî, Hayl 8; Ahmed, IV, 144.

⁹⁵⁶ Ahmed, IV, 343; Taberânî, IV, 5; Heysemî, III, 258.

⁹⁵⁷ Ukaylî, IV, 196; Beyhakî, Şuab, IV, 334.

⁹⁵⁸ Ahmed, VI; Taberânî, Evsat, V, 52; Heysemî, VII, 224.

⁹⁵⁹ Nesâî, Kübrâ, V, 490; Beyhakî, Şuab, V, 147; Ziyâ, VI, 38.

Zühd

٩٦٠- اَزْهَدْ فِي الدُّنْيَا يُحِبَّكَ اللهُ وَازْهَدْ فِيمَا فِي أَيْدِي النَّاسِ يُحِبُّكَ النَّاسُ. صح

960. Dünyaya karşı zahid ol ki Allah seni sevsin, insanların elinde-
kine göz dikme ki insanlar da seni sevsin.⁹⁶⁰

٩٦١- اَزْهَدْ النَّاسِ فِي الْعَالَمِ أَهْلُهُ وَجِيرَانُهُ. ض

961. Alime karşı en müstağni olanlar, aile fertleri ve komşularıdır.⁹⁶¹

٩٦٢- اَزْهَدْ النَّاسِ فِي الْأَنْبِيَاءِ وَأَشَدَّهُمْ عَلَيْهِمُ الْأَقْرَبُونَ. ض

962. Peygamberlere karşı en müstağni olan ve onlara en şiddetli
davrananlar akrabalarıdır.⁹⁶²

٩٦٣- اَزْهَدْ النَّاسِ مَنْ لَمْ يَنْسَ الْقَبْرَ وَالْبِلَا وَتَرَكَ أَفْضَلَ زِينَةِ الدُّنْيَا وَآثَرَ مَا يَبْقَى

عَلَى مَا يَفْنَى وَلَمْ يَعُدَّ غَدًا مِنْ أَيَّامِهِ وَعَدَّ نَفْسَهُ فِي الْمَوْتَى. ض

963. İnsanların en zahidi, kabri ve çürümeyi unutmayan, dünya ziy-
netinden en kıymetlisini terkeden, ebedi olanı fani olana tercih eden, ya-
rını ömründen saymayan ve kendini ölümlerden sayandır.⁹⁶³

٩٦٤- أَسَاءَةُ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ. صح

964. Üsame, bana insanların en sevimlilerindendir.⁹⁶⁴

Abdesti Tam Almak

٩٦٥- إِبْشَاغُ الْوُضُوءِ فِي الْمَكَارِهِ وَإِعْمَالُ الْأَقْدَامِ إِلَى الْمَسَاجِدِ وَانْتِظَارُ الصَّلَاةِ

بَعْدَ الصَّلَاةِ يَغْسِلُ الْخَطَايَا غَسْلًا. صح

⁹⁶⁰ İbni Mâce, Zühd 1.

⁹⁶¹ İbni Adî, VI, 367; İbnü'l-Cevzî, I, 388.

⁹⁶² İbni Asâkir, XXXVII, 291.

⁹⁶³ İbni Ebî Şeybe, VII, 77; Beyhakî, Şuab, VII, 355.

⁹⁶⁴ Ahmed, II, 96; Taberânî, I, 159; İbni Asâkir, VIII, 60.

965. Zor zamanlarda güzelce abdest almak, mescide gitmek için yürümek, bir namazdan sonra diğerini beklemek günahları tamamen yıkar.⁹⁶⁵

٩٦٦- إِبْسَاقُ الْوُضُوءِ شَطْرُ الْإِيمَانِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ وَالتَّسْبِيحُ وَالتَّكْبِيرُ يَمْلَأُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَالصَّلَاةُ نُورٌ وَالزَّكَاةُ بُرْهَانٌ وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ كُلُّ النَّاسِ يَغْدُو فَبَانِعٌ نَفْسِهِ فَمُعْتَقُهَا أَوْ مُوْبِقُهَا. صَح

966. Abdesti güzelce almak imanın yarısıdır. Elhamdülillah mizanı, tesbih ve tekbirler de göklerle yeri doldururlar. Namaz nur, zekat burhan, sabır ışıktır. Kur'an, kişinin ya lehine veya aleyhine delildir. Bütün insanlar sabahları çıkar, ya kendilerini satıp kurtarırlar ya da helak ederler.⁹⁶⁶

٩٦٧- إِسْتَاكُوا وَتَنَظَّفُوا وَأَوْتِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَتَرَّ يَحِبُّ الْوِتْرَ. ح

967. Misvak kullanın ve temizlenin ve bunları tek sayıda yapın. Zira Allah Teala tekdir, tek olanı sever.⁹⁶⁷

Çeşitli Hadisler

٩٦٨- إِسْتَبْرَأُوا فِي صَلَاتِكُمْ وَلَوْ بِسَهْمٍ. صَح

968. Namazlarınızda bir okla da olsa sütre yapın.⁹⁶⁸

٩٦٩- إِسْتِمَامُ الْمَعْرُوفِ أَفْضَلُ مِنْ إِبْتِدَائِهِ. ض

969. İyiliği tamamlamak, ona başlamaktan daha faziletlidir.⁹⁶⁹

٩٧٠- إِسْتَحِلُّوا فُرُوجَ النِّسَاءِ بِأَطْيَبِ أَمْوَالِكُمْ. ض

970. Kadınları, mallarınızın en temiziyile nikahlayarak kendinize helal edinin.⁹⁷⁰

⁹⁶⁵ Ebû Ya'îlâ, I, 379; Bezzâr, II, 161; Heysemî, II, 36.

⁹⁶⁶ Ahmed, I, 287, II, 230, 277, 301, 303; Nesâî, Zekât I; İbni Mâce, Tahâret 5.

⁹⁶⁷ İbni Ebî Şeybe, I, 157; Taberânî, Evsat, VII, 259; Heysemî, II, 240.

⁹⁶⁸ Ahmed, III, 404; İbni Huzeyme, II, 13; Hâkim, I, 382.

⁹⁶⁹ Taberânî, Sağır, I, 264; Heysemî, VIII, 182.

⁹⁷⁰ Ebû Dâvûd, Nikâh 39.

Haya

۹۷۱- اسْتَحْيِ مِنَ اللَّهِ اسْتِحْيَاءَكَ مِنْ رَجُلَيْنِ مِنْ صَالِحِي عَشِيرَتِكَ. ض

971. Kavminizin salihlerinden iki adamdan haya ettiğiniz gibi Allah'tan haya edin.⁹⁷¹

۹۷۲- اسْتَحْيُوا مِنَ اللَّهِ تَعَالَى حَقَّ الْحَيَاءِ فَإِنَّ اللَّهَ قَسَمَ بَيْنَكُمْ أَخْلَاقَكُمْ كَمَا قَسَمَ بَيْنَكُمْ أَرْزَاقَكُمْ. ح

972. Allah Teala'dan hakkıyla haya edin. Zira Allah Teala aranızda rızıklarınızı taksim ettiği gibi, huylarınızı da taksim etti.⁹⁷²

۹۷۳- اسْتَحْيُوا مِنَ اللَّهِ تَعَالَى حَقَّ الْحَيَاءِ مَنْ اسْتَحْيَا مِنَ اللَّهِ حَقَّ الْحَيَاءِ فَلْيَحْفَظِ الرَّأْسَ وَمَا وَعَى وَلْيَحْفَظِ الْبَطْنَ وَمَا حَوَى وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْإِلَّاءَ وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ فَقَدْ اسْتَحْيَا مِنَ اللَّهِ حَقَّ الْحَيَاءِ. صح

973. Allah'dan hakkıyla haya edin. Allah'dan hakkıyla haya eden kimse başını ve baştakileri korusun, karnı ve içindekileri muhafaza etsin, ölümü ve çürümeyi hatırlasın. Ahireti isteyen, dünya hayatının zinetini terkeder. Kim bunları yaparsa, Allah'dan hakkıyla haya etmiş olur.⁹⁷³

Çeşitli Hadisler

۹۷۴- اسْتَذْكُرُوا الْقُرْآنَ فَهُوَ أَشَدُّ تَفْصِيًّا مِنْ صُدُورِ الرِّجَالِ مِنَ النَّعَمِ مِنْ عَقْلِهَا. صح

974. Ezberinizdeki Kur'an'ı sık sık tekrarlayın. Çünkü o insanın göğsünden hayvanın ipini koparıp kaçmasından daha süratli kaçır.⁹⁷⁴

⁹⁷¹ İbni Adî, II, 136.

⁹⁷² Nesâî, Kübrâ, V, 322; Münziri, III, 198; Heysemî, IV, 298.

⁹⁷³ Tirmizî, Kıyâmet 24; Ahmed, V, 387.

⁹⁷⁴ Buhârî, Fedâilü'l-Kur'ân 23; Müslim, Mûsafirin 228; Tirmizî, Kur'an 8; Nesâî, İftitah 37; Dârimî, Rikâk 32; Ahmed, I, 463.

۹۷۵- اِسْتَرْشِدُوا الْعَاقِلَ تَرْشِدُوا وَلَا تَعْصُوهُ فَتَنْدُمُوا. ض

975. Akıllı kimseden nasihat isteyin ki doğru yolu bulasınız, onu dinlememezlik etmeyin ki pişman olmayasınız.⁹⁷⁵

۹۷۶- اِسْتَرْقُوا لَهَا فَإِنَّ بِهَا النَّظْرَةَ.

976. Hastaya okuyun, çünkü onda nazar var.⁹⁷⁶

۹۷۷- اِسْتَشْفُوا بِمَا حَمَدَ اللَّهُ تَعَالَى بِهِ نَفْسَهُ قَبْلَ أَنْ يَحْمَدَهُ خَلْقُهُ وَبِمَا مَدَحَ اللَّهُ تَعَالَى بِهِ نَفْسَهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَمَنْ لَمْ يَشْفِهِ الْقُرْآنُ فَلَا شِفَاءَ لِلَّهِ.

977. Kulları kendisine hamdetmeden önce, Allah'ın kendisini övdüğü ve medhettiği Fatiha ve İhlas sureleriyle şifa isteyin. Kur'an'ın kendisine şifa vermediği kişiye Allah Teala şifa vermez.⁹⁷⁷

۹۷۸- اِسْتَعْبُوا الْخَيْلَ تُغْتَب. ض

978. Atları eğitin, onlar eğitilirler.⁹⁷⁸

۹۷۹- اِسْتَعِدَّ لِلْمَوْتِ قَبْلَ نَزُولِ الْمَوْتِ. ص

979. Ölüm gelmeden önce, ölüme hazırlanın.⁹⁷⁹

۹۸۰- اِسْتَعِنَ بِيَمِينِكَ.

980. Sağ elinden yardım iste.⁹⁸⁰

Kaçınılması Gereken Şeyler

۹۸۱- اِسْتَعِيدُوا بِاللَّهِ مِنْ طَمَعٍ يَهْدِي إِلَى طَمَعٍ يَهْدِي إِلَى غَيْرِ مَطْمَعٍ
وَمِنْ طَمَعٍ خَيْثُ لَا مَطْمَعٍ. ص

⁹⁷⁵ İbni Hacer, Metâlib, XII, 106; İbni Arrâk, I, 215.

⁹⁷⁶ Taberânî, XXIII, 344; Hâkim, IV, 236; Beyhakî, IX, 347.

⁹⁷⁷ İbni Kâni, I, 215; Ebû Nuaym, Marife, II, 1127.

⁹⁷⁸ İbni Adî, VI, 288; İbni Asâkir, VII, 90.

⁹⁷⁹ Taberânî, VIII, 314; Heysemi, X, 309; Beyhakî, Şuab, VII, 352.

⁹⁸⁰ Tirmizî, İlim 12.

981. Bir kötülüğe götüren, ulaşılması mümkün olmayan bir şeye yönelik olan ve istek duyulmaması gereken bir şeye karşı aşırı istek duymaktan Allah'a sığınır.⁹⁸¹

٩٨٢ - اسْتَعِيْذُوا بِاللّٰهِ مِنْ شَرِّ جَارِ الْمَقَامِ فَإِنَّ جَارَ الْمَسَافِرِ إِذَا شَاءَ أَنْ يُرَايِلَ زَائِلٌ. ض

982. Devamlı olan komşunun şerrinden Allah'a sığınır. Çünkü kişi geçici komşudan uzaklaşmak istediği zaman uzaklaşabilir.⁹⁸²

٩٨٣ - اسْتَعِيْذُوا بِاللّٰهِ مِنَ الْعَيْنِ فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ.

983. Nazardan Allah'a sığınır, çünkü nazar haklıdır.⁹⁸³

٩٨٤ - اسْتَعِيْذُوا بِاللّٰهِ مِنَ الْفَقْرِ وَالْعِيْلَةِ وَمَنْ أَنْ تَظْلَمُوا أَوْ تَظْلَمُوا. ح

984. Fakirlikten ve kalabalık aileden, zulmetmekten veya zulme uğramaktan Allah'a sığınır.⁹⁸⁴

Yardım İstenilecek Şeyler

٩٨٥ - اسْتَعِيْزُوا عَلَىٰ إِنْجَاحِ الْحَوَائِجِ بِالْكِتْمَانِ فَإِنَّ كُلَّ ذِي نِعْمَةٍ مُّخْشَوٌ. ض

985. İhtiyaçların giderilmesinde başarılı olmak için onu gizli tutmaktan yardım isteyin. Çünkü her nimet sahibine hased edilir.⁹⁸⁵

٩٨٦ - اسْتَعِيْزُوا بِطَعَامِ السَّخْرِ عَلَىٰ صِيَامِ النَّهَارِ وَالْقِيْلُولَةِ عَلَىٰ قِيَامِ اللَّيْلِ. ص

986. Gündüz orucu için sahur yemeğinden, gece ibadeti için öğle de uykusundan yardım isteyin.⁹⁸⁶

٩٨٧ - اسْتَعِيْزُوا عَلَىٰ الرِّزْقِ بِالصَّدَقَةِ. ض

987. Rızka karşı sadakadan yardım isteyin.⁹⁸⁷

⁹⁸¹ Ahmed, V, 232, 247.

⁹⁸² Hâkim, I, 714.

⁹⁸³ İbni Mâce, Tıb 32.

⁹⁸⁴ Heysemî, X, 143.

⁹⁸⁵ Ukaylî, II, 108; Taberânî, XX, 94; Beyhakî, Şuab, V, 277.

⁹⁸⁶ Ahmed, V, 393; İbni Mâce, Sıyâm 22.

⁹⁸⁷ Deylemî, III, 90.

۹۸۸- اسْتَعِينُوا عَلَى النَّسَاءِ بِالْغُرَى فَإِنَّ إِخْدَاهُنَّ إِذَا كَثُرَتْ ثِيَابُهَا وَأَحْسَنْتَ زِينَتَهَا
أَعْجَبَهَا الْخُرُوجُ. ض

988. Kadınlara fazla elbise almayın. Zira onlardan birinin elbisesi çoğalır, takıları güzelleşirse dışarıya çıkmak hoşuna gider.⁹⁸⁸

Çeşitli Hadisler

۹۸۹- اسْتَغْنُوا بِغِنَاءِ اللَّهِ. ض

989. Allah'ın zenginliğiyle zengin olmaya çalışın.⁹⁸⁹

۹۹۰- اسْتَغْنُوا عَنِ النَّاسِ وَلَوْ بِشَوْصِ السَّوَاكِ. صَح

990. Misvak kabuğu bile olsa, insanlardan birşey istememeye çalışın.⁹⁹⁰

۹۹۱- اسْتَفْتِ نَفْسَكَ وَإِنْ أَفْتَاكَ الْمُفْتُونَ. ح

991. Müftüler sana fetva verseler de sen yine nefsine danış.⁹⁹¹

۹۹۲- اسْتَفْرِهُوا صَحَابِيَاكُمْ فَإِنَّهَا مَطَايَاكُمْ عَلَى الصَّرَاطِ. ض

992. Kurbanlıklarınızı iyisinden seçin, çünkü onlar sıratta sizin bineklerinizdir.⁹⁹²

İstikamet

۹۹۳- اسْتَقِمْ وَلِيُخَسِّنْ خُلُقَكَ لِلنَّاسِ. ح

993. İstikamet üzere ol, insanlara karşı ahlakın da güzel olsun.⁹⁹³

⁹⁸⁸ Taberânî, Evsat, VIII, 165; İbni Adî, I, 312; Heysemî, V, 138.

⁹⁸⁹ İbni Adî, III, 247; İbnü's-Sünnî, Kanâat, s. 73.

⁹⁹⁰ Taberânî, XI, 444; Beyhakî, Şuab, III, 274; Makdîsî, X, 176.

⁹⁹¹ Buhârî, Kebîr, I, 144; Ebû Nuaym, IX, 44.

⁹⁹² Deylemî, I, 85; Râfiî, Tedvîn, III, 219; Aclûnî, I, 133.

⁹⁹³ Taberânî, XX, 39; Haraitî, Mekârimu'l-ahlâk, s. 28; Hâkim, I, 121; Beyhakî, Şuab, VI, 245.

٩٩٤- اسْتَقِيمُوا وَلَنْ تُخْصُوا وَاعْلَمُوا أَنَّ خَيْرَ أَعْمَالِكُمُ الصَّلَاةُ وَلَا يُحَافِظُ عَلَى
الْوُضُوءِ إِلَّا الْمُؤْمِنُ. صح

994. İstikamet üzere olun, onun sevabını sayamazsınız. Bilin ki, amellerinizin en hayırlısı namazdır, abdestli olmaya da ancak mümin olan dikkat edebilir.⁹⁹⁴

٩٩٥- اسْتَقِيمُوا وَنِعْمًا إِنِ اسْتَقَمْتُمْ وَخَيْرَ أَعْمَالِكُمُ الصَّلَاةُ وَلَنْ يُحَافِظَ عَلَى
الْوُضُوءِ إِلَّا الْمُؤْمِنُ. صح

995. İstikamet üzere olun, istikamet üzere olmak ne güzeldir! Amellerinizin en efdali namazdır, abdestli olmaya da ancak mümin dikkat edebilir.⁹⁹⁵

٩٩٦- اسْتَقِيمُوا لِقَرْنَيْهِ مَا اسْتَقَامُوا لَكُمْ فَإِنْ لَمْ يَسْتَقِيمُوا لَكُمْ فَصَعُوا سَوْفَكُمْ
عَلَى عَوَاتِقِكُمْ ثُمَّ أَيْدُوا خَضِرَاءَهُمْ. ح

996. Kureyşliler size karşı dürüst oldukları sürece, siz de onlara karşı dürüst olun. Eğer onlar size karşı dürüst olmazlarsa, kılıçlarınızı kuşanın, ordularını yok edin.⁹⁹⁶

Çoğaltılması Gereken Şeyler

٩٩٧- اسْتَكْتَرِ مِنَ النَّاسِ مِنْ دَعَاءِ الْخَيْرِ لَكَ فَإِنَّ الْعَبْدَ لَا يَذَرِي عَلَى لِسَانٍ مَنْ
يُسْتَجَابُ لَهُ أَوْ يُرْحَمُ. ض

997. İnsanlardan senin için çokça hayır dua etmesini iste. Çünkü kul ki-min diliyle duasının kabul edileceğini ve merhamet göreceğini bilemez.⁹⁹⁷

⁹⁹⁴ İbni Mâce, Tahâret 4; Dârimî, Vudû 12; Ahmed, V, 277, 282.

⁹⁹⁵ İbni Mâce, Tahâret 4.

⁹⁹⁶ Ahmed, V, 277; Taberânî, Evsat, VIII, 15; Hatîb, III, 367.

⁹⁹⁷ Temmâm, II, 252; Elbânî, VI, 283.

۹۹۸- اسْتَكْبَرُوا مِنَ الْبَاقِيَاتِ الصَّالِحَاتِ التَّسْبِيحِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّحْمِيدِ وَالتَّكْبِيرِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. صَح

998. Bakiyat-ı salihat denilen sübhanallah, lailaheillallah vela havle vela kuvvete illa billah'ı çok söyleyin.⁹⁹⁸

۹۹۹- اسْتَكْبَرُوا مِنَ النَّعَالِ فَإِنَّ الرَّجُلَ لَا يَزَالُ رَاكِبًا مَا دَامَ مُنْتَعِلًا. صَح

999. Ayakkabıları çoğaltın, zira kişi ayakkabılı olduğu sürece binitli olmaya devam eder.⁹⁹⁹

۱۰۰۰- اسْتَكْبَرُوا مِنْ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهَا تَدْفَعُ تِسْعَةَ وَتِسْعِينَ بَابًا مِنَ الضَّرِّ أَذْنَاهَا اللَّهُمَّ. ض

1000. "Güç ve kuvvet Allah'dan'dır" cümlesini çok tekrarlayın, çünkü o doksandokuz çeşit zararı def eder. En aşağısı üzüntüdür.¹⁰⁰⁰

۱۰۰۱- اسْتَكْبَرُوا مِنَ الْإِخْوَانِ فَإِنَّ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ شَفَاعَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

1001. Dostları çoğaltın, çünkü kıyamet günü her mümine şefaathakki vardır.¹⁰⁰¹

Çeşitli Hadisler

۱۰۰۲- اسْتَمْتَعُوا مِنْ هَذَا الْبَيْتِ فَإِنَّهُ قَدْ هُدِمَ مَرَّتَيْنِ وَيُرْفَعُ فِي الثَّالِثَةِ. صَح

1002. Bu ev Kabe'den faydalanın. Zira o iki kere yıkıldı, üç kere de yapıldı.¹⁰⁰²

۱۰۰۳- اسْتَنْزَرُوا مَرَّتَيْنِ بِالْعَتَمَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا. صَح

1003. Burnunuza iki veya üç defa su alıp iyi bir şekilde temizleyin.¹⁰⁰³

⁹⁹⁸ Ahmed, III, 75

⁹⁹⁹ Ahmed, III, 337; Buhârî, Kebîr, VIII, 44; Beyhakî, Şuab, V, 177.

¹⁰⁰⁰ Ukaylî, I, 166; Zehebî, Mîzân, II, 70.

¹⁰⁰¹ Ğumârî, Mûdâvî, I, 542.

¹⁰⁰² Hâkim, I, 608; Heysemî, III, 206.

¹⁰⁰³ Tayâlisî, s. 356; Ahmed, I, 228; Beyhak, I, 49.

۱۰۰۴ - اسْتَنْجُوا بِالْمَاءِ الْبَارِدِ فَإِنَّهُ مَصْحَةٌ لِلنَّوَاسِيرِ. ض

1004. Soğuk suyla taharet yapın, çünkü o basur için faydalıdır.¹⁰⁰⁴

۱۰۰۵ - اسْتَنْزِلُوا الرِّزْقَ بِالصَّدَقَةِ. ض

1005. Sadaka vermek suretiyle rızık talep edin.¹⁰⁰⁵

۱۰۰۶ - اسْتِهْلَالُ الصَّبِيِّ الْعُطَاسُ. ض

1006. Çocuğun yaşama alameti, aksırmasıdır.¹⁰⁰⁶

۱۰۰۷ - اَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ. ص ح

1007. Dinini, emanetini ve amelinin neticesini Allah'a havale ediyorum.¹⁰⁰⁷

۱۰۰۸ - اَسْتَوْدِعُكَ اللَّهُ الَّذِي لَا تَضِيْعُ وَدَائِعُهُ. ح

1008. Seni, yanındaki emanetlerin zayı olmadiğı Allah'a ısmarlarım.¹⁰⁰⁸

Tavsiyeler

۱۰۰۹ - اِسْتَوْصُوا بِالْأَسَارَى خَيْرًا. ح

1009. Esirler hakkında size hayır tavsiye ederim.¹⁰⁰⁹

۲۰۱۰ - اِسْتَوْصُوا بِالْأَنْصَارِ خَيْرًا. ح

1010. Ensar hakkında size hayır tavsiye ederim.¹⁰¹⁰

۱۰۱۱ - اِسْتَوْصُوا بِالْعَبَّاسِ خَيْرًا فَإِنَّهُ عَمِّي وَصِنُو أَبِي. ض

¹⁰⁰⁴ Taberânî, Evsat, V, 124; Heysemî, V, 100.

¹⁰⁰⁵ İbni Adî, II, 412; Deylemî, I, 88; Beyhakî, Şuab, II, 73.

¹⁰⁰⁶ Heysemî, IV, 225.

¹⁰⁰⁷ Ebû Dâvûd, Cihâd 73; Tirmizî, Daavât 43; İbni Mâce, Cihâd 24; Ahmed, II, 7, 25, 38, 136, 356.

¹⁰⁰⁸ Ahmed, II, 93.

¹⁰⁰⁹ Taberânî, XXII, 393; Heysemî, VI, 86.

¹⁰¹⁰ Ahmed, III, 240; Ebû Ya'lâ, VII, 73.

1011. Abbas hakkında size hayır tavsiye ederim, zira o amcam ve yarı babamdır.¹⁰¹¹

١٠١٢ - اسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا فَإِنَّ الْمَرْأَةَ خُلِقَتْ مِنْ ضِلْعٍ أُعْوَجَ وَإِنَّ أُعْوَجَ شَيْءٍ فِي الضِّلْعِ أَعْلَاهُ فَإِنْ ذَهَبَتْ تُقِيمَهُ كَسْرَتُهُ وَإِنْ تَرَكْتَهُ لَمْ يَزَلْ أُعْوَجَ فَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا. صح

1012. Kadınlara iyilik etmenizi tavsiye ederim, çünkü kadın eğri kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Kaburganın en eğri yeri de üst tarafıdır. Eğer onu doğrultmaya kalkarsan kırarsın, kendi haline bırakırsan da o eğri kalmaya devam eder. Kadınlara hakkında size hayır tavsiyesinde bulunurum.¹⁰¹²

١٠١٣ - اسْتَوْصُوا وَلَا تَخْتَلِفُوا فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ وَلِيَلْبِي مِنْكُمْ أُولُو الْأَخْلَامِ وَالنَّهْيِ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ. صح

1013. Safları düzgün tutun, ayrı ayrı durmayın, yoksa kalpleriniz de birbirinizden ayrılır. Bana olgun aklı başında olanlar, sonra da derece derece onları takip edenler yakın dursunlar.¹⁰¹³

١٠١٤ - اسْتَوْصُوا تَسْتَوْ قُلُوبُكُمْ وَتَمَاسُوا تَرَاحُمُوا. ض

1014. Saflarınızı düzgün tutun ki, kalpleriniz de düzgün olsun. Birbirinize yapışın ki, birbirinize karşı merhametli olasınız.¹⁰¹⁴

١٠١٥ - أَسَدُ الْأَعْمَالِ ثَلَاثَةٌ ذِكْرُ اللَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ وَالْإِنصَافُ مِنْ نَفْسِكَ وَمُوَاسَاةُ الْأَخِ فِي الْمَالِ. ض

1015. Amellerin en sevaplısı üçtür. Her hal üzere Allah'ı zikretmek, aleyhinde de olsa insafli olmak, din kardeşine maddi yardımda bulunmak.¹⁰¹⁵

¹⁰¹¹ İbni Adî, II, 356; İbni Asâkir, XXVI, 314.

¹⁰¹² Buhârî, Enbiyâ 1, Nikâh 80; Müslim, Radâ 62; Tirmizî, Tefsîr 9.

¹⁰¹³ İbni Ebî Şeybe, I, 308; Ahmed, IV, 122.

¹⁰¹⁴ Taberânî, Evsat, V, 214; Ebû Nuaym, X, 114; Heysemî, II, 90.

¹⁰¹⁵ Râfîî, Tedvîn, IV, 70; İbni Hacer, Lisân, VI, 326.

Çeşitli Hadisler

۱۰۱۶- أَسْرِعُ الْأَرْضِ خَرَاباً يُسْرَاهَا ثُمَّ يُمْنَاهَا. ح

1016. Yeryüzünde en çabuk harab olacak yerler Kabe'nin solundakiler, sonra da sağındakilerdir.¹⁰¹⁶

۱۰۱۷- أَسْرِعُ الْخَيْرِ ثَوَاباً الْبِرِّ وَصِلَةَ الرَّحِمِ وَأَسْرِعُ الشَّرِّ عُقُوبَةَ الْبَغْيِ وَقَطِيعَةَ الرَّحِمِ. ح

1017. Sevabı en çabuk görülen amel, iyilik yapmak ve akrabalara iyi davranmaktır. Cezası en çabuk görülen de zulmetmek ve akrabalarla ilişkiyi kesmektir.¹⁰¹⁷

۱۰۱۸- أَسْرِعُ الدُّعَاءِ إِبَاجَةً دَعْوَةً غَائِبٍ لِغَائِبٍ. ح

1018. Duaların en çabuk kabul edileni, kişinin arkasından yapılan duadır.¹⁰¹⁸

۱۰۱۹- أَسْرِعُوا بِالْجَنَازَةِ فَإِنْ تَكَ صَالِحَةً فَخَيْرٌ تَقَدَّمُونَهَا إِلَيْهِ وَإِنْ تَكَ سَوَى ذَلِكَ فَشَرٌّ تَضَعُونَهُ عَنْ رِقَابِكُمْ. ص

1019. Cenazeyi çabuk götürün. Eğer o iyi biriye, bir an önce onu daha hayırlı bir yere kavuşturmuş, öyle değilse yine bir an önce onu daha kötü bir yer için omuzlarınızdan atmış olursunuz.¹⁰¹⁹

۱۰۲۰- أُسِّسَتِ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُونَ السَّبْعُ عَلَى قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ. ض

1020. Yedi kat gök ve yedi kat yer, İhlas suresi üzerine kurulmuştur.¹⁰²⁰

۱۰۲۱- أَسْعَدُ النَّاسِ بِشَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خَالِصاً مُخْلِصاً مِنْ قَلْبِهِ.

¹⁰¹⁶ Taberânî, Evsat, IV, 25; Heysemî, VII, 289.

¹⁰¹⁷ İbni Mâce, Zühd 23.

¹⁰¹⁸ Buhârî, Müfred, I, 218; Taberânî, XIII, 33; Harâitî, Mekârimü'l-ahlâk, s. 255.

¹⁰¹⁹ Buhârî, Cenâiz 50, 51; Ebû Dâvûd, Cenâiz 46; Nesâî, Cenâiz 44; İbni Mâce, Cenâiz 15; Ahmed, II, 240, 280.

¹⁰²⁰ Dîneverî, Mücâlese, VIII, 156; Hılâî, Fevâid, LIII, 2; Zehebî, Mîzân, VI, 559.

1021. Şefaatiyle kıyamet günü en çok mutlu olacak kişi, gönlünden samimi olarak lailaheillallah diyen kimsedir.¹⁰²¹

۱۰۲۲ - أَسْعَدُ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْعَبَّاسُ. ض

1022. Kıyamet günü insanların en mesudu, Abbas'tır.¹⁰²²

۱۰۲۳ - أَسْفَرُ بِصَلَاةِ الصُّبْحِ حَتَّى يَرَى الْقَوْمَ مَوَاقِعَ نَبْلِهِمْ. ح

1023. Sabah namazını, cemaatin ok attığı yeri göreceği kadar aydınlığa bırak.¹⁰²³

۱۰۲۴ - أَسْفَرُوا بِالْفَجْرِ فَإِنَّهُ أَكْثَرُ لِلْآخِرِ. ص

1024. Sabah namazını gün ağaruncaya kadar tehir edin ki, eciri daha büyük olsun.¹⁰²⁴

۱۰۲۵ - أَسْلِمَ ثُمَّ قَاتِلَ.

1025. Önce müslüman ol, sonra savaş!¹⁰²⁵

۱۰۲۶ - أَسْلِمَ وَإِنْ كُنْتَ كَارِهًا. ص

1026. İstemeyerek de olsa müslüman ol!¹⁰²⁶

۱۰۲۷ - أَسْلَمَ سَأَلَهَا اللَّهُ وَغَفَرَ عَفَرَ اللَّهُ لَهَا أَمَا وَاللَّهِ مَا أَنَا قَتَلْتُ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَالَهُ. ص

1027. Eslem kabilesine Allah selamet versin, Gıfari da Allah mağ-firet etsin. Allah'a and olsun bunu ben söylemiyorum, bunu söyleyen Allah'dır.¹⁰²⁷

۱۰۲۸ - أَسْلَمَ سَأَلَهَا اللَّهُ وَغَفَرَ عَفَرَ اللَّهُ لَهَا وَتُجِيبُ أَجَابُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ. ح

¹⁰²¹ Ahmed, II, 7, 307, 518

¹⁰²² İbni Asâkir, XXVI, 343.

¹⁰²³ Tayâlisti, s. 129.

¹⁰²⁴ Taberânî, IV, 250.

¹⁰²⁵ Münâvî, I, 508.

¹⁰²⁶ Ahmed, III, 109; Ebû Ya'lâ, VI, 471; Heysemî, V, 305.

¹⁰²⁷ İbni Ebî Şeybe, VI, 412; Ahmed, IV, 48; Taberânî, VII, 21.

1028. Eslem kabilesine Allah iyilik versin, Gıfarı da Allah bağışlasın. Onlar, Allah ve resûlünün davetine icabet ettiler.¹⁰²⁸

١٠٢٩ - أَسْلَفَتْ عَلَى مَا أَسْلَفَتْ مِنْ خَيْرٍ. صَح

1029. Geçmişte işlediğin hayırlardan dolayı müslüman oldun.¹⁰²⁹

١٠٣٠ - أَسْلَمْتُ عَبْدُ الْقَيْسِ طَوْعًا وَأَسْلَمَ النَّاسُ كَرْهًا فَبَارَكَ اللَّهُ فِي عَبْدِ الْقَيْسِ. ض

1030. İnsanlar zorla İslam'ı seçerken Abdülkays kabilesi isteyerek müslüman oldu. Allah da Abdülkays'a bereket ihsan etti.¹⁰³⁰

İsm-i Azam

١٠٣١ - اسْمُ اللَّهِ الْأَعْظَمُ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ فِي ثَلَاثِ سُورٍ مِنَ الْقُرْآنِ فِي الْبَقَرَةِ وَآلِ عِمْرَانَ وَطَةَ. صَح

1031. Allah'ın kendisi ile dua edildiğinde duaları kabul ettiği İsm-i Azam'ı şu üç surede'dir: Bakara, Al-i İmran ve Taha.¹⁰³¹

١٠٣٢ - اسْمُ اللَّهِ الْأَعْظَمُ فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ وَالْهُكْمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ وَفَاتِحَةِ آلِ عِمْرَانَ أَلَمْ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ. صَح

1032. İsm-i Azam şu iki ayettedir. Biri, "Sizin ilahınız bir tek ilahtır, ondan başka hiçbir ilah yoktur, o rahmandır, rahimdir" ayeti, diğeri de Al-i İmran'ın başı olan "Elif lam mim, Allah ki, ondan başka ilah yoktur, diridir, her şeyin varlık sebebidir" ayetidir.¹⁰³²

١٠٣٣ - اسْمُ اللَّهِ الْأَعْظَمُ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ فِي هَذِهِ الْآيَةِ قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكُ الْمُلْكِ الْآيَةِ. ض

¹⁰²⁸ Ebû Nuaym, Marife, VI, 3016; Heysemî, X, 46.

¹⁰²⁹ Müslim, İmân 194-196; Ahmed, III, 402.

¹⁰³⁰ Taberânî, Eysat, VIII, 71; Ebû Nuaym, Marife, V, 2675; Heysemî, IX, 390.

¹⁰³¹ Ebû Dâvûd, Vitir 23, 25; Tirmizî, Daavât 63, 99; Nesâî, Sehv 58; Ahmed, III, 120, 158.

¹⁰³² Tirmizî, Daavât 64; İbni Mâce, Duâ 9; Dârimî, Fedâilü'l-Kurân 14-15, Ahmed, VI, 461. Bakara'daki ayet 163, Âl-i İmrân'daki de 2. ayettir.

1033. Allah'ın kendisiyle dua edildiğinde duayı kabul ettiği İsm-i Azam'ı şu ayettedir: "De ki, ey mülkün sahibi olan Allahım!"¹⁰³³

۱۰۳۴ - اسْمُ اللَّهِ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ وَإِذَا سُئِلَ بِهِ أُعْطِيَ دَعْوَةُ يُؤْتَسَرُ بِهَا مَتَّى. ض

1034. İsm-i Azam dua edildiği zaman Allah'ın duaları kabul ettiği, onunla istenildiği zaman Yunus b. Metta'nın duasının verildiği ismidir.¹⁰³⁴

Çeşitli Hadisler

۱۰۳۵ - إِسْمَاعُ الْأَصَمِّ صَدَقَةٌ. ض

1035. Ağır duyana söz işittirmek, sadakadır.¹⁰³⁵

۱۰۳۶ - أَسْمَحُ أُمَّتِي جَعْفَرٌ. ض

1036. Ümmetimin en cömerdi, Cafer'dir.¹⁰³⁶

۱۰۳۷ - أَسْمَحُ يُسْمَحُ لَكَ. ح

1037. Müsamaha göster ki, sana da müsamaha gösterilsin.¹⁰³⁷

۱۰۳۸ - اسْمَحُوا يُسْمَحُ لَكُمْ. ص

1038. Hoşgörülü olun ki, size de hoşgörülü olunsun.¹⁰³⁸

۱۰۳۹ - اسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَإِنْ اسْتَعْمِلَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ حَبَشِيٌّ كَانَ رَأْسُهُ زَيْبَةً. ص

1039. Size idareci kılınan kişi, isterse başı siyah bir üzüm tanesine benzeyen Habeşli bir köle bile olsa onu dinleyin, kendisine itaat edin.¹⁰³⁹

¹⁰³³ Taberânî, XII, 171; Heysemî, X, 156. Ayetin devamı şu şekildedir: "Sen mülkü dilediğine verir, dilediğinden de alırsı. Dilediğini aziz eder, dilediğini zelil kılarırsın, bütün hayır ve iyilikler yalnız senin kudretindedir, sen herşeye kadırsın." Âli İmrân 3, 26.

¹⁰³⁴ Taberî, XVII, 82; Hâkim, I, 685.

¹⁰³⁵ Hatîb, Câmi, I, 413; Elbânî, IV, 237.

¹⁰³⁶ Münâvî, I, 512.

¹⁰³⁷ Ahmed, I, 248.

¹⁰³⁸ Abdürrezzâk, I, 148.

¹⁰³⁹ Buhârî, Ezân 4, 5, 156; Ahkâm 4; İbni Mâce, Cihâd 39; Ahmed, III, 114, 171.

١٠٤٠ - أَسْوَأُ النَّاسِ سَرِقَةً الَّذِي يَسْرِقُ مِنْ صَلَاتِهِ لَا يَتِمُّ زَكْوَعَهَا وَلَا سُجُودَهَا وَلَا خُشُوعَهَا. صَح

1040. Hırsızlık bakımından insanların en kötüsü, namazından çalandır. O namazın rükusunu, sücudunu ve huşuunu tam yapmaz.¹⁰⁴⁰

١٠٤١ - أَشْبَهُ مَنْ رَأَيْتُ بِجِبْرِيلَ دَخِيَّةَ الْكَلْبِيِّ. ض

1041. Gördüğüm insanlar içinde Cibril'e en çok benzeyen kişi, Dihyetü'l- kelbi'dir.¹⁰⁴¹

Allah'ın Gazabı

١٠٤٢ - اشْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ مَلِكُ الْأَمْلَاقِ لَا مَلِكَ إِلَّا اللَّهُ.

1042. Kendisini sultanlar sultanı zanneden adama Allah'ın gazabı şiddetli olur. Allah'dan başka sultan yoktur.¹⁰⁴²

١٠٤٣ - اشْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى الزُّنَاةِ. ض

1043. Zinakarlara karşı Allah'ın gazabı çetin olur.¹⁰⁴³

١٠٤٤ - اشْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى امْرَأَةٍ أَذْخَلَتْ عَلَى قَوْمٍ وَلَدًا لَيْسَ مِنْهُمْ يَطْلُعُ عَلَى عَوْرَاتِهِمْ وَيَشْرِكُهُمْ فِي أَمْوَالِهِمْ. ض

1044. Bir topluluğa kendilerinden olmayan bir çocuğu onlara katan bir kadına, Allah'ın gazabı şiddetli olur. Çünkü o çocuk, onların mahrem olanlarını görür, mallarına ortak olur.¹⁰⁴⁴

١٠٤٥ - اشْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى مَنْ آذَانِي فِي عِثْرَتِي. ض

¹⁰⁴⁰ Ahmed, III, 56.

¹⁰⁴¹ İbni Sad, IV, 250.

¹⁰⁴² Ahmed, II, 492; Taberânî, XI, 396; Heysemî, VIII, 50.

¹⁰⁴³ Deylemî, I, 115; Ebu's-Şeyh, Avâli, I, 24; Ebû Nuaym, VI, 179.

¹⁰⁴⁴ Taberânî, Evsat, V, 68; Heysemî, IV, 225.

1045. Ailem konusunda bana eziyet edene Allah'ın gazabı, şiddetli olur.¹⁰⁴⁵

١٠٤٦ - اَشْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى مَنْ ظَلَمَ مَنْ لَا يَجِدُ نَاصِراً غَيْرَ اللَّهِ. ض

1046. Allah'dan başka yardımcı bulamayan birine zulmedene, Allah'ın gazabı şiddetli olur.¹⁰⁴⁶

١٠٤٧ - اَشْتَدَّيْ أَرْمَةُ تَنْفَرَجِي ض

1047. Kıtık şiddetlendiğinde bolluk vakti yaklaşır.¹⁰⁴⁷

١٠٤٨ - اَشْتَرُوا الرِّقِيقَ وَشَارِكُوهُمْ فِي أَرْزَاقِهِمْ وَإِيَّاكُمْ وَالزَّنَجَ فَإِنَّهُمْ قَصِيرَةٌ
أَعْمَارُهُمْ قَلِيلَةٌ أَرْزَاقُهُمْ. ض

1048. Köle satın alın, onları işlerinizde kullanın. Sakın zenci almayın, onların ömürleri kısa ve rızıkları az olur.¹⁰⁴⁸

Şiddetli Azab

١٠٤٩ - أَشَدُّ النَّاسِ عَذَاباً لِلنَّاسِ فِي الدُّنْيَا أَشَدُّ النَّاسِ عَذَاباً عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامِ. صَح

1049. İnsanlara dünyada en çok eziyet eden, kıyamet günü Allah katında en çok eziyet görecektir.¹⁰⁴⁹

١٠٥٠ - أَشَدُّ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَاباً إِمَامٌ جَائِرٌ. ح

1050. Kıyamet günü en şiddetli azab görecektir olan, zalim idarecidir.¹⁰⁵⁰

١٠٥١ - أَشَدُّ النَّاسِ عَذَاباً يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ بَرَى النَّاسُ أَنَّ فِيهِ خَيْراً وَلَا خَيْرَ فِيهِ. ض

¹⁰⁴⁵ Deylemî, I, 116; Elbânî, VI, 293.

¹⁰⁴⁶ Taberânî, Evsat, II, 352; Deylemî, I, 115.

¹⁰⁴⁷ Kudâî, I, 436; Deylemî, I, 426; Adlûnî, I, 141.

¹⁰⁴⁸ Taberânî, X, 287; a mlf., Evsat, I, 302; Heysemî, IV, 235.

¹⁰⁴⁹ Ahmed, III, 403, 490.

¹⁰⁵⁰ Ahmed, III, 22, 55.

1051. Kıyamet günü, azabı en şiddetli olan hiçbir hayra sahip olmadığı halde kendisini insanlara karşı hayırlıymış gibi gösteren kimsedir.¹⁰⁵¹

١٠٥٢ - أَشَدُّ النَّاسِ عَذَاباً عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الَّذِينَ يُضَاهَوْنَ بِخَلْقِ اللَّهِ. صَح

1052. Kıyamet günü, Allah katında en şiddetli azaba uğrayacak insanlar, Allah'ın yarattığı şeylere benzetmeye çalışanlardır.¹⁰⁵²

١٠٥٣ - أَشَدُّ النَّاسِ عَذَاباً يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَالِمٌ لَمْ يَنْفَعَهُ عِلْمُهُ. ض

1053. Kıyamet gününde azabı en şiddetli olan, ilmi kendisine fayda vermeyen alimdir.¹⁰⁵³

١٠٥٤ - أَشَدُّ النَّاسِ بَلَاءً الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الْأَمْثَلُ فَالْأَمْثَلُ يَبْتَلَى الرَّجُلَ عَلَى حَسَبِ دِينِهِ

فَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ صُلْبٌ اشْتَدَّ بَلَاؤُهُ وَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ رِقَّةٌ ابْتَلِيَ عَلَى قَدَرِ دِينِهِ فَمَا

يُرح البلاء بالعبد حتى يتركه يمشى عن الأرض وما عليه خطيئة. صَح

1054. Sıkıntıların en şiddetlisine önce peygamberler, sonra da derecelerine göre diğer insanlar maruz kalır. Kişi dinine bağlılığına göre musibete uğrar. Dinine bağlılığı kuvvetli ise musibeti şiddetli, zayıfsa musibeti de zayıf olur. Musibet, günahsız olarak yeryüzünde dolaşacak hale gelinceye kadar kulun yakasını bırakmaz.¹⁰⁵⁴

١٠٥٥ - أَشَدُّ النَّاسِ بَلَاءً فِي الدُّنْيَا نَبِيٌّ أَوْ صَفِيٌّ. ح

1055. Dünyada en şiddetli belalara uğrayacak olanlar, peygamberler ve seçkin kullardır.¹⁰⁵⁵

١٠٥٦ - أَشَدُّ النَّاسِ بَلَاءً الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الصَّالِحُونَ ثُمَّ الْأَمْثَلُ فَالْأَمْثَلُ. ح

1056. İnsanların en şiddetli belalara uğrayacak olanları önce nebiler, sonra salihler, sonra da sırasıyla onlara yakın olanlardır.¹⁰⁵⁶

¹⁰⁵¹ Deylemî, I, 361; Elbânî, VI, 297.

¹⁰⁵² Ahmed, VI, 36.

¹⁰⁵³ İbni Adî, V, 158; Taberânî, Sağır, I, 305; Beyhakî, Şuab, II, 284.

¹⁰⁵⁴ Tirmizî, Zühd 57; İbni Mâce, Fiten 23; Dârimî, Rikâk 67.

¹⁰⁵⁵ Buhârî, Kebîr, VIII, 115.

¹⁰⁵⁶ Taberânî, XXIV, 245.

۱۰۵۷- أَشَدُّ النَّاسِ بَلَاءَ الْأَنْبِيَاءِ ثُمَّ الصَّالِحُونَ لَقَدْ كَانَ أَحَدُهُمْ يُبْتَلَى بِالْفَقْرِ حَتَّى مَا يَجِدُ إِلَّا الْعِبَادَةَ يَجُوبُهَا فَيَلْبِسُهَا وَيُبْتَلَى بِالْقَمْلِ حَتَّى يَقْتُلَهُ وَلَا أَحَدَهُمْ كَانَ أَشَدَّ فَرَحًا بِالْبَلَاءِ مِنْ أَحَدِكُمْ بِالْعَطَاءِ. صح

1057. İnsanlar içinde en ağır belalara uğrayacak olanlar önce nebiler, sonra da salihlerdir. Onlardan bazıları fakirlikle imtihan olur. Öyle ki, giyecek yırtık elbiseden başka bir şey bulamadığı için onu giymek zorunda kalırdı. Bazıları da bitle imtihan olur, o sebeple canından olurdu. Bütün bunlara rağmen onlar, sizlerin Allah'ın ihsanına sevindiğinizden daha çok bela ve musibete sevinirlerdi.¹⁰⁵⁷

۱۰۵۸- أَشَدُّ النَّاسِ حَسْرَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ أَمَكْنَهُ طَلَبُ الْعِلْمِ فِي الدُّنْيَا فَلَمْ يَطْلُبْهُ وَرَجُلٌ عَلِمَ عِلْمًا فَانْتَفَعَ بِهِ مَنْ سَمِعَهُ مِنْهُ دُونَهُ.

1058. İnsanların kıyamet gününde en çok hasret çekecek olan, ilim öğrenme fırsatı bulduğu halde öğrenmeyen ve ilminden başkaları istifade ettiği halde kendisi faydalanmayan kişidir.¹⁰⁵⁸

۱۰۵۹- أَشَدُّ النَّاسِ عَلَيْكُمُ الرُّومُ وَإِنَّمَا هَلَكْتُهُمْ مَعَ السَّاعَةِ. ح

1059. Size karşı insanların en şiddetlisi Rumlar'dır. Onların helaki kıyamet saatiyle birlikte olacaktır.¹⁰⁵⁹

۱۰۶۰- أَشَدُّ أُمَّتِي لِي حُبًّا قَوْمٌ يَكُونُونَ بَعْدِي يَوَدُّ أَحَدُهُمْ أَنَّهُ فَقَدْ أَهْلَهُ وَمَالَهُ وَأَنَّهُ رَأَى ح

1060. Ümmetim içinde beni en çok seven, benden sonra gelecek bir topluluktur ki, onlardan biri beni görmeye karşılık çoluk çocuğunu ve malını feda etmeyi bile temenni eder.¹⁰⁶⁰

۱۰۶۱- أَشَدُّ الْحَرْبِ النَّسَاءُ وَأَبْعَدُ اللَّقَاءِ الْمَوْتُ وَأَشَدُّ مِنْهُمَا الْحَاجَةُ إِلَى النَّاسِ. ض

¹⁰⁵⁷ Ahmed, III, 94.

¹⁰⁵⁸ İbni Asâkir, LI, 137.

¹⁰⁵⁹ Ahmed, IV, 230; Heysemî, VI, 212.

¹⁰⁶⁰ Müslim, Cennet 12; Ahmed, II, 417.

1061. Savaşın en zoru kadınlar, karşılaşılması en az istenen şey ise ölümdür. Bu ikisinden daha zoruydu, insanlara muhtaç olmaktır.¹⁰⁶¹

۱۰۶۲ - أَشَدُّكُمْ مَنْ غَلَبَ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ وَأَخْلَمَكُمْ مَنْ عَفَا بَعْدَ الْقَدَرَةِ. ض

1062. En güçlünüz öfkelenildiğinde kendisine hakim olan, en yumuşağınız ise gücü yettiği halde affedendir.¹⁰⁶²

Çeşitli Hadisler

۱۰۶۳ - أَشْرَافُ أُمَّتِي حَمَلَةُ الْقُرْآنِ وَأَصْحَابُ اللَّيْلِ. ض

1063. Ümmetimin en şereflipleri, Kur'an okuyanlar ve gece ibadetine kalkanlardır.¹⁰⁶³

۱۰۶۴ - اشربوا أعينكم من الماء عند الوضوء ولا تنفضوا أيديكم فإنها مراءخ الشيطان. ض

1064. Abdest alırken gözlerinize bol su verin, ellerinizi silkelemeyin. Çünkü o şeytanın yelpazesidir.¹⁰⁶⁴

۱۰۶۵ - أَشْرَفُ الْمَجَالِسِ مَا اسْتُقْبِلَ بِهِ الْقِبْلَةُ. ض

1065. Meclislerin en hayırlısı, kibleye dönülendir.¹⁰⁶⁵

۱۰۶۶ - أَشْرَفُ الْإِيمَانِ أَنْ يَأْمَنَكَ النَّاسُ وَأَشْرَفُ الْإِسْلَامِ أَنْ يَسْلَمَ النَّاسُ مِنْ لِسَانِكَ وَبَيْدِكَ وَأَشْرَفُ الْهَجْرَةِ أَنْ تَهْجُرَ السَّيِّئَاتِ وَأَشْرَفُ الْجِهَادِ أَنْ تُقَاتِلَ وَتُغْفَرَ فَرَسُكَ. ض

1066. İmanın en üstünü insanların senden emin olması, İslam'ın en üstünü dilinden ve elinden insanların selamette kalması, hicretin en

¹⁰⁶¹ Hatîb, XIII, 120; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 501.

¹⁰⁶² Deylemî, I; 222.

¹⁰⁶³ Taberânî, XII, 125; Beyhakî, Şuab, II, 556; İbni Adî, VII, 57; Heysemî, VII, 161.

¹⁰⁶⁴ İbni Adî, II, 57; İbni Hibbân, Zuafâ, I, 203.

¹⁰⁶⁵ Taberânî, X, 320; Hâkim, IV, 300; Heysemî, VIII, 59.

üstünü günahları bırakman, cihadın en üstünü şehid edilmen ve atının da boşazlanmasıdır.¹⁰⁶⁶

۱۰۶۷- أَشْعُرُ كَلِمَةً تَكَلَّمْتُ بِهَا الْعَرَبُ كَلِمَةً لَيْدٍ: أَلَا كُلُّ شَيْءٍ مَا خَلَا اللَّهَ بَاطِلٌ. صح

1067. Arabın söylediği en güzel şiir Lebid'in şu sözüdür: "Dikkat edin, Allah'ın dışındaki herşey boştur."¹⁰⁶⁷

۱۰۶۸- أَشْفِعِ الْأَذَانَ وَأَوْتِرِ الْإِقَامَةَ. ح

1068. Ezanın kelimelerini çift, ikametinkini ise tek yap.¹⁰⁶⁸

۱۰۶۹- إِشْفَعُوا تُؤْجَرُوا. ض

1069. Aracı olun ki, sevap kazanasınız.¹⁰⁶⁹

۱۰۷۰- إِشْفَعُوا تُؤْجَرُوا وَيَقْضِ اللَّهُ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ مَا شَاءَ. صح

1070. Aracı olun ki ecir kazanın. Allah peygamberinin diliyle dilediği şeyi yerine getirir.¹⁰⁷⁰

۱۰۷۱- أَشَقَى الْأَشْقِيَاءِ مَنِ اجْتَمَعَ عَلَيْهِ فَقْرُ الدُّنْيَا وَعَذَابُ الْآخِرَةِ. ح

1071. Talihsizlerin en talihsizi, üzerinde dünya fakirliğiyle ahiret azabının toplandığı kimsedir.¹⁰⁷¹

۱۰۷۲- أَشَقَى النَّاسِ عَاقِرُ نَاقَةٍ ثُمُودَ وَابْنُ آدَمَ الَّذِي قَتَلَ أَخَاهُ مَا سَفِكَ عَلَى

الْأَرْضِ مِنْ دَمٍ إِلَّا لِحَقَّةٍ مِنْهُ لِأَنَّهُ أَوَّلُ مَنْ سَنَّ الْقَتْلَ. صح

1072. İnsanların en kötüsü Semud kavminin devesini öldüren, ardından kardeşini katleden Adem'in oğludur. Yeryüzünde dökülen her kandan ona bir pay ulaşır. Çünkü o, öldürmeyi ilk ortaya çıkaran kişidir.¹⁰⁷²

¹⁰⁶⁶ Taberânî, Sağır, I, 29; İbnü'n-Neccâr, Zeylû Târfihî Bağdâd, II, 85; Heysemî, I, 60.

¹⁰⁶⁷ Müslim, Şiir 2; Tirmizî, Edeb 70.

¹⁰⁶⁸ Hafîb, IV, 434; İbni Adî, VI, 158; İbni Tâhir, Etrâf, II, 390.

¹⁰⁶⁹ Harâitî, Mekârimü'l-ahlâk, s. 219; İbni Asâkir, LIX, 56.

¹⁰⁷⁰ Ahmed, IV, 400.

¹⁰⁷¹ Taberânî, Evsat, IX, 109; Heysemî, X, 267.

¹⁰⁷² Ebû Nuaym, IV, 307; İbni Asâkir, IL, 45; Heysemî, VII, 299.

۱۰۷۳- أَشْكُرُ النَّاسَ لِلَّهِ أَشْكُرُهُمُ لِلنَّاسِ. صح

1073. İnsanların Allah'a en çok şükredenini, insanlara en fazla teşekkür edenidir.¹⁰⁷³

۱۰۷۴- أَشْهَدُ بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ لِلَّهِ لَقَدْ قَالَ لِي جِبْرِيلُ يَامُحَمَّدُ إِنَّ مُدْمِنَ الْخَمْرِ كَعَابِدٍ وَثْنٍ. صح

1074. Allah'ı şahid tutarım ki Cibril bana şöyle dedi: "Ya Muhammed! İçkiye devam eden kişi, puta tapan kişi gibidir."¹⁰⁷⁴

۱۰۷۵- أَشْهَدُوا هَذَا الْحَجَرَ خَيْرًا فَإِنَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَافِعٌ مُشَفَّعٌ لَهُ لِسَانٌ وَشَفَتَانِ يَشْهَدُ لِمَنْ اسْتَلَمَهُ. ح

1075. Hacerü'l-esved'i hayırlarınıza şahit tutun, çünkü o kıyamet günü şefaate edecek ve şefaati kabul edilecektir. Bir dili, iki dudağı olacak, kendisini selamlayanların lehinde şahitlikte bulunacaktır.¹⁰⁷⁵

۱۰۷۶- أَشِيدُوا النِّكَاحَ. ح

1076. Nikahı duyurun.¹⁰⁷⁶

۱۰۷۷- أَشِيدُوا النِّكَاحَ وَأَعْلِنُوهُ. ح

1077. Nikahı duyurun ve onu açıkça ilan edin.¹⁰⁷⁷

۱۰۷۸- أَصَابَتْكُمْ فِتْنَةُ الضَّرَاءِ فَصَبْرُكُمْ وَإِنْ أَخَوْفَ مَا أَحَافُ عَلَيْكُمْ فِتْنَةُ السَّرَاءِ مِنْ قَبْلِ النَّسَاءِ إِذَا تَسَوَّزْنَ الذَّهَبَ وَلَبِسْنَ رِطَاطَ الشَّامِ وَعَصَبَ الْيَمَنِ وَأَتَعَبْنَ الْغَنِيِّ وَكَلَفْنَ الْفَقِيرَ مَا لَا يَجِدُ. ض

¹⁰⁷³ Ahmed, V, 212.

¹⁰⁷⁴ Münâvî, I; 326.

¹⁰⁷⁵ Taberânî, Evsat, III, 220; Heysemî, III, 242.

¹⁰⁷⁶ Taberânî, VII, 152; Heysemî, IV, 290.

¹⁰⁷⁷ Taberânî, XXII, 200; Ebû Nuaym, Marife, V, 2767.

1078. Darlıkla imtihan olundunuz, sabrettiniz. Sizin için en çok korktuğum şey, kadınlarla gelen bolluk imtihanıdır. Bu da onların altın bilezik taktıkları, Şam'ın yumuşak elbiselerini ve Yemen'in çizgili kaptanlarını giyindikleri, zengini bıktırıp fakirden de bulamayacağı şeyleri istedikleri zaman olacaktır.¹⁰⁷⁸

١٠٧٩ - أَصِْبْ بِطَعَامِكَ مَنْ تُحِبُّ فِي اللَّهِ. ض

1079. Yemeğini Allah için sevdiğin kimselere yedir.¹⁰⁷⁹

١٠٨٠ - أَصْحَابُ الْبَدْعِ كِلَابُ النَّارِ. ض

1080. Bidat ehli, cehennem köpekleridir.¹⁰⁸⁰

١٠٨١ - أَصْدَقُ كَلِمَةٍ قَالَهَا الشَّاعِرُ كَلِمَةُ لَيْدٍ أَلَا كُلُّ شَيْءٍ مَا خَلَا اللَّهَ بَاطِلٌ. ص

1081. Şairin söylediği kelimelerin en doğrusu Lebid'in şu kelimeleridir: "Dikkat edin, Allah'ın dışında her şey boştur!"¹⁰⁸¹

١٠٨٢ - أَصْدَقُ الْحَدِيثِ مَا عُطِسَ عِنْدَهُ.

1082. Sözün en doğrusu, söylerken aksırılmasıdır.¹⁰⁸²

١٠٨٣ - أَصْدَقُ الرُّؤْيَا بِالْأَسْحَارِ. ص

1083. En doğru rüyalar, seher vaktinde görülenlerdir.¹⁰⁸³

١٠٨٤ - إِصْرِفْ بَصْرَكَ. ص

1084. Gözünü haramdan çevir.¹⁰⁸⁴

١٠٨٥ - إِصْرِمْ الْأَحْمَقَ.

1085. Ahmakla dostluğu kes.¹⁰⁸⁵

¹⁰⁷⁸ Hatîb, III, 190.

¹⁰⁷⁹ İbnü'l-Ebi'd-Dünyâ, İhvân, s. 232; İbnü'l-Mübârek, I, 124.

¹⁰⁸⁰ Râfî, II, 458; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 169.

¹⁰⁸¹ Ahmed, II, 470.

¹⁰⁸² Taberânî, Evsat, III, 346; Heysemî, VIII, 59.

¹⁰⁸³ Tirmizî, Rüyâ 3; Ahmed, III, 29, 68.

¹⁰⁸⁴ Ahmed, IV, 361; Taberânî, II, 337.

¹⁰⁸⁵ Beyhakî, Şuab, VII, 61.

۱۰۸۶ - اضْطَقُوا وَلَيَقْدَمَنَّكُمْ فِي الصَّلَاةِ أَفْضَلُكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ. ض

1086. Safları düzgün tutun ve namazda en hayırlılarınızı öne geçirin. Zira Allah Teala meleklerden elçiler seçtiği gibi, insanlardan da seçer.¹⁰⁸⁶

۱۰۸۷ - أَصْلُ كُلِّ دَاءٍ الْبَرْدَةُ.

1087. Bütün hastalıkların kaynağı, tok karna yemek yemektir.¹⁰⁸⁷

۱۰۸۸ - اصْلَحْ بَيْنَ النَّاسِ وَلَوْ تَغْيِي الْكَذِبِ. ض

1088. Yalanla bile olsa, insanların arasını düzelt.¹⁰⁸⁸

۱۰۸۹ - اصْلِحُوا دُنْيَاكُمْ وَاَعْمَلُوا لِآخِرَتِكُمْ كَأَنَّكُمْ تَمُوتُونَ غَدًا. ض

1089. Dünya işlerinizi yoluna koyun, yarın ölecekmiş gibi ahiretiniz için de çalışın.¹⁰⁸⁹

۱۰۹۰ - اصْنَعِ الْمَعْرُوفَ إِلَى مَنْ هُوَ أَهْلُهُ وَإِلَى غَيْرِ أَهْلِهِ فَإِنْ أَصَبْتَ أَهْلَهُ أَصَبْتَ أَهْلَهُ وَإِنْ لَمْ تُصِبْ أَهْلَهُ كُنْتَ أَنْتَ أَهْلُهُ. ض

1090. Layık olana da olmayana da iyilik yap. Eğer layık olana yapmışsan doğru yapmış, layık olmayana yapmışsan sen iyilik ehli olmuş olursun.¹⁰⁹⁰

۱۰۹۱ - اصْنَعُوا لَالٍ جَفَرٍ طَعَامًا فَإِنَّهُ قَدْ أَتَاهُمْ مَا يَشْغُلُهُمْ. صَح

1091. Cafer ailesine yemek yapın. Çünkü onların başına yemek yapamayacakları derecede bir musibet gelmiştir.¹⁰⁹¹

¹⁰⁸⁶ Taberânî, XXII, 56; Heysemî, II, 64.

¹⁰⁸⁷ İbni Hibbân, Zuafâ, I, 204; İbni Adî, II, 83.

¹⁰⁸⁸ Taberânî, XVIII, 316; Heysemî, VIII, 80.

¹⁰⁸⁹ Kudâî, I, 416; Deylemî, I, 101.

¹⁰⁹⁰ İbni Lâl, I, 203; Kudâî, I, 436; Dârekutnî, İtel, III, 107.

¹⁰⁹¹ Tirmizî, Cenâiz 21; İbni Mâce, Cenâiz 59.

۱۰۹۲ - اصْنَعُوا مَا بَدَا لَكُمْ فَمَا قَضَى اللَّهُ تَعَالَى فَهُوَ كَائِنٌ وَلَيْسَ مِنْ كُلِّ الْمَاءِ مَا يَكُونُ الْوَلَدُ. ح

1092. İlişki konusunda bildiğinizi yapın, Allah'ın takdir ettiği olacaktır. Her sudan dolayı da çocuk olmaz.¹⁰⁹²

۱۰۹۳ - اضْرِبُوهُنَّ وَلَا يَضْرِبُ إِلَّا شِرَارُكُمْ. ض

1093. Kadınları dövebilirsiniz, ancak onları sadece kötüleriniz döver.¹⁰⁹³

۱۰۹۴ - اِضْمَنُوا لِي سِتَّ خِصَالٍ اِضْمَنْ لَكُمْ الْجَنَّةَ لَا تَظَالَمُوا عِنْدَ قِسْمَةِ مَوَارِيثِكُمْ وَأَنْصِفُوا النَّاسَ مِنْ أَنْفُسِكُمْ وَلَا تَجْبُنُوا عِنْدَ قِتَالٍ عَدُوَّكُمْ وَلَا تَغْلُوا غَنَائِمَكُمْ وَأَنْصِفُوا ظَالِمَكُمْ مِنْ مَظْلُومِكُمْ. ض

1094. Bana altı şey hususunda söz verin, ben de size cennete girmeniz için söz vereyim. Miraslarınızı paylaşırken birbirinize haksızlık yapmayın, aleyhinize de olsa insanlara karşı adaletli olun, düşmanlarınızla savaşırken korkaklık göstermeyin, ganimet malına hıyanet etmeyin, zalimlerin elini mazlumlarınızdan çekin.¹⁰⁹⁴

۱۰۹۵ - اِضْمَنُوا لِي سِتًّا مِنْ أَنْفُسِكُمْ اِضْمَنْ لَكُمْ الْجَنَّةَ اِصْدُقُوا إِذَا حَدَّثْتُمْ وَأَوْفُوا إِذَا وَعَدْتُمْ وَأَدُوا إِذَا ائْتَمْتُمْ وَاحْفَظُوا فِرَاجَكُمْ وَغَضُوا أَبْصَارَكُمْ وَكَفُوا أَيْدِيَكُمْ. صَح

1095. Altı şeyi yapacağınıza dair bana söz verin, ben de sizin cennete gireceğinize dair söz vereyim. Konuştuğunuzda doğru söyleyin, söz verdiğinizde sözünüzde durun, size güvenildiğinde gereğini yerine getirin, iffetinizi muhafaza edin, gözlerinizi haramdan koruyun, ellerinizi de haramdan çekin.¹⁰⁹⁵

¹⁰⁹² Ahmed, III, 47.

¹⁰⁹³ İbni Sad, VIII, 204.

¹⁰⁹⁴ Taberânî, VIII, 282; Heysemî, IV, 139.

¹⁰⁹⁵ Ahmed, V, 323.

١٠٩٦- أَطِيبِ الْكَلَامَ وَأَفْشِ السَّلَامَ وَصِلِ الْأَرْحَامَ وَصَلِّ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامُ ثُمَّ ادْخُلِ الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ. ض

1096. Güzel söz söyle, selamı yay, akrabaları iyi geçin, insanlar uy-
kuda iken gece namaz kıl. Sonra da selametle cennete gir.¹⁰⁹⁶

١٠٩٧- أَطَّتِ السَّمَاءُ وَبِحَقِّ لَهَا أَنْ تَبْطَأَ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ مَا فِيهَا مَوْضِعٌ شِبْرٍ إِلَّا وَفِيهِ جَبْهَةٌ مَلَكٍ سَاجِدٍ يُسَبِّحُ اللَّهَ بِحَمْدِهِ. ض

1097. Sema gıcırdadı, gıcırdamak da hakkıdır. Muhammed'in canını
elinde tutana yemin olsun ki, orada bir karış yer yoktur ki secde eden bir
meleğin alını orada olmamış olsun. Onlar Allah'ı tesbih ve ona ham-
dederler.¹⁰⁹⁷

١٠٩٨- أَطِيعْ كُلَّ أَمِيرٍ وَصَلِّ خَلْفَ كُلِّ إِمَامٍ وَلَا تَسْبِيْ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِي.

1098. Her emire itaat et, her imamın ardında namaz kıl, ashabımdan
da hiç kimseye sövmel!¹⁰⁹⁸

١٠٩٩- أَطْعِمُوا الطَّعَامَ وَأَطِيبُوا الْكَلَامَ. ح

1099. Yemek yedirin, güzel söz söyleyin.¹⁰⁹⁹

١١٠٠- أَطْعِمُوا الطَّعَامَ وَأَفْشُوا السَّلَامَ تَوَرَّثُوا الْجَنَانَ. ح

1100. Yemek yedirin ve selamı yayın ki, cennetlere varis olasınız.¹¹⁰⁰

١١٠١- أَطْعِمُوا طَعَامَكُمْ الْأَتَقِيَاءَ وَأُولُوا مَعْرُوفِكُمُ الْمُؤْمِنِينَ. ح

1101. Yemeklerinizi takva sahiplerine yedirin, iyiliklerinizi mümin-
lere yapın.¹¹⁰¹

¹⁰⁹⁶ Ahmed, II, 295; Ebû Nuaym, IX, 59; Heysemî, V, 16.

¹⁰⁹⁷ Ebû Nuaym, VI, 269; İbni Asâkir, LII, 381.

¹⁰⁹⁸ Taberânî, XX, 173; Heysemî, II, 67.

¹⁰⁹⁹ Taberânî, III, 94; Heysemî, V, 17.

¹¹⁰⁰ Ziyâ, IX, 223; Heysemî, V, 17.

¹¹⁰¹ İbni Ebî'd-Dünyâ, İhvân, s. 231; Kudâî, I, 414.

۱۱۰۲- اَطْفَالُ الْمُؤْمِنِينَ فِي جَبَلٍ فِي الْجَنَّةِ يَكْفُلُهُمْ إِبْرَاهِيمُ وَسَارَةُ حَتَّى يَرُدَّهُمْ إِلَى آبَائِهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

1102. Müminlerin çocukları cennette bir dağdadır. Kıyamet günü babalarına teslim edilinceye kadar onlara İbrahim ve Sare bakar.¹¹⁰²

۱۱۰۳- اَطْفَالُ الْمُشْرِكِينَ خَدَمُ أَهْلِ الْجَنَّةِ. ح

1103. Müşriklerin çocukları, cennet halkının hizmetçileridir.¹¹⁰³

۱۱۰۴- أَطْفِئُوا الْمَصَابِيحَ إِذَا رَقَدْتُمْ وَأَغْلِقُوا الْأَبْوَابَ وَأَوْكِنُوا الْأَسْقِيَةَ وَحَمَرُوا الطَّعَامَ وَالشَّرَابَ وَلَوْ بِعُودٍ تُعَرِّضُهُ عَلَيْهِ. صَح

1104. Uyuyacağınızda kandilleri söndürün, kapıları kapatın, tulumların ağızlarını bağlayın, yiyecek ve içeceklerin üstüne enine bile olsa bir çöp koyun.¹¹⁰⁴

İstenilecek Şeyler

۱۱۰۵- أَطْلُبِ الْعَافِيَةَ لِعَیْرِكَ تُرْزَقُهَا فِي نَفْسِكَ. ض

1105. Başkası için afiyet dile ki, sana da nasib olsun.¹¹⁰⁵

۱۱۰۶- أَطْلُبُوا الْخَوَائِجَ إِلَى ذَوِي الرَّحْمَةِ مِنْ أُمَّتِي تُرْزَقُوا وَتُنَجَّحُوا فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ رَحِمْتِي فِي ذَوِي الرَّحْمَةِ مِنْ عِبَادِي وَلَا تَطْلُبُوا الْخَوَائِجَ عِنْدَ الْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ فَلَا تُرْزَقُوا وَلَا تُنَجَّحُوا فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِنْ سَخِطِي فِيهِمْ. ض

1106. İhtiyaçlarınızı ümmetimin merhametli olanlarından isteyin ki, rızıkların ve umduğunuza nail olun. Zira Allah Teala şöyle buyuruyor: "Rahmetim, kullarımın merhametli olanlarının yanındadır." İhtiyaçlarınızı

¹¹⁰² Ahmed, II, 326.

¹¹⁰³ Taberânî, Evsat, V, 294; Ebû Ya'lâ, VII, 130; Heysemî, VII, 219.

¹¹⁰⁴ Nesâî, Kübrâ, VI, 186; Ebû Ya'lâ, III, 368.

¹¹⁰⁵ Buhârî, Eşribe 22, Bed'ü'l-halk 11,16; Müslim, Eşribe 97.

katı kaplılardan istemeyin, çünkü rızıklanmaz ve umduğunuzu bulamazsınız. Zira Allah, "Gazabım katı kalplilerin yanındadır" buyuruyor.¹¹⁰⁶

۱۱۰۷- اَطْلُبُوا الْخَيْرَ عِنْدَ حِسَانِ الْوُجُوهِ. ح

1107. Hayrı, güzel yüzlü insanların yanında arayın.¹¹⁰⁷

۱۱۰۸- اَطْلُبُوا الْخَيْرَ دَهْرَكُمْ كُلَّهُ وَتَعَرَّضُوا لِنَفْحَاتِ رَحْمَةِ اللَّهِ فَإِنَّ لِلَّهِ نَفْحَاتٍ مِنْ رَحْمَتِهِ يُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَسَلُوا اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يَسْتُرَ عَوْرَاتِكُمْ وَأَنْ يُؤْمِنَ رَوْعَاتِكُمْ. ض

1108. Hayatınız boyunca hayra talip olun, Allah'ın rahmet esintilerine yönelin. Çünkü Allah'ın rahmet esintileri vardır, onları dilediği kullarına isabet ettirir. Allah'dan kusurlarınızı örtmesini ve sizi korkularınızdan emin kılmasını isteyin.¹¹⁰⁸

۱۱۰۹- اَطْلُبُوا الرِّزْقَ فِي حَبَايَا الْأَرْضِ. ض

1109. Rızıkı, yerin altlarında arayın.¹¹⁰⁹

۱۱۱۰- اَطْلُبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ فَإِنَّ طَلَبَ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ. ض

1110. İlmi Çin'de bile olsa arayın, çünkü ilim öğrenmek her müslümana farzdır.¹¹¹⁰

۱۱۱۱- اَطْلُبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ فَإِنَّ طَلَبَ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ إِنْ الْمَلَائِكَةُ تَصْعُجُ أَجْنَحَتَهَا لِطَالِبِ الْعِلْمِ رِضًا بِمَا يَطْلُبُ.

1111. İlmi Çin'de bile olsa arayın, çünkü ilim öğrenmek her müslümana farzdır. Melekler, yaptıkları işten hoşlandıkları ilim talipleri için kanatlarını yere sererler.¹¹¹¹

¹¹⁰⁶ Ukaylî, III, 19; İbni Asâkir, VIII, 5.

¹¹⁰⁷ İbni Ebî'd-Dünyâ, Kazâü'l-havâic, s. 57; Harâitî, İtilâlü'l-kulûb, I, 167; Heysemî, VIII, 195.

¹¹⁰⁸ Beyhakî, Şuab, II, 42; Ebû Nuaym, III, 162; İbni Asâkir, XXIV, 123.

¹¹⁰⁹ Ebû Ya'la, VII, 347; Taberânî, Evsat, I, 274; Beyhakî, Şuab, II, 87.

¹¹¹⁰ Ukaylî, II, 230; İbni Adî, IV, 118; Beyhakî, Şuab, II, 253.

¹¹¹¹ Ukaylî, II, 230; İbni Adî, IV, 118; Beyhakî, Şuab, II, 253.

۱۱۱۲ - اطلبوا العلمَ يَوْمَ الاثْنَيْنِ فَإِنَّهُ مُيسَّرٌ لِطَالِبِهِ. ض

1112. İlmi pazartesi günleri arayın, çünkü o gün talibine ilim kolaylaştırılır.¹¹¹²

۱۱۱۳ - أَطْلُبُوا الْحَوَائِجَ بِعِزَّةِ الْإِنْفُسِ فَإِنَّ الْأُمُورَ تَجْرِي بِالْمَقَادِيرِ.

1113. İhtiyaçlarınızı izzeti nefsinizi koruyarak isteyin, çünkü işler takdir edildiği şekilde zuhur eder.¹¹¹³

۱۱۱۴ - اطلبوا الفضلَ عِنْدَ الرَّحَمَاءِ مِنْ أَمْتِي تَعِيشُوا فِي أَكْنافِهِمْ فَإِنَّ فِيهِمْ رَحْمَتِي وَلَا تَطْلُبُوا مِنَ الْقَاسِيَةِ قُلُوبَهُمْ فَإِنَّهُمْ يَنْتَظِرُونَ سَخَطِي. ض

1114. Fazileti, ümmetimden merhametli insanlar yanında ararsanız onların kanatları altında yaşarsınız. Çünkü onlarda şefkat vardır. Kalpleri katı kişiler yanında aramayın, çünkü onlar Allah'ın gazabını beklerler.¹¹¹⁴

۱۱۱۵ - اطلبوا المَعْرُوفَ مِنْ رُحَمَاءِ أَمْتِي تَعِيشُوا فِي أَكْنافِهِمْ وَلَا تَطْلُبُوهُ مِنَ الْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ فَإِنَّ اللَّعْنَةَ تَنْزِلُ عَلَيْهِمْ يَا عَلِيُّ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْمَعْرُوفَ وَخَلَقَ لَهُ أَهْلًا فَحَبَّبَهُ إِلَيْهِمْ وَحَبَّبَ إِلَيْهِمْ فِعَالَهُ وَوَجَّهَ إِلَيْهِمْ طُلَابَهُ كَمَا وَجَّهَ الْمَاءَ فِي الْأَرْضِ الْجَدْبَةَ لِتَحْيَا بِهِ وَيَحْيَا بِهِ أَهْلُهَا إِنَّ أَهْلَ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ. صَح

1115. İyiliği ümmetimin merhametlilerinden isteyin, onların himayesi altında yaşarsınız. Katı yürekliplerden istemeyin, çünkü onların üzerine lanet yağar. Ey Ali! Allah iyiliği ve iyilik ehlini yarattı, onlara iyiliği ve iyilik yapmayı sevdirdi. Onunla hayat bulması için susuz toprağa suyu sevkettiği gibi iyilik isteyenleri de onlara yöneltti. Dünyada iyilik ehli olanlar, ahirette de iyilik ehli olurlar.¹¹¹⁵

¹¹¹² Deylemî, I, 78; İbni Asâkir, IIL, 317; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 324.

¹¹¹³ Temmâm, I, 85; İbni Asâkir, LIII, 70; Ziyâ, IX, 51.

¹¹¹⁴ Harâîf, Mekârim, s. 189; Taberânî, Evsat, V, 76.

¹¹¹⁵ Hâkim, IV, 357.

Çeşitli Hadisler

۱۱۱۶- اَطْلَعُ فِي الْقُبُورِ وَاعْتَبِرْ بِالنُّشُورِ. ض

1116. Kabirlere tefekkürle bak, öldükten sonra dirilişten ibret al.¹¹¹⁶

۱۱۱۷- اَطَّلَعْتُ فِي الْجَنَّةِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا الْفُقَرَاءَ وَاطَّلَعْتُ فِي النَّارِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا النِّسَاءَ. صَح

1117. Cennete baktım, ekseri halkının fakirler olduğunu gördüm. Cehenneme de baktım, çoğunluğunun kadınlar olduğunu gördüm.¹¹¹⁷

۱۱۱۸- أَطْوَعُكُمْ لِلَّهِ الَّذِي يَبْدَأُ صَاحِبَهُ بِالسَّلَامِ.

1118. Allah'a en çok itaat edeniniz, arkadaşına önce selam verendir.¹¹¹⁸

۱۱۱۹- أَطْوَلُ النَّاسِ أَغْنَاءًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْمُؤَدُّونَ. صَح

1119. Kıyame't günü boynu en uzun olanlar, müezzinlerdir.¹¹¹⁹

۱۱۲۰- أَطُؤُوا ثِيَابَكُمْ تَرْجِعْ إِلَيْهَا أَرْوَاحُهَا فَإِنَّ الشَّيْطَانَ إِذَا وَجَدَ ثَوْبًا مَطْوِيًّا لَمْ يَلْبِسْهُ وَإِنْ وَجَدَهُ مَنَشُورًا لَبِسْهُ. ض

1120. Elbiselerinizi çıkarınca dürüp kenara koyun ki, özellikleri kaybolmasın. Zira şeytan, dürülmüş bir elbise bulunca onu giyemez, ancak açık bulursa o zaman giyer.¹¹²⁰

۱۱۲۱- أَطِيبُ الطِّيبِ الْمِسْكُ. صَح

1121. Kokuların en güzeli, misktir.¹¹²¹

¹¹¹⁶ Beyhakî, Şuab, VII, 16; Deylemû, I, 434.

¹¹¹⁷ Buhârî, Nikâh 88, Rikâk 16, 51, Bed'ü'l-halk 8; Tirmizî, Cehennem 11; Ahmed, I, 234, 359.

¹¹¹⁸ Heysemî, VIII, 32.

¹¹¹⁹ Buhârî, Salât 1; Müslim, Salât 14; İbni Mâce, Ezân 5; Ahmed, III, 169, 264, 495.

¹¹²⁰ Taberânî, Evsat, VI, 31; Heysemî, V, 135.

¹¹²¹ Ahmed, III, 36; Hâkim, I, 514; Kudâî, II, 264.

۱۱۲۲- أَطِيبُ الْكَسْبِ عَمَلُ الرَّجُلِ بِيَدِهِ وَكُلُّ بَيْعٍ مَبْرُورٍ. صح

1122. En temiz kazanç kişinin el emeğidir, her türlü alış veriş de makbûldür.¹¹²²

۱۱۲۳- أَطِيبُ كَسْبِ الْمُسْلِمِ سَهْمُهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ض

1123. Müslümanın en helal kazancı, okuyla Allah yolunda kazandığı ganimettir.¹¹²³

۱۱۲۴- أَطِيبُ اللَّحْمِ لَحْمُ الظَّهْرِ. صح

1124. Etin en güzel tarafı, sırt tarafıdır.¹¹²⁴

۱۱۲۵- أَطِيبُ الشَّرَابِ الْخُلُو الْبَارِدُ. صح

1125. İçeceklerin en güzeli, tatlı ve soğuk olanıdır.¹¹²⁵

۱۱۲۶- أَطِيعُونِي مَا كُنْتُ بَيْنَ أَظْهَرِكُمْ وَعَلَيْكُمْ بِكِتَابِ اللَّهِ أَجْلُوا حَلَالَهُ وَحَرِّمُوا حَرَامَهُ. ض

1126. Aranızda bulunduğum sürece bana itaat edin. Allah'ın kitabına sarılın, onun helal kıldığını helal, haram kıldığını da haram bilin.¹¹²⁶

۱۱۲۷- أَظْهَرُوا النِّكَاحَ وَأَخْفُوا الْخِطْبَةَ. صح

1127. Nikahı ilan edin, kız istemeyi ise gizli tutun.¹¹²⁷

Kulluk

۱۱۲۸- أَعْبَدَ النَّاسِ أَكْثَرُهُمْ تِلَاوَةَ الْقُرْآنِ. ض

1128. İnsanların en abidi, Kur'an'ı en çok okuyandır.¹¹²⁸

¹¹²² Ahmed, II, 334, 357.

¹¹²³ Saîd b. Mansur, II, 367.

¹¹²⁴ Ahmed, I, 203; Taberânî, XIII, 87; Hâkim, IV, 124.

¹¹²⁵ Ahmed, I, 338; Beyhakî, Şuab, V, 97; Heysemî, V, 79.

¹¹²⁶ Taberânî, XVIII, 38; Heysemî, I, 170.

¹¹²⁷ İbni Mâce, Nikâh 20; Tirmizî, Nikâh 6.

¹¹²⁸ Deylemî, I, 122; Elbânî, VI, 336.

۱۱۲۹- اَعْبُدِ النَّاسَ اَكْثَرَهُمْ بِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَاَفْضَلِ الْعِبَادَةِ الدُّعَاءُ. ض

1129. İnsanların en abidi, Kur'an'ı en çok okuyandır. En faziletli ibadet de duadır.¹¹²⁹

۱۱۳۰- اَعْبُدِ اللَّهَ لَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئاً وَاَقِمِ الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ وَالزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ وَحُجَّ وَاَعْتَمِرْ وَصُمْ رَمَضَانَ وَاَنْظُرْ مَا تُحِبُّ لِلنَّاسِ اَنْ يَأْتُوهُ اِلَيْكَ فَاَفْعَلْهُ بِهِمْ وَمَا تُكْرَهُ اَنْ يَأْتُوهُ اِلَيْكَ فَذَرَهُمْ مِنْهُ. ح

1130. Allah'a ibadet et, ona şirk koşma. Farz namazları kıl, farz olan zekatı ver, hacca git, umre yap, ramazan orucunu tut, insanların sana nasıl davranmasını istiyorsan sen de onlara öyle davran, insanların sana yapmasını istemediğin şeyi sen de onlara yapma!¹¹³⁰

۱۱۳۱- اَعْبُدِ اللَّهَ وَلَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئاً وَاَعْمَلْ لِلَّهِ كَأَنَّكَ تَرَاهُ وَاَعِزُّذْ نَفْسَكَ فِي الْمَوْتِ وَادْكُرِ اللَّهَ تَعَالَى عِنْدَ كُلِّ حَجَرٍ وَكُلِّ شَجَرٍ وَاِذَا عَمِلْتَ سَيِّئَةً فَاَعْمَلْ بِجَنِبِهَا حَسَنَةً السِّرِّ بِالسِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ بِالْعَلَانِيَةِ. ح

1131. Allah'a kulluk et ve ona ortak koşma, Allah'ı görür gibi ona ibadet et, kendini ölmüşlerden say, her taşın ve her ağacın yanında Allah'ı an, bir kötülük yaptığında ardından hemen bir iyilik yap, gizli yaptığın kötülük için gizli iyilik, açıktan yaptığın kötülüğe karşılık açıktan iyilik yap!¹¹³¹

۱۱۳۲- اَعْبُدِ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ وَعِزُّذْ نَفْسَكَ فِي الْمَوْتِ وَاِيَّاكَ وَدَعَوَاتِ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهُمْ مَجَابَاتٌ وَعَلَيْكَ بِصَلَاةِ الْغَدَاةِ وَصَلَاةِ الْعِشَاءِ فَاشْهَدُهَا فَلَوْ تَعْلَمُونَ مَا فِيهَا لَأَتَيْتُمُوهُمَا وَلَوْ خَبَوُا. ح

1132. Allah'ı görüyormuşcasına ona kulluk et, kendini ölümler arasında say, mazlumin bedduasından sakın. Çünkü o kabul edilir. Sabah

¹¹²⁹ Deylemî, I, 122; Elbânî, VI, 336.

¹¹³⁰ Taberânî, XIX, 210; Heysemî, I, 44.

¹¹³¹ Hennâd, II, 531; Taberânî, XX, 175; Beyhakî, Şuab, I, 405; Heysemî, IV, 218.

ve yatsı namazlarını cemaatla birlikte kıl. Eğer o iki namazdaki ecir bilseydiniz emekleyerek de olsa onlara gelirdiniz.¹¹³²

۱۱۳۳ - اَعْبُدِ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ وَاحْسِبْ نَفْسَكَ مَعَ الْمَوْتَى وَاتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهَا مُسْتَجَابَةٌ. ح

1133. Allah'ı görür gibi ona ibadet et, çünkü sen onu görmüyorsan da o seni görüyor. Kendini ölülerle beraber say, mazlunun bedduasından da sakın, çünkü o kabul edilir.¹¹³³

۱۱۳۴ - اَعْبُدِ اللَّهَ وَلَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئاً وَزُلْ مَعَ الْقُرْآنِ أَيْنَمَا زَالَ وَأَقْبِلِ الْحَقَّ مِمَّنْ جَاءَ بِهِ مِنْ صَغِيرٍ أَوْ كَبِيرٍ وَإِنْ كَانَ بَغِيضاً بَعِيداً وَازْدَدِ الْبَاطِلَ عَلَى مَنْ جَاءَ بِهِ مِنْ صَغِيرٍ أَوْ كَبِيرٍ وَإِنْ كَانَ حَبِيباً قَرِيباً. ض

1134. Allah'a kulluk et ve ona hiçbir şeyi ortak koşma! Kur'an'ın gittiği tarafa git, küçük veya büyük kimden gelirse gelsin hakka yönel! İsterse bu kişi kızdığın ve sana uzak olan biri olsun. Küçük veya büyük kimden gelirse gelsin, batılı reddet, isterse bu kişi sevdiğin ve akrabandan biri olsun.¹¹³⁴

۱۱۳۵ - اَعْبُدُوا الرَّحْمَنَ وَأَطِعُوا الطَّعَامَ وَأَفْشُوا السَّلَامَ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ. ح

1135. Rahman'a kulluk edin, yemek yedirin ve selamı yayın ki cennete selametle giresiniz.¹¹³⁵

Çeşitli Hadisler

۱۱۳۶ - اَعْتَبِرُوا الْأَرْضَ بِأَسْمَائِهَا وَاعْتَبِرُوا الصَّاحِبَ بِالصَّاحِبِ. ض

1136. Yeryüzünün isimlerinden ibret alın, kişiyi de arkadaşından tanıyın.¹¹³⁶

¹¹³² İbni Asâkir, LXVIII, 113; Heysemî, II, 40.

¹¹³³ Ebû Nuaym, VIII, 202.

¹¹³⁴ Deylemî, I, 53; Taberânî, IX, 102; İbni Asâkir, XXXVI, 269.

¹¹³⁵ Münâvî, I, 552.

۱۱۳۷- اعتدلوا في السُّجُودِ وَلَا يَبْسُطْ أَحَدُكُمْ ذِرَاعِيَهُ انْبِساطَ الْكَلْبِ. صح

1137. Secdeyi düzgün yapın, köpeğin ayaklarını yaydığı gibi dirseklerinizi yaymayın.¹¹³⁷

۱۱۳۸- أَعْتَقَ أُمُّ إِبْرَاهِيمَ وَلَدَهَا. صح

1138. İbrahim'in annesi Mariye'yi, oğlu hürriyetine kavuşturdu.¹¹³⁸

۱۱۳۹- أَعْتَقُوا عَنْهُ رَقَبَةً يُغْتَقِ اللَّهُ بِكُلِّ عُضْوٍ مِنْهَا عُضْوًا مِنْهُ مِنَ النَّارِ. صح

1139. Cinayet keffareti vermesi gereken biri adına bir köle azad edin. Allah azad edilen kölenin her bir organına karşı katilin bir organını cehennemden azad eder.¹¹³⁹

۱۱۴۰- اغْتِكَافُ عَشْرِ فِي رَمَضَانَ كَحَجَّتَيْنِ وَعُمْرَتَيْنِ. ض

1140. Ramazan'da on gün itikaf, iki hac ve iki umre gibidir.¹¹⁴⁰

۱۱۴۱- اَعْتَمُوا بِهَذِهِ الصَّلَاةِ فَإِنَّكُمْ قَدْ فَضَّلْتُمْ بِهَا عَلَى سَائِرِ الْأُمَمِ وَلَمْ تُصَلِّهَا أُمَّةٌ قَبْلَكُمْ. ح

1141. Yatsı namazını geç kılın, zira siz diğer ümmetlere onunla üstün kıldınız. Sizden önce onu başka bir ümmet kılmadı.¹¹⁴¹

۱۱۴۲- اَعْتَمُوا تَزْدَادُوا حِلْمًا. صح

1142. Sarık sarın ki, yumuşaklığınız artsın.¹¹⁴²

۱۱۴۳- اَعْتَمُوا تَزْدَادُوا حِلْمًا وَالْعَمَائِمُ يَبْجَانُ الْعَرَبِ. ض

1143. Sarık sarın ki, hilminiz artsın. Sarıklar Arablar'ın tacıdır.¹¹⁴³

¹¹³⁶ İbni Adî, II, 163; Beyhakî, Şuab, VII, 55.

¹¹³⁷ Ahmed, III, 115; İbni Hibbân, V, 253; Beyhakî, II, 113.

¹¹³⁸ İbni Sad, I, 136; Dârekutnî, IV, 131; Beyhakî, X, 346.

¹¹³⁹ Ahmed, III, 490; İbni Hibbân, X, 145; Taberânî, XXII, 91; Beyhakî, VIII, 132.

¹¹⁴⁰ Taberânî, III, 128; Heysemî, III, 173.

¹¹⁴¹ İbni Ebî Şeybe, I, 191; Ahmed, V, 237; Taberânî, XX, 120.

¹¹⁴² Taberânî, I, 194; İbni Adî, VI, 61; Beyhakî, Şuab, V, 175; Heysemî, V, 119.

¹¹⁴³ İbni Adî, VI, 61; Beyhakî, Şuab, V, 175.

۱۱۴۴ - اَعْتَمُوا خَالِفُوا عَلَى الْأُمَمِ قَبْلَكُمْ. ض

1144. Yatsı namazını geç kılarak sizden önceki ümmetlere muhalefet edin.¹¹⁴⁴

۱۱۴۵ - اَعْجَزُ النَّاسِ مَنْ عَجَزَ عَنِ الدُّعَاءِ وَأَبْخَلَ النَّاسِ مَنْ بَخَلَ بِالسَّلَامِ. ح

1145. İnsanların en acizi, duadan aciz olan, insanların en cimrisi de selamı esirgeyendir.¹¹⁴⁵

۱۱۴۶ - اَغْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ فِي النَّحْلِ كَمَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْدِلُوا بَيْنَكُمْ فِي الْبِرِّ وَاللُّطْفِ. ح

1146. Başkalarının size ihsanda adil davranmasını istediğiniz gibi, siz de çocuklarınız arasında ihsanda adil davranın.¹¹⁴⁶

۱۱۴۷ - اَعْدَى عَدُوِّكَ زَوْجَتُكَ الَّتِي تُضَاجِعُكَ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ. ح

1147. Düşmanların en büyüğü, seninle aynı yastığa baş koyan eşin ve elinin altında bulunan kölendir.¹¹⁴⁷

۱۱۴۸ - اَعْذَرَ اللَّهُ إِلَى امْرِئٍ آخَرَ أَجَلَهُ حَتَّى بَلَغَ سِتِّينَ سَنَةً. صَح

1148. Allah Teala, ecelini geciktirip altmış yaşına ulaştırdığı kişinin mazeretini kabul etmez.¹¹⁴⁸

۱۱۴۹ - اَعْرِبُوا الْقُرْآنَ وَالتَّمَسُّوا غَرَائِبَهُ.

1149. Kur'an'ın derinliklerine inin ve araştırılacak yerlerini araştırın.¹¹⁴⁹

۱۱۵۰ - اَعْرِبُوا الْكَلَامَ كَيْ تَعْرِبُوا الْقُرْآنَ. ض

1150. Kur'an'ı doğru okuyabilmeniz için konuşma kurallarını öğrenin.¹¹⁵⁰

¹¹⁴⁴ Beyhakî, Şuab, V, 176.

¹¹⁴⁵ Taberânî, Evsat, V, 371; Beyhakî, Şuab, VI, 429; Heysemî, VIII, 31.

¹¹⁴⁶ Ebû Avâne, III, 459; İbni Hibbân, XI, 503; Beyhakî, VI, 178.

¹¹⁴⁷ Deylemî, I, 122; Aclûnî, I, 160.

¹¹⁴⁸ Buhârî, Rikâk 5.

¹¹⁴⁹ İbni Ebî Şeybe, VI, 116; Ebû Ya'lâ, XI, 436; Heysemî, VII, 163.

¹¹⁵⁰ Râfiî, II, 457; Taberânî, IX, 139.

۱۱۵۱- اَعْرِضُوا حَدِيثِي عَلَى كِتَابِ اللَّهِ فَإِنْ وَافَقَهُ فَهُوَ مِنِّي وَأَنَا قُلْتُهُ. ض

1151. Benim sözlerimi Allah'ın kitabına arzedin, şayet ona uygun düşerse o bendendir ve onu ben söylemişimdir.¹¹⁵¹

۱۱۵۲- اَعْرِضُوا عَلَيَّ رُفَاكُم لَا بَأْسَ بِالرُّقَى مَا لَمْ يَكُنْ فِيهِ شِرْكٌ.

1152. Bana hastalara okuyanlarınızı gösterin, zira şirk olmadıkça rukye yapılmasında bir sakınca yoktur.¹¹⁵²

۱۱۵۳- اَعْرِضُوا عَنِ النَّاسِ أَلَمْ تَرَ أَنَّكَ إِنْ ابْتَغَيْتَ الرِّيَّةَ فِي النَّاسِ أَفْسَدْتَهُمْ أَوْ كَذَبْتَ تَفْسِدُهُمْ.

1153. İnsanların kusurlarını araştırmayın. İnsanların şüpheli şeylerini araştırdığında onları bozduğunu veya fesada sevkettiğini görmez misin?¹¹⁵³

۱۱۵۴- اَعْرِفُوا أَنْسَابَكُمْ تَصِلُوا أَرْحَامَكُمْ فَإِنَّهُ لَا قُرْبَ بِالرَّحِمِ إِذَا قُطِعَتْ وَإِنْ كَانَتْ قَرِيبَةً وَلَا بُعْدَ بِهَا إِذَا وُصِلَتْ وَإِنْ كَانَتْ بَعِيدَةً. ص ١

1154. Soyunuzu öğrenin ki, akraba haklarını yerine getiresiniz. Çünkü yakın dahi olsa, ilişkiler kesilirse akrabalık diye birşey kalmaz. İlişkiler sürdürüldüğü takdirde ise akrabalar uzak da olsa, uzaklık ortadan kalkar.¹¹⁵⁴

۱۱۵۵- اَعْرِضُوا النِّسَاءَ يَلْزَمَنَّ الْحِجَالَ. ض

1155. Kadınları süslü elbilerden uzak tutun ki, evlerinde oturmayı tercih etsinler.¹¹⁵⁵

۱۱۵۶- أَعِزَّ أَمْرَ اللَّهِ يُعِزَّكَ اللَّهُ.

1156. Allah'ın emirlerini yücelt ki, Allah da seni yüceltsin.¹¹⁵⁶

¹¹⁵¹ Taberânî, II, 97; Heysemî, I, 170.

¹¹⁵² İbni Hibbân, XIII, 461; Hâkim, IV, 236; Beyhakî, IX, 349.

¹¹⁵³ Taberânî, XIX, 365.

¹¹⁵⁴ Tayâlisî, s. 360; Hâkim, I, 165; Beyhakî, X, 157.

¹¹⁵⁵ Taberânî, XIX, 438; Hatîb, IX, 367; İbni Asâkir, XXV, 214; Heysemî, V, 138.

¹¹⁵⁶ Deylemî, V, 354.

۱۱۵۷- إغْزِلِ الْأَدَىٰ عَنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ. صح

1157. Müslümanların yolu üzerindeki eza veren şeyleri kaldır.¹¹⁵⁷

۱۱۵۸- إغْزِلْ عَنْهَا إِنْ شِئْتَ فَإِنَّهُ سَيَأْتِيهَا مَا قُدِّرَ لَهَا. صح

1158. İstersen eşinden azil yap, şüphesiz onun için takdir edilen yerine gelir.¹¹⁵⁸

۱۱۵۹- إغْزِلُوا أَوْ لَا تَغْزِلُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَىٰ مِنْ نَسَمَةٍ هِيَ كَائِنَةٌ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلَّا وَهِيَ كَائِنَةٌ. ح

1159. İster azil yapın, ister yapmayın. Kıyamete kadar Allah Teala'nın olmasını takdir ettiği canlar mutlaka dünyaya gelecektir.¹¹⁵⁹

Vermek

۱۱۶۰- أَعْطِ كُلَّ سُورَةٍ حَظَّهَا مِنَ الرُّكُوعِ وَالسُّجُودِ. صح

1160. Her surenin rüku ve secdeden hakkını verin.¹¹⁶⁰

۱۱۶۱- أَعْطُوا أَعْيُنَكُمْ حَظَّهَا مِنَ الْعِبَادَةِ النَّظَرِ فِي الْمُصْحَفِ وَالتَّفَكُّرِ فِيهِ وَالْإِعْتِبَارَ عِنْدَ عَجَائِبِهِ. ض

1161. Gözünüze ibadetten nasibini verin. Bu da mushafa bakmak, onu tefekkür etmek ve ibret verici ayetleri üzerinde düşünmektir.¹¹⁶¹

۱۱۶۲- أَعْطُوا السَّائِلَ وَإِنْ جَاءَ عَلَىٰ فَرَسٍ. ض

1162. At üstünde gelse dahi, dilenciye bir şeyler verin.¹¹⁶²

¹¹⁵⁷ Müslim, Birr 131-132; İbni Mâce, Edeb 7; Ahmed, IV, 420, 422, 424.

¹¹⁵⁸ Buhârî, Megâzi 32; İbni Mâce, Nikâh 30.

¹¹⁵⁹ Taberânî, VIII, 74; Heysemî, IV, 297.

¹¹⁶⁰ Münâvî, I, 561.

¹¹⁶¹ Beyhakî, Şuab, II, 408; Deylemî, I, 105.

¹¹⁶² İbni Adî, IV, 186.

١١٦٣- أَعْطُوا الْمَسَاجِدَ حَقَّهَا رُكْعَتَانِ قَبْلَ أَنْ تَجْلِسَ. ح

1163. Mescidlerin hakkını verin, oturmadan önce iki rekat namaz kılın.¹¹⁶³

١١٦٤- أَعْطُوا الْأَجِيرَ أَجْرَهُ قَبْلَ أَنْ يَجِفَّ عَرْقُهُ. ض

1164. İşçinin ücretini alınının teri kurumadan önce verin.¹¹⁶⁴

١١٦٥- أُعْطِيَ وَلَا تُؤْكِي فَيُؤْكِي عَلَيْكَ. صَح

1165. Ver, esirgeme, sonra sana da esirgenir.¹¹⁶⁵

١١٦٦- أُعْطِيتُ جَوَامِعَ الْكَلِمِ وَاخْتَصِرَ لِي الْكَلَامُ اخْتِصَارًا. ح

1166. Bana, az sözle çok mana ifade etme kabiliyeti verildi ve benim için sözler derlenip toparlandı.¹¹⁶⁶

١١٦٧- أُعْطِيتُ سُورَةَ الْبَقَرَةِ مِنَ الذِّكْرِ الْأَوَّلِ وَأُعْطِيتُ طَةَ وَالطَّوَاسِينَ وَالْحَوَامِيمَ مِنْ أَلْوَاكِ مُوسَى وَأُعْطِيتُ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَخَوَاتِيمَ سُورَةِ الْبَقَرَةِ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ وَالْمُقْصَلِ نَافِلَةً. ض

1167. Önceki kitaplardan bana Bakara suresi, Musa'nın levhalarından Taha, Tavasin ve Havamim sureleri, Arş'ın altından Fatiha ve Bakara'nın sonları verildi. Fazla olarak da Mufasssallar ihsan olundu.¹¹⁶⁷

١١٦٨- أُعْطِيتُ آيَةَ الْكُرْسِيِّ مِنَ تَحْتِ الْعَرْشِ. صَح

1168. Bana Arş'ın altından Ayete'l-kürsi verildi.¹¹⁶⁸

¹¹⁶³ İbni Ebî Şeybe, I, 299; İbni Huzeyme, III, 162; Deylemî, I, 105.

¹¹⁶⁴ İbn Mâce, Rûhün 4.

¹¹⁶⁵ Ebû Dâvûd, Zekât 46.

¹¹⁶⁶ Dârekutnî, IV, 144; Beyhakî, Şuab, II, 160; Heysemî, I, 182.

¹¹⁶⁷ İbnü's-Sünnî, s. 253; Hâkim, I, 757; Beyhakî, Şuab, II, 485.

¹¹⁶⁸ Buhârî, Kebîr, I, 249; İbnü'z-Zarîs, Fedâilü'l-Kur'ân, s. 92.

۱۱۶۹- أُعْطِيتُ مَا لَمْ يَغْطِ أَحَدٌ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي نُصِرْتُ بِالرَّغْبِ وَأُعْطِيتُ مَفَاتِيحَ الْأَرْضِ وَسُمِّيتُ أَحْمَدَ وَجُعِلَ لِي التُّرَابُ طَهْوراً وَجُعِلَتْ أُمَّتِي خَيْرَ الْأُمَمِ. صح

1169. Bana benden önceki peygamberlere verilmeyen şu özellikler verildi: Düşmanın kalbine korku verilmekle yardım olundum, yeryüzünün anahtarları verildi, Ahmed ismi ile anıldım, yeryüzü bana temiz kılındı, ümmetim de ümmetlerin en hayırlısı kılındı.¹¹⁶⁹

۱۱۷۰- أُعْطِيتُ قَوَاتِجَ الْكَلَامِ وَجَوَامِعَهُ وَخَوَاتِمَهُ. ح

1170. Bana söz başlangıçları, derli toplu manalar ve söz sonlarını ifade etme kabiliyeti verildi.¹¹⁷⁰

۱۱۷۱- أُعْطِيتُ مَكَانَ التَّوْرَةِ السَّبْعَ الطَّوَالَ وَأُعْطِيتُ مَكَانَ الزَّبُورِ الْمِئِينَ وَأُعْطِيتُ مَكَانَ الْإِنْجِيلِ الْمِثْنَيْنِ وَفُضِّلْتُ بِالْمُقْصَلِ. ح

1171. Bana Tevrat yerine yedi uzun sure, Zebur yerine ikiyüzden fazla ayetli olan sureler, İncil yerine de yüz ayetli sureler verildi. Ben kısa surelerle de üstün kıldım.¹¹⁷¹

۱۱۷۲- أُعْطِيتُ هَذِهِ الْآيَاتِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ مِنْ كُنْزِ تَحْتِ الْعَرْشِ لَمْ يَعْطَهَا نَبِيٌّ قَبْلِي. صح

1172. Bana, Arş'ın altındaki hazineden benden önce hiçbir peygambere verilmeyen Bakara suresinin son ayetleri verildi.¹¹⁷²

۱۱۷۳- أُعْطِيتُ ثَلَاثَ خِصَالٍ أُعْطِيتُ صَلَاةً فِي الصُّفُوفِ وَأُعْطِيتُ السَّلَامَ وَهُوَ تَحِيَّةُ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَأُعْطِيتُ آمِينَ وَلَمْ يُعْطَهَا أَحَدٌ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ إِلَّا أَنْ يَكُونَ اللَّهُ أَعْطَاهَا هَارُونَ فَإِنَّ مُوسَى كَانَ يَدْعُو وَيُؤْمِنُ هَارُونَ.

¹¹⁶⁹ Müslim, Mesâcid 5; Tirmizî, Siyer 5; Ahmed, V, 393.

¹¹⁷⁰ İbni Ebî Şeybe, I, 261; Ebû Ya'lâ, XII, 209; Beyhakî, Şuab, II, 160; Heysemî, VIII, 263.

¹¹⁷¹ Ahmed, IV, 107; Beyhakî, II, 465; Heysemî, VII, 46.

¹¹⁷² Ahmed, V, 151, 180, 383.

1173. Bana üç haslet verildi. Saflar halinde namaz kılmak verildi, selam verildi ki o cennet ehlinin selamlaşına şeklidir. Amin kelimesi verildi, o sizden önce Harun'dan başkasına verilmedi. Musa, dua ettiğinde Harun "Amin!" derdi.¹¹⁷³

١١٧٤- أُعْطِيتُ خَمْسًا لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي نُصِرْتُ بِالرُّغْبِ مَسِيرَةً شَهْرٍ وَجُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهْرًا فَأَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي أَدْرَكْتُهُ الصَّلَاةُ فَلْيُصَلِّ وَأَحَلَّتْ لِي الْغَنَائِمُ وَلَمْ تَحِلَّ لِأَحَدٍ قَبْلِي وَأُعْطِيتُ الشَّفَاعَةَ وَكَانَ النَّبِيُّ يُنْعَثُ إِلَى قَوْمِهِ خَاصَّةً وَيُنْعَثُ إِلَى النَّاسِ عَامَّةً. صَح

1174. Bana benden önce hiçbir peygambere verilmeyen beş şey verildi. Bir aylık mesafeden düşmanın kalbine korku salmakla bana yardım edildi. Yeryüzü bana mescid ve her tarafı temiz kılındı, artık ümmetimden biri her nerede olursa olsun namazını kılsın. Benden önce hiç kimseye helal olmayan ganimetler bana helal kılındı. Kıyamet günü şefaet etme izni verildi. Önceki peygamberler sadece kendi kavimlerine gönderilirken ben bütün insanlığa gönderildim.¹¹⁷⁴

١١٧٥- أُعْطِيتُ سَبْعِينَ أَلْفًا مِنْ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَجُوهُهُمْ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ قُلُوبُهُمْ عَلَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ فَاسْتَزِدْتُ رَبِّي عَزَّوَجَلَّ فَرَادَنِي مَعَ كُلِّ وَاحِدٍ سَبْعِينَ أَلْفًا. ض

1175. Bana ümmetimden yetmişbin kişinin hesapsız olarak cennete gireceği müjdesi verildi. Onların yüzleri dolunay gecesi ay gibi, kalpleri de bir adamın kalbi gibidir. Rabbinimden bunu artırmasını istedim, o da her bir kişinin yanına yetmişbin kişi ilave ederek o sayıyı bana artırdı.¹¹⁷⁵

١١٧٦- أُعْطِيتُ أُمَّتِي شَيْئًا لَمْ يُعْطَهُ أَحَدٌ مِنَ الْأُمَمِ أَنْ يَقُولُوا عِنْدَ الْمُصِيبَةِ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ. ض

¹¹⁷³ Hâris, Buğyetü'l-bâhis, I, 285; Hakîm, II, 177.

¹¹⁷⁴ Buhârî, Teyemmüm 1; Salât 56; Müslim, Mesâcid 3.

¹¹⁷⁵ Abd b. Humeyd, s. 349; Ebû Avâne, I, 330; İbni Hibbân, XIV, 308.

1176. Ümmetime hiçbir ümmete verilmeyen bir hususiyet verildi. O da musibet anında onların "Biz Allah'a aidiz ve yine ona döneceğiz" demeleridir.¹¹⁷⁶

۱۱۷۷- أُعْطِيَتْ قُرَيْشٌ مَا لَمْ يُعْطَ النَّاسُ أَعْطُوا مَا أَمْطَرَتِ السَّمَاءُ وَمَا جَرَتْ بِهِ الْأَنْهَارُ وَمَا سَأَلَتْ بِهِ السُّيُولُ. ض

1177. Kureyş'e diğer insanlara verilmeyen şeyler verildi. Onlara gökyüzünden yağmurlar yağacak, o nehirlerden sular akacak, onlar seller gibi taşıp çoğalacaktır.¹¹⁷⁷

۱۱۷۸- أُعْطِيَ يُوسُفُ شَطْرَ الْحُسْنِ. صَح

1178. Yusuf'a güzelliğin yarısı verildi.¹¹⁷⁸

Büyük Olan şeyler

۱۱۷۹- أَكْظَمُ الْأَيَّامِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمُ التَّخْرِ ثُمَّ يَوْمُ الْقَرِّ. صَح

1179. Allah katında günlerin en büyüğü, kurban bayramının birinci ve ikinci günleridir.¹¹⁷⁹

۱۱۸۰- أَكْظَمُ الْخَطَايَا اللِّسَانُ الْكَذُوبُ. ض

1180. Hataların en büyüğü, çokça yalan söyleyen dildir.¹¹⁸⁰

۱۱۸۱- أَكْظَمُ الْعِيَادَةِ أَجْرًا أَحَقُّهَا. ض

1181. Sevabı en fazla olan hasta ziyareti, kısa tutulandır.¹¹⁸¹

¹¹⁷⁶ Taberânî, XII, 40; Heysemî, II, 330.

¹¹⁷⁷ Ebû Nuaym, Marife, II, 902; İbnü'l-Esîr, Üsdü'l-gâbe, II, 49.

¹¹⁷⁸ İbni Ebî Şeybe, IV, 42; Ahmed, III, 286; Ebû Ya'lâ, VI, 107; Hâkim, II, 622.s

¹¹⁷⁹ Ebû Dâvûd, Menâsik 19; Ahmed, IV, 350.

¹¹⁸⁰ Ğumârî, Müdâvî, I, 639.

¹¹⁸¹ Bezzâr, II, 255; Beyhakî, Şuab, VI, 542; Deylemî, I, 360; Heysemî, II, 296.

١١٨٢ - أَعْظَمُ الْغُلُولِ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ ذِرَاعٌ مِّنَ الْأَرْضِ تَجِدُونَ الرَّجُلَيْنِ جَارَيْنِ فِي الْأَرْضِ أَوْ فِي الدَّارِ فَيَقْتَضِعُ أَحَدُهُمَا مِّنْ حَظِّ صَاحِبِهِ ذِرَاعاً فَإِذَا اقْتَضَعَهُ طَوَّقَهُ مِّنْ سَبْعِ أَرْضِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

1182. Kıyamet günü Allah katında hıyanetin en büyüğü, arazileri veya evleri birbirine komşu olan iki kişiden birinin kendi hissesine kattığı bir arşın topraktır. O kişi, onu aldığı anda o yer kıyamet günü yedi kat yerin altına kadar alınır ve alanın boynuna geçirilir.¹¹⁸²

١١٨٣ - أَعْظَمُ الظُّلْمِ ذِرَاعٌ مِّنَ الْأَرْضِ يَنْتَقِصُهُ الْمَرْءُ مِّنْ حَقِّ أَخِيهِ لَيْسَتْ حَصَاةٌ أَخَذَهَا إِلَّا طَوَّقَهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

1183. Zulmün en büyüğü, kişinin din kardeşinin tarlasından bir arşın kadar yer aşırmasıdır. Bir taş bile olsa kıyamet günü o taş, onu alanın boynuna geçirilir.¹¹⁸³

١١٨٤ - أَعْظَمُ النَّاسِ أَجْراً فِي الصَّلَاةِ أَبْعَدُهُمْ إِلَيْهَا مَمْشًى فَأَبْعَدُهُمْ وَالَّذِي يَنْتَظِرُ الصَّلَاةَ حَتَّى يُصَلِّيَهَا مَعَ الْإِمَامِ أَعْظَمُ أَجْراً مِّنَ الَّذِي يُصَلِّيَهَا ثُمَّ يَنَامُ. صَح

1184. Namaz hususunda insanların en fazla sevap kazananı, derecelerine göre namaza uzak yerden yürüyerek gelendir. İmamın arkasında namaz kılmak için bekleyen kişi, namazı kılıp uyuyan kimseden daha çok sevap kazanır.¹¹⁸⁴

١١٨٥ - أَعْظَمُ النَّاسِ هَمّاً الْمُؤْمِنُ يَهْتَمُّ بِأَمْرِ دُنْيَاهُ وَأَمْرِ آخِرَتِهِ. ض

1185. İnsanların kaygısı en büyük olanı, mümin kimsedir. O, hem dünyası, hem de ahireti için kaygı çeker.¹¹⁸⁵

١١٨٦ - أَعْظَمُ النَّاسِ حَقّاً عَلَى الْمَرْأَةِ زَوْجُهَا وَأَعْظَمُ النَّاسِ حَقّاً عَلَى الرَّجُلِ أُمُّهُ. صَح

¹¹⁸² Ahmed, IV, 140, 202, V, 341.

¹¹⁸³ İbni Sad, IV, 284; Ahmed, IV, 140; Taberânî, III, 299; Heysemî, IV, 175.

¹¹⁸⁴ Buhârî, Ezân 31; Müslim, Mesâcid 276.

¹¹⁸⁵ Busrî, III, 7; Ebû Nuaym, III, 52; Deylemî, I, 359

1186. İnsanlar içinde kadın üzerinde en fazla hak sahibi olanı kocası, erkeğin üzerinde de anasıdır.¹¹⁸⁶

١١٨٧ - أَكْظَمُ النِّسَاءِ بَرَكَهً أَيْسَرُهُنَّ مُؤُونَةً. صَح

1187. Bereketi en fazla olan kadın, geçimi en kolay olandır.¹¹⁸⁷

١١٨٨ - أَكْظَمُ آيَةٍ فِي الْقُرْآنِ آيَةُ الْكُرْسِيِّ وَأَعْدَلُ آيَةٍ فِي الْقُرْآنِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ إِلَى آخِرِهَا وَأَخَوْفُ آيَةٍ فِي الْقُرْآنِ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ وَأَرْجَى آيَةٍ فِي الْقُرْآنِ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ. ض

1188. Kur'an'daki en büyük ayet, ayete'l-kürsi'dir. En adil ayet, "Allah adaleti, iyilik yapmayı ve iyi kullukta bulunmayı, akrabaya ikram etmeyi emreder" ayetidir. En korkutucu ayet, "Zerre miktarı hayır işleyen onu görür, zerre miktarı şer işleyen de onu görür" ayetidir. En ümit verici ayet de "Ey nefislerine karşı aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin" ayetidir.¹¹⁸⁸

١١٨٩ - أَكْظَمُ النَّاسِ فِرْيَةً اِثْنَانِ شَاعِرٌ يَهْجُو الْقَبِيلَةَ بِأَسْرِهَا وَرَجُلٌ انْتَفَى مِنْ أَبِيهِ. ح

1189. İnsanların en büyük yalan söyleyenleri iki kişidir. Biri bütün bir kabileyi hicveden şair, diğeri de babasını inkar eden adamdır.¹¹⁸⁹

Çeşitli Hadisler

١١٩٠ - أَغْفُ النَّاسِ قِتْلَةً أَهْلُ الْإِيمَانِ. ح

1190. Öldürme konusunda insanların en merhametlisi, müminlerdir.¹¹⁹⁰

¹¹⁸⁶ Nesâî, Kübrâ, V, 363; Hâkim, IV, 167.

¹¹⁸⁷ İbni Mâce, Ticârât 2.

¹¹⁸⁸ Abdürrezzâk, III, 370; Taberânî, IX, 132; İbni Kesîr, Tefsîr, I, 308. Ayetler için bk. Nahl (16), 90; Zilzâl (99), 7-8; Zümer (39), 53.

¹¹⁸⁹ İbni Mâce, Edeb 42.

¹¹⁹⁰ Ahmed, I, 393; İbnü'l-Cârûd, s. 214; Beyhakî, VIII, 61.

۱۱۹۱- اعْقِلْهَا وَتَوَكَّلْ. ض

1191. Deveni bağla, sonra tevekkül et.¹¹⁹¹

۱۱۹۲- اَعْلَمُ النَّاسِ مَنْ يَجْمَعُ عِلْمَ النَّاسِ إِلَى عِلْمِهِ وَكُلُّ صَاحِبِ عِلْمٍ غَرَّانٌ. ض

1192. İnsanların en alimi, başkasının ilminden istifade ederek ilmini artırandır. Her ilim sahibi öğrenmeye susamıştır.¹¹⁹²

۱۱۹۳- إَعْلَمُ أَنَّكَ لَا تَسْجُدُ لِلَّهِ سَجْدَةً إِلَّا رَفَعَ اللَّهُ لَكَ بِهَا دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْكَ بِهَا خَطِيئَةً. صَح

1193. Bil ki, sen Allah'a her secde ettiğinde, Allah mutlaka onunla bir derecenin yükseltir ve bir günahını da düşürür.¹¹⁹³

۱۱۹۴- اَعْلَمُ يَا أَبَا مَسْعُودٍ أَنَّ اللَّهَ أَقْدَرُ عَلَيْكَ مِنْكَ عَلَى هَذَا الْعِلَامِ. صَح

1194. Ey Ebu Mesud! Bil ki, Allah'ın gücü senin köleye olan gücünden daha fazladır.¹¹⁹⁴

۱۱۹۵- اَعْلَمُ يَا بِلَالُ أَنَّهُ مِنْ أَحْيَا سُنَّةٍ مِنْ سُنَّتِي قَدْ أُمِيتَتْ بَعْدِي كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ مَنْ عَمِلَ بِهَا مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجُورِهِمْ شَيْئًا وَمَنْ ابْتَدَعَ بِذَعَةٍ ضَلَالَةٍ لَا يَرْضَاهَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ كَانَ عَلَيْهِ مِثْلُ آثَامِ مَنْ عَمِلَ بِهَا لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أَثَامِ النَّاسِ شَيْئًا. ح

1195. Ey Bilal! Şunu bil ki, kim benden sonra unutulmuş bir sünnetimi ihya ederse onunla amel edenlerin sevabının bir misli sevab kazanır. Bu durum onların sevabından da birşey eksiltmez. Kim de Allah ve resulünün razı olmadığı bir sapıklığı dine sokarsa, onunla amel edenlerin günahı gibi günah kazanır. Bu durum da onların günahlarından da bir şey eksiltmez.¹¹⁹⁵

¹¹⁹¹ Tirmizî, Kıyâmet t 60.

¹¹⁹² Ebû Ya'la, IV, 132; Deylemî, III, 262; Heysemî, I, 162.

¹¹⁹³ Ahmed, V, 255; Taberânî, VIII, 91; Beyhakî, IV, 301; Heysemî, III, 182.

¹¹⁹⁴ Müslim, İmân 34-36; Ebû Dâvûd, Edeb 124; Tirmizî, Birr 30; Ahmed, IV, 120.

¹¹⁹⁵ Tirmizî, İlim 16; İbni Mâce, Mukaddime 15.

۱۱۹۶ - اَعْلَمُوا أَنَّهُ لَيْسَ مِنْكُمْ مَنْ أَخَذَ إِلَّا مَالُ وَارِثِهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ مَالِهِ مَا لَكَ مَا قَدَّمْتَ وَمَالُ وَارِثِكَ مَا أَخَّرْتَ.

1196. Sizden hiçbiriniz yoktur ki, varisinin malını kendi malından daha çok sevmesin. Malın ahirete gönderdiğin, varisinin malı ise dünyada bıraktığındır.¹¹⁹⁶

۱۱۹۷ - اَعْلِنُوا النِّكَاحَ. ح

1197. Düğünleri duyurun.¹¹⁹⁷

۱۱۹۸ - اَعْلِنُوا هَذَا النِّكَاحَ وَاجْعَلُوهُ فِي الْمَسَاجِدِ وَاضْرِبُوا عَلَيْهِ بِالذُّفُوفِ. ض

1198. Evlilikleri ilan edin, onu mescidlerde yapın, merasimlerinde de def çalın.¹¹⁹⁸

۱۱۹۹ - أَغْمَارُ أُمَّتِي مَا بَيْنَ السَّتِّينَ إِلَى السَّبْعِينَ وَأَقْلَهُهُمْ مَنْ يَجُوزُ ذَلِكَ. ح

1199. Ümmetimin ömürleri altmışla yetmiş arasındır, bu sınırı aşanlar azdır.¹¹⁹⁹

Ameller

۱۲۰۰ - اَعْمَلْ لَوْجِهِ وَاحِدٍ يَكْفِيكَ الْوُجُوهَ كُلَّهَا. ض

1200. Öyle biri için amel et ki, bütün herkese karşı sana kafi gelsin.¹²⁰⁰

۱۲۰۱ - اَعْمَلْ عَمَلٍ أَمْرِيءٍ يَظُنُّ أَنَّ لَنْ يَمُوتَ أَبَدًا وَاخْذَرْ خَذَرَ أَمْرِيءٍ يَخْشَى أَنَّ يَمُوتَ غَدًا. ض

1201. Hiç ölmeyeceğini zanneden biri gibi çalış, yarın ölecek birinin kötülüklerden sakınması gibi de sakın.¹²⁰¹

¹¹⁹⁶ Buhârî, Rikâk 12; Ahmed, I, 382.

¹¹⁹⁷ Ahmed, IV, 5; Taberânî, XIII, 98; Hâkim, II, 200; Heysemî, IV, 289.

¹¹⁹⁸ Tirmizî, Nikâh 6.

¹¹⁹⁹ Taberânî, Evsat, VI, 85; Hâkim, VII, 246; Ebû Ya'îa, X, 390.

¹²⁰⁰ İbni Adî, VII, 49; Zehebî, Mîzân, VII, 8.

¹²⁰¹ Beyhakî, III, 19.

۱۲۰۲ - اَعْمَلُوا فَكُلَّ مَيْسَرٍ لِمَا خُلِقَ لَهُ. صح

1202. Çalışın, herkes ne için yaratılmışsa o şey kendisine kolaylaştırılır.¹²⁰²

۱۲۰۳ - اَعْمَلُوا فَكُلَّ مَيْسَرٍ لِمَا يُهْدَى لَهُ مِنَ الْقَوْلِ. صح

1203. Çalışın, herkese takdirde ne yazılmışsa kendisine o şey kolaylaştırılır.¹²⁰³

۱۲۰۴ - اَعْمَلِي وَلَا تَتَكَلِّي فَإِنَّ شَفَاعَتِي لِلْهَالِكِينَ مِنْ أُمَّتِي. ض

1204. Çalış, tembellik gösterme. Şefaatom ümmetimden helak olanlaradır.¹²⁰⁴

Çeşitli Hadisler

۱۲۰۵ - اَعِينُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى الْبِرِّ مِنْ شَاءَ اسْتَخْرَجَ الْعُقُوقَ مِنْ وَلَدِهِ. ض

1205. İyilik, hususunda çocuklarınıza yardımcı olun. Zira isteyen çocuklarını itaatsizlikten kurtarabilir.¹²⁰⁵

۱۲۰۶ - أَغْبَطُ النَّاسِ عِنْدِي مُؤْمِنٌ خَفِيفُ الْحَادِ ذُو حَظٍّ مِنْ صَلَاةٍ وَكَانَ رِزْقُهُ كِفَافًا فَصَبَرَ عَلَيْهِ حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ وَأَخْسَنَ عِبَادَةَ رَبِّهِ وَكَانَ غَامِضًا فِي النَّاسِ عَجَلَتْ مَنِيَّتُهُ وَقَلَّ ثَرَاؤُهُ وَقَلَّتْ بَوَاكِيهِ. ض

1206. Benim nazarımda en çok gıpta edilen mümin, yükü hafif, namazdan nasibi fazla olan, rızkı kendisine yetecek derecede fazla olmadığı halde Allah'a kavuşuncaya kadar ona sabreden, rabbine karşı kul-luk vazifesini güzel bir şekilde yerine getiren, insanlar arasında fazla tanınmayan, musibeti dünyada iken verilen, mirası ve ardından ağ-layanı da az olan kimsedir.¹²⁰⁶

¹²⁰² Tayâlisî, s. 113; Ahmed, IV, 431; Taberânî, XVIII, 129.

¹²⁰³ Taberânî, XVIII, 130.

¹²⁰⁴ İbni Adî, V, 152; Taberânî, XXIII, 369; Deylemî, V, 432; Heysemî, X, 378.

¹²⁰⁵ Taberânî, Evsat, IV, 237; Heysemî, VIII, 146.

¹²⁰⁶ Tirmizî, Züh'd 35; İbni Mâce, Züh'd 4; Ahmed, V, 252, 255.

۱۲۰۷- اغْتَبُوا فِي الْعِيَادَةِ وَأَرْبَعُوا. ض

1207. Hasta ziyaretini ara ara, dört günde bir yapın.¹²⁰⁷

۱۲۰۸- اغْتَسِلُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَلَوْ كَأْسًا بِدِينَارٍ. ض

1208. Cuma günü, su bir dinar karşılığı bile olsa onu satın alıp yıkanın.¹²⁰⁸

۱۲۰۹- اغْتَسِلُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَإِنَّهُ مَنِ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَلَهُ كَفَّارَةٌ مَا بَيْنَ الْجُمُعَةِ إِلَى الْجُمُعَةِ وَزِيَادَةٌ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ. ض

1209. Cuma günü yıkanın, kim böyle yaparsa iki cuma arasında işlediği günahları üç gün de fazla olmak kaydıyla affedilir.¹²⁰⁹

۱۲۱۰- اغْتَنِمْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسِ حَيَاتِكَ قَبْلَ مَوْتِكَ وَصَبْحَتِكَ قَبْلَ سَقَمِكَ وَفَرَاغَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ وَشَبَابَكَ قَبْلَ هَرَمِكَ وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ. ح

1210. Beş şey gelmeden evvel beş şeyin değerini bil! Ölümünden önce hayatının, hastalığından önce sağlığının, meşguliyetinden önce boş vaktinin, ihtiyarlığından önce gençliğinin, fakirliğinden önce zenginliğinin kıymetini bil!¹²¹⁰

۱۲۱۱- اغْتَنِمُوا الدُّعَاءَ عِنْدَ الرَّقَّةِ فَإِنَّهَا رَحْمَةٌ. ح

1211. Kalbiniz yumuşadığında dua etmeyi fırsat bilin. Zira o hal bir rahmettir.¹²¹¹

۱۲۱۲- اغْتَنِمُوا دَعْوَةَ الْمُؤْمِنِ الْمُتَبَلَّى. ض

1212. Musibete uğramış müminin duasını ganimet bilin.¹²¹²

¹²⁰⁷ İbn Ebi'd-Dünya, Maraz, s. 167; Beyhakî, Şuab, VI, 542; Hatîb, XI, 334.

¹²⁰⁸ İbni Adî, II, 389; İbni Hibbân, Zuafâ, I, 258.

¹²⁰⁹ Taberânî, VIII, 178; Heysemî, II, 173.

¹²¹⁰ Hâkim, IV, 341; Beyhakî, Şuab, VII, 263.

¹²¹¹ Kudâî, I, 402.

¹²¹² Kudâî, I, 77; İbni Asâkir, III, 154.

۱۲۱۳- اَعْدُ عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا أَوْ مُسْتَمِعًا أَوْ مُجِبًّا وَلَا تُكُنِ الْخَامِسَةَ فَتَهْلِكَ. ح

1213. Ya alim, ya ilim öğrenen, ya dinleyen, ya da onları seven ol! Beşincisi olma, yoksa helak olursun.¹²¹³

۱۲۱۴- اَعْدُوا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ فَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ يُبَارِكَ لَأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا وَيَجْعَلَ ذَلِكَ الْيَوْمَ الْخَمِيسَ. ض

1214. İlim öğrenmek için erken davranın. Zira ben rabbimden ümmetime sabahın erken saatlerini bereket kılmasını, bunu da özellikle perşembe günü yapmasını istedim.¹²¹⁴

۱۲۱۵- اَعْدُوا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ فَإِنَّ الْغَدُوَّ بَرَكَةٌ وَنَجَاحٌ. ض

1215. İlim öğrenmek için sabah erken vakitlerde çıkın. Çünkü erken çıkmakta bereket ve başarı vardır.¹²¹⁵

۱۲۱۶- اُعْزُوا قَرْوِينَ فَإِنَّهُ مِنْ أَعْلَى أَبْوَابِ الْجَنَّةِ. ض

1216. Kazvin'i fethetmek için cihada çıkın. Zira orası cennet kapıları üzerindedir.¹²¹⁶

۱۲۱۷- اغْسِلُوا أَيْدِيَكُمْ ثُمَّ اشْرَبُوا فِيهَا فَلَيْسَ مِنْ إِنْاءٍ أَطِيبَ مِنَ الْيَدِ. ض

1217. Ellerinizi yıkayın, sonra onlarla içeceklerinizi için. Zira elden daha temiz bir kap yoktur.¹²¹⁷

۱۲۱۸- اغْسِلُوا ثِيَابَكُمْ وَخُذُوا مِنْ شُعُورِكُمْ وَاسْتَاكُوا وَتَزَيَّنُوا وَتَنْظَّفُوا فَإِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَمْ يَكُونُوا يَفْعَلُونَ ذَلِكَ فَرَزَتْ نِسَاؤُهُمْ. ض

1218. Elbiselerinizi yıkayın, saçlarınızı kesin, misvak kullanın, süslenin ve temizlenin. Çünkü İsrailoğulları bunu yapmadıkları için kadınları zina etmişlerdir.¹²¹⁸

¹²¹³ Bezzâr, IX, 94; Taberânî, Evsat, V, 231; Beyhakî, Şuab, II, 265.

¹²¹⁴ Taberânî, Evsat, V, 255; Heysemî, I, 132.

¹²¹⁵ Hatîb, XIII, 270.

¹²¹⁶ Râfiî, I, 5; Cümârî, Muğîr, s. 24.

¹²¹⁷ Beyhakî, Şuab, V, 119; İbni Hacer, X, 77.

¹²¹⁸ İbni Asâkir, XXXVI, 124; Zehebî, Siyer, XVIII, 259.

۱۲۱۹ - اغْفِرْ فَإِنْ عَاقَبْتَ فَعَاقِبْ بِقَدْرِ الذَّنْبِ وَاتَّقِ الْوَجْهَ. ض

1219. Affet, cezalandıracaksan suç miktarınca cezalandır, yüze vurmaktan da sakın.¹²¹⁹

۱۲۲۰ - أَغْنَى النَّاسِ حَمَلَةُ الْقُرْآنِ. ض

1220. İnsanların en zenginleri, Kur'an hafızlarıdır.¹²²⁰

۱۲۲۱ - افْتَتَحْتُ الْقُرَى بِالسَّيْفِ وَافْتَتَحْتُ الْمَدِينَةَ بِالْقُرْآنِ. ض

1221. Diğer şehirler kılıçla, Medine ise Kur'an'la fethedilmiştir.¹²²¹

۱۲۲۲ - أَغْنَى النَّاسِ حَمَلَةُ الْقُرْآنِ مَنْ جَعَلَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي جَوْفِهِ. ض

1222. İnsanların en zenginleri, Allah Teala'nın kalplerine Kur'an'dan bir şeyler koyduğu Kur'an hafızlarıdır.¹²²²

۱۲۲۳ - افْتَرَقَتِ الْيَهُودُ عَلَى إِحْدَى وَسَبْعِينَ فِرْقَةً وَتَفَرَّقَتِ النَّصَارَى عَلَى اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً وَتَفَرَّقَتِ أُمَّتِي عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً. صَح

1223. Yahudiler yetmişbir, hristiyanlar yetmişiki fırkaya ayrıldı. Benim ümmetim ise yetmişüç fırkaya ayrılacaktır.¹²²³

۱۲۲۴ - اَفْرِشُوا لِي قَطِيفَتِي فِي لَحْدِي فَإِنَّ الْأَرْضَ لَمْ تُسَلِّطْ عَلَى أَجْسَادِ الْأَنْبِيَاءِ.

1224. Kadife örtümü kabrimin içine serin, zira toprak peygamberlerin cesedlerini yiyemez.¹²²⁴

۱۲۲۵ - أَفَرَضُ أُمَّتِي زَيْنُ بْنُ ثَابِتٍ. صَح

1225. Ümmetim içinde miras taksimini en iyi bilen, Zeyd İbni Sabit'tir.¹²²⁵

¹²¹⁹ Taberânî, II, 269; Ebû Nuaym, Marife, II, 627; Heysemî, VIII, 106.

¹²²⁰ Aclûnî, I, 168.

¹²²¹ İbni Adî, VI, 171; Beyhakî, Şuab, II, 145.

¹²²² İbni Asâkir, XXXVII, 355.

¹²²³ Ebû Dâvûd, Sünnet I; İbni Mâce, Fiten 17; Tirmizî, İmân 18.

¹²²⁴ İbni Sad, II, 299.

¹²²⁵ İbni Sad, II, 359; Hâkim, IV, 372; İbni Asâkir, XIX, 310.

Yayılması Gereken Şeyler

١٢٢٦- أَفْشِ السَّلَامَ وَابْذُلِ الطَّعَامَ وَاسْتَحْيِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى كَمَا تَسْتَحْيِي رَجُلًا مِنْ رَهْطِكَ ذَا هَيْئَةٍ وَلِيُخَسِّنَ خُلُقَكَ وَإِذَا أَسَأْتَ فَأَحْسِنْ فَإِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ. ض

1226. Selamı yay, bolca yemek yedir, kabilenden heybetli bir adamdan utandığın gibi Allah'dan haya et, ahlakın güzel olsun, kötülük yaptığında hemen ardından bir iyilik yap! Çünkü iyilikler kötülükleri giderir.¹²²⁶

١٢٢٧- أَفْشُوا السَّلَامَ تَسْلَمُوا. صَح

1227. Selamı yayın ki, selamet bulasınız.¹²²⁷

١٢٢٨- أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ تَخَافُوا. صَح

1228. Aranızda selamı yaygınlaştırın ki, birbirinizi seversiniz.¹²²⁸

١٢٢٩- أَفْشُوا السَّلَامَ فَإِنَّهُ لِلَّهِ تَعَالَى رِضًا. ض

1229. Selamı yayın, çünkü o Allah'ı razı eden bir ameldir.¹²²⁹

١٢٣٠- أَفْشُوا السَّلَامَ كُنِيَ تَغْلُوا. ح

1230. Selamı yayın ki, üstün gelesiniz.¹²³⁰

١٢٣١- أَفْشُوا السَّلَامَ وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ وَاضْرِبُوا الْهَامَ تُورَثُوا الْجَنَانَ. صَح

1231. Selamı yayın, yemek yedin, kafirlerin boyunlarını vurun ki cennetlere varis olasınız.¹²³¹

١٢٣٢- أَفْشُوا السَّلَامَ وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ وَكُونُوا إِخْوَانًا كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ.

¹²²⁶ Bezzâr, VII, 89; Taberânî, VIII, 228; Heysemî, VI, 148.

¹²²⁷ Ahmed, IV, 286; Buhârî, Müfred, I, 340; Beyhakî, Şuab, VI, 426.

¹²²⁸ Hâkim, IV, 185.

¹²²⁹ İbni Adî, III, 342; Taberânî, Evsat, VI, 358; Heysemî, VIII, 30.

¹²³⁰ Münzirî, III, 286; Heysemî, VIII, 30.

¹²³¹ Tirmizî, Etme 45.

1232. Selamı yayın, yemek yedirin ve Allah'ın emrettiği şekilde kardeş olun.¹²³²

Faziletli Ameller

۱۲۳۳ - أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الصَّلَاةُ لَوْفِيهَا وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ. صَح

1233. Amellerin en faziletlisi, vaktinde kılınan namaz ve ana babaya iyilik etmektir.¹²³³

۱۲۳۴ - أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الصَّلَاةُ فِي أَوَّلِ وَقْتِهَا. صَح

1234. Amellerin en faziletlisi, ilk vaktinde kılınan namazdır.¹²³⁴

۱۲۳۵ - أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الصَّلَاةُ لَوْفِيهَا وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ض

1235. Amellerin en üstünü vaktinde kılınan namaz, ana babaya yapılan iyilik ve Allah yolunda cihad etmektir.¹²³⁵

۱۲۳۶ - أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ أَنْ تُدْخِلَ عَلَى أَخِيكَ الْمُؤْمِنِ سُوراً أَوْ تَقْضِيَ عَنْهُ دَيْناً أَوْ تُطْعِمَهُ خُبْزاً. ض

1236. Amellerin en faziletlisi, mümin kardeşini sevindirmen, borcunu ödemen, ekmek de olsa ona yemek yedirmendir.¹²³⁶

۱۲۳۷ - أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ التَّوَدُّدُ لِلنَّاسِ. ح

1237. Allah'a imandan sonra amellerin en faziletlisi, halka sevgi gösterebilmektir.¹²³⁷

۱۲۳۸ - أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْكَسْبُ مِنَ الْحَلَالِ. ض

¹²³² Tirmizî, Etıme 45, Kıyâmet 42; İbni Mâce, İkâme 174.

¹²³³ Ebû Avâne, I, 66; Ahmed, I, 418.

¹²³⁴ İbni Ebî Şeybe, I, 280; Taberânî, XXV, 81; Beyhakî, I, 232.

¹²³⁵ Ahmed, I, 418; Taberânî, Evsat, V, 307; Hatîb, IV, 279.

¹²³⁶ İbni Adî, III, 433.

¹²³⁷ Aclûnî, I, 172.

1238. Amellerin en faziletlisi, helalden kazanmaktır.¹²³⁸

١٢٣٩ - أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَخَدَهُ ثُمَّ الْجِهَادُ ثُمَّ حَاجَّةُ مَبْرُورَةٍ تَفْضُلُ سَائِرِ الْأَعْمَالِ كَمَا بَيَّنَّ مَطْلَعُ الشَّمْسِ إِلَى مَغْرِبِهِ. ح

1239. Amellerin en faziletlisi tek olan Allah'a inanmak, sonra cihad etmek, sonra da kabul edilecek bir hac yapmaktır. O hac, diğer amellerden doğu ile batı arasındaki mesafe kadar üstündür.¹²³⁹

١٢٤٠ - أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْعِلْمُ لِلَّهِ إِنَّ الْعِلْمَ يَنْفَعُكَ مَعَهُ قَلِيلُ الْعَمَلِ وَكَثِيرُهُ وَإِنَّ الْجَهْلَ لَا يَنْفَعُكَ مَعَهُ قَلِيلُ الْعَمَلِ وَلَا كَثِيرُهُ. ض

1240. Amellerin en faziletlisi, Allah'ı bilmektir. İlimle olunca amelin azı da çoğu da sana fayda verir. Cehaletle olduğunda ise, amelin azı da çoğu da fayda vermez.¹²⁴⁰

١٢٤١ - أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ.

1241. Amellerin en üstünü, Allah için sevmek ve Allah için buğzetmektir.¹²⁴¹

١٢٤٢ - أَفْضَلُ الْأَيَّامِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمُ الْجُمُعَةِ. ح

1242. Allah katında günlerin en faziletlisi, cuma günüdür.¹²⁴²

١٢٤٣ - أَفْضَلُ الْإِيمَانِ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ مَعَكَ حَيْثُمَا كُنْتَ. ض

1243. İmanın en üstünü, nerede olursan ol, Allah'ın senin yanında olduğunu bilmendir.¹²⁴³

١٢٤٤ - أَفْضَلُ الْإِيمَانِ الصَّبْرُ وَالسَّمَاخَةُ. ص

¹²³⁸ Deylemî, I, 123; Elbânî, VI, 358.

¹²³⁹ Ahmed, IV, 342; Taberânî, XX, 344; Heysemî, III, 207.

¹²⁴⁰ Hakîm, IV, 101; İbnî Abdilber, İlim, s. 54.

¹²⁴¹ Ahmed, V, 146; Ebû Dâvûd, Sünnet 2.

¹²⁴² Beyhakî, Şuab, III, 356.

¹²⁴³ Taberânî, Evsat, VIII, 336; Ebû Nuaym, VI, 124; Heysemî, I, 60.

1244. İmanın en faziletlisi sabır ve hoşgörülü olmaktır.¹²⁴⁴

١٢٤٥ - أَفْضَلُ الْإِيمَانِ أَنْ تُحِبَّ لِلَّهِ وَتَبْغِضَ لِلَّهِ وَتَعْمَلَ لِسَانَكَ فِي ذِكْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَأَنْ تُحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ وَتَكْرَهُ لَهُمْ مَا تَكْرَهُ لِنَفْسِكَ وَأَنْ تَقُولَ خَيْرًا أَوْ تَصْمُتَ. ض

1245. İmanın en üstünü, Allah için sevmen, Allah için buğzetmen, dilini Allah'ın zikriyle meşgul etmen, kendin için istediğin şeyi başkaları için istemen, kendin için istemediğin şeyi onlar için de istememen, ya hayır söylemen ya da susmandır.¹²⁴⁵

١٢٤٦ - أَفْضَلُ الْجِهَادِ كَلِمَةُ حَقٍّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ. صَح

1246. Cihadın en faziletlisi, zalim idareci yanında söylenen hak sözdür.¹²⁴⁶

١٢٤٧ - أَفْضَلُ الْجِهَادِ أَنْ يُجَاهِدَ الرَّجُلُ نَفْسَهُ وَهَوَاهُ. ض

1247. En faziletli cihad, kişinin nefsi ve istekleriyle cihad etmesidir.¹²⁴⁷

١٢٤٨ - أَفْضَلُ الْحَجِّ الْعَجُّ وَالشَّجُّ. ض

1248. Haccın en faziletlisi, yüksek sesle telbiye getirmek ve çokça kurban kanı akıtmaktır.¹²⁴⁸

١٢٤٩ - أَفْضَلُ الْحَسَنَاتِ تَكْرِمَةُ الْجُلَسَاءِ. ض

1249. İyiliklerin en üstünü, kişinin arkadaşlarına karşı cömert olmasıdır.¹²⁴⁹

١٢٥٠ - أَفْضَلُ الدُّعَاءِ دُعَاءُ الْمَرْءِ لِنَفْسِهِ. صَح

1250. En faziletli dua, kişinin kendisine yaptığı duadır.¹²⁵⁰

¹²⁴⁴ Buhârî, Kebîr, V, 25; Deylemî, I, 128.

¹²⁴⁵ Ahmed, V, 247; Taberânî, XX, 191; Beyhakî, Şuab, I, 416; Heysemî, I, 61.

¹²⁴⁶ Ebû Dâvûd, Melahim 17; Tirmizî, Fiten 13; İbni Mâce, Fiten 20; Ahmed, III, 19.

¹²⁴⁷ Râfiî, III, 133; Ebû Nuaym, II, 249; Deylemî, I, 127.

¹²⁴⁸ İbni Ebî Şeybe, III, 373; Beyhakî, V, 42.

¹²⁴⁹ Kudâî, II, 246; Deylemî, I, 356.

¹²⁵⁰ Buhârî, Müfred, I, 249; Hâkim, I, 727; Heysemî, X, 152.

١٢٥١- أَفْضَلُ الدُّعَاءِ أَنْ تَسْأَلَ رَبَّكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَإِنَّكَ إِذَا أُعْطِيَتْهُمَا فِي الدُّنْيَا ثُمَّ أُعْطِيَتْهُمَا فِي الْآخِرَةِ فَقَدْ أَفْلَحْتَ. ح

1251. Duanın en faziletlisi, rabbinden dünya ve ahirette af ve afiyet istemendir. Çünkü onlar, dünyada ve ahirette sana verilirse kurtuldun demektir.¹²⁵¹

١٢٥٢- أَفْضَلُ الدَّنَانِيرِ دِينَارٌ يُنْفَقُهُ الرَّجُلُ عَلَى عِيَالِهِ وَدِينَارٌ يُنْفَقُهُ الرَّجُلُ عَلَى دَابَّتِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَدِينَارٌ يُنْفَقُهُ الرَّجُلُ عَلَى أَصْحَابِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. ص

1252. Paraların en iyisi, kişinin çoluk çocuğuna, Allah yolunda kullandığı hayvanına ve yine Allah yolundaki arkadaşlarına harcadığı paradır.¹²⁵²

١٢٥٣- أَفْضَلُ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَفْضَلُ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ. ص

1253. En faziletli zikir lailaheillallah, en faziletli dua da elhamdü-lillah demektir.¹²⁵³

١٢٥٤- أَفْضَلُ الرِّبَاطِ الصَّلَاةُ وَلُزُومُ مَجَالِسِ الذِّكْرِ وَمَا مِنْ عَبْدٍ يُصَلِّي ثُمَّ يَقْعُدُ فِي مُصَلَّاهُ إِلَّا لَمْ تَزَلِ الْمَلَائِكَةُ تَصَلِّي عَلَيْهِ حَتَّى يُخْدِثَ أَنْ يَقُومَ. ض

1254. Cihadın en üstünü namaz kılmak ve zikir meclislerine devam etmektir. Namazdan sonra yerinde oturan hiç kimse yoktur ki, abdesti bozuluncaya veya yerinden kalkıncaya kadar melekler kendisine dua etmesinler.¹²⁵⁴

١٢٥٥- أَفْضَلُ الرِّقَابِ أَغْلَاهَا ثَمَنًا وَأَنْفُسُهَا عِنْدَ أَهْلِهَا. ص

1255. Kölelerin en üstünü, bedeli yüksek ve sahipleri yanında değeri fazla olandır.¹²⁵⁵

¹²⁵¹ Tirmizî, Daavât 84; İbni Mâce, Duâ 5; Ahmed, III, 127.

¹²⁵² Tirmizî, Bîr 42; İbni Mâce, Cihâd 4.

¹²⁵³ İbni Mâce, Edeb 55.

¹²⁵⁴ Tayâlisî, s. 328.

¹²⁵⁵ Ahmed, V, 171; Taberânî, VIII, 217; Beyhakî, VI, 273.

۱۲۵۶- أَفْضَلُ السَّاعَاتِ جَوْفُ اللَّيْلِ الْآخِرِ.

1256. En faziletli vakit, gecenin ikinci yarısıdır.¹²⁵⁶

۱۲۵۷- أَفْضَلُ الشَّهَدَاءِ مَنْ سَفِكَ دَمَهُ وَعَقَرَ جَوَادُهُ.

1257. Şehitlerin en faziletlisi, kanı akıtılan ve atı yaralananıdır.¹²⁵⁷

۱۲۵۸- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ أَنْ تَصَّدَقَ وَأَنْتَ صَحِيحٌ شَجِيحٌ تَأْمَنُ الْغَنَى وَتَخْشَى الْفَقْرَ وَلَا تُنْهَلُ حَتَّى إِذَا بَلَغَتِ الْخُلُقُومَ قُلْتَ لِفُلَانٍ كَذَا وَلِفُلَانٍ كَذَا الْآلَا وَقَدْ كَانَ لِفُلَانٍ كَذَا.

1258. En üstün sadaka, sıhhatin yerinde, dünya malına karşı aşırı istekli ve zenginliği umup fakirlikten korkarken verdiği sadakadır. Sadakanı can boğaza gelip de "Şu filanın, bu filanın" deyinceye kadar geciktirme! Dikkat et, zaten o şeyler de onların olmuştur.¹²⁵⁸

۱۲۵۹- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ جُهْدُ الْمُقِلِّ وَابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ.

1259. Sadakanın en faziletlisi, malı az olanın verdiği sadakadır. Harcamaya önce aileden başla!¹²⁵⁹

۱۲۶۰- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ مَا كَانَ عَنْ ظَهْرِ غِنَى وَالْيَدِ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى وَابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ.

1260. Sadakanın en iyisi, ihtiyaçtan fazla olanı vermektir. Veren el alan elden hayırlıdır. Vermeye önce aileden başla!¹²⁶⁰

۱۲۶۱- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ سَقْيُ الْمَاءِ.

1261. En üstün sadaka, su içirmektir.¹²⁶¹

¹²⁵⁶ Ahmed, IV, 111; Taberânî, Şâmiyyîn, II, 30.

¹²⁵⁷ Ahmed, V, 265; Taberânî, VIII, 217; Heysemî, I, 159.

¹²⁵⁸ Müslim, Zekât; 93; Nesâî, Zekât 60; Vesâyâ 1; İbni Mâce, Vasâyâ 4; Ahmed, II, 231, 250.

¹²⁵⁹ Ebû Dâvûd, Vitr 12, Tâtavvu 2, Zekât 40; Nesâî, Zekât 49; Dârimî, Salât 135; Ahmed, II, 358.

¹²⁶⁰ Buhârî, Zekât 18, Nafakât 2; Müslim, Zekât 95; Ebû Dâvûd, Zekât 39; Nesâî, Zekât 53, 60; Dârimî, Zekât 20, 21.

¹²⁶¹ Nesâî, Vesâyâ 9; İbni Mâce, Edeb 8; Ahmed, V, 85, VI, 7.

١٢٦٢ - أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ أَنْ يَتَعَلَّمَ الْمَرْءُ الْمُسْلِمُ عِلْمًا ثُمَّ يَعْلَمَهُ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ. ح

1262. Sadakanın en üstünü, müslümanın ilim öğrenip sonra onu din kardeşine öğretmesidir.¹²⁶²

١٢٦٣ - أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ الصَّدَقَةُ عَلَى ذِي الرَّجَمِ الْكَاشِحِ. ح

1263. En üstün sadaka, kişinin kendisine kin tutan akrabasına verdiği sadakadır.¹²⁶³

١٢٦٤ - أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ مَا تَصَدَّقَ بِهِ عَلَى مَمْلُوكٍ عِنْدَ مَالِكٍ سُوءٍ. ض

1264. Sadakanın en faziletlisi, kötü bir kişinin elinde bulunan köleye verilen sadakadır.¹²⁶⁴

١٢٦٥ - أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ فِي رَمَضَانَ. ض

1265. En faziletli sadaka, ramazanda verilendir.¹²⁶⁵

١٢٦٦ - أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ اللِّسَانُ الشَّفَاعَةُ تَقْلُكُ بِهَا الْأَسِيرَ وَتَحْقِنُ بِهَا الدَّمَ وَتَجْرُ بِهَا الْمَغْرُوفَ وَالْإِحْسَانَ إِلَى أَخِيكَ وَتَدْفَعُ عَنْهُ الْكَرْبَهَةَ. ض

1266. Dilin en üstün sadakası, şefaattir ki onunla esiri kurtarır, kan dökülmesine mani olur, din kardeşine iyilik ve ihsan edilmesine vesile olur ve bir kötülüğü defedersin.¹²⁶⁶

١٢٦٧ - أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ أَنْ تُشْبِعَ كَبِدًا جَائِعًا. ح

1267. En üstün sadaka, aç bir canlıyı doyurmaktır.¹²⁶⁷

١٢٦٨ - أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ. ض

1268. Sadakanın en faziletlisi, iki kişinin arasını düzeltmektir.¹²⁶⁸

¹²⁶² İbni Mâce, Mukaddime 20.

¹²⁶³ Dârimî, Zekât 38; Ahmed, III, 402, V, 416.

¹²⁶⁴ Taberânî, Evsat, VII, 231; Deylemî, I, 354; Heysemî, III, 130.

¹²⁶⁵ Müttekî, nr 16249.

¹²⁶⁶ Taberânî, VII, 230; Beyhakî, Şuab, VI, 124; Deylemî, I, 354; Heysemî, VIII, 194.

¹²⁶⁷ Beyhakî, Şuab, III, 217; Münziri, II, 36.

¹²⁶⁸ Taberânî, XIII, 20; Beyhakî, Şuab, VII, 490; Münziri, III, 321.

١٢٦٩- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ حِفْظُ اللِّسَانِ. ض

1269. En üstün sadaka, dili korumaktır.¹²⁶⁹

١٢٧٠- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ سِرٌّ إِلَى فَقِيرٍ وَجَهْدٌ مِنْ مُقِلٍّ. ض

1270. En faziletli sadaka, fakire gizlice verilen ve malı az olanın verdiği sadakadır.¹²⁷⁰

١٢٧١- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ الْمَنِيحُ أَنْ تَمْنَحَ الدَّرْهَمَ أَوْ ظَهَرَ الدَّابَّةِ. صَح

1271. Sadakanın en faziletlisi, ihsanda bulunmaktır. Birine para vermen veya bineğine bindirmen de onlardandır.¹²⁷¹

١٢٧٢- أَفْضَلُ الصَّدَقَاتِ ظِلٌّ فُسْطَاطٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَوْ مَنَحَةٌ خَادِمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ طُرُوقَةٌ فَخِلٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. صَح

1272. Sadakaların en faziletlisi, Allah yolunda mücahidleri gölgelendirecek bir çadır kurmak, o mücahide bir yardımcı veya bir binek bulmaktır.¹²⁷²

١٢٧٣- أَفْضَلُ الصَّلَوَاتِ عِنْدَ اللَّهِ صَلَاةُ الصُّبْحِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِي جَمَاعَةٍ.

1273. Allah katında en üstün namaz, cuma günü cemaatle kılınan sabah namazıdır.¹²⁷³

١٢٧٤- أَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْمَكْتُوبَةِ الصَّلَاةُ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ وَأَفْضَلُ الصَّيَامِ بَعْدَ شَهْرِ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمِ.

1274. Farz namazlardan sonra en faziletli namaz, gecenin ortasında kılınan teheccüd namazıdır. Ramazandan sonra en faziletli oruç da Allah'ın ayı olan muharrem ayında tutulan oruçtur.¹²⁷⁴

¹²⁶⁹ Deylemî, I, 126; Aclûnî, I, 172.

¹²⁷⁰ Ahmed, V, 265; Taberânî, VIII, 217; Heysemî, I, 159.

¹²⁷¹ Ahmed, I, 463; Taberânî, X, 84; Heysemî, III, 133.

¹²⁷² Ahmed, V, 269; Taberânî, VIII, 234; Deylemî, I, 356.

¹²⁷³ Münâvî, II, 41.

۱۲۷۵- أَفْضَلُ الصَّلَاةِ طَوْلُ الْقُنُوتِ. صَح

1275. Namazın en faziletlisi, kıyamı uzun olandır.¹²⁷⁵

۱۲۷۶- أَفْضَلُ الصَّلَاةِ صَلَاةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ. ح

1276. Namazların en faziletlisi, farzlar dışında kişinin evinde kıldığı namazdır.¹²⁷⁶

۱۲۷۷- أَفْضَلُ الصَّوْمِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَعْبَانُ لِتَعْظِيمِ رَمَضَانَ وَأَفْضَلُ الصَّدَقَةِ صَدَقَةٌ فِي رَمَضَانَ. ض

1277. Ramazandan sonra en faziletli oruç, ramazana hürmeten şaban ayında tutulan oruçtur. En faziletli sadaka da ramazanda verilen sadakadır.¹²⁷⁷

۱۲۷۸- أَفْضَلُ الصَّوْمِ صَوْمُ أَخِي دَاوُدَ كَانَ يَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا وَلَا يَفِرُّ إِذَا لَاقَى. صَح

1278. Orucun en faziletlisi, kardeşim Davud'un orucudur. O bir gün tutar, bir gün tutmazdı. Düşmanla karşılaştığı zaman da kaçmazdı.¹²⁷⁸

۱۲۷۹- أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ دَرَجَةٌ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الدَّاكِرُونَ اللَّهَ كَثِيرًا.

1279. Kıyamet günü Allah katında kulların en üstünleri, Allah'ı çok zikredenlerdir.¹²⁷⁹

۱۲۸۰- أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الْفِقْهُ وَأَفْضَلُ الدِّينِ الْوَرَعُ. ض

1280. İbadetin en üstünü ince anlayış, dindarlığın en üstünü de şüpheli şeylerden sakınmaktır.¹²⁸⁰

¹²⁷⁴ Müslim, Sıyâm 202-203; Ebû Dâvûd, Savm 55; Tirmizî, Mevâkîf 207; İbni Mâce, Sıyâm 43.

¹²⁷⁵ Ahmed, III, 314; Beyhakî, III, 8; İbni Nasr, Tazîmü kadri's-salât, II, 607.

¹²⁷⁶ İbni Ebî Şeybe, II, 52; Taberânî, V, 144.

¹²⁷⁷ Tirmizî, Zekât 28.

¹²⁷⁸ Buhârî, Savm 55-57; Teheccüd 7; Enbiyâ 37; Nikâh 89; Müslim, Sıyâm 181-193.

¹²⁷⁹ Tirmizî, Daavât 5; Ahmed, III, 75.

¹²⁸⁰ Taberânî, Evsat, IX, 107; Deylemî, I, 354; Heysemî, I, 120.

۱۲۸۱- أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الدُّعَاءُ. صَح

1281. İbadetlerin en faziletlisi, duadır.¹²⁸¹

۱۲۸۲- أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ. ض

1282. En faziletli ibadet, Kur'an okumaktır.¹²⁸²

۱۲۸۳- أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ أَنْتِظَارُ الْفَرَجِ. ض

1283. En üstün ibadet, sıkıntıdan kurtuluşu beklemektir.¹²⁸³

۱۲۸۴- أَفْضَلُ الْعَمَلِ النِّيَّةُ الصَّادِقَةُ. ض

1284. En üstün amel, niyette doğruluktur.¹²⁸⁴

۱۲۸۵- أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ أَجْرًا سُرْعَةُ الْقِيَامِ مِنْ عِنْدِ الْمَرِيضِ. ض

1285. Ecir bakımından hasta ziyaretinin en faziletlisi, hastanın yanından çabuk kalkılmasıdır.¹²⁸⁵

۱۲۸۶- أَفْضَلُ الْقِرَاءَةِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَادِمُهُمْ ثُمَّ الَّذِي يَأْتِيهِمْ بِالْأَخْبَارِ وَأَخْصَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ مَنْزِلَةُ الصَّائِمِ. ض

1286. Allah yolunda savaşa çıkanların en üstünü, savaşanlara hizmet edendir. Sonra da onlara haber getirendir. Onlardan Allah katında özel makam sahibi olanı, oruç tutandır.¹²⁸⁶

۱۲۸۷- أَفْضَلُ الْفَضَائِلِ أَنْ تَصِلَ مَنْ قَطَعَكَ وَتُعْطِيَ مَنْ حَرَمَكَ وَتَصْنَعَ عَمَّنْ ظَلَمَكَ. ض

1287. Faziletlerin en üstünü, sana gelmeyene gitmen, vermeyene vermen ve sana zulmedeni affetmendir.¹²⁸⁷

¹²⁸¹ İbni Adî, V, 88; Hâkim, I, 667.

¹²⁸² İbni Kâni, I, 56; Deylemî, I, 353.

¹²⁸³ Beyhakî, Şuab, VII, 204; Kudâî, II, 245; Deylemî, I, 355.

¹²⁸⁴ Ğumârî, Müdâvî, II, 99.

¹²⁸⁵ Münâvî, II, 45.

¹²⁸⁶ Münâvî, II, 45.

¹²⁸⁷ Ahmed, III, 438.

۱۲۸۸- أَفْضَلُ الْقُرْآنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. صَح

1288. Kur'an'ın en faziletli suresi Fatiha suresidir.¹²⁸⁸

۱۲۸۹- أَفْضَلُ الْقُرْآنِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ وَأَعْظَمُ آيَةٍ فِيهِ آيَةُ الْكُرْسِيِّ وَأَنَّ الشَّيْطَانَ لِيُخْرِجَ مِنَ الْبَيْتِ أَنْ يَسْمَعَ تُقْرَأَ فِيهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ. ض

1289. Kur'an'ın en faziletli Bakara suresidir. Ondaki ayetlerin en büyüğü de Ayete'l-kürsi'dir. Şeytan Bakara suresinin okunduğunu duyduğu evden çıkar gider.¹²⁸⁹

۱۲۹۰- أَفْضَلُ الْكَسْبِ بَيْعُ مَبْرُورٍ وَعَمَلُ الرَّجُلِ بِيَدِهِ. ح

1290. En üstün kazanç, hayırlı alışveriş ve kişinin kendi el emeğidir.¹²⁹⁰

۱۲۹۱- أَفْضَلُ الْكَلَامِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. صَح

1291. Sözlerin en hayırlısı sübhanallah, elhamdülillah ve lailahe illallahü vallahü ekber demektir.¹²⁹¹

۱۲۹۲- أَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِسْلَامًا مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ وَأَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيْمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا وَأَفْضَلُ الْمُهَاجِرِينَ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ وَأَفْضَلُ الْجِهَادِ مَنْ جَاهَدَ نَفْسَهُ فِي ذَاتِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. صَح

1292. İslam açısından müminlerin en üstünü, müslümanların dilinden ve elinden selamette kaldığı kimsedir. İman bakımından inananların en üstünü, ahlakı güzel olandır. Muhacirlerin en üstünü, Allah'ın yasak kıldığı şeyleri bırakandır. Cihadın en üstünü de Allah yolunda nefsiyle mücadele edendir.¹²⁹²

¹²⁸⁸ Müttekî, nr. 2503.

¹²⁸⁹ Heysemî, Buğyetü'l-bâhis, II, 738; İbnü'd-Darîs, Fedâilü'l-Kur'ân, s. 85.

¹²⁹⁰ Ahmed, III, 66, IV, 141.

¹²⁹¹ Ahmed, IV, 36; Heysemî, X, 88.

¹²⁹² Ebû Dâvûd, Sünnet 14; Ahmed, II, 250, 472, 527, V, 49.

١٢٩٣ - أَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا. صَح

1293. Müminlerin en üstünü, ahlakı en güzel olanlardır.¹²⁹³

١٢٩٤ - أَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيْمَانًا الَّذِي إِذَا سَأَلَ أُعْطِيَ وَإِذَا لَمْ يُعْطَ اسْتَعْنَى. ض

1294. İman bakımından müminlerin en üstünü, birşey istediğinde kendisine verilen, verilmediği zaman da istemekte ısrar etmeyendir.¹²⁹⁴

١٢٩٥ - أَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ رَجُلٌ سَمَحٌ الْبَيْعِ سَمَحٌ الشَّرَاءِ سَمَحٌ الْقَضَاءِ سَمَحٌ الْإِقْضَاءِ. ح

1295. Müminlerin en faziletlisi, satışı kolay, alışı kolay, ödemesi kolay, ödeme talebi kolay olan kişidir.¹²⁹⁵

١٢٩٦ - أَفْضَلُ النَّاسِ مُؤْمِنٌ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ ثُمَّ مُؤْمِنٌ فِي شَيْبٍ مِنَ الشَّعَابِ يَتَّقِي اللَّهَ وَيَدْعُ النَّاسَ مِنْ شَرِّهِ. صَح

1296. İnsanların en faziletlisi, Allah yolunda canıyla malıyla cihad eden mümindir. Sonra bir vadide Allah korkusuyla insanlara zarar vermeden yaşayan mümindir.¹²⁹⁶

١٢٩٧ - أَفْضَلُ النَّاسِ مُؤْمِنٌ مُزْهَدٌ. ض

1297. İnsanların en üstünü, malı az olan mümindir.¹²⁹⁷

١٢٩٨ - أَفْضَلُ النَّاسِ رَجُلٌ يُعْطِي جُهْدَهُ. ض

1298. İnsanların en faziletlisi, gücünü zorlayarak malını veren kimsedir.¹²⁹⁸

١٢٩٩ - أَفْضَلُ النَّاسِ مُؤْمِنٌ بَيْنَ كَرِيمَيْنِ. ض

¹²⁹³ Hâkim, IV, 583; Beyhakî, Şuab, VI, 235; Heysemî, V, 318.

¹²⁹⁴ Hañb, I, 311.

¹²⁹⁵ Taberânî, Evsat, VII, 297; Heysemî, IV, 75.

¹²⁹⁶ Buhârî, Cihâd 2; Müslim, İmare 122-123, 127; Ebû Dâvûd, Cihâd 5; Tirmizî, Fedâilü'l-cihâd 24; Nesâî, Zekât 74; İbni Mâce, Fitn 13.

¹²⁹⁷ Deylemî, I, 126; Elbânî, VI, 28.

¹²⁹⁸ Tayâlisî, s. 253.

1299. İnsanların en faziletlisi, cömert ana baba arasında yaşayan mümindir.¹²⁹⁹

۱۳۰۰ - أَفْضَلُ أُمَّتِي الَّذِينَ يَغْمَلُونَ بِالرُّخْصِ. ض

1300. Ümmetimin efdalleri, ruhsatlarla amel edenlerdir.¹³⁰⁰

۱۳۰۱ - أَفْضَلُ أَيَّامِ الدُّنْيَا أَيَّامُ الْعَشْرِ. ح

1301. Dünya günlerinin en faziletlisi, zilhiccenin ilk on günüdür.¹³⁰¹

۱۳۰۲ - أَفْضَلُ سُورِ الْقُرْآنِ الْبَقَرَةُ وَأَفْضَلُ آيِ الْقُرْآنِ آيَةُ الْكُرْسِيِّ. ض

1302. Kur'an surelerinin efdali Bakara, Kur'an ayetlerinin efdali de Ayete'l-kürsi'dir.¹³⁰²

۱۳۰۳ - أَفْضَلُ طَعَامِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اللَّحْمُ. ض

1303. Dünya ve ahiretin en üstün yemeği, ettir.¹³⁰³

۱۳۰۴ - أَفْضَلُ عِبَادَةِ أُمَّتِي تِلَاوَةُ الْقُرْآنِ. ض

1304. Ümmetimin en faziletli ibadeti, Kur'an okumaktır.¹³⁰⁴

۱۳۰۵ - أَفْضَلُ عِبَادَةِ أُمَّتِي قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ نَظْرًا. ض

1305. Ümmetimin en faziletli ibadeti, yüzünden Kur'an okumaktır.¹³⁰⁵

۱۳۰۶ - أَفْضَلُ كَسْبِ الرَّجُلِ وَلَدُهُ وَكُلُّ بَيْعٍ مَبْرُورٍ. ض

1306. Kişinin en hayırlı kazancı çocuğudur, her türlü alışveriş de meşrudur.¹³⁰⁶

¹²⁹⁹ Taberânî, XIX, 82; Heysemî, I, 82.

¹³⁰⁰ Münâvî, II, 51.

¹³⁰¹ Heysemî, IV, 17.

¹³⁰² İbni Hacer, İsâbe, II, 471.

¹³⁰³ Ukaylî, III, 258; Ebû Nuaym, V, 362.

¹³⁰⁴ Müttekî, nr. 2263, 2357.

¹³⁰⁵ Hakîm, III, 255.

¹³⁰⁶ Taberânî, XXII, 197; Heysemî, IV, 154.

۱۳۰۷- أَفْضَلُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَفَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ وَمَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ وَآسِيَةُ بِنْتُ مُزَاحِمٍ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ. صح

1307. Cennet kadınlarının en üstünü Hüveylid'in kızı Hatice, Muhammed'in kızı Fatıma, İmran'ın kızı Meryem ve Firavun'un eşi Müzahim'in kızı Asiye'dir.¹³⁰⁷

۱۳۰۸- أَفْضَلُكُمْ الَّذِينَ إِذَا رُؤُوا ذَكَرَ اللَّهُ تَعَالَى لِرُؤْيِهِمْ. ض

1308. En hayırlılarınız, görüldüklerinde Allah'ın hatırlandığı kimselerdir.¹³⁰⁸

Çeşitli Hadisler

۱۳۰۹- أَفْطَرَ الْحَاجِمُ وَالْمَخْجُومُ. صح

1309. Kan alanın da aldıranın da orucu bozulur.¹³⁰⁹

۱۳۱۰- أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ. صح

1310. Oruçlular yanınızda oruçlarını açsın, iyi kimseler yemeklerinizi yesin, melekler de Allah'dan günahlarınızın bağışlamasını dilesin.¹³¹⁰

۱۳۱۱- أَفَّ لِلْحَمَامِ حِجَابٌ لَا يَسْتُرُ وَمَاءٌ لَا يَطْهَرُ لَا يَجِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يَدْخُلَهُ إِلَّا بِمَنْدِيلٍ مَرِّ الْمُسْلِمِينَ لَا يَفْتِنُونَ نِسَاءَهُمُ الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ عُلْمُوهُنَّ وَمُرُوهُنَّ بِالتَّسْبِيحِ. ض

1311. "Öf" şu hamamlara! Orada örtmeyen örtüler, temizlemeyen sular vardır. Havlusuz bir adamın oraya girmesi helal olmaz. Müslümanlara emredin, oralara kadınlarını göndermek suretiyle insanları

¹³⁰⁷ Ahmed, I, 316; Taberânî, XI, 336; Heysemî, IX, 223.

¹³⁰⁸ Hakîm, II, 41.

¹³⁰⁹ İbni Hibbân, XII, 107; Bezzâr, I, 318; Heysemî, X, 317.

¹³¹⁰ Ebû Dâvûd, Etme 54; Ahmed, III, 138.

fitneye düşürmesinler. Erkekler kadınlar üzerinde otorite sahibidirler. Onlara dinlerini öğretin ve namaz kılmalarını emredin.¹³¹¹

۱۳۱۲- أَفْلَحَ مَنْ رَزَقَ لُبًّا. ح

1312. Akılla rızıklanan kişi, kurtuluşa ermiştir.¹³¹²

۱۳۱۳- أَفْلَحَ مَنْ هَدِيَ إِلَى الْإِسْلَامِ وَكَانَ غَيْشُهُ كَفَافًا وَقَعَّ بِهِ. ص

1313. İslam'a hidayet olunan, rızık kendine yeten ve ona kanaat eden kimse felah bulmuştur.¹³¹³

۱۳۱۴- أَفْلَحْتَ يَا قَدْئِمُ إِنْ مِتَّ وَلَمْ تَكُنْ أَمِيرًا وَلَا كَاتِبًا وَلَا عَرِيفًا. ح

1314. Ey Kudeym! İdareci, katip ve bilirkişî olmadan ölürsen kurtuluşa erdin demektir.¹³¹⁴

۱۳۱۵- أَفَلَا اسْتَرْقَيْتُمْ لَهُ فَإِنْ ثُلُثَ مَنَایَا أُمَّتِي مِنَ الْعَيْنِ. ض

1315. Onu okutturmuyor musunuz? Şüphesiz ümmetimin başına gelen musibetlerin üçte biri nazar değmesindendir.¹³¹⁵

۱۳۱۶- إِقَامَةُ حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً فِي بِلَادِ اللَّهِ. ض

1316. Allah'ın cezalarından bir cezarın verilmesi, Allah'ın beldelelerinde kırk gece yağmur yağmasından daha hayırlıdır.¹³¹⁶

۱۳۱۷- إِقْبَلُوا الْكِرَامَةَ وَأَفْضَلُ الْكِرَامَةِ الطَّيِّبُ أَخْفَهُ مَحْمَلًا وَأَطْيَبُهُ رَائِحَةً.

1317. İkramları kabul edin, ikramın en iyisi güzel kokudur. Onun da iyisi, taşınması kolay ve kokusu güzel olandır.¹³¹⁷

¹³¹¹ Beyhakî, Şuab, VI, 158.

¹³¹² Buhârî, Kebîr, VII, 181; Taberânî, XIX, 33; Beyhakî, Şuab, IV, 159.

¹³¹³ Taberânî, XVIII, 306; Hâkim, IV, 136.

¹³¹⁴ Ebû Dâvûd, İmâre 5; Ahmed, IV, 133.

¹³¹⁵ Hâkim, III, 46.

¹³¹⁶ İbni Mâce, Hudûd 3.

¹³¹⁷ Deylemî, I, 104; İbni Tâhir, Etrâf, V, 374.

۱۳۱۸- إِقْتَدُوا بِاللَّذِينَ مِنْ بَعْدِي أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ. صح

1318. Benden sonra Ebu Bekir ve Ömer'e tabi olun.¹³¹⁸

۱۳۱۹- إِقْتَدُوا بِاللَّذِينَ مِنْ بَعْدِي أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ وَاهْتَدُوا بِهَدْيِ عَمَّارٍ وَمَا حَدَّثَكُمْ ابْنُ مَسْعُودٍ فَاقْبَلُوهُ. صح

1319. Benden sonra iki kişiye Ebu Bekir ve Ömer'e uyun, Ammar'ın yoluyla hidayet bulun, İbni Mesud'un da tavsiyelerini tutun.¹³¹⁹

۱۳۲۰- اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَلَا تَزْدَادُ مِنْهُمْ إِلَّا قُرْبًا. صح

1320. Kıyamet yaklaştı, her geçen gün yaklaşması daha da hızlanmaktadır.¹³²⁰

۱۳۲۱- اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَلَا يَزْدَادُ النَّاسُ عَلَى الدُّنْيَا إِلَّا جِرْصًا وَلَا يَزْدَادُونَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا بُعْدًا. صح

1321. Kıyamet yaklaştı. İnsanların hala dünyaya karşı hırsları, Allah'dan da uzaklaşmaları artmaktadır.¹³²¹

Öldürülmesi Gerekenler

۱۳۲۲- اقْتُلُوا الْحَيَّةَ وَالْعَقْرَبَ وَإِنْ كُنْتُمْ فِي الصَّلَاةِ.

1322. Namazda bile olsanız yılan ve akrebi öldürün.¹³²²

۱۳۲۳- اقْتُلُوا الْأَسْوَدَيْنِ فِي الصَّلَاةِ الْحَيَّةَ وَالْعَقْرَبَ. ض

1323. İki siyahı yılan ve akrebi namazda dahi olsanız öldürün.¹³²³

¹³¹⁸ Tirmizî, Menâkıb 16, 37; İbni Mâce, Mukaddime 11; Ahmed, V, 382, 385, 399.

¹³¹⁹ Hâkim, III, 79; İbni Asâkir, XXXIII, 33.

¹³²⁰ Taberî, X, 13; Ebû Nuaym, VII, 242; Heysemî, X, 255.

¹³²¹ İbni Ebî Âsım, Zühd, I, 140; Hâkim, IV, 359; Şâşi, II, 199; Deylemî, I, 406.

¹³²² Hâkim, I, 204.

¹³²³ İbni Ebî Şeybe, I, 431; Hâkim, I, 386; Beyhakî, II, 266.

۱۳۲۴ - اقْتُلُوا الْحَيَّاتِ كُلَّهِنَّ فَمَنْ خَافَ تَأْرَمَهُنَّ فَلَيْسَ مِنَّا.

1324. Bütün yılanları öldürün. Öç almalarından korkarak onları bırakan bizden değildir.¹³²⁴

۱۳۲۵ - اقْتُلُوا ذَا الطُّفَيْتَيْنِ وَالْأَبْتَرَ فَإِنَّهُمَا يَطْمِسَانِ الْبَصَرَ وَيُسْقِطَانِ الْحَبْلَ. صح

1325. Arkasında iki çizgi olanla, kuyruğu kesik olan yılanları öldürün. Çünkü onlar gözü kör eder, hamile kadının çocuğunu düşürürler.¹³²⁵

۱۳۲۶ - اقْتُلُوا الْوَزَغَ وَلَوْ فِي جَوْفِ الْكَعْبَةِ.

1326. Kabe'nin ortasında bile olsa keleri öldürün.¹³²⁶

۱۳۲۷ - اقْتُلُوا شُيُوخَ الْمُشْرِكِينَ وَاسْتَقْبُوا شَرَّخَهُمْ. صح

1327. Müşriklerin savaşıyan erkeklerini öldürün, bülüğa ermemiş çocuklarını bırakın.¹³²⁷

Kur'an Okumak

۱۳۲۸ - اقْرَأِ الْقُرْآنَ عَلَى كُلِّ حَالٍ إِلَّا وَأَنْتَ جُنُبٌ. ض

1328. Cünüplük dışında her halde Kur'an oku!¹³²⁸

۱۳۲۹ - اقْرَأِ الْقُرْآنَ فِي كُلِّ شَهْرٍ اقْرَأْهُ فِي خَمْسٍ وَعِشْرِينَ اقْرَأْهُ فِي خَمْسٍ عَشْرَةَ

اقْرَأْهُ فِي عَشْرِ اقْرَأْهُ فِي سَبْعٍ لَا يَفْقَهُهُ مَنْ يَقْرَأُ فِي أَقَلِّ مِنْ ثَلَاثٍ. صح

1329. Her ayda bir Kur'an'ı oku, yirmi günde bir hatmet, on günde bir oku, yedi günde de okuyabilirsin. Onu üç günde okuyan ondan bir şey anlamamıştır.¹³²⁹

¹³²⁴ Taberânî, X, 170; Münzirî, III, 381; Heysemî, IV, 46.

¹³²⁵ Buhârî, Bedü'l-halk 14; Müslim, Selâm 128-129.

¹³²⁶ Taberânî, XI, 202; Heysemî, III, 229.

¹³²⁷ Ahmed, V, 20; Taberânî, VII, 216; Deylemî, I, 109.

¹³²⁸ Nesâî, Kübrâ, I, 122; Tahâvî, I, 87; Beyhakî, I, 89.

¹³²⁹ Ahmed, II, 165.

۱۳۳۰ - اقْرَأِ الْقُرْآنَ فِي أَرْبَعِينَ ح

1330. Kırk günde bir Kur'an'ı okuyup hatmet.¹³³⁰

۱۳۳۱ - اقْرَأِ الْقُرْآنَ فِي خَمْسٍ ض

1331. Beş günde bir Kur'an'ı hatmet.¹³³¹

۱۳۳۲ - اقْرَأِ الْقُرْآنَ فِي ثَلَاثٍ إِنْ اسْتَطَعْتَ. ض

1332. Yapabilirsen üç günde bir hatim yap.¹³³²

۱۳۳۳ - اقْرَأِ الْقُرْآنَ مَا نَهَاكَ فَإِذَا لَمْ يَنْهَكَ فَلَسْتَ تَقْرَأُهُ.

1333. Seni kötülüklerden alıkoyduğu sürece Kur'an'ı oku. Seni kötülüklerden alıkoymuyorsa onu gerçekten okumuyorsun demektir.¹³³³

۱۳۳۴ - اقْرَأِ الْمُعْذَاتِ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ ح

1334. Muavvizat denilen Felak ve Nas surelerini her namazın ardından oku.¹³³⁴

۱۳۳۵ - اقْرَأِ الْقُرْآنَ بِالْحُزْنِ فَإِنَّهُ نَزَلَ بِالْحُزْنِ. ض

1335. Kur'an'ı hüznünlü okuyun, zira o hüznle nazil oldu.¹³³⁵

۱۳۳۶ - اقْرَأُوا الْقُرْآنَ مَا انْتَلَفْتُمْ عَلَيْهِ قُلُوبُكُمْ فَإِذَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ فَقُومُوا.

1336. Kalpleriniz üzerinde birleştiği sürece Kur'an okuyun, ihtilafa düştüğünüzde ise bırakıp kalkın.¹³³⁶

۱۳۳۷ - اقْرَأُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَفِيعًا لِأَصْحَابِهِ اقْرَأُوا الزَّهْرَاوَيْنِ الْبَقَرَةَ وَسُورَةَ آلِ عِمْرَانَ فَإِنَّهُمَا تَأْتِيَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَأَنَّهُمَا عَمَامَتَانِ أَوْ كَأَنَّهُمَا غَيَّاتَانِ

¹³³⁰ Tirmizî, Kur'an 11.

¹³³¹ Ahmed, II, 195.

¹³³² İbnü'l-Mübârek, I, 452; Taberânî, VI, 51; Heysemî, II, 268.

¹³³³ Münâvî, II, 61.

¹³³⁴ İbni Hibbân, V, 344; Taberânî, XVII, 294; Beyhakî, Şuab, II, 512.

¹³³⁵ İbni Mâce, İkamet 176.

¹³³⁶ Buhârî, Fedâilü'l-Kur'an 37; Müslim, İlim 3,4; Dârimî, Fedâilü'l-Kur'an 7; Ahmed, IV, 313.

أَوْ كَانَتْهُمَا فِرْقَانِ مِنْ طَيْرٍ صَوَافٍ تُحَاجَّانِ عَنْ أَصْحَابِهِمَا اقْرَءُوا سُورَةَ الْبَقَرَةِ فَإِنْ
أَخَذَهَا بَرَكَهٌ وَتَرَكَهَا حَسْرَةٌ وَلَا تَسْتَطِيعُهَا الْبَطَلَةُ.

1337. Kur'an okuyun, çünkü Kur'an kıyamet günü okuyanlarına şefa'at etmek için gelir. İki parlak sure olan Bakara ve Al-i İmran'ı okuyun, çünkü onlar kıyamet günü iki parça bulut veya iki gölgelik gibi ya da saf bağlamış iki grup kuş gibi okuyanlarını ve hükümleriyle amel edenleri müdafaa etmek için gelirler. Bakara suresini okuyun, zira onu okumaya devam etmek bereket, terketmek hasrettir. Tembeller onu devamlı okumaya güç yetiremezler.¹³³⁷

۱۳۳۸ - اقْرَءُوا الْقُرْآنَ واعْمَلُوا بِهِ وَلَا تَخَفُوا عَنْهُ وَلَا تَغْلُوا فِيهِ وَلَا تَأْكُلُوا بِهِ وَلَا
تَسْتَكْبِرُوا بِهِ.

1338. Kur'an okuyun ve onunla amel edin, onu okumaktan uzak kalmayın, onda aşırı gitmeyin, onu aracı yaparak menfaat temin etmeyin, onunla dünyalığı çoğaltmaya da çalışmayın.¹³³⁸

۱۳۳۹ - اقْرَءُوا الْقُرْآنَ بِلُحُونِ الْعَرَبِ وَأَصْوَاتِهَا وَإِيَّاكُمْ وَلُحُونُ أَهْلِ الْكِتَابَيْنِ وَأَهْلِ
الْفِسْقِ فَإِنَّهُ سَيَجِيءُ بَعْدِي قَوْمٌ يُرْجَعُونَ بِالْقُرْآنِ تَرْجِيعَ الْغِنَاءِ وَالرَّهْبَانِيَّةِ وَالنَّوْحِ لَا
يُجَاوِزُ خَنَاجِرَهُمْ مَفْتُونَةٌ قُلُوبُهُمْ وَقُلُوبُ مَنْ يُعْجِبُهُمْ شَأْنُهُمْ.

1339. Kur'an'ı Arap makamı ve sesleriyle okuyun. Onu ehl-i kitabın ve fasıkların makamlarıyla okumayın. Zira benden sonra bir takım topluluklar gelecek ve Kur'an'ı şarkıcı ve rahiplerle bağırıp çağırانların okudukları gibi değişik namelerle okuyacaklardır. Onların Kur'an okumaları kendilerini beğenen, onların durumlarına hayran olanların boğazlarından aşağıya inmeyecektir.¹³³⁹

۱۳۴۰ - اقْرَءُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُعَذِّبُ قَلْبًا وَعَى الْقُرْآنِ. ح

¹³³⁷ Müslim, Müsâfirîn 252.

¹³³⁸ Ahmed, III, 428, 444.

¹³³⁹ Taberânî, Evsat, VII, 183; Makrizî, Muhtasar, s. 219; Heysemî, VII, 169.

1340. Kur'an okuyun, çünkü Allah Teala Kur'an'ı ezberleyen bir kalbe azab etmez.¹³⁴⁰

١٣٤١ - اقْرَؤُوا الْقُرْآنَ وَابْتَغُوا بِهِ اللَّهَ تَعَالَى مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ قَوْمٌ يَقِيمُونَهُ إِقَامَةً الْقِدْحِ يَتَعَجَّلُونَهُ وَلَا يَتَأَجَّلُونَهُ.

1341. Kur'an'ı ok gibi düzgün okudukları halde, onun karşılığını şu dünyada isteyip ahirete bırakmayan bir topluluk gelmeden önce, Kur'an okuyun ve onunla sadece Allah'ın rızasını arayın.¹³⁴¹

١٣٤٢ - اقْرَؤُوا سُورَةَ الْبَقَرَةِ فِي بُيُوتِكُمْ وَلَا تَجْعَلُوهَا قُبُورًا وَمَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْبَقَرَةِ تَوَجَّحَ بِتَاجٍ فِي الْجَنَّةِ

1342. Evlerinizde Bakara suresini okuyun, evlerinizi kabirlere çevirmeyin. Bakara suresini okuyan birine cennette bir taç giydirilir.¹³⁴²

١٣٤٣ - اقْرَؤُوا سُورَةَ هُودٍ يَوْمَ الْجُمُعَةِ. صَح

1343. Cuma günü, Hud suresini okuyun.¹³⁴³

١٣٤٤ - اقْرَؤُوا عَلَى مَوْتَائِكُمْ يَس. ح

1344. Ölmek üzere olanlarınıza Yasin suresini okuyun.¹³⁴⁴

١٣٤٥ - اقْرَؤُوا عَلَى مَنْ لَقِيتُمْ مِنْ أُمَّتِي بَعْدِي السَّلَامَ الْأَوَّلَ فَالْأَوَّلَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

1345. Benden sonra, nesilden nesile kıyamete kadar ümmetimden karşılaştıklarınıza benim selamını söyleyin.¹³⁴⁵

١٣٤٦ - أَقْرَأْنِي جَنِبِلُ الْقُرْآنِ عَلَى حَرْفٍ فَرَاَجَعْتُهُ فَلَمْ أَزَلْ أَسْتَرِيدُهُ فَيَرِيدُنِي حَتَّى انْتَهَى إِلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ. صَح

¹³⁴⁰ Temmâm, II, 261; İbni Ebi Şeybe, VI, 133; İbni Asâkir, LXII, 7.

¹³⁴¹ Ebû Dâvûd, Salât 135; Ahmed, III, 146, 155, V, 338.

¹³⁴² Beyhakî, Şuab, II, 455.

¹³⁴³ Ebû Dâvûd, Merâsîl, I, 103; Beyhakî, Şuab, II, 472.

¹³⁴⁴ Ebû Dâvûd, Cenâiz 20; İbni Mâce, Cenâiz 4; Ahmed, V, 26, 27.

¹³⁴⁵ Huseynî, Beyân, I, 127.

1346. Cibril bana Kur'an'ı bir harf üzere okuttu. Ben bunu artırması için ona müracaata devam ettim, o da yedi harfe varıncaya kadar bana artırmaya devam etti.¹³⁴⁶

Çeşitli Hadisler

۱۳۴۷- أَقْرَبُ الْعَمَلِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَقَارِبُهُ شَيْءٌ. ح

1347. Allah'a en yakın amel Allah yolunda cihad etmektir, ona hiçbir şey denk olamaz.¹³⁴⁷

۱۳۴۸- أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ. صَح

1348. Kulun rabbine en yakın olduğu an secdede olduğu anıdır.¹³⁴⁸

۱۳۴۹- أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ.

1349. Allah'ın kula en yakın olduğu zaman gecenin ikinci yarısıdır, o saatte Allah'ı zikredenlerden olabiliyorsan ol.¹³⁴⁹

۱۳۵۰- أَقْرُوا الطَّيْرَ عَلَى مَكَائِهَا.

1350. Kuşları yuvalarında rahat bırakın.¹³⁵⁰

۱۳۵۱- أَقْسَمَ الْخَوْفُ وَالرَّجَاءُ أَنْ لَا يَجْتَمِعَا فِي أَحَدٍ فِي الدُّنْيَا فَيَرْيَحَ رِيحَ النَّارِ وَلَا يَفْتَرِقَا فِي أَحَدٍ فِي الدُّنْيَا فَيَرْيَحَ رِيحَ الْجَنَّةِ. ح

1351. Korku ile ümit, kimde bulunursa o kimseye cehennem kokusu koklatmamaya, kimde bulunmazsa ona da cennet kokusu duyurmaya yemin etmişlerdir.¹³⁵¹

¹³⁴⁶ Ahmed, I, 299; Taberânî, Evsat, II, 220; Beyhakî, II, 384.

¹³⁴⁷ Münâvî, II, 68.

¹³⁴⁸ Bezzâr, IV, 330; Taberânî, X, 79; Heysemî, II, 127.

¹³⁴⁹ Müslim, Salât 215; Nesâî, Mevâkîf 35; Tatbik 78; Tirmizî, Daavât 118.

¹³⁵⁰ Ebû Dâvûd, Edâhî 21; Ahmed, VI, 381.

¹³⁵¹ Beyhakî, Şuab, II, 5; Deylemî, I, 403.

۱۳۵۲ - اقضُوا اللَّهَ فَاللَّهُ أَحَقُّ بِالْوَفَاءِ.

1352. Allah'ın haklarını yerine getirin, çünkü Allah vefa gösterilmeye en layık olandır.¹³⁵²

۱۳۵۳ - أَقْطَفُ الْقَوْمَ دَابَّةَ أَمِيرِهِمْ. ض

1353. Bir topluluğun yürüyüş hızı, o topluluğu idarenin yürüyüş hızına göredir.¹³⁵³

۱۳۵۴ - أَقَلُّ مَا يَوْجَدُ فِي أُمَّتِي فِي آخِرِ الزَّمَانِ دِرْهَمٌ حَلَالٌ وَأَخٌ يُوثِقُ بِهِ. ض

1354. Ahir zamanda ümmetim içerisinde en az bulunacak şey, helal para ve kendisine güvenilen arkadaştır.¹³⁵⁴

۱۳۵۵ - أَقَلُّ أُمَّتِي أَنْاءُ السَّبْعِينَ. ض

1355. Ümmetimin azı, yetmiş yaşına ulaşır.¹³⁵⁵

۱۳۵۶ - أَقَلُّ أُمَّتِي الَّذِينَ يَبْلُغُونَ السَّبْعِينَ. ض

1356. Ümmetimin az bir kısmı, yetmiş yaşına ulaşabilir.¹³⁵⁶

۱۳۵۷ - أَقَلُّ الْحَيْضِ ثَلَاثٌ وَأَكْثَرُهُ عَشْرٌ. ض

1357. Hayzın en azı üç, en fazlası on gündür.¹³⁵⁷

۱۳۵۸ - أَقَلُّ مِنَ الذُّنُوبِ يَهْنُ عَلَيْكَ الْمَوْتُ وَأَقَلُّ مِنَ الدُّنْيَا تَعِشَ حُرًّا.

1358. Günahlarını azalt ki, ölüm sana kolay gelsin. Borcunu azalt ki, hür yaşayasın.¹³⁵⁸

¹³⁵² Buhârî, Sayd 22; Nesâî, Menâsik 7; Dârimî, Savm 49.

¹³⁵³ Hatîb, IX, 274.

¹³⁵⁴ İbni Adî, VI, 260; İbni Asâkir, IIL, 229.

¹³⁵⁵ Hakîm, I, 139; İbni Adî, IV, 163.

¹³⁵⁶ İbni Adî, II, 53; Taberânî, XII, 436; Heysemî, X, 206.

¹³⁵⁷ Taberânî, VIII, 129; Heysemî, I, 280.

¹³⁵⁸ Beyhakî, Şuab IV, 404.

١٣٥٩ - أَقْلُوا الْخُرُوجَ بَعْدَ هَذِهِ الرَّجُلِ فَإِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى دَوَابَّ يَبْثُثُهَا فِي الْأَرْضِ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ. صَح

1359. İnsanların ayak seslerinin kesildiği gece vakitlerinde dışarı çıkmayı azaltın. Zira Allah'ın bir takım mahlukları vardır ki, gecenin o saatlerinde yeryüzüne dağılırlar.¹³⁵⁹

١٣٦٠ - أَقْلُوا الدُّخُولَ عَلَى الْأَغْنِيَاءِ فَإِنَّهُ أُخْرَى أَنْ لَا تَزْدَرُوا نِعَمَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. صَح

1360. Zenginlerin yanına az girip çıkın, çünkü bu Allah'ın nimetlerini küçümsememeniz için daha uygundur.¹³⁶⁰

١٣٦١ - أَقْلِي مِنَ الْمَعَاذِيرِ.

1361. Özür dilenecek davranışları azalt.¹³⁶¹

١٣٦٢ - أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأَدِّ الزَّكَاةَ وَصُمْ رَمَضَانَ وَحُجَّ الْبَيْتَ وَاعْتَمِرْ وَبِرَّ وَالِدَيْكَ وَصِلْ رَحِمَكَ وَاقْرِ الصَّيْفَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَزَلْ مَعَ الْحَقِّ خَيْثُ زَالَ. صَح

1362. Namazı kıl, zekatı ver, ramazan orucunu tut, hac ve umreyi yap, ana babana iyilik et, akrabana git gel, misafirlerine ikram et, iyiliği emret, kötülükten sakındır, hak nerede ise sen de orada ol.¹³⁶²

١٣٦٣ - أَقِيلُوا ذَوِي الْهَيْئَاتِ عَثْرَاتِهِمْ إِلَّا الْخُدُودَ. ح

1363. Saygın kişilerin hadler dışında kusurlarını bağışlayın.¹³⁶³

١٣٦٤ - أَقِيلُوا السَّخِيَّ زَلَّتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ آخِذٌ بِيَدِهِ كَلِمَا عَثَرَ. صَح

1364. Cömertlerin kusurunu affedin, çünkü her ayağı sürçtüğünde Allah onun elinden tutar.¹³⁶⁴

¹³⁵⁹ Buhârî, Müfred, I, 422; Ahmed, III, 356; Nesâî, Kübrâ, VI, 233

¹³⁶⁰ Hâkim, IV, 347; Beyhakî, VII, 273.

¹³⁶¹ Müttekî, nr. 10205.

¹³⁶² Buhârî, Kebîr, VIII, 29; Hâkim, IV, 176.

¹³⁶³ Ahmed, VI, 181; Buhârî, Müfred, I, 165; Beyhakî, VI, 321.

¹³⁶⁴ Harâîfî, Mekârimü't-ahlâk, s. 189.s

۱۳۶۵ - اَقِمْوْا حُدُوْدَ اللّٰهِ تَعَالٰی فِی الْبَعِیْدِ وَالْقَرِیْبِ وَلَا تَاْخُذْکُمْ بِاللّٰهِ لَوْمَةً لَّائِمَةً.

1365. Yakınınız olsun uzağınız olsun, Allah'ın cezalarını uygulayın. Bunu yaparken de kınayanların kınamasına aldırış etmeyin.¹³⁶⁵

۱۳۶۶ - اَقِمْوْا الصُّفُوْفَ وَحَادُوْا بِالْمَنَکِبِ وَأَنْصِتُوْا فَإِنَّ أَجْرَ الْمَنْصِتِ الَّذِی لَا یَسْمَعُ کَأَجْرِ الْمَنْصِتِ الَّذِی یَسْمَعُ.

1366. Safları düzgün tutun, omuzlarınızı birbirine değdirin ve cemaati susturun. Zira imamın kırıatını işitmeyenleri susturmanın eciri, işitenleri susturmak gibidir.¹³⁶⁶

۱۳۶۷ - اَقِمْوْا الصُّفُوْفَ فَإِنَّمَا تُصَفُّوْنَ بِصُفُوْفِ الْمَلَائِكَةِ وَحَادُوْا بَيْنَ الْمَنَکِبِ وَشُدُّوْا الْخَلَلَ وَلِیْنُوْا بِأَیْدِیْ إِيْخْوَانِکُمْ وَلَا تَذَرُوْا فُرُجَاتِ لِلشَّیْطَانِ وَمَنْ وَصَلَ صَفًّا وَصَلَهُ اللّٰهُ وَمَنْ قَطَعَ صَفًّا قَطَعَهُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ. صَح

1367. Safları düzgün tutun, çünkü melekler gibi saf tutuyorsunuz. Omuzlarınızı aynı hizaya getirin, aradaki boşlukları kapatın, kardeşlerinizin ellerine karşı yumuşak olun, şeytan için boşluklar bırakmayın, safları birleştirene Allah rahmetini ulaştırır, birleştirmeyenden de rahmetini keser.¹³⁶⁷

۱۳۶۸ - اَقِمْوْا الصُّفُوْفَ فِی الصَّلَاةِ فَإِنَّ إِقَامَةَ الصَّفِّ مِنْ حُسْنِ الصَّلَاةِ. صَح

1368. Namazda safları düzgün tutun, çünkü safın düzgün tutulması namazın güzel olması demektir.¹³⁶⁸

۱۳۶۹ - اَقِمْوْا صُفُوْفَکُمْ فَوَاللّٰهِ لَتُقِیْمَنَّ صُفُوْفَکُمْ أَوْ لِيُخَالِفَنَّ اللّٰهُ بَيْنَ قُلُوْبِکُمْ. ح

1369. Saflarınızı düzgün tutun. Allah'a yemin ederim ki ya saflarınızı doğru tutarsınız, ya da Allah kalplerinizin arasına ihtilaf sokar.¹³⁶⁹

¹³⁶⁵ Buhârî, Ahkâm 43; Müslim, İmâre 41; İbni Mâce, Cihâd 41.

¹³⁶⁶ Abdürrezzâk, II, 48; Münziri, I, 319.

¹³⁶⁷ Ebû Dâvûd, Salât 93; Ahmed, II, 98, V, 262.

¹³⁶⁸ Buhârî, Ezân 74; Müslim, Salât 126; Tirmizî, Mevâkit 53; Ahmed, II, 314.

۱۳۷۰ - أَقِيمُوا صُفُوفَكُمْ وَتَرَاصُّوا فَإِنِّي أَرَاكُمْ مِنْ خَلْفِ ظَهْرِي. صح

1370. Saflarınızı düzeltin ve sık durun. Zira ben sizi arkadamdan da görürüm.¹³⁷⁰

۱۳۷۱ - أَقِيمُوا صُفُوفَكُمْ وَتَرَاصُّوا فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنِّي لَأَرَى الشَّيَاطِينَ بَيْنَ صُفُوفِكُمْ كَأَنَّهَُا غَنَمٌ غُفْرٌ. صح

1371. Saflarınızı sık ve düzgün tutun. Canımı kudret elinde bulundurana yemin ederim ki, ben saflarınız arasında şeytanları beyaz koyunlar gibi görürüm.¹³⁷¹

۱۳۷۲ - أَقِيمُوا الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ فَوَاللَّهِ إِنِّي لَأَرَاكُمْ مِنْ بَعْدِ ظَهْرِي إِذَا رَكَعْتُمْ وَإِذَا سَجَدْتُمْ. صح

1372. Rûku ve secdeleri tam yapın. Allah' a yemin olsun ki, ben sizi rûku ederken ve secde yaparken arkamdan görürüm.¹³⁷²

۱۳۷۳ - أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَحُجُّوا وَاعْتَمِرُوا وَاسْتَقِيمُوا يُسْتَقَمَ بِكُمْ. ح

1373. Namaz kılın, zekat verin, hac ve umre yapın. İstikamet üzere olun ki, Allah Teala da işlerinizi istikamet üzere devam ettirsin.¹³⁷³

۱۳۷۴ - أَكْبَرُ الْكَبَائِرِ الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ وَقَتْلُ النَّفْسِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ وَشَهَادَةُ الزُّورِ. صح

1374. Büyük günahların en büyüğü Allah'a ortak koşmak, adam öldürmek, ana babaya itaatsizlik etmek ve yalan yere şahitlikte bulunmaktır.¹³⁷⁴

۱۳۷۵ - أَكْبَرُ الْكَبَائِرِ حُبُّ الدُّنْيَا. ض

¹³⁶⁹ Müslim, Salât 132; Ebû Dâvûd, Salât 93, 95; Tirmizî, Salât 54; Nesâî, İmame 23,

¹³⁷⁰ Ahmed, III, 103; İbni Hibbân, V, 547; Beyhakî, II, 21.

¹³⁷¹ Tayâlisî, s.282; Ebû Nuaym, VI, 309.

¹³⁷² Râfiî, III, 113.

¹³⁷³ Taberânî, VII, 261; Münzirî, I, 522; Heysemî, I, 46.

¹³⁷⁴ Beyhakî, VIII, 20, X, 121.

1375. Günahların en büyüğü, dünya sevgisidir.¹³⁷⁵

١٣٧٦ - أَكْبَرُ الْكَبَائِرِ سُوءُ الظَّنِّ بِاللَّهِ. ض

1376. Günahların en büyüğü, Allah hakkında su-i zanda bulunmaktır.¹³⁷⁶

١٣٧٧ - أَكْبَرُ أُمَّتِي الَّذِينَ لَمْ يَعْطُوا فَيَنْطَرُوا وَلَمْ يَقْتَرِ عَلَيْهِمْ فَيَسْأَلُوا. ح

1377. Ümmetimin en büyükleri, azmamaları için kendilerine verilmeyen, dilenmemeleri için de rızıkları kısılmayan kimselerdir.¹³⁷⁷

١٣٧٨ - أَكْتَحِلُوا بِالْإِيمِدِ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ وَيُنْبِتُ الشَّعَرَ.

1378. İsmid taşıyla gözlerinize sürme çekin. Zira o, gözün nurunu artırır ve kirpikleri besler.¹³⁷⁸

Çok Olan Şeyler

١٣٧٩ - أَكْثَرُ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْبُلَّةُ. ض

1379. Cennet ehlinin çoğu, saf kalpli insanlardır.¹³⁷⁹

١٣٨٠ - أَكْثَرُ خَزَرِ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْعَقِيقُ. ض

1380. Cennet halkının süslerinin çoğu, akiklidir.¹³⁸⁰

١٣٨١ - أَكْثَرُ خَطَايَا ابْنِ آدَمَ فِي لِسَانِهِ. ح

1381. İnsanoğlunun hatalarının çoğu dilindendir.¹³⁸¹

١٣٨٢ - أَكْثَرُ عَذَابِ الْقَبْرِ مِنَ الْبَوْلِ. صَح

1382. Kabir azabının çoğu idrardandır.¹³⁸²

¹³⁷⁵ Müttekî, nr. 6074; Aclûnî, I, 200.

¹³⁷⁶ Müttekî, nr. 5849; Aclûnî, I, 201.

¹³⁷⁷ Münâvî, I, 78.

¹³⁷⁸ Ahmed, III, 476; Aclûnî, I, 186.

¹³⁷⁹ Beyhakî, Şuab, II, 125; Deylemî, I, 362; Heysemî, X, 264.

¹³⁸⁰ İbni Hibbân, Zuafâ, I, 344; Deylemî, I, 363; Ebû Nuaym, VIII, 281.

¹³⁸¹ Taberânî, X, 197; Beyhakî, Şuab, IV, 240; Ebû Nuaym, IV, 107; Heysemî, X, 300.

¹³⁸² İbni Mâce, Tahâret 26; Nesâî, Sehv 88; Ahmed, II, 326, 388, 389.

۱۳۸۳- أَكْثَرُ مَا أَتَخَوَّفُ عَلَى أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي رَجُلٌ يَتَنَاوَلُ الْقُرْآنَ يَضَعُهُ عَلَى غَيْرِ مَوَاضِعِهِ وَرَجُلٌ يَرَى أَنَّهُ أَحَقُّ بِهَذَا الْأَمْرِ مِنْ غَيْرِهِ. ض

1383. Benden sonra ümmetim hakkında en çok korktuğum şey, Kur'an'ı yanlış tevîl eden kimse ile idareye kendisini herkesten daha layık gören kişidir.¹³⁸³

۱۳۸۴- أَكْثَرُ مُنَافِقِي أُمَّتِي قَرَأُوهَا. ح

1384. Ümmetimin münafıklarının çoğu, Kur'an okuyanlardır.¹³⁸⁴

۱۳۸۵- أَكْثَرُ مَنْ يَمُوتُ مِنْ أُمَّتِي بَعْدَ قَضَاءِ اللَّهِ وَقَدَرِهِ بِالْعَيْنِ. ح

1385. Allah'ın kaza ve kaderinden sonra ümmetimin ölüm sebebinin çoğu, nazar değmesindendir.¹³⁸⁵

۱۳۸۶- أَكْثَرُ النَّاسِ ذُنُوبًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَكْثَرُهُمْ كَلَامًا فِيمَا لَا يَعْنِيهِ. ح

1386. Kıyamet günü günahı en çok olan kimse, kendisini ilgilendirmeyen konularda çokça konuşandır.¹³⁸⁶

۱۳۸۷- أَكْثَرُ مَنْ أَكَلَتْ كُلَّ يَوْمٍ سَرَفٌ.

1387. Her gün birden fazla yemek yemek, israftır.¹³⁸⁷

۱۳۸۸- أَكْثَرْتُ عَلَيْكُمْ فِي السَّوَالِ. صَح

1388. Misvak konusunda size çokça tavsiyede bulundum.¹³⁸⁸

۱۳۸۹- أَكْثَرُ أَنْ تَقُولَ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ جَلَلَتْ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْعِزَّةِ وَالْجَبَرُوتِ. ح

¹³⁸³ Taberânî, Evsat, II, 242; Heysemî, I, 187.

¹³⁸⁴ İbnü'l-Mübârek, I, 152; Ahmed, II, 175; Beyhakî, Şuab, V, 363; Heysemî, VI, 230.

¹³⁸⁵ Tayâlisî, s. 242; Buhârî, Kebîr, IV, 360; Deylemî, I, 364; Heysemî, V, 106.

¹³⁸⁶ İbni Ebî Şeybe, VII, 120; İbnü'n-Neccâr, II, 262; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 705.

¹³⁸⁷ Münâvî, II, 82.

¹³⁸⁸ İbni Ebî Şeybe, I, 157; Ahmed, III, 143; Beyhakî, I, 35.

1389. Şu duayı çok şöyle: "Melik ve kuddus olan Allah, her türlü noksan sıfatlardan münezzehtir. O, meleklerin ve Cibril'in rabbidir. Sen gökleri ve yeri izzet ve hakimiyetinde kuşatmışsın!"¹³⁸⁹

۱۳۹۰ - أَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ فَإِنَّ الدُّعَاءَ يَرْذُ الْقَضَاءُ الْمُبَرَّمُ. ض

1390. Duayı çok yapın, çünkü dua gelmesi kesin olan kazayı defeder.¹³⁹⁰

۱۳۹۱ - أَكْثِرْ مِنَ السُّجُودِ فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ مُسْلِمٍ يَسْجُدُ لِلَّهِ تَعَالَى سَجْدَةً إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً فِي الْجَنَّةِ وَحَطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةً. ح

1391. Çok secde yapın. Çünkü Allah Teala için bir defa secde eden bir müslümanı, Allah Teala o secdesi sayesinde cennette bir derece yükseltir, bir günahını da siler.¹³⁹¹

۱۳۹۲ - أَكْثِرْ الدُّعَاءَ بِالْعَافِيَةِ. ح

1392. Afiyetle yaşamak için çok dua et.¹³⁹²

۱۳۹۳ - أَكْثِرِ الصَّلَاةَ فِي بَيْتِكَ يَكْثُرْ خَيْرُ بَيْتِكَ وَسَلَمَ عَلَى مَنْ لَقِيتَ مِنْ أُمَّتِي تَكْثُرْ حَسَنَاتُكَ. ض

1393. Evinde çokça namaz kıl ki, evinin bereketi artsın. Ümmetimin kime rast gelirsene selam ver ki, sevapların çoğalsın.¹³⁹³

۱۳۹۴ - أَكْثِرْ مِنْ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ كَنْزِ الْجَنَّةِ. صَح

1394. La havle vela kuvvete illa billah'ı çok söyle, çünkü o cennet hazinesindendir.¹³⁹⁴

¹³⁸⁹ İbnü's-Sünnî, s. 239; Harâîrî, Mekârimü'l-ahlâk, s. 339; İbni Asâkir, VIII, 532.

¹³⁹⁰ Hatîb, XIII, 36; Müttekî, nr. 3120.

¹³⁹¹ Ahmed, III, 428; Müttekî, nr. 18903.

¹³⁹² Taberânî, XI, 330; Hâkim, I, 711; Heysemî, X, 175.

¹³⁹³ Münâvî, II, 83.

¹³⁹⁴ Abd b. Humeyd, s. 105; Taberânî, IV, 133.

۱۳۹۵- أَكْثَرُوا ذِكْرَ الْمَوْتِ فَإِنَّ ذِكْرَهُ يُسَلِّيكَ مِمَّا سِوَاهُ. ض

1395. Ölümü çok hatırla, çünkü onu hatırlamak onun dışındaki şeylerde seni teselli eder.¹³⁹⁵

۱۳۹۶- أَكْثَرُوا ذِكْرَ هَازِمِ اللَّذَاتِ الْمَوْتِ. صَح

1396. Lezzetleri yok eden ölümü çok hatırlayın.¹³⁹⁶

۱۳۹۷- أَكْثَرُوا ذِكْرَ اللَّهِ حَتَّى يَقُولُوا مَجْنُونٌ. ح

1397. Size mecnun denilinceye kadar Allah'ı çokça zikredin.¹³⁹⁷

۱۳۹۸- أَكْثَرُوا ذِكْرَ اللَّهِ تَعَالَى حَتَّى يَقُولَ الْمُنَافِقُونَ إِنَّكُمْ مَرَاوُونَ. ض

1398. Münafigılar sizin riyakar olduğunuzu söyleyinceye kadar Allah'ı çok zikredin.¹³⁹⁸

۱۳۹۹- أَكْثَرُوا ذِكْرَ هَازِمِ اللَّذَاتِ فَإِنَّهُ لَا يَكُونُ فِي كَثِيرٍ إِلَّا قَلِيلٌ وَلَا فِي قَلِيلٍ إِلَّا أَجْزَلٌ. ح

1399. Lezzetleri yok eden ölümü çokça hatırlayın. Zira o, çok olan arzuları azaltır, az olanları da artırıp değerli hale getirir.¹³⁹⁹

۱۴۰۰- أَكْثَرُوا ذِكْرَ هَازِمِ اللَّذَاتِ الْمَوْتِ فَإِنَّهُ لَمْ يَذْكُرْهُ أَحَدٌ فِي ضَيْقٍ مِنَ الْعَيْشِ

إِلَّا وَسَّعَهُ وَلَا ذَكَرْهُ فِي سَعَةٍ إِلَّا ضَيَّقَهَا عَلَيْهِ. صَح

1400. Lezzetleri gideren ölümü çokça hatırlayın. Zira hayatın dar zamanında onu hatırlayana hayat genişletilir, geniş zamanında onu hatırlamayana hayat da daraltılır.¹⁴⁰⁰

۱۴۰۱- أَكْثَرُوا ذِكْرَ الْمَوْتِ فَإِنَّهُ يُمَحِّصُ الذُّنُوبَ وَيُرْهَدُ فِي الدُّنْيَا فَإِنْ ذَكَرْتُمُوهُ

عِنْدَ الْغِنَى هَدَمَهُ وَإِنْ ذَكَرْتُمُوهُ عِنْدَ الْفَقْرِ أَرْضَاكُمْ بِعَيْشِكُمْ. ض

¹³⁹⁵ İbni Ebî'd-Dünyâ, Şükr, I, 58.

¹³⁹⁶ Tirmizî, Kıyâmet 26, Zühhd, 4; Nesâî, Cenâiz 3.

¹³⁹⁷ Ahmed, III, 68,71.

¹³⁹⁸ İbnü'l-Mübârek, Zühhd, I, 362; Ahmed, Zühhd, I, 108; Beyhakî, Şuab, I, 397.

¹³⁹⁹ Râfiî, II, 282; Beyhakî, Şuab, IV, 735.

¹⁴⁰⁰ Taberânî, Evsat, I, 213; Münzirî, IV, 118; Heysemî, X, 308.

1401. Ölümü çok hatırlayın. Çünkü o günahları giderir, dünyaya olan rağbeti azaltır. Zenginken onu hatırlarsanız o saltanat duygusunu yıkar, fakirken onu hatırlarsanız o, elinizdekine kanaat etmenize sebep olur.¹⁴⁰¹

١٤٠٢ - أَكْثَرُوا الصَّلَاةَ عَلَيَّ فِي اللَّيْلَةِ الْغَرَاءِ وَالْيَوْمِ الْأَزْهَرِ فَإِنْ صَلَّاتُكُمْ تُغَرِّضُ عَلَيَّ. ح

1402. Cuma gecesi ve gündüzünde bana çokça salavat getirin. Zira o çünkü salavatlarınız bana arz olunur.¹⁴⁰²

١٤٠٣ - أَكْثَرُوا مِنَ الصَّلَاةِ عَلَيَّ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَإِنَّهُ يَوْمٌ مَشْهُودٌ تَشْهَدُهُ الْمَلَائِكَةُ وَإِنْ أَحَدًا لَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ إِلَّا غَرِضْتُ عَلَيَّ صَلَاتُهُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنْهَا. ح

1403. Cuma günü bana çok salavat getirin. Çünkü o gün meleklerin hazır olduğu şahitli gündür. Biriniz bana salavat getirdiğinde, bitirmeye kadar o salatı bana arz olunur.¹⁴⁰³

١٤٠٤ - أَكْثَرُوا مِنَ الصَّلَاةِ عَلَيَّ فِي كُلِّ يَوْمٍ جُمُعَةٍ فَإِنَّ صَلَاةَ أُمَّتِي تُغَرِّضُ عَلَيَّ فِي كُلِّ يَوْمٍ جُمُعَةٍ فَمَنْ كَانَ أَكْثَرَهُمْ عَلَيَّ صَلَاةً كَانَ أَقْرَبَهُمْ مِنِّي مَنْزِلَةً.

1404. Cuma günleri bana çokça salavat getirin. Çünkü ümmetimin salavatları her cuma günü bana sunulur. Ümmetinden bana en yakın olanlar, bana en çok salavat getirenlerdir.¹⁴⁰⁴

١٤٠٥ - أَكْثَرُوا مِنَ الصَّلَاةِ عَلَيَّ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَةِ الْجُمُعَةِ فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ كُنْتُ لَهُ شَهِيدًا وَشَافِعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

1405. Cuma günü ve gecesi bana salavat getirin, bunu yapana kıyamet günü lehinde şahitlikte bulunur ve ona şefaet ederim.¹⁴⁰⁵

¹⁴⁰¹ Deylemî, I, 30; Elbânî, VI, 412.

¹⁴⁰² Taberânî, Evsat, I, 83; Beyhakî, Şuab, III, 111; Deylemî, I, 73; Heysemî, II, 169.

¹⁴⁰³ Münâvî, II, 87.

¹⁴⁰⁴ Beyhakî, III, 249; Deylemî, I, 81; Münziri, II, 328.

¹⁴⁰⁵ İbni Adî, III, 102; Beyhakî, Şuab, III, 110.

١٤٠٦ - أَكْثِرُوا الصَّلَاةَ عَلَيَّ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ عَلَيَّ مَغْفِرَةٌ لِدُنُوبِكُمْ وَاطْلُبُوا لِي الدَّرَجَةَ
وَالْوَسِيلَةَ فَإِنَّ وَسِيلَتِي عِنْدَ رَبِّي شَفَاعَتِي لَكُمْ.

1406. Bana çok salavat getirin. Çünkü bana getireceğiniz salavatlar, bağışlanmaya vesilesidir. Benim için derece ve vesile isteyin. Çünkü bana verilecek olan vesile, rabbimin katında sizin için şefaât vesilesidir.¹⁴⁰⁶

١٤٠٧ - أَكْثِرُوا مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى مُوسَى فَمَا رَأَيْتُ أَحَدًا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ أَخُوَطَ عَلَى
أَمْتِي مِنْهُ.

1407. Musa'ya çokça salat edin. Ben peygamberler içinde ümmetine ondan daha düşkün olanı görmedim.¹⁴⁰⁷

١٤٠٨ - أَكْثِرُوا فِي الْجَنَازَةِ قَوْلَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

1408. Cenazelerde çokça lailaheillallah deyin.¹⁴⁰⁸

١٤٠٩ - أَكْثِرُوا مِنْ قَوْلِ الْقَرِيبَتَيْنِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ. ض

1409. İki dost söz olan sübhanallahi ve bihamdihi kelimelerini çok söyleyin.¹⁴⁰⁹

١٤١٠ - أَكْثِرُوا مِنْ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَبْلَ أَنْ يُحَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهَا وَلَقَّوْهَا
مَوْتَاكُمْ. ض

1410. Lailaheillallah şehadet kelimesi ile aranızda bir engel girmeden onu çok söyleyin. Onu ölmek üzere olan hastalarınıza da telkin edin.¹⁴¹⁰

١٤١١ - أَكْثِرُوا مِنْ قَوْلِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ. ض

1411. La havle vela kuvvete illa billah sözünü çok söyleyin. Zira o cennet hazinelerindendir.¹⁴¹¹

¹⁴⁰⁶ Münâvî, II, 88.

¹⁴⁰⁷ İbni Asâkir, LXI, 168.

¹⁴⁰⁸ Deylemî, I, 32; Aclûnî, I, 188; Elbânî, VI, 414.

¹⁴⁰⁹ Deylemî, I, 81.

¹⁴¹⁰ Ebû Ya'îlâ, XI, 8; Hatîb, III, 38; İbni Asâkir, LI, 225; Heysemî, X, 82.

¹⁴¹¹ Taberânî, Duâ, I, 467; İbni Asâkir, XVIII, 125.

۱۴۱۲ - أَكْثَرُوا مِنْ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ فِي بُيُوتِكُمْ فَإِنَّ الْبَيْتَ الَّذِي لَا يُقْرَأُ فِيهِ الْقُرْآنُ يَقِلُّ خَيْرُهُ وَيَكْثُرُ شَرُّهُ وَيُضَيِّقُ عَلَى أَهْلِهِ. ض

1412. Evlerinizde Kur'an'ı çok okuyun. Çünkü Kur'an okunmayan evin hayrı az, şerri çok, ailenin geçimi de dar olur.¹⁴¹²

۱۴۱۳ - أَكْثَرُوا مِنْ عَرَسِ الْجَنَّةِ فَإِنَّهُ عَذْبٌ مَأْوَاهَا طَيِّبٌ تُرَابُهَا فَاكْثَرُوا مِنْ غِرَاسِهَا لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. ض

1413. Cennete çok ağaç dakin. Çünkü onun suyu tatlı, toprağı güzeldir. Onun ağacı olan la havle ve la kuvvete illa billah cümlesini de çok söyleyin.¹⁴¹³

۱۴۱۴ - أَكْذَبُ النَّاسِ الصَّبَاغُونَ وَالصَّوَاغُونَ.

1414. İnsanların en çok yalan söyleyenleri, elbiseye boyacıları ve süs eşya satıcılarıdır.¹⁴¹⁴

Değerli Şeyler

۱۴۱۵ - أَكْرَمُ الْمَجَالِسِ مَا اسْتَقْبِلَ بِهِ الْقِبْلَةَ. ض

1415. Meclislerin en iyisi, kibleye dönülenlerdir.¹⁴¹⁵

۱۴۱۶ - أَكْرَمُ النَّاسِ اتَّقَاهُمْ. صَح

1416. İnsanların en değerlisi, en çok takva sahibi olanlardır.¹⁴¹⁶

۱۴۱۷ - أَكْرَمُ النَّاسِ يُوسُفُ بْنُ يَعْقُوبَ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ. صَح

1417. İnsanların en değerlisi, İbrahim oğlu İshak oğlu Yakub oğlu Yusuf'tur.¹⁴¹⁷

¹⁴¹² Deylemî, I, 81; Elbânî, VI, 415.

¹⁴¹³ Taberânî, XII, 364; Heysemî, X, 98.

¹⁴¹⁴ Ahmed, II, 292; Beyhakî, X, 249.

¹⁴¹⁵ Harâiî, Mekârim, s. 244; İbni Adî, II, 376; Taberânî, Evsat, VIII, 189; Heysemî, VIII, 59.

¹⁴¹⁶ Buhârî, Enbiyâ 14, Tefsîr 12.

¹⁴¹⁷ Buhârî, Enbiyâ 8, 14, 19, Menâkıb 1, Tefsîr (12), 2; Müslim, Fedâil 168.

۱۴۱۸- أَكْرِمْ شَعْرَكَ وَأَخْسِنْ إِلَيْهِ. ض

1418. Saçını yıka, onun bakımına özen göster.¹⁴¹⁸

۱۴۱۹- أَكْرِمُوا أَوْلَادَكُمْ وَأَخْسِنُوا آدَابَهُمْ. ض

1419. Çocuklarınıza değer verin ve onları güzelce terbiye edin.¹⁴¹⁹

۱۴۲۰- أَكْرِمُوا حَمَلَةَ الْقُرْآنِ فَمَنْ أَكْرَمَهُمْ فَقَدْ أَكْرَمَنِي. ض

1420. Kur'an hafızlarına saygı gösterin, onlara saygı gösteren bana saygı göstermiş olur.¹⁴²⁰

۱۴۲۱- أَكْرِمُوا الْمِعْزَى وَامْسَحُوا بِرُغَامِهَا فَإِنَّهَا مِنْ دَوَابِّ الْجَنَّةِ. ض

1421. Keçilere iyi davranın, yünlerindeki tozlara el sürün. Zira onlar cennet hayvanlarındandır.¹⁴²¹

۱۴۲۲- أَكْرِمُوا الْمِعْزَى وَامْسَحُوا الرَّغَمَ مِنْهَا وَصَلُّوا فِي مَرَايحِهَا فَإِنَّهَا مِنْ دَوَابِّ الْجَنَّةِ. ض

1422. Keçilere iyi davranın, yünlerindeki tozlara el sürün, geceledikleri yerlerde namaz kılın. Zira onlar, cennet hayvanlarındandır.¹⁴²²

۱۴۲۳- أَكْرِمُوا الْخُبَرَ. صَح

1423. Ekmeğe saygı gösterin.¹⁴²³

۱۴۲۴- أَكْرِمُوا الْخُبَرَ فَإِنَّ اللَّهَ أَكْرَمَهُ فَمَنْ أَكْرَمَ الْخُبَرَ أَكْرَمَهُ اللَّهُ. ض

1424. Ekmeğe saygı gösterin, çünkü Allah onu değerli kılmıştır. Ekmeğe değer verene Allah da değer verir.¹⁴²⁴

¹⁴¹⁸ Müttekî, nr. 17176, 17264.

¹⁴¹⁹ İbni Mâce, Edeb 3.

¹⁴²⁰ Deylemî, I, 74.

¹⁴²¹ Abd b. Humeyd, s. 304; Deylemî, I, 69; Heysemî, IV, 66.

¹⁴²² Abd b. Humeyd, s. 304; Deylemî, I, 69; Heysemî, IV, 66.

¹⁴²³ Hâkim, IV, 136; İbni Asâkir, LVI, 106.

¹⁴²⁴ Taberânî, XXII, 335; Heysemî, V, 34.

۱۴۲۵- أَكْرِمُوا الْخُبْزَ فَإِنَّ اللَّهَ أَنْزَلَهُ مِنْ بَرَكَاتِ السَّمَاءِ وَأَخْرَجَهُ مِنْ بَرَكَاتِ الْأَرْضِ. ض

1425. Ekmeğe değer verin. Zira Allah Teala onu semanın bereketlerinden indirdiği gibi, onu arzun da bereketlerinden çıkarmıştır.¹⁴²⁵

۱۴۲۶- أَكْرِمُوا الْخُبْزَ فَإِنَّهُ مِنْ بَرَكَاتِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ مَنْ أَكَلَ مَا سَقَطَ مِنَ السُّفْرَةِ غَفِرَ لَهُ. ض

1426. Ekmeğe saygı duyun, çünkü o göğün ve yerin bereketlerindendir. Kim sofradaki ekmek kırıntılarını yerse, günahları bağışlanır.¹⁴²⁶

۱۴۲۷- أَكْرِمُوا الْعُلَمَاءَ فَإِنَّهُمْ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ. ض

1427. Alimlere hürmet edin, zira onlar peygamber varisleridir.¹⁴²⁷

۱۴۲۸- أَكْرِمُوا الْعُلَمَاءَ فَإِنَّهُمْ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ فَمَنْ أَكْرَمَهُمْ فَقَدْ أَكْرَمَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ. ض

1428. Alimlere saygı gösterin, çünkü onlar peygamberler varisleridir. Onlara hürmet eden Allah ve resulüne hürmet etmiş olur.¹⁴²⁸

۱۴۲۹- أَكْرِمُوا بُيُوتَكُمْ بِبَعْضِ صَلَاتِكُمْ وَلَا تَتَّخِذُوهَا قُبُورًا. صَح

1429. Namazlarınızın bir kısmını evlerinizde kılarak evlerinizi değerli kılın, oraları kabirlere çevirmeyin.¹⁴²⁹

۱۴۳۰- أَكْرِمُوا الشَّعْرَ. ض

1430. Saç bakımına önem verin.¹⁴³⁰

۱۴۳۱- أَكْرِمُوا الشُّهُودَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَسْتَخْرِجُ بِهِمُ الْحَقَّ وَيَدْفَعُ بِهِمُ الظُّلْمَ.

1431. Şahitlere değer verin. Çünkü Allah Teala, onlar sayesinde hakları ortaya çıkarır ve onlarla zulmü kaldırır.¹⁴³¹

¹⁴²⁵ Hakîm, II, 334; Ebû Nuaym, Marife, III, 1200; İbnü'l-Cevzî, III, 104.

¹⁴²⁶ Taberânî, Şâmiyyîn, II, 1590; Ebû Nuaym, V, 246; Heysemî, V, 34.

¹⁴²⁷ İbni Asâkir, XXXVI, 104.

¹⁴²⁸ Hatîb, IV, 437; Deylemî, I, 32; Elbânî, VI, 199.

¹⁴²⁹ Abdürrezzâk, I, 393; İbni Huzeyme, II, 213; Deylemî, I, 67.

¹⁴³⁰ Deylemî, I, 69; Heysemî, V, 164.

¹⁴³¹ Hatîb, X, 300; Deylemî, I, 67; Kudâî, I, 426; İbni Asâkir, XXXVI, 242.

١٤٣٢ - أَكْرِمُوا عَمَّتَكُمْ التَّخْلَةَ فَإِنَّهَا خُلِقَتْ مِنْ فَضْلَةِ طِينَةِ أَبِيكُمْ آدَمَ وَلَيْسَ مِنَ الشَّجَرِ شَجَرَةٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ شَجَرَةٍ وَلَدَتْ تَحْتَهَا مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ فَاطْعِمُوا نِسَاءَكُمْ الْوُلْدَ الرُّطَبَ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ رُطَبٌ فَتَمْرٌ. ض

1432. Halanız hurmaya iyi bakın! Zira o babanız Adem'in çamuru-
nun artığından yaratılmış, İmran kızı Meryem de onun altında dünyaya
gelmiştir. Çocuk doğuran kadınlarınıza yaş hurma yedirin, eğer bula-
mazsanız o zaman ona kurusunu verin.¹⁴³²

Çeşitli Hadisler

١٤٣٣ - أَكْفُلُوا لِي بِسِتِّ أَكْفُلَ لَكُمْ بِالْجَنَّةِ إِذَا حَدَّثَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَكْذِبْ وَإِذَا اتَّيَمَنَ فَلَا يَخُنْ وَإِذَا وَعَدَ فَلَا يُخْلِفْ وَغُضُّوا أَبْصَارَكُمْ وَكَفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَاحْفَظُوا فُرُوجَكُمْ.

1433. Altı şey hakkında bana garanti verin, ben de sizin cennete
gireceğinize garanti vereyim. Konuştuğunuzda yalan söylemeyin, ema-
nete hıyanet etmeyin, vadinizden dönmeyin, gözlerinizi haramdan ko-
ruyun, ellerinize sahip olun, namusunuzu muhafaza edin!¹⁴³³

١٤٣٤ - أَكْلُ اللَّخْمِ يُحَسِّنُ الْوَجْهَ وَيُحَسِّنُ الْخُلُقَ. ض

1434. Et yemek yüzü güzelleştirdiği gibi, ahlakı da güzelleştirir.¹⁴³⁴

١٤٣٥ - أَكْلُ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ حَرَامٌ. ح

1435. Yırtıcılardan azı dişi olan her hayvanı yemek haramdır.¹⁴³⁵

١٤٣٦ - أَكْلُ اللَّيْلِ أَمَانَةٌ. ض

1436. Gece yemeği yemek, emanettir.¹⁴³⁶

¹⁴³² Ebû Ya'lâ, I, 353; Ebû Nuaym, VI, 123; İbni Asâkir, VII, 382; Heysemî, V, 89.

¹⁴³³ Taberânî, VIII, 262; İbni Adî, VI, 21; Hatîb, VII, 392.

¹⁴³⁴ İbni Asâkir, II, 323.

¹⁴³⁵ Şâfiî, I, 236; Beyhakî, IX, 315; Deylemî, I, 419.

¹⁴³⁶ Deylemî, I, 131; Elbânî, VI, 442.

۱۴۳۷- أَكَلُ السَّفَرَجَلِ يَذْهَبُ بِطَحَاءِ الْقَلْبِ. ض

1437. Ayva yemek, kalp kasavetini giderir.¹⁴³⁷

۱۴۳۸- أَكَلُ الشَّمْرِ أَمَانٌ مِنَ الْقَوْلَجِ. ض

1438. Rezene denilen bitkiden yemek, kalın bağırsak iltihabına karşı güvencedir.¹⁴³⁸

۱۴۳۹- أَكْلُوا مِنَ الْعَمَلِ مَا تُطِيقُونَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا وَإِنْ أَحَبَّ الْعَمَلُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَذْوَمُهُ وَإِنْ قَلَّ. صَح

1439. Gücünüzün yettiği amelleri yapın, çünkü siz usanmadıkça Allah da usanmaz. Amellerin Allah'a en sevimli olanı, az da olsa devamlı olanıdır.¹⁴³⁹

۱۴۴۰- أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيْمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا. صَح

1440. Müminlerin iman bakımından en olgun olanları, ahlakı bakımından en güzel olanlarıdır.¹⁴⁴⁰

۱۴۴۱- أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيْمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا وَخَيْرَكُمْ خَيْرَكُمْ لِنِسَائِهِمْ. صَح

1441. Müminlerin iman bakımından en olgun olanları, ahlakı en güzel olanlardır. En hayırlılarınız da kadınlarına en hayırlı olanlarınızdır.¹⁴⁴¹

۱۴۴۲- اللَّهُ اللَّهُ فِي أَصْحَابِي لَا تَتَّخِذُوهُمْ غَرَضًا بَعْدِي فَمَنْ أَحَبَّهُمْ فَبِحَبِّي أَحَبَّهُمْ وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ فَبِإِبْغَضِي أَبْغَضَهُمْ وَمَنْ آذَاهُمْ فَقَدْ آذَانِي وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ وَمَنْ آذَى اللَّهَ يُوشِكُ أَنْ يَأْخُذَهُ. ح

1442. Ashabım hakkında Allah'dan korkun, ashabım hakkında Allah'dan korkun! Sakın benden sonra onları hedef edinmeyin. Onları

¹⁴³⁷ Müttekî, nr. 28261.

¹⁴³⁸ Münâvî, II, 97.

¹⁴³⁹ Buhârî, Savm 49, Rikâk 18; Müslim, İmân 199.

¹⁴⁴⁰ İbni Hibbân, IX, 483; Beyhakî, Şuab, I, 61.

¹⁴⁴¹ Ebû Dâvûd, Sünnet 14; Tirmizî, Radâ 11, İmân 6; Ahmed, II, 250.

seven bana olan sevgisinden dolayı sevmiş, onlara buğzeden bana olan buğzundan dolayı buğzetmiş olur. Onlara eza veren, bana eza vermiş, bana eza veren de Allah'a eza vermiş olur. Allah'a eza vereni de Allah'ın yakalaması yaklaşmış demektir.¹⁴⁴²

١٤٤٣ - اللَّهُ اللَّهُ فِيمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ الْبِسُوا ظُهُورَهُمْ وَاشْبِعُوا بُطُونَهُمْ وَالْيَنُوا لَهُمُ الْقَوْلَ. ض

1443. Eliniz altındakiler hakkında Allah'dan korkun, eliniz altındakiler hakkında Allah'dan korkun. Üstlerini giydirin, karınlarını doyurun ve onlara yumuşak söz söyleyin.¹⁴⁴³

١٤٤٤ - اللَّهُ اللَّهُ فِيمَنْ لَيْسَ لَهُ نَاصِرٌ إِلَّا اللَّهُ. ض

1444. Allah'dan başka yardımcısı olmayanlar hakkında Allah'dan korkun.¹⁴⁴⁴

١٤٤٥ - اللَّهُ الطَّيِّبُ. ص

1445. Allah, şifa verendir.¹⁴⁴⁵

١٤٤٦ - اللَّهُ مَعَ الْقَاضِي مَا لَمْ يَجْزْ فَإِذَا جَارَ تَخَلَّى اللَّهُ عَنْهُ وَلَزِمَهُ الشَّيْطَانُ. ص

1446. Hakim zulmetmedikçe Allah onunla beraberdir. Zulmedince Allah ondan ayrılır, ona şeytan yaklaşır.¹⁴⁴⁶

١٤٤٧ - اللَّهُ وَرَسُولُهُ مَوْلَى مَنْ لَا مَوْلَى لَهُ وَالْخَالُ وَارِثُ مَنْ لَا وَارِثَ لَهُ. ح

1447. Allah ve resulü dostu olmayanın dostu, kişinin dayısı da varisi olmayanın varisidir.¹⁴⁴⁷

¹⁴⁴² Tirmizî, Menâkıb 58; Ahmed, IV, 87, V, 54.

¹⁴⁴³ İbni Sad, II, 254; Taberânî, XIX, 41; Heysemî, IV, 237.

¹⁴⁴⁴ Münâvî, II, 99.

¹⁴⁴⁵ Ebû Dâvûd, Tereccül 18.

¹⁴⁴⁶ Tirmizî, Ahkâm 4; İbni Mâce, Ahkâm 2.

¹⁴⁴⁷ Tirmizî, Ferâiz 12.

Dualar

۱۴۴۸ - اللَّهُمَّ لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ الْآخِرَةِ.

1448. Allahım! Ahiret hayatından başka hayat yoktur.¹⁴⁴⁸

۱۴۴۹ - اللَّهُمَّ اجْعَلْ رِزْقَ آلِ مُحَمَّدٍ فِي الدُّنْيَا قُوْتًا. صح

1449. Allahım! Muhammed ailesinin rızkını dünyada yetecek kadar kıl!¹⁴⁴⁹

۱۴۵۰ - اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُتَسَرِّوْلَاتِ مِنْ أُمَّتِي. ض

1450. Allahım! Ümmetimden iç çamaşır giyen kadınları mağfiret eyle!¹⁴⁵⁰

۱۴۵۱ - اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْحَاجِّ وَلِمَنْ اسْتَغْفَرَ لَهُ الْحَاجُّ. صح

1451. Allahım! Hacca gideni ve hacca gidenin kendisi için dua ettiği kimseyi bağışla!¹⁴⁵¹

۱۴۵۲ - اللَّهُمَّ رَبِّ جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ وَمُحَمَّدٍ نَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ. صح

1452. Cibril'in, Mikail'in, İsrafil'in ve Muhammed'in rabbi olan Allahım! Cehennemden sana sığınırız.¹⁴⁵²

۱۴۵۳ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ وَعَمَلٍ لَا يُرْفَعُ وَدُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ. صح

1453. Allahım! Fayda vermeyen ilimden, katına yükselmeyen amelden ve icabet edilmeyen duadan sana sığınırım.¹⁴⁵³

۱۴۵۴ - اللَّهُمَّ أَخْنِي مِسْكِينًا وَتَوَفَّنِي مِسْكِينًا وَاحْشُرْنِي فِي زُمْرَةِ الْمَسَاكِينِ وَإِنِّ

أَشْقَى الْأَشْقِيَاءِ مَنْ اجْتَمَعَ عَلَيْهِ فَقْرُ الدُّنْيَا وَعَذَابُ الْآخِرَةِ. صح

¹⁴⁴⁸ Buhârî, Rikâk 1, Cihâd 33, 110, Menâkıbü'l-ensâr 9, Meğâzî 29; Müslim, Cihâd 126.

¹⁴⁴⁹ Buhârî, Rikâk 17; Müslim, Zekât 126, Zühd 18-19; Tirmizî, Zühd 38; İbni Mâce, Zühd 9; Ahmed, II, 232.

¹⁴⁵⁰ Heysemî, V, 122; Aclûnî, I, 312.

¹⁴⁵¹ Taberânî, Evsat, VIII, 266; Hâkim, I, 609; Beyhakî, V, 261.

¹⁴⁵² Taberânî, I, 195; Hâkim, III, 721; Ziyâ, IV, 205.

¹⁴⁵³ Müslim, Zikr 73; Ebû Dâvûd, Vitr 32; Tirmizî, Daavât 68; Nesâî, Istiâze 13, 18, 21, 64; İbni Mâce, Mukaddime 23; Ahmed, II, 167.

1454. Allahım! Beni miskin olarak dirilt, miskin olarak öldür, miskinler arasında haşret. Kötülerin en kötüsü, kendisinde dünya fakirliği ve ahiret azabının toplandığı kişidir.¹⁴⁵⁴

١٤٥٥ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ. ح

1455. Allahım! Senden bildiğim ve bilmediğim bütün hayırları isterim. Bildiğim ve bilmediğim bütün şerlerden de sana sığınırım.¹⁴⁵⁵

١٤٥٦ - اللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ. ح

1456. Allahım! Her türlü işte akibetimizi hayreyle, bizi dünya zilletinden ve ahiret azabından da muhafaza eyle!¹⁴⁵⁶

١٤٥٧ - اللَّهُمَّ بَارِكْ لَأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا. ص

1457. Allahım! Sabahın erken saatlerini ümmetime bereketli kıl!¹⁴⁵⁷

١٤٥٨ - اللَّهُمَّ بَارِكْ لَأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا يَوْمَ الْخَمِيسِ. ض

1458. Allahım! Perşembe günlerinin erken vakitlerini ümmetime bereketli kıl.¹⁴⁵⁸

١٤٥٩ - اللَّهُمَّ إِنَّكَ سَأَلْتَنَا مِنْ أَنْفُسِنَا مَا لَا نَمْلِكُهُ إِلَّا بِكَ اللَّهُمَّ فَأَعْطِنَا مِنْهَا مَا يُرْضِيكَ عَنَّا. ص

1459. Allahım! Sen bizden ancak senin yardımınla altından kalkabileceklerimiz şeyleri istiyorsun. Allahım! Bize bunlardan rızanı kazandıracak şeyleri ihsan eyle!¹⁴⁵⁹

¹⁴⁵⁴ Hâkim, IV, 322; Beyhakî, VII, 12.

¹⁴⁵⁵ Münâvî, II, 103.

¹⁴⁵⁶ Ahmed, IV, 181; Hâkim, III, 591; Heysemî, I, 178.

¹⁴⁵⁷ Tirmizî, Büy⁶ 6; İbnî Mâce, Ticârât 41; Ahmed, I, 154, 156, III, 416, 417.

¹⁴⁵⁸ Zebîdî, İthâf, VI, 406.

١٤٦٠ - اللَّهُمَّ اهْدِ قُرَيْشًا فَإِنَّ عَالِمَهَا يَمْلَأُ طَبَاقَ الْأَرْضِ عِلْمًا اللَّهُمَّ كَمَا أَذَقْتَهُمْ عَذَابًا فَأَذِقْهُمْ نَوَالًا. ح

1460. Allahım! Kureyş'e hidayet eyle! Zira onun alimi, bütün dünyayı ilimle dolduracaktır. Allahım! Onlara azabı tattırdığın gibi nimeti de tattır!¹⁴⁶⁰

١٤٦١ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ جَارِ السَّوْءِ فِي دَارِ الْمُقَامَةِ فَإِنَّ جَارَ الْبَادِيَةِ يَتَحَوَّلُ. صَح

1461. Allahım! Devamlı ikamet olunan yerde kötü komşudan sana sığınırım, zira gelip geçici komşu bir gün çeker gider.¹⁴⁶¹

١٤٦٢ - اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ إِذَا أَحْسَنُوا اسْتَبَشَرُوا وَإِذَا أَسَاءُوا اسْتَغْفَرُوا. ض

1462. Allahım! Beni iyilik yaptıklarında sevinen, günah işlediklerinde ise mağfiret dileyen kimselerden eyle!¹⁴⁶²

١٤٦٣ - اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَالْحَقْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى.

1463. Allahım! Beni bağışla, bana merhamet et ve beni yüce dosta ilhak et!¹⁴⁶³

١٤٦٤ - اللَّهُمَّ مَنْ وَلِيَ مِنْ أَمْرِ أُمَّتِي شَيْئًا فَشَقَّ عَلَيْهِمْ فَاشْفُقْ عَلَيْهِ وَمَنْ وَلِيَ مِنْ أَمْرِ أُمَّتِي شَيْئًا فَرَفَقَ بِهِمْ فَارْفُقْ بِهِ. صَح

1464. Allahım! Ümmetimin her hangi bir işini üzerine alıp da onlara zorluk çıkarana sen de zorluk çıkar! Ümmetimin bir işini üzerine alıp da onlara kolaylık gösterene sen de kolaylık göster!¹⁴⁶⁴

¹⁴⁵⁹ Zebîdî, İthâf, V, 115; Müttekî, nr. 3525.

¹⁴⁶⁰ İbni Adî, I, 281; Hatîb, II, 61; Müttekî, nr. 33806; Aclûnî, II, 68.

¹⁴⁶¹ Hatîb, IX, 233.

¹⁴⁶² Müslim, Salât 105; Ebû Dâvûd, Tahâret 60, Büyâ 37, Tıb 19.

¹⁴⁶³ Ahmed, VI, 231; Müttekî, nr. 3628, 18837.

¹⁴⁶⁴ Müslim, İmâre 19.

١٤٦٥ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَمِلْتُ وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ أَعْمَلْ.

1465. Allahım! Yaptığım ve yapmadığım şeylerin şerrinden sana sığınırım.¹⁴⁶⁵

١٤٦٦ - اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى عَمْرَاتِ الْمَوْتِ وَسَكَرَاتِ الْمَوْتِ. صَح

1466. Allahım! Ölümün zorluk ve sıkıntılarına karşı bana yardım et!¹⁴⁶⁶

١٤٦٧ - اللَّهُمَّ زِدْنَا وَلَا تَنْقُصْنَا وَأَكْرِمْنا وَلَا تُهِنَّا وَاعْظِنا وَلَا تَحْرِمْنا وَآثِرْنَا وَلَا تُؤْثِرْ عَلَيْنَا وَارْضِنَا وَارْضَ عَنَّا. صَح

1467. Allahım! Bizim için hayırları artır eksiltme, bizi aziz kıl, zillete düşürme, bize hayır ihsan et mahrum bırakma, bizi düşmanlarımıza karşı üstün tut, onları bize galip getirme, bizi hoşnut kıl ve bizden razı ol!¹⁴⁶⁷

١٤٦٨ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ وَمِنْ دُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ وَمِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَؤُلَاءِ الْأَرْبَعِ. ح

1468. Allahım! Ürpermeyen kalpten, kabul edilmeyen duadan, doymayan nefisten, fayda vermeyen ilimden sana sığınırım. Bu dört şeyden sana iltica ederim.¹⁴⁶⁸

١٤٦٩ - اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يَنْفَعُنِي حُبُّهُ عِنْدَكَ اللَّهُمَّ مَا رَزَقْتَنِي مِمَّا أَحِبُّ فَاجْعَلْهُ قُوَّةً لِي فِيمَا تُحِبُّ اللَّهُمَّ وَمَا رَزَوْتِ عَنِّي مِمَّا أُحِبُّ فَاجْعَلْهُ قَرَاغًا لِي فِيمَا تُحِبُّ. ح

1469. Allahım! Bana sevgini ve sevgisi senin katında fayda verecek kimselerin sevgisini ihsan et! Allahım! Bana rızık olarak verdiğin ve benim de sevdiğim şeyleri senin sevdiğin şeyler yapmak hususunda bana

¹⁴⁶⁵ Ebû Dâvûd, Vitir 32; Nesâî, Sehv 63; Ahmed, VI, 139.

¹⁴⁶⁶ Tirmizî, Çenâiz 8.

¹⁴⁶⁷ Ahmed, I, 34.

¹⁴⁶⁸ Müslim, Zikir 73; Ebû Dâvûd, Vitir 32; Tirmizî, Daavât 68; Nesâî, İstiâze 2, 13, 18; İbni Mâce, Mukaddime 23.

destek ol! Arzu ettiğim halde bana vermediğin şeyleri, senin sevgini kazanmaya vesile kıl!¹⁴⁶⁹

١٤٧٠- اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَوَسِّعْ لِي فِي دَارِي وَبَارِكْ لِي فِي رِزْقِي. صَح

1470. Allahım! Günahımı bağışla, evimi genişlet, rızkıma bereket ihsan et!¹⁴⁷⁰

١٤٧١- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ وَتَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ وَفُجَاءَةِ نِقْمَتِكَ وَجَمِيعِ سَخَطِكَ. صَح

1471. Allahım! Nimetinin yok olmasından, afiyetinin değişmesinden, azabının aniden gelmesinden ve bütün gazabından sana sığınırım!¹⁴⁷¹

١٤٧٢- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ مُنْكَرَاتِ الْأَخْلَاقِ وَالْأَعْمَالِ وَالْأَهْوَاءِ وَالْأَذْوَاءِ. ح

1472. Allahım! Kötü huylardan, kötü işlerden, kötü arzulardan ve kötü hastalıklardan sana sığınırım.¹⁴⁷²

١٤٧٣- اللَّهُمَّ مَتَّعْنِي بِسَمْعِي وَبَصَرِي وَاجْعَلْهُمَا الْوَارِثَ مِنِّي وَانصُرْنِي عَلَى مَنْ ظَلَمَنِي وَخُذْ مِنْهُ بِئَارِي. صَح

1473. Allahım! Kulağımla ve gözümle beni faydalandır, beni onlara varis kıl. Bana zulmedene karşı bana yardım et ve benim intikamımı ondan al!¹⁴⁷³

١٤٧٤- اللَّهُمَّ حَبِّبِ الْمَوْتَ إِلَيَّ مَنْ يَعْلَمُ أَنِّي رَسُولُكَ. ض

1474. Allahım! Benim senin peygamberin olduğunu bilen kimseye ölümü sevdire!¹⁴⁷⁴

¹⁴⁶⁹ Tirmizî, Daavât 73.

¹⁴⁷⁰ Ahmed, IV, 63.

¹⁴⁷¹ Ebû Dâvûd, Vitir 32.

¹⁴⁷² Ebû Dâvûd, Daavât 126.

¹⁴⁷³ Hâkim, I, 704.

¹⁴⁷⁴ Taberânî, III, 338; Heysemî, X, 309; Müttekî, nr. 3767.

١٤٧٥- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ غِنَايَ وَغِنَى مَوْلَايَ. صح

1475. Allahım! Senden kendim için zenginlik ve velilerim için zenginlik isterim.¹⁴⁷⁵

١٤٧٦- اللَّهُمَّ اجْعَلْ فَنَاءَ أُمَّتِي قِتْلًا فِي سَبِيلِكَ بِالطَّعْنِ وَالطَّاعُونَ.

1476. Allahım! Ümmetimin yok oluşunu, senin yolunda savaşlarda ve taun hastalıklarıyla ölümdе eyle!¹⁴⁷⁶

١٤٧٧- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِكَ تَهْدِي بِهَا قَلْبِي وَتَجْمَعُ بِهَا أَمْرِي وَتَلُمُّ بِهَا شَعْبِي وَتُصْلِحُ بِهَا غَائِبِي وَتَرْفَعُ بِهَا شَاهِدِي وَتُزَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتُلْهِمْنِي بِهَا رُشْدِي وَتَرْدُ بِهَا أَلْفَتِي وَتَعْصِمْنِي بِهَا مِنْ كُلِّ سُوءٍ اللَّهُمَّ أَغْنِنِي إِيْمَانًا وَبَقِيْنًا لَيْسَ بَعْدَهُ كُفْرٌ وَرَحْمَةً أَنَالُ بِهَا شَرَفَ كَرَامَتِكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْفَوْزَ فِي الْقَضَاءِ وَنَزَلَ الشَّهَادَةِ وَعَيْشَ السُّعْدَاءِ وَالنَّصَرَ عَلَى الْأَعْدَاءِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَنْزِلْ بِكَ حَاجَتِي فَإِنْ قَصُرَ رَأْيِي وَضَعُفَ عَمَلِي افْتَقَرْتُ إِلَى رَحْمَتِكَ فَأَسْأَلُكَ يَا قَاضِيَ الْأُمُورِ وَيَا شَافِيَ الصُّدُورِ كَمَا تُجِيرُ بَيْنَ الْبُحُورِ أَنْ تَجِيرَنِي مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ وَمِنْ دَعْوَةِ الثُّبُورِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْقُبُورِ اللَّهُمَّ مَا قَصُرَ عَنْهُ رَأْيِي وَلَمْ تَبْلُغْهُ نِيَّتِي وَلَمْ تَبْلُغْهُ مَسْأَلَتِي مِنْ خَيْرٍ وَعَدَّتْهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ خَيْرٍ أَنْتَ مُغْطِيهِ أَحَدًا مِنْ عِبَادِكَ فَإِنِّي أَرْغَبُ إِلَيْكَ فِيهِ وَأَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ يَا ذَا الْحَبْلِ الشَّدِيدِ وَالْأَمْرِ الرَّشِيدِ أَسْأَلُكَ الْأَمْنَ يَوْمَ الْوَعِيدِ وَالْجَنَّةَ يَوْمَ الْخُلُودِ مَعَ الْمُقَرَّرِينَ الشُّهُودِ الرَّكَعِ السُّجُودِ الْمُؤَفِّينَ بِالْعُهُودِ إِنَّكَ رَحِيمٌ وَدُودٌ وَإِنَّكَ تَفْعَلُ مَا تُرِيدُ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا هَادِينَ مُهْتَدِينَ غَيْرَ ضَالِّينَ وَلَا مُضِلِّينَ سَلَامًا لِأَوْلِيَائِكَ وَعَدَاوًا لِأَعْدَائِكَ نُحِبُّ بِحُبِّكَ مَنْ أَحَبَّكَ وَنُعَادِي بِعَدَاوَتِكَ مَنْ خَالَفَكَ اللَّهُمَّ هَذَا الدُّعَاءُ وَعَلَيْكَ الْإِجَابَةُ وَهَذَا الْجُهْدُ وَعَلَيْكَ

¹⁴⁷⁵ Ahmed, III, 453; Heysemî, X, 173; Müttekî, nr. 3673, 3819.

¹⁴⁷⁶ Ahmed, III, 437

التُّكْلَانِ اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُوراً فِي قَلْبِي وَنُوراً فِي قَبْرِي وَنُوراً بَيْنَ يَدَيَّ وَنُوراً مِنْ خَلْفِي وَنُوراً عَنْ يَمِينِي وَنُوراً عَنْ شِمَالِي وَنُوراً مِنْ فَوْقِي وَنُوراً مِنْ تَحْتِي وَنُوراً فِي سَمْعِي وَنُوراً فِي بَصَرِي وَنُوراً فِي شَعْرِي وَنُوراً فِي بَشْرِي وَنُوراً فِي لَحْمِي وَنُوراً فِي دَمِي وَنُوراً فِي عِظَامِي اللَّهُمَّ أَعْظِمْ لِي نُوراً وَأَعْطِنِي نُوراً وَاجْعَلْ لِي نُوراً سُبْحَانَ الَّذِي تَعَطَّفَ بِالْعِزِّ وَقَالَ بِهِ سُبْحَانَ الَّذِي لَيْسَ الْمَجْدُ وَتَكْرَّمُ بِهِ سُبْحَانَ الَّذِي لَا يَنْبَغِي التَّنْسِيخُ إِلَّا لَهُ سُبْحَانَ ذِي الْفَضْلِ وَالنِّعَمِ سُبْحَانَ ذِي الْمَجْدِ وَالْكَرَمِ سُبْحَانَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. ح

1477. Allahım! Senin katından öyle bir rahmet istiyorum ki, onunla kalbime yol gösteresin, işimi derleyip toparlayasın, dağınıklığımı gideresin, benim iç dünyamı islah edesin, dış görünüşümü güzelleştiresin, amelimi temizleyesin, doğru yolumu bana ilham edesin, alışamadığım şeylere alıştrasın ve beni bütün kötülüklerden koruyasın.

Allahım! Bana öyle bir iman ve yakın ver ki, ondan sonra küfür olmasın. Öyle bir rahmet ver ki, dünya ve ahirette onunla senin ikramının zirvesine ereyim. Allahım! Senden hakkımdaki hükümlerde lütfunu, şehitlere yapacağın ikramını, bahtiyar olanların yaşayışını ve düşmanlara karşı zaferi istiyorum. Allahım! Senden ihtiyacımı gidermeni istiyorum, eğer görüşüm kısa ve amelim zayıf olursa rahmetine ihtiyacım vardır. Ey bütün işlerin hükmü elinde olan ve ey kalplere şifa veren! Senden denizlerin arasını ayırdığın gibi beni kızgın cehennem azabından, musibet feryadından ve kabir fitnesinden korumanı istiyorum. Allahım! Görüşümün kısa kaldığı, niyetimin ulaşmadığı, isteğimin ermediği ve yaratıklarından her hangi birisine vadettiğin bir hayır veya kullarından her hangi birine vereceğin bir nimet varsa senden onu istiyorum, rahmetinden diliyorum. Ey alemlerin rabbi, ey kuvvetli ipin ve doğru işin sahibi olan Allahım! Kıyamet gününde senden emniyeti, ebediyet gününde huzurundaki mukarreb meleklerinle, çok rüku ve secde yapanlarla, sözlerini yerine getirenlerle beraber cennet istiyorum. Şüphesiz sen çok merhametli ve kullarını çok sevensin ve istediğini

yapansın. Allahım! Bizi doğru yola eren, hidayet bulan, yoldan sapmayan ve başkalarını da saptırmayan dostlarıyla barışık, düşmanlarıyla düşman olanlardan eyle. Allahım! Benim isteğim budur, icabet etmek sana aittir. Gayretim budur, tevekkül sanadır.

Allahım! Kalbime nur, kabrime nur, önüme nur, arkama nur, sağma nur, soluma nur, üstüme nur, altıma nur, kulağıma nur, gözüme nur, kollarıma nur, derime nur, etime nur, kanıma nur ve kemiklerime nur ver! Allahım! Nurumu büyüt, bana bir nur ihsan et, benim için bir nur yarat. İzzetiyle kullarına şefkat gösteren ve onunla hükmeden zatı her türlü noksanlıklardan tenzih ederim. Azamet örtüsüne bürünen ve onunla kullarına lütuf ve ikramda bulunan zatı her türlü eksikliklerden tenzih ederim. Tesbihin sadece kendisine yakıştığı zatı her türlü noksanlıklardan tenzih ederim. Fazl ve nimet sahibini her türlü eksikliklerden tenzih ederim. Azamet ve kerem sahibini her türlü celal ve ikram sahibini her türlü noksanlıklardan tenzih ederim.¹⁴⁷⁷

۱۴۷۸ - اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَلَا تَنْزِعْ مِنِّي صَالِحَ مَا أُعْطِيتَنِي. ض

1478. Allahım! Göz açıp kapayıncaya kadar dahi olsa beni nefsimi bırakma ve bana verdiğin güzel şeyleri benden alma!¹⁴⁷⁸

۱۴۷۹ - اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي شَكُورًا وَاجْعَلْنِي صَبُورًا وَاجْعَلْنِي فِي عَيْنِي صَغِيرًا وَفِي أَعْيُنِ النَّاسِ كَبِيرًا. ح

1479. Allahım! Beni çok şükreden, çok sabreden eyle! Beni kendi gözümde küçük, insanlar nazarında büyük kıl!¹⁴⁷⁹

۱۴۸۰ - اللَّهُمَّ إِنَّكَ لَسْتَ بِإِلَهٍ اسْتَحْدَثْنَاهُ وَلَا بِرَبِّ ابْتَدَعْنَاهُ وَلَا كَانَ لَنَا قَبْلَكَ مِنْ إِلَهٍ نَلْجَأُ إِلَيْهِ وَنَذَرُكَ وَلَا أَعَانَكَ عَلَى خَلْقِنَا أَحَدٌ فَتُشْرِكُهُ فِيكَ تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ. ض

1480. Allahım! Sen bizim icad ettiğimiz bir ilah olmadığın gibi, bizim uydurduğumuz bir rab da değilsin. Senden önce bir ilahımız yoktu

¹⁴⁷⁷ Tirmizî, Daavât 30.

¹⁴⁷⁸ Heysemî, X, 181; Müttekî, nr. 3674, 5075; Aclûnî, I, 217.

¹⁴⁷⁹ İbni Ebî Hâtim, İlel, II, 162; Heysemî, X, 181.

ki, seni bırakıp ona sığınalım. Bizi yaratırken sana hiç kimse yardım etmedi ki, onu sana ortak koşalım. Yüce ve büyük olan sensin.¹⁴⁸⁰

١٤٨١- اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَسْمَعُ كَلَامِي وَتَرَى مَكَانِي وَتَعْلَمُ سِرِّي وَعِلَانِيَّتِي لَا يَخْفَى عَلَيْكَ شَيْءٌ مِنْ أَمْرِي وَأَنَا الْبَائِسُ الْفَقِيرُ الْمُسْتَغِيثُ الْمُسْتَجِيرُ الْوَجَلُ الْمُشْفِقُ الْمُقَرُّ الْمُعْتَرِفُ بِذَنْبِهِ أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمِسْكِينِ وَأَبْتَهِلُ إِلَيْكَ ابْتِهَالَ الْمُذْنِبِ الدَّلِيلِ وَأَدْعُوكَ دَعَاءَ الْخَائِفِ الضَّرِيرِ مَنْ خَضَعْتَ لَكَ رَقَبَتَهُ وَفَاضَتْ لَكَ عَبْرَتُهُ وَذَلَّ لَكَ جِسْمُهُ وَرَغِمَ لَكَ أَنْفُهُ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْنِي بِدُعَائِكَ شَقِيئًا وَكُنْ بِي رَوْفًا رَحِيمًا يَا خَيْرَ الْمَسْئُولِينَ وَيَا خَيْرَ الْمُعْطِينَ. ض

1481. Allahım! Sözlerimi işitiyor, yerimi görüyor, gizlimi de açığımı da biliyorsun. Durumumdan hiçbir şey sana gizli değildir. Ben çaresiz ve muhtacım, yardımını istiyor ve korunmamı diliyorum. Azabından korkuyor, korkundan dolayı titriyorum. Günahımı ikrar ve itiraf ediyor, yoksul bir adamın isteyişi gibi senden istiyor, günahkar ve zelil bir kimsenin yakarışıyla da sana yalvarıyorum. Zor durumda kalmış, senden korkan, sana boynunu bükmüş, senin için göz yaşı dökmüş, bütün bedeniyle emrine girmiş birinin duası gibi sana dua ediyorum. Allahım! Sana yaptığım duada beni bitkin hale düşürüp ümitsiz kılma, bana karşı son derece şefkatli ve merhametli ol! Ey kendisinden istenenlerin ve ey istenenleri verenlerin en hayırlısı!¹⁴⁸¹

١٤٨٢- اللَّهُمَّ أَصْلِحْ ذَاتَ بَيْنِنَا وَأَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِنَا وَاهْدِنَا سَبِيلَ السَّلَامِ وَنَجِّنَا مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَجَنِّبْنَا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي أَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقُلُوبِنَا وَأَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ وَاجْعَلْنَا شَاكِرِينَ. ح

¹⁴⁸⁰ Taberânî, VIII, 34; Hâkim, III, 453; Ebû Nauyam, I, 155; Heysemî, X, 179.

¹⁴⁸¹ Taberânî, XI, 174; Hafîb, VI, 163; Heysemî, III, 252.

1482. Allahım! İnsanlarla aramızı ıslah eyle, kalplerimizi birbirine ısındır, bizi selamet yollarına hidayet eyle, karanlıklardan kurtarıp nura çıkar, açığıyla, gizlisiyle bütün çirkin günahlardan koru! Allahım! Bize kulaklarımızı, gözlerimizi, kalplerimizi, eşlerimizi, neslimizi mübarek eyle, tevbelerimizi kabul buyur! Şüphesiz sen tevbeleri çokça kabul eden merhameti bol olansın. Bizi nimetine şükredenlerden kıl!¹⁴⁸²

١٤٨٣ - اللَّهُمَّ إِلَيْكَ أَشْكُو ضَعْفَ قُوَّتِي وَقِلَّةَ حِيلَتِي وَهَوَانِي عَلَى النَّاسِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ إِلَى مَنْ تَكِلْنِي إِلَى عَدُوِّ يَتَجَهَّمُنِي أَمْ إِلَى قَرِيبٍ مَلَكَتَهُ أَمْرِي إِنْ لَمْ تَكُنْ سَاحِطًا عَلَيَّ فَلَا أُبَالِي غَيْرَ أَنَّ عَافِيَتَكَ أَوْسَعُ لِي أَعُوذُ بِنُورِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ الَّذِي أَضَاءَتْ لَهُ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَأَشْرَقَتْ لَهُ الظُّلُمَاتُ وَصَلَحَ عَلَيْهِ أَمْرُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ أَنْ تُجِلَّ عَلَيَّ غَضَبُكَ أَوْ تُنْزَلَ عَلَيَّ سَخَطُكَ وَلَكَ الْعُتْبَى حَتَّى تَرْضَى وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ. ح

1483. Allahım! Gücümün azalmasını, çaremin tükenişini ve insanların gözünde değersiz görülüşümü sadece sana şikayet ediyorum. Ey merhamet edenlerin en merhametlisi! Beni kime havale ediyorsun? Beni bütün kabalığıyla karşılayacak bir düşmanıma mı, yoksa işimi eline verdiği bir yakınım mı? Sen bana kızgın olmadıktan sonra başka ben şeye aldınış etmem. Senin afiyetin beni de içine alacak kadar geniştir. Gazabına uğramaktan, öfkene maruz kalmaktan, gökleri ve yeri aydınlatan, karanlıkları dağıtan, dünya ve ahiret işlerini yoluna koyan kerim zatının nuruna sığınyorum. Sen razı oluncaya kadar senin rızanı dilemeye devam edeceğim. Kötülükten sakınma iyiliğe güç yetirme sadece senin yardımınladır.¹⁴⁸³

١٤٨٤ - اللَّهُمَّ وَاقِئْهُ كَوَاقِبَ الْوَلِيدِ. ض

1484. Allahım! Aciz yavruları koruduğun gibi beni koru!¹⁴⁸⁴

¹⁴⁸² İbni Hibbân, III, 277; Taberânî, X, 191; Hâkim, I, 397; Heysemî, X, 179.

¹⁴⁸³ İbni Adî, VI, 111; Ziyâ, IX, 179; Heysemî, VI, 35.

¹⁴⁸⁴ Ebû Ya'lâ, IX, 296; Heysemî, X, 182.

۱۴۸۵- اللّٰهُمَّ كَمَا حَسَنْتَ خَلْقِي فَحَسِّنْ خُلُقِي. ح

1485. Allahım! Yaratılışımı güzel yaptığın gibi ahlakımı da güzelleştir!¹⁴⁸⁵

۱۴۸۶- اللّٰهُمَّ اخْفِظْنِي بِالْإِسْلَامِ قَانِئاً وَاخْفِظْنِي بِالْإِسْلَامِ قَاعِداً وَاخْفِظْنِي بِالْإِسْلَامِ رَاقِداً وَلَا تُشِمْتُ بِي عَدُوّاً وَلَا حَاسِداً اللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ كُلِّ خَيْرٍ خَزَائِنُهُ بِيَدِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ شَرٍّ خَزَائِنُهُ بِيَدِكَ. صَح

1486. Allahım! Beni İslam'la ayakta tut, müslümanca oturt, müslümanca uyut. Hiçbir düşman ve hasetçiyi bana güldürtme. Allahım! Hazineleleri senin elinde olan her çeşit hayrı senden ister, yine hazineleri senin elinden bulunan her türlü şerden de sana sığınırım.¹⁴⁸⁶

۱۴۸۷- اللّٰهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَلَا تَنْزِعْ مِنِّي صَالِحَ مَا أُعْطِيتَنِي. صَح

1487. Allahım! Göz açıp kapayınca kadar beni nefsimle bırakma, bana verdiğin güzel nimetleri de benden çekip alma!¹⁴⁸⁷

۱۴۸۸- اللّٰهُمَّ أَمْتِنْنِي بِسَمْعِي وَبَصَرِي حَتَّى تَجْعَلَ لِي الْوَارِثَ مِنِّي وَعَافِيَنِي فِي دِينِي وَفِي جَسَدِي وَأَنْصُرْنِي مِمَّنْ ظَلَمْنِي حَتَّى تُرِيَنِي فِيهِ ثَارِي اللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ نَفْسِي إِلَيْكَ وَفَوْضَتُ أَمْرِي إِلَيْكَ وَالْجَنَاتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ وَخَلِّتْ وَجْهِي إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَى مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ آمَنْتُ بِرَسُولِكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ وَبِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ. صَح

1488. Allahım! Sen bana varis oluncaya kadar kulağımdan ve gözümünden beni yararlandır, dinimde ve bedenimde bana afiyet ver, hakkımı alıncaya kadar zulmedene karşı bana yardım et. Allahım! Nefsimi sana teslim ediyorum, işimi sana havale ettim, sırtımı sana dayadım, yüzümü sadece sana çevirdim, senin azabından kurtuluş ve sığınma yalnızca senin merhametine sığınmakla olur. Ben senin gönderdiğin elçine ve indirdiğin kitabına iman ettim.¹⁴⁸⁸

¹⁴⁸⁵ Ahmed, I, 403, IV, 68, 155.

¹⁴⁸⁶ İbni Hibbân, III, 214.

¹⁴⁸⁷ Heysemî, X, 181.

¹⁴⁸⁸ Hâkîm, I, 532; Heysemî, X, 178; Müttekî, nr. 3828.

١٤٨٩ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَالْهَرَمِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ وَفِتْنَةِ الدَّجَالِ اللَّهُمَّ آتِ نَفْسِي تَقْوَاهَا وَزَكِّهَا أَنْتَ خَيْرُ مَنْ زَكَّاهَا أَنْتَ وَلِيُّهَا وَمَوْلَاهَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ وَمِنْ دَعْوَةٍ لَا يُسْتَجَابُ لَهَا. صح

1489. Allahım! Acizlikten, tembellikten, korkaklıktan, cimrilikten, ihtiyarlık düşkünlüğünden, kalp katılığından, gafletten, başkasına yük olmaktan, zilletten sana sığınırım. Yine fakirlikten, küfürden, fasıklıktan, günahkarlıktan, nifaktan, iki yüzlülüğünden, işitsinler ve görsünler diye amel işlemekten de sana sığınırım. Yine sağırlıktan, dilsizlikten, delilikten, cüz zamdan, alaca hastalığından ve kötü hastalıklardan da sana sığınırım.¹⁴⁸⁹

١٤٩٠ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ وَقَلْبٍ لَا يَخْشَعُ وَدُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ وَنَفْسٍ لَا تَشْبَعُ وَمِنْ الْجُوعِ فَإِنَّهُ يَبْسُ الضَّجِيعُ وَمِنْ الْخِيَانَةِ فَإِنَّهَا يَبْسُ الْبِطَانَةُ وَمِنْ الْكَسَلِ وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ وَمِنْ الْهَرَمِ وَأَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ وَمِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ قُلُوبًا أَوَّاهَةً مُخَبَّتَةً مُبِينَةً فِي سَبِيلِكَ اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ عَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَمُنْجِيَاتِ أَمْرِكَ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ. ض

1490. Allahım! Fayda vermeyen ilimden, korkmayan kalpten, kabul olurmeyen duadan, doymayan nefisten, kötü arkadaş olan açlıktan, en kötü sırdaş olan hıyanetten, tembellikten, cimrilikten, korkaklıktan, düşkün ihtiyarlıktan, sıkıntılı yaşlılıktan, Deccal'ın fitnesinden, kabir azabından, hayatın ve ölümün fitnesinden sana sığınırım. Allahım! Yalvarıp yakarıp yolda itaatkar olan sana yönelmiş bir kalp istiyoruz. Allahım! Herkesi kaplayan bağışlamayı, kurtarıcı emirlerini, her günahı selameti, her iyiliği kazanmayı, cenneti elde etmeyi ve cehennemden kurtulmayı istiyorum.¹⁴⁹⁰

¹⁴⁸⁹ Ahmed, III, 113, 117, 208, 214, IV, 371; Hâkim, I, 530; Heysemî, X, 143.

¹⁴⁹⁰ Ahmed, III, 255, 283; Hâkim, I, 104; Heysemî, X, 143.

١٤٩١ - اللَّهُمَّ اجْعَلْ أَوْسَعَ رِزْقِكَ عَلَيَّ عِنْدَ كَبَرِ سِنِّي وَانْقِطَاعِ عُمْرِي. ح

1491. Allahım! Bana rızkının genişliğini, yaşımın ilerlediği ve ömrümün bitmeye yakın olduğu zamanlarda kıl!¹⁴⁹¹

١٤٩٢ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعِقَّةَ وَالْعَاقِبَةَ فِي دُنْيَايَ وَدِينِي وَأَهْلِي وَمَالِي اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَتِي وَآمِنْ رَوْعَتِي وَاحْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أَغْتَالَ مِنْ تَخْتِي. ض

1492. Allahım! Senden dünyam, dinim, ailem ve malım hakkında iffet ve afiyet istiyorum. Allahım! Eksikliklerimi ört, korkumu gider. Önümden, arkamdan, sağımdan, solumdan ve üstümden beni muhafaza eyle! Alt tarafımdan farkında olmadan helake götürülmekten de sana sığınırım.¹⁴⁹²

١٤٩٣ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا يُبَاشِرُ قَلْبِي حَتَّى أَعْلَمَ أَنَّهُ لَا يُصِيبُنِي إِلَّا مَا كَتَبْتَ لِي وَرَضْنِي مِنَ الْمَعِيشَةِ بِمَا قَسَمْتَ لِي. ض

1493. Allahım! Senden kalbime yer edecek öyle bir iman istiyorum ki, onunla benim için yazdığından başka bir şeyin bana isabet etmeyeceğini bileyim. Ve yine senden öyle bir rıza istiyorum ki, onunla bana kısmet ettiği geçim kaynağından hoşnut olayım.¹⁴⁹³

١٤٩٤ - اللَّهُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ عَبْدَكَ وَخَلِيلَكَ وَدَعَا لِأَهْلِ مَكَّةَ بِالْبَرَكَةِ وَأَنَا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ أَذْعُوكَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ أَنْ تُبَارِكَ لَهُمْ فِي مَدَّهِمْ وَصَاعِهِمْ مِثْلَى مَا بَارَكْتَ لِأَهْلِ مَكَّةَ مَعَ الْبَرَكَةِ بَرَكَتَيْنِ. ص

1494. Allahım! İbrahim peygamber senin kulun ve dostun idi. O, Mekke halkı için sana bereketle dua etti. Ben Muhammed de senin ku-

¹⁴⁹¹ İbni Adî, I, 170; Hâkim, I, 542; Heysemî, X, 182.

¹⁴⁹² Müttekî, nr. 3683.

¹⁴⁹³ Müttekî, nr. 3657; Zebîdî, İthâf, IV, 358, V, 71.

lun ve resulünüm. Senden Mekke ahalisi için verdiğin bereketin iki katı, Medine halkının müd ve sa'larına bereket vermeni istiyorum.¹⁴⁹⁴

۱۴۹۵ - اللَّهُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ مَكَّةَ فَجَعَلَهَا حَرَمًا وَإِنِّي حَرَّمْتُ الْمَدِينَةَ حَرَامًا مَا بَيْنَ مَازِمِهَا أَنْ لَا يُرَاقَ فِيهَا دَمٌ وَلَا يُحْمَلَ فِيهَا سِلَاحٌ لِقِتَالٍ وَلَا يُخْبَطُ فِيهَا شَجَرَةٌ إِلَّا لِعَلْفٍ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي مَدَنَّا اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَعَ الْبَرَكَةِ بَرَكَتَيْنِ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا مِنْ الْمَدِينَةِ شُعْبٌ وَلَا نَقَبٌ إِلَّا عَلَيْهِ مَلَكَانِ يَخْرُسَانِهَا حَتَّى تَقْدُمُوا إِلَيْهَا.

1495. Allahım! İbrahim Mekke'yi haram kılıp hârem kıldı; ben de Medine'yi iki dağı arasıyla harem kılıyorum. Orada kan akıtılmayacak, savaş için silah taşınmayacak, hayvan besleme gayesi dışında ağaç kesilmeyecek. Allahım! Bizim için Medine'mizi mübarek eyle. Allahım! Sa' ölçümüne bereket ver. Allahım! Müd ile olan ölçümüne ihsan et! Allahım! Her bereketin yanına iki bereket ver. Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, Medine'de hiçbir tepe ve hiçbir dere yoktur ki, iki melek bulunup siz geri dönünceye kadar onu korumuş olmasınlar.¹⁴⁹⁵

۱۴۹۶ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَالِ وَالْهَرَمِ وَالْمَأْتَمِ وَالْمَغْرَمِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْغِنَى وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْفَقْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ اللَّهُمَّ اغْسِلْ عَنِّي خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالتَّلَجِ وَالْبَرْدِ وَنَقِّ قَلْبِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُنْقَى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ وَبَاعِذْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعِذْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ. صَح

1496. Allahım! Tembellikten, ihtiyarlık düşkünlüğünden, günah işlemekten, borçlanmaktan, kabir fitnesinden ve kabir azabından, cehennem fitnesi ile cehennem azabından ve zenginliğin fitnesinin şerrinden sana sığınırım. Fakirlik fitnesinden de sana sığınıyorum. Mesih-i Dec-

¹⁴⁹⁴ Buhârî, Kebîr, VI, 481; Münziri, II, 225; Müttekî, nr. 34812, 38130.

¹⁴⁹⁵ Ahmed, III, 149; Beyhakî, V, 197, 201; Müttekî, nr. 34811.

cal'ın fitnesinden de sana sığınırım. Allahım! Günahlarımı su, kar ve dolu ile yıka, beyaz elbise kirlerden temizlendiği gibi kalbimi günahlardan temizle, doğu ile batıyı birbirinden uzaklaştırdığın gibi benimle ve günahlarımın arasını da öylece uzaklaştır.¹⁴⁹⁶

١٤٩٧- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرٍ مَا سَأَلْتُ بِهِ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَازَ بِهِ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَأَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ كُلَّ قَضَاءٍ قَضَيْتَهُ لِي خَيْرًا. صح

1497. Allahım! Şu anda ve ileride gelecek olan, bildiğim ve bilmediğim bütün hayırları senden isterim. Şu anda ve ileride gelecek olan, bildiğim ve bilmediğim bütün şerlerden de sana sığınırım. Allahım! Senin kulun ve peygamberinin dilediği hayırları senden ister, kulun ve peygamberinin sana sığındığı şerlerden de sana sığınırım. Allahım! Senden cenneti ve ona yaklaştıracak her türlü söz ve davranışı diler, cehennemden ve ona yaklaştıracak her türlü söz ve davranıştan da sana sığınırım. Benim için takdir ettiğin bütün hükümleri hayırlı kılmanı yine senden isterim.¹⁴⁹⁷

١٤٩٨- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الطَّاهِرِ الطَّيِّبِ الْمُبَارَكِ الْأَحَبِّ إِلَيْكَ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَبْتَ وَإِذَا سُئِلَ بِهِ أُعْطِيَ وَإِذَا اسْتُرْحِمْتَ بِهِ رَحِمْتَ وَإِذَا اسْتَفْرَجْتَ بِهِ فَرَجْتَ. صح

1498. Allahım! Temiz, pak, mübarek, sana en sevimli, vesile ediniyerek sana dua edildiğinde kabul ettiğin, bir şey istendiği zaman verdiğin, merhamet istendiğinde merhamet ettiğin, musibet ve sıkıntıların kalkması istendiğinde kaldırdığın ismin hürmetine senden isterim.¹⁴⁹⁸

¹⁴⁹⁶ Ahmed, II, 185, 186, III, 179, 201, 205; Heysemî, X, 143.

¹⁴⁹⁷ Ahmed, VI, 147; Hâkim, I, 521; Müttekî, nr. 3610, 3623.

¹⁴⁹⁸ Münziri, II, 487; Müttekî, nr. 3684, 3760.

١٤٩٩- اللَّهُمَّ مَنْ آمَنَ بِي وَصَدَّقَنِي وَعَلِمَ أَنَّ مَا جِئْتُ بِهِ هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَقِلَّ مَالَهُ وَوَلَدَهُ وَحَبَّبَ إِلَيْهِ لِقَاءَكَ وَعَجَّلْ لَهُ الْقَضَاءَ وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِي وَلَمْ يُصَدِّقَنِي وَلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ مَا جِئْتُ بِهِ هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَكْثِرْ مَالَهُ وَوَلَدَهُ وَطَوِّلْ عُمُرَهُ. ح

1499. Allahım! Kim bana iman ederek beni tasdik etmiş ve senin katından getirdiğim şeylerin hak olduğunu bilmişse onun malını ve çocukluğunu az eyle, sana kavuşmayı ona sevdire ve ölümünü de acil kıl. Kim de bana iman etmez, getirdiğim şeyleri doğrulamaz ve senin katından getirdiklerimin de hak olduğunu bilmezse onun da malını, çocukluğunu çoğalt ve ömrünü de uzun et!¹⁴⁹⁹

١٥٠٠- اللَّهُمَّ مَنْ آمَنَ بِكَ وَشَهِدَ أَنِّي رَسُولُكَ فَحَبَّبَ إِلَيْهِ لِقَاءَكَ وَسَهَّلَ عَلَيْهِ قَضَاءَكَ وَأَقِلَّ لَهُ مِنَ الدُّنْيَا وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِكَ وَشَهِدَ أَنِّي رَسُولُكَ فَلَا تُحَبِّبْ إِلَيْهِ لِقَاءَكَ وَلَا تُسَهِّلْ عَلَيْهِ قَضَاءَكَ وَكَثِّرْ لَهُ مِنَ الدُّنْيَا. ح

1500. Allahım! Sana inanana, benim senin elçin olduğuma şahitlik yapan sana karşılaşmayı sevdire, ona kazanı kolay kıl, dünyalığını azalt. Sana inanmayan, benim risaletimi tasdik etmeyen kişiye de sana karşılaşmayı sevdirmeye. Ona kazanı kolay kılma ve onun dünyalığını artır.¹⁵⁰⁰

١٥٠١- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الْأَمْرِ وَأَسْأَلُكَ عَزِيمَةَ الرُّشْدِ وَأَسْأَلُكَ شُكْرَ نِعْمَتِكَ وَحُسْنَ عِبَادَتِكَ وَأَسْأَلُكَ لِسَانًا صَادِقًا وَقَلْبًا سَلِيمًا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ وَأَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ مِمَّا تَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ. ض

1501. Allahım! Senden dinde sebat, doğru yolda kararlılık isterim. Nimetine şükretmeyi ve güzelce sana ibadet etmeyi dilerim. Yine sende doğru bir dil, selim bir kalp isterim. Bildiğin günahların şerrinden sana sığınır, bildiğin şeylerin hayrını da senden dilerim. Bildiğin şeylerde senden bağışlanma isterim. Şüphesiz sen gaybları bilensin.¹⁵⁰¹

¹⁴⁹⁹ Münzirî, II, 335; Müttekî, nr. 17103; Aclûnî, I, 218.

¹⁵⁰⁰ Taberânî, XVIII, 313; Heysemî, X, 286; Müttekî, nr. 6096.

¹⁵⁰¹ İbni Ebî Şeybe, VI, 46; Ahmed, IV, 123; Taberânî, VII, 279.

۱۵۰۲- اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ وَبِكَ خَاصَمْتُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُضِلَّنِي أَنْتَ الْحَيُّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَالْجِنُّ وَالْإِنْسُ يَمُوتُونَ. صح

1502. Allahım! Yalnız sana teslim oldum, yalnız sana iman ettim. Sadece sana tevekkül ettim, yüzümü yalnız sana çevirdim. Senin yolunda, senin yardımınla düşmanlarıma karşı koyuyorum. Allahım! Senden başka ilah yoktur, beni saptırmadan yalnız senin izzetine sığınıyorum. Sen hiç ölmeyen dirisin, cinler ve insanlar ise ölürlər.¹⁵⁰²

۱۵۰۳- اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَالَّذِي نَقُولُ وَخَيْرًا مِمَّا نَقُولُ اللَّهُمَّ لَكَ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَخْيَايَ وَمَمَاتِي وَإِلَيْكَ مَا بِي وَلَكَ رَبِّ تَرَانِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَوَسْوَاسَةِ الصَّدْرِ وَشَتَاتِ الْأَمْرِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَجِيءُ بِهِ الرِّيحُ. ض

1503. Allahım! Bizim bizim söylediğimizden daha hayırlı bir hamdla sana hamdederiz. Allahım! Namazım tüm ibadetlerim hayatım ve ölümüm senin içindir. Dönüşüm sanadır. Her türlü varlığım senindir. Allahım! Kabir azabından, kalbimin vesvesesinden, işlerimin dağınıklığından sana sığınırım. Allahım! Rüzgarın getireceği afetlerin şerrinden de sana sığınırım.¹⁵⁰³

۱۵۰۴- اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي جَسَدِي وَعَافِنِي فِي بَصَرِي وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنِّي لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْخَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. ح

1504. Allahım! Vücudumu, gözümü ve son nefesime kadar beni afiyette kıl! Her türlü ikram sahibi, ceza vermede acele etmeyen Allah'dan başka ilah yoktur. Büyük Arş'ın sahibi olan Allah'ı tenzih ederim. Eksiksiz tüm övgüler, alemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur.¹⁵⁰⁴

¹⁵⁰² Ahmed, I, 302; İbni Hibbân, III, 180; Deylemî, I, 444.

¹⁵⁰³ Tirmizî, Daavât 87; Müttekî, nr. 3637, 12564; Zebidî, İthâf, IV, 374.

¹⁵⁰⁴ Tirmizî, Daavât 67; İbni Adî, II, 810; Hâkim, I, 530; Hatîb, II, 137.

١٥٠٥- اللَّهُمَّ اَقِمْ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا يَحُولُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ جَنَّتِكَ وَمِنْ الْيَقِينِ مَا تُهَوِّنُ بِهِ عَلَيْنَا مُصِيبَاتِ الدُّنْيَا وَمَتِّعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقُوتِنَا مَا أَحْيَيْتَنَا وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا وَاجْعَلْ ثَأْرَنَا عَلَى مَنْ ظَلَمْنَا وَانصُرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمًّا وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا. ح

1505. Allahım! Bize bizimle sana isyan sayılacak şeyler arasında perde olacak korkunu, bizi cennetine kavuşturacak taatini, bize dünya musibetlerini bizden hafifletecek kuvvetli imanı nasib eyle! Allahım! Hayatta bıraktığın sürece kulağımızdan, gözümüzden ve gücümüzden bizi faydalandır. Bunları son anımıza kadar bizden alma, bize zulmedenlerden intikamımızı al, bize düşmanlık edenlere karşı bize yardım et, bize dini musibet verme, dünyayı, bizim en büyük kaygımız ve ilminizin son hedefi yapma, bize acımayanları başımıza musallat etme!¹⁵⁰⁵

١٥٠٧- اللَّهُمَّ انْقَعِبِي بِمَا عَلَّمْتَنِي وَعَلَّمْنِي مَا يَنْقَعِبِي وَزِدْنِي عِلْمًا الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ حَالِ أَهْلِ النَّارِ. ح

1506. Allahım! Bana öğrettiğinle beni faydalandır, bana fayda verecek şeyi bana öğret, ilmimi arttır! Her halü karda Allah'a hamd olsun. Cehennem ehlinin halinden de Allah'a sığınırım.¹⁵⁰⁶

١٥٠٧- اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَكْثَرُ شُكْرَكَ وَأَكْثَرُ ذِكْرَكَ وَأَتَّبِعْ نَصِيحَتَكَ وَأَحْفَظْ وَصِيَّتَكَ. ض

1507. Allahım! Beni şükrünü çok, zikrini çok yapan, nasihatine uyan ve tavsiyelerini gözetenlerden eyle!¹⁵⁰⁷

¹⁵⁰⁵ Hâkim, I, 528; Müttekî, nr. 3615; Aclûnî, I, 221.

¹⁵⁰⁶ Hâkim, I, 510; Heysemî, X, 181; Müttekî, nr. 3638, 3788.

¹⁵⁰⁷ Ahmed, II, 311, 477; Heysemî, X, 172; Müttekî, nr. 3639.

۱۵۰۸- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ إِنِّي تَوَجَّهْتُ
بِكَ إِلَى رَبِّي فِي حَاجَتِي هَذِهِ لِتُقْضَى لِي اللَّهُمَّ فَشَفِّعْهُ فِيَّ. صح

1508. Allahım! Rahmet peygamberi resülün Muhammed ile senden istiyor ve sana yöneliyorum. Bir ihtiyacımın giderilmesi konusunda rabbime yöneliyorum. Allahım! O peygamberini bana şefaathçi kıl.¹⁵⁰⁸

۱۵۰۹- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ سَمْعِي وَمِنْ شَرِّ بَصَرِي وَمِنْ شَرِّ لِسَانِي وَمِنْ
شَرِّ قَلْبِي وَمِنْ شَرِّ مَنِيِّ. ح

1509. Allahım! Kulağımın şerrinden, gözümün şerrinden, dilimin şerrinden, kalbimin şerrinden ve şehvetimin şerrinden de sana sığınırım.¹⁵⁰⁹

۱۵۱۰- اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي اللَّهُمَّ إِنِّي
أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. صح

1510. Allahım! Bedenime, kulağıma, gözüme afiyet ver. Allahım! Küfür ve fakirlikten sana sığınırım. Allahım! Kabir azabından da sana sığınırım. Senden başka ilah yoktur.¹⁵¹⁰

۱۵۱۱- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عَيْشَةً نَقِيَّةً وَمَوْتًا سَوِيَّةً وَمَرَدًّا غَيْرَ مَخْزٍ وَلَا فَاضِحٍ. صح

1511. Allahım! Senden temiz bir hayat, normal bir ölüm ve beni rezil rüsvay etmeyen bir ahiret yolculuğu isterim.¹⁵¹¹

۱۵۱۲- اللَّهُمَّ إِنَّ قُلُوبَنَا وَجَوَارِحَنَا بِيَدِكَ لَمْ تَمْلِكْنَا مِنْهَا شَيْئًا فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ بِنَا
فَكُنْ أَنْتَ وَلِيُّنَا. ض

1512. Allahım! Kalplerimiz ve organlarımız senin elindedir, onları bize bırakma! Onları bize bırakırsan da sen bizim velimiz ol!¹⁵¹²

¹⁵⁰⁸ Tirmizî, Daavât 119; İbnü's-Sünnî, s. 622; Münziri, I, 473.

¹⁵⁰⁹ Ahmed, III, 429; Hâkim, I, 532; Müttekî, nr. 3641, 3711.

¹⁵¹⁰ İbni Ebî Şeybe, X, 206; İbnü's-Sünnî, s. 67; Müttekî, nr. 3642.

¹⁵¹¹ Ahmed, IV, 381; Hâkim, I, 541; Heysemî, X, 179.

¹⁵¹² Müttekî, nr. 3644, 3807.

۱۵۱۳- اللّٰهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُوراً وَفِي لِسَانِي نُوراً وَفِي بَصَرِي نُوراً وَفِي سَمْعِي نُوراً وَعَنْ يَمِينِي نُوراً وَعَنْ يَسَارِي نُوراً وَمِنْ فَوْقِي نُوراً وَمِنْ تَحْتِي نُوراً وَمِنْ أَمَامِي نُوراً وَمِنْ خَلْفِي نُوراً وَاجْعَلْ لِي فِي نَفْسِي نُوراً وَأَعْظِمْ لِي نُوراً. صح

1513. Allahım! Kalbime, dilime, gözüme, kulağıma nur ver. Sağımı, solumu, üstümü, altımı, önümü, arkamı ve nefsimi nurlandır ve nurumu artır!¹⁵¹³

۱۵۱۴- اللّٰهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي وَاجْعَلْ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ وَاجْعَلِ الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ. صح

1514. Allahum! İşlerimin muhafızı olan dinimi, geçim sebebim olan dünyamı ve varacağım yer olan ahiretimi benim için yoluna koy. Hayatımı her hayrı arttırmaya, ölümümü de her kötülükten kurtulup rahat olmaya vesile kıl!¹⁵¹⁴

۱۵۱۵- اللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتَّقَى وَالْعِفَافَ وَالْغِنَى. صح

1515. Allahım! Senden hidayet, takva, tok gözlülük ve zenginlik isterim.¹⁵¹⁵

۱۵۱۶- اللّٰهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَتِي وَآمِنْ رَوْعَتِي وَأَقْضِ عَنِّي دَيْنِي. ض

1516. Allahım! Ayıplarımı ört, korkularımı gider, borcumu öde!¹⁵¹⁶

۱۵۱۷- اللّٰهُمَّ اجْعَلْ حُبَّكَ أَحَبَّ الْأَشْيَاءِ إِلَيَّ وَاجْعَلْ خَشْيَتَكَ أَخْوَفَ الْأَشْيَاءِ عِنْدِي وَأَقْطَعْ عَنِّي حَاجَاتِ الدُّنْيَا بِالشُّوقِ إِلَى لِقَائِكَ وَإِذَا أَقْرَزْتَ أَعْيُنَ أَهْلِ الدُّنْيَا مِنْ دُنْيَاهُمْ فَأَقْرِزْ عَيْنِي مِنْ عِبَادَتِكَ. ض

¹⁵¹³ Ahmed, I, 284, 343; Nesâî, Tatbîk 63.

¹⁵¹⁴ Deylemî, I, 474.

¹⁵¹⁵ Müslim, Zikir 72; Tirmizî, Daavât 72; İbni Mâce, Duâ 2.

¹⁵¹⁶ Taberânî, IV, 81; Heysemî, X, 180.

1517. Allahım! Sevgini bana en sevimli şey kıl, korkunu benim için en çok korkulan şey eyle! Sana kavuşmaya olan iştiaqla dünyaya olan ihtiyaç bağlarımı kopar. Dünya ehlinin gözünü dünyalarıyla aydınlatığın gibi, benim gözümü de ibadetinle aydınlat.¹⁵¹⁷

۱۵۱۸- اللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ الْاَعْمٰیْنِ السَّیْلِ وَالْبَعْرِ الصَّوْوَْلِ. ض

1518. Allahım! İki körün şerrinden sana sığınırım. Onlar da sel ve hırçın devedir.¹⁵¹⁸

۱۵۱۹- اللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ الصَّحَّةَ وَالْعِفَّةَ وَالْاَمَانَةَ وَحُسْنَ الْخُلُقِ وَالرِّضَا بِالْقَدْرِ. ض

1519. Allahım! Senden sıhhat, iffet, emanet, güzel ahlak ve kadere rıza isterim.¹⁵¹⁹

۱۵۲۰- اللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ يَوْمِ السَّوْءِ وَمِنْ لَّيْلَةِ السَّوْءِ وَمِنْ سَاعَةِ السَّوْءِ وَمِنْ صَاحِبِ السَّوْءِ وَمِنْ جَارِ السَّوْءِ فِيْ دَارِ الْمَقَامَةِ. ح

1520. Allahım! İkamet diyarında kötü günden, kötü geceden, kötü zamandan, kötü arkadaştan ve kötü komşudan sana sığınırım.¹⁵²⁰

۱۵۲۱- اللّٰهُمَّ اَعُوْذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوْبَتِكَ وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْكَ لَا اُخْصِيْ ثَنَاءً عَلَيْكَ اَنْتَ كَمَا اُثْنَيْتَ عَلٰی نَفْسِكَ. ص

1521. Allahım! Gazabından rızana, cezandan affına, azabından rahmetine sığınırım. Senin övgünü saymakla bitirememem, sen zatını övdüğün gibisin.¹⁵²¹

۱۵۲۲- اللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ شُكْرًا وَلَكَ الْمَنُّ فَضْلًا. ض

1522. Allahım! Şükür olarak hamd sana, lütuf olarak da minnet sanadır.¹⁵²²

¹⁵¹⁷ Ebû Nuaym, VIII, 282.

¹⁵¹⁸ Taberânî, XXIV, 344; Heysemî, X, 144.

¹⁵¹⁹ Hennâd, I, 256; Beyhakî, Şuab, VI, 364; Deylemî, I, 456; Heysemî, X, 173.

¹⁵²⁰ Taberânî, XVII, 294; Deylemî, I, 461; Heysemî, X, 144.

¹⁵²¹ Ahmed, VI, 201; İbnî Huzeyme, I, 335; Beyhakî, I, 127.

¹⁵²² Taberânî, XIX, 144; Beyhakî, Şuab, IV, 95; Heysemî, IV, 185.

۱۵۲۳- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ التَّوْفِيقَ لِمَحَابِّكَ مِنَ الْأَعْمَالِ وَصِدْقَ التَّوَكُّلِ عَلَيْكَ وَحُسْنَ الظَّنِّ بِكَ. ض

1523. Allahım! Senden sevdiğin amellerde başarıyı, sana samimi tevekkül etmeyi ve hüsn-i zan beslemeyi isterim.¹⁵²³

۱۵۲۴- اللَّهُمَّ افْتَحْ مَسَامِعَ قَلْبِي لِذِكْرِكَ وَارْزُقْنِي طَاعَتَكَ وَطَاعَةَ رَسُولِكَ وَعَمَلًا بِكِتَابِكَ. ض

1524. Allahım! Kulaklarımı zikrine aç, sana taatı, resulüne itaati ve kitabınla ameli bana nasib et.¹⁵²⁴

۱۵۲۵- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ صِحَّةً فِي إِيْمَانٍ وَإِيْمَانًا فِي حُسْنِ خُلُقٍ وَنَجَاحًا يَتَّبِعُهُ فَلَاحٌ وَرَحْمَةٌ مِنْكَ وَعَافِيَةٌ وَمَغْفِرَةٌ مِنْكَ وَرِضْوَانًا. ح

1525. Allahım! Senden iman içinde bir sıhhat, güzel ahlak içinde bir iman, neticesinin kurtuluş olacağı bir başarı, senden gelecek bir rahmet, afiyet, bağışlanma ve hoşnutluk dilerim.¹⁵²⁵

۱۵۲۶- اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَخْشَاكَ حَتَّى كَأَنِّي أُرَاكَ وَأَسْعِدْنِي بِتَقْوَاكَ وَلَا تَشْقِنِي بِمَغْصِيَّتِكَ وَخِزْ لِي فِي قَضَائِكَ وَبَارِكْ لِي فِي قَدْرِكَ حَتَّى لَا أَحِبَّ تَعْجِيلَ مَا أَخَّرْتَ وَلَا تَأْخِيرَ مَا عَجَّلْتَ وَاجْعَلْ غِنَايَ فِي نَفْسِي وَأَمْتِعْنِي بِسَمْعِي وَبَصَرِي وَاجْعَلْهُمَا الْوَارِثَ مِنِّي وَانصُرْنِي عَلَى مَنْ ظَلَمَنِي وَأَرِنِي فِيهِ ثَأْرِي وَأَقِرْ بِدَلِكِ غَيْبِي. ض

1526. Allahım! Beni seni görüyormuşcasına senden korkan kıl, takvanla beni mesud eyle, sana itaatsızlıkla beni talihsiz eyleme, iki hükümden en hayırlısını benim için tercih et, benim için takdir ettiğini mübarek kıl. Öyle ki, geciktirdiğin şeyin acele gelmesini, acele getirdiğin şeyin de gecikmesini istemeyeyim. Zenginliğimi gönlüme koy, kulağım

¹⁵²³ Hakîm, I, 317; Ebû Nuaym, VIII, 224.

¹⁵²⁴ Heysemî, X, 182; Müttekî, nr. 3655, 5051.

¹⁵²⁵ Heysemî, X, 174; Müttekî, nr. 3656, 3842.

ve gözümden beni faydalandır, onları son anıma kadar benden alma, bana zulmedene karşı bana yardım et, ondan hakkımı aldığını bana göster ve beni bununla sevindir.¹⁵²⁶

۱۵۲۷- اللَّهُمَّ الطُّفَّ بِي فِي تَنْبِيسِ كُلِّ عَسِيرٍ فَإِنَّ تَنْبِيسَ كُلِّ عَسِيرٍ عَلَيْكَ يَسِيرٌ
وَأَسْأَلُكَ الْيُسْرَ وَالْمُعَافَاةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. ض

1527. Allahım! Her zorluğu kolaylaştırmakla bana lütufta bulun. Zira her güçlüğü kolaylaştırmak sana kolaydır. Senden kolaylık, dünya ve ahirette afiyet isterim.¹⁵²⁷

۱۵۲۸- اللَّهُمَّ اغْفُ عَنِّي فَإِنَّكَ عَفْوٌ كَرِيمٌ. ض

1528. Allahım! Beni affet, zira sen affedicisin, kerimsin.¹⁵²⁸

۱۵۲۹- اللَّهُمَّ طَهِّرْ قَلْبِي مِنَ النَّفَاقِ وَعَمَلِي مِنَ الرِّيَاءِ وَلِسَانِي مِنَ الْكَذِبِ وَعَيْنِي
مِنَ الْخِيَانَةِ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ حَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ. ض

1529. Allahım! Kalbimi nifaktan, amelimi gösterişten, dilimi yalandan, gözümü hıyanetten temizle. Şüphesiz sen gözlerin hain bakışlarını ve kalplerin içinde sakladıklarını bilirsin.¹⁵²⁹

۱۵۳۰- اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي عَيْنَيْنِ هَطَّالَتَيْنِ تَسْفِيَانِ الْقَلْبَ بِدُرُوفِ الدَّمُوعِ مِنْ خَشْيَتِكَ
قَبْلَ أَنْ تَكُونَ الدَّمُوعُ دَمًا وَالْأَضْرَاسُ جَمْرًا. ح

1530. Allahım! Bana ağlayan iki göz ver. Onlar, yaş yerine kan akıtmadan ve dişler köz olmadan önce senin korkundan yaşlar akıtmakla rahatlasın.¹⁵³⁰

۱۵۳۱- اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي قُدْرَتِكَ وَأَذْخِلْنِي فِي رَحْمَتِكَ وَأَقْضِ أَجَلِي فِي طَاعَتِكَ
وَاخْتِمْ لِي بِخَيْرِ عَمَلٍ وَاجْعَلْ ثَوَابَهُ الْجَنَّةَ. ح

¹⁵²⁶ Heysemî, X, 178; Müttekî, nr. 3517.

¹⁵²⁷ Taberânî, Evsat, II, 61; Heysemî, X, 182.

¹⁵²⁸ Müttekî, nr. 3659, 3907; Aclûnî, I, 219.

¹⁵²⁹ Hafîb, V, 268; Müttekî, nr. 3660.

¹⁵³⁰ İbnü'l-Mübârek, s. 165; Ebû Nuaym, II, 196; Müttekî, nr. 3661.

1531. Allahım! Kudretinle bana afiyet ver, beni rahmetine garket, ömrümü ibadetler içinde geçirt, onu en hayırlı amelimle noktala ve bunun mükafatını cennet eyle.¹⁵³¹

١٥٣٢ - اللَّهُمَّ اغْنِنِي بِالْعِلْمِ وَزَيَّنِّي بِالْحِلْمِ وَأَكْرِمْنِي بِالتَّقْوَى وَجَمِّلْنِي بِالْعَافِيَةِ. ح

1532. Allahım! Beni ilimle zengin kıl, hilimle süsle, takva ile şeref-
lendir ve afiyetle beni güzelleştir.¹⁵³²

١٥٣٣ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ وَرَحْمَتِكَ فَإِنَّهُ لَا يَمْلِكُهَا إِلَّا أَنْتَ. ح

1533. Allahım! Senden fazlını ve rahmetini isterim. Şüphesiz bunlar sadece senin elindedir.¹⁵³³

١٥٣٤ - اللَّهُمَّ حَاجَةٌ لَا رِبَاءَ فِيهَا وَلَا سُمْعَةً. ض

1534. Allahım! Senden içinde riya ve gösteriş olmayan bir hac isterim.¹⁵³⁴

١٥٣٥ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ خَلِيلٍ مَآكِرٍ عَيْنَاهُ تَرِيَانِي وَقَلْبُهُ يَزْعَانِي إِنْ رَأَى حَسَنَةً دَفَنَهَا وَإِنْ رَأَى سَيِّئَةً أَذَاعَهَا. ح

1535. Allahım! Gözleri beni gören, kalbi beni denetleyen, bir iyili-
gimi gördüğünde örtbas eden, bir kötülüğümü gördüğünde ise onu
etrafa yayan hilekar dosttan sana sığınırım.¹⁵³⁵

١٥٣٦ - اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَخَطَايَايَ كُلَّهَا اللَّهُمَّ أَنْعِشْنِي وَاجْبُرْنِي وَاهْدِنِي

لِصَالِحِ الْأَعْمَالِ وَالْأَخْلَاقِ فَإِنَّهُ لَا يَهْدِي لِصَالِحِهَا وَلَا يَصْرِفُ سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ. ح

1536. Allahım! Günah ve hatalarımın tamamını bağışla, beni yücelt,
yaralarımı sar, bana güzel amel ve huyların yolunu göster. Senden başka
bunların yolunu gösteren, kötü olanlarını insanlardan çeviren kimse
yoktur.¹⁵³⁶

¹⁵³¹ Hâkim, IV, 534; Müttekî, nr. 3662, 3758.

¹⁵³² Müttekî, nr. 3663, 3757; Zebîdî, İthâf, VIII, 28.

¹⁵³³ Ahmed, III, 497; Beyhakî, II, 441; Heysemî, X, 159.

¹⁵³⁴ İbni Sad, II, 27; Ukaylî, II, 8; Ebû Nuaym, III, 54; Müttekî, nr. 3665.

¹⁵³⁵ Hennâd, II, 645.

¹⁵³⁶ Taberânî, VIII, 200; Heysemî, X, 112.

١٥٣٧- اللَّهُمَّ بِعِلْمِكَ الْغَيْبِ وَقُدْرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ أَخْبِنِي مَا عَلِمْتَ الْحَيَاةَ خَيْرًا لِي وَتَوَفَّنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاةَ خَيْرًا لِي اللَّهُمَّ وَأَسْأَلُكَ خَشْيَتَكَ فِي الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَأَسْأَلُكَ كَلِمَةَ الْحَقِّ فِي الرِّضَا وَالْقَضْبِ وَأَسْأَلُكَ الْقَصْدَ فِي الْفَقْرِ وَالْغِنَى وَأَسْأَلُكَ نَعِيمًا لَا يَنْقُذُ وَأَسْأَلُكَ قُرَّةَ عَيْنٍ لَا تَنْقُطُ وَأَسْأَلُكَ الرِّضَاءَ بَعْدَ الْقَضَاءِ وَأَسْأَلُكَ بَرْدَ الْغَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ وَأَسْأَلُكَ لَذَّةَ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ وَالشُّوقَ إِلَى لِقَائِكَ فِي غَيْرِ ضَرَاءٍ مُضِرَّةٍ وَلَا فِتْنَةٍ مُضِلَّةٍ اللَّهُمَّ زَيِّنَا بِرَبِّتِهِ الْإِيمَانَ وَاجْعَلْنَا هَذَاهُ مُهْتَدِينَ.

1537. Allahım! Gayba dair ilmin ve bütün yaratıklar üzerindeki kudretinle hayatı benim için hayırlı gördüğün sürece beni yaşat, ölümü benim için hayırlı gördüğünde de benim canımı al. Allahım! Gizlide de açıkta da senden korkmayı diler, rıza halinde de öfkeliyken de ihlaslı söz söylemeyi senden isterim. Fakirlikte de zenginlikte de tutumlu olmayı senden diler, yine senden tükenmeyen bir nimet, bitmeyen bir sevinç isterim. Kazana rıza göstermeyi senden diler, ölümden sonra da rahat bir hayat isterim. Cemaline bakma lezzetini, ziyan verici bir zarara ve şaşırtıcı bir fitneye uğramadan sana kavuşma aşkını da senden isterim. Allahım! Bizi iman süsüyle süsle, bizi kendileri hidayette olup başkalarına da hidayet yollarını gösterenler eyle.¹⁵³⁷

١٥٣٨- اللَّهُمَّ رَبِّ جِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ حَرِّ النَّارِ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ. ح

1538. Ey Cibril, Mikail ve İsrail'in rabbi olan Allahım! Cehennemin ateşinden ve kabir azabından sana sığınırım.¹⁵³⁸

١٥٣٩- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدِّينِ وَغَلَبَةِ الْعُدُوِّ وَشِمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ. ح

1539. Allahım! Borç altında ezilmekten, düşmanın galip gelmesinden ve muhaliflerin bana gölmesinden sana sığınırım.¹⁵³⁹

¹⁵³⁷ İbni Ebî Şeybe, VI, 44; Ahmed, IV, 264; Hâkim, I, 705.

¹⁵³⁸ Ahmed, VI, 61; Taberânî, Evsat, IV, 156; Heysemî, X, 110.

١٥٤٠ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الْعَدُوِّ وَمِنْ بَوَارِ الْأَيِّمِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ.

1540. Allahım! Borç altında ezilmekten, düşmanın galip gelmesinden, dula rağbet edilmemesinden ve Mesih Deccal'n şerrine uğramaktan sana sığınırım.¹⁵⁴⁰

١٥٤١ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَلْمِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ التَّرْدَى وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْغَرَقِ وَالْحَرِيقِ وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ يَتَخَبَّطَنِي الشَّيْطَانُ عِنْدَ الْمَوْتِ وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أَمُوتَ فِي سَبِيلِكَ مُذْبِرًا وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أَمُوتَ لَدِيغًا.

1541. Allahım! Yüksek yerden düşmekten, yıkık altında kalmaktan, boğulmaktan ve yanmaktan sana sığınırım. Ölüm anında şeytanın sırtını yere getirmesinden, senin yolunda mücadele ederken sırt dönüp kaçarak ölmekten, yılan ve akreb gibi bir hayvan ısırmasıyla hayata veda etmekten de sana sığınırım.¹⁵⁴¹

١٥٤٢ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَاسْمِكَ الْعَظِيمِ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ. ض

1542. Allahım! Kerim zatın ve ism-i azimin hürmetine küfür ve fakirlikten sana sığınırım.¹⁵⁴²

١٥٤٣ - اللَّهُمَّ لَا يُذَكِّرُنِي زَمَانٌ وَلَا تَذَكِّرُونَا زَمَانًا لَا يُتَّبَعُ فِيهِ الْعَلِيمُ وَلَا يُسْتَحْيَا فِيهِ مِنَ الْخَلِيمِ قُلُوبُهُمْ قُلُوبُ الْأَعَاجِمِ وَالسِّتُّهُمْ أَلْسِنَةُ الْعَرَبِ. ض

1543. Allahım! Alimlere uyulmadığı, ağır başlı kimselerden utanılmadığı, insanların dilleri güzel sözler söylediği halde, kalpleri hayvan kalbi gibi olan bir zamana erişmeyeyim.¹⁵⁴³

¹⁵³⁹ Ahmed, II, 173; Hâkim, I, 713.

¹⁵⁴⁰ Taberânî, XI, 323; Hatîb, XII, 450; Deylemî, I, 461; Heysemî, X, 143.

¹⁵⁴¹ Ahmed, III, 427; Taberânî, XIX, 170.

¹⁵⁴² Heysemî, X, 143.

¹⁵⁴³ Ahmed, V, 340; Ruyânî, II, 234; Hâkim, IV, 555; Heysemî, I, 183

١٥٤٤ - اللَّهُمَّ ارْحَمْ خُلَفَائِي الَّذِينَ يَأْتُونَ مِنْ بَعْدِي الَّذِينَ يَزُوُونَ أَحَادِيثِي وَسُنَنِي وَيُعَلِّمُونَهَا النَّاسَ. ض

1544. Allahım! Benden sonra gelip de hadislerimi ve sünnetlerimi başkalarına nakleden ve onları insanlara öğretene halifelerime merhamet eyle.¹⁵⁴⁴

١٥٤٥ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ النَّسَاءِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ. ض

1545. Allahım! Kadınların fitnesinden ve kabir azabından sana sığınırım.¹⁵⁴⁵

١٥٤٦ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ وَالْقِلَّةِ وَالذَّلَّةِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ. ح

1546. Allahım! Fakirlikten, yokluktan, zilletten sana sığınırım. Yine zulmetmekten ve zulme uğramaktan da sana sığınırım.¹⁵⁴⁶

١٥٤٧ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُوعِ فَإِنَّهُ يَنْسُ الضَّجِيعَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخِيَانَةِ فَإِنَّهَا يَنْسُ الْبِطَانَةَ. ض

1547. Allahım! Açlıktan sana sığınırım, zira o kötü bir arkadaştır. Hiyanetten de sana sığınırım, o da kötü bir sırdaştır.¹⁵⁴⁷

١٥٤٨ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّقَاقِ وَالنَّفَاقِ وَسُوءِ الْأَخْلَاقِ.

1548. Allahım! Tefrikadan, ikiyüzlülükten ve kötü ahlaktan sana sığınırım.¹⁵⁴⁸

١٥٤٩ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ وَالْجُنُونِ وَالْجَذَامِ وَمِنْ سَيِّئِ الْأَسْقَامِ. ح

1549. Allahım! Alaca illetinden, delilikten, cüz zamdan ve kötü hastalıklardan sana sığınırım.¹⁵⁴⁹

¹⁵⁴⁴ Taberânî, Evsat, VI, 77; Deylemî, I, 479; Heysemî, I, 126.

¹⁵⁴⁵ Münâvî, II, 149.

¹⁵⁴⁶ Buhârî, Müfred, I, 236; Ahmed, II, 305; Hâkim, I, 725; Beyhakî, VII, 12.

¹⁵⁴⁷ İshak b. Rahuye, I, 316; Ebû Ya'lâ, XI, 297.

¹⁵⁴⁸ İbni Adî, IV, 1423; Hatîb, IX, 382; Münzirî, III, 413.

¹⁵⁴⁹ Tayâlisî, s. 268; Ahmed, III, 192; Hâkim, I, 712.

۱۵۵۰- اللَّهُمَّ اجْعَلْ بِالْمَدِينَةِ ضِعْفِي مَا جَعَلْتَ بِمَكَّةَ مِنَ الْبَرَكَةِ. صح

1550. Allahum! Mekke'ye verdiği bereketin iki katını Medine'ye ver!¹⁵⁵⁰

۱۵۵۱- اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ مُذْهِبِ الْبَاسِ اشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شَافِيَ إِلَّا أَنْتَ شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا. صح

1551. İnsanların rabbi hastalıkları gideren Allahım! Şifa ver, şifa veren sensin. Senden başka şifa veren yoktur. Öyle bir şifa ver ki, hiçbir hastalık bırakmasın.¹⁵⁵¹

۱۵۵۲- اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. صح

1552. Allahum, ey rabbimiz! Bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru.¹⁵⁵²

۱۵۵۲- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْبَخْلِ وَالْجُبْنِ وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ. صح

1553. Allahım! Üzüntü ve kederden, acziyet ve tembellikten, cimrilik ve korkaklıktan, borç altında ezilmekten ve zalimlerin başa geçmesinden sana sığınırım.¹⁵⁵³

۱۵۵۴- اللَّهُمَّ أَخِيْنِي مِسْكِيْنًا وَأَمْتِنِي مِسْكِيْنًا وَاخْشُرْنِي فِي زُمْرَةِ الْمَسَاكِيْنِ. ض

1554. Allahım! Beni fakir olarak yaşat, fakir olarak öldür ve fakirler zümresi içinde dirilt.¹⁵⁵⁴

۱۵۵۵- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ وَالْهَرَمِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ عَذَابِ الْقَبْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ.

¹⁵⁵⁰ İbni Adî, III, 1161; İbni Hacer, IV, 97; a. mlf., Tağlik, s. 639.

¹⁵⁵¹ Ahmed, III, 151; Hatîb, IV, 257; Müttekî, nr. 28367.

¹⁵⁵² Müslim, Zikr 26-27; Ahmed, III, 101.

¹⁵⁵³ Buhârî, Daavât 36; Nesâî, İstiâze 8; Heysemî, X, 262.

¹⁵⁵⁴ Hâkim, IV, 322; Beyhakî, VII, 12;

1555. Allahım! Acizlikten, tembellikten, korkaklıktan, ihtiyarlayıp ele ayağa düşmekten ve cimrilikten sana sığınırım. Kabir azabından, hayatın ve ölümün fitnesinden de sana sığınırım.¹⁵⁵⁵

١٥٥٦- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ.

1556. Allahım! Kabir azabından, cehennem azabından, hayatın ve ölümün fitnesinden, kör Deccal'ın fitnesinden sana sığınırım.¹⁵⁵⁶

١٥٥٧- اللَّهُمَّ إِنِّي اتَّخِذْ عَهْدًا لَنْ تُخْلِفَنِيهِ فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ آذَيْتُهُ أَوْ شَتَمْتُهُ أَوْ جَلَدْتُهُ أَوْ لَعَنْتُهُ فَاجْعَلْهَا لَهُ صَلَاةً وَزَكَاةً وَقُرْبَةً تُقَرِّبُهُ بِهَا إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صح

1557. Allahım! Senden dönmeyeceğin bir ahd talep ediyorum. Ben bir beşerim. Herhangi bir mümine eziyet eder, kırıcı söz sarfeder, lanette bulunur, canını yakarsam bu haksızlığı onun hakkında kıyamet günü bir rahmet, sana da bir yaklaşma vesilesi kıl.¹⁵⁵⁷

١٥٥٨- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَالْهَرَمِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ وَفِتْنَةِ الدَّجَالِ اللَّهُمَّ آتِ نَفْسِي تَقْوَاهَا وَزَكَّاهَا أَنْتَ خَيْرُ مَنْ زَكَّاهَا أَنْتَ وَلِيُّهَا وَمَوْلَاهَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ وَمِنْ دَعْوَةٍ لَا يُسْتَجَابُ لَهَا. صح

1558. Allahım! Acizlikten, tembellikten, korkaklıktan, cimrilikten, ihtiyar düşkünlüğünden, kabir azabından ve Deccal'ın şerrinden sana sığınırım. Allahım! Nefsime takvasını ver ve onu temizle, sen temizleyenlerin en hayırlısısın. Sen onun velisi ve dostu ol. Allahım! Fayda vermeyen ilimden, korkmayan kalpten, doymayan nefisten, icabet edilmeyen duadan da sana sığınırım.¹⁵⁵⁸

¹⁵⁵⁵ Müslim, Zikir 50; Ebû Dâvûd, Vitir 32; Nesâî, İstiâze 7.

¹⁵⁵⁶ Müslim, Mesâcid 128, 130-134; Ebû Dâvûd, Salât 149, 179; Nesâî, Sehv 64.

¹⁵⁵⁷ Buhârî, Daavât 34; Müslim, Birr 90.

¹⁵⁵⁸ Ahmed, IV, 371; Taberânî, V, 201.

۱۵۵۹- اللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَجَهْلِي وَإِسْرَافِي فِي أَمْرِي وَمَا أَنْتَ أَغْلَمَ بِهِ مِنِّي
اللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَةً وَعَمْدِي وَهَزْلِي وَجِدِّي وَكُلُّ ذَلِكَ عِنْدِي اللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا
قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ. صَح

1559. Allahım! Günahlarımı, bilgisizliğimi, işlerimdeki aşırılığımı ve senin benden daha iyi bildiğin hatalarımı bağışla. Allahım! Hata ile ve kasten yaptığım kusurları, şaka ile ve ciddi olarak işlediğim hatalarımı affet. Bütün bunlar bende vardır. Allahım! İşleyip önde gönderdiğim, henüz işlemeyip geride bıraktığım, gizli veya açıktan yaptığım kusurlarımı da bağışla. Öne geçiren de geri bırakan da sensin. Senin herşeye gücün yeter.¹⁵⁵⁹

۱۵۶۰- اللّٰهُمَّ خَلَقْتَ نَفْسِي وَأَنْتَ تَوَفَّاهَا لَكَ مَمَاتُهَا وَمَحْيَاهَا إِنْ أَحْيَيْتَهَا
فَاخْضُطْهَا وَإِنْ أَمَتَهَا فَاعْفِرْ لَهَا اللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ. صَح

1560. Allahım! Nefsimi sen yarattın, onu öldürecek de sensin. Onun ölümü de hayatı da senin elindedir. Şayet hayatta bırakırsan onu muhafaza et, eğer öldürürsen onu bağışla. Allahım! Senden afiyet dilerim.¹⁵⁶⁰

Çeşitli Hadisler

۱۵۶۱- أَلْبَانُ الْبَقَرِ شِفَاءٌ وَسَمْنُهَا دَوَاءٌ وَلُحُومُهَا دَاءٌ. ح

1561. İneklerin sütleri şifa, yağları deva, etleri ise hastalıktır.¹⁵⁶¹

۱۵۶۲- الْبَسِ الْخِشْنَ الصَّيِّقَ حَتَّى لَا يَجِدَ الْعِزُّ وَالْفَخْرُ فِيكَ مَسَاغًا. ض

1562. Kaba ve dar elbiseler giy ki, kibir ve övünme hastalığı sana yol bulamasın.¹⁵⁶²

¹⁵⁵⁹ İbni Ebî Şeybe, VI, 50; Buhârî, Müfred, I, 239; İbni Hibbân, III, 237.

¹⁵⁶⁰ Ahmed, II, 79; İbni Hibbân, XII, 351.

¹⁵⁶¹ Taberânî, XXV, 42; Hâkım, IV, 218; Beyhakî, IX, 393; Heysemî, V, 90.

¹⁵⁶² Münâvî, II, 155.

١٥٦٣- اَلْبَسُوا الثَّيَابَ الْبَيضَ فَإِنَّهَا أَطْهَرُ وَأَطْيَبُ وَكَفَّوْا فِيهَا مَوْتَاكُمْ. ص ح

1563. Beyaz elbiseler giyin, zira o daha temiz ve daha güzeldir. Ölülerinizi de onunla kefenleyin.¹⁵⁶³

Aranacak Şeyler

١٥٦٤- اَلتَّمِسْ وَلَوْ خَاتَمًا مِنْ حَدِيدٍ. ص ح

1564. Demirden de olsa bir yüzük ara.¹⁵⁶⁴

١٥٦٥- اَلتَّمِسُوا الْجَارَ قَبْلَ الدَّارِ وَالرَّفِيقَ قَبْلَ الطَّرِيقِ. ض

1565. Evden önce komşu, yoldan önce de arkadaş arayın.¹⁵⁶⁵

١٥٦٦- اَلتَّمِسُوا الْخَيْرَ عِنْدَ حِسَانِ الْوُجُوهِ. ض

1566. Hayır, güzel yüzlü insanlarda arayın.¹⁵⁶⁶

١٥٦٧- اَلتَّمِسُوا الرِّزْقَ بِالنِّكَاحِ. ض

1567. Rızık, nikahla arayın.¹⁵⁶⁷

١٥٦٨- اَلتَّمِسُوا السَّاعَةَ الَّتِي تُرْجَى فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ بَعْدَ الْعَصْرِ إِلَى غَيْبَةِ الشَّمْسِ. ض

1568. Cuma günü duaların kabul saatini, ikindiden sonra güneşin batışına kadarki zaman içinde arayın.¹⁵⁶⁸

١٥٦٩- اَلتَّمِسُوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي أَرْبَعٍ وَعِشْرِينَ. ض

1569. Kadir gecesini yirmi dördüncü gecede arayın.¹⁵⁶⁹

¹⁵⁶³ Ahmed, V, 13; Taberânî, VII, 180; Beyhakî, III, 402.

¹⁵⁶⁴ Ahmed, V, 336; Beyhakî, VII, 236.

¹⁵⁶⁵ Taberânî, IV, 268; Heysemî, VIII, 164.

¹⁵⁶⁶ Taberânî, XXII, 396; Heysemî, VIII, 195.

¹⁵⁶⁷ Deylemî, I, 88.

¹⁵⁶⁸ İbnî Adî, VI, 196.

¹⁵⁶⁹ Makrîzî, Muhtasarı kıyamı'l-leyl, s. 131.

١٥٧٠- التَّمِسُوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ لَيْلَةَ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ. صَح

1570. Kadir gecesini yirmi yedinci gecede arayın.¹⁵⁷⁰

١٥٧١- التَّمِسُوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ آخِرَ لَيْلَةٍ مِنْ رَمَضَانَ. ض

1571. Kadir gecesini ramazanın son gecesinde arayın.¹⁵⁷¹

Çeşitli Hadisler

١٥٧٢- الْجِدُّوا وَلَا تَشَقُّوا فَإِنَّ اللَّحْدَ لَنَا وَالشَّقَّ لغيرنا. ض

1572. Kabirlere lahd yapın, yarmayın. Zira lahd bize, yarmak da başkalarına aittir.¹⁵⁷²

١٥٧٣- أَلْحَدَ آدَمُ وَغُسِّلَ بِالْمَاءِ وَتَرَأَى فَقَالَتِ الْمَلَائِكَةُ هَذِهِ سُنَّةُ وَلَدِ آدَمَ مِنْ بَعْدِهِ. ض

1573. Adem için lahd yapıldı, su ile tek olarak yıkandı. Bunun üzerine melekler, "Bundan sonra Adem'in oğulları için böyle yapmak sünnettir" dediler.¹⁵⁷³

١٥٧٤- أَلْحَقُوا الْفَرَائِضَ بِأَهْلِهَا فَمَا بَقِيَ فَلِأُولَى رَجُلٍ ذَكَرٍ. صَح

1574. Miras paylarını sahiplerine verin, geriye kalan yakın erkeğindir.¹⁵⁷⁴

١٥٧٥- الزَّمْ بَيْتَكَ. ض

1575. Evinde oturmayı tercih et.¹⁵⁷⁵

١٥٧٦- إِلْزَمْ نَعْلَيْكَ قَدَمَيْكَ فَإِنْ خَلَعْتَهُمَا فَاجْعَلْهُمَا بَيْنَ رَجْلَيْكَ وَلَا تَجْعَلْهُمَا عَنْ

يَمِينِكَ وَلَا عَنْ يَمِينِ صَاحِبِكَ وَلَا وَرَاءَكَ. فَتَوَذَّى مِنْ خَلْقِكَ. ض

¹⁵⁷⁰ Taberânî, XIX, 349.

¹⁵⁷¹ İbni Huzeyme, III, 330; Makrizî, Muhtasarü kıyâmî'l-leyl, s. 125.

¹⁵⁷² Tayâlisî, s. 92; Ahmed, IV, 359.

¹⁵⁷³ Deylemî, I, 402; İbni Asâkir, VII, 455; Mehâmilî, Emâlî, I, 360.

¹⁵⁷⁴ İbni Hibbân, XIII, 387; Taberânî, XI, 20; Beyhakî, VI, 234.

¹⁵⁷⁵ Beyhakî, VIII, 191; Heysemî, V, 201; Müttekî, nr. 30873, 31268.

1576. Ayakkabılarına göz kulak ol, çıkardığında onları önüne koy. Sağına, arkadaşının yanına, arkana koyup da arkandakini rahatsız etme!¹⁵⁷⁶

١٥٧٧- الزموا هذا الدعاء: اللهم إني أسألك باسمك الأعظم ورضوانك الأكبر فإنه اسم من أسماء الله. ح

1577. Şu duaya devam edin: "Allahım! İsm-i azamın, büyük rızan hüürmetine senden isterim." Bu dua Allah'ın isimlerinden bir isimdir.¹⁵⁷⁷

١٥٧٨- الزموا الجهادَ تصبّحوا وتستغفروا. ض

1578. Cihada sarılın ki, sıhhat bulun ve zengin olun.¹⁵⁷⁸

١٥٧٩- أَلِطُوا يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. ح

1579. "Ya ze'l-celali ve'l-ikram: Ey celal ve ikram sahibi!" duasına devam edin.¹⁵⁷⁹

١٥٨٠- أَلْقِ عَنْكَ شَعْرَ الْكُفْرِ ثُمَّ اخْتِئِ. ض

1580. Üzerinden küfrün kıllarını at, sonra sünnet ol!¹⁵⁸⁰

١٥٨١- أَلْهِمَ إِسْمَاعِيلَ هَذَا اللَّسَانَ الْعَرَبِيَّ الْإِهَامًا. ح

1581. Bu Arap dili İsmail'e ilham olundu.¹⁵⁸¹

١٥٨٢- اَلْهُوَ وَالْعَبُوءَا فَإِنِّي أَكْرَهُ أَنْ يُرَى فِي دِينِكُمْ غِلْظَةٌ. ض

1582. Meşru dairede eğlenip oynayın, ben dininizde bir katılığın görünmesinden hoşlanmam.¹⁵⁸²

¹⁵⁷⁶ Müttekî, nr. 41608.

¹⁵⁷⁷ Taberânî, III, 166; Müttekî, nr. 3217, 3837.

¹⁵⁷⁸ İbni Adî, II, 449; Müttekî, nr. 10519.

¹⁵⁷⁹ İbni Adî, VII, 2561.

¹⁵⁸⁰ Ahmed, III, 415; Beyhakî, I, 172; Müttekî, nr. 1322.

¹⁵⁸¹ Hâkim, II, 344, 439; Müttekî, nr. 32311.

¹⁵⁸² Beyhakî, Şuab, V, 247; Deylemî, I, 106; Münâvî, II, 161.

۱۵۸۳- إِيَّاكَ أَنْتَهَتْ الْأَمَانِيُّ يَا صَاحِبَ الْعَافِيَةِ. ح

1583. Ey afiyet sahibi, emeller sende son bulur.¹⁵⁸³

۱۵۸۴- أَمَّا إِنْ رَبَّكَ يُحِبُّ الْمَذْحَ. صَح

1584. Rabbin övgüyü sever.¹⁵⁸⁴

۱۵۸۵- أَمَّا إِنْ كُلَّ بِنَاءٍ وَبَالَ عَلَى صَاحِبِهِ إِلَّا مَا لَا إِلَّا مَا لَا. ح

1585. Zaruri ihtiyaçlar dışında her bina sahibine vebaldır.¹⁵⁸⁵

۱۵۸۶- أَمَّا إِنْ كُلَّ بِنَاءٍ فَهُوَ وَبَالَ عَلَى صَاحِبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا مَا كَانَ فِي مَسْجِدٍ

أَوْ أَوْ أَوْ. ح

1586. Her bina kıyamet günü sahibine vebaldır. Ancak mescid veya ona benzer olanlar bunun dışındadır.¹⁵⁸⁶

۱۵۸۷- أَمَّا لَوْ قُلْتَ حِينَ أَمْسَيْتَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ

تَضُرُّكَ. صَح

1587. Akşamladığın zaman "Tam kelimeleriyle yarattıklarının şerrinden Allah'a sığınırım" dersin sana bir şey zarar veremez.¹⁵⁸⁷

۱۵۸۸- أَمَّا إِنَّهُ لَوْ قَالَ حِينَ أَمْسَى أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ مَا

ضَرَّهُ لَدَغُ عَقْرَبٍ حَتَّى يُضْحِكَ. ح

1588. Birisi akşamladığı zaman "Tam kelimeleriyle yarattıklarının şerrinden Allah'a sığınırım" derse sabahlayınca kadar akreb sokması ona zarar veremez.¹⁵⁸⁸

¹⁵⁸³ Heysemî, X, 289; Müttekî, nr. 3205.

¹⁵⁸⁴ Ahmed, III, 435; Buhârî, Müfred, I, 298; Taberânî, I, 283; Beyhakî, Şuab, IV, 89.

¹⁵⁸⁵ Ebû Dâvûd, Edeb 157.

¹⁵⁸⁶ Ahmed, III, 220; Taberânî, Evsat, III, 258; Heysemî, IV, 70.

¹⁵⁸⁷ Ahmed, II, 375.

¹⁵⁸⁸ İbnü's-Sünnî, s. 706; Ebû Nuaym, VII, 143; Müttekî, nr. 3505.

۱۵۸۹- أَمَا إِنَّ الْعَرِيفَ يُدْفَعُ فِي النَّارِ دَفْعًا. ض

1589. Bir topluluğun lideri, cehenneme ilk önce atılır.¹⁵⁸⁹

۱۵۹۰- أَمَا بَلَّغْتُكُمْ أَنِّي لَعْنْتُ مَنْ وَسَمَ الْبَهِيمَةَ فِي وَجْهِهَا أَوْ ضَرَبَهَا فِي وَجْهِهَا. ض

1590. Benim hayvanın yüzünü dağlayan ve yüzüne vuran kimseye lanet ettiğim size ulaşmadı mı?¹⁵⁹⁰

۱۵۹۱- أَمَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ لَهُمُ الدُّنْيَا وَلَنَا الْآخِرَةُ. صَح

1591. Dünyanın onlara, ahiretin de bize ait olmasına razı değil misin?¹⁵⁹¹

۱۵۹۲- أَمَا تَرْضَى إِخْدَاكُنَّ أَتَهَا إِذَا كَانَتْ حَامِلًا مِنْ زَوْجِهَا وَهُوَ عَنْهَا رَاضٍ أَنْ لَهَا مِثْلُ أَجْرِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَإِذَا أَصَابَهَا الطَّلُقُ لَمْ يَعْلَمْ أَهْلُ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ مَا أُخْفِيَ لَهَا مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ فَإِذَا وَضَعَتْ لَمْ يَخْرُجْ مِنْ لَبَنِهَا جُرْعَةٌ وَلَمْ يُمْصَ مِنْ ثَدْيِهَا مَصَّةٌ إِلَّا كَانَ لَهَا بِكُلِّ جُرْعَةٍ وَبِكُلِّ مَصَّةٍ حَسَنَةٌ فَإِنْ أَسْهَرَهَا لَيْلَةٌ كَانَ لَهَا مِثْلُ أَجْرِ سَبْعِينَ رَقَبَةً تُعْتِقُهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ سَلَامَةٌ تَذَرِينَ مَنْ أَعْنِي بِهَذَا الْمُتَمَتِّعَاتِ الصَّالِحَاتِ الْمُطِيعَاتِ لِأَزْوَاجِهِنَّ اللَّوَاتِي لَا يَكْفُرْنَ الْعَشِيرَ. ض

1592. Biriniz kendisinden kocası hoşnud olup ondan hamile kaldığında Allah yolunda gündüz oruç tutup gece ibadet eden bir kişinin sevabı kadar sevap almaya razı değil mi? Kendisi doğum sancısına tutulduğunda gök ve yer ahalisi dahi onun için ne gibi sevindirici şeylerin hazırlandığını bilemez. Kadın, doğum yaptığında çocuğunun memesinden emdiği her yudum süte karşılık kendisine bir sevap yazılır. Gece çocuk kendisini uykusuz bıraktığında Allah rızası için yetmiş köle azad etmiş gibi sevap kazanır. Ey Selame! Bununla kimi kastettiğimi biliyor musun? Namusunu muhafaza eden, saliha, kocasına itaat eden ve kocasından gördüğü iyilikleri inkar etmeyen kadınları kastediyorum.¹⁵⁹²

¹⁵⁸⁹ Taberânî, XXII, 248; Münzirî, I, 322; Heysemî, III, 89.

¹⁵⁹⁰ Ebû Dâvûd, Cihâd 52; Müttekî, nr. 24958.

¹⁵⁹¹ Ahmed, III, 139; Ebû Ya'îlâ, V, 168; Heysemî, X, 326.

¹⁵⁹² İbni Hacer, Lisân, IV, 1071; Müttekî, nr. 45122.

١٥٩٣ - أَمَا كَانَ يَجِدُ هَذَا مَا يُسَكِّنُ بِهِ رَأْسَهُ ؟ أَمَا كَانَ يَجِدُ هَذَا مَا يَغْسِلُ بِهِ ثِيَابَهُ. ح

1593. Biriniz başını tarayacak, elbisesini yıkayacak bir imkan bulamıyor mu?¹⁵⁹³

١٥٩٤ - أَمَا يَخْشَى أَحَدُكُمْ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلَ الْإِمَامِ أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ رَأْسَهُ رَأْسَ حِمَارٍ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ صُورَتَهُ صُورَةَ حِمَارٍ. ص

1594. Biriniz cemaatle namaz kılarken imamdan önce başını yerden kaldırdığında, Allah'ın başını eşeğin başına veya şeklini eşek suretine çevirmesinden korkmuyor mu?¹⁵⁹⁴

١٥٩٥ - أَمَا يَخْشَى أَحَدُكُمْ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ فِي الصَّلَاةِ أَنْ لَا يَرْجِعَ إِلَيْهِ بَصَرُهُ. ص

1595. Biriniz namazda iken başını havaya kaldırdığında, gözünün bir daha kendisine geri dönmemesinden korkmuyor mu?¹⁵⁹⁵

١٥٩٦ - أَمَا وَاللَّهِ إِنِّي لِأَمِينٍ فِي السَّمَاءِ وَأَمِينٍ فِي الْأَرْضِ. ض

1596. Allah'a yemin olsun ki ben gökte de yerde de emin bir insanım.¹⁵⁹⁶

١٥٩٧ - أَمَا عَلِمْتُ أَنَّ الْإِسْلَامَ يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ وَأَنَّ الْهَجْرَةَ تَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهَا وَأَنَّ الْحَجَّ يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ. ص

1597. İslam'ın geçmiş günahları, hicretin önceki hataları, haccın da gerideki kusurları silip süpürdüğünü bilmiyor musun?¹⁵⁹⁷

١٥٩٨ - أَمَا إِنَّكُمْ لَوِ أَكْثَرْتُمْ ذِكْرَ هَازِمِ اللَّذَاتِ لَشَغَلَكُمْ عَمَّا أَرَى فَأَكْثِرُوا مِنْ ذِكْرِ هَازِمِ اللَّذَاتِ الْمَوْتِ فَإِنَّهُ لَمْ يَأْتِ عَلَى الْقَبْرِ يَوْمٌ إِلَّا تَكَلَّمَ فِيهِ فَيَقُولُ أَنَا بَيْتُ الْغُرَبَةِ وَأَنَا بَيْتُ الْوَحْدَةِ وَأَنَا بَيْتُ التَّرَابِ وَأَنَا بَيْتُ الدُّودِ. فَإِذَا دُفِنَ الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ قَالَ لَهُ

¹⁵⁹³ Ahmed, III, 357; Müttekî, nr. 17180

¹⁵⁹⁴ Ahmed, V, 93; Müttekî, nr. 19972, 20510.

¹⁵⁹⁵ Ahmed, V, 92, 93.

¹⁵⁹⁶ Zebîdî, İthâf, IX, 275.

¹⁵⁹⁷ Müslim, İmân 192; Müttekî, nr. 247, 299.

الْقَبْرِ مَرْحَبًا وَأَهْلًا أَمَا إِنْ كُنْتَ لِأَحَبِّ مَنْ يَمْشِي عَلَى ظَهْرِي إِلَى فَإِذْ وَلَيْتَكَ الْيَوْمَ
وَصِرْتَ إِلَى فَسْتَرَى صَنِيعِي بِكَ. قَالَ فَيَتَسَبَّحُ لَهُ مَدَّ بَصَرِهِ وَيُفْتَحُ لَهُ بَابٌ إِلَى الْجَنَّةِ.
وَإِذَا دُفِنَ الْعَبْدُ الْفَاجِرُ أَوْ الْكَافِرُ قَالَ لَهُ الْقَبْرُ لَا مَرْحَبًا وَلَا أَهْلًا أَمَا إِنْ كُنْتَ
لَأَبْغَضَ مَنْ يَمْشِي عَلَى ظَهْرِي إِلَى فَإِذْ وَلَيْتَكَ الْيَوْمَ وَصِرْتَ إِلَى فَسْتَرَى صَنِيعِي
بِكَ. قَالَ فَيَلْتَمِمْ عَلَيْهِ حَتَّى تَلْتَقِيَ عَلَيْهِ وَتَخْتَلِفَ أَضْلَاعُهُ وَيُقَيِّضُ اللَّهُ لَهُ سَبْعِينَ تَبْنًا
لَوْ أَنَّ وَاحِدًا مِنْهَا نَفَخَ فِي الْأَرْضِ مَا أَنْبَتَتْ شَيْئًا مَا بَقِيََتِ الدُّنْيَا فَيَنْهَشُنَّهُ
وَيَخْدِشُنَّهُ حَتَّى يُفْضَى بِهِ إِلَى الْحِسَابِ إِنَّمَا الْقَبْرُ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ أَوْ حُفْرَةٌ
مِنْ حُفْرِ النَّارِ. ح

1598. Dikkat edin, eğer siz lezzetleri gideren ölümü çok hatırlasay-
dınız, sizi şu gördüğüm durumdan alıkoyardı. Lezzetleri gideren ölümü
çok hatırlayın. Kabrin üzerinden hiç bir gün geçmez ki, kabir konuşup
şöyle demesin: "Ben gurbet eviyim, ben yalnızlık eviyim, ben toprak eviyim,
ben kurtçuklar eviyim." Mümin bir kul, toprağa gömüldüğünde mezar
kendisine şöyle der: "Merhaba, hoş geldin. Sen bana sırtımda dolaşanların en
sevimlisiydin, bugün sana kavuştum, sen de bana gelmiş bulunuyorsun. Sana
neler yapacağımı biraz sonra göreceksin." Sonra kabir, onun gözünün
görebileceği kadar genişler. Kendisi için cennete bir kapı açılır. Günah-
kar veya kafir bir kul gömüldüğünde ise mezar ona şöyle der: "Hoş
gelmedin, safa gelmedin, sen bana sırtımda dolaşanların en sevimsiziydin.
Bugün seni ele geçirmiş bulunuyorum. Sen de bana gelmiş oldun. Sana ne
yapacağımı biraz sonra göreceksin." Sonra mezar dört tarafı o kişi üzerinde
birleşinceye kadar daralır. Kaburga kemikleri birbirine geçer. Ona
yetmiş büyük yılan musallat edilir. Öyle ki, onlardan bir tanesi yeryü-
züne nefesini salsa dünya durdukça yeryüzünde bir daha bitki bitmez.
Hesap vermek üzere götürülünceye kadar onlar o kişiyi tırmalayıp
dişlerler. Kabir ona ya cennet bahçelerinden bir bahçe veya cehennem
çukurlarından bir çukur olur.¹⁵⁹⁸

۱۵۹۹ - أَمَّا أَنَا فَلَا أَكُلُ مُتَكِنًا. صح

1599. Ben yaslanarak yemem.¹⁵⁹⁹

۱۶۰۰ - أَمَّا أَهْلُ النَّارِ الَّذِينَ هُمْ أَهْلُهَا فَإِنَّهُمْ لَا يَمُوتُونَ فِيهَا وَلَا يَخْيَوْنَ وَلَكِنْ نَاسٌ أَصَابَتْهُمْ النَّارُ بِذُنُوبِهِمْ فَأَمَاتَهُمْ إِمَاتَةً حَتَّى إِذَا كَانُوا فَحْمًا أُذِنَ بِالشَّقَاعَةِ فَجِيءَ بِهِمْ صَبَائِرٌ صَبَائِرٌ فُبْتُوا عَلَى أَنْهَارِ الْجَنَّةِ ثُمَّ قِيلَ يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ أَفِيضُوا عَلَيْهِمْ. فَيَنْبُتُونَ نَبَاتَ الْجَنَّةِ تَكُونُ فِي حِمِلِ السَّيْلِ. صح

1600. Cehennemlik olanlar orada ne ölürler, ne de yaşarlar. Cehennemde bazı insanlar da vardır ki, onlar günahları sebebiyle ateş kendilerine dokunup kömür gibi oluncaya kadar yakıp kavurduğunda kendilerine şefaati için izin verilir. Sonra grup grup getirilerek cennet nehirlerine atılırlar. Daha sonra da "Ey cennet ehli, üzerlerine su atın!" denilir. Ardından onlar, selin biriktirdiği toprakta tanenin yeşermesi gibi yeşermeye başlarlar.¹⁶⁰⁰

۱۶۰۱ - أَمَّا أَوَّلُ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ فَنَارٌ تَخْرُجُ مِنَ الْمَشْرِقِ فَتَخْشُرُ النَّاسَ إِلَى الْمَغْرِبِ وَأَمَّا أَوَّلُ مَا يَأْكُلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ فَرِيَادَةُ كَبِدِ الْخُوبِ وَأَمَّا شِبْهُ الْوَلَدِ أَبَاهُ وَأُمُّهُ فَإِذَا سَبَقَ مَاءُ الرَّجُلِ مَاءَ الْمَرْأَةِ نَزَعَ إِلَيْهِ الْوَلَدُ وَإِذَا سَبَقَ مَاءُ الْمَرْأَةِ مَاءَ الرَّجُلِ نَزَعَ إِلَيْهَا. صح

1601. Kıyametin ilk alameti, doğudan bir ateşin çıkıp insanları batıya doğru toplamasıdır. Cennet ehlinin ilk yiyeceği yemek, balık ciğerinin fazlasıdır. Çocuğun babasına veya annesine benzemesinin sebebine gelince, babanın suyu annenin suyunu geçerse çocuk babaya, annenin suyu babanınkini geçerse çocuk o zaman da anneye benzer.¹⁶⁰¹

۱۶۰۱ - أَمَّا صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي بَيْتِهِ فَنُورٌ فَنُورٌ فَنُورٌ يَبُوتُكُمْ. ح

¹⁵⁹⁹ Beyhaki, VII, 49; Hatib, VII, 414; Mütteki, nr. 40711.

¹⁶⁰⁰ Ahmed, III, 111; İbni Hibban, I, 411; Ebû Ya'lâ, II, 518.

¹⁶⁰¹ İbni Ebî Şeybe, VII, 270; Ahmed, III, 108; Ebû Ya'lâ, VI, 458.

1602. Kişinin evindeki namazı nurdur, öyleyse evlerinizi namazla nurlandırın.¹⁶⁰²

١٦٠٣- أَمَّا فِي ثَلَاثَةِ مَوَاطِنَ فَلَا يَذْكُرُ أَحَدٌ أَحَدًا : عِنْدَ الْمِيزَانِ حَتَّى يَغْلَمَ أَيَّحِفُ مِيزَانُهُ أَوْ يَنْقُلُ وَعِنْدَ الْكِتَابِ حِينَ يُقَالُ هَاؤُمُ اقْرَءُوا كِتَابِيَهٗ حَتَّى يَغْلَمَ أَيْنَ يَقَعُ كِتَابُهُ أَفَى يَمِينِهِ أَمْ فِي شِمَالِهِ أَمْ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِهِ وَعِنْدَ الصَّرَاطِ إِذَا وُضِعَ بَيْنَ ظَهْرَيْنِ جَهَنَّمَ. صح

1603. Üç yerde, kimse kimseyi hatırlamaz. Birincisi mizan yanında; kişinin iyilik kefesi hafif mi, ağır mı geldiğini öğreninceye kadar. İkincisi amel defterlerinin dağıtılması esnasında; kişinin "İşte kitabımı okuyun" denildiği, amel defterinin sağına mı, soluna mı düşeceğini veya arkasından mı verileceğini bilinceye kadar. Üçüncüsü de sırat yanında; cehen-nemin üzerine kurulduğu yerde.¹⁶⁰³

١٦٠٤- أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَإِنَّ أَفْضَلَ الْهُدَى هَدْيُ مُحَمَّدٍ وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا وَكُلَّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ وَكُلَّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَكُلَّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ أَتَتْكُمْ السَّاعَةُ بُغْتَةً بُعِثْتُ أَنَا وَالسَّاعَةُ هَكَذَا صَبَّحْتُمْ السَّاعَةَ وَمَسَّنَتْكُمْ أَنَا أَوَّلَى بِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ نَفْسِهِ مَنْ تَرَكَ مَالًا فَلَأْهْلِهِ وَمَنْ تَرَكَ دِينًا أَوْ ضِيَاعًا فَلِئِي وَعَلَيَّ وَأَنَا وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ. صح

1604. Sözü en doğrusu Allah'ın kitabı, yolun en güzeli Muham-med'in yoludur. İşlerin en kötüsü, sonradan uydurulan şeylerdir. Sonra-dan uydurulan her şey bidat, her bidat sapıklık, her sapıklık da cehen-nemliktir. Kıyamet aniden kopacaktır. Ben kıyamete iki parmağın yakın-lığı gibi, yakın olarak gönderildim. Kıyamete sabah akşam size baskın yapacakmış gibi hazırlıklı olun. Ben, bir mümine kendi nefsinden daha yakınım. Kim bir mal bırakırsa mirasçılara, kim de bir borç veya yetim bırakırsa o da bana aittir. Ben müminlerin velisiyim.¹⁶⁰⁴

¹⁶⁰² Abdürrezzâk, I, 257; İbni Ebî Şeybe, II, 61; Ahmed, I, 14.

¹⁶⁰³ Hâkim, IV, 622; Beyhakî, İtikâd, I, 210.

¹⁶⁰⁴ Ahmed, III, 310.

١٦٠٥- أَمَّا بَعْدُ فَوَاللَّهِ إِنِّي لَأُعْطِي الرَّجُلَ وَأَدْعُ الرَّجُلَ وَالَّذِي أَدْعُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ
الَّذِي أُعْطِي وَلَكِنِّي أُعْطِي أَقْوَاماً لَمَّا أَرَى فِي قُلُوبِهِمْ مِنَ الْجَزَعِ وَالْهَلَعِ وَأَكِلُ أَقْوَاماً
إِلَى مَا جَعَلَ اللَّهُ فِي قُلُوبِهِمْ مِنَ الْغِنَى وَالْخَيْرِ مِنْهُمْ عَمَرُوا بَن تَغْلِب. صح

1605. Allah'a yemin ederim ki, ben kimilerine veriyor, kimilerine de vermiyorum. Aslında mal vermediğim kimseler, bana verdiklerimden daha sevgilidir. Ben bazı kimselerin kalbinde sabırsızlık ve tama gördüğüm için veririm. Bazı kimseleri de Allah'ın kalplerinde yarattığı kanaat ve hayırla başbaşa bırakırım. Amr İbni Tağlib de onlardan biridir.¹⁶⁰⁵

١٦٠٦- أَمَّا بَعْدُ مَا بَالُ رِجَالٍ يَشْتَرِطُونَ شَرْطاً لَيْسَتْ فِي كِتَابِ اللَّهِ مَا كَانَ مِنْ
شَرْطٍ لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ فَهُوَ بَاطِلٌ وَإِنْ كَانَ مِائَةً شَرْطٍ قَضَاءُ اللَّهِ أَحَقُّ وَشَرْطُ اللَّهِ
أَوْثَقُ وَإِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْتَق. صح

1606. Bazı insanlara ne oluyor ki, Allah'ın kitabında olmayan bazı şartlar ileri sürüyorlar? Allah'ın kitabında olmayan her şart geçersizdir. Yüz defa da şart koşulsa bu böyledir. Allah'ın hükmü en haklı, Allah'ın şartı en sağlamdır. Vela hakkı, köleyi azad edenindir.¹⁶⁰⁶

١٦٠٧- أَمَّا بَعْدُ فَمَا بَالُ الْعَامِلِ نَسْتَعْمِلُهُ فَيَأْتِينَا فَيَقُولُ هَذَا مِنْ عَمَلِكُمْ وَهَذَا
أَهْدَيْ إِلَيَّ أَفَلَا قَعَدَ فِي بَيْتِ أَبِيهِ وَأُمِّهِ فَيَنْظُرُ هَلْ يُهْدَى لَهُ أَمْ لَا فَوَالَّذِي نَفْسُ
مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَا يَغُلُّ أَحَدُكُمْ مِنْهَا شَيْئاً إِلَّا جَاءَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَحْمِلُهُ عَلَى عُنُقِهِ إِنْ
كَانَ بَعِيراً جَاءَ بِهِ لَهُ رُغَاءٌ وَإِنْ كَانَتْ بَقَرَةً جَاءَ بِهَا لَهَا خَوَارٌ وَإِنْ كَانَتْ شَاةً جَاءَ بِهَا
تَيَعُرٌ فَقَدْ بَلَغْتُ. صح

1607. Görevlendirdiğimiz bazı kimselere ne oluyor ki, bize gelip şöyle diyorlar: "Şunlar sizin, şunlar ise bana hediye edilenlerdir." O kişi, babasının ve anasının evinde oturup o şeylerin kendisine hediye edilip

¹⁶⁰⁵ Buhârî, Cuma 29, Humus 19, Tevhîd 49.

¹⁶⁰⁶ Abdürrezzâk, VII, 248.

Şüphe ve tereddüt küfür, ölümler için yüksek sesle ağlamak cahiliye adetlerindendir. Müslümanların malını zimmete geçirmek cehennem ateşini toplamak, altın ve gümüşü biriktirip zekatını vermemek insanın vücudunu cehennem ateşiyle dağlamaktır. Şiir şeytanın nameleri, içki bütün kötülükleri kendisinde toplayan bir düğüm, kadınlar şeytanın tuzağıdır. Gençlik bir çeşit deliliktir. Kazançların en kötüsü, faizden kazanılanı, yiyeceklerin en kötüsü yetim malıdır. Bahtiyar kimse, başkalarından ibret alan, kötü kimse de anasının karnındayken kötü olandır. Her birinizin gideceği yer birkaç metrelik topraktır. Her iş neticesiyle değerlendirilir, amellerin de sonuna itibar edilir. Haber yayanların en kötüsü, yalan haber yayandır. Gelmesi kesin olan şey yakındır. Mümine sövmek fasıkların, mümini öldürmek ise kafirlerin işidir. Gıybetini yaparak müminin etini yemek, Allah'a karşı gelmektir. Müminin malının dokunulmazlığı, kanının dokunulmazlığı gibidir. Kim yemin ederek, "Şu şöyle olacak" diye Allah adına hüküm verirse, Allah onu yalancı çıkarır. Kim bağışlarsa, Allah da onu bağışlar, kim affederse, Allah da onu affeder. Kim öfkesini yutarsa, Allah onu mükafatlandırır. Kim musibete sabrederse, Allah onun kaybettiği şeylerin yerini doldurur. Kim başkasını alaya alırsa, Allah onu rezil eder. Kim sabrederse, Allah ona sevabını kat kat verir. Kim Allah'a karşı gelirse, Allah ona azap eder. Allahım! Beni ve ümmetimi bağışla, Allah'dan beni ve sizi affetmesini dilerim.¹⁶⁰⁹

١٦١٠- أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ الدُّنْيَا خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ وَإِنَّ اللَّهَ مُسْتَخْلِفُكُمْ فِيهَا فَنَظِرٌ كَيْفَ تَعْمَلُونَ فَاَتَّقُوا الدُّنْيَا وَاتَّقُوا النِّسَاءَ فَإِنَّ أَوَّلَ فِتْنَةٍ بَيْنِي وَبَيْنَ إِسْرَائِيلَ كَانَتْ فِي النِّسَاءِ إِلَّا إِنَّ بَنِي آدَمَ خُلِقُوا عَلَى طَبَقَاتٍ شَتَّى مِنْهُمْ مَنْ يُولَدُ مُؤْمِنًا وَيَحْيَا مُؤْمِنًا وَيَمُوتُ مُؤْمِنًا وَمِنْهُمْ مَنْ يُولَدُ كَافِرًا وَيَحْيَا كَافِرًا وَيَمُوتُ كَافِرًا وَمِنْهُمْ مَنْ يُولَدُ مُؤْمِنًا وَيَحْيَا مُؤْمِنًا وَيَمُوتُ كَافِرًا وَمِنْهُمْ مَنْ يُولَدُ كَافِرًا وَيَحْيَا كَافِرًا وَيَمُوتُ مُؤْمِنًا إِلَّا إِنَّ الْغَضَبَ جَمْرَةٌ تَوْقَدُ فِي جَوْفِ ابْنِ آدَمَ أَلَا تَرَوْنَ إِلَى حُمْرَةِ عَيْنَيْهِ وَانْتِفَاحِ أَوْدَاجِهِ فَإِذَا وَجَدَ أَحَدَكُمْ

شَيْئاً مِنْ ذَلِكَ فَالْأَرْضُ الْأَرْضُ إِلَّا إِنَّ خَيْرَ الرِّجَالِ مَنْ كَانَ بَطِيءَ الْغَضَبِ سَرِيعَ الرِّضَا وَشَرَّ الرِّجَالِ مَنْ كَانَ سَرِيعَ الْغَضَبِ بَطِيءَ الرِّضَا فَإِذَا كَانَ الرَّجُلُ بَطِيءَ الْغَضَبِ بَطِيءَ الْفَيْءِ وَسَرِيعَ الْغَضَبِ سَرِيعَ الْفَيْءِ فَإِنَّهَا بِهَا إِلَّا إِنَّ خَيْرَ التُّجَّارِ مَنْ كَانَ حَسَنَ الْقَضَاءِ حَسَنَ الطَّلَبِ وَشَرَّ التُّجَّارِ مَنْ كَانَ سَيِّئَ الْقَضَاءِ سَيِّئَ الطَّلَبِ فَإِذَا كَانَ الرَّجُلُ حَسَنَ الْقَضَاءِ سَيِّئَ الطَّلَبِ أَوْ كَانَ سَيِّئَ الْقَضَاءِ حَسَنَ الطَّلَبِ فَإِنَّهَا بِهَا إِلَّا إِنَّ لِكُلِّ غَادِرٍ لَوَاءً يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِقَدْرِ غَدْرِهِ إِلَّا وَأَكْبَرُ الْغَدْرِ غَدْرُ أَمِيرٍ عَامَةٍ لَا يَمْنَعَنَّ رَجُلًا مَهَابَةً النَّاسِ أَنْ يَتَكَلَّمَ بِالْحَقِّ إِذَا عَلِمَهُ إِلَّا إِنَّ أَفْضَلَ الْجِهَادِ كَلِمَةٌ حَقٌّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ إِلَّا إِنَّ مَثَلَ مَا بَقِيَ مِنَ الدُّنْيَا فِيمَا مَضَى مِنْهَا مَثَلُ مَا بَقِيَ مِنْ يَوْمِكُمْ هَذَا فِيمَا مَضَى مِنْهُ. ح

1610. Dünya cazip ve tatlıdır. Allah Teala, onun tasarrufunu size verecek ve nasıl davranacağınıza bakacaktır. Dünyadan sakının, kadınlardan da uzak¹ durun. Çünkü İsrail oğulları arasında çıkan ilk fitne, kadınlar yüzünden çıkmıştır. Dikkat edin! Ademoğulları değişik sınıflar halinde yaratılmışlardır. Onlardan bir kısmı mümin olarak doğar, mümin olarak yaşar ve mümin olarak ölür. Bir kısmı kafir olarak doğar, kafir olarak yaşar ve kafir olarak ölür. Bir kısmı mümin olarak doğar, mümin olarak yaşar, kafir olarak ölür. Bir kısmı da kafir olarak doğar, kafir olarak yaşar, mümin olarak ölür. Dikkat edin! Öfke insanoğlunun içinde tutuşturulan bir kordur. Öfkelenen kimsenin gözlerinin kızardığını, boyun damarlarının şiştiğini görmez misiniz? Biriniz öfkelendiği zaman mutlaka otursun. Dikkat edin! İnsanların en hayırlısı, geç öfkelenen, çabuk sakinleşendir. İnsanların en şerlisi ise çabuk öfkelenen, geç sakinleşendir. Kişi geç öfkelenip geç sakinleşir veya erken öfkelenir erken sakinleşirse, bu iki hal birbirini telafi eder. Dikkat edin! En hayırlı tacir borcunu ödeyen, güzellikle isteyendir. En kötü tacirse, borcunu kötülükle ödeyen ve kötülükle isteyendir. Kişi güzellikle öder, kötülükle isterse veya kötülükle öder, güzellikle isterse, bu iki hal birbirini telafi eder. Dikkat edin! Kıyamet günü, sözünden dönen bir kimse için dön-

düğü sözün değerine göre bir sancak dikilir. Sözünden dönenin en mesuliyetlisi, idarecinin verdiği sözden dönmesidir. Dikkat edin! İnsanların korkusu kişiyi bildiği gerçeği söylemekten alıkoymasın. Cihadın en faziletlisi, zalim hükümdarın yüzüne karşı söylenen doğru sözdür. Dünyanın geçen ömrüne göre kalan müddet şu gününüzün geçen kısmına göre kalan süresi kadardır.¹⁶¹⁰

۱۶۱۱- أَمَامَكُمْ حَوْضٌ كَمَا بَيْنَ جَزَاءٍ وَأَذْرَح. صَح

1611. Önünüzde Cerba ile Ezruh arası gibi Havz vardır.¹⁶¹¹

۱۶۱۲- أَمَانٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ مِنَ الْغَرَقِ الْقَوْسُ وَأَمَانٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ مِنَ الْاِخْتِلَافِ الْمَوَالَاةُ لِقُرَيْشٍ قُرَيْشُ أَهْلِ اللَّهِ فَإِذَا خَالَفَتْهَا قَبِيلَةٌ مِنَ الْعَرَبِ صَارُوا حِزْبَ إِبْلِيسَ. صَح

1612. Gökte yay gibi bir şeklin görülmesi, yer halkının suda boğulmasına karşı bir emandır. Kureyş'e karşı dostluk, yeryüzü halkının ihtilaflarına karşı bir emandır. Kureyş, Allah'ın ehlidir. Arap kabilelerinden biri onlara muhalefet ettiği zaman, onlar şeytanın taraftarlarından olurlar.¹⁶¹²

۱۶۱۳- أَمَانٌ لَأُمَّتِي مِنَ الْغَرَقِ إِذَا رَكِبُوا الْبَحْرَ أَنْ يَقُولُوا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا الْآيَةُ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ. ض

1613. Gemiye bindikleri zaman ümmetimin batmaya karşı garantisi, "وما قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ" ve "بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا" demeleridir.¹⁶¹³

۱۶۱۴- أُمُّ الْقُرْآنِ هِيَ السَّبْعُ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ.

1614. Kur'an'ın anası olan Fatiha, aynı zamanda Seb-i Mesani, ve Kur'an-ı Azim'dir.¹⁶¹⁴

¹⁶¹⁰ Tayâlisî, s. 286; Ahmed, III, 19; Abd b. Humeyd, s. 273; Ebû Ya'lâ, II, 352.

¹⁶¹¹ İbni Ebî Âsım, II, 337.

¹⁶¹² Taberânî, XI, 196; Hâkim, IV, 85; Heysemî, V, 195.

¹⁶¹³ Taberânî, XII, 124; a. mlf., Evsat, VI, 184. Birinci ayet, "Yüzmesi de durması da Allah'ın adıyladır" (Hud 41), ikinci ayet de "Onlar Allah'ın kudret ve azametini hakkıyla bilemediler. Halbuki kıyamet gününde yeryüzü bütününü onun tasarrufındadır, gökler de onun kudretiyle durulmuştur. O bütün noksanlardan münezze ve onların ortak koştukları şeylerden yücedir" (Hac 74) mealindedir.

¹⁶¹⁴ Ahmed, II, 448; Beyhakî, Şua'a, II, 443.

۱۶۱۵- أُمُّ الْقُرْآنِ عَوْضٌ مِنْ غَيْرِهَا وَلَيْسَ غَيْرُهَا مِنْهَا عَوْضًا. ح

1615. Ümmü'l-Kur'an denilen Fatıha diğer surelerin yerine geçer, ama diğer sureler onun yerine geçmez.¹⁶¹⁵

۱۶۱۶- أُمُّ الْوَلَدِ حُرَّةٌ وَإِنْ كَانَ سِقْطًا. ض

1616. Düşük yapsa bile, ümm-ü veled hürdür.¹⁶¹⁶

۱۶۱۷- أُمُّ مِلْدَمٍ تَأْكُلُ اللَّحْمَ وَتَشْرَبُ الدَّمَ بَرْدُهَا وَحَرُّهَا مِنْ جَهَنَّمَ. صَح

1617. Ümmü Mildem hastalığı et yer ve kan içer. Onun soğuğu ve harareti cehennemdendir.¹⁶¹⁷

۱۶۱۸- أُمُّ أَيْمَنٍ أُمِّي بَعْدَ أُمِّي. ض

1618. Ümmü Eymen, annemden sonra annemdir.¹⁶¹⁸

Ümmet-i Muhammed

۱۶۱۹- أُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ غُرٌّ مِنَ السُّجُودِ مُحَجَّلُونَ مِنَ الْوُضُوءِ. ح

1619. Kıyamet günü ümmetimin alınları secdeden dolayı beyaz, el ve ayakları ise abdestten dolayı parlaktır.¹⁶¹⁹

۱۶۲۰- أُمَّتِي أُمَّةٌ مُبَارَكَةٌ لَا يَدْرِي أَوَّلُهَا خَيْرٌ أَوْ آخِرُهَا. ح

1620. Ümmetim mübarek bir ümmettir, öncesi mi sonu mu hayırlıdır bilinmez.¹⁶²⁰

۱۶۲۱- أُمَّتِي أُمَّةٌ مَرْحُومَةٌ مَغْفُورٌ لَهَا مَتَابٌ عَلَيْهَا. ض

1621. Ümmetim merhamet olunmuş, bağışlanmış ve tevbesi kabul edilmiş bir ümmettir.¹⁶²¹

¹⁶¹⁵ Dârekutnî, I, 322; Hâkim, I, 363; Deylemî, I, 417.

¹⁶¹⁶ Taberânî, XI, 239; Dârekutnî, IV, 131; Beyhakî, X, 346; Deylemî, I, 417.

¹⁶¹⁷ Taberânî, VII, 313; Heysemî, II, 307.

¹⁶¹⁸ İbni Asâkir, VIII, 51.

¹⁶¹⁹ Taberânî, Evsat, VIII, 144; Kudâî, I, 194.

¹⁶²⁰ İbni Asâkir, XXVI, 286.

¹⁶²¹ Taberânî, Evsat, VII, 80; Heysemî, VII, 224.

۱۶۲۲- أُمِّي هَذِهِ أُمَّةٌ مَرْخُومَةٌ لَيْسَ عَلَيْهَا عَذَابٌ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُهَا فِي الدُّنْيَا
الْفِتْنُ وَالزَّلَازِلُ وَالْقَتْلُ. صح

1622. Ümmetim merhamet olunmuş bir ümmettir. Onlara ahirette azab yoktur. Onların azabı dünyadaki fitneler, zelzeleler, öldürülmeler ve musibetlerdir.¹⁶²²

۱۶۲۳- أَمَثَلُ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْحِجَامَةُ وَالْقُسْطُ الْبَحْرِي. صح

1623. Tedavi olduğunuz şeylerin en iyisi, kan aldırma ve kust-ı bahridir.¹⁶²³

۱۶۲۴- أَمْرُ الْقَيْسِ صَاحِبِ لِيَوَاءِ الشُّعْرَاءِ إِلَى النَّارِ.

1624. İmruu'l-Kays, cehenneme giren şairlerin sancaktarıdır.¹⁶²⁴

۱۶۲۵- أَمْرُ الْقَيْسِ قَائِدُ الشُّعْرَاءِ إِلَى النَّارِ لِأَنَّهُ أَوَّلُ مَنْ أَحْكَمَ قَوَافِيهَا. ض

1625. İmruu'l-Kays, cehenneme giden şairlerin önderidir. Zira kafi-yeyi ilk çıkaran odur.¹⁶²⁵

۱۶۲۶- امْرَأَةٌ وَلَوْ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ امْرَأَةٍ حَسَنَاءَ لَا تَلِدُ إِنِّي مُكَاتِّرٌ بِكُمْ
الْأُمَّمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

1626. Çocuk doğuran kadın, doğurmayan güzel kadından Allah'a daha sevgilidir. Zira ben, kıyamet günü sizin çokluğunuzla diğer üm-metlere karşı övünürüm.¹⁶²⁶

۱۶۲۷- أَمْرُ النِّسَاءِ إِلَى آبَائِهِنَّ وَرِضَاهُنَّ السُّكُوتُ. ض

1627. Kadınların evlilik işleri babalarına aittir, rızaları da sükut etmeleridir.¹⁶²⁷

¹⁶²² Hâkim, IV, 444; Müttekî, nr. 34452; Aclûnî, I, 229.

¹⁶²³ Ahmed, III, 182; Ebû Avâne, III, 357.

¹⁶²⁴ Ahmed, II, 228; İbni Adî, I, 201; İbni Asâkir, IX, 239.

¹⁶²⁵ İbni Asâkir, IX, 235.

¹⁶²⁶ İbni Hacer, İsâbe, II, 52; a. mlf., Telhîs, III, 116.

¹⁶²⁷ Hafîb, IV, 216.

۱۶۲۸- أَمَرَ بَيْنَ أَمْرَيْنِ وَخَيَّرَ الْأُمُورَ أَوْسَطُهَا. ض

1628. İki işin arasını tercih et, çünkü işlerin en hayırlısı orta olanıdır.¹⁶²⁸

۱۶۲۹- أَمَرَ الدَّمَ بِمَا شِئْتَ وَادْكُرْ اسْمَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. صَح

1629. İstediyiğin kadar kurban kesip kan akıt ve Allah'ın ismini an.¹⁶²⁹

Emrolunan Şeyler

۱۶۳۰- أَمِرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ

اللَّهِ وَيَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ. صَح

1630. Ben Allah'dan başka bir ilah bulunmadığına, kendimin Allah'ın resulü olduğuna şahadet edinceye kadar insanlarla savaşmakla emrolundum. Bunları yaptıkları takdirde onlar, kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar. İslam'ın gerektirdiği haklar bunların dışındadır. Onların gizli hallerinin hesabı ise Allah'a aittir.¹⁶³⁰

۱۶۳۱- أَمِرْتُ بِالْوَتْرِ وَالصُّحَى وَلَمْ يُغْزَمْ عَلَيَّ. ض

1631. Vitir ve kuşluk namazıyla emrolundum, ama onlar bana farz kılınmadı.¹⁶³¹

۱۶۳۲- أَمِرْتُ بِيَوْمِ الْأَضْحَى عِيداً جَعَلَهُ اللَّهُ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ. صَح

1632. Kurban gününü bayram yapmakla emrolundum, Allah Teala onu bu ümmete ihsan etmiştir.¹⁶³²

¹⁶²⁸ Beyhakî, III, 273; a. mlf., Şuab, V, 169.

¹⁶²⁹ Ahmed, IV, 256, 258; Taberânî, XVII, 103.

¹⁶³⁰ Buhârî, İmân 17, 28, Salât 28, Zekât 1, İ'tisâm 2, 28; Müslim, İmân 32-36; Ebû Dâvûd, Cihâd 95; Tirmizî, Tefsîr 88; Nesâî, Zekât 3; İbni Mâce, Fiten 1-3.

¹⁶³¹ Abdürrezzâk, III, 5; Dârekutnî, II, 21.

¹⁶³² Ahmed, II, 169; İbni Hibbân, XIII, 235; Beyhakî, IX, 263.

١٦٣٣- أُمِرْتُ بِالسَّوَالِكِ حَتَّى خَشِيتُ أَنْ يُكْتَبَ عَلَيَّ. ح

1633. Misvak kullanmakla emrolundum, neredeyse onun üzerime farz kılınmasından korktum.¹⁶³³

١٦٣٤- أُمِرْتُ بِالسَّوَالِكِ حَتَّى خِفْتُ عَلَى أَسْنَانِي. ح

1634. Misvakla öyle emrolundum ki, neredeyse dişlerimden endişe ettim.¹⁶³⁴

١٦٣٥- أُمِرْتُ بِالنَّغْلَيْنِ وَالْخَاتَمِ. ض

1635. İki ayakkabı giymek ve yüzük takmakla emrolundum.¹⁶³⁵

١٦٣٦- أُمِرْتُ أَنْ أَبْشُرَ خَدِيجَةَ بَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ لَا صَخَبَ فِيهِ وَلَا نَصَبَ.

1636. Hatice'yi içinde gürültü ve yorgunluğun olmadığı cennette inciden bir sarayla müjdelemekle emrolundum.¹⁶³⁶

١٦٣٧- أُمِرْتُ أَنْ أَسْجُدَ عَلَى سَبْعَةِ أَعْظَمٍ عَلَى الْجَبْهَةِ وَالْيَدَيْنِ وَالرُّكْبَتَيْنِ وَأَطْرَافِ الْقَدَمَيْنِ وَلَا نَكُفُّ الشَّيَابَ وَلَا الشَّعَرَ. صَح

1637. Yedi organ üzerine secde etmekle emrolundum. Onlar alın, iki el, iki diz ve iki ayağın uçlarıdır. Elbise ve saçları toplamamakla da emrolundum.¹⁶³⁷

١٦٣٨- أُمِرْتُ بِالْوُثْرِ وَرَكَعَتِي الضُّحَى وَلَمْ يُكْتَبَ عَلَيَّكُمْ. ض

1638. Vitir ve iki rekat kuşluk namazlarıyla emrolundum, ama onlar sizlere emrolunmadı.¹⁶³⁸

١٦٣٩- أُمِرْتُ بِقَرِيَّةٍ تَأْكُلُ الْقَرَى يَقُولُونَ يَتْرَبُ وَهِيَ الْمَدِينَةُ تَنْفِي النَّاسَ كَمَا يَنْفِي

الْكَبِيرُ خَبَثَ الْحَدِيدِ. صَح

¹⁶³³ Ahmed, III, 490; Taberânî, XXII, 76; Heysemî, II, 98.

¹⁶³⁴ Heysemî, II, 99.

¹⁶³⁵ Taberânî, Evsat, IV, 58; Hatîb, VIII, 448; Heysemî, V, 138.

¹⁶³⁶ Ahmed, I, 205; Taberânî, XXIII, 10; Heysemî, IX, 223.

¹⁶³⁷ Tayâlisî, s. 340; İbni Ebî Şeybe, I, 234; Deylemî, I, 397.

¹⁶³⁸ Ahmed, I, 234; Taberânî, XI, 301; Heysemî, VIII, 364.

1639. Yesrib denilen bütün beldelere hakim olan Medine'ye hicretle emrolundum. O, ateşin demirin pası giderdiği gibi, kötü insanları kendisinden uzaklaştırır.¹⁶³⁹

١٦٤٠ - أَمَرْتُ الرُّسُلَ أَنْ لَا تَأْكُلَ إِلَّا طَيِّبًا وَلَا تَعْمَلَ إِلَّا صَالِحًا. صَح

1640. Peygamberler, ancak helal şeyleri yemek ve salih amelleri işlemekle emrolundular.¹⁶⁴⁰

١٦٤١ - أَمَرْنَا بِاسْتِغَاثَةِ الْوُضُوءِ. ح

1641. Abdesti güzelce almak emrolunduk.¹⁶⁴¹

١٦٤٢ - أَمَرْنَا بِالتَّسْبِيحِ فِي أَذْيَارِ الصَّلَاةِ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ تَسْبِيحَةً وَثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ تَحْمِيدَةً وَأَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ تَكْبِيرَةً.

1642. Namazların ardından otuzüç defa sübhanallah, otuzüç defa elhamdülillah ve otuzdört defa Allahü ekber demekle emrolunduk.¹⁶⁴²

١٦٤٣ - أَمَرَنِي جِبْرِيلُ أَنْ أَكْبَّرَ.

1643. Cibril, bana büyüğü tercih etmemi emretti.¹⁶⁴³

Çeşitli Hadisler

١٦٤٤ - اِمْسَحُوا عَلَى الْخُفَّيْنِ وَالْخِمَارِ.

1644. Mestlerin ve sarıkların üzerine meshedin.¹⁶⁴⁴

١٦٤٥ - اِمْسَحْ رَأْسَ الْيَتِيمِ هَكَذَا إِلَى مُقَدِّمِ رَأْسِهِ وَمِنْ لَهْ أَبِّ هَكَذَا إِلَى مُؤَخَّرِ رَأْسِهِ. ض

1645. Yetimin başını arkadan öne doğru elinle okşa, babası varsa önden arkaya doğru okşa.¹⁶⁴⁵

¹⁶³⁹ Ahmed, II, 237; Ebû Ya'lâ, XI, 261; İbni Hibbân, IX, 39.

¹⁶⁴⁰ Taberânî, XXV, 174; Heysemî, X, 291.

¹⁶⁴¹ Münâvî, II, 193.

¹⁶⁴² Heysemî, X, 101.

¹⁶⁴³ Ebû Nuaym, VIII, 174; Taberânî, Evsat, III, 299; Beyhakî, I, 40.

¹⁶⁴⁴ Ahmed, VI, 12; Taberânî, I, 352.

¹⁶⁴⁵ Hatîb, V, 291; İbni Asâkir, LIII, 129.

١٦٤٦ - أَمْسِكْ عَلَيْكَ بَعْضَ مَالِكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ. صح

1646. Malının birazını yanında tutman senin için daha hayırlıdır.¹⁶⁴⁶

١٦٤٧ - امْشِ مِئْلاً عِندَ مَرِيضٍ امْشِ مِئْثَيْنِ أَصْلَحَ بَيْنَ اثْنَيْنِ امْشِ ثَلَاثَةَ أَمْيَالٍ رَزَّ
أَخَا فِي اللَّهِ. ض

1647. Hastayı ziyaret için bir mil de olsa yürü, iki kişinin arasını düzeltmek için iki mil de olsa yürü! Allah için dost edindiğin birini ziyaret etmek için üç mil de olsa yürü.¹⁶⁴⁷

١٦٤٨ - امْشُوا أَمَامِي خَلُّوا ظَهْرِي لِلْمَلَائِكَةِ. ض

1648. Önümden yürüyün, arkamı meleklerle bırakın.¹⁶⁴⁸

١٦٤٩ - أَمِطِ الْأَدَى عَنِ الطَّرِيقِ فَإِنَّهُ لَكَ صَدَقَةٌ. صح

1649. Yolda insanlara sıkıntı veren şeyleri gider, çünkü o senin için sadakadır.¹⁶⁴⁹

١٦٥٠ - أَمْلِكْ وَأَبَاكَ وَأَخْتَكَ وَأَخَاكَ وَأُذُنَاكَ أُذُنَاكَ. صح ح

1650. Anana, sonra babana, sonra kızkardeşine, sonra erkek kardeşine, sonra da sırayla yakınlarına iyilik et.¹⁶⁵⁰

١٦٥١ - أَمْلِكْ يَدَكَ. ح

1651. Ellerine hakim ol.¹⁶⁵¹

١٦٥٢ - أَمْلِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ.

1652. Diline sahip ol.¹⁶⁵²

¹⁶⁴⁶ Ahmed, III, 456; Beyhakî, IV, 181.

¹⁶⁴⁷ Münâvî, II, 195.

¹⁶⁴⁸ Ebû Nuaym, VII, 117.

¹⁶⁴⁹ İbni Sad, IV, 299; Ahmed, IV, 423; Buhârî, Müfred, I, 89.

¹⁶⁵⁰ Ahmed, V, 3; Taberânî, I, 184, XIX, 404; Beyhakî, IV, 179; Heysemî, VIII, 139.

¹⁶⁵¹ Münâvî, II, 196.

¹⁶⁵² İbni Kâni, I, 185; Taberânî, III, 260; Heysemî, X, 299.

١٦٥٣- أَمْلِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ وَلْيَسْغَكَ بَيْتُكَ وَابْنُكَ عَلَى خَطِيئَتِكَ. ح

1653. Diline hakim ol, evin sana dar gelmesin, günahların için de ağla.¹⁶⁵³

١٦٥٤- اَمْلِكُوا الْعَجِينَ فَإِنَّهُ أَغْظَمُ لِلْبَرَكَةِ.

1654. Hamuru iyi yoğurun, zira onun bereketi çoktur.¹⁶⁵⁴

١٦٥٥- أَمْنَاءُ الْمُسْلِمِينَ عَلَى صَلَاتِهِمْ وَسُحُورِهِمْ الْمُؤَدُّونَ. ح

1655. Namazlarında ve sahurlarında müslümanların güveneceği kişiler müezzinlerdir.¹⁶⁵⁵

١٦٥٦- أَمْنَعُ الصُّفُوفِ مِنَ الشَّيْطَانِ الصَّفُّ الْأَوَّلُ. ض

1656. Şeytanın en az yaklaşılabildiği saf, birinci saftır.¹⁶⁵⁶

١٦٥٧- أَمْتُوا إِذَا قُرِئَ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ.

1657. "Ğayri'l-mağzubi aleyhim veladdallin" ayeti okunduğu zaman "Amin" deyin.¹⁶⁵⁷

١٦٥٨- أَمِيرَانِ وَلَيْسَا بِأَمِيرَيْنِ الْمَرْأَةُ تَحُجُّ مَعَ الْقَوْمِ فَتَحِيضُ قَبْلَ أَنْ تَطُوفَ بِالْبَيْتِ طَوَافَ الزِّيَارَةِ فَلَيْسَ لِأَصْحَابِهَا أَنْ يَنْفَرُوا حَتَّى يَسْتَأْمِرُوهَا وَالرَّجُلُ يَتَّبِعُ الْجَنَازَةَ فَيُصَلِّي عَلَيْهَا فَلَيْسَ لَهُ أَنْ يَرْجِعَ حَتَّى يَسْتَأْمَرَ أَهْلَهَا. ض

1658. İki emir gerçekte emir değildir. Bir kadın bir grupta birlikte hacceder de Kabe'yi ziyaret tavafi yapmadan önce hayız olursa o gruptakilerin kadınla istişare etmeden hac yerinden ayrılmaları doğru olmaz. İkincisi de cenazeye tabi olan bir adam, cenaze üzerine namaz kıldıktan sonra cenaze sahiplerinden izin almadıkça oradan dönmesi doğru olmaz.¹⁶⁵⁸

¹⁶⁵³ Ahmed, V, 259; Hennâd, II, 545; Taberânî, X, 170; Beyhakî, Şuab, VI, 260.

¹⁶⁵⁴ Münâvî, II, 197.

¹⁶⁵⁵ Taberânî, VII, 176; Beyhakî, I, 426; Heysemî, II, 2.

¹⁶⁵⁶ Deylemî, I, 220, 221; Elbânî, VI, 499.

¹⁶⁵⁷ Münâvî, II, 198.

¹⁶⁵⁸ Ukayfî, III, 287; Deylemî, I, 413; Heysemî, III, 281.

Allah Teala

۱۶۵۹- إِنَّ اللَّهَ أُنْبِىَ عَلَيَّ فِيمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا ثَلَاثًا. صَح

1659. Allah Teala mümini öldüren kişinin tevbesinden yüz çevirmiş-tir. -Hz. Peygamber bu sözünü üç defa tekrar etti.¹⁶⁵⁹

۱۶۶۰- إِنَّ اللَّهَ أُنْبِىَ لِي أَنْ أَتَزَوَّجَ أَوْ أَزَوَّجَ إِلَّا أَهْلَ الْجَنَّةِ. ض

1660. Allah Teala benim evlendiğim veya evlendirdiğim bir kadının ancak cennet ehli olmasından razı olur.¹⁶⁶⁰

۱۶۶۱- إِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَنِي خَلِيلًا كَمَا اتَّخَذَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا وَإِنْ خَلِيلِي أَبُو بَكْرٍ. ض

1661. Allah Teala, İbrahim'i dost edindiği gibi beni de dost edinmiş-tir. Benim dostum da Ebu Bekir'dir.¹⁶⁶¹

۱۶۶۲- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَجَارَكُمْ مِنْ ثَلَاثِ خِلَالٍ أَنْ لَا يَدْعُو عَلَيْكُمْ نَبِيُّكُمْ فَتَهْلِكُوا

جَمِيعًا وَأَنْ لَا يَظْهَرَ أَهْلُ الْبَاطِلِ عَلَى أَهْلِ الْحَقِّ وَأَنْ لَا تَجْتَمِعُوا عَلَى ضَلَالَةٍ. ض

1662. Allah Teala, sizi şu üç felaketten korudu: Peygamberinizin size beddua edip topyekun helak olmanızdan, batıl ehlinin hak ehline galip gelmesinden, dalalet üzere ittifak etmenizden.¹⁶⁶²

۱۶۶۳- إِنَّ اللَّهَ احْتَجَرَ التَّوْبَةَ عَلَى كُلِّ صَاحِبٍ بِذَعَةٍ. صَح

1663. Allah Teala, bidatını terkedinceye kadar hiçbir bidatçının tevbesini kabul etmez.¹⁶⁶³

۱۶۶۴- إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا جَعَلَ رِزْقَهُ كَفَافًا. ض

1664. Allah Teala, bir kulu sevdiği zaman ona kafi miktar rızık verir.¹⁶⁶⁴

¹⁶⁵⁹ Ahmed, IV, 110; Taberânî, XVII, 355; Beyhakî, VIII, 22; Heysemî, I, 27.

¹⁶⁶⁰ İbni Kâni, III, 196; İbni Asâkir, LXIX, 149.

¹⁶⁶¹ Taberânî, VIII, 201; Heysemî, IX, 45.

¹⁶⁶² Taberânî, III, 292.

¹⁶⁶³ Heysemî, X, 189; Müttekî, nr. 1105.

¹⁶⁶⁴ Münâvî, II, 200.

١٦٦٥ - إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ إِنفَاذَ أَمْرٍ سَلَبَ كُلَّ ذِي لُبٍ لُبَهُ. ض

1665. Allah Teala, bir emrini yerine getirmek istediği zaman akıl sahibi her kişinin aklını alır.¹⁶⁶⁵

١٦٦٦ - إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَرَادَ إِمْضَاءَ أَمْرٍ نَزَعَ عُقُولَ الرِّجَالِ حَتَّى يُمَضِّيَ أَمْرَهُ فَبِذَا أَمَضَاهُ رَدَّ إِلَيْهِمْ عُقُولَهُمْ وَوَقَّعَتِ النَّدَامَةُ. ض

1666. Allah Teala, bir emrini yerine getirmek istediği zaman insanların akıllarını alır ve o emrini yerine getirir. Emrini yerine getirince akıllarını onlara geri verir, onlar da yaptıklarına pişman olurlar.¹⁶⁶⁶

١٦٦٧ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَنْزَلَ سَطَوَاتِهِ عَلَى أَهْلِ نِقْمَتِهِ فَوَاقَتْ أَجَالَ قَوْمٍ صَالِحِينَ فَأَهْلَكُوا بِهَلَاكِهِمْ ثُمَّ يُبْعَثُونَ عَلَى نِيَّاتِهِمْ وَأَعْمَالِهِمْ. صَح

1667. Allah Teala, müstehak olanların üzerine azabını indirdiğinde bu azab salih kimselerin ölümüne de sebep olur. Onlar da diğerleri ile beraber helak olurlar. Sonra onlar, ahirette niyetlerine ve amellerine göre dirilirler.¹⁶⁶⁷

١٦٦٨ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَنْعَمَ عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً يُحِبُّ أَنْ يَرَى أَثَرَ النِّعْمَةِ عَلَيْهِ وَيَكْزُرَهُ الْبُؤْسَ وَالتَّبَاطُؤَسَ وَيُبْغِضُ السَّائِلَ الْمُلْحِفَ وَيُحِبُّ الْخَيَّ الْعَفِيفَ الْمُتَعَفِّفَ. ح

1668. Allah Teala, bir kuluna nimet verdiği zaman verdiği nimetin eserini kulunun üzerinde görmek ister. Allah Teala, zilleti ve zelil görünmeyi sevmez, ısrarla isteyen dilenciye buğzeder. Allah hayalî, haramdan sakınan ve bunun için gayret sarfeden kimseyi sever.¹⁶⁶⁸

١٦٦٩ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا رَضِيَ عَنِ الْعَبْدِ أَتْنَى عَلَيْهِ بِسَبْعَةِ أَصْنَافٍ مِنَ الْخَيْرِ لَمْ يَعْمَلْهُ وَإِذَا سَخِطَ عَلَى الْعَبْدِ أَتْنَى عَلَيْهِ بِسَبْعَةِ أَصْنَافٍ مِنَ الشَّرِّ لَمْ يَعْمَلْهُ. ح

¹⁶⁶⁵ Hatîb, XIV, 99; Ebû Nuaym, Tarihü Isbahan, II, 342; İbni Asâkir, LXIV, 17.

¹⁶⁶⁶ Münâvî, II, 201.

¹⁶⁶⁷ Münâvî, II, 201.

¹⁶⁶⁸ İbni Sad, IV, 291; Taberânî, XVIII, 135; Beyhakî, III, 271; Heysemî, V, 132.

1669. Allah Teala, bir kuldan razı olduğu zaman o kişi işlemediği yedi çeşit güzel hasletle övülür. Bir kula kızdığı zaman da o kul işlemediği yedi çeşit kötülükle yerilir.¹⁶⁶⁹

١٦٧٠ - إِنْ اللّٰهَ إِذَا قَضَىٰ عَلَىٰ عَبْدٍ قَضَاءً لَمْ يَكُن لِقَضَائِهِ مَرَدٌّ.

1670. Allah Teala, bir kulu hakkında birşey takdir etmişse, o takdiri-ni hiçbir şey geri çeviremez.¹⁶⁷⁰

١٦٧١ - إِنْ اللّٰهَ تَعَالَىٰ إِذَا أَرَادَ بِالْعِبَادِ نَقْمَةً أَمَاتَ الْأَطْفَالَ وَعَقَّمَ النِّسَاءَ فَتَنَزَّلُ بِهِمُ النَّقْمَةُ وَلَيْسَ فِيهِمْ مَرْخُومٌ. ض

1671. Allah Teala, kullarına azap etmek istediğinde çocukların ruh-larını alıp kadınları kısır bırakır. İçlerinde merhamete layık kimse kal-mayınca da başlarına bela iner.¹⁶⁷¹

١٦٧٢ - إِنْ اللّٰهَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ عَبْدًا نَزَعَ مِنْهُ الْحَيَاءَ فَإِذَا نَزَعَ مِنْهُ الْحَيَاءَ لَمْ تَلْقُهُ إِلَّا مَقِيئًا مُّمَقَّتًا فَإِذَا لَمْ تَلْقُهُ إِلَّا مَقِيئًا مُّمَقَّتًا نَزَعَتْ مِنْهُ الْأَمَانَةُ فَإِذَا نَزَعَتْ مِنْهُ الْأَمَانَةَ لَمْ تَلْقُهُ إِلَّا خَائِبًا مُّخَوَّنًا نَزَعَتْ مِنْهُ الرَّحْمَةُ فَإِذَا نَزَعَتْ مِنْهُ الرَّحْمَةَ لَمْ تَلْقُهُ إِلَّا رَجِيمًا مُّلْعَنًا نَزَعَتْ مِنْهُ رِبْقَةُ الْإِسْلَامِ. ض

1672. Allah Teala, bir kulunu helak etmek istediğinde önce ondan hayayı çekip alır. Haya kendisinden çekilip alındığında artık o kişi her-kesin nefret edip buğzettiği bir kişi olur. O kişi, bu duruma düşünce bu defa kendisinden emniyet çekilip alınır. Emniyet alınınca da o kişi, hıya-net eden ve herkesin de hain bildiği bir kimse haline gelir. Sonra ondan merhamet çekilip alınır. Merhamet alınınca da o kişi, ancak rahmetten kovulmuş, lanete uğramış ve boynundan İslam boyunduruğu çıkarılmış bir kişi haline gelir.¹⁶⁷²

¹⁶⁶⁹ Ahmed, III, 38; Ebû Nuaym, I, 370.

¹⁶⁷⁰ Ebû Nuaym, Târîhu İsfahân, I, 290; Müttekî, nr. 519.

¹⁶⁷¹ Deylemî, I, 245.

¹⁶⁷² Busirî, IV, 195.

١٦٧٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا دَعَا جِبْرِيلَ فَقَالَ إِنِّي أَحِبُّ فَلَانًا فَاجِبُهُ
فِيحِبُّهُ جِبْرِيلُ ثُمَّ يُنَادِي فِي السَّمَاءِ فَيَقُولُ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَحِبُّ فَلَانًا فَاجِبُوهُ فَيَحِبُّهُ
أَهْلُ السَّمَاءِ ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي الْأَرْضِ وَإِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا دَعَا جِبْرِيلَ فَيَقُولُ إِنِّي
أَبْغَضُ فَلَانًا فَأَبْغِضْهُ ثُمَّ يُنَادِي فِي أَهْلِ السَّمَاءِ إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ فَلَانًا فَأَبْغِضُوهُ فَيُبْغِضُ
أَهْلُ السَّمَاءِ ثُمَّ تُوضَعُ لَهُ الْبَغْضَاءُ فِي الْأَرْضِ. صَح

1673. Allah Teala, bir kulunu sevdiğinde Cibril'i çağırıp ona şöyle buyurur: "Ben falanı seviyorum, sen de onu sev!" Bunun üzerine Cibril de onu sever. Sonra gök ehline seslenilerek şöyle denilir: "Allah falanı seviyor, siz de onu sevin!" Bunun üzerine gök ehli de o kişiyi sever. Sonra o kişiye yeryüzünde itibar edilir. Allah Teala, bir kula gazab ettiğinde de Cibril'i çağırıp ona şöyle buyurur: "Ben falana gazap ediyorum, sen de ona gazap et!" Bunun üzerine Cibril ona gazap eder. Sonra gök ehline şöyle seslenilir: "Allah falana buğz ediyor, siz de buğzedin!" Bunun üzerine onlar da buğzederler. Daha sonra da ondan yeryüzünde nefret edilir.¹⁶⁷³

١٦٧٤- إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَطْعَمَ نَبِيًّا طَعَمَهُ فَهِيَ لِلَّذِي يَقَوْمُ مِنْ بَعْدِهِ. ض

1674. Allah Teala, peygamberlerinden birine ganimet malı yedirdiği zaman bunu ondan sonra yerine geçecek kişiye göstermek için yapar.¹⁶⁷⁴

١٦٧٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَرَادَ رَحْمَةً أُمَّةً مِنْ عِبَادِهِ قَبَضَ نَبِيَّهَا قَبْلَهَا فَجَعَلَهُ لَهَا
قَرَطًا وَسَلَفًا بَيْنَ يَدَيْهَا وَإِذَا أَرَادَ هَلَكَةً أُمَّةً عَذَّبَهَا وَنَبِيَّهَا حَيًّا فَأَهْلَكَهَا وَهُوَ يَنْظُرُ
فَأَقْرَعَ عَيْنَهُ بِهَلَكِهَا حِينَ كَذَبُوهُ وَعَصَوْا أَمْرَهُ. صَح

1675. Allah Teala, kullarından bir topluluğa rahmet etmeyi murad ettiği zaman peygamberlerinin ruhunu onlardan önce alır da onu onlara öncü yapar. Bir topluluğun da helakini murad etti mi peygamberleri hayatta iken onların gözleri önünde kendisini yalanlamaları ve emrine

¹⁶⁷³ Ahmed, II, 413; İbni Hibbân, II, 86.

¹⁶⁷⁴ Ahmed, I, 4; Bezzâr, I, 124; Beyhakî, VI, 303.

karşı gelmeleri sebebiyle onları helak eder de peygamberlerinin gözünü aydın eder.¹⁶⁷⁵

١٦٧٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَرَادَ أَنْ يَجْعَلَ عَبْدًا لِلْخِلَافَةِ مَسَحَ يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ.

1676. Allah Teala, bir kulunu hilafet için yaratmak istediği zaman kudret eliyle onun alnını mesheder.¹⁶⁷⁶

١٦٧٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْلُقَ خَلْقًا لِلْخِلَافَةِ مَسَحَ يَدَهُ عَلَى نَاصِيَتِهِ فَلَا تَقَعُ عَلَيْهِ عَيْنٌ إِلَّا أَحَبَّتْهُ. ض

1677. Allah Teala, halifelik için yaratmak istediği bir kulunun alnını kudret eliyle mesheder. Artık gören her göz onu sever hale gelir.¹⁶⁷⁷

١٦٧٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَنْزَلَ عَامَةً مِنَ السَّمَاءِ عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ صُرِفَتْ عَنْ عَمَارِ الْمَسَاجِدِ. ح

1678. Allah Teala, gökten yerdekilere bir felaket indirdiğinde o felaket mescidleri imar edenlerden uzak tutulur.¹⁶⁷⁸

١٦٧٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا غَضِبَ عَلَى أُمَّةٍ لَمْ يُنْزَلْ بِهَا عَذَابٌ خَسَفٍ وَلَا مَسْخٍ غَلَّتْ أَسْعَارُهَا وَيُخْبَسُ عَنْهَا امْطَارُهَا وَيَلِي عَلَيْهَا أَشْرَارُهَا. ض

1679. Allah Teala, bir millete gazaplandığı zaman onlara yere batırma ve suret değiştirme azabını vermese de pahalılıkla onları ezer. Onların yağmurları yağmaz olur ve kötülerini de idareyi ele geçirirler.¹⁶⁷⁹

١٦٨٠- إِنَّ اللَّهَ أَذِنَ لِي أَنْ أَخْذَتَ عَنْ دِيكَ قَدْ مَرَقَتْ رِجَالُهُ الْأَرْضَ وَعَنْقُهُ مُثْنِيَّةٌ تَحْتَ الْعَرْشِ وَهُوَ يَقُولُ سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَكَ فَيُرَدُّ عَلَيْهِ لَا يَعْلَمُ ذَلِكَ مَنْ حَلَفَ بِي كَاذِبًا. ص

¹⁶⁷⁵ İbni Hibbân, XV, 22.

¹⁶⁷⁶ Hatîb, II, 150.

¹⁶⁷⁷ Hâkim, III, 373.

¹⁶⁷⁸ İbni Adî, III, 232; İbni Asâkir, XVII, 11.

¹⁶⁷⁹ İbni Asâkir, XXVII, 391.

1680. Allah Teala, bana horoz suretinde bir melekten bahsetmem için izin verdi. O meleğin ayakları yere ulaşır, boynu ise Arş'ın altında bükülmüştür. O melek "Seni tesbih ederim, şanın ne büyük!" der. Bunun üzerine ona "Bunu benim adıma yalan söyleyen kimse bilemez" denilir.¹⁶⁸⁰

١٦٨١ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى اسْتَخْلَصَ هَذَا الدِّينَ لِنَفْسِهِ وَلَا يَصْلُحُ لِدِينِكُمْ إِلَّا السَّخَاءُ وَحُسْنُ الْخُلُقِ فَرَبُّنَا دِينَكُمْ بِهِمَا. ض

1681. Allah Teala, bu dini zatı için özel olarak seçmiştir. Dininize ancak cömertlik ve güzel ahlak yakışır. Dikkat edin, dindarlığınızı bu iki hasletle süsleyin.¹⁶⁸¹

١٦٨٢ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى اصْطَفَى كِنَانَةَ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَاصْطَفَى قُرَيْشًا مِنْ كِنَانَةَ وَاصْطَفَى مِنْ قُرَيْشٍ بَنِي هَاشِمٍ وَاصْطَفَانِي مِنْ بَنِي هَاشِمٍ. صَح

1682. Allah Teala, İsmail oğullarından Kinane'yi, Kinane'den Kureyş'i, Kureyş'ten Haşimoğullarını, Haşimoğullarından da beni seçti.¹⁶⁸²

١٦٨٣ - إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى مِنْ وَلَدِ إِبْرَاهِيمَ إِسْمَاعِيلَ وَاصْطَفَى مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ بَنِي كِنَانَةَ وَاصْطَفَى مِنْ بَنِي كِنَانَةَ قُرَيْشًا وَاصْطَفَى مِنْ قُرَيْشٍ بَنِي هَاشِمٍ وَاصْطَفَانِي مِنْ بَنِي هَاشِمٍ. صَح

1683. Allah Teala, İbrahim oğullarından İsmail'i, İsmail oğullarından Kinane'yi, Kinane oğullarından Kureyş'i, Kureyş'ten Haşım oğullarını, Haşım oğullarından da beni seçti.¹⁶⁸³

١٦٨٤ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى اصْطَفَى مِنَ الْكَلَامِ أَرْبَعًا سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ فَمَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ كَتَبَ لَهُ عِشْرُونَ حَسَنَةً وَحُطَّتْ عَنْهُ عِشْرُونَ سَيِّئَةً وَمَنْ قَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ مِثْلُ ذَلِكَ وَمَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِثْلُ ذَلِكَ وَمَنْ قَالَ

¹⁶⁸⁰ Taberânî, Evsat, VII, 220; Münziri, II, 389; Heysemî, IV, 180.

¹⁶⁸¹ Taberânî, XVIII, 159; Ebû Nuaym, II, 160; Heysemî, III, 127.

¹⁶⁸² Ahmed, IV, 107; Ebû Ya'lâ, XIII, 469; Hatîb, XIII, 64.

¹⁶⁸³ Ahmed, IV, 107; Ebû Ya'lâ, XIII, 469; Hatîb, XIII, 64.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ مِنْ قَبْلِ نَفْسِهِ كُتِبَتْ لَهُ ثَلَاثُونَ حَسَنَةً وَخُطَّ عَنْهُ ثَلَاثُونَ خَطِيئَةً. صَح

1684. Allah Teala, dört sözü diğer sözlere üstün kıldı. Onlar sübhannallah, elhamdülillah, lailaheillallah ve Allahü ekber'dir. Kim sübhannallah derse ona on sevap yazılır, on günahı silinir. Allahü ekber ile lailaheillallah diyenlere de aynısını vardır. Kim, bir nimete karşılık olmasa dahi elhamdülillah derse ona da otuz sevap yazılır, otuz günahı silinir.¹⁶⁸⁴

١٦٨٥ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى اصْطَفَى مُوسَى بِالْكَلَامِ وَإِبْرَاهِيمَ بِالْخَلَّةِ. صَح

1685. Allah Teala Musa'yı kelamı, İbrahim'i de dostluğu için seçti.¹⁶⁸⁵

١٦٨٦ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى اطَّلَعَ عَلَى أَهْلِ بَدْرِ فَقَالَ اَعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ فَقَدْ عَفَرْتُ لَكُمْ. صَح

1686. Allah Teala, Bedir ehline rahmetiyle tecelli edip şöyle buyurdu: "Ne yaparsanız yapın, ben sizin günahlarınızı bağışladım."¹⁶⁸⁶

١٦٨٧ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَغْطَانِي فِيمَا مِنْ بِهِ عَلَيَّ أَنِي أَغْطَيْتَكَ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَهِيَ مِنْ كُنُوزِ عَرْشِي ثُمَّ قَسَمْتُهَا بَيْنِي وَبَيْنَكَ نِصْفَيْنِ. ض

1687. Allah Teala bana bir sure verdi, bu lütfunu hatırlatırken de "Sana Fatihatü'l-kitab'ı verdim, o Arş'ımın hazinelerindendir. Sonra onu kendimle senin aranda ikiye böldüm" dedi.¹⁶⁸⁷

١٦٨٨ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَغْطَانِي السَّبْعَ مَكَانَ التَّوْرَةِ وَأَغْطَانِي الرِّاءَاتِ إِلَى الطَّوَّاسِينِ مَكَانَ الْإِنْجِيلِ وَأَغْطَانِي مَا بَيْنَ الطَّوَّاسِينِ إِلَى الْخَوَامِيمِ مَكَانَ الزَّبُورِ وَفَضَّلَنِي بِالْخَوَامِيمِ وَالْمُقَصَّلِ مَا قَرَأَهُنَّ نَبِيٌّ قَبْلِي.

1688. Allah Teala, bana Tevrat'ın yerine yedi sure verdi. İncil yerine Tavasın'e kadar elif lam ra diye başlayan sureleri indirdi. Zebur yerine

¹⁶⁸⁴ İbni Ebî Şeybe, VI, 104; Ahmed, II, 310; Hâkim, I, 693; Heysemî, X, 87.

¹⁶⁸⁵ Taberânî, XI, 332; Hâkim, II, 629.

¹⁶⁸⁶ İbni Ebî Şeybe, VII, 364; Ahmed, II, 295; Hâkim, IV, 88.

¹⁶⁸⁷ İbnü'd-Darîs, Fedâilü'l-Kur'ân, s. 79; Beyhakî, Şuab, II, 448; Deylemî, I, 222.

Ta sin mim ile başlayan Tavasın ile Ha mim diye başlayan Havamim surelerini verdi. Beni Ha mim diye başlayan ve Mufasssal surelerle üstün kıldı. Benden önce onları hiçbir peygamber okumadı.¹⁶⁸⁸

١٦٨٩ - إِنَّ اللَّهَ أَعْطَى مُوسَى الْكَلَامَ وَأَعْطَانِي الرُّؤْيَا وَفَضَّلَنِي بِالْمَقَامِ الْمَحْمُودِ وَالْحَوْضِ الْمَوْزُودِ. ض

1689. Allah Teala, Musa'ya kendisiyle konuşma, bana ise zatını görme lütfunda bulundu ve beni şefaet makamı olan Makam-ı Mahmud ve insanların başına varacakları Kevser Havuzunu vermekle üstün kıldı.¹⁶⁸⁹

١٦٩٠ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى افْتَرَضَ صَوْمَ رَمَضَانَ وَسَنَنْتُ لَكُمْ قِيَامَهُ فَمَنْ صَامَهُ وَقَامَهُ إِيْمَانًا وَاخْتِسَابًا وَيَقِينًا كَانَ كَفَّارَةً لِّمَا مَضَى. ح

1690. Allah Teala ramazan orucunu farz kıldı, ben de size teravihi sünnet kıldım. Öyle ise kim ki, iman ederek ve sevabını Allah'dan bekleyerek ramazanın gündüzünü oruçlu, gecesini de ibadetle geçirirse, bu durum onun geçmiş günahlarına keffaret olur.¹⁶⁹⁰

١٦٩١ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَمَرَنِي أَنْ أَعْلَمَكُم مِّمَّا عَلَّمَنِي وَأَنْ أُؤَدِّبَكُم إِذَا قُمْتُمْ عَلَى أَبْوَابِ حُجْرِكُمْ فَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ يَرْجِعِ الْخَبِيثُ عَنْ مَنَازِلِكُمْ وَإِذَا وُضِعَ بَيْنَ يَدَيِ أَحَدِكُمْ طَعَامٌ فَلْيُسِّمِ اللَّهَ حَتَّى لَا يُشَارِكَكُمْ الْخَبِيثُ فِي أَرْزَاقِكُمْ وَمَنْ اغْتَسَلَ بِاللَّيْلِ فَلْيُحَازِرْ عَنْ عَوْرَتِهِ فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَأَصَابَهُ لَمَمٌ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ وَمَنْ بَالَ فِي مُغْتَسَلِهِ فَأَصَابَهُ الْوَسْوَاسُ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ وَإِذَا رَفَعْتُمُ الْمَائِدَةَ فَانْكَبُوا مَا تَحْتَهَا فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ يَلْتَقِطُونَ مَا تَحْتَهَا فَلَا تَجْعَلُوا لَهُمْ نَصِيْبًا فِي طَعَامِكُمْ. ح

1691. Allah Teala, bana öğrettiklerini size öğretmemi ve size edeb dersi vermemi emretti. Evlerinize gireceğiniz zaman kapıda Allah'ın ismini anın ki, pis şeytan kapıdan geri dönsün. Birinizin önüne sofra

¹⁶⁸⁸ Makrîzî, Muhtasarı kıyâmî'l-heyli, s. 275.

¹⁶⁸⁹ Deylemî, I, 162.

¹⁶⁹⁰ Beyhakî, Şuab, III, 307.

konulduğunda Allah'ın ismini ansın ki, pis şeytan rızkınıza ortak olmasın. Kim geceleyin gusladerse avret yerini açmaktan sakınsın. Bunu yapmadığı takdirde delilik emareleri görülürse kendisinden başkasını suçlamasın. Kim yıkandığı suya küçük abdestini yapar da vesvese veren şeytan kendisine musallat olursa kendisinden başkasını kınamasın. Sofra kaldırıldığında kırıntıları süpürün. Çünkü şeytan onları toplar. Ona yemeğinizden bir pay vermeyin.¹⁶⁹¹

۱۶۹۲ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَمَرَنِي بِحُبِّ أَرْبَعَةٍ وَأَخْبَرَنِي أَنَّهُ يَحِبُّهُمْ عَلَيَّ مِنْهُمْ وَأَبُو ذَرٍّ وَالْمِقْدَادُ وَسَلْمَانُ. صَح

1692. Allah Teala, bana dört kişiyi sevdiğini bildirip benim de onları sevmemi emretti. Onlar Ali, Ebu Zer, Mikdad ve Selman'dır.¹⁶⁹²

۱۶۹۳ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَمَرَنِي أَنْ أُزَوِّجَ فَاطِمَةَ مِنْ عَلِيٍّ. ح

1693. Allah Teala, bana Fatıma'yı Ali ile evlendirmemi emretti.¹⁶⁹³

۱۶۹۴ - إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أَسْمِيَ الْمَدِينَةَ طَيْبَةً. ض

1694. Allah Teala, bana Medine'yi Taybe diye isimlendirmemi emretti.¹⁶⁹⁴

۱۶۹۵ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَمَرَنِي بِمُدَارَاةِ النَّاسِ كَمَا أَمَرَنِي بِإِقَامَةِ الْفَرَائِضِ. ض

1695. Allah Teala, bana farzları kılmamı emrettiği gibi, insanlarla güzel geçinmemi de emretti.¹⁶⁹⁵

۱۶۹۶ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَنْزَلَ الدَّاءَ وَالذَّوَاءَ وَجَعَلَ لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءً فَتَدَاوَوْا وَلَا تَدَاوَوْا

بِحَرَامٍ. ض

¹⁶⁹¹ Hakîm, I, 385.

¹⁶⁹² Hâkim, III, 141; Ebû Nuaym, I, 172.

¹⁶⁹³ Taberânî, X, 156; Heysemî, IX, 204.

¹⁶⁹⁴ Taberânî, II, 236.

¹⁶⁹⁵ Deylemî, I, 176.

1696. Allah Teala, derdi de dermanı da indirmiş, her derde devasını da vermiştir. O halde tedavi olun, fakat haramla tedavi olmayın.¹⁶⁹⁶

١٦٩٧ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَنْزَلَ بَرَكَاتٍ ثَلَاثًا الشَّاءَ وَالنَّخْلَةَ وَالنَّارَ. ض

1697. Allah Teala, üç tane bereket indirmiştir. Onlar da koyun, hurma ve ateştir.¹⁶⁹⁷

١٦٩٨ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَيَّ أَنْ تَوَاضَعُوا حَتَّى لَا يَفْخَرَ أَحَدٌ عَلَى أَحَدٍ وَلَا يَنْفِي أَحَدٌ عَلَى أَحَدٍ. صَح

1698. Allah Teala, bana birbirinize karşı mütevazi olmanızı, kimse-nin kimseye karşı övünmemesini ve zulmetmemesini vahyetti.¹⁶⁹⁸

١٦٩٩ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَيَّ أَنْ تَوَاضَعُوا وَلَا يَنْفِي بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ. صَح

1699. Allah Teala, bana tevazu göstermenizi, kimsenin kimseye zulmetmemesi gerektiğini vahyetti.¹⁶⁹⁹

١٧٠٠ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَيْدَنِي بِأَرْبَعَةِ وَزَرَاءَ اثْنَيْنِ مِنْ أَهْلِ السَّمَاءِ جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَاثْنَيْنِ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ. ض

1700. Allah Teala, beni ikisi gökte, ikisi de yerde olmak üzere dört yardımcı ile destekledi. Gökte olanlar Cibril ile Mikail, yerde olanlar da Ebu Bekir ile Ömer'dir.¹⁷⁰⁰

١٧٠١ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى بَارَكَ مَا بَيْنَ الْعَرِيشِ وَالْفُرَاتِ وَخَصَّ فَلَسْطِينَ بِالتَّقْدِيسِ. ض

1701. Allah Teala, Arış'le Fırat arasını bereketli kıldı, Filistin'i de kutsal belde yaptı.¹⁷⁰¹

¹⁶⁹⁶ Beyhakî, X, 5; Heysemî, V, 86.

¹⁶⁹⁷ Taberânî, XXIV, 435; Heysemî, IV, 66.

¹⁶⁹⁸ Bezzâr, VIII, 424; Taberânî, XVII, 364; Beyhakî, X, 234; a. mlf., Şuab, V, 285.

¹⁶⁹⁹ Bezzâr, VIII, 424; Taberânî, XVII, 364; Beyhakî, X, 234; a. mlf., Şuab, V, 285.

¹⁷⁰⁰ Taberânî, XI, 179; Ebû Nuaym, VIII, 160; Hatib, Heysemî, IX, 51.

¹⁷⁰¹ İbni Asâkir, I, 140.

۱۷۰۲- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى بَعَثَنِي رَحْمَةً مُهْدَاةً بُعِثْتُ بِرَفْعِ قَوْمٍ وَخَفْضِ آخَرِينَ. ض

1702. Allah Teala, beni bir rahmet ve hediye olarak gönderdi. Ben bir kavmi yükseltmek, diğerini de alçaltmak için gönderildim.¹⁷⁰²

۱۷۰۳- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى بَنَى الْفِرْدَوْسَ بِيَدِهِ وَخَطَرَهَا عَنْ كُلِّ مُشْرِكٍ وَعَنْ كُلِّ مُدْمِنٍ خَمْرٍ سِغْغِيرٍ. ض

1703. Allah Teala, Firdevs cennetini kendi eliyle bina etti ve onu her müşrike ve her içki müptelası sarhoşa haram kıldı.¹⁷⁰³

۱۷۰۴- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى تَجَاوَزَ لِأُمَّتِي عَمَّا حَدَّثْتُ بِهِ أَنْفُسُهَا مَا لَمْ تَتَكَلَّمْ بِهِ أَوْ تَعْمَلْ بِهِ. صَح

1704. Allah Teala, dilleriyle söylemedikçe ve fiilen yapmadıkça ümmetimin içinden geçirdiği şeyleri onlara bağışlamıştır.¹⁷⁰⁴

۱۷۰۵- إِنَّ اللَّهَ تَجَاوَزَ لِأُمَّتِي عَمَّا تُوسَّوْسُ بِهِ صُدُورُهُمْ مَا لَمْ تَعْمَلْ أَوْ تَتَكَلَّمْ بِهِ وَما اسْتَكْرَهُوا عَلَيْهِ. صَح

1705. Allah Teala, benim için ümmetimin yapmadıkça veya konuşmadıkça gönüllerinden geçen ve kendilerine zorla yaptırılan şeylerin günahlarını bağışladı.¹⁷⁰⁵

۱۷۰۶- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى تَصَدَّقَ بِفِطْرِ رَمَضَانَ عَلَى مَرِيضٍ أُمِّيٍّ وَمُسَافِرٍهَا. ض

1706. Allah Teala, ramazanda ümmetimin hastalarına ve yolcularına oruçlarını tutmama ruhsatı verdi.¹⁷⁰⁶

۱۷۰۷- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى تَصَدَّقَ عَلَيْكُمْ عِنْدَ وَفَاتِكُمْ بِثَلَاثِ أَمْوَالِكُمْ وَجَعَلَ ذَلِكَ زِيَادَةً لَكُمْ فِي أَعْمَالِكُمْ. ض

¹⁷⁰² Müttekî, nr. 31985.

¹⁷⁰³ Beyhakî, Şuab, V, 11; Deylemî, I, 164; İbni Asâkir, LIII, 306.

¹⁷⁰⁴ Ahmed, II, 393; İbni Hibbân, X, 178; Taberânî, XVIII, 217; Heysemî, VI, 250.

¹⁷⁰⁵ Ahmed, II, 255; İbni Mende, İmân I, 476; Ebû Nuaym, II, 259.

¹⁷⁰⁶ İbni Sad, VII, 122.

1707. Allah Teala, size vefatınız esnasında malınızın üçte birini vasiyete izin vermiş, bunu amellerinizin artmasına vesile kılmıştır.¹⁷⁰⁷

١٧٠٨- إِنْ اللَّهَ جَعَلَ الْحَقَّ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ وَقَلْبِهِ. صَح

1708. Allah Teala, hakkı Ömer'in diline ve kalbine yerleştirmiştir.¹⁷⁰⁸

١٧٠٩- إِنْ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ مَا يَخْرُجُ مِنْ بَنِي آدَمَ مَثَلاً لِلدُّنْيَا. صَح

1709. Allah Teala, insanoğlundan çıkanı dünyaya bir mesel kıldı.¹⁷⁰⁹

١٧١٠- إِنْ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ الدُّنْيَا كُلَّهَا قَلِيلًا وَمَا بَقِيَ مِنْهَا إِلَّا الْقَلِيلُ كَالْغَيْبِ شَرِبَ صَفْوُهُ وَبَقِيَ كَدْرُهُ. صَح

1710. Allah Teala, dünya hayatının tamamını az bir zamandan ibaret kıldı. Ondan az bir zaman kaldı. O, tıpkı berrak suyu içilip bulanık suyu kalan bir göl gibidir.¹⁷¹⁰

١٧١١- إِنْ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ هَذَا الشَّعَرُ نُسْكَأً وَسَيَجْعَلُهُ الظَّالِمُونَ نَكَالًا. ض

1711. Allah Teala, traş olmayı haccın gereklerinden saydı. Zalimler ise onu yakında kendileri için bir ceza olarak göreceklerdir.¹⁷¹¹

١٧١٢- إِنْ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ لِكُلِّ نَبِيٍّ شَهْوَةً وَإِنْ شَهْوَتِي فِي قِيَامِ هَذَا اللَّيْلِ إِذَا قُمْتُ فَلَا يُصَلِّينَ أَحَدٌ خَلْفِي وَإِنْ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ لِكُلِّ نَبِيٍّ طُعْمَةً وَإِنْ طُعْمَتِي هَذَا الْخُمْسُ فَإِذَا قُبِضْتُ فَهُوَ لِوَلَاةِ الْأَمْرِ مِنْ بَعْدِي. ض

1712. Allah Teala, her peygambere bir ikramda bulunmuştur. Benim ikramım da gece namazıdır. Ben gece namazına kalktığımda, sizden kimse arkama durmasın. Allah Teala her peygambere bir de rızık ihsan etmiştir. Benim rızıkım da ganimetlerdir. Benim vefatımdan sonra o müslüman idarecilerin hakkıdır.¹⁷¹²

¹⁷⁰⁷ Busirî, III, 143; Ebû Nuaym, III, 322.

¹⁷⁰⁸ Ahmed, II, 53; İbni Hibbân, XV, 318; Taberânî, Evsat, III, 338.

¹⁷⁰⁹ Müttekî, nr. 6098, 6185; Zebîdî, İthâf, VIII, 112.

¹⁷¹⁰ Hâkim, IV, 356.

¹⁷¹¹ Abdülcebbar, Târîhu Daryâ, s. 85; İbni Asâkir, VI, 3; Elbânî, VII, 68.

¹⁷¹² Taberânî, XII, 84; Deylemî, I, 172; Heysemî, II, 271.

۱۷۱۳- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ لِلْمَعْرُوفِ وُجُوهًا مِنْ خَلْقِهِ حَبَّبَ إِلَيْهِمُ الْمَعْرُوفَ وَحَبَّبَ إِلَيْهِمْ فِعَالَهُ وَوَجَّهَ طُلَّابَ الْمَعْرُوفِ إِلَيْهِمْ وَيَسَّرَ عَلَيْهِمْ إِعْطَاءَهُ كَمَا يَسَّرَ الْغَيْثَ إِلَى الْأَرْضِ الْجَدْبَةِ لِيُخَيِّبَهَا وَيُخَيِّبَ بِهَا أَهْلَهَا وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ لِلْمَعْرُوفِ أَعْدَاءَ مِنْ خَلْقِهِ بَغَضَ إِلَيْهِمُ الْمَعْرُوفَ وَبَغَضَ إِلَيْهِمْ فِعَالَهُ وَحَظَرَ إِلَيْهِمْ إِعْطَاءَهُ كَمَا يُحَظَرُ الْغَيْثُ عَنِ الْأَرْضِ الْجَدْبَةِ لِيُهْلِكَهَا وَيُهْلِكَ بِهَا أَهْلَهَا وَمَا يَغْفُو أَكْثَرُ. ح

1713. Allah Teala, iyilik için bazı kimseler yaratmıştır. Onlara iyiliği ve iyilik yapmayı sevdirmiş, iyilik isteyenlerin yönünü de onlara çevirmiştir. Tıpkı kuru araziye yağmuru kolayca gönderip onunla o yere ve canlılara hayat verdiği gibi, o kimselere de iyilik yapmayı kolaylaştırmıştır. Allah Teala, bazılarını da iyiliğe düşman olarak yaratmış, onlara iyiliği ve iyilik yapmayı da kötü göstermiştir. Tıpkı kuru araziye yağmurun yağmasını engelleyip orayı ve canlılarını helak ettiği gibi, onların iyilik yapmasını da zorlaştırmıştır. Allah'ın bu duruma düşürmeyip affettikleri ise daha yoktur.¹⁷¹³

۱۷۱۴- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ السَّلَامَ تَحِيَّةً لَأُمَّتِنَا وَأَمَانًا لِأَهْلِ دِمَّتِنَا. ض

1714. Allah Teala, selamı bizim ümmetimiz için bir parola, aramızda yaşayan gayr-i müslimler için de bir güvence sebebi kılmıştır.¹⁷¹⁴

۱۷۱۵- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ الْبَرَكَةَ فِي السُّحُورِ وَالْكَيْلِ.

1715. Allah Teala, sahur yemeklerinde ve gıdaların ölçülüp tartılmasında bereket kılmıştır.¹⁷¹⁵

۱۷۱۶- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ عَذَابَ هَذِهِ الْأُمَّةِ فِي الدُّنْيَا الْقَتْلَ.

1716. Allah Teala, bu ümmetin dünyadaki azabını birbirlerini öldürmede kılmıştır.¹⁷¹⁶

¹⁷¹³ İbni Ebî'd-Dünyâ, Kazâü'l-havâic, s. 23; Deylemî, V, 411.

¹⁷¹⁴ Taberânî, Evsat, III, 298; Beyhakî, Şuab, VI, 436; Herysemi, VIII, 29.

¹⁷¹⁵ Taberânî, Şâmiyyîn, I, 413; Hatîb, Muzîh, I, 496.

¹⁷¹⁶ Ebû Nuaym, VIII, 308.

۱۷۱۷- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ ذُرِّيَّةَ كُلِّ نَبِيٍّ فِي صُلْبِهِ وَجَعَلَ ذُرِّيَّتِي فِي صُلْبِ عَلِيٍّ
بن أبي طالب. ض

1717. Allah Teala, her peygamberin neslini kendisinden, benim neslimi ise Ali'den devam ettirmiştir.¹⁷¹⁷

۱۷۱۸- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَهَا لَكَ لِبَاسًا وَأَهْلِي يَرْوُونَ عَوْرَتِي وَأَنَا أَرَى ذَلِكَ مِنْهُمْ. ض

1718. Allah Teala, eşini sana bir elbise gibi kılmıştır. Benim eşlerim benim avret yerimi görür, ben de onların avret yerlerini görürüm.¹⁷¹⁸

۱۷۱۹- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَنِي عَبْدًا كَرِيمًا وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا عَنِيدًا. ح

1719. Allah Teala, beni cömert ve mütevazı bir kul olarak yarattı. Beni kibirli, inatçı ve hakkı bile bile çiğneyen bir kimse yapmadı.¹⁷¹⁹

۱۷۲۰- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ. صَح

1720. Allah Teala güzeldir, güzeli sever.¹⁷²⁰

۱۷۲۱- إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ وَيُحِبُّ أَنْ يَرَى أَثَرَ نِعْمَتِهِ عَلَى عَبْدِهِ

وَيُبْغِضُ الْبُؤْسَ وَالْبَاطِلَ. ض

1721. Allah Teala güzeldir, güzel olanı sever. Kuluna verdiği nime-tin eserini onun üzerinde görmeyi ister, zilleti ve zelil halde görünmeyi sevmez.¹⁷²¹

۱۷۲۲- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ سَخِيٌّ يُحِبُّ السَّخَاءَ نَظِيفٌ يُحِبُّ النَّظَافَةَ. ض

1722. Allah Teala güzeldir, güzelliği sever. Cömerttir, cömertliği se-ver. Temizdir, temizliği sever.¹⁷²²

¹⁷¹⁷ Taberânî, III, 43; İbni Adî, VII, 198; Deylemî, I, 172; Heysemî, IX, 172.

¹⁷¹⁸ İbni Sad, III, 394; Taberânî, IX, 37; Zehebî, Siyer, I, 157; Heysemî, IV, 294.

¹⁷¹⁹ Beyhakî, Şuab, V, 107; Huseynî, Beyan ve't-tarîf, I, 176.

¹⁷²⁰ Taberânî, VIII, 203; Heysemî, V, 134.

¹⁷²¹ Hennâd, II, 421.

¹⁷²² Münâvî, II, 225.

۱۷۲۳ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَوَادٌ يَحِبُّ الْجُودَ وَيَحِبُّ مَعَالِيَ الْأَخْلَاقِ وَيَكْرَهُ سَفْسَافَهَا. ح

1723. Allah Teala cömerttir, cömertliği sever. Yüce huyları sever, aşağılık olanlardan ise hoşlanmaz.¹⁷²³

۱۷۲۴ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَرَّمَ مِنَ الرِّضَاعِ مَا حَرَّمَ مِنَ النَّسَبِ. ص ح

1724. Allah Teala, nesep sebebiyle evlenilmesini haram kıldıklarını, süt emme ile de haram kılmıştır.¹⁷²⁴

۱۷۲۵ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَرَّمَ الْجَنَّةَ عَلَى كُلِّ مُرَاءٍ. ض

1725. Allah Teala, cenneti gösteriş yapan herkese haram kıldı.¹⁷²⁵

۱۷۲۶ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَرَّمَ عَلَيْكُمْ عُقُوقَ الْأُمّهَاتِ وَوَأْدَ الْبَنَاتِ وَمَنْعًا وَهَاتِ وَكَرِهَةً

لَكُمْ قِيلَ وَقَالَ وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةَ الْمَالِ. ص ح

1726. Allah Teala, size annelere itaatsizlik etmeyi, kız çocuklarını diri diri gömmeyi, vermeyip istemeyi haram kıldı. Aynı şekilde sizin için dedikoduyu, yerli yersiz çok soru sormayı ve malı boş yere harcamayı da çirkin gördü.¹⁷²⁶

۱۷۲۷ - إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَى الصَّدَقَةِ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِي. ض

1727. Allah Teala, bana ve ehli beytime sadaka almayı haram kıldı.¹⁷²⁷

۱۷۲۸ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَيْثُ خَلَقَ الدَّاءَ خَلَقَ الدَّوَاءَ فَتَدَاوُوا.

1728. Allah Teala, hastalığı yarattığı gibi tedavi olmayı da yaratmıştır, o halde tedavi olun.¹⁷²⁸

۱۷۲۹ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَيَّيْ سِتِيرٌ يَحِبُّ الْحَيَاءَ وَالسَّتْرَ فَإِذَا اغْتَسَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْتِرْ. ح

¹⁷²³ Hennâd, II, 432; Harâîfî, Mekârim, s. 27; Beyhakî, Şuab, VII, 426; Ebû Nuaym, V, 29.

¹⁷²⁴ Buhârî, Nikâh 20; Müslim, Radâ 1; Muvatta, Radâ 1.

¹⁷²⁵ Deylemî, I, 227; Elbânî, VII, 68.

¹⁷²⁶ Buhârî, İstikrâz 19, Edeb 6, Zekât 53; Müslim, Akdiye 10-14.

¹⁷²⁷ İbni Sad, I, 390.

¹⁷²⁸ Ahmed, III, 156; Heysemî, V, 84.

1729. Allah Teala, haya sahibi ve ayıpları örtendir, hayayı ve örtünmeyi sever. Öyle ise biriniz yıkandığında avret yerini örtsün.¹⁷²⁹

١٧٣٠ - إِنَّ اللَّهَ حَيٌِّّ كَرِيمٌ يَسْتَجِيبُ أَنْ يَسْطُرَ عَبْدُهُ يَدِيهِ إِلَيْهِ ثُمَّ يَرْدُهُمَا صَفَرَيْنِ لَيْسَ فِيهِمَا شَيْءٌ. ح

1730. Allah Teala, çok hayalı ve kerem sahibidir. Kişi, ona doğru elini kaldırdığında o kulunun ellerini boş ve mahrum olarak geri çevirmekten haya eder.¹⁷³⁰

١٧٣١ - إِنَّ اللَّهَ خَتَمَ سُورَةَ الْبَقَرَةِ بَايَتَيْنِ أُعْطِيَهُمَا مِنْ كَنْزِهِ الَّذِي تَحْتَ الْعَرْشِ فَتَعَلَّمُوهُنَّ وَعَلَّمُوهُنَّ نِسَاءَكُمْ وَأَبْنَاءَكُمْ فَإِنَّهَا صَلَاةٌ وَقُرْآنٌ وَدُعَاءٌ. ح

1731. Allah Teala, Bakara suresini Arş'ın altındaki hazinesinden alıp bana verdiği iki ayetle bitirmiştir. Dolayısıyla onları öğrenin, kadınlarınıza ve çocuklarınıza da öğretin. Çünkü onlar rahmet, Kur'an ve duadır.¹⁷³¹

١٧٣٢ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْجَنَّةَ بَيْضَاءَ وَأَحَبُّ شَيْءٍ إِلَى اللَّهِ الْبَيَاضُ. ض

1732. Allah Teala, cenneti beyaz olarak yaratmıştır. Ona en sevimli renk de beyaz renktir.¹⁷³²

١٧٣٣ - إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ خَلْقَهُ فِي ظُلْمَةٍ ثُمَّ أَلْقَى عَلَيْهِمْ مِنْ نُورِهِ فَمَنْ أَصَابَهُ مِنْ ذَلِكَ النُّورِ اهْتَدَى وَمَنْ أَخْطَأَهُ ضَلَّ فَلِذَلِكَ أَقُولُ جَفَّ الْقَلَمُ عَلَى عِلْمِ اللَّهِ. صَح

1733. Allah Teala, mahlukatını karanlıkta yaratmış, sonra onların üzerine nurundan saçmıştır. O nurdan kimse isabet etmişse, o hidayet bulmuş, isabet edemeyen de yolunu şaşırıp dalalette kalmıştır. Bunun için ben "Allah'ın ilminde kalem kurumuştur" diyorum.¹⁷³³

¹⁷²⁹ Ahmed, IV, 224; Beyhakî, I, 198.

¹⁷³⁰ Ebû Nuaym, III, 263.

¹⁷³¹ Hâkim, I, 750; Beyhakî, Şuab, II, 461.

¹⁷³² Heysemî, V, 128.

¹⁷³³ Ahmed, II, 176; Hâkim, I, 84; Beyhakî, IX, 4.

١٧٣٤- إِنْ أَلَلَّهَ خَلَقَ آدَمَ مِنْ قَبْضَةٍ قَبْضَتِهَا مِنْ جَمِيعِ الْأَرْضِ فَجَاءَ بَنُو آدَمَ عَلَى قَدَرِ الْأَرْضِ جَاءَ مِنْهُمْ الْأَحْمَرُ وَالْأَبْيَضُ وَالْأَسْوَدُ وَبَيْنَ ذَلِكَ وَالسَّهْلُ وَالْحَزَنُ وَالْخَيْثُ وَالطَّيْبُ وَبَيْنَ ذَلِكَ. صَح

1734. Allah Teala, Adem'i bütün yeryüzünden aldığı bir avuç topraktan yarattı. Bu yüzden Adem oğullarının renkleri alındıkları topraklara göre kırmızı, beyaz ve siyah; huyları da yumuşak, sert, kötü ve iyi kötü oldu.¹⁷³⁴

١٧٣٥- إِنْ أَلَلَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْخَلْقَ فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِ فِرْقِهِمْ وَخَيْرِ الْفِرْقَتَيْنِ ثُمَّ تَخَيَّرَ الْقَبَائِلَ فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِ قَبِيلَةٍ ثُمَّ تَخَيَّرَ الْبُيُوتَ فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِ بُيُوتِهِمْ فَأَنَا خَيْرُهُمْ نَفْسًا وَخَيْرُهُمْ بَيْتًا. صَح

1735. Allah Teala mahlukatı yarattı ve beni onların en hayırlı fırkaları içinde kıldı. Sonra hayırlı kabileleri seçti ve beni en hayırlı kabile içinden seçti. Sonra hayırlı evleri seçti ve beni o evlerin en hayırlılarını içinde kıldı. Ben kişilik olarak o insanların en iyisi, ev olarak da en hayırlı evlerindenim.¹⁷³⁵

١٧٣٦- إِنْ أَلَلَّهَ خَلَقَ آدَمَ مِنْ طِينَةِ الْجَابِيَةِ وَعَجَنَهُ بِمَاءٍ مِنْ مَاءِ الْجَنَّةِ. ض

1736. Allah Teala, Adem'i Cabiye adlı yerin çamurundan yarattı ve onun hamurunu cennet suyuyla yoğurdu.¹⁷³⁶

١٧٣٧- إِنْ أَلَلَّهَ خَلَقَ لَوْحًا مَخْفُوظًا مِنْ دُرَّةٍ بَيْضَاءَ صَفَحَاتُهَا مِنْ يَاقُوتَةٍ حُمْرَاءَ قَلَمُهُ نَوْرٌ وَكِتَابُهُ نَوْرٌ لِلَّهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ سِتُّونَ وَثَلَاثُمِائَةً لِحْظَةً يَخْلُقُ وَيَرْزُقُ وَيُمِيتُ وَيُخَيِّ وَيُعِزُّ وَيُدِلُّ وَيَفْعَلُ مَا يَشَاءُ. ح

¹⁷³⁴ Ahmed, IV, 406; Hâkim, II, 288; Beyhakî, IX, 3.

¹⁷³⁵ Münâvî, II, 232.

¹⁷³⁶ İbni Adî, I, 281; İbni Asâkir, II, 345.

1737. Allah Teala, beyaz inciden korunmuş bir levha yarattı. Onun kenarları kırmızı yakut, kalemi nur, kitabı da nurdandır. Her gün Allah'ın ona üçyüz altmış bakışı vardır. O, istediğini yaratıp rızıklandırır, öldürüp diriltir, aziz ve zelil eder ve her istediğini yapar.¹⁷³⁷

١٧٣٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْخَلْقَ حَتَّى إِذَا فَرَّغَ مِنْ خَلْقِهِ قَامَتِ الرَّحْمَةُ فَقَالَ مَهْ قَالَتْ هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ الْقَطِيعَةِ قَالَ نَعَمْ أَمَا تَرْضَيْنَ أَنْ أَصِلَ مَنْ وَصَلَكَ وَأَقْطَعَ مَنْ قَطَعَكَ قَالَتْ بَلَى يَا رَبِّ قَالَ فَذَلِكَ لِكَ. صَح

1738. Allah Teala, varlıkları yaratma işini tamamlayınca akrabalık bağı ayağa kalkarak; "Bu duruş, akrabalık bağını koparan kimseden sana sığınanın duruşudur" dedi. Allah Teala, "Pekala, seni koruyup gözeteni gözetmeme, seninle ilgisini kesenden rahmetimi kesmeme razı değil misin?" diye sordu. Akrabalık bağı, "Evet, razıyım" dedi. Bunun üzerine Allah Teala, "Sana bu hak verilmiştir" buyurdu.¹⁷³⁸

١٧٣٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الرَّحْمَةَ يَوْمَ خَلَقَهَا مِائَةً رَحْمَةً فَأَمْسَكَ عِنْدَهُ تِسْعًا وَتِسْعِينَ رَحْمَةً وَأَرْسَلَ فِي خَلْقِهِ كُلِّهِمْ رَحْمَةً وَاحِدَةً فَلَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ بِكُلِّ الَّذِي عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ لَمْ يَيْئَسْ مِنَ الْجَنَّةِ وَلَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ بِالَّذِي عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعَذَابِ لَمْ يَأْمَنْ مِنَ النَّارِ. صَح

1739. Allah Teala, rahmeti yarattığı gün onu yüz parçaya bölmüş, doksandokuzunu kendi yanında tutmuş, birini de bütün yaratıkları arasına indirmiştir. Eğer kafirler Allah katındaki rahmeti bilselerdi cennetten ümitlerini kesmezler, müminler de Allah nezdindeki azabı bilselerdi cehennemden emin olmazlardı.¹⁷³⁹

١٧٤٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِائَةً رَحْمَةً كُلُّ رَحْمَةٍ طِبَاقٌ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ فَجَعَلَ مِنْهَا فِي الْأَرْضِ رَحْمَةً فِيهَا تَغِطُّ الْوَالِدَةَ عَلَى

¹⁷³⁷ Taberânî, X, 260, XII, 72; Ebû Nuaym, IV, 305; Heysemî, VII, 191.

¹⁷³⁸ Buhârî, Tefsîr 47, Edeb 13, Tevhîd 35; Müslim, Birr 16.

¹⁷³⁹ Münâvî, II, 234.

وَلَدَيْهَا وَالْوَحْشُ وَالطَّيْرُ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ وَأَخَّرَ تَسْعًا وَتَسْعِينَ فَإِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَكْمَلَهَا بِهَذِهِ الرَّحْمَةِ. صَح

1740. Allah Teala gökleri ve yeri yarattığı gün, yüz çeşit rahmet yaratmıştır. Her bir rahmet, gök ve yerin arasını doldurur. Onlardan bir tanesini yeryüzüne indirmiştir. O bir tek rahmet sayesinde anneler yavrularına, vahşi hayvanlar ve kuşlar birbirlerine şefkat gösterirler. Doksandokuz rahmetini ise yanında tutmuştur. Kıyamet günü geldiğinde o doksan dokuzu o bir ile yüze tamamlayacaktır.¹⁷⁴⁰

١٧٤١ - إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الْجَنَّةَ وَخَلَقَ النَّارَ فَخَلَقَ لِهَذِهِ أَهْلًا وَلِهَذِهِ أَهْلًا. ض

1741. Allah Teala, cennet ve cehennemi yarattı ve her ikisi için de onlara girecek halklar yarattı.¹⁷⁴¹

١٧٤٢ - إِنَّ اللَّهَ رَضِيَ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ الْيَسَرَ وَكَرِهَ لَهَا الْعُسْرَ. صَح

1742. Allah Teala, bu ümmet için kolaylıktan hoşlanmış, güçlüğü ise kerih görmüştür.¹⁷⁴²

١٧٤٣ - إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يَحِبُّ الرِّفْقَ وَيَرْضَاهُ وَيُعْطِي عَلَيْهِ مَا لَا يُعْطِي عَلَى الْعُنْفِ. ح

1743. Allah Teala yumuşaktır, yumuşaklığı sever ve yumuşaklık karşılığında verdiğini sertlik karşılığında vermez.¹⁷⁴³

١٧٤٤ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى زَوَّجَنِي فِي الْجَنَّةِ مَرْيَمَ بِنْتَ عِمْرَانَ وَامْرَأَةً فِرْعَوْنَ وَأَخْتَ

مُوسَى. ض

1744. Allah Teala, cennette bana İmran kızı Meryem'i, Firavun'un eşini ve Musa'nın kızkardeşini nikahladı.¹⁷⁴⁴

¹⁷⁴⁰ Ahmed, V, 439; İbni Hibbân, XIV, 14; Taberânî, VI, 276.

¹⁷⁴¹ İshak b. Râhûye, II, 447; İbni Hibbân, I, 348; Taberânî, Evsat, V, 6.

¹⁷⁴² Müttekî, nr. 5331.

¹⁷⁴³ Hatîb, VI, 124; Ebû Nuaym, VIII, 306; Aclûnî, I, 868.

¹⁷⁴⁴ Taberânî, VI, 64; Heysemî, IX, 218.

۱۷۴۵- إِنْ اللَّهَ سَائِلٌ كُلِّ رَاعٍ اسْتَرْعَاهُ رَعِيَةً قَلَّتْ أَوْ كَثُرَتْ حَتَّى يَسْأَلَ الزَّوْجُ عَنْ زَوْجَتِهِ وَالْوَالِدُ عَنْ وَلَدِهِ وَالرَّبُّ عَنْ خَادِمِهِ هَلْ أَقَامَ فِيهِمْ أَمْرَ اللَّهِ.

1745. Allah Teala, her idareciyi idare ettiği kişiler ister az olsun ister çok olsun onlar hakkında sorguya çeker. Öyle ki kocaya karısı, babaya çocuğu, efendiye kölesi hakkında Allah'ın emirlerini uygulayıp uygulamadığını bile sorar.¹⁷⁴⁵

۱۷۴۶- إِنْ اللَّهَ سَمَّى الْمَدِينَةَ طَابَةً. صَح

1746. Allah Teala, Medine'yi Tabe diye isimlendirdi.¹⁷⁴⁶

۱۷۴۷- إِنْ اللَّهَ تَعَالَى صَانِعٌ كُلِّ صَانِعٍ وَصَنَعْتُهُ. صَح

1747. Allah Teala, her sanatkarın ve sanatının sanatkarıdır.¹⁷⁴⁷

۱۷۴۸- إِنْ اللَّهَ تَعَالَى طَيِّبٌ يُحِبُّ الطَّيِّبَ نَظِيفٌ يُحِبُّ النَّظَافَةَ كَرِيمٌ يُحِبُّ الْكَرَمَ جَوَادٌ يُحِبُّ الْجُودَ فَتَنَظَّفُوا أَفْنِيَتَكُمْ وَلَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ. ح

1748. Allah Teala güzeldir, güzeli sever. Temizdir, temizi sever. Kerem sahibidir, keremi sever. Cömerttir, cömert olanı sever. Öyle ise oturduğunuz yerleri temizleyin ve yahudilere benzemeyin.¹⁷⁴⁸

۱۷۴۹- إِنْ اللَّهَ تَعَالَى عَفُوٌّ يُحِبُّ الْعَفْوَ. صَح

1749. Allah Teala affedicidir, affetmeyi sever.¹⁷⁴⁹

۱۷۵۰- إِنْ اللَّهَ تَعَالَى عِنْدَ لِسَانِ كُلِّ قَائِلٍ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ عَبْدٌ وَلْيَنْظُرْ مَا يَقُولُ. ض

1750. Allah Teala, her konuşanın yanındadır. Öyle ise kul, Allah'dan korksun ve ne söylediğine iyi baksın.¹⁷⁵⁰

¹⁷⁴⁵ İbni Asâkir, XIX, 217.

¹⁷⁴⁶ İbni Ebî Şeybe, VI, 405; Ahmed, V, 94; Ebû Ya'lâ, XIII, 441.

¹⁷⁴⁷ Buhârî, Hafku ef'âl, I, 46; İbni Ebî Âsım, I, 158; Hâkim, I, 85; Beyhakî, Şuab, I, 209.

¹⁷⁴⁸ Müslim, Zekât 65; Tirmizî, Tefsir, 236; Edeb 41; Dârimî, Rikâk 9; Ahmed, II, 328.

¹⁷⁴⁹ İbni Adî, VII, 2659; Taberânî, IX, 115.

¹⁷⁵⁰ Ebû Nuaym, VIII, 160; Hatib, IX, 329.

۱۷۵۱- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى غَيُورٌ يُحِبُّ الْغَيُورَ وَإِنَّ عُمَرَ غَيُورٌ. ض

1751. Allah Teala kıskançtır, kıskançlığı sever. Ömer de kıskançtır.¹⁷⁵¹

۱۷۵۲- إِنَّ اللَّهَ قَالَ مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالْحَرْبِ وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أَجِبَهُ فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا وَإِنْ سَأَلَنِي لِأَعْظِيَّتِهِ وَلَوْ اسْتَعَاذَنِي لِأَعْيِدَنَّهُ وَمَا تَرَدَّدْتُ عَنْ شَيْءٍ أَنَا فَاعِلُهُ تَرَدَّدِي عَنْ نَفْسِ الْمُؤْمِنِ يَكْرَهُ الْمَوْتَ وَأَنَا أَكْرَهُ مَسَاءَتَهُ. ص

1752. Kim benim bir dostuma düşmanlık beslerse, ben ona harb ilan ederim. Kulum bana kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevimli bir şeyle yaklaşamaz. Kulum bana nafilelerle yaklaşmaya devam ettikçe ben onu severim. Onu sevdiğimde de onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum. O kişi benden bir şey isterse onu kendisine mutlaka verir, bana bir şeyden sığınırsa onu mutlaka korurum. Ölmek istemeyen müminin ruhunu almakta tereddüt ettiğim kadar hiçbir şeyde tereddüt etmedim. Çünkü ben onu üzmekten hoşlanmam.¹⁷⁵²

۱۷۵۳- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ لَقَدْ خَلَقْتُ خَلْقًا أَلَسْتُهُمْ أَخْلَى مِنَ الْعَسَلِ وَقُلُوبُهُمْ أَمْرٌ مِنَ الصَّبْرِ فَبِي خَلَقْتُ لِأَيِّحَنَّهُمْ فِتْنَةً تَدْعُ الْحَلِيمَ مِنْهُمْ خَيْرَانَ فَبِي يَغْتَرُونَ أَمْ عَلَيَّ يَجْتَرُونَ. ح

1753. Allah Teala şöyle buyurdu: "Yarattığım insanlar içerisinde öyleleri var ki dilleri baldan tatlı, kalpleri sabir bittkisinden daha acıdır. Büyüklüğüme yemin ederim ki, onların başına öyle bir fitne indiririm ki, o fitne akıl sahibi olanlarını hayretler içerisinde bırakır. Onlar rahmetime mi aldaniyorlar, yoksa bana karşı cüretkar mı davranıyorlar?"¹⁷⁵³

¹⁷⁵¹ Müttekî, nr. 32746; Aclûnî, I, 260.

¹⁷⁵² Buhârî, Rikâk 38.

¹⁷⁵³ Tirmizî, Zühd 60.

۱۷۵۴- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ أَنَا خَلَقْتُ الْخَيْرَ وَالشَّرَّ فَطُوبَى لِمَنْ قَدَّرْتُ عَلَى يَدِهِ
الْخَيْرَ وَوَيْلٌ لِمَنْ قَدَّرْتُ عَلَى يَدِهِ الشَّرَّ. ض

1754. Allah Teala şöyle buyurdu: "Ben hayrı ve şerri yarattım. Elinde hayrı yarattığım kişiye ne mutlu, şerri yarattığım kişiye de yazıklar olsun!"¹⁷⁵⁴

۱۷۵۵- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَبَضَ أَرْوَاحَكُمْ حِينَ شَاءَ وَرَدَّهَا عَلَيْكُمْ حِينَ شَاءَ يَا بِلَالُ
فَمُ فَادَّنْ فِي النَّاسِ بِالصَّلَاةِ. صَح

1755. Allah Teala, dilediği zaman ruhlarınızı kabzeder, dilediği zaman da onu geri verir. Kalk ya Bilal! İnsanlara namaz için ezan oku!¹⁷⁵⁵

۱۷۵۶- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ حَرَّمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَتَّبِعِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ. صَح

1756. Allah Teala, sadece kendi rızasını gözeterek lailaheillallah diyenleri ateşe haram kılmıştır.¹⁷⁵⁶

۱۷۵۷- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ أَمَدَّكُمْ بِصَلَاةٍ هِيَ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ حُمْمِ النَّعَمِ الْوَتَرِ جَعَلَهَا
اللَّهُ لَكُمْ فِيمَا بَيْنَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ إِلَى أَنْ يَطْلُعَ الْفَجْرُ. ض

1757. Allah Teala size kırmızı develerden daha hayırlı olan bir namazla yardım etmiştir. O namaz, vitir namazıdır. Allah, onu yatsı namazıyla fecir doğuncaya kadarki zaman arasına koymuştur.¹⁷⁵⁷

۱۷۵۸- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ أَعْطَى كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ فَلَا وَصِيَّةَ لِيُورِثَ. ح

1758. Allah Teala, her hak sahibine hakkını vermiştir, artık varise vasiyet yoktur.¹⁷⁵⁸

۱۷۵۹- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ أَوْفَعَ أَجْرَهُ عَلَى قَدْرِ نِيَّتِهِ. صَح

¹⁷⁵⁴ Taberânî, XII, 173; Heysemî, VIII, 192.

¹⁷⁵⁵ Ahmed, V, 307; Beyhâkî, I, 403; Râfî, II, 140.

¹⁷⁵⁶ Buhârî, Salât 46, 65, Teheccüd 36, Rikâk 6; Müslim, Mesâcid 24, Zühd 43; Tirmizî, Nikâh 25; İbni Mâce, Cihâd 12.

¹⁷⁵⁷ Ebû Davud, Vitir 1; Tirmizî, Vitir 1; İbni Mâce, İkâme 114.

¹⁷⁵⁸ Dârekutnî, IV, 70; Ziyâ, VI, 150.

1759. Allah Teala, kişiye ecrini niyetine göre verir.¹⁷⁵⁹

١٧٦٠ - ان الله تعالى قد أجاز أمتي ان تجمع على ضلالة. ض

1760. Allah Teala, ümmetimi dalalet üzere birleşmekten korumuştur.¹⁷⁶⁰

١٧٦١ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ فَإِذَا قَتَلْتُمْ فَأَخْسِنُوا الْقِتْلَةَ وَإِذَا ذَبَحْتُمْ فَأَخْسِنُوا الذَّبْحَةَ وَلْيُحَدِّثْ أَحَدُكُمْ شَفْرَتَهُ وَلْيُرِخْ ذَبِيحَتَهُ. صح

1761. Allah Teala, her şeye güzelliği yazmıştır. O halde öldürürken öldürmeyi, bir hayvanı keserken de kesme işini güzel yapın. Hayvanı kesen bıçağını keskinleştirip kessin ki, bir an önce hayvanını rahata erdiresin.¹⁷⁶¹

١٧٦٢ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ عَلَى ابْنِ آدَمَ حُظَّهُ مِنَ الزَّيْنِ أَذْرَكَ ذَلِكَ لَا مَحَالَةَ فَرَنِ الْعَيْنِ التَّظَرُّ وَزَنِ اللِّسَانِ الْمَنْطِقُ وَالنَّفْسُ تَمْنَى وَتَشْتَهِي وَالْفَرْجُ يُصَدِّقُ ذَلِكَ أَوْ يُكَذِّبُهُ. صح

1762. Allah Teala, Ademoğlunun zinadan payını takdir etmiştir. Bu takdir çaresiz ona ulaşacaktır. Gözün zinası bakmak, dilin zinası konuşmaktır. Nefis, o işi temenni edip istek duyar. Cinsel organı da onu ya gerçekleştirir ya da boşa çıkarır.¹⁷⁶²

١٧٦٣ - إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ ثُمَّ بَيَّنَ ذَلِكَ فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةٌ كَامِلَةٌ فَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيرَةٍ وَمَنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةٌ كَامِلَةٌ فَإِنْ هُوَ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ سَيِّئَةٌ وَاحِدَةٌ وَلا يَهْلِكُ عَلَى اللَّهِ إِلَّا هَالِكٌ. صح

¹⁷⁵⁹ Ahmed, V, 446; Hâkim, I, 503.

¹⁷⁶⁰ İbni Ebi Âsım, I, 41; Ziyâ, VII, 128.

¹⁷⁶¹ Müslim, Sayd 57; Ebû Dâvûd, Edâhî 11; Tirmizî, Diyât 14; Nesâî, Dahâyâ 22, 26, 27; İbni Mâce, Zebâih 3.

¹⁷⁶² Buhârî, İst'zan 12; Kader 9; Müslim, Kader 20; Ebû Dâvûd, Nikâh 43; Ahmed, II, 276.

1763. Allah Teala, iyilikleri de kötülükleri de takdir etmiş, sonra onu meleklerine açıklamıştır. Kim bir iyilik yapmayı düşünür, sonra da yapamazsa Allah Teala ona tam bir sevap yazar. Eğer o iyiliği düşünür de düşündüğünü gerçekleştirirse, Allah Teala kendi katında ondan yedi yüz kat ve fazlasına kadar sevap yazar. Eğer bir kötülüğü düşünür de yapmazsa, Allah Teala kendi katında ona tam bir sevap yazar. Eğer o kötülüğü düşünür de yaparsa, Allah Teala ona sadece bir günah yazar. Allah ancak kendi eliyle helaka gidenleri helak eder.¹⁷⁶³

١٧٦٤ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ كِتَابًا قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْفَيِّ عَامٍ وَهُوَ عِنْدَ الْعَرْشِ وَإِنَّهُ أَنْزَلَ آيَاتِنِ خَتَمَ بِهِمَا سُورَةَ الْبَقَرَةِ وَلَا يُقْرَأُ فِي دَارٍ ثَلَاثَ لَيَالٍ فَيَقْرُئُهَا الشَّيْطَانُ. ح

1764. Allah Teala, gökleri ve yeri yaratmadan ikibin yıl önce bir kitap yazdı ki o da Arş'dır. Ondan iki ayet indirdi ki, o iki ayetle Bakara suresini bitirdi. O iki ayet bir evde üç gece okunduğu zaman, artık o eve şeytan yaklaşamaz.¹⁷⁶⁴

١٧٦٥ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ فِي أَمِّ الْكِتَابِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنَّنِي أَنَا الرَّحْمَنُ خَلَقْتُ الرَّحِمَ وَشَقَقْتُ لَهَا اسْمًا مِنْ اسْمِي فَمَنْ وَصَلَهَا وَصَلْتُهُ وَمَنْ قَطَعَهَا قَطَعْتُهُ. ض

1765. Allah Teala, gökleri ve yeri yaratmadan önce Levh-i Mahfuz'a şöyle yazdı: "Ben rahmanım, sıla-i rahmi ben yarattım. Ona kendi ismimden bir isim verdim. Kim sıla-i rahmi devam ettirirse ben de ona olan ihsanımı devam ettirir, kim de onu keserse, ben de ona olan ihsanımı keserim."¹⁷⁶⁵

١٧٦٦ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ عَلَيْكُمُ السَّغْيَ فَاسْعَوْا. ض

1766. Allah Teala, size Safa ile Merve arasındaki sa'yı yazdı, o halde siz de sa'y edin.¹⁷⁶⁶

¹⁷⁶³ Buhârî, Rikâk 31; Müslim, İmân 207, 208; Ebû Dâvûd, Rikâk 70; Ahmed, I, 279.

¹⁷⁶⁴ Ahmed, IV, 274; Bezzâr, VIII, 236; Beyhakî, Şuab, II, 460.

¹⁷⁶⁵ Taberânî, II, 355; Heysemî, VIII, 150.

¹⁷⁶⁶ Taberânî, XI, 184; Heysemî, III, 248.

۱۷۶۷- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ الْغَيْرَةَ عَلَى النِّسَاءِ وَالْجِهَادَ عَلَى الرِّجَالِ فَمَنْ صَبَرَ مِنْهُنَّ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا كَانَ لَهَا مِثْلُ أَجْرِ الشَّهِيدِ. ح

1767. Allah Teala, kadınları kiskanma, erkekleri de cihad etme özelliğiyle yarattı. Kim kadınların bu haline sabreder, sevabını yalnız Allah'dan beklerse ona şehid sevabı vardır.¹⁷⁶⁷

۱۷۶۸- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَرَهُ لَكُمْ ثَلَاثًا اللَّغْوُ عِنْدَ الْقُرْآنِ وَرَفَعَ الصَّوْتُ فِي الدُّعَاءِ وَالتَّخَصُّرُ فِي الصَّلَاةِ. ح

1768. Allah Teala, sizin için üç şeyi uygun görmez. Onlar, Kur'an okurken boş laf etmek, duada sesi yükseltmek, namazda eli fazla aşğıdan bağlamaktır.¹⁷⁶⁸

۱۷۶۹- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَرَهُ لَكُمْ سِتًّا الْعَبَثُ فِي الصَّلَاةِ وَالْمَنُ فِي الصَّدَقَةِ وَالرَّفَثُ فِي الصَّيَامِ وَالصَّحْكُ عِنْدَ الْقُبُورِ وَدُخُولُ الْمَسَاجِدِ وَأَنْتُمْ جُنُبٌ وَإِذْخَالُ الْعُيُونِ الْبُيُوتَ بِغَيْرِ إِذْنٍ. ض

1769. Allah Teala, sizin altı şeyi yapmanızdan hoşnud olmaz. Onlar, namazda lüzumsuz işlerle uğraşmak, sadakayı başa kakmak, orucu tehlikeye düşürecek davranışlarda bulunmak, kabirlerin yanında gülmek, cünüb olarak mescide girmek, izinsiz başkasının evine bakmaktır.¹⁷⁶⁹

۱۷۷۰- إِنَّ اللَّهَ كَرَهُ لَكُمْ الْبَيَانَ كُلَّ الْبَيَانِ. ض

1770. Allah Teala, konuşmanızda sanat yapacağım diye yapmacıklığa kaçmanızı çirkin görür.¹⁷⁷⁰

۱۷۷۱- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَرِهَ يُحِبُّ الْكَرَمَ وَيُحِبُّ مَعَالِيَ الْأَخْلَاقِ وَيَكْرَهُ سَفْسَافَهَا. ص

¹⁷⁶⁷ Bezzâr, IV, 308; Taberânî, X, 87.

¹⁷⁶⁸ Deylemî, I, 234, 235; Elbânî, VII, 81.

¹⁷⁶⁹ Taberânî, VIII, 195; Heysemî, VIII, 116; Müttekî, nr. 4025.

¹⁷⁷⁰ Taberânî, VIII, 166; Heysemî, VIII, 116.

1771. Allah Teala cömerttir, cömertliği sever. Üstün ahlaki faziletleri beğenir, düşüklerini ise kerih görür.¹⁷⁷¹

١٧٧٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَبْعَثْ نَبِيًّا وَلَا خَلِيفَةً إِلَّا وَلَهُ بَطَانَتَانِ بَطَانَةٌ تَأْمُرُهُ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَاهُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَبَطَانَةٌ لَا تَأْلُوهُ خَبَالًا وَمَنْ يُوَقَّ بَطَانَةَ السُّوءِ فَقَدْ وُقِيَ. صح

1772. Allâh Teala, gönderdiği her peygambere veya halifeye iki sırdaş vermiştir. Bu sırdaşlardan biri onlara iyiliği emredip kötülükten nehyetmiş, diğeri de ona kötülük etmekten geri durmamıştır. Kötü sırdaştan korunan kurtulmuştur.¹⁷⁷²

١٧٧٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَجْعَلْ شِفَاءَكُمْ فِيْمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ.

1773. Allah Teala, size haram kıldığı şeylerde sizin için şifa yaratmamıştır.¹⁷⁷³

١٧٧٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَفْرِضِ الزَّكَاةَ إِلَّا لِيُطَيَّبَ بِهَا مَا بَقِيَ مِنْ أَمْوَالِكُمْ وَإِنَّمَا فَرَضَ الْمَوَارِيثَ لِتَكُونَ لِمَنْ بَعْدَكُمْ أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِخَيْرٍ مَا يَكْنِزُ الْمَرْءُ الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ إِذَا نَظَرَ إِلَيْهَا سَرَّتُهُ وَإِذَا أَمَرَهَا أَطَاعَتْهُ وَإِذَا غَابَ عَنْهَا حَفِظَتْهُ. صح

1774. Allah Teala zekatı, ancak verildikten sonra geri kalan malınızı temizlemek, mirası da sizden sonrakilere kalması için farz kılmıştır. Kişinin hazine olarak sakladığı en hayırlı şeyi size haber vereyim mi? O salih hanımdır. O hanım kendisine baktığında kocasını sevindirir, emrettiğinde emrini yerine getirir, yanında bulunmadığı zaman da namus ve şerefini muhafaza eder.¹⁷⁷⁴

١٧٧٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَرْضَ بِحُكْمِ نَبِيٍّ وَلَا غَيْرِهِ فِي الصَّدَقَاتِ حَتَّى حَكَمَ فِيهَا هُوَ فَجَزَّأَهَا ثَمَانِيَةَ أَجْزَاءٍ. ض

¹⁷⁷¹ Taberânî, VI, 181; Ebû Nuaym, III, 255; Beyhakî, Şuab, VI, 240; Heysemî, VIII, 188.

¹⁷⁷² Buhârî, Müfred, I, 99; Beyhakî, Şuab, IV, 144; Hâkim, IV, 145.

¹⁷⁷³ Buhârî, Ahkâm 42; Kader 8; Tirmizî, Zühhd 39; Nesâî, Beyat 32; Ahmed, II, 237, 289.

¹⁷⁷⁴ Ebû Dâvûd, Zekât 32.

1775. Allah Teala, bir peygamberin veya bir başkasının sadaka ve zekatları sekiz kısma ayırmasından razı olur.¹⁷⁷⁵

۱۷۷۶- إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَبْعَثْنِي طَعَانًا وَلَا لَعْنًا وَلَكِنْ بَعَثَنِي دَاعِيًا وَرَحْمَةً لِلَّهِمَّ اهْدِ قَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ. صح

1776. Allah Teala, beni kullarına karşı katı ve güçlük çıkaran değil, öğreten ve kolaylaştıran olarak gönderdi. Allahım kavmime hidayet eyle, çünkü onlar bilmiyorlar.¹⁷⁷⁶

۱۷۷۷- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَأْمُرْنَا فِيمَا رَزَقْنَا أَنْ نَكْسُوَ الْحِجَارَةَ وَاللِّينَ وَالطِّينَ. صح

1777. Allah Teala, bize rızık olarak verdiği şeyleri taş, tuğla ve çamura harcamamızı emretmedi.¹⁷⁷⁷

۱۷۷۸- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَجْعَلْ لِمَسْخٍ نَسْلاً وَلَا عَقِباً وَقَدْ كَانَتْ الْقِرْدَةُ وَالْخَنَازِيرُ قَبْلَ ذَلِكَ. صح

1778. Allah Teala, suretlerini çevirdiği insanların nesillerini ve soylarını kesti. İnsanların maymun ve domuzlara çevrilmesi önceki nesillerde oldu.¹⁷⁷⁸

۱۷۷۹- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَجْعَلْنِي لِحَانًا اخْتَارَ لِي خَيْرَ الْكَلَامِ كِتَابَهُ الْقُرْآنَ. ح

1779. Allah Teala, beni yanlış konuşan kılmadı. Benim için en hayırlı kelam olan kitabı Kur'an'ı seçti.¹⁷⁷⁹

۱۷۸۰- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَخْلُقْ خَلْقًا هُوَ أَبْغَضُ عَلَيْهِ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا نَظَرَ إِلَيْهَا مُنْذُ خَلَقَهَا بُغْضًا لَهَا. ض

¹⁷⁷⁵ Taberânî, V, 262; Dârekutnî, II, 137; Beyhakî, IV, 173.

¹⁷⁷⁶ Müslim, Talâk 29, 34.

¹⁷⁷⁷ Beyhakî, VII, 271.

¹⁷⁷⁸ Ahmed, I, 390.

¹⁷⁷⁹ Müttekî, nr. 31990.

1780. Allah Teala, kendisine dünyadan daha değersiz gelen bir varlık yaratmadı. Onu yarattığından beri buğzundan dolayı da bir defa bile ona dönüp bakmadı.¹⁷⁸⁰

١٧٨١ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَضَعْ دَاءً إِلَّا وَضَعَ لَهُ شِفَاءً فَعَلَيْكُمْ بِالْبَّانِ الْبَقَرِ فَإِنَّهَا تَرُمُّ مِنْ كُلِّ الشَّجَرِ. صَح

1781. Allah Teala, yarattığı her hastalık için bir de şifa yaratmıştır. Size inek sütünü tavsiye ederim. Zira o, her türlü ottan beslenir.¹⁷⁸¹

١٧٨٢ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يُنْزِلْ دَاءً إِلَّا أَنْزَلَ لَهُ شِفَاءً إِلَّا الْهَرَمَ فَعَلَيْكُمْ بِالْبَّانِ الْبَقَرِ فَإِنَّهَا تَرُمُّ مِنْ كُلِّ شَجَرٍ. صَح

1782. Allah Teala, ihtiyarlık dışında yarattığı her derdin şifasını da yaratmıştır. İnek sütünü size tavsiye ederim, çünkü inek onu çeşitli bitkilerden toplar.¹⁷⁸²

١٧٨٣ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يُنْزِلْ دَاءً إِلَّا أَنْزَلَ لَهُ دَوَاءً عَلِمَهُ مَنْ عِلْمُهُ وَجَهِلَهُ مَنْ جَهِلَهُ إِلَّا السَّامَ وَهُوَ الْمَوْتُ. صَح

1783. Allah Teala, ölüm dışında her derdin dermanını da vermiştir. Ancak bunu bilen bilir, bilmeyen bilmez.¹⁷⁸³

١٧٨٤ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يُحَرِّمْ حُرْمَةً إِلَّا وَقَدْ عَلِمَ أَنَّهُ سَيَطْلُعُهَا مِنْكُمْ مُطْلَعٌ أَلَا وَإِنِّي مُمَسِّكٌ بِحُجْرَتِكُمْ أَنْ تَهَافَّتُوا فِي النَّارِ كَمَا يَتَهَافَّتُ الْفَرَّاشُ وَالذُّبَابُ. ض

1784. Allah Teala, yasakladığı hiçbir haram yoktur ki, sizin ona yelteneceğinizi bilmesin. Dikkat edin, ben kelebekler ve sinekler gibi ateşe atılmayasınız diye sizin kemerlerinizden tutuyorum.¹⁷⁸⁴

¹⁷⁸⁰ Beyhakî, Şuab, VII, 338; Müttekî, nr. 6102; Zebîdî, İthâf, VIII, 83.

¹⁷⁸¹ Ahmed, IV, 315.

¹⁷⁸² Hâkim, IV, 218; Beyhakî, IX, 345.

¹⁷⁸³ Hâkim, IV, 445; Ebû Nuaym, Tıb, s. 5.

¹⁷⁸⁴ Ahmed, I, 390, 424; Taberânî, X, 215; Heysemî, VII, 210.

۱۷۸۵- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَكْتُِبْ عَلَيَّ اللَّيْلَ صِيَاماً فَمَنْ صَامَ تَعَنَّى وَلَا أُجْرَ لَهُ. ض

1785. Allah Teala, bana gece orucunu farz kılmadı. Kim onu tutmaya kalkarsa kendisini zora soktuğu gibi, kendisine ecir de yoktur.¹⁷⁸⁵

۱۷۸۶- إِنَّ اللَّهَ لَمَّا خَلَقَ الدُّنْيَا أَعْرَضَ عَنْهَا فَلَمْ يَنْظُرْ إِلَيْهَا مِنْ هَوَانِهَا عَلَيْهِ. ض

1786. Allah Teala, dünyayı yarattığı zaman ondan yüz çevirdi. Değersiz oluşundan dolayı da bir defa olsun ona dönüp bakmadı.¹⁷⁸⁶

۱۷۸۷- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمَّا خَلَقَ الدُّنْيَا نَظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا ثُمَّ قَالَ وَعِزَّتِي وَجَلَالِي لَا أَنْزِلُكَ إِلَّا فِي شِرَارِ خَلْقِي. ض

1787. Allah Teala, dünyayı yarattığında ona baktı, sonra yüz çevirerek; "İzzet ve celalime yemin ederim ki, senin sevgini ancak kötü kullarımın kalbine koyarım" buyurdu.¹⁷⁸⁷

۱۷۸۸- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمَّا خَلَقَ الْخَلْقَ كَتَبَ بِيَدِهِ عَلَى نَفْسِهِ إِنَّ رَحْمَتِي تَغْلِبُ غَضَبِي. صَح

1788. Allah Teala, mahlukatı yarattığı zaman kendi eliyle kendisi için şöyle yazdı: "Rahmetim gazabıma galip geldi."¹⁷⁸⁸

۱۷۸۹- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيُؤَيِّدُ الْإِسْلَامَ بِرِجَالٍ مَا هُمْ مِنْ أَهْلِهِ. ض

1789. Allah Teala, İslam'ı onunla ilgisi olmayan bazı kimselerle de destekler.¹⁷⁸⁹

۱۷۹۰- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيُؤَيِّدُ الدِّينَ بِالرَّجُلِ الْفَاجِرِ.

1790. Allah Teala, dinini günahkar bir adamla da kuvvetlendirir.¹⁷⁹⁰

¹⁷⁸⁵ İbni Kâni, I, 100; Dolâbî, Esmâ, I, 102; İbni Adi, VII, 271.

¹⁷⁸⁶ İbni Asâkir, XX, 200.

¹⁷⁸⁷ İbni Asâkir, LV, 117.

¹⁷⁸⁸ Buhârî, Tevhid 15, 22, 28, 55, Bed'ü'l-halk 1; Müslim, Tevbe 14, 16; Tirmizî, Daavât 99; İbni Mâce, Mukaddime 13, Züh'd 35; Ahmed, II, 242, 258.

¹⁷⁸⁹ Taberânî, XIII, 28; Heysemî, V, 303.

¹⁷⁹⁰ Buhârî, Cihâd 182; Menazî 38; Kader 5; Müslim, İmân 178; İbni Mâce, Fiten 35, Ahmed, V, 222.

۱۷۹۱- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَبْتَلِي الْمُؤْمِنَ وَمَا يَبْتَلِيهِ إِلَّا لِكِرَامَتِهِ عَلَيْهِ. ض

1791. Allah Teala, bir mümini imtihan eder. Onu imtihan etmesi, ona verdiği değerdendir.¹⁷⁹¹

۱۷۹۲- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَتَعَاهَدُ عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ بِالْبَلَاءِ كَمَا يَتَعَاهَدُ الْوَالِدُ وَلَدَهُ بِالْخَيْرِ وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَحْمِي عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ مِنَ الدُّنْيَا كَمَا يَحْمِي الْمَرِيضَ أَهْلُهُ الطَّعَامَ. ض

1792. Allah Teala, bir babanın çocuğunu hayırla sınadığı gibi, mümin kulunu da belalarla sınar. Yine Allah Teala, ailesinin hastalarını yemekten korudukları gibi mümin kulunu dünyadan öylece korur.¹⁷⁹²

۱۷۹۳- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَحْمِي عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ مِنَ الدُّنْيَا وَهُوَ يُجِبُّهُ كَمَا تَحْمُونَ مَرِيضَكُمْ الطَّعَامَ وَالشَّرَابَ تَخَافُونَ عَلَيْهِ. ض

1793. Allah Teala, sizin hastanıza olan endişenizden dolayı onu yiyip içmekten koruduğunuz gibi mümin kulunu da dünyadan öylece korur.¹⁷⁹³

۱۷۹۴- إِنَّ اللَّهَ لَيَذْفَعُ بِالْمُسْلِمِ الصَّالِحِ عَنْ مَائَةِ أَهْلِ بَيْتٍ مِنْ إِجْرَائِهِ الْبَلَاءَ. ض

1794. Allah Teala, salih bir müslüman kulun hürmetine komşusu olan yüz hane halkından bela ve musibetleri defeder.¹⁷⁹⁴

۱۷۹۵- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَرْضَى عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَأْكُلَ الْأَكْلَةَ أَوْ يَشْرَبَ الشُّرْبَةَ فَيَحْمَدَ اللَّهَ عَلَيْهَا. صَح

1795. Allah Teala, kulunun bir şey yiyip içtikten sonra kendisine hamdetmesinden memnun olur.¹⁷⁹⁵

۱۷۹۶- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَسْأَلُ الْعَبْدَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَسْأَلَهُ مَا مَنَعَكَ إِذَا رَأَيْتَ الْمُنْكَرَ أَنْ تُنْكِرَهُ فَإِذَا لَقِيَ اللَّهَ الْعَبْدَ حُجَّتُهُ قَالَ يَا رَبِّ رَجَوْتُكَ وَفَرَّقْتَ مِنَ النَّاسِ. ح

¹⁷⁹¹ İbni Sad, VII, 507; Taberânî, XXII, 323; Heysemî, II, 293; Münâvî, II, 260.

¹⁷⁹² Beyhakî, Şuab, VII, 231.

¹⁷⁹³ Ahmed, V, 428; Hâkim, IV, 231; Beyhakî, Şuab, VII, 321.

¹⁷⁹⁴ Taberânî, Evsat, IV, 239; Heysemî, VIII, 164.

¹⁷⁹⁵ Müslim, Zikir 89; Tirmizî, Ehme 18; Ahmed, III, 100, 117.

1796. Allah Teala, kıyamet günü kulunu öylesine hesaba çeker ki, ona kötülüğü gördüğünde niçin engel olmadığını bile sorar. Şayet Allah Teala, onun kalbine vereceği cevabı ilham etmişse o kişi şöyle cevap der: *"Ya rabbi, ben insanlardan ayrılarak sana ümit bağladım."*¹⁷⁹⁶

۱۷۹۷ - إِنَّ اللَّهَ لَيُضْحِكُ إِلَى ثَلَاثَةِ الصَّفِّ فِي الصَّلَاةِ وَالرَّجُلُ يُصَلِّي فِي جَوْفِ اللَّيْلِ وَالرَّجُلُ يُقَاتِلُ خَلْفَ الْكَيْبَةِ.

1797. Allah Teala, üç sınıf insandan razı olur. Namaz için saf tutanlara, gece yarısı namaz kılanlara, yalın kılıç Allah yolunda savaşınlara.¹⁷⁹⁷

۱۷۹۸ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَطْلُعُ فِي لَيْلَةِ النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَيَغْفِرُ لِجَمِيعِ خَلْقِهِ إِلَّا لِمُشْرِكٍ أَوْ مُشَاجِرٍ. ض

1798. Allah Teala, şaban ayının onbeşinci gecesinde rahmetiyle tecelli ederek kendisine şirk koşan ve müslüman kardeşine kin güden kimseler dışında bütün kullarını affeder.¹⁷⁹⁸

۱۷۹۹ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَعْجَبُ مِنَ الشَّابِّ لَيْسَتْ لَهُ صَبُوءٌ. ح

1799. Allah Teala, kötülüğe iltifat etmeyen genci beğenir.¹⁷⁹⁹

۱۸۰۰ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَمْلِكُ لِلظَّالِمِ حَتَّى إِذَا أَخَذَهُ لَمْ يُفْلِتَهُ. صَح

1800. Allah Teala zalime mühlet verir, yakaladığında ise artık ona fırsat vermez.¹⁸⁰⁰

۱۸۰۱ - إِنَّ اللَّهَ لَيَنْفَعُ الْعَبْدَ بِالذَّنْبِ يُذِنُّهُ. ض

1801. Allah Teala, bazen işlediği günah sebebiyle kuluna fayda verir.¹⁸⁰¹

¹⁷⁹⁶ İbni Mâce, Fiten 21; Ahmed, III, 27, 29, 77.

¹⁷⁹⁷ İbni Mâce, Mukaddime 13.

¹⁷⁹⁸ İbni Mâce, İkâme 191; Ahmed, II, 176.

¹⁷⁹⁹ Ahmed, IV, 151.

¹⁸⁰⁰ Buhârî, Tefsîr 11; Müslim, Birr 62; Tirmizî, Tefsîr 11.

¹⁸⁰¹ Kudâî, II, 159; Ukaylî, IV, 258; Ebû Nuaym, VIII, 199.

١٨٠٢ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى مُخْسِنٌ فَأَحْسِنُوا.

1802. Allah Teala ihsan sahibidir, o halde siz de ihsanda bulunun.¹⁸⁰²

١٨٠٣ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى مَعَ الْقَاضِي مَا لَمْ يَحِفْ عَمْدًا. ض

1803. Allah Teala, bile bile zulmetmediği sürece hakimle beraberdir.¹⁸⁰³

١٨٠٤ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى مَعَ الْقَاضِي مَا لَمْ يَجْزْ فَإِذَا جَارَ تَبَرَّأَ مِنْهُ وَالزَّمَةُ الشَّيْطَانُ. صَح

1804. Allah Teala, zulmetmediği sürece hakimle beraberdir. Zulmettiğinde ise onu bırakır, şeytanı da ona arkadaş eder.¹⁸⁰⁴

١٨٠٥ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى مَعَ الدَّائِنِ حَتَّى يَقْضِيَ دَيْنَهُ مَا لَمْ يَكُنْ دَيْنُهُ فِيمَا يَكْرَهُ اللَّهُ. صَح

1805. Allah Teala, hoşlanmadığı bir yere harcamak için borçlanmadığı sürece borcunu ödeyinceye kadar borçluyla beraberdir.¹⁸⁰⁵

١٨٠٦ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى هُوَ الْخَالِقُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الرَّزَاقُ الْمُسَعِّرُ وَإِنِّي لَأَرْجُو أَنْ أَلْقَى اللَّهَ وَلَا يَطْلُبَنِي أَحَدٌ بِمَظْلَمَةٍ ظَلَمْتُهَا إِنِّي فِي دَمٍ وَلَا مَالٍ. صَح

1806. Yaratan, daraltıp genişleten, rızık veren, fiyatları yükseltip pahalandıran Allah'dır. Ben ne bir kan, ne de bir malla ilgili herhangi bir hakkı benden isteyecek kimsenin bulunmadığı bir halde rabbime kavuşmayı ümit ederim.¹⁸⁰⁶

١٨٠٧ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَتَرَّ يُحِبُّ الْوَتَرَ. ح

1807. Allah Teala tektir, tek olanı sever.¹⁸⁰⁷

١٨٠٨ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَتَرَّ يُحِبُّ الْوَتَرَ فَأَوْتَرُوا يَا أَهْلَ الْقُرْآنِ.

¹⁸⁰² Abdürrezzâk, IV, 492; Taberânî, VII, 275.

¹⁸⁰³ Ahmed, V, 26; Taberânî, X, 15; Heysemî, IV, 194.

¹⁸⁰⁴ Hâkim, IV, 105; Beyhakî, X, 134.

¹⁸⁰⁵ İbni Mâce, Sadakât 10.

¹⁸⁰⁶ Ebû Dâvûd, 49; İbni Mâce, Ticârât 27, Duâ 10; Dârimî, Büyü 113; Ahmed, III, 156, 286.

¹⁸⁰⁷ Ahmed, II, 109; Heysemî, II, 240.

1808. Allah Teala tektir, teki sever. Ey Kur'an ehli, o halde siz de vitir namazı kılın.¹⁸⁰⁸

١٨٠٩ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَضَعَ عَنْ أُمَّتِي الْخَطَأَ وَالنَّسْيَانَ وَمَا اسْتَكْبَرُوا عَلَيْهِ.

1809. Allah Teala, ümmetimden hata, unutma ve zorlama yoluyla yaptıkları şeylerin sorumluluğunu kaldırmıştır.¹⁸⁰⁹

١٨١٠ - إِنَّ اللَّهَ وَضَعَ عَنِ الْمُسَافِرِ الصَّوْمَ وَشَطْرَ الصَّلَاةِ. صَح

1810. Allah Teala, yolcudan orucu ve namazın yarısını kaldırmıştır.¹⁸¹⁰

١٨١١ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَكَلَّ بِالرَّحِمِ مَلَكًا يَقُولُ أَيُّ رَبِّ نُطْفَةٍ أَيُّ رَبِّ عِلْقَةٍ أَيُّ رَبِّ مُضْغَةٍ فَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَقْضِيَ خَلْقَهَا قَالَ أَيُّ رَبِّ شَقِيٍّ أَمْ سَعِيدٌ ذَكَرَ أَوْ أَنْتَى فَمَا الرِّزْقُ فَمَا الْأَجَلُ فَيَكْتُبُ كَذَلِكَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ. صَح

1811. Allah Teala, ana rahmine bir melek görevlendirmiştir. O melek şöyle der: "Ya rabbi nutfe oldu, ya rabbi rahme tutunan yapışkan bir madde oldu, ya rabbi, bir çiğnemlik et oldu." Allah Teala yaratılışını gerçekleştirmek istediğinde melek, "Ya rabbi, itaatkar mıdır asi midir? Erkek midir, kız mıdır? Rızkı ne olacaktır? Ömrü ne kadardır?" der. Bunlar böylece ana rahminde iken yazılır.¹⁸¹¹

١٨١٢ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَهَبَ لِأُمَّتِي لَيْلَةَ الْقَدْرِ وَلَمْ يُعْطِهَا مَنْ كَانَ قَبْلَهُمْ. ض

1812. Allah Teala Kadir gecesini ümmetime hediye etmiş, ondan önce onu kimselere vermemiştir.¹⁸¹²

١٨١٣ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَمَلَائِكَتُهُ يُصَلُّونَ عَلَى الَّذِينَ يَصْلُونَ الصُّفُوفَ وَمَنْ سَدَّ فُرْجَةَ رَفَعَهُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً. صَح

¹⁸⁰⁸ Ahmed, I, 143; Ebû Ya'îfâ, I, 439; Taberânî, X, 145; Beyhakî, II, 468.

¹⁸⁰⁹ Taberânî, XI, 13; Hâkim, II, 216; Beyhakî, VII, 356, X, 60.

¹⁸¹⁰ Taberânî, XXII, 362.

¹⁸¹¹ Buhârî, Hayz 17, Enbiya 1, Kader 1; Müslim, Kader 5.

¹⁸¹² Müttekî, nr. 24041, 54041.

1813. Safta boşluk bırakmayıp dolduranlara Allah rahmet, melekler de mağfiret eder. Kim saftaki bir boşluğu doldurursa, Allah da onun bir derecesini yükseltir.¹⁸¹³

١٨١٤ - إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الصَّفِّ الْأَوَّلِ. ح

1814. Allah Teala birinci saftakilere rahmet, melekler de istiğfar eder.¹⁸¹⁴

١٨١٥ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى مَيَامِنِ الصُّفُوفِ. صَح

1815. Allah Teala ve melekleri, safların sağ tarafında bulunanlara salat ederler.¹⁸¹⁵

١٨١٦ - إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الْمُتَسَحِّرِينَ. ض

1816. Allah ve melekleri, sahur yemeği yiyenlere salat ederler.¹⁸¹⁶

١٨١٧ - إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى أَصْحَابِ الْعَمَائِمِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ. ض

1817. Allah ve melekleri, cuma günü sarıklı olanlara salat ederler.¹⁸¹⁷

١٨١٨ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَجْمَعُ أُمَّتِي عَلَى ضَلَالَةٍ وَيَدُّ اللَّهُ عَلَى الْجَمَاعَةِ مَنْ شَذَّ شَذَّ إِلَى النَّارِ. ح

1818. Allah Teala, ümmetimi dalalet üzerine birleştirmez. Allah'ın rahmet ve himaye eli cemaatin üzerindedir. Kim cemaatten ayrılırsa, cehenneme doğru ayrılmış olur.¹⁸¹⁸

١٨١٩ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُحِبُّ الْفَاحِشَ الْمُتَفَحِّشَ وَلَا الصِّيَّاحَ فِي الْأَسْوَاقِ. ح

1819. Allah Teala, kötü söz söyleyen, kötü şeylere özenen, çarşı pazarlarda bağırıp çağıranları sevmez.¹⁸¹⁹

¹⁸¹³ İbni Mâce, İkâme 50.

¹⁸¹⁴ Ahmed, VI, 67, 89, 160; Beyhakî, III, 101, 103; Hâkim, I, 214; Heysemî, II, 38, 91.

¹⁸¹⁵ İbni Adî, V, 2010; Beyhakî, III, 103; Müttekî, nr. 20588.

¹⁸¹⁶ İbni Hibbân, VIII, 245; Taberânî, Evsat, VI, 287; Deylemî, I, 148.

¹⁸¹⁷ Ukayfî, I, 115; İbni Adî, I, 347; Ebû Nuaym, V, 190; İbnü'l-Cevzî, II, 403.

¹⁸¹⁸ Tirmizî, Fiten 7.

¹⁸¹⁹ Buhârî, Müfred, s. 116; İbni Adî, VI, 17.

۱۸۲۰- İَنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُحِبُّ الدَّوَاقِينَ وَلَا الدَّوَّاقَاتِ. ح

1820. Allah Teala, zevkine düşkün olan erkekleri ve zevkine düşkün olan kadınları sevmez.¹⁸²⁰

۱۸۲۱- İَنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَرْضَى لِعَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ إِذَا ذَهَبَ بِصَفِيَّهِ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ فَصَبَّرَ وَاخْتَسَبَ بِثَوَابٍ دُونَ الْجَنَّةِ. صَح

1821. Bir mümin kul, dünyada sevdiği bir yakınını kaybeder de sabredip musibetin mükafatını Allah'dan beklerse, Allah o kulu için cennetin dışında bir mükafata razı olmaz.¹⁸²¹

۱۸۲۲- İَنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ لَا تَأْتُوا النِّسَاءَ فِي أَدْبَارِهِنَّ. ح

1822. Allah Teala doğruyu açıklamaktan çekinmez. Kadınlara dübürlerinden yaklaşmaym.¹⁸²²

۱۸۲۳- İَنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَظْلِمُ الْمُؤْمِنَ حَسَنَةً يُعْطَى عَلَيْهَا فِي الدُّنْيَا وَيُنَابُ عَلَيْهَا فِي الْآخِرَةِ وَأَمَّا الْكَافِرُ فَيُطْعَمُ بِحَسَنَاتِهِ فِي الدُّنْيَا حَتَّى إِذَا أَفْضَى إِلَى الْآخِرَةِ لَمْ تُكُنْ لَهُ حَسَنَةٌ يُعْطَى بِهَا خَيْرًا. صَح

1823. Allah Teala, dünyada iken iyiliğinden dolayı mükafatlandırdığı mümine zulmetmez, onu ahirette de mükafatlandırır. Kafir gelince, o iyilikleri sebebiyle dünyada rızıklandırılır, ahirette ise kendisine hayır verilecek bir iyiliği bulunmaz.¹⁸²³

۱۸۲۴- İَنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُعَذِّبُ مِنْ عِبَادِهِ إِلَّا الْمَارِدَ الْمُتَمَرِّدَ الَّذِي يَتَمَرَّدُ عَلَى اللَّهِ وَأَبَى أَنْ يَقُولَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. ض

1824. Allah Teala, kullarından kendisine karşı şirkte inad ve ısrar edip lailaheillallah demekten yüz çevirenlerden başkasına azab etmez.¹⁸²⁴

¹⁸²⁰ Bezzâr, VIII, 70; Heysemî, IV, 335.

¹⁸²¹ Nesâî, Cenâiz 23.

¹⁸²² Ahmed, V, 213; Nesâî, Kübrâ, V, 316; Taberânî, IV, 84; Beyhakî, VII, 197.

¹⁸²³ Müslim, Münâfikîn 56; Ahmed, III, 123, 125, 283.

¹⁸²⁴ Busîrî, IV, 258; Müttekî, nr. 261.

۱۸۲۵- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُغْلَبُ وَلَا يُخْلَبُ وَلَا يُنْتَبَأُ بِمَا لَا يَعْلَمُ. ض

1825. Allah Teala mağlup edilemez, aldatılamaz ve kendisine bilmediği bir şey hatırlatılamaz.¹⁸²⁵

۱۸۲۶- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ انْتِزَاعاً يَنْتَزِعُهُ مِنَ الْعِبَادِ وَلَكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ عَالِمٌ اتَّخَذَ النَّاسُ رُؤُسَاءَ جُهَالاً فَاسْتَلَوْا فَافْتَتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا. صَح

1826. Allah Teala, ilmi kullarından çekip almaz. Fakat alimlerin ruhlarını almakla çekip alır. Öyle ki, hiçbir alim bırakmayınca insanlar cahil liderler edinirler. Onlara soru sorulduğunda onlar bilgisizce fetva verirler. Böylece hem kendileri haktan sapar, hem de insanları saptırırlar.¹⁸²⁶

۱۸۲۷- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَقْبَلُ صَلَاةَ رَجُلٍ مُسْبِلٍ إِزَارَةً. صَح

1827. Allah Teala, kibirlenmek için elbisesini yerlerde sürüyen bir adamın namazını kabul etmez.¹⁸²⁷

۱۸۲۸- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَقْبَلُ مِنَ الْعَمَلِ إِلَّا مَا كَانَ لَهُ خَالِصاً وَابْتِغَايَ بِهِ وَجْهَهُ. ح

1828. Allah Teala, sadece kendisi için ve rızası gözetilerek yapılan ameli kabul eder.¹⁸²⁸

۱۸۲۹- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَقْبَلُ صَلَاةَ مَنْ لَا يُصِيبُ أَنْفَهُ الْأَرْضَ. ض

1829. Allah Teala, burnunu yere değdirmeyen bir adamın namazını kabul etmez.¹⁸²⁹

۱۸۳۰- إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْدَسُ أُمَّةٌ لَا يَغْطُونَ الضَّعِيفَ مِنْهُمْ حَقَّهُ. ض

1830. Allah Teala, aralarında zayıflarına hakkını vermeyen bir ümmeti temize çıkarmaz.¹⁸³⁰

¹⁸²⁵ Taberânî, XIX, 369; Heysemî, I, 84; Müttekî, nr. 29826.

¹⁸²⁶ Buhârî, İlim 34; Müslim, ilim 13; Tirmizî, İlim 5; İbnî Mâce, Mukaddime 8.

¹⁸²⁷ Beyhakî, II, 241; Münzirî, III, 92.

¹⁸²⁸ Nesâî, Cihâd 24.

¹⁸²⁹ Taberânî, XXV, 55; Deylemî, II, 126; Heysemî, II, 126.

¹⁸³⁰ Taberânî, X, 222; Beyhakî, X, 93; Hatîb, IV, 187; Heysemî, IV, 197.

۱۸۳۱- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَنَامُ وَلَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَنَامَ يَخْفِضُ الْقِسْطَ وَيَرْفَعُهُ يَرْفَعُ إِلَيْهِ عَمَلُ اللَّيْلِ قَبْلَ عَمَلِ النَّهَارِ وَعَمَلُ النَّهَارِ قَبْلَ عَمَلِ اللَّيْلِ حِجَابُهُ التُّورُ لَوْ كَشَفَهُ لَأَخْرَجْتَ سُبْحَاتُ وَجْهِهِ مَا انْتَهَى إِلَيْهِ بَصَرُهُ مِنْ خَلْقِهِ. صح

1831. Allah Teala uyumaz, ona uyku da gerekmez. O, rızkı isterse az, isterse çok verir. Gecenin ameli gündüzden, gündüzün ameli geceden önce ona yükselir. Onun örtüsü nurdur. Onu kaldıracak olsa zatının azameti mahlukatından gözünün ulaştığı yerleri yakıp kül eder.¹⁸³¹

۱۸۳۲- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ إِنَّمَا يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ. صح

1832. Allah Teala, sizin sûretlerine ve mallarınıza bakmaz, ancak kalplerinize ve amellerinize bakar.¹⁸³²

۱۸۳۳- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَنْظُرُ إِلَى مَنْ يَجُرُّ إِزَارَهُ بَطَرًا. صح

1833. Allah Teala, eteklerini sürüye sürüye kibirle yürüyenlere rahmet nazarıyla bakmaz.¹⁸³³

۱۸۳۴- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَنْظُرُ إِلَى مُسْبِلٍ إِزَارِهِ. صح

1834. Allah Teala, elbisesini yerde sürüyene rahmet nazarıyla bakmaz.¹⁸³⁴

۱۸۳۵- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَنْظُرُ إِلَى مَنْ يَخْضِبُ بِالسَّوَادِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

1835. Allah Teala, saç sakalını siyaha boyayan kişiye kıyamet günü rahmet nazarıyla bakmaz.¹⁸³⁵

۱۸۳۶- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَهْتِكُ سِتْرَ عَبْدٍ فِيهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ خَيْرٍ. ض

¹⁸³¹ Ahmed, IV, 405; Ebû Avâne, I, 127; İbni Hibbân, I, 499; Taberânî, Evsat, VI, 139.

¹⁸³² Müslim, Birr 33; İbni Mâce, Zühd 9; Ahmed, II, 285, 539.

¹⁸³³ Buhârî, Libâs 5; Ebû Dâvûd, Libâs 27; İbni Mâce, Mesâcid 14; Ahmed, II, 346.

¹⁸³⁴ Ahmed, I, 321; Taberânî, XII, 41; Ziyâ, X, 57.

¹⁸³⁵ İbni Sad, I, 441.

1836. Allah Teala, kendisinde zerre kadar hayır bulunan bir kimseyi rezil rüsvay etmez.¹⁸³⁶

١٨٣٧- إِنَّ اللَّهَ لَا يُؤَاخِذُ الْمَرَّاحَ الصَّادِقَ فِي مِرَاحٍ. ض

1837. Allah Teala, şaka yaparken doğru söyleyen şakacıyı bundan dolayı sorumlu tutmaz.¹⁸³⁷

١٨٣٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُؤَيِّدُ هَذَا الدِّينَ بِأَقْوَامٍ لَا خَلَقَ لَهُمْ.

1838. Allah Teala, bu dini ondan fazla nasibi olmayan topluluklarla da destekler.¹⁸³⁸

١٨٣٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُبَاهِي بِالطَّائِفِينَ. ض

1839. Allah Teala, hacda tavaf edenlerle iftihar eder.¹⁸³⁹

١٨٤٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُبَاهِي مَلَائِكَتَهُ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ بِأَهْلِ عَرَفَةَ يَقُولُ انْظُرُوا إِلَى عِبَادِي أَتَوَلَّيْتُ شُعْثًا غُبْرًا. ح

1840. Allah Teala, Arefe günü akşamında Arafat'a çıkan hacılarla meleklerine karşı iftihar eder ve şöyle buyurur: "Kullarıma bakın. Bana saçları başı dağınık, toz toprak içinde gelmişler."¹⁸⁴⁰

١٨٤١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُبَاهِي بِالشَّابِّ الْعَابِدِ الْمَلَائِكَةَ يَقُولُ انْظُرُوا إِلَى عَبْدِي تَرَكَ شَهْوَتَهُ مِنْ أَجْلِ أَيُّهَا الشَّابُّ أَنْتَ عِنْدِي كَبُضَ مَلَائِكَتِي. ض

1841. Allah Teala, ibadete düşkün gençle meleklerle karşı iftihar eder. Onlara "Kuluma bakın! Benim rızam için nefsani isteklerini terk etmiştir. Gence de "Ey Genç! Sen benim yanımda bazı meleklerim gibisin!" buyurur.¹⁸⁴¹

¹⁸³⁶ İbni Adî, III, 990; Müttekî, nr. 43067; Aclûnî, I, 182.

¹⁸³⁷ Münâvî, II, 279.

¹⁸³⁸ İbni Adî, II, 573; Taberânî, Sağır, I, 51; Heysemî, V, 302.

¹⁸³⁹ İbni Adî, V, 354; Ebû Nuaym, VIII, 216; Beyhakî, Şuab, III, 473.

¹⁸⁴⁰ Nesâî, Âdâbü'l-kudât 37, Hacc 194; Müslim, Hac 436; İbni Mâce, Mesâcid 19; Menâsik 56; Ahmed, II, 186, 187.

¹⁸⁴¹ Deylemî, I, 246; Elbânî, VII, 114.

١٨٤٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْتَلِي عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ بِالسَّقَمِ حَتَّى يُكْفَرَ عَنْهُ كُلُّ ذَنْبٍ. ح

1842. Allah Teala, mümin kulunu hastalığa mübtela eder ki, üzerindeki bütün günahları döksün.¹⁸⁴²

١٨٤٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْتَلِي الْعَبْدَ فِيمَا أَعْطَاهُ فَإِنْ رَضِيَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَهُ بُورِكَ لَهُ فِيهِ وَوَسَّعَهُ وَإِنْ لَمْ يَرْضَ لَمْ يُبَارَكْ لَهُ وَلَمْ يَزِدْ عَلَى مَا كُتِبَ لَهُ. صَح

1843. Allah Teala, verdiği nimetlerle kulunu imtihan eder. Eğer kul Allah'ın takdir ettiği kismetine razı olursa Allah ona bereket ve genişlik verir. Razı olmazsa ona bereket vermez ve takdir edilenden fazlasını da ona lütfetmez.¹⁸⁴³

١٨٤٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْسُطُ يَدَهُ بِاللَّيْلِ لِيَتُوبَ مُسِيءُ النَّهَارِ وَيَبْسُطُ يَدَهُ بِالنَّهَارِ لِيَتُوبَ مُسِيءُ اللَّيْلِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا. صَح

1844. Allah Teala, gündüz günah işleyenlerin tevbe etmeleri için geceleyin, gece günah işleyenlerin tevbesi için de gündüzleyin rahmet elini açar. Bu durum güneş batıdan doğuncaya kadar böylece devam eder, gider.¹⁸⁴⁴

١٨٤٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْعَثُ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ عَلَى رَأْسِ كُلِّ مِائَةِ سَنَةٍ مَنْ يَجْدُدُ لَهَا دِينَهَا. صَح

1845. Allah Teala, her yüzyılın başında bu ümmet için dinini yenileyecek bir müceddid gönderir.¹⁸⁴⁵

١٨٤٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْعَثُ رِيحاً مِنَ الْيَمَنِ أَلَيْنَ مِنَ الْحَرِيرِ فَلَا تَدْعُ أَحَدًا فِي قَلْبِهِ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ إِيْمَانٍ إِلَّا قَبَضَتْهُ.

¹⁸⁴² Hâkim, I, 498; Beyhakî, Şuab, VII, 166; İbnî Asâkir, LIV, 124.

¹⁸⁴³ Ahmed, V, 24; Beyhakî, Şuab, VII, 125; Heysemî, X, 257.

¹⁸⁴⁴ Müslim, Tevbe 31; Ahmed, IV, 95, 404.

¹⁸⁴⁵ Ebû Dâvûd, Melâhim 1.

1846. Allah Teala, Yemen tarafından ipekten daha yumuşak bir rüzgar gönderir de o rüzgar, kalbinde tane ağırlığınca iman bulunan herkesin ruhunu alır.¹⁸⁴⁶

١٨٤٧ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغُضُ السَّائِلَ الْمُلْحِفَ. ض

1847. Allah Teala, ısrarla bir şey isteyen dilenciye buğzeder.¹⁸⁴⁷

١٨٤٨ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغُضُ الطَّلَاقَ وَيَجِبُ الْعِتَاقَ. ض

1848. Allah Teala, boşamaya buğzeder, köle azad etmeyi ise sever.¹⁸⁴⁸

١٨٤٩ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغُضُ الْبَلِيعَ مِنَ الرِّجَالِ الَّذِي يَتَخَلَّلُ بِلسَانِهِ تَخَلُّلَ الْبَاقِرَةِ بِلسَانِهَا. ح

1849. Allah Teala, güzel konuşacağım diye inekler gibi dilini ağzında dolaştıran kimselere buğzeder.¹⁸⁴⁹

١٨٥٠ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغُضُ الْبَذِخِينَ الْفَرِحِينَ. ض

1850. Allah Teala, kibirli ve şımarık kimselere buğzeder.¹⁸⁵⁰

١٨٥١ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغُضُ الشَّيْخَ الْغَرِيبَ. ض

1851. Allah Teala, saç ve sakalını siyaha boyayan ihtiyara buğzeder.¹⁸⁵¹

١٨٥٢ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغُضُ الْغَنِيَّ الظَّلُومَ وَالشَّيْخَ الْجَهُولَ وَالْعَائِلَ الْمُخْتَالَ.

1852. Allah Teala, zulmeden zengine, cahil ihtiyara ve kibirli fakire buğzeder.¹⁸⁵²

١٨٥٣ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغُضُ الْفَاحِشَ الْمُتَفَحِّشَ. ح

1853. Allah Teala, kötü konuşan, kötü konuşmaya özenen kişiye buğzeder.¹⁸⁵³

¹⁸⁴⁶ Hâkim, IV, 502.

¹⁸⁴⁷ Deylemî, I, 153.

¹⁸⁴⁸ Deylemî, V, 378.

¹⁸⁴⁹ Ebû Dâvûd, Edeb 86; Tirmizî, Edeb 72; Ahmed, II, 165, 187.

¹⁸⁵⁰ Kurtubî, XV, 333.

¹⁸⁵¹ İbni Adî, III, 1015; Deylemî, I, 153; Müttekî, nr. 17335; Aclûnî, I, 289.

¹⁸⁵² Taberânî, Evsat, V, 330; Heysemî, IV, 131.

¹⁸⁵³ Ahmed, V, 202; Taberânî, I, 166; İbni Asâkir, LVII, 248.

۱۸۵۴- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغِضُ الْمُعْبَسَّ فِي وُجُوهِ إِخْوَانِهِ.

1854. Allah Teala, din kardeşlerine karşı surat asan kimseye buğzeder.¹⁸⁵⁴

۱۸۵۵- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغِضُ الْوَسِخَ وَالشَّعْثَ. ض

1855. Allah Teala, üstü başı pis, saç başı dağınık kişiye buğzeder.¹⁸⁵⁵

۱۸۵۶- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغِضُ كُلَّ عَالِمٍ بِالدُّنْيَا جَاهِلٍ بِالْآخِرَةِ. ح

1856. Allah Teala, dünya işlerini bilen, ahiret işlerine karşı cahil olan her kişiye buğzeder.¹⁸⁵⁶

۱۸۵۷- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغِضُ الْبَخِيلَ فِي حَيَاتِهِ السَّخِيَّ عِنْدَ مَوْتِهِ.

1857. Allah Teala, hayatında iken cimri, ölüm anında ise cömert olan kimseye buğzeder.¹⁸⁵⁷

۱۸۵۸- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغِضُ الْمُؤْمِنَ الَّذِي لَا زُرَّ لَهُ. ض

1858. Allah Teala, günahları pervasızca işleyen mümine buğzeder.¹⁸⁵⁸

۱۸۵۹- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغِضُ ابْنَ السَّبْعِينَ فِي أَهْلِهِ ابْنَ عِشْرِينَ فِي مِشْيَتِهِ وَمَنْظَرِهِ. ض

1859. Allah Teala, ailesi içinde yetmiş yaşında ihtiyar olup da yürüyüşünde ve görünüşünde yirmi yaşında genç olmaya çalışan kişiye buğzeder.¹⁸⁵⁹

۱۸۶۰- إِنَّ اللَّهَ يَتَجَلَّى لِأَهْلِ الْجَنَّةِ فِي مِقْدَارِ كُلِّ يَوْمٍ جُمُعَةٍ عَلَى كَتِيبٍ كَافُورٍ أَبْيَضٍ. ض

1860. Allah Teala, her cuma günü bir müddet beyaz kafurdan bir tepe üzerinde cennet halkına tecelli eder.¹⁸⁶⁰

¹⁸⁵⁴ Deylemî, I, 153.

¹⁸⁵⁵ Deylemî, I, 245; Elbânî, V, 348.

¹⁸⁵⁶ Müttekî, nr. 28982.

¹⁸⁵⁷ Hatîb, Buhalâ, s. 59.

¹⁸⁵⁸ Ukaylî, IV, 246.

¹⁸⁵⁹ Taberânî, Evsat, VI, 57; Heysemî, X, 271.

¹⁸⁶⁰ Hatîb, VII, 220.

١٨٦١- إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِذَا عَمِلَ أَحَدُكُمْ عَمَلًا أَنْ يُتَّقِنَهُ. ض

1861. Allah Teala, birinizin iş yaparken onu sağlam yapmasını sever.¹⁸⁶¹

١٨٦١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ مَنْ الْعَامِلِ إِذَا عَمِلَ أَنْ يُحْسِنَ. ض

1862. Allah Teala, çalışanın çalışırken işini güzel yapmasından hoşnud olur.¹⁸⁶²

١٨٦٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ إِغَاثَةَ اللَّهْفَانِ. ح

1863. Allah Teala, çaresiz kişiye yardım edilmesini sever.¹⁸⁶³

١٨٦٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ الرَّفْقَ فِي الْأَمْرِ كُلِّهِ. صَح

1864. Allah Teala, her işte yumuşak davranılmasını sever.¹⁸⁶⁴

١٨٦٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ السَّهْلَ الطَّلَقَ. ض

1865. Allah Teala, yumuşak huylu, güler yüzlü kimseyi sever.¹⁸⁶⁵

١٨٦٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ الشَّابَّ التَّائِبَ. ض

1866. Allah Teala, tevbekar genci sever.¹⁸⁶⁶

١٨٦٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ الشَّابَّ الَّذِي يُفْنِي شَبَابَهُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ. ض

1867. Allah Teala, gençliğini kendisine itaat yolunda geçiren genci sever.¹⁸⁶⁷

١٨٦٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ الصَّمْتَ عِنْدَ ثَلَاثٍ عِنْدَ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَعِنْدَ الرَّخْفِ
وَعِنْدَ الْجَنَازَةِ. ض

¹⁸⁶¹ Ebû Ya'îlâ, VII, 349; Taberânî, Evsat, I, 275; İbni Adî, VI, 361; Beyhakî, Şuab, IV, 334.

¹⁸⁶² Aclûnî, I, 286.

¹⁸⁶³ İbni Hibbân, Zuafâ, II, 313; İbni Asâkir, LII, 159.

¹⁸⁶⁴ İbni Hibbân, XIV, 352; Beyhakî, IX, 203.

¹⁸⁶⁵ Harâitî, Mekarim, s. 63; İbni Adî, II, 122; Deylemî, I, 156.

¹⁸⁶⁶ Ebû Nuaym, V, 360; Müttekî, nr. 10185; Aclûnî, I, 286.

¹⁸⁶⁷ Ebû Nuaym, V, 360.

1868. Allah Teala, üç yerde susulmasından hoşnud olur. Kur'an okunurken, harb edilirken ve cenazenin ardından gidilirken.¹⁸⁶⁸

١٨٦٩- إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَبْدَ التَّقِيَّ الْغَنِيَّ الْخَفِيَّ. صَح

1869. Allah Teala takva sahibi, zengin, insanlara karışmayan kulu-
nu sever.¹⁸⁶⁹

١٨٧٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ الْعَبْدَ الْمُؤْمِنَ الْمُفْتَنَ التَّوَّابَ. ض

1870. Allah Teala, belalarla imtihan edilen tevbekar kulunu sever.¹⁸⁷⁰

١٨٧٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ الْعِطَّاسَ وَيَكْرَهُ التَّائِبَ. صَح

1871. Allah Teala aksırmayı sever, esnemeyi kerih görür.¹⁸⁷¹

١٨٧٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ الْمُؤْمِنَ الْمَبْتَدِلَ الَّذِي لَا يَبَالِي مَا لَيْسَ. ض

1872. Allah Teala, ne giydiğine önem vermeyen mütevazi kulunu
sever.¹⁸⁷²

١٨٧٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ الْعَبْدَ الْمُؤْمِنَ الْمُخْتَرَفَ. ض

1873. Allah Teala, bir meslek sahibi olan mümin kulunu sever.¹⁸⁷³

١٨٧٠- إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمَدَاوِمَةَ عَلَى الْإِخَاءِ الْقَدِيمِ قَدَاوِمُوا عَلَيْهِ. ض

1874. Allah Teala, eski kardeşliğin devam ettirilmesini sever, öyle
ise onu devam ettirin.¹⁸⁷⁴

١٨٧٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ حِفْظَ الْوُدِّ الْقَدِيمِ. ض

1875. Allah Teala, eski sevginin korunmasından hoşnud olur.¹⁸⁷⁵

¹⁸⁶⁸ Taberânî, V, 213; Deylemî, I, 157; Heysemî, III, 29.

¹⁸⁶⁹ Ahmed, I, 168; Ebû Ya'lâ, II, 85.

¹⁸⁷⁰ Abdullah b. Ahmed, Zevâid, I, 80; Ebû Ya'lâ, I, 376; Heysemî, X, 200.

¹⁸⁷¹ Ahmed, II, 428; İbni Hibbân, VI, 122.

¹⁸⁷² Deylemî, I, 155.

¹⁸⁷³ Taberânî, XII, 308; İbni Adî, I, 376; Beyhakî, Şuab, II, 88.

¹⁸⁷⁴ Ebu'ş-Şeyh, Tabakâtü'l-muhaddisîn, III, 366; Deylemî, I, 154.

¹⁸⁷⁵ Ebu'ş-Şeyh, Tabakâtü'l-muhaddisîn, III, 366; Deylemî, I, 154.

۱۸۷۰ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ الْمُلِحِّينَ فِي الدُّعَاءِ. ض

1876. Allah Teala, duada ısrar edenleri sever.¹⁸⁷⁶

۱۸۷۰ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ الرَّجُلَ لَهُ الْجَارُ السُّوءُ يُؤْذِيهِ فَيَصْبِرُ عَلَى أَذَاهُ وَيَخْتَسِبُهُ حَتَّى يَكْفِيَهُ اللَّهُ بِحَيَاةٍ أَوْ مَوْتٍ. صَح

1877. Allah Teala, kötü komşusu olup da ölümle veya başka bir yol-la kendisinden kurtuluncaya kadar ona sabreden ve mükafatını Allah'dan bekleyen kişiyi sever.¹⁸⁷⁷

۱۸۷۰ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَنْ يُعْمَلَ بِقَرَأْنِيهِ. ض

1878. Allah Teala, farzlarının yerine getirilmesinden hoşnud olur.¹⁸⁷⁸

۱۸۷۰ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى رُخْصَتُهُ كَمَا يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى عَزَائِمُهُ. ض

1879. Allah Teala, azimetlerinin yerine getirilmesini sevdiği gibi, ruhsatlarının yerine getirilmesini de sever.¹⁸⁷⁹

۱۸۸۰ - إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يَرَى أَثَرَ نِعْمَتِهِ عَلَى عَبْدِهِ. ح

1880. Allah Teala, verdiği nimetlerin eserini kulunun üzerinde görmeyi sever.¹⁸⁸⁰

۱۸۸۱ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَنْ تُقْبَلَ رُخْصَتُهُ كَمَا يُحِبُّ الْعَبْدُ مَغْفِرَةَ رَبِّهِ.

1881. Allah Teala, kulun rabbinin mağfiretini sevdiği gibi, ruhsatlarının kabul edilmesini de sever.¹⁸⁸¹

۱۸۸۲ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَنْ يَرَى عَبْدَهُ تَعَبًا فِي طَلَبِ الْحَلَالِ. ض

¹⁸⁷⁶ İbni Adî, VII, 163; Beyhakî, Şuab, II, 38; İbni Asâkir, XXXII, 368.

¹⁸⁷⁷ İbni Ebî'd-Dünyâ, Mekarim, I, 103; Hatîb, X, 132; İbni Asâkir, LVIII, 58.

¹⁸⁷⁸ Müttekî, nr. 43019.

¹⁸⁷⁹ İbni Adî, II, 621.

¹⁸⁸⁰ Ahmed, II, 213; Hâkim, IV, 135; Müttekî, nr. 17174, 17192.

¹⁸⁸¹ Taberânî, VIII, 180; Münzirî, II, 135; Heysemî, III, 162.

1882. Allah Teala, helal kazanç yolunda kulunu yorgun görmeyi sever.¹⁸⁸²

١٨٨٣ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَنْ يُغْفَى عَنْ ذَنْبِ السَّرِيِّ. ض

1883. Allah Teala, önemli kişilerin hatalarının affedilmesini sever.¹⁸⁸³

١٨٨٤ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ مِنْ عِبَادِهِ الْغُيُورَ. صَح

1884. Allah Teala, kullarından kıskanç olanları sever.¹⁸⁸⁴

١٨٨٥ - إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ سَمَحَ الْبَيْعِ سَمَحَ الشَّرَاءِ سَمَحَ الْقَضَاءِ. صَح

1885. Allah Teala, alışverişin kolay yapılmasını, borcun kolay ödenmesini sever.¹⁸⁸⁵

١٨٨٦ - إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ مَنْ يُحِبُّ التَّمَرَّ. ض

1886. Allah Teala, hurmayı seven kulunu sever.¹⁸⁸⁶

١٨٨٧ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ الْفَقِيرَ الْمَتَعَفِّفَ أَبَا الْعِيَالِ. ح

1887. Allah Teala, fakir, çoluk çocuk sahibi olduğu halde insanlara el açmayan kulunu sever.¹⁸⁸⁷

١٨٨٨ - إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ كُلَّ قَلْبٍ حَزِينٍ. ح

1888. Allah Teala, mahzun olan her kalbi sever.¹⁸⁸⁸

١٨٨٩ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ مَعَائِي الْأُمُورِ وَأَشْرَافَهَا وَيَكْرَهُ سَفْسَافَهَا. ح

1889. Allah Teala, güzel ve faydalı işleri sever, faydasız ve düşük işleri ise sevmez.¹⁸⁸⁹

¹⁸⁸² Müttekî, nr. 9200; Zebîdî, İthâf, V, 415.

¹⁸⁸³ Deylemî, I, 154.

¹⁸⁸⁴ Münâvî, II, 294.

¹⁸⁸⁵ Tirmizî, Büyû 75.

¹⁸⁸⁶ Taberânî, XIII, 69; İbni Adî, IV, 151; Hatîb, III, 166.

¹⁸⁸⁷ İbni Mâce, Zühd 5.

¹⁸⁸⁸ Harâitî, İtilâl, I, 17; Taberânî, Şâmiyyîn, II, 351; Hâkim, IV, 351; Beyhakî, Şuab, I, 515.

¹⁸⁸⁹ Taberânî, III, 131; Kudâî, II, 150; Heysemî, VIII, 188.

۱۸۹۰- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَبْنَاءَ الثَّمَانِينَ. ض

1890. Allah Teala, seksen yaşına varan insanları sever.¹⁸⁹⁰

۱۸۹۱- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَبْنَاءَ السَّبْعِينَ وَيَسْتَحْيِي مِنْ أَبْنَاءِ الثَّمَانِينَ. ح

1891. Allah Teala, yetmiş yaşına giren insanları sever, seksen yaşındakiilerden haya eder.¹⁸⁹¹

۱۸۹۲- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَنْ يُحْمَدَ. ض

1892. Allah Teala, kendisine hamdedilmesinden hoşnud olur.¹⁸⁹²

۱۸۹۳- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ الْفَضْلَ فِي كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى فِي الصَّلَاةِ. ض

1893. Allah Teala, namaz da dahil her hayırlı şeyin fazlasını sever.¹⁸⁹³

۱۸۹۴- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى رُخْصَتُهُ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ تُؤْتَى مَعْصِيَتُهُ. صَح

1894. Allah Teala, ruhsatların yerine getirilmesini sever, günahların işlenmesini ise kârih görür.¹⁸⁹⁴

۱۸۹۵- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَنْ تُغْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ حَتَّى فِي الْقَبْلِ. ض

1895. Allah Teala, öpmeye varıncaya kadar çocuklarınız arasında adil davranmanızı sever.¹⁸⁹⁵

۱۸۹۶- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ النَّاسِكَ النَّظِيفَ. ض

1896. Allah Teala, temizliğe dikkat eden ibadet düşkününü kimseyi sever.¹⁸⁹⁶

۱۸۹۷- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَنْ يُقْرَأَ الْقُرْآنُ كَمَا أُتْرِلَ. ض

¹⁸⁹⁰ Müttekî, nr. 42638, 42669.

¹⁸⁹¹ Ebû Nuaym, III, 200; Müttekî, nr. 42639.

¹⁸⁹² Taberânî, I, 283; Ziyâ, IV, 251.

¹⁸⁹³ İbni Asâkir, I, 318.

¹⁸⁹⁴ Taberânî, XI, 323.

¹⁸⁹⁵ Dârekutnî, III, 42; Müttekî, nr. 45350, 45356.

¹⁸⁹⁶ Hatîb, X, 11; İbnü'l-Cevzî, İtel, II, 711.

1897. Allah Teala, Kur'an'ın indiği şekliyle okunmasını sever.¹⁸⁹⁷

۱۸۹۸- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَهْلَ الْبَيْتِ الْخَصِيبِ. ض

1898. Allah Teala, iyilikleri çok olan aileleri sever.¹⁸⁹⁸

۱۸۹۹- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ أَنْ يَرَى أَثَرَ نِعْمَتِهِ عَلَى عَبْدِهِ فِي مَا كَلَّمَهُ وَمَشَرَبِهِ. ح

1899. Allah Teala, yemesinde ve içmesinde verdiği nimetlerin eserini kulunun üzerinde görmek ister.¹⁸⁹⁹

۱۹۰۰- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَخْشُرُ الْمُؤَذِّنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَطْوَلَ النَّاسِ أَغْنَاكَ بِقَوْلِهِمْ لَا

إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. ض

1900. Allah Teala, lailaheillallah demeleri sebebiyle kıyamet günü müezzinleri insanlar içinde en uzun boylu kimseler olarak haşır edecektir.¹⁹⁰⁰

۱۹۰۱- إِنَّ اللَّهَ يَخْمِي عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ كَمَا يَخْمِي الرَّاعِيَ الشَّفِيقُ غَنَمَهُ عَنْ مَرَاتِعِ الْهَلَكَةِ. ض

1901. Allah Teala, şefkatli bir çobanın koyunlarını tehlikeli yerlerden koruduğu gibi, mümin kulunu da öylece korur.¹⁹⁰¹

۱۹۰۲- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَخَفُّ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ طَوْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ كَوَقْتِ

صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ. ح

1902. Allah Teala, kıyamet gününün uzunluğunu dilediği kulları için bir farz namazı vakti kadar hafifletir.¹⁹⁰²

¹⁸⁹⁷ Müttekî, nr. 3069.

¹⁸⁹⁸ Münâvî, II, 298.

¹⁸⁹⁹ Ahmed, II, 311; İsmailî, Mucem, II, 594; Beyhakî, Şuab, V, 163.

¹⁹⁰⁰ Hatîb, X, 384.

¹⁹⁰¹ Beyhakî, Şuab, VII, 321; Deylemî, I, 239; Elbânî, VII, 101.

¹⁹⁰² Beyhakî, Şuab, I, 325; Deylemî, I, 158.

١٩٠٣- إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُدْخِلُ بِالسَّهْمِ الْوَاحِدِ ثَلَاثَةَ نَفَرٍ الْجَنَّةَ صَارِعَةُ الْمُخْتَسِبِ
فِي صَنْعَتِهِ الْخَيْرَ وَالرَّامِيَ بِهِ وَمُنْبِلَهُ. ض

1903. Allah Teala, bir ok sebebiyle üç kişiyi; onu yaparken sevabını Allah'dan bekleyen sanatkarı, onu atan okçuyu ve okçuya onu atması için veren kimseyi cennete koyar.¹⁹⁰³

١٩٠٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُدْخِلُ بِلُقْمَةِ الْخُبْزِ وَقَبْصَةِ التَّمْرِ وَمِثْلِهِ مِمَّا يَنْفَعُ الْمَسْكِينِ
ثَلَاثَةَ الْجَنَّةِ صَاحِبِ الْبَيْتِ الْآمِرَ بِهِ وَالزَّوْجَةَ الْمُصْلِحَةَ وَالْخَادِمَ الَّذِي يُبَاوِلُهُ الْمَسْكِينِ.

1904. Allah Teala, bir lokma ekmek, bir avuç hurma ve bunlara benzer fakirlerin faydalandığı şeyler sebebiyle üç kişiyi; onun verilmesini emreden aile reisini, o evin işini düzgün yürüten evin hanımını ve onu fakirin eline veren hizmetçiyi cennetine koyar.¹⁹⁰⁴

١٩٠٥- إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُدْخِلُ بِالْحَجَّةِ الْوَاحِدَةِ ثَلَاثَةَ نَفَرٍ الْجَنَّةَ الْمَيِّتَ وَالْحَاجَّ
عَنْهُ وَالْمُنْفِدَ ذَلِكَ. ض

1905. Allah Teala, bir tek hac sebebiyle üç grup insanı; yerine hacce-dilen ölüyü, bedel olarak hacca gideni ve bunun gerçekleşmesine sebep olanı cennete koyar.¹⁹⁰⁵

١٩٠٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَدْتُو مِنْ خَلْقِهِ فَيَغْفِرُ لِمَنْ اسْتَغْفَرَ إِلَّا الْبَغْيَ بِفَرْجِهَا وَالْعَشَارَ. ح

1906. Allah Teala, insanlara yaklaşır ve iki kişi dışında istiğfar edenleri bağışlar. Onlar da zina eden kadın, ve insanların mallarını zorla alan zalim kişidir.¹⁹⁰⁶

١٩٠٧- إِنَّ اللَّهَ يُدْنِي الْمُؤْمِنَ فَيَضَعُ عَلَيْهِ كَفَّهُ وَيَسْتُرُهُ مِنَ النَّاسِ وَيُقَرَّرُهُ بِدُئُوبِهِ
فَيَقُولُ أَتَعْرِفُ ذَنْبَ كَذَا أَتَعْرِفُ ذَنْبَ كَذَا فَيَقُولُ نَعَمْ أَيْ رَبِّ حَتَّى إِذَا قَرَّرَهُ بِدُئُوبِهِ

¹⁹⁰³ Ebû Dâvûd, Cihâd 23; Tirmizî, Cihâd 11; Nesâî, Cihâd 26; İbni Mâce, Cihâd 19.

¹⁹⁰⁴ Hâkim, IV, 134; Müttekî, nr. 15929.

¹⁹⁰⁵ Taberânî, IX, 54; İbni Adî, I, 103; İbni Asâkir, L, 274.

¹⁹⁰⁶ Taberânî, IX, 54; İbni Adî, I, 103; İbni Asâkir, L, 274; Heysemî, III, 88.

وَرَأَى فِي نَفْسِهِ أَنَّهُ هَلَكَ قَالَ فَإِنِّي سَتَرْتُهَا عَلَيْكَ فِي الدُّنْيَا وَأَنَا أَعْفِرُهَا لَكَ الْيَوْمَ .
ثُمَّ يُعْطَى كِتَابَ حَسَنَاتِهِ وَأَمَّا الْكَافِرُ وَالْمُنَافِقُ فَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا
عَلَى رَبِّهِمْ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ.

1907. Allah Teala, kıyamet günü mümin kulunu kendisine yaklaştırır. Rahmet perdesini onun üzerine gerer ve onu insanlardan gizleyip kendisine günahlarını itiraf ettirerek şöyle buyurur: "*Filan günahını biliyor musun? Filan günahını da biliyor musun?*" Kul, "*Evet ya rabbi!*" der. Öyle ki, bütün günahlarını kendisine itiraf ettirir. O kişi içinden helak olduğunu düşünür. Bunun üzerine Allah Teala şöyle buyurur: "*Ben bunları dünyada iken senin için örttüm, bugün de onları affedeceğim.*" Sonra amel defterini sağ tarafından kendisine verir. Kafir ve münafığa gelince, şahitler onlar için şöyle seslenirler: "*İşte bunlar, rablerine iftira edenlerdir. Dikkat edin! Allah'ın laneti zalimlerin üzerinedir.*"¹⁹⁰⁷

۱۹۰۸ - إِنَّ اللَّهَ يَرْضَى لَكُمْ ثَلَاثًا وَيَكْرَهُ لَكُمْ ثَلَاثًا فَيَرْضَى لَكُمْ أَنْ تَعْبُدُوهُ وَلَا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَأَنْ تَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَيَكْرَهُ لَكُمْ قِيلَ وَقَالَ وَكَثْرَةُ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةُ الْمَالِ. صح

1908. Allah Teala, sizin üç şeyden hoşlanır, üç şeyden de hoşlanmaz. Kendisine hiçbir şeyi ortak koşmadan ona ibadet etmenizden, Allah'ın ipine sımsıkı sarılıp ayrılığa düşmemenizden ve Allah'ın idarenizi eline verdiği kimselerin hayır ve iyiliğini istemenizden hoşlanır. Dedi kodu etmenizden, çok soru sormanızdan ve malınızı zayi etmenizden de hoşlanmaz.¹⁹⁰⁸

۱۹۰۹ - إِنَّ اللَّهَ يَرْفَعُ بِهَذَا الْكِتَابِ أَقْوَامًا وَيَضَعُ بِهِ الْآخَرِينَ. صح

1909. Allah Teala, bu Kur'an sebebiyle bazı insanları yükseltir, bazı-
larını da alçaltır.¹⁹⁰⁹

¹⁹⁰⁷ Buhârî, Mezâlim 2; Ahmed, II, 105.

¹⁹⁰⁸ Müslim, Akdiye 10; Ahmed, II, 327, 360, 367.

¹⁹⁰⁹ Müslim, Müsâfirîn 269; İbni Mâce, Mukaddime 16; Dârimî, Fedâilü'l-Kur'ân 9.

١٩١٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَزِيدُ فِي عُمرِ الرَّجُلِ بِرِّهِ وَالِدَيْنِ. ض

1910. Allah Teala, ana babasına yaptığı iyilik sebebiyle kişinin ömrünü uzatır.¹⁹¹⁰

١٩١١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَسْأَلُ الْعَبْدَ عَنْ فَضْلِ عِلْمِهِ كَمَا يَسْأَلُهُ عَنْ فَضْلِ مَالِهِ. ض

1911. Allah Teala, kuluna fazla malının hesabını sorduğu gibi, fazla ilminin de hesabını sorar.¹⁹¹¹

١٩١٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَسْعُرُ جَهَنَّمَ كُلَّ يَوْمٍ فِي نِصْفِ النَّهَارِ وَيُخْتِئُهَا فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ. ض

1912. Allah Teala, her gün gün ortasında cehennem ateşini artırır, cuma günü ise onu azaltır.¹⁹¹²

١٩١٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَطْلُعُ فِي الْعِيدَيْنِ إِلَى الْأَرْضِ فَاِبرَزُوا مِنَ الْمَنَازِلِ تَلْحَقْكُمْ الرَّحْمَةُ. ض

1913. Allah Teala, ramazan ve kurban bayramı günlerinde yeryüzüne rahmetiyle tecelli eder. Öyle ise namaz ve ziyaret için evlerden dışarı çıkın ki, rahmete garkolasınız.¹⁹¹³

١٩١٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُعَافِي الْأُمِّيْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا لَا يُعَافِي الْعُلَمَاءُ. ض

1914. Allah Teala, kıyamet günü alimlere göstermediği hoşgörüyü ümmilere gösterir.¹⁹¹⁴

١٩١٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَعْجَبُ مِنْ سَائِلٍ يَسْأَلُ غَيْرَ الْجَنَّةِ وَمِنْ مُعْطٍ يُعْطِي لِغَيْرِ اللَّهِ وَمِنْ مُتَعَوِّذٍ يَتَعَوَّذُ مِنْ غَيْرِ النَّارِ

¹⁹¹⁰ İbni Adî, VI, 2131; Müttekî, nr. 45467.

¹⁹¹¹ Müttekî, nr. 28983.

¹⁹¹² Taberânî, XXII, 60; Heysemî, II, 228.

¹⁹¹³ Râfî, I, 284; İbni Asâkir, LV, 161.

¹⁹¹⁴ Ebû Nuaym, II, 331; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 140; Ziyâ, IV, 428.

1915. Allah Teala, cennet dışında bir şey isteyene, kendi rızası dışında bir şey verene ve cehennemden başka bir şeyden çekinene hayret eder.¹⁹¹⁵

١٩١٦ - إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُعَذِّبُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الَّذِينَ يُعَذِّبُونَ النَّاسَ. صح

1916. Allah Teala, kıyamet günü dünyada insanlara azab edenlere azab eder.¹⁹¹⁶

١٩١٧ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُعْطِي الدُّنْيَا عَلَى نِيَّةِ الْآخِرَةِ وَأَبَى أَنْ يُعْطِيَ الْآخِرَةَ عَلَى نِيَّةِ الدُّنْيَا. ض

1917. Allah Teala, niyeti ahiret olana dünyayı verir, ama niyeti dünyaya olana ahireti vermez.¹⁹¹⁷

١٩١٨ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَغَارُ لِلْمُسْلِمِ فَلْيَغْزِ. ض

1918. Allah Teala, müslümanı kötülüklerden kıskanır. O halde müslüman da kendisi kötülüklerden kıskanmalıdır.¹⁹¹⁸

١٩١٩ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَغَارُ وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ يَغَارُ وَغَيْرَةُ اللَّهِ أَنْ يَأْتِيَ الْمُؤْمِنُ مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ. صح

1919. Allah Teala kıskanır, mümin de kıskanır. Allah'ın kıskanması, müminin kendisine haram olan şeyleri yapmasıdır.¹⁹¹⁹

١٩٢٠ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقْبَلُ الصَّدَقَةَ وَيَأْخُذُهَا بِيَمِينِهِ فَيُرِيهَا لِأَحَدِكُمْ كَمَا يُرِي أَخِيذَ مُهْرِهِ حَتَّىٰ إِنَّ اللَّقْمَةَ لَتَصِيرُ مِثْلَ أَخِيذٍ. صح

1920. Allah Teala sadakayı kabul eder, onu güzel bir şekilde muhafaza ederek sizden birinizin bir tayı büyüttüğü gibi büyütür. Öyle ki, bir lokma Uhud Dağı kadar olur.¹⁹²⁰

¹⁹¹⁵ Hatîb, IX, 267.

¹⁹¹⁶ Müslim, Birr 117-119; Ebû Dâvûd, İmaret 32; Ahmed, III, 403, 404.

¹⁹¹⁷ İbni Mubârek, I, 193; Kudâî, II, 164; Deylemî, I, 151.

¹⁹¹⁸ Şihâb, Müsned, nr. 1091, 1092.

¹⁹¹⁹ Müslim, Tevbe 36; Ahmed, II, 520, 536, 539; Beyhakî, X, 225.

¹⁹²⁰ Tirmizî, Zekât 28; Ahmed, II, 268, 404, 471.

۱۹۲۱- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقْبَلُ تَوْبَةَ الْعَبْدِ مَا لَمْ يُغْرِغْ. ح

1921. Allah Teala, can boğaza gelmedikçe kulunun tevbesini kabul eder.¹⁹²¹

۱۹۲۲- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ لَأَهْوَنُ أَهْلِ النَّارِ عَذَاباً لَوْ أَنَّ لَكَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ كُنْتَ تَفْتَدِي بِهِ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَقَدْ سَأَلْتُكَ مَا هُوَ أَهْوَنُ مِنْ هَذَا وَأَنْتَ فِي صُلْبِ آدَمَ أَنْ لَا تُشْرِكَ بِي شَيْئاً فَأَبَيْتَ إِلَّا الشُّرْكَ. صَح

1922. Allah Teala, cehennem ehlinden azabı en hafif olanına "Eğer yeryüzündeki şeylerin hepsi senin olsa bu halden kurtulmak için verir miydin?" der. O, kişi "Evet verirdim" diye cevap verir. Bunun üzerine Allah Teala, "Sen daha Adem'in sulbünde iken bundan daha kolayını, bana hiçbir şeyi ortak koşmamamı senden istedim, sen ise bana ortak koşmakta direttin" buyurur.¹⁹²²

۱۹۲۳- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِنَّ الصَّوْمَ لِي وَأَنَا أُجْزِي بِهِ إِنَّ لِلصَّائِمِ فَرْحَتَيْنِ إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ وَإِذَا لَقِيَ اللَّهَ تَعَالَى فَجَزَاهُ فَرِحَ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ. صَح

1923. Allah Teala şöyle buyurur: "Oruç benimdir, mükafatını verecek olan da benim. Oruçlu için iki sevinç vardır. İftar ettiğinde sevinir, ilahi huzura varıp mükafatlandırıldığında sevinir. Muhammed'in nefsinin kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, oruçlunun ağız kokusu Allah katında misk kokusundan daha hoştur."¹⁹²³

۱۹۲۴- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ أَنَا ثَالِثُ الشَّرِيكَيْنِ مَا لَمْ يَخُنْ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ فَإِذَا خَانَهُ خَرَجْتُ مِنْ بَيْنِهِمَا. ح

1924. Allah Teala şöyle buyurur: "Birisi diğerine hıyanet etmediği müddetçe ben iki ortağın üçüncüsüyüm. Hıyanet yaptığında aralarından çekilirim."¹⁹²⁴

¹⁹²¹ Tirmizî, Daavât 98; İbni Mâce, Züh'd 30; Ahmed, II, 132, 153, III, 425.

¹⁹²² Buhârî, Enbiya I, Rikâk 51; Müslim, İmân 362-364, Münâfikîn 51; Tirmizî, Cehennem 12.

¹⁹²³ Buhârî, Savm; 9; Müslim, Sıyâm 163,165; Nesâî, Sıyâm 42; Ahmed, II, 232, 273.

¹⁹²⁴ Ebû Dâvûd, Büyû 26.

۱۹۲۵- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ يَا ابْنَ آدَمَ تَفَرَّغْ لِعِبَادَتِي أَمَلًا صَدْرَكَ غَنَى وَأَسَدٌ فَقَرِكَ
وَأَنْ لَا تَفْعَلَ مَالًا يَدْنِكَ شُغْلًا وَلَمْ أَسَدٌ فَقَرِكَ. ح

1925. Allah Teala şöyle buyurur: "Ey Ademoğlu! Bana ibadet etmek için seni meşgul eden şeyleri bırak ki, gönlünü zenginlikle doldurup ihtiyaçlarını gideririm. Böyle yapmazsan elini meşgalelerle doldurur, ihtiyacını da gidermem."¹⁹²⁵

۱۹۲۶- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِذَا أَخَذْتُ كَرِيمَتِي عَبْدِي فِي الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُ جَزَاءٌ
عِنْدِي إِلَّا الْجَنَّةُ. ح

1926. Allah Teala şöyle buyurur: "Kulumun dünyada iken iki sevgili uzvu olan gözlerini alırsam onun benim yanımdaki mükafatı ancak cennettir."¹⁹²⁶

۱۹۲۷- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَيْنَ الْمُتَحَابُّونَ لِجَلَالِي الْيَوْمَ أَظْلَهُمْ فِي
ظِلِّي يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلِّي. ص

1927. Allah Teala şöyle buyurur: "Nerede benim rızam için birbirlerini sevenler? Benim gölgemden başka gölgenin bulunmadığı bu günde onları gölgelendireceğim."¹⁹²⁷

۱۹۲۸- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ أَنَا مَعَ عَبْدِي مَا ذَكَرَنِي وَتَحَرَّكَتْ بِي شَفَاتُهُ. ص

1928. Allah Teala şöyle buyurur: "Kulum, beni anıp zikrimle dudakları kıpırdandıkça ben onunla beraberim."¹⁹²⁸

۱۹۲۹- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِنَّ عَبْدِي كُلَّ عَبْدِي الَّذِي يَذْكُرُنِي وَهُوَ مُلَاقٍ قِرْنُهُ. ح

1929. Allah Teala şöyle buyurur: "Benim gerçek kulum savaşta rakibiyle karşılaştığında beni zikredendir."¹⁹²⁹

¹⁹²⁵ Tirmizî, Kıyâmet 30; İbni Mâce, Zühd 2.

¹⁹²⁶ Tirmizî, Zühd 58; Ahmed, V, 258.

¹⁹²⁷ Müslim, Birr 38; Tirmizî, Zühd, 53; Dârimî, Rikâk 44; Ahmed, II, 237, 328.

¹⁹²⁸ Buhârî, Tevhîd 43.

¹⁹²⁹ Tirmizî, Daavât 118.

۱۹۳۰- إِنْ اللّٰه تَعَالٰى يَقُولُ إِنْ عَبْدًا أَصْحَحْتُ لَهُ جِسْمَهُ وَوَسَّعْتُ عَلَيْهِ فِي مَعِيشَتِهِ تَمْضِي عَلَيْهِ خَمْسَةُ أَغْوَامٍ لَا يَفِدُ إِلَيَّ لِمَخْرُومٍ. ض

1930. Allah Teala şöyle buyurur: "Vücuduna afiyet, maişetine genişlik verdiğim bir kulun üzerinden beş yıl geçer de beytimi ziyaret etmezse hayırdan mahrum olur."¹⁹³⁰

۱۹۳۱- إِنْ اللّٰه تَعَالٰى يَقُولُ أَنَا خَيْرُ قَسِيمٍ لِمَنْ أَشْرَكَ بِي مَنْ أَشْرَكَ بِي شَيْئًا فَإِنْ عَمَلَهُ قَلِيلَةً وَكَثِيرَةً لِشَرِيكِهِ الَّذِي أَشْرَكَ بِي أَنَا عَنْهُ غَنِيٌّ. ح

1931. Allah Teala şöyle buyurur: "Ben bana şirk koşanlara karşı en hayırlı taksimciyim. Bana bir şeyi şirk koşanın ameli az olsun, çok olsun ortak koştuğu şeyindir. Ben ise ondan müstağniyim."¹⁹³¹

۱۹۳۲- إِنْ اللّٰه تَعَالٰى يَقُولُ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ فَيَقُولُونَ لَكِنَّ رَبَّنَا وَسَعْدِكَ وَالْخَيْرُ فِي يَدِكَ فَيَقُولُ هَلْ رَضِيتُمْ فَيَقُولُونَ وَمَا لَنَا لَا نَرْضَى وَقَدْ أُعْطِينَا مَا لَمْ نَعْطِ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ فَيَقُولُ أَلَا أُعْطِيَكُمْ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ فَيَقُولُونَ يَا رَبُّ أَيُّ شَيْءٍ أَفْضَلُ مِنْ ذَلِكَ فَيَقُولُ أَحِلُّ عَلَيْكُمْ رِضْوَانِي فَلَا أَسْخَطُ عَلَيْكُمْ بَعْدَهُ أَبَدًا. صَح

1932. Allah Teala cennet ehline şöyle buyurur: "Ey cennet ehli!" Onlar da "Buyur ya rabbi! Emrine amadeyiz, bütün hayırlar senin elindedir" derler. Cenab-ı Hak sonra "Razı oldunuz mu?" der. Onlar, "Nasıl razı olmayalım? Sen bize hiçbir mahlukuna vermediğin şeyleri verdin" diye cevap verirler. Allah Teala, "Bundan üstününü de vereyim mi?" der. Onlar da "Ey rabbimiz! Bundan daha üstün ne olabilir ki?" derler. Bunun üzerine Allah Teala, "Ben sizden razıyım, bundan sonra ebediyen size gazap etmeyeceğim" der.¹⁹³²

۱۹۳۳- إِنْ اللّٰه تَعَالٰى يَقُولُ أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي إِنْ خَيْرًا فَخَيْرٌ وَإِنْ شَرًّا فَشَرٌّ. صَح

¹⁹³⁰ Taberânî, Evsat, I, 155; Ebû Ya'lâ, II, 304; İbni Hibbân, IX, 16; Beyhakî, V, 262.

¹⁹³¹ Tayâlisî, s. 152; Ahmed, IV, 125; Ebû Nuaym, I, 269; Heysemî, X, 221.

¹⁹³² Buhârî, Tevhîd 37; Rikâk 51; Müslim, İmân 302; Cennet; 9; Tirmizî, Kıyâmet 18; Ahmed, III, 88, 95.

1933. Allah Teala şöyle buyurur: "Ben kulumun benim hakkımdaki zannına göreylim. Benim hakkımdaki zannı iyi ise ona iyi, kötü ise kötü muamele ederim."¹⁹³³

۱۹۳۴ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَا ابْنَ آدَمَ مَرَضْتُ فَلَمْ تَعُدْنِي قَالَ يَا رَبِّ كَيْفَ أَعُوذُكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ قَالَ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ عَبْدِي فَلَانًا مَرَضَ فَلَمْ تَعُدَّهُ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْ عُدْتَهُ لَوَجَدْتَنِي عِنْدَهُ يَا ابْنَ آدَمَ اسْتَطَعْمُوكَ فَلَمْ تُطْعِمْنِي فَقَالَ يَا رَبِّ وَكَيْفَ أَطْعِمُكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ قَالَ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّهُ اسْتَطَعَمَكَ عَبْدِي فَلَانٌ فَلَمْ تُطْعِمْهُ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْ أَطْعَمْتَهُ لَوَجَدْتَ ذَلِكَ عِنْدِي يَا ابْنَ آدَمَ اسْتَسْقَيْتَكَ فَلَمْ تَسْقِنِي قَالَ يَا رَبِّ كَيْفَ أَسْقِيكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ قَالَ اسْتَسْقَاكَ عَبْدِي فَلَانٌ فَلَمْ تَسْقِهِ أَمَا إِنَّكَ لَوْ سَقَيْتَهُ لَوَجَدْتَ ذَلِكَ عِنْدِي. صح

1934. Allah Teala kıyamet günü, "Ey Ademoğlu! Ben hastalandım, beni ziyarete gelmedin" der. Kul, "Ya rabbi! Sen alemlerin rabbi olduğun halde ben seni nasıl ziyarete gelebilirdim?" diye cevap verir. Allah Teala, "Falan kulumun hastalandığını ve senin de onun ziyaretine gitmediğini hatırlamıyor musun? Onu ziyaret ettiğinde beni orada bulacağını bilmiyor muydun? Ey Ademoğlu, senden yiyecek birşey istedim, sen bana yedirmedin" buyurur. Kul, "Sen alemlerin rabbi olduğun halde sana nasıl yemek yedirebilirdim?" der. Allah Teala, "Falan kulumun senden yiyecek birşey isteyip senin de ona vermediğini hatırlamıyor musun? Ona verdiğinde benim katımda karşılığını bulacağını bilmiyor muydun? Ey Ademoğlu, senden su istedim, bana su vermedin" der. Kul, "Ya rabbi! Sen alemlerin rabbi olduğun halde sana nasıl su verebilirdim?" diye cevap verir. Allah Teala, "Falan kulum senden kendisine su vermeni istemişti, sen ise ona su vermedin. Ona su verseydin benim katımda onun mükafatını bulacağını bilmiyor muydun?" der.¹⁹³⁴

۱۹۳۵ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِنِّي لِأَهْمُ بِأَهْلِ الْأَرْضِ عَذَابًا فَإِذَا نَظَرْتُ إِلَى عَمَارٍ بُيُوتِي وَالْمُتَحَابِينَ فِيَّ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ صَرَفْتُ عَذَابِي عَنْهُمْ. ض

¹⁹³³ Taberânî, XXII, 89; Ebû Nuaym, IX, 306; İbni Asâkir, LXV, 114.

¹⁹³⁴ Müslim, Birr 43.

1935. Allah Teala şöyle buyurur: "Ben yer ehline azap etmek istediğimde evlerim olan mescidleri imar edenlere, benim rızam için birbirini sevenlere ve şehirlerde günahları için mağfiret dileyenlere bakar ve azabımı geri çeviririm."¹⁹³⁵

١٩٣٦ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِنِّي لَسْتُ عَلَى كُلِّ كَلَامٍ الْحَكِيمَ أَقِيلُ وَلَكِنْ عَلَى هَمٍّ هَوَّ هَوَاهُ فَإِنْ كَانَ هَمُّهُ وَهَوَاهُ مِمَّا يُحِبُّ اللَّهُ وَيَرْضَى جَعَلْتُ صَحَّتَهُ حَمْدًا لِلَّهِ وَوَقَارًا وَإِنْ لَمْ يَتَكَلَّمْ. ض

1936. Allah Teala şöyle buyurur: "Ben hikmetli söz söyleyenin her sözüne bakmam. Ancak onun niyet ve isteğine bakarım. Niyeti ve gayesi Allah'ın sevdiği ve razı olduğu şeyler ise onu ifade etmese bile onun susmasını Allah'a hamd ve kendisi için heybet kılarım."¹⁹³⁶

١٩٣٧ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَكْتُبُ لِلْمَرِيضِ أَفْضَلَ مَا كَانَ يَعْمَلُ فِي صِحَّتِهِ مَا دَامَ فِي وَثَاقِهِ وَلِلْمُسَافِرِ أَفْضَلَ مَا كَانَ يَعْمَلُ فِي حَضَرِهِ. ض

1937. Allah Teala, hasta tuttuğu sürece hastaya sağlığında devam etmekte olduğu amelinin karşılığından daha fazlasını verir. Yolcuya da evinde iken işlediği amelinin karşılığından daha fazlasını verir.¹⁹³⁷

١٩٣٨ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَكْرَهُ فَوْقَ سَمَائِهِ أَنْ يُخْطَأَ أَبُو بَكْرٍ الصَّدِيقُ فِي الْأَرْضِ. ض

1938. Allah Teala, gök üzerinde Ebu Bekir'e yeryüzünde hata nispet edilmesinden razı olmaz.¹⁹³⁸

١٩٣٩ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَكْرَهُ مِنَ الرِّجَالِ الرَّفِيعِ الصَّوْتِ وَيُحِبُّ الْخَفِيفَ مِنَ الصَّوْتِ. ض

1939. Allah Teala, yüksek sesli erkeklerin bu halini kerih görür. Alçak sesli olanları ise sever.¹⁹³⁹

¹⁹³⁵ Beyhakî, Şuab, VI, 500.

¹⁹³⁶ İbnü'n-Nectâr, Zeylû Târihi Bağdâd, I, 269.

¹⁹³⁷ Taberânî, Sağır, II, 238.

¹⁹³⁸ İbnü'l-Cevzî, II, 63; a. mlf., İlel, I, 191; Heysemî, Buğyetü'l-bâhis, II, 886.

¹⁹³⁹ Aclûnî, I, 292.

١٩٤٠ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَلُومُ عَلَى الْعَجْرِ وَلَكِنْ عَلَيْكَ بِالْكِسِ فَإِذَا عَلَبَكَ أَمْرٌ فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ.

1940 Allah Teala, tedbir almakta aciz davranmayı kınar. Sen tedbire riayet et. Buna rağmen bir işe gücün yetmezse şöyle de: "Hasbiyallahü ve nime'l-vekil Allah bana yeter, o ne güzel vekildir!"¹⁹⁴⁰

١٩٤١ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُمْهِلُ حَتَّى إِذَا كَانَ ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا فَادَى هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ هَلْ مِنْ تَائِبٍ هَلْ مِنْ سَائِلٍ هَلْ مِنْ دَاعٍ حَتَّى يَنْفَجِرَ الْقَجَرُ. صَح

1941. Allah Teala, gecenin son üçte biri kalıncaya kadar bekler. Sonra rahmetiyle dünya semasına inerek şöyle seslenir: "Günahının bağışlanmasını isteyen yok mu? Tevbe eden yok mu? Bir şey dileyen yok mu? Dua eden yok mu?" Bu durum sabah oluncaya kadar devam eder."¹⁹⁴¹

١٩٤٢ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَنْزِلُ لَيْلَةَ النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا فَيَغْفِرُ لَأَكْثَرِ مِنْ عَدَدِ شَعْرِ غَنَمٍ كُلِّبٍ. ح

1942. Allah Teala, şaban ayının onbeşinci gecesinde rahmetiyle dünya semasına iner ve Beni Kelb kabilesinin koyunlarının kıllarından daha fazla sayıda kimseleri affeder.¹⁹⁴²

١٩٤٣ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُنْزِلُ عَلَى أَهْلِ هَذَا الْمَسْجِدِ مَسْجِدِ مَكَّةَ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ عِشْرِينَ وَمِائَةً رَحْمَةً سِتِّينَ لِلطَّائِفِينَ وَأَرْبَعِينَ لِلْمُصَلِّينَ وَعِشْرِينَ لِلنَّاطِرِينَ. ض

1943. Allah Teala, Mescid-i Haram'dakilere her gün ve her gece yüz-yirmi rahmet indirir. Altmış Kabe'yi tavaf edenlere, kırkı namaz kılanlara, yirmisi de Kabe'yi seyredenleredir.¹⁹⁴³

١٩٤٤ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَنْزِلُ الْمَعُونَةَ عَلَى قَدْرِ الْمُؤْنَةِ وَيَنْزِلُ الصَّبْرَ عَلَى قَدْرِ الْبَلَاءِ. ض

¹⁹⁴⁰ Buhârî, Nikâh 121; Ebû Dâvûd, Akdiye 28; Ahmed, III, 298.

¹⁹⁴¹ Müslim, Mûsafirîn 172; İbni Mâce, İkâme 182; Ahmed, II, 383.

¹⁹⁴² İbni Mâce, İkâme 191; Ahmed, VI, 538.

¹⁹⁴³ Taberânî, XI, 195; Heysemî, III, 292.

1944. Allah Teala, kula aile fertlerinin geçim yükü ölçüsünce yardım, bela ölçüsünce de sabır verir.¹⁹⁴⁴

١٩٤٥ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَنْهَاكُمْ أَنْ لَا تَخْلِفُوا بِآبَائِكُمْ. صَح

1945. Allah Teala, sizi babalarınız adına yemin etmekten nehyeder.¹⁹⁴⁵

١٩٤٦ - إِنَّ اللَّهَ يُوصِيكُمْ بِأُمَّهَاتِكُمْ ثَلَاثًا إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُوصِيكُمْ بِآبَائِكُمْ مَرَّتَيْنِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُوصِيكُمْ بِالْأَقْرَبِ فَأَلْأَقْرَبِ. ح

1946. Allah Teala, üç kere size analarınıza, iki kere babalarınıza, sonra da sırasıyla yakın akrabalarınıza iyi davranmanızı vasiyet etti.¹⁹⁴⁶

١٩٤٧ - إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُوصِيكُمْ بِالنِّسَاءِ خَيْرًا فَإِنَّهُنَّ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ إِنَّ الرِّجُلَ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ يَتَزَوَّجُ الْمَرْأَةَ وَمَا تَغْلُقُ يَدَاهَا الْخَيْطُ فَمَا يَزْعَبُ وَاحِدٌ مِنْهُمَا عَنْ صَاحِبِهِ. ح

1947. Allah Teala, kadınlar hakkında size hayır tavsiye etti. Çünkü onlar analarınız, kızlarınız ve teyzelerinizdir. Ehl-i kitaptan bir adam, elinde bir iğnesi bile olmayan bir kadınla evlendiğe halde onlardan biri asla eşinden ayrılmayı bile düşünmez.¹⁹⁴⁷

١٩٤٨ - إِنَّ الْإِبِلَ خُلِقَتْ مِنَ الشَّيَاطِينِ وَإِنْ وَرَاءَ كُلِّ بَعِيرٍ شَيْطَانًا. ض

1948. Deve şeytanlardan yaratılmıştır, her devenin arkasında da bir şeytan vardır.¹⁹⁴⁸

١٩٤٩ - إِنَّ الْأَرْضَ لَتَعُجُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الدِّينِ يَلْبَسُونَ الصُّوفَ رِيَاءً. ض

1949. Yeryüzü, gösteriş için yün elbise giyenleri Allah Teala'ya şikayet eder.¹⁹⁴⁹

¹⁹⁴⁴ Heysemî, Buğyetü'l-bâhis, I, 489; Aclûnî, I, 288.

¹⁹⁴⁵ Ahmed, I, 18; Bezzâr, I, 244.

¹⁹⁴⁶ Ahmed, IV, 132; Buhârî, Müfred, I, 35; Beyhakî, IV, 179.

¹⁹⁴⁷ Taberânî, XX, 274; Heysemî, IV, 302.

¹⁹⁴⁸ Müttekî, nr. 24967.

¹⁹⁴⁹ İbni Hibbân, Zuafâ, III, 156; Zehebî, Mizân, VII, 357.

۱۹۵۰- إِنَّ الْأَرْضَ لَنَا دِي كُلِّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّةً يَا بَنِي آدَمَ كُلُوا مَا شِئْتُمْ وَاشْتَهَيْتُمْ
قَوْلَ اللَّهِ لَا كُلْنَ لِحُومِكُمْ وَجُلُودَكُمْ. صح

1950. Yeryüzü, günde yetmiş defa şöyle seslenir: "Ey Ademoğlu! Dilediğinizi dilediğiniz kadar yiyin. Allah'a yemin ederim ki, ben de sizin etlerinizi ve derilerinizi yiyeceğim."¹⁹⁵⁰

۱۹۵۱- إِنَّ الْإِسْلَامَ بَدَأَ غَرِيبًا وَسَيَعُودُ غَرِيبًا كَمَا بَدَأَ فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ. صح

1951. İslam garib olarak başladı, yine garip hale dönecektir. Garip-
lere ne mutlu!¹⁹⁵¹

۱۹۵۲- إِنَّ الْإِسْلَامَ بَدَأَ جَذَعًا تُمُّ ثَنِيًّا تُمُّ رُبَاعِيًّا تُمُّ سُدُسِيًّا تُمُّ بَازِلًا. صح

1952. İslam, beş yaşında genç bir deve gibi ortaya çıktı. Sonra altı yaşında, sonra yedi yaşında, sonra sekiz yaşında, sonra da dokuz yaşın-
da bir deve gibi güçlü kuvvetli oldu.¹⁹⁵²

۱۹۵۳- إِنَّ الْإِسْلَامَ نَظِيفٌ فَتَنْظَّفُوا فَإِنَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا نَظِيفٌ. ض

1953. İslam temizdir, öyleyse siz de temizlenin. Zira cennete ancak
temiz olanlar girer.¹⁹⁵³

۱۹۵۴- إِنَّ الْأَعْمَالَ تُرْفَعُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ فَأَحِبُّ أَنْ يُرْفَعَ عَمَلِي وَأَنَا
صَائِمٌ. ح

1954. Ameller pazartesi ve perşembe günleri Allah'a arz edilir. Ben
amelimin oruçlu iken arzedilmesini isterim.¹⁹⁵⁴

۱۹۵۵- إِنَّ الْإِمَامَ الْعَادِلَ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ تُرِكَ عَلَى يَمِينِهِ فَإِذَا كَانَ جَائِرًا نُقِلَ
مِنْ يَمِينِهِ عَلَى يَسَارِهِ. ح

¹⁹⁵⁰ Hakîm, II, 306.

¹⁹⁵¹ Taberânî, VI, 164; Heysemî, VII, 278.

¹⁹⁵² Ahmed, III, 463; Ebû Ya'lâ, I, 171; Beyhakî, VII, 279.

¹⁹⁵³ Hatîb, X, 318.

¹⁹⁵⁴ İbni Sad, IV, 50; Ahmed, V, 204; Beyhakî, IV, 293.

1955. Adil imam, kabrine konulduğu zaman sağ yanı üzerine bırakılır. Zalim olduğu zaman sağından soluna çevrilir.¹⁹⁵⁵

١٩٥٦- إِنَّ الْأَمِيرَ إِذَا ابْتَغَى الرَّيْبَةَ فِي النَّاسِ أَفْسَدَهُمْ. ح

1956. İdareci, insanlarda şüpheli şeyler ararsa onları ifsad eder.¹⁹⁵⁶

١٩٥٧- إِنَّ الْإِيمَانَ لَيَخْلُقُ فِي جَوْفِ أَحَدِكُمْ كَمَا يَخْلُقُ الثُّوبُ فَاسْأَلُوا اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُجَدِّدَ الْإِيمَانَ فِي قُلُوبِكُمْ. ح

1957. Birinizin elbisesi eskidiği gibi göğsündeki imanı da eskir. Öyle ise Allah'dan kalbinizdeki imanı tazelemesini isteyin.¹⁹⁵⁷

١٩٥٨- إِنَّ الْإِيمَانَ لَيَأْرِزُ إِلَى الْمَدِينَةِ كَمَا تَأْرِزُ الْحَيَّةُ إِلَى جُحْرِهَا. صَح

1958. İman, yılanın yuvasında toplandığı gibi Medine'de toplanır.¹⁹⁵⁸

١٩٥٩- إِنَّ الْبَرَكَاتِ تَنْزِلُ فِي وَسْطِ الطَّعَامِ فَكُلُوا مِنْ حَافَاتِهِ وَلَا تَأْكُلُوا مِنْ وَسْطِهِ. صَح

1959. Bereket yemeğin ortasına iner. Yemeğin etrafından yiyin, ortasından yemeyin.¹⁹⁵⁹

١٩٦٠- إِنَّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الصُّورُ لَا تَدْخُلُهُ الْمَلَائِكَةُ. صَح

1960. İçinde suret bulunan evlere melekler girmez.¹⁹⁶⁰

١٩٦١- إِنَّ الْبَيْتَ الَّذِي يُذَكَّرُ اللَّهُ فِيهِ لَيُضِيءُ لِأَهْلِ السَّمَاءِ كَمَا تُضِيءُ النُّجُومُ لِأَهْلِ الْأَرْضِ. ض

1961. İçinde Allah'ı zikredildiği ev, yıldızların yer ehlini aydınlattığı gibi o da gök ehlini aydınlatır.¹⁹⁶¹

¹⁹⁵⁵ İbni Asâkir, LX, 138.

¹⁹⁵⁶ Ebû Dâvûd, Edeb 137.

¹⁹⁵⁷ Hâkim, I, 45; Heysemî, I, 52.

¹⁹⁵⁸ Ahmed, II, 286; İbni Hibbân, IX, 45.

¹⁹⁵⁹ Tirmizî, Etme 12.

¹⁹⁶⁰ Ahmed, VI, 246; İbni Hibbân, XIII, 155; Beyhakî, VII, 266.

¹⁹⁶¹ Ebû Nuaym, Marife, III, 1440; İbni Hacer, İsâbe, III, 3.

۱۹۶۲- إِنَّ الْحِجَامَةَ فِي الرَّأْسِ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءِ الْجُنُونِ وَالْجُذَامِ وَالْعَشَا وَالْبَرَصِ وَالصَّدَاعِ. ض

1962. Baştan kan aldirmek delilik, cüzzam, göz hastalığı, baras ve baş ağrısı hastalıklarına karşı iyi gelir.¹⁹⁶²

۱۹۶۳- إِنَّ الْحَيَاءَ وَالْإِيمَانَ فِي قَرْنٍ فَإِذَا سَلَبَ أَحَدُهُمَا تَبِعَهُ الْآخَرُ. ض

1963. Haya ve iman birbirinden ayrılmaz iki parçadır. Biri ayrılırsa, diğeri de ona tabi olur.¹⁹⁶³

۱۹۶۴- إِنَّ الْحَيَاءَ وَالْإِيمَانَ قُرْنَا جَمِيعاً فَإِذَا رُفِعَ أَحَدُهُمَا رُفِعَ الْآخَرُ. ض

1964. İman ve haya ikisi birlikte bulunur, birisi çekip gittiğinde diğeri de onun peşinden gider.¹⁹⁶⁴

۱۹۶۵- إِنَّ الْخَصْلَةَ الصَّالِحَةَ تَكُونُ فِي الرَّجُلِ فَيُصْلِحُ اللَّهُ لَهُ بِهَا عَمَلَهُ كُلَّهُ وَطُهُورُ الرَّجُلِ لِصَلَاتِهِ يُكَفِّرُ اللَّهُ بِهِ ذُنُوبَهُ وَتَبْقَى صَلَاتُهُ لَهُ نَافِلَةً. ح

1965. Kimde iyi bir huy bulunursa, Allah Teala o iyi huy vesilesiyle onun bütün amellerini düzeltir. Kişinin namaz için temizlenmesi sebebiyle Allah Teala onun günahlarını örter, namazı da fazladan kendisine kalır.¹⁹⁶⁵

۱۹۶۶- إِنَّ الدَّالَّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ. ض

1966. Hayır yolunu gösteren, o hayrı işleyen gibidir.¹⁹⁶⁶

۱۹۶۷- إِنَّ الدُّنْيَا مَلْفُوتَةٌ مَلْفُوتٌ مَا فِيهَا إِلَّا ذِكْرُ اللَّهِ وَمَا وَالَاهُ وَعَالِمٌ أَوْ مُتَعَلِّمٌ. ح

1967. Dünya melundur, ondaki şeyler de melundur. Ancak Allah'ı zikir, Allah'ın sevdiği şeyler, öğrenen ve öğretenler bunun dışındadır.¹⁹⁶⁷

¹⁹⁶² Taberânî, XXIII, 299.

¹⁹⁶³ Müttekî, nr. 5755.

¹⁹⁶⁴ Müttekî, nr. 5756.

¹⁹⁶⁵ Ebû Ya'lâ, VI, 52; Taberânî, Evsat, II, 288; Beyhakî, Şuab, IV, 242; Heysemî, I, 255.

¹⁹⁶⁶ Ziyâ, VI, 184.

١٩٦٨- إِنَّ الدِّينَ النَّصِيحَةُ لِلَّهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِأَيِّمَةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ. صح

1968. Din; Allah için, kitabı için, resulü için, müslümanların lideri için ve halk için hayır ve iyilik dilemekten ibarettir.¹⁹⁶⁸

١٩٦٩- إِنَّ الدِّينَ يُسْرٌ وَلَا يُشَادُّ الدِّينَ أَحَدٌ إِلَّا غَلَبَهُ فَسَدِّدُوا وَقَارِبُوا وَأَبْشِرُوا
وَاسْتَعِينُوا بِالْغَدْوَةِ وَالرَّوْحَةِ وَشَيْءٍ مِنَ الدَّلْجَةِ. صح

1969. Din kolaylıktır. Bir kimse onu ince eleyip sık dokursa din ona mutlaka galip gelir. Öyle ise ifrat ve tefritten sakının, orta yolu tutun. Gücünüzün yettiğini yapın. Müjdelenin, nafile ibadetler için sabah akşam ve biraz da gece vakitlerinden istifade edin.¹⁹⁶⁹

١٩٧٠- إِنَّ الذِّكْرَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُضَعَّفُ فَوْقَ النَّفَقَةِ سَبْعُمِائَةٍ ضِعْفٍ. ض

1970. Allah yolundaki zikre, nafakanın yediyüz misli üzerinde sevap verilir.¹⁹⁷⁰

١٩٧١- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلَ الْجَنَّةِ فِيمَا يَبْدُو لِلنَّاسِ وَهُوَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَإِنَّ
الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلَ النَّارِ فِيمَا يَبْدُو لِلنَّاسِ وَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ. صح

1971. Öyle insanlar vardır ki, halkın gözünde cennetliklerin amelini işler gibi görünür. Halbuki o insanlar cehennemliklerdendir. Öyle insanlar da vardır ki, halkın gözünde cehennemliklerin amelini işler gibi görünürler. Halbuki o insanlar da cennetliklerdendir.¹⁹⁷¹

١٩٧٢- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ الزَّمَنَ الطَّوِيلَ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ثُمَّ يُخْتَمَ لَهُ عَمَلُهُ بِعَمَلِ
أَهْلِ النَّارِ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ الزَّمَنَ الطَّوِيلَ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ ثُمَّ يُخْتَمَ عَمَلُهُ بِعَمَلِ أَهْلِ
الْجَنَّةِ. صح

¹⁹⁶⁷ Münzirî, IV, 174; Müttekî, nr. 6085.

¹⁹⁶⁸ Buhârî, İmân 42; Müslim, 95.

¹⁹⁶⁹ Buhârî, İmân 29; Nesâî, İmân 28; Ahmed, V, 69.

¹⁹⁷⁰ Ahmed, III, 438; Taberânî, XX, 186.

¹⁹⁷¹ Abd b. Humeyd, s. 169; Taberânî, VI, 149; Ruyânî, II, 211.

1972. Kişi uzun zaman cennet ehlinin amelini işler, sonra ameli cehennemliklerin ameliyle noktalanır. Başka bir kişi de uzun zaman cehennem ehlinin amelini işler, sonra ameli cennet ehlinin ameliyle noktalanır.¹⁹⁷²

١٩٧٣- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانِ اللَّهِ تَعَالَى مَا يَظُنُّ أَنْ تَبْلُغَ مَا بَلَغَتْ فَيَكْتُبُ اللَّهُ لَهُ بِهَا رِضْوَانَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ تَعَالَى مَا يَظُنُّ أَنْ تَبْلُغَ مَا بَلَغَتْ فَيَكْتُبُ اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا سَخَطَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. صَح

1973. Kişi, Allah'ın razı olacağı öyle bir söz söyler ki, o sözü sevap olarak nereye ulaşacağını bilemez. Allah, o söz vesilesiyle kıyamete kadar o kişiye sevap yazar. Yine kişi, Allah'ın gazaplanacağı öyle bir söz söyler ki, o sözü günah olarak nereye varacağını bilmez. Allah, o söz sebebiyle kıyamete kadar ona da günah yazar.¹⁹⁷³

١٩٧٤- إِنَّ الرَّجُلَ لَيُوضَعُ الطَّعَامُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَمَا يَرْفَعُ حَتَّى يُغْفَرَ لَهُ بِقَوْلِ بِسْمِ اللَّهِ إِذَا وَضِعَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ إِذَا رَفَعَ. ض

1974. Sofraya oturduğunda "Bismillah" sofradan kalktığında da "El-hamdülillah" diyen kişinin önünden sofraya henüz kalkmadan günahları bağışlanır.¹⁹⁷⁴

١٩٧٥- إِنَّ الرَّجُلَ لَيُحْرَمَ الرِّزْقَ بِالذَّنْبِ يُصِيبُهُ وَلَا يَرُدُّ الْقَدَرَ إِلَّا الدُّعَاءُ وَلَا يَرِيدُ فِي الْعُمُرِ إِلَّا الْبِرَّ. ح

1975. Kişi, işlediği günah sebebiyle rızıktan mahrum olur. Kaderi ancak dua geri çevirir, ömrü de ancak iyilik uzatır.¹⁹⁷⁵

¹⁹⁷² Müslim, Kader 11.

¹⁹⁷³ Ahmed, III, 469; İbni Hibbân, I, 520; Taberânî, I, 367; Beyhakî, VIII, 165.

¹⁹⁷⁴ Taberânî, Evsat, V, 209; Ziyâ, VI, 286; Heysemî, V, 22.

¹⁹⁷⁵ Ahmed, V, 277; Ruyânî, I, 420; Taberânî, II, 100; Kudâî, II, 115.

١٩٧٦- إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا نَزَعَ ثَمَرَةً مِنَ الْجَنَّةِ عَادَتْ مَكَانَهَا أُخْرَى. صح

1976. Kişi, cennet meyvelerinden birini kopardığında o meyvenin yerine bir başkası gelir.¹⁹⁷⁶

١٩٧٧- إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا نَظَرَ إِلَى امْرَأَتِهِ وَنَظَرَتْ إِلَيْهِ نَظَرَ اللَّهِ إِلَيْهِمَا نَظْرَةً رَحْمَةً فَإِذَا أَخَذَ بِكَفِّهَا تَسَاقَطَتْ ذُنُوبُهُمَا مِنْ خِلَالِ أَصَابِعِهَا. صح

1977. Koca karısına, karısı da kocasına sevgiyle baktıklarında Allah Teala onlara rahmet nazarıyla bakar. Koca, karısının ellerini avuçları içine aldığında ise her ikisinin günahları parmaklarının arasından dökülür.¹⁹⁷⁷

١٩٧٨- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَنْصَرِفَ وَمَا كُتِبَ لَهُ إِلَّا عَشْرُ صَلَاتِهِ تُسْعُهَا ثُمْنُهَا سُبْعُهَا سُدُسُهَا خُمُسُهَا زَنْعُهَا ثُلُثُهَا نِصْفُهَا. صح

1978. Kişi namazdan ayrıldığında kendisine namazının onda biri, dokuzda biri, sekizde biri, yedide biri, altıda biri, beşte biri, dörtte biri, üçte biri, ya da yarısı kadar sevap yazılır.¹⁹⁷⁸

١٩٧٩- إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا دَخَلَ فِي صَلَاتِهِ أَقْبَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ بِوَجْهِهِ فَلَا يَنْصَرِفُ عَنْهُ حَتَّى يَنْقَلِبَ أَوْ يُخْدِثَ حَدَثَ سَوْءٍ. صح

1979. Biriniz namaza başladığında Allah Teala ona yönelir. Namazı bitirmedikçe veya abdesti bozulmadıkça onu bırakmaz.¹⁹⁷⁹

١٩٨٠- إِنَّ الرَّجُلَ لَا يَزَالُ فِي صَحَّةٍ رَأْيِهِ مَا نَصَحَ لِمُسْتَشِيرِهِ فَإِذَا غَشَّ مُسْتَشِيرَهُ سَلَبَهُ اللَّهُ تَعَالَى صَحَّةَ رَأْيِهِ. ض

1980. Kişi, kendisiyle istişare edenin hayrına olan şeyi dilediği sürece görüşü doğru kalmaya devam eder. Onu aldattığı anda ise, Allah Teala onun isabetli görüşünü alır.¹⁹⁸⁰

¹⁹⁷⁶ Taberânî, II, 100; Heysemî, X, 414; Müttekî, nr. 39288.

¹⁹⁷⁷ Râfiî, Tedvîn, II, 47.

¹⁹⁷⁸ Ahmed, IV, 321; İbni Hibbân, V, 210; Beyhakî, II, 281.

¹⁹⁷⁹ Busrî, I, 124.

¹⁹⁸⁰ Deylemî, I, 194; İbni Asâkir, LVI, 517.

١٩٨١- إِنَّ الرَّجُلَ لَيْسَ أَلَيْبِي الشَّيْءَ فَأَمْنَعُهُ حَتَّى تَشْفَعُوا فَتُوجَرُوا.

1981. Birisi benden bir şey istediğinde ben ilk anda ona cevap vermem. Ta ki, sizin aracı olup sevap kazanmanızı beklerim.¹⁹⁸¹

١٩٨٢- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ أَوْ الْمَرْأَةُ بِطَاعَةِ اللَّهِ تَعَالَى سِتِّينَ سَنَةً ثُمَّ يَخْضُرُهُمَا الْمَوْتُ فَيُضَارَّانِ فِي الْوَصِيَّةِ فَتَجِبُ لَهُمَا النَّارُ. صح

1982. Bir erkek veya kadın altmış sene boyunca Allah'a itaatte bulunur, sonra da ölüm anında yaptıkları vasiyette bazılarına zarar verirler de o yüzden cehennem ateşini hak ederler.¹⁹⁸²

١٩٨٣- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ لَا يَرَى بِهَا بِأَسْأَ يَهْوِي بِهَا سَبْعِينَ خَرِيفًا فِي النَّارِ.

1983. Kişi, sakınca görmediği öyle bir söz söyler ki, o söz yüzünden yetmiş sene cehennem dibine düşer.¹⁹⁸³

١٩٨٤- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ لَا يَرَى بِهَا بِأَسْأَ لِيُضْحِكَ بِهَا الْقَوْمُ وَإِنَّهُ لَيَفْعُ بِهَا أَبْعَدَ مِنَ السَّمَاءِ. ح

1984. Kişi, insanları güldürmek için sakıncası yokmuş gibi görünen öyle bir söz söyler ki, o söz sebebiyle gökten daha yüksek bir mesafeden aşağı düşer.¹⁹⁸⁴

١٩٨٥- إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا مَاتَ بِغَيْرِ مَوْلِدِهِ قِيسَ لَهُ مِنْ مَوْلِدِهِ إِلَى مُنْقَطَعِ أَثَرِهِ فِي الْجَنَّةِ. صح

1985. Kişi, memleketinden uzak bir yerde vefat ettiğinde memleketinden öldüğü yere kadar olan mesafe ölçülür ve kendisine cennetten o kadar yer verilir.¹⁹⁸⁵

¹⁹⁸¹ Taberânî, XIX, 348; İbni Asâkir, LIX, 56.

¹⁹⁸² Ebû Dâvûd, Vasâyâ 3; Tirmizî, Vesâyâ 2.

¹⁹⁸³ Tirmizî, Zühhd 46; İbni Mâce, Ahkâm 2.

¹⁹⁸⁴ Tirmizî, Zühhd 10; Ahmed, 338.

¹⁹⁸⁵ Nesâî, Cenâiz 8; İbni Mâce, Cenâiz 61; Ahmed, II, 177.

١٩٨٦- إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا صَلَّى مَعَ الْإِمَامِ حَتَّى يَنْصَرِفَ كُتِبَ لَهُ قِيَامُ لَيْلَةٍ. ح

1986. Kişi, imamla birlikte namaz kıldığı zaman, oradan ayrılmadan önce kendisine gece ibadeti yapmış gibi sevap yazılır.¹⁹⁸⁶

١٩٨٧- إِنَّ الرَّجُلَ مَنْ أَهْلٍ عَلَيْهِ لِيُشْرِفَ عَلَى أَهْلِ الْجَنَّةِ فَتُضِيءُ الْجَنَّةُ لَوَجْهِهِ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دَرِي. صَح

1987. İlliyyin ehlinden bir kişi, cennet ehline bakar da onun bakışıyla cennet, inci bir yıldız gibi parlar.¹⁹⁸⁷

١٩٨٨- إِنَّ الرَّجُلَ مَنْ أَهْلٍ الْجَنَّةِ لَيُعْطَى قُوَّةَ مِائَةِ رَجُلٍ فِي الْأَكْلِ وَالشَّرْبِ وَالشَّهْوَةِ وَالْجَمَاعِ حَاجَةً أَحَدِهِمْ عَرَقٌ يَفِيضُ مِنْ جِلْدِهِ فَإِذَا بَطْنُهُ قَدْ ضَمَرَ. ح

1988. Cennet ehlinden bir tek kişiye yemede, içmede, iştahda ve cinsel ilişkide yüz adamın kuvveti kadar güç verilir. Onlardan birinin def-i haceti ter olarak derisinden çıkar gider. Bir de bakar ki, karnındaki şişkinlik gitmişti.¹⁹⁸⁸

١٩٨٩- إِنَّ الرَّجُلَ لَيُذْرِكُ بِحُسْنِ خُلُقِهِ دَرَجَةَ الْقَائِمِ بِاللَّيْلِ الظَّامِءِ بِالْهَوَاجِرِ. ض

1989. Kişi, güzel ahlakı sayesinde gece ibadet eden ve kavurucu sıcakta susuzluk çeken oruçlunun derecesine ulaşır.¹⁹⁸⁹

١٩٩٠- إِنَّ الرَّجُلَ لَيُلْجِمُهُ الْعَرَقُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقُولُ رَبِّ ارْحَنِي وَلَوْ إِلَى النَّارِ. ح

1990. Kıyamet günü ter adamın gırtlığına kadar çıkar. Öyle ki kişi, "Ya rabbi, cehenneme göndermek suretiyle de olsa beni bu halden kurtar!" der.¹⁹⁹⁰

١٩٩١- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَطْلُبُ الْحَاجَةَ فَيَزِيهَا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ فَيَتَّهِمُ النَّاسَ ظَالِمًا لَهُمْ فَيَقُولُ مَنْ سَبَقَنِي. صَح

¹⁹⁸⁶ Ahmed, V, 159; İbni Huzeyme, III, 337; İbnü'l-Carud, s. 108; Beyhakî, Şuab, III, 179.

¹⁹⁸⁷ Taberânî, Eşât, II, 216.

¹⁹⁸⁸ Ahmed, IV, 371; Taberânî, V, 178; Heysemî, X, 416.

¹⁹⁸⁹ Taberânî, VIII, 169; Heysemî, VIII, 25.

¹⁹⁹⁰ Taberânî, X, 99; Ebû Ya'lâ, VIII, 398; Münzirî, IV, 210.

1991. Kişi, bir ihtiyacını onu karşılayabilecek birinden ister. Allah Teala, onun için daha hayırlı olduğundan onu kendisine vermez. İhtiyacı karşılanmayan kişi, insanları haksız yere suçlayarak; "Bunun verilmemesine kim sebep oldu?" der.¹⁹⁹¹

١٩٩٢- إِنَّ الرَّجُلَ لَتَرْفَعُ دَرَجَتُهُ فِي الْجَنَّةِ فَيَقُولُ أَنَّى لِي هَذَا فَيَقَالُ بِاسْتِغْفَارٍ وَلَدَيْكَ لَكَ. ح

1992. Kişinin cennette derecesi yükseltilir. O kişi bunun sebebini sorarak; "Ya rabbi, bu lütuf nereden?" der. Ona, "Çocuğunun senin için yaptığı istiğfar ve dualardan" diye cevap verilir.¹⁹⁹²

١٩٩٣- إِنَّ الرَّجُلَ أَحَقُّ بِصَدْرٍ دَابَّتِهِ وَصَدْرٍ فَرَّاشِهِ وَأَنْ يُؤَمَّ فِي رَحْلِهِ. ض

1993. Kişi, bineğinin ve bulunduğu yerin ön tarafına oturmaya, cemaatine imam olmaya başkalarından daha çok hak sahibidir.¹⁹⁹³

١٩٩٤- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَنَاقُ الثُّوبَ بِالذِّينَارِ وَالذَّرْهَمِ أَوْ يَنْصِفِ الدِّينَارَ فَيَلْبَسُهُ فَمَا يَبْلُغُ كَغَبِيهِ حَتَّى يُغْفَرَ لَهُ مِنَ الْحَمْدِ. ض

1994. Kişi, bir dinara veya bir dirheme ya da yarım dinara aldığı bir elbiseyi giyer, sonra da hamdederse, o elbise topuklarına varmadan önce kendisi bağışlanmış olur.¹⁹⁹⁴

١٩٩٥- إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا رَضِيَ هَذِي الرَّجُلِ وَعَمَلَهُ فَهُوَ مِثْلُهُ. ض

1995. Kişi, birinin tuttuğu yoldan ve yaptığı işten hoşlanırsa o da onun gibidir.¹⁹⁹⁵

١٩٩٦- إِنَّ الرَّجُلَ لَيُصَلِّي الصَّلَاةَ وَلَمَّا فَاتَهُ مِنْهَا أَفْضَلُ مِنْ أَهْلِهِ وَمَالِهِ. ض

1996. Kişiye namaz kılması ve vaktini geçirmemesi, ehlinden ve malından daha hayırlıdır.¹⁹⁹⁶

¹⁹⁹¹ Taberânî, XI, 359; Heysemî, X, 151.

¹⁹⁹² İbni Mâce, Edeb 1; Ahmed, II, 509.

¹⁹⁹³ Bezzâr, VIII, 308; Taberânî, Evsat, I, 280; Heysemî, II, 65.

¹⁹⁹⁴ İbni's-Sünnî, Amelü yevm, s. 16.

¹⁹⁹⁵ İbni's-Sünnî, I, 11; Taberânî, XVII, 334; Heysemî, VIII, 90.

¹⁹⁹⁶ Buhârî, Kebîr, VIII, 417; Müttekî, nr. 20030.

۱۹۹۷- إِنَّ الرَّحْمَةَ لَا تَنْزِلُ عَلَى قَوْمٍ فِيهِمْ قَاطِعٌ رَحِمٍ. ض

1997. İçinde, akrabalarla ilişkiyi kesen birinin olduğu bir topluluğa rahmet inmez.¹⁹⁹⁷

۱۹۹۸- إِنَّ الرِّزْقَ لَيَطْلُبُ الْعَبْدَ أَكْثَرَ مِمَّا الْعَبْدُ يَطْلُبُهُ أَجَلُهُ. ح

1998. Kulun rızıkı, kendisini ecelinin aradığından daha fazla arar.¹⁹⁹⁸

۱۹۹۹- إِنَّ الرِّزْقَ لَا تَنْقُصُهُ الْمَغْصِيَّةُ وَلَا تَزِيدُهُ الْحَسَنَةُ وَتَرْكُ الدُّعَاءِ مَغْصِيَّةٌ.

1999. Günah rızıkı eksiltmediği gibi, sevap da onu artırmaz. Duayı terketmekse günahtır.¹⁹⁹⁹

۲۰۰۰- إِنَّ الرِّسَالَةَ وَالتَّبَوُّةَ قَدْ انْقَطَعَتْ فَلَا رَسُولَ بَعْدِي وَلَا نَبِيٍّ وَلَكِنْ

الْمُبَشِّرَاتِ رُؤْيَا الرَّجُلِ الْمُسْلِمِ وَهِيَ جُزْءٌ مِنْ أَجْزَاءِ التَّبَوُّةِ. ض

2000. Peygamberlik ve nübüvvet kesilmiştir. Benden sonra resul ve nebi yoktur, ancak müjdeli haberler denilen müslüman kişinin gördüğü rüyalar vardır. Ö rüyalar, nübüvvetin cüzlerinden bir cüzdür.²⁰⁰⁰

۲۰۰۱- إِنَّ الرُّؤْيَا تَقَعُ عَلَى مَا يُعْبَرُ وَمِثْلُ ذَلِكَ مِثْلُ رَجُلٍ رَفَعَ رِجْلَيْهِ فَهُوَ يَنْتَظِرُ

مَتَى يَضَعُهَا فَإِذَا رَأَى أَحَدَكُمْ رُؤْيَا فَلَا يُحَدِّثُ بِهَا إِلَّا نَاصِحًا أَوْ عَالِمًا. ص

2001. Rüyalar tabir edildiği şekilde çıkar. Bunun misali şuna benzer: Kişi ayağını kaldırır, ne zaman yere koyacağını bekler. Biriniz bir rüya gördüğünde onu ancak iyiliğini isteyen samimi bir dostuna veya alim birine anlatsın.²⁰⁰¹

۲۰۰۲- إِنَّ الرُّقْيَ وَالتَّمَائِمَ وَالتَّوَلَةَ شِرْكٌ. ص

¹⁹⁹⁷ Münziri, III, 345; İbni Hacer, X, 415.

¹⁹⁹⁸ Taberânî, Şâmiyyîn, I, 318.

¹⁹⁹⁹ Taberânî, Sağîr, II, 21; Heysemî, IV, 72.

²⁰⁰⁰ Ahmed, III, 267; Hâkim, IV, 433; Ziyâ, VII, 206.

²⁰⁰¹ Hâkim, IV, 433.

2002. Meşru olmayan okuyup üflemler, nazar boncuğu ve kadının erkeğe sevdirmesi için sihir yaptırılmalar şıktır.²⁰⁰²

٢٠٠٣- إِنَّ الرُّكْنَ وَالْمَقَامَ يَأْفُوتَانِ مِنْ يَاقُوتِ الْجَنَّةِ طَمَسَ اللَّهُ تَعَالَى نُورَهُمَا وَلَوْ لَمْ يَطْمَسْ نُورَهُمَا لِأَضَاءَتَا مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ. ح

2003. Hacerü'l-esved ve Makam-ı İbrahim, cennet yakutlarından iki yakuttur. Allah onların nurunu gidermiştir. Şayet gidermeseydi doğu ile batının arasını aydınlatırdı.²⁰⁰³

٢٠٠٤- إِنَّ الرُّوحَ إِذَا قُبِضَ تَبِعَهُ الْبَصَرُ. صَح

2004. Ruh çıktığı zaman göz ona tabi olur.²⁰⁰⁴

٢٠٠٥- إِنَّ الزُّنَاةَ يَأْتُونَ تَشْتَعِلُ وَجُوهُهُمْ نَارًا. ض

2005. Zinakarlar, haşır meydanına vücutları alevler içinde yanar bir halde gelirler.²⁰⁰⁵

٢٠٠٦- إِنَّ السَّاعَةَ لَا تَقُومُ حَتَّى يَكُونَ عَشْرُ آيَاتِ الدُّخَانِ وَالْذَّجَالِ وَالذَّابَّةِ وَطُلُوعِ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا وَثَلَاثَةَ خُسُوفٍ بِالْمَشْرِقِ وَخُسُوفٍ بِالْمَغْرِبِ وَخُسُوفٍ بِجَزِيرَةِ الْعَرَبِ وَنَزُولِ عِيسَى وَفَتْحِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ وَنَارَ تَخْرُجُ مِنْ قَعْرِ عَدَنَ تَسُوقُ النَّاسَ إِلَى الْمَخْشَرِ تَبِيَتْ مَعَهُمْ حَيْثُ بَاتُوا وَتَقِيلُ مَعَهُمْ حَيْثُ قَالُوا. صَح

2006. On alamet çıkmadan kıyamet kopmaz. Onlar duhan, dabbe-tü'l-arz, Deccal, güneşin batıdan doğması, üç yerde doğuda, batıda ve Arap yarımadasında yere batmalar, İsa'nın inmesi, Yecüc ve Mecüc'ün çıkması, Aden şehrinin aşağılarından bir ateşin çıkıp insanları mahşere sevk etmesi ve onların yanından ayrılmaması. Öyle ki, onlar geceyi geçirdiklerinde ateş de yanlarında geceler, gündüz istirahat ettiklerinde o da yanlarında bekler.²⁰⁰⁶

2002 Ebû Dâvûd, Tıb 29.

2003 Tirmizî, Hac 49; Ahmed, II, 213, 214.

2004 Ahmed, VI, 297; İbni Hibbân, XV, 515; Taberânî, XXIII, 314; Beyhakî, III, 384.

2005 Münzirî, III, 186; Heysemî, VI, 255.

2006 Müslim, Fiten 39, 40, 128, 129; Ebû Dâvûd, Melâhim 12; Tirmizî, Fiten 21; İbni Mâce, Fiten 25, 28; Ahmed, II, 324.

٢٠٠٧- إِنَّ السُّخُورَ بَرَكَهٌ أَعْطَاكُمْوهَا اللَّهُ فَلَا تَدْعُوهَا. صح

2007. Sahur, Allah'ın size verdiği bir berekettir, onu ihmal etmeyin.²⁰⁰⁷

٢٠٠٨- إِنَّ السَّعَادَةَ كُلَّ السَّعَادَةِ طَوْلُ الْعُمُرِ فِي طَاعَةِ اللَّهِ. ح

2008. Gerçek saadet, Allah'a itaatte geçirilen uzun ömürdür.²⁰⁰⁸

٢٠٠٩- إِنَّ السَّعِيدَ لَمَنْ جُنِبَ الْفِتْنِ وَلَمْ يَبْتُلِ فَقَصَبَر. ح

2009. Bahtiyar kişi, fitnelerden uzak kalan ve musibet verildiğinde sabredendir.²⁰⁰⁹

٢٠١٠- إِنَّ السَّقَطَ لَيُرَاغِمُ رَبَّهُ إِذَا دَخَلَ أَبْوَاهُ النَّارِ فَيُقَالُ أَيُّهَا السَّقَطُ الْمُرَاغِمُ رَبَّهُ

أَدْخَلَ أَبْوَنِكَ الْجَنَّةَ فَيَجْرُهُمَا بِسَرَرِهِ حَتَّى يُدْخِلَهُمَا الْجَنَّةَ. ض

2010. Düşük olarak doğan çocuk, ana babası cehenneme girdiğinde Allah'a karşı nazlanır. O zaman kendisine "Ey Allah'a karşı naz yapan çocuk! Ana babanı al da gir cennete" denilir. O da onları göbek bağı ile çekip cennete götürür.²⁰¹⁰

٢٠١١- إِنَّ السَّلَامَ اسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ اللَّهِ تَعَالَى فَأَفْشَوْهُ بَيْنَكُمْ. ح

2011. Selam, Allah'ın isimlerinden birisidir, yere indirilmiştir. Öyle ise siz de aranızda selamı yayın.²⁰¹¹

٢٠١٢- إِنَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعَ وَالْأَرْضِينَ السَّبْعَ وَالْجِبَالَ لَتَلْعَنُ الشَّيْخُ الرَّانِي وَإِنَّ

فُرُوجَ الزُّنَاةِ لَيُؤْذِي أَهْلَ النَّارِ نَتْنُ رِيحِهَا. ض

2012. Yedi kat gök, yedi kat yer ve dağlar zina eden ihtiyara lanet eder. Zina edenlerin avret yerlerinin kokusu bütün cehennem halkını rahatsız eder.²⁰¹²

²⁰⁰⁷ Nesâî, Sıyâm 18, 19; İbni Mâce, Sıyâm 22; Dârimî, Savm 9; Ahmed, II, 377, 477, III, 32, 99.

²⁰⁰⁸ Hatîb, VI, 17; Müttekî, nr. 22651.

²⁰⁰⁹ Ebû Dâvûd, Fiten 2.

²⁰¹⁰ İbni Mâce, Cenâiz 58.

²⁰¹¹ Ukaylî, I, 140; Taberânî, Evsat, III, 231; Heysemî, VIII, 29.

²⁰¹² Heysemî, VI, 255.

۲۰۱۳- إِنَّ السَّيِّدَ لَا يَكُونُ بَخِيلًا. ض

2013. Efendi kimse asla, cimri olamaz.²⁰¹³

۲۰۱۴- إِنَّ الشَّاهِدَ يَرَى مَا لَا يَرَى الْغَائِبُ. ض

2014. Bir yerde bulunan, orada bulunmayanın görmediği şeyleri görür.²⁰¹⁴

۲۰۱۵- إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ تَوْرَانِ عَقِيرَانِ فِي النَّارِ. ض

2015. Güneş ve ay kötürüm iki öküz gibi ateşte olacaktardır.²⁰¹⁵

۲۰۱۶- إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ وَلَكِنَّهُمَا آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِمَا عِبَادَهُ فَإِذَا رَأَيْتُمْ ذَلِكَ فَصَلُّوا وَادْعُوا حَتَّى يَنْكَشِفَ مَا بِكُمْ. صَح

2016. Güneş ve ay hiç kimsenin ne ölümü ne de hayatından dolayı tutulur. Onlar Allah'ın büyüklüğünü gösteren iki delildir. Allah onlarla kullarını korkutur. Onları gördüğünüz zaman namaz kılın ve açılıncaya kadar da dua edin.²⁰¹⁶

۲۰۱۷- إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ إِذَا رَأَى أَحَدُهُمَا مِنْ عَظَمَةِ اللَّهِ تَعَالَى شَيْئًا حَادَ عَنْ مَجْرَاهُ فَانْكَسَفَ. صَح

2017. Güneş ve aydan her biri Allah Teala'nın azametinden bir şey gördükleri zaman mecralarından çıkar da tutulurlar.²⁰¹⁷

۲۰۱۸- إِنَّ الشَّهْرَ يَكُونُ تِسْعَةً وَعِشْرِينَ يَوْمًا. صَح

2018. Ay, bazen yirmizdokuz gün olur.²⁰¹⁸

²⁰¹³ Hatîb, Buhalâ, s. 50.

²⁰¹⁴ İbni Sad, VIII, 215; Ahmed, I, 83; Ziyâ, II, 353.

²⁰¹⁵ Tayâlisî, s. 281; Ebû Ya'lâ, VII, 148; İbnü'l-Cevzî, I, 206.

²⁰¹⁶ Buhârî, Küsûf 1, 6, 13, 15, Bed'ül-halk 4; Müslim, Küsûf 6, 10; Ebû Dâvûd, İstiskâ 3-4; İbni Mâce, Cenâiz 53; Dârimî, Salât 187; Ahmed, II, 118.

²⁰¹⁷ Müttekî, nr. 21561.

²⁰¹⁸ Ahmed, VI, 51, 315; İbni Hibbân, VIII, 234.

٢٠١٩- إِنَّ الشَّيَاطِينَ تَغْدُو بِرَايَاتِهَا إِلَى الْأَسْوَاقِ فَيَدْخُلُونَ مَعَ أَوَّلِ دَاخِلٍ
وَيَخْرُجُونَ مَعَ آخِرِ خَارِجٍ. ض

2019. Şeytanlar, bayraklarıyla çarşılara çıkarlar. İlk girenle oraya girer, son çıkanla oradan çıkarlar.²⁰¹⁹

٢٠٢٠- إِنَّ الشَّيْخَ يَمْلِكُ نَفْسَهُ. ض

2020. İhtiyar, nefesine sahip olur.²⁰²⁰

Şeytan

٢٠٢١- إِنَّ الشَّيْطَانَ يُحِبُّ الْحُمْرَةَ فَإِيَّاكُمْ وَالْحُمْرَةَ وَكُلَّ ثَوْبٍ ذِي شَهْرَةٍ. ض

2021. Şeytan kırmızı rengi sever. Siz kırmızı elbiseden ve şöhrete sebep olacak giysilerden sakının.²⁰²¹

٢٠٢٢- إِنَّ الشَّيْطَانَ ذَنْبُ الْإِنْسَانِ كَذَنْبِ الْغَنَمِ يَأْخُذُ الشَّاةَ الْقَاصِيَةَ وَالنَّاصِيَةَ
فَإِيَّاكُمْ وَالشَّعَابَ وَعَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ وَالْعَامَّةِ وَالْمَسْجِدِ. ح

2022. Şeytan, insanın kurdudur. Koyunun kurdu gibi sürüden ayrılıp tek başına yayılan koyunu kaptığı gibi, şeytan da cemaattan ayrıları öyle kapar. Ayrılıktan sakının, cemaattan, topluluktan ve mescidlerden ayrılmayın.²⁰²²

٢٠٢٣- إِنَّ الشَّيْطَانَ يَخْضُرُ أَحَدَكُمْ عِنْدَ كُلِّ شَيْءٍ مِنْ شَأْنِهِ حَتَّى يَخْضُرَهُ عِنْدَ طَعَامِهِ
فَإِذَا سَقَطَتْ مِنْ أَحَدِكُمْ اللَّقْمَةُ فَلْيَمِطْ مَا كَانَ بِهَا مِنْ أَدَى ثُمَّ لِيَأْكُلْهَا وَلَا يَدَعْهَا
لِلشَّيْطَانِ فَإِذَا فَرَّغَ فَلْيَلْعَقْ أَصَابِعَهُ فَإِنَّهُ لَا يَذَرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ تَكُونُ الْبَرَكَةُ. صَح

²⁰¹⁹ Ahmed, V, 233, 243.

²⁰²⁰ Ahmed, II, 185, 221; Müttekî, nr. 23809

²⁰²¹ İbni Adî, III, 325; Taberânî, Evsat, VII, 353; Beyhakî, Şuab, V, 193; Heysemî, V, 130.

²⁰²² Ahmed, V, 232; Taberânî, XX, 164; Heysemî, II, 23.

2023. Şeytan, sizin her işinizde, hatta yemeğinize varıncaya kadar sizinle birlikte olur. Birinizin lokması yere düştüğünde ondaki tozu üfle-yip yesin, onu şeytana bırakmasın. Yemeği bitince parmaklarını yalasın. Zira kişi, yemekteki bereketin nerede olduğunu bilmez.²⁰²³

٢٠٢٤ - إِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْتِي أَحَدَكُمْ فِي صَلَاتِهِ فَيُلْبِسُ عَلَيْهِ حَتَّى لَا يَذَرِي كُمْ صَلَاتِي
فَإِذَا وَجَدَ ذَلِكَ أَحَدَكُمْ فَلْيَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ وَهُوَ جَالِسٌ قَبْلَ أَنْ يُسَلَّمَ ثُمَّ يُسَلِّمْ. ح

2024. Şeytan birinize namazında gelir ve namazını ona karıştırır. Öyle ki kişi, namazı kaç rekat kıldığını bilemez. Biriniz böyle bir durum-la karşılaştığında selam vermeden önce oturduğunda iki secde yapsın.²⁰²⁴

٢٠٢٥ - إِنَّ الشَّيْطَانَ قَالَ وَعِزَّتِكَ يَا رَبِّ لَا أَبْرَحُ أَغْوِي عِبَادَكَ مَا دَامَتْ أَرْوَاحُهُمْ
فِي أَجْسَادِهِمْ فَقَالَ الرَّبُّ وَعِزَّتِي وَجَلَالِي لَا أَزَالُ أَغْفِرُ لَهُمْ مَا اسْتَغْفَرُونِي. صَح

2025. Şeytan, "Ya rabbî! İzzetine yemin ederim ki, kullarının ruhları cesetlerinde kalmaya devam ettikçe onları yolundan saptıracağım" dedi. Allah Teala da "İzzet ve celalime yemin olsun ki, ben de onları benden bağışlanma diledikleri sürece bağışlayacağım" buyurdu.²⁰²⁵

٢٠٢٦ - إِنَّ الشَّيْطَانَ لَمْ يَلْقَ عُمَرَ مِنْذُ أَسْلَمَ إِلَّا خَرَّ لَوَجْهِهِ. ح

2026. Şeytan, Ömer müslüman olduğundan beri onunla her karşı-laştığında yüzüstü yere düşmüştür.²⁰²⁶

٢٠٢٧ - إِنَّ الشَّيْطَانَ لَيَأْتِي أَحَدَكُمْ وَهُوَ فِي صَلَاتِهِ فَيَأْخُذُ بِشَعْرَةٍ مِنْ دُبُرِهِ فَيَمُدُّهَا
فَيَرَى أَنَّهُ أَخَذَتْ فَلَا يَنْصَرِفُ حَتَّى يَسْمَعَ صَوْتًا أَوْ يَجِدَ رِيحًا.

2027. Şeytan, birinize namazında gelir ve dübüründen bir kıl tutup çeker. Kişi abdestinin bozulduğunu zanneder. Böyle durumlarda kişi, bir yellenme sesi veya bir koku duymadıkça namazını bırakmasın.²⁰²⁷

²⁰²³ Beyhakî, Şuab, V, 80.

²⁰²⁴ İbni Huzeyme, II, 109; Taberânî, Evsat, II, 362; Beyhakî, II, 339.

²⁰²⁵ Ahmed, III, 29, 41.

²⁰²⁶ Taberânî, XXIV, 305; Heysemî, IX, 70.

²⁰²⁷ Ahmed, III, 96; Ebû Ya'lâ, II, 443; Heysemî, I, 242.

٢٠٢٨- إِنَّ الشَّيْطَانَ إِذَا سَمِعَ النَّدَاءَ بِالصَّلَاةِ أَحَالَ لَهُ ضُرَاطَ حَتَّى لَا يَسْمَعَ صَوْتَهُ فَإِذَا سَكَتَ رَجَعَ فَوَسْوَسَ فَإِذَا سَمِعَ الْإِقَامَةَ ذَهَبَ حَتَّى لَا يَسْمَعَ صَوْتَهُ فَإِذَا سَكَتَ رَجَعَ فَوَسْوَسَ. صَح

2028. Şeytan, namaz için ezan sesini işittiğinde ezan sesini duymak için sesli yellendirerek kaçmaya başlar. Ezan bittiğinde geri döner ve kişiye vesvese vermeye çalışır. İkameti işitince onun sesini duymak için tekrar kaçar, bitince tekrar dönüp vesvese vermeye başlar.²⁰²⁸

٢٠٢٩- إِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْتِي أَحَدَكُمْ فَيَقُولُ مَنْ خَلَقَ السَّمَاءَ فَيَقُولُ اللَّهُ فَيَقُولُ مَنْ خَلَقَ الْأَرْضَ فَيَقُولُ اللَّهُ فَيَقُولُ مَنْ خَلَقَ اللَّهُ فَإِذَا وَجَدَ ذَلِكَ أَحَدَكُمْ فَلْيَقُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ. ح

2029. Şeytan birinize gelir ve "Göğü kim yarattı?" diye sorar. O kişi, "Allah" der. Ardından "Yeri kim yarattı?" diye sorar. O kişi yine "Allah" der. Bu defa "Allah'ı kim yarattı?" diye sorar. Biriniz içinde böyle bir şey hissettiğinde "Ben Allah'a ve resulüne iman ettim" desin.²⁰²⁹

٢٠٣٠- إِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْتِي أَحَدَكُمْ فَيَقُولُ مَنْ خَلَقَكَ فَيَقُولُ اللَّهُ فَيَقُولُ فَمَنْ خَلَقَ اللَّهُ فَإِذَا وَجَدَ أَحَدَكُمْ ذَلِكَ فَلْيَقُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنْ ذَلِكَ يَذْهَبُ عَنْهُ. ح

2030. Şeytan birinize gelir ve "Seni kim yarattı?" diye sorar, o kişi de "Allah" der. Sonra "Allah'ı kim yarattı?" diye sorar. Biriniz içinde böyle bir şey hissettiğinde "Allah'a ve peygamberlerine iman ettim" desin. Böyle derse içindeki vesvese gitmiş olur.²⁰³⁰

٢٠٣١- إِنَّ الشَّيْطَانَ وَاصِبُ خَطْمُهُ عَلَى قَلْبِ ابْنِ آدَمَ فَإِنْ ذَكَرَ اللَّهَ تَعَالَى خَسَنَ وَإِنْ نَسِيَ اللَّهَ التَّقَمَّ قَلْبُهُ. ض

²⁰²⁸ Beyhakî, I, 432.

²⁰²⁹ Taberânî, Evsat, II, 251; Heysemî, I, 34.

²⁰³⁰ Taberânî, Evsat, II, 251; Heysemî, I, 34.

2031. Şeytan, ağzını insanoğlunun kalbi üzerine koyar. Kişi Allah'ı zikrettiğinde geri çekilir, Allah'ı unuttuğunda ise kalbini yutar.²⁰³¹

۲۰۳۲- إِنَّ الشَّيْطَانَ عَرَضَ لِي فَشَدَّ عَلَيَّ لِقِطْعَ الصَّلَاةِ عَلَيَّ فَأَمَكَّنِي اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ فَدَعَيْتُهُ وَلَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَوْتِقَهُ إِلَى سَارِيَةٍ حَتَّى تُصْبِحُوا فَتَنْظُرُوا إِلَيْهِ فَذَكَرْتُ قَوْلَ سُلَيْمَانَ رَبِّ هَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَخِيذٍ مِنْ بَعْدِي فَفَرَّدَهُ اللَّهُ حَاسِنًا. صَح

2032. Şeytan, bir gün önüme çıktı ve namazımı kesmek için bana hücum etti. Allah bana imkan verdi de onu yere fırlattım. Andolsun, onu bir direğe bağlayıp size göstermek içimden geçti, fakat Süleyman'ın "Rabbim, bana öyle bir saltanat ver ki benden başka onu kimseye verme!" sözünü hatırladım. Bunun üzerine Allah onu hor ve hakir olarak benden defedip uzaklaştırdı.²⁰³²

۲۰۳۳- إِنَّ الشَّيْطَانَ إِذَا سَمِعَ النَّدَاءَ بِالصَّلَاةِ ذَهَبَ حَتَّى يَكُونَ مَكَانَ الرُّوحَاءِ. صَح

2033. Şeytan, namaz için ezan sesini işittiği zaman Ravha denilen yere kadar kaçar.²⁰³³

۲۰۳۴- إِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ أَيْسَ أَنْ يَغْبِدَهُ الْمُصَلُّونَ وَلَكِنْ فِي التَّخْرِيشِ بَيْنَهُمْ.

2034. Şeytan, namaz kılanların kendisine kulluk etmelerinden ümidi kesmiştir. Fakat onları birbirine karşı kışkırtma konusunda hala ümitlidir.²⁰³⁴

۲۰۳۵- إِنَّ الشَّيْطَانَ حَسَّاسٌ لِحَاسٍ فَاخْذَرُوهُ عَلَى أَنْفُسِكُمْ مَنْ بَاتَ فِي يَدِهِ رِيحٌ غَمَرٍ فَأَصَابَهُ شَيْءٌ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ. ض

2035. Şeytan, son derece hırslı ve oburdur, ondan sakının. Elinde et kokusuyla geceleyen birinin başına bir şey gelirse, kendisinden başkasını kınamasın.²⁰³⁵

²⁰³¹ Ebû Ya'lâ, VII, 278; Taberânî, Duâ, I, 521; Beyhakî, Şuab, I, 402; Heysemî, VII, 149.

²⁰³² Ahmed, II, 298. Hz. Süleyman'ın bu sözünün geçtiği ayet için bk. Sad (38), 35.

²⁰³³ Beyhakî, I, 432.

²⁰³⁴ Müslim, Münafikîn 65; Tirmizî, Birr 25; Fiten 2; İbni Mâce, Menâsik 76,

۲۰۳۶- إِنَّ الشَّيْطَانَ يَجْرِي مِنْ ابْنِ آدَمَ مَجْرَى الدَّمِ. صح

2036. Şeytan, Ademoğlunun bedeninde kanın bedende dolaştığı gibi dolaşır.²⁰³⁶

۲۰۳۷- إِنَّ الشَّيْطَانَ لَيَفْرُقُ مِنْكَ يَا عُمَرُ. صح

2037. Şüphesiz şeytan senden korkar, ya Ömer!²⁰³⁷

Çeşitli Hadisler

۲۰۳۸- إِنَّ الصَّائِمَ إِذَا أَكَلَ عِنْدَهُ لَمْ تَزَلْ تُصَلِّي عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ حَتَّى يَفْرَغَ مِنْ طَعَامِهِ. ح

2038. Oruçlu kimsenin yanında yemek yendiğinde, yemek işi bitinceye kadar melekler Allah'dan onun için günahlarının bağışlanmasını dilerler.²⁰³⁸

۲۰۳۹- إِنَّ الصَّالِحِينَ يُشَدَّدُ عَلَيْهِمْ وَإِنَّهُ لَا يُصِيبُ مُؤْمِنًا نَكْبَةٌ مِنْ شَوْكَةٍ فَمَا فَوْقَ ذَلِكَ إِلَّا خَطَّتْ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ وَرَفَعَ لَهُ بِهَا دَرَجَةً. ض

2039. Salih kimselere sıkıntılar artırılır. Mümine bir diken veya daha küçüğü de olsa her hangi bir musibet dokunursa, mutlaka onunla bir günahı dökülür ve derecesi de bir derece yükseltilir.²⁰³⁹

۲۰۴۰- إِنَّ الصُّبْحَةَ تَمْنَعُ بَعْضَ الرِّزْقِ. ض

2040. Günün ilk saatlerinde uyumak, rızkın bir kısmına engel olur.²⁰⁴⁰

۲۰۴۱- إِنَّ الصَّبْرَ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى. صح

2041. Sabır, musibetin geldiği ilk andadır.²⁰⁴¹

²⁰³⁵ Hâkim, IV, 132; Beğavî, Cadiyyât, I, 415.

²⁰³⁶ Buhârî, Ahkâm 21, Bedü'l-halk 11, Lükata 11-12; Ebû Dâvûd, Savm 78, Sünnet 17; İbni Mâce, Sıyâm 65.

²⁰³⁷ Ahmed, V, 353.

²⁰³⁸ Tirmizî, Savm 67.

²⁰³⁹ Ahmed, VI, 160, 215.

²⁰⁴⁰ Ebû Nuyam, IX, 251; İbni Asâkir, VII, 285.

²⁰⁴¹ Ahmed, III, 217; Beyhakî, IV, 65.

۲۰۴۲- إِنَّ الصَّخْرَةَ الْعَظِيمَةَ لَتَلْقَى مِنْ شَفِيرِ جَهَنَّمَ فَتَهْوِي بِهَا سَبْعِينَ عَامًا مَاتُفَضِّي إِلَى قَرَارِهَا. ح

2042. Büyükçe bir taş cehennemin kenarından aşağıya atılır, yetmiş yıl düşmeye devam ettiği halde dibine varamaz.²⁰⁴²

۲۰۴۳- إِنَّ الصَّدَاقَ وَالْمَلِيلَةَ لَا يَزَالَانِ بِالْمُؤْمِنِ وَإِنْ ذُنُوبُهُ مِثْلُ أَحَدٍ فَمَا يَدْعَاهِ وَعَلَيْهِ مِنْ ذُنُوبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ.

2043. Mümin, günahları Uhud dağı kadar olduğu halde başağrısı ve ateşli hastalıklara mübtela olur. Hardal tanesi kadar da olsa günahları kalmayınca bırakılır.²⁰⁴³

۲۰۴۴- إِنَّ الصَّدَقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صَدِّيقًا وَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا. ص

2044. Doğruluk kişiyi hayra ve iyiliğe yöneltir. İyilik de cennete götürür. Kişi, doğru söyleye söyleye Allah katında sıddık diye kaydedilir. Yalancılık, yoldan çıkmaya sürükler. Fücür da cehenneme götürür. Kişi, yalancılığı meslek edinince Allah katında yalancı diye yazılır.²⁰⁴⁴

Sadakalar

۲۰۴۵- إِنَّ الصَّدَقَةَ لَا تَزِيدُ الْمَالَ إِلَّا كَثْرَةً. ض

2045. Sadaka, ancak malı artırır.²⁰⁴⁵

²⁰⁴² Müttekî, nr. 39471.

²⁰⁴³ Ahmed, V, 198, 199.

²⁰⁴⁴ Buhârî, Edeb 69; Müslim, Birr 103-105; Ebû Dâvûd, Edeb 80; Tirmizî, Birr 46; İbni Mâce, Mukaddime 7, Duâ 5.

²⁰⁴⁵ Müttekî, nr. 15763.

٢٠٤٦ - إِنَّ الصَّدَقَةَ عَلَى ذِي قَرَابَةٍ يُضَعَّفُ أَجْرُهَا مَرَّتَيْنِ. ض

2046. Akrabalara verilen sadakanın sevabı iki kat olarak verilir.²⁰⁴⁶

٢٠٤٧ - إِنَّ الصَّدَقَةَ لَتُطْفِئَ غَضَبَ الرَّبِّ وَتَدْفَعُ مِيتَةَ السُّوءِ. ض

2047. Sadaka rabbin gazabını söndürür, sahibini kötü ölümden korur.²⁰⁴⁷

٢٠٤٨ - إِنَّ الصَّدَقَةَ لَا تَنْبَغِي لِأَلِ مُحَمَّدٍ إِنَّمَا هِيَ أَوْسَاخُ النَّاسِ. صَح

2048. Sadaka Muhammed ailesine gerekmez, zira o insanların kirleridir.²⁰⁴⁸

٢٠٤٩ - إِنَّ الصَّدَقَةَ لَتُطْفِئَ عَنْ أَهْلِهَا حَرَّ الْقُبُورِ وَإِنَّمَا يَسْتَظِلُّ الْمُؤْمِنُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

فِي ظِلِّ صَدَقَتِهِ. ض

2049. Sadaka, sahibinin göreceği kabir hararetini söndürür. Mümin, kıyamet gününde ancak verdiği sadakanın gölgesinde gölgelenir.²⁰⁴⁹

٢٠٥٠ - إِنَّ الصَّدَقَةَ يُبْتَغَى بِهَا وَجْهُ اللَّهِ تَعَالَى وَالْهَدِيَّةُ يُبْتَغَى بِهَا وَجْهُ الرَّسُولِ

وَقَضَاءُ الْحَاجَةِ. ض

2050. Sadaka ile Allah Teala'nın rızası, hediye ile de resülünün hoşnutluğu ve ihtiyaçların giderilmesi kast olunur.²⁰⁵⁰

٢٠٥١ - إِنَّ الصَّدَقَةَ لَا تَحِلُّ لَنَا وَإِنْ مَوْلَى الْقَوْمِ مِنْهُمْ. صَح

2051. Sadaka bize helal değildir, bir kavmin azadlığı da onlardandır.²⁰⁵¹

²⁰⁴⁶ Taberânî, XXIV, 287.

²⁰⁴⁷ Tirmizî, Zekât 28.

²⁰⁴⁸ Ahmed, IV, 166; Beyhakî, VII, 31.

²⁰⁴⁹ Taberânî, XVII, 286; İbni Adî, II, 210; Beyhakî, Şuab, III, 212; Heysemî, III, 110.

²⁰⁵⁰ İbni Ebî Âsım, Âhâd, III, 238; Ukaylî, II, 33.

²⁰⁵¹ Ahmed, VI, 10; Hâkim, I, 561; Beyhakî, VII, 32.

Çeşitli Hadisler

۲۰۵۲- إِنَّ الصَّعِيدَ الطَّيِّبَ طَهُورٌ مَا لَمْ تَجِدَ الْمَاءَ وَلَوْ إِلَى عَشْرِ حِجَجٍ فَإِذَا وَجَدْتَ الْمَاءَ فَأَمْسَهُ بِشَرَّتِكَ. ح

2052. Temiz toprak, on yıl bile su bulamazsan temizliktir. Su bulduğın zaman ise suyla organlarını yıka.²⁰⁵²

۲۰۵۳- إِنَّ الصَّافِيَ الرَّالَّالَ الَّذِي لَا تَثْبُتُ عَلَيْهِ أَقْدَامُ الْعُلَمَاءِ الطَّمَعُ. ض

2053. Alimlerin üzerinde kaymaktan kurtulamadığı kaygan bir tepe vardır ki, o da tamahkarlıktır.²⁰⁵³

۲۰۵۴- إِنَّ الصَّلَاةَ وَالصَّيَامَ وَالذِّكْرَ يُضَاعَفُ عَلَى النَّفَقَةِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَعَالَى بِسَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ. صَح

2054. Namaz, oruç ve zikre, Allah yolundaki harcamalardan yedi-yüz kat daha fazla ecir verilir.²⁰⁵⁴

۲۰۵۵- إِنَّ الصَّلَاةَ قُرْبَانُ الْمُؤْمِنِ. ض

2055. Namaz, müminin Allah'a yaklaşmasıdır.²⁰⁵⁵

۲۰۵۶- إِنَّ الضَّاحِكَ فِي الصَّلَاةِ وَالْمُلْتَمِيتِ وَالْمُفَقَّعِ أَصَابِعُهُ بِمَنْزِلَةِ وَاحِدَةٍ. ض

2056. Namazda gülen, sağa sola bakınan ve parmaklarını çıtlatan aynı hükümdedir.²⁰⁵⁶

۲۰۵۷- إِنَّ الطَّيْرَ إِذَا أَصْبَحَتْ سَبَّحَتْ رَبَّهَا وَسَأَلَتْهُ قَوْلَ يَوْمِهَا. ض

2057. Kuşlar sabaha çıktıklarında rablerini tesbih eder ve ondan günlük rızıklarını isterler.²⁰⁵⁷

²⁰⁵² Ahmed, V, 146; Dârekutnî, I, 187.

²⁰⁵³ Deylemî, I, 201; İbnü'l-Cevzî, I, 383.

²⁰⁵⁴ Hâkim, II, 88; Beyhâkî, IX, 172.

²⁰⁵⁵ İbni Adî, V, 1859; Müttekî, nr. 18907.

²⁰⁵⁶ Heysemî, II, 79; Müttekî, nr. 19980.

²⁰⁵⁷ Hatîb, XI, 97.

٢٠٥٨- إِنَّ الظُّلُمَ ظَلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صح

2058. Zulüm, kıyamet günü karanlıklardır.²⁰⁵⁸

٢٠٥٩- إِنَّ الْعَارَ لَيَلْزَمُ الْمَرْءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَقُولَ يَا رَبِّ لِإِزْسَالِكَ بِي إِلَى النَّارِ أَيْسَرُ عَلَيَّ مِمَّا أَلْقَى وَإِنَّهُ لَيَعْلَمُ مَا فِيهَا مِنْ شِدَّةِ الْعَذَابِ. ح

2059. Ar, kıyamet gününde insanı öylesine kaplar ki, insan azabın şiddetini bildiği halde şöyle demek zorunda kalır: "Ya Rabbi! Beni cehenneme göndermen içinde bulunduğum şu halden daha iyidir."²⁰⁵⁹

Kul-Köle

٢٠٦٠- إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانِ اللَّهِ لَا يُقْبِي لَهَا بِالْأُ يَرْفَعُهُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَاتٍ وَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ لَا يُقْبِي لَهَا بِالْأُ يَهْوِي بِهَا فِي جَهَنَّمَ. صح

2060. Kul, Allah'ın hoşnut olduğu bir sözü önemsemeksizin söyler de Allah Teala o vesileyle onun derecesini yükseltir. Yine kul, Allah'ın gazabını gerektiren bir sözü önemsemeksizin söyler de Allah Teala o sözü sebebiyle onu cehennemin dibine atar.²⁰⁶⁰

٢٠٦١- إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مَا يَتَبَيَّنُ فِيهَا يَرُلُ بِهَا فِي النَّارِ أَبْعَدَ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ. صح

2061. Kul, iyice düşünüp taşınmadan bir söz söyler de o yüzden cehennemin doğu ile batı arasından daha uzak bir yerine düşer.²⁰⁶¹

٢٠٦٢- إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا قَامَ يُصَلِّيَ أَتَى بِدُنُوهِ كُلِّهَا فَوَضَعَتْ عَلَى رَأْسِهِ وَعَاتِقَيْهِ فَكُلَّمَا رَكَعَ أَوْ سَجَدَ تَأَفَّتْ عَنْهُ. ض

²⁰⁵⁸ Müslim, Bırr 56, 57; Ahmed, II, 106.

²⁰⁵⁹ Hâkim, IV, 620.

²⁰⁶⁰ Buhârî, Rikâk 23; Tirmizî, Zühd 10; İbni Mâce, Fiten 12.

²⁰⁶¹ Buhârî, Rikâk 23; Müslim, Zühd 49, 50; Ahmed, II, 378.

2062. Kul, namaz kılmaya kalktığı anda bütün günahları getirilir, başının ve omuzlarının üzerine konulur. Her rüku ve secdeye vardıkça günahları kendisinden dökülür.²⁰⁶²

٢٠٦٣ - إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا نَصَحَ لِسَيِّدِهِ وَأَخْسَنَ عِبَادَةَ رَبِّهِ كَانَ لَهُ أَجْرُهُ مَرَّتَيْنِ. صَح

2063. Köle, efendisine karşı dürüst olur, rabbine karşı da ibadetini güzelce yaparsa, ona iki kat ecir vardır.²⁰⁶³

٢٠٦٤ - إِنَّ الْعَبْدَ لَيُذْنِبُ الذَّنْبَ فَيَدْخُلُ بِهِ الْجَنَّةَ يَكُونُ نَصَبٌ عَيْنِيهِ تَائِباً فَاراً حَتَّى يَدْخُلَ بِهِ الْجَنَّةَ. ح

2064. Kul bir günah işler, onunla cennete girer. İşlediği günah devamlı hatırında olur, ondan tevbe eder de cennete girer.²⁰⁶⁴

٢٠٦٥ - إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا كَانَ هَمُّهُ الْآخِرَةُ كَفَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ ضَيَعَتَهُ وَجَعَلَ غِنَاهُ فِي قَلْبِهِ فَلَا يُضْحِكُ إِلَّا غَنِيّاً وَلَا يُمْسِي إِلَّا غَنِيّاً وَإِذَا كَانَ هَمُّهُ الدُّنْيَا أَفْسَى اللَّهُ تَعَالَى ضَيَعَتَهُ وَجَعَلَ فَقْرَهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ فَلَا يُمْسِي إِلَّا فَقِيراً وَلَا يُضْحِكُ إِلَّا فَقِيراً. ض

2065. Kulun düşüncesi ahiret olursa, Allah Teala onun işini derli toplu yapar, gönlünü de zengin kılar. Artık o kimse zengin yatar, zengin kalkar. Şayet kulun bütün düşüncesi dünya olursa Allah Teala onun işini dağıtır, fakirliğini de gözünün önüne getirir. Artık o kimse, akşam olunca ihtiyaç içinde fakir yatar, sabah olunca da ihtiyaç içinde kalkar.²⁰⁶⁵

٢٠٦٦ - إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا صَلَّى فِي الْعَلَانِيَةِ فَأَخْسَنَ وَصَلَّى فِي السِّرِّ فَأَخْسَنَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى هَذَا عَبْدِي حَقّاً. ض

2066. Kul, insanlar arasında da kimsenin görmediği yerlerde de güzel namaz kılsa Allah Teala, "İşte bu benim gerçek kulumdur" buyurur.²⁰⁶⁶

²⁰⁶² Ebû Nuaym, VI, 99; Beyhakî, III, 10; Heysemî, II, 123.

²⁰⁶³ Ahmed, II, 18; Beyhakî, VIII, 12; Kudâî, II, 299.

²⁰⁶⁴ İbni Mübârek, Zühed, I, 52.

²⁰⁶⁵ Ahmed, V, 183.

²⁰⁶⁶ Râfî, III, 260; İbni Ebî Hatim, İlel, I, 189.

٢٠٦٧- إِنَّ الْعَبْدَ لَيُؤْجَرُ فِي نَفَقَتِهِ كُلِّهَا إِلَّا فِي الْبِنَاءِ. ض

2067. Kul, bina yapımı dışındaki bütün harcamalarından dolayı ecir alır.²⁰⁶⁷

٢٠٦٨- إِنَّ الْعَبْدَ لَيَصَّدَقُ بِالْكَسْرَةِ تَرْتُو عِنْدَ اللَّهِ حَتَّى تَكُونَ مِثْلَ أُخْدٍ. ض

2068. Kul, bir parça ekmeği sadaka olarak verir. O verdiği sadaka Allah katında öyle bereketlenir ki, Uhud dağı kadar olur.²⁰⁶⁸

٢٠٦٩- إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا لَعَنَ شَيْئاً صَعَدَتْ اللَّعْنَةُ إِلَى السَّمَاءِ فَتَغْلُقُ أَبْوَابَ السَّمَاءِ دُونَهَا ثُمَّ تَهْبِطُ إِلَى الْأَرْضِ فَتَغْلُقُ أَبْوَابَهَا دُونَهَا ثُمَّ تَأْخُذُ يَمِيناً وَشِمَالاً فَإِذَا لَمْ تَجِدْ مَسَاعاً رَجَعَتْ إِلَى الَّذِي لَعَنَ فَإِنْ كَانَ لِذَلِكَ أَهْلٌ وَإِلَّا رَجَعَتْ إِلَى قَائِلِهِ. ح

2069. Kul, birşeye lanet ettiğinde, o lanet göğe doğru çıkar. Gök kapıları kapanır, sonra oradan giremez ve gerisin geri yere döner. Yerin kapıları da kapanır, oraya da giremez. Sonra sağa, sola gider, gelir. Bir yer bulamayınca lanet edilen şeye döner. Eğer o döndüğü şey, lanete müstehaksa ona varır, değilse onu söyleyene geri döner.²⁰⁶⁹

٢٠٧٠- إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً نَكِثَتْ فِي قَلْبِهِ نُكْثَةً سَوْدَاءَ فَإِذَا هُوَ نَزَعَ وَاسْتَغْفَرَ وَتَابَ صُقِلَ قَلْبُهُ وَإِنْ عَادَ زِيدَ فِيهَا حَتَّى تَغْلُو قَلْبُهُ وَهُوَ الرَّانُ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ كَلَاماً بَلَّ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ. ص

2070. Kul, bir günah işlediğinde kalbinde siyah bir nokta meydana gelir. Eğer o günahattan el çeker, Allah'dan bağışlanma diler ve tevbe ederse kalbi cıllanır. Eğer bir daha o günaha dönerse, o siyah nokta büyür, öyle ki, bütün kalbini kaplar. İşte Yüce Allah'ın Kur'an'da "Hayır, doğrusu onların kazandıkları günahlar kalplerini kaplayıp karartmıştır" buyurduğu karartma budur.²⁰⁷⁰

²⁰⁶⁷ Hennâd, II, 374; Beyhakî, Şuab, VII, 393.

²⁰⁶⁸ Heysemî, III, 111.

²⁰⁶⁹ Beyhakî, Şuab, IV, 296; Deylemî, I, 198.

²⁰⁷⁰ Tirmizî, Tefsîr 13. Ayet için bk. Mutaffîfin (83), 14.

٢٠٧١- إِنَّ الْعَبْدَ لَيَعْمَلُ الذَّنْبَ إِذَا ذَكَرَهُ أَحْزَنَهُ وَإِذَا نَظَرَ اللَّهَ إِلَيْهِ قَدْ أَحْزَنَهُ غَفَرَ لَهُ مَا صَنَعَ قَبْلَ أَنْ يَأْخُذَ فِي كَفَّارَتِهِ بِلا صَلاَةِ وَلَا صِيَامٍ. ض

2071. Kul bir günah işler, onu hatırladıkça üzülürse onun üzüldüğünü gören Allah Teala, o daha namaz veya oruç gibi günahına keffaret olacak bir amel işlemeye başlamadan onu affeder.²⁰⁷¹

٢٠٧٢- إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ وَتَوَلَّى عَنْهُ أَصْحَابُهُ حَتَّى أَنَّهُ يَسْمَعُ قَرْعَ نِعَالِهِمْ أَتَاهُ مَلَكَانِ فَيَقْعِدَانِهِ فَيَقُولَانِ لَهُ مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ لِمُحَمَّدٍ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ فَيَقُولُ أَشْهَدُ أَنَّهُ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ فَيُقَالُ انْظُرْ إِلَى مَقْعَدِكَ مِنَ النَّارِ قَدْ أَبْدَلَكَ اللَّهُ بِهِ مَقْعَدًا مِنَ الْجَنَّةِ فَيَرَاهُمَا جَمِيعًا وَيُفْسَحُ لَهُ فِي قَبْرِهِ سَبْعُونَ ذِرَاعًا وَيُمْلَأُ عَلَيْهِ خَضِرًا إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ وَأَمَّا الْكَافِرُ أَوْ الْمُنَافِقُ فَيُقَالُ لَهُ مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ لَا أَذْرِي كُنْتُ أَقُولُ مَا يَقُولُ النَّاسُ فَيُقَالُ لَهُ لَا دَرِيْتَ وَلَا تَلَيْتَ ثُمَّ يُضْرَبُ بِمِطْرَاقٍ مِنْ حَدِيدٍ ضَرْبَةً بَيْنَ أَذُنَيْهِ فَيَصِيحُ صَيْحَةً يَسْمَعُهَا مَنْ يَلِيهِ غَيْرَ الثَّقَلَيْنِ وَيَضِيقُ عَلَيْهِ قَبْرُهُ حَتَّى تَخْتَلِفَ أَضْلَاغُهُ. صَح

2072. Kul kabre konulup da dostları dönüp gittiği ve onların ayak sesleri henüz işitildiği sırada kendisine iki melek gelir, onu oturturlar ve Muhammed'i kastederek, "Şu kişi hakkında ne düşünüyorsun?" diye sorarlar. O kişi mümin ise şöyle der: "Onun Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şahitlik ederim." Bunun üzerine kendisine, "Cehennemdeki yerine bak, Allah Teala orayı cennetteki yerinle değiştirdi" denir. O kişi her iki yerini de görür. Kabri yetmiş arşın genişletilir. Kıyamet günü insanlar diriltilinceye kadar kabri hoş kokularla kokulandırılır. Eğer kabre konan kişi kafir veya münafık ise ona da "Şu kişi hakkında ne diyorsun?" diye sorulur. O da "Bilemiyorum, insanların dediklerini diyordum" der. Bunun üzerine kendisine "Bilmeyesin, anlamayasın" denir. Sonra demirden bir tokmakla başının tam ortasına bir darbe indirilir. O kişi öyle bir çığlık

atar ki, cin ve insanların dışındaki bütün yaratıklar onu iştirirler. Kabri de öyle daraltılır ki, kaburga kemikleri birbirine geçer.²⁰⁷²

٢٠٧٣ - إِنَّ الْعَبْدَ آخِذٌ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى أَدَبًا حَسَنًا إِذَا وَسَّعَ عَلَيْهِ وَسَّعَ وَإِذَا أَمْسَكَ عَلَيْهِ أَمْسَكَ. ض

2073. Kul, Allah Teala'dan güzel bir edeb öğrenir ve Allah Teala, onun rızkını genişlettiğinde o da ev halkına genişletir, daralttığı zaman o da daraltır.²⁰⁷³

Çeşitli Hadisler

٢٠٧٤ - إِنَّ الْعَجَبَ لَيُحِيطُ عَمَلُ سَبْعِينَ سَنَةً. ض

2074. Kişinin kendini beğenmesi, yetmiş senelik amelini boşa çıkarır.²⁰⁷⁴

٢٠٧٥ - إِنَّ الْعِرَافَةَ حَقٌّ وَلَا بُدَّ لِلنَّاسِ مِنَ الْعِرَافِ وَلَكِنَّ الْعِرَافَ فِي النَّارِ. ض

2075. İdareçilik bir haktır. O hakkı yerine getirecek kişilere elbette ihtiyaç vardır, ama idareciler cehennemdedir.²⁰⁷⁵

٢٠٧٦ - إِنَّ الْعَرَقَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَيَذْهَبُ فِي الْأَرْضِ سَبْعِينَ بَاعًا وَإِنَّهُ لَيَبْلُغُ إِلَى أَفْوَاهِ النَّاسِ أَوْ إِلَى آذَانِهِمْ. صَح

2076. Kıyamet günü kişinin teri, yerin yetmiş kulaç altına kadar işler. Hatta, insanların ağızlarına ya da kulaklarına kadar bile ulaşır.²⁰⁷⁶

٢٠٧٧ - إِنَّ الْعَيْنَ لَتَوَلَّعَ بِالرَّجُلِ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى حَتَّى يَصْنَعَ حَالِقًا ثُمَّ يَتَرَدَّى مِنْهُ. صَح

2077. Nazar, Allah Teala'nın izniyle bir adamı yüksek bir dağın tepesine çıkarır, sonra da baş aşağı yuvarlar.²⁰⁷⁷

²⁰⁷² Buhârî, Cenâiz 68,87; Müslim, Cennet 70,72; Ebû Dâvûd, Cenâiz 74; Nesâî, Cenâiz 108, 110.

²⁰⁷³ Ebû Nuaym, VI, 315.

²⁰⁷⁴ Abdürrezzâk, nr. 20026.

²⁰⁷⁵ Ebû Dâvûd, Harâc 5.

²⁰⁷⁶ Ahmed, II, 418.

²⁰⁷⁷ Ahmed, V, 146; Bezzâr, IX, 386; İbni Adî, III, 104; Heysemî, V, 106.

٢٠٧٨- إِنَّ الْغَادِرَ يُنْصَبُ لَهُ لُؤَاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقَالُ أَلَا هَذِهِ غَدْرَةُ فَلَانِ بْنِ فَلَانٍ. صح

2078. Ahdini bozan herkes için kıyamet günü bir bayrak dikilir ve “Bu falanın vefasızlık alametidir!” denilir.²⁰⁷⁸

٢٠٧٩- إِنَّ الْغُسْلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لَيَسْلُ الْخَطَايَا مِنْ أَصُولِ الشَّعْرِ اسْتِئْثَالًا. صح

2079. Cuma günü gusletmek, saç köklerinden günahları çekip çıkarır.²⁰⁷⁹

٢٠٨٠- إِنَّ الْغَضَبَ مِنَ الشَّيْطَانِ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ خُلِقَ مِنَ النَّارِ وَإِنَّمَا تُطْفَأُ بِالمَاءِ النَّارُ فَإِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَوَضَّأْ. ح

2080. Öfke şeytandandır, şeytan da ateşten yaratılmıştır. Ateş, ancak suyla söndürülür. Öyle ise, biriniz öfkelendiği zaman abdest alsın.²⁰⁸⁰

٢٠٨١- إِنَّ الْفِتْنَةَ تَجِيءُ فَتَنْسِفُ الْعِبَادَ نَسْفًا وَيَنْجُو الْعَالَمُ مِنْهَا بِعِلْمِهِ. ض

2081. Fitne gelir ve insanları büyük bir felakete sürükler. Fakat alim ilmiyle ondan kurtulur.²⁰⁸¹

٢٠٨٢- إِنَّ الْفُحْشَ وَالْفُحْشَ لَيْسَا مِنَ الْإِسْلَامِ فِي شَيْءٍ وَإِنْ أَحْسَنَ النَّاسُ إِسْلَامًا أَحْسَنَهُمْ خُلُقًا. صح

2082. Hayasızlığın ve hayasızca sözler söylemenin İslam'da yeri yoktur. Müslümanlık bakımından insanların en iyi olanları, ahlakı en güzel olanlardır.²⁰⁸²

٢٠٨٣- إِنَّ الْفَخْدَ عَوْرَةٌ. صح

2083. Diz, avrettir.²⁰⁸³

²⁰⁷⁸ Buhârî, Cizye 22, Edeb 99, Hiyel 99; Müslim, Cihâd 11-17; Ebû Dâvûd, Cihâd 150; Tirmizî, Siyer 28; İbni Mâce, Cihâd 42.

²⁰⁷⁹ Taberânî, VIII, 256; Münzirî, I, 285; Heysemî, II, 174.

²⁰⁸⁰ Ahmed, IV, 226.

²⁰⁸¹ Ebû Nuaym, VIII, 41; Râfî, II, 172; İbnü'n-Neccâr, Zeyl, III, 103; Kudâî, II, 139; İbni Asâkir, VI, 279.

²⁰⁸² Ahmed, V, 89.

²⁰⁸³ Buhârî, Kebîr, II, 248; Dârekutnî, I, 224; Hâkim, IV, 200.

٢٠٨٤- إِنَّ الْقَاضِيَ الْعَدْلَ لَيُجَاءُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُلْقَى مِنْ شِدَّةِ الْحِسَابِ مَا يَتَمَنَّى أَنْ لَا يَكُونَ قَضَى بَيْنَ اثْنَيْنِ فِي ثَمَرَةٍ. ض

2084. Adil hakim, kıyamet günü hesap için getirilir. Şiddetli hesaplara karşılaşıncı, "Keşke iki kişi arasında bir hurma için dahi hüküm vermeseydim" diye temenni eder.²⁰⁸⁴

٢٠٨٥- إِنَّ الْقَبْرَ أَوَّلُ مَنَازِلِ الْآخِرَةِ فَإِنْ نَجَا مِنْهُ فَمَا بَعْدَهُ أَيْسَرُ مِنْهُ وَإِنْ لَمْ يَنْجُ مِنْهُ فَمَا بَعْدَهُ أَشَدُّ مِنْهُ. ح

2085. Kabir, ahiret konaklarının ilkidir. Kişi, onun azabından kurtulduğu zaman ondan sonrakiler daha kolay olur. Ondaki kurtulamadığı zaman ise sonrakiler ondan daha sıkıntılıdır.²⁰⁸⁵

٢٠٨٦- إِنَّ الْقُلُوبَ بَيْنَ إصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ اللَّهِ يُقَلَّبُهَا. صَح

2086. Kalpler Allah'ın parmaklarından iki parmak arasındadır. Allah onları çevirir durur.²⁰⁸⁶

٢٠٨٧- إِنَّ الْكَافِرَ لَيَسْحَبُ لِسَانَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَرَاءَهُ الْفَرْسَخَ أَوْ الْفَرْسَخَيْنِ يَتَوَطَّؤُهُ النَّاسُ. ح

2087. Kafir, kıyamet günü bir veya iki fersah kadar uzayan dilini arkasından sürükler. İnsanlar ona basar geçerler.²⁰⁸⁷

٢٠٨٨- إِنَّ الْكَافِرَ لَيُعْظَمُ حَتَّى إِنَّ ضَرْسَهُ لَأَعْظَمُ مِنْ أَحَدٍ وَفَضِيلَةُ جَسَدِهِ عَلَى ضَرْسِهِ كَفَضِيلَةِ جَسَدِ أَحَدِكُمْ عَلَى ضَرْسِهِ. ض

2088. Kafir, cehennemde öylesine büyür ki, bir dişi Uhud Dağı'ndan daha büyük olur. Onun cesedinin bu dişe göre büyüklüğü, sizden birinin cesedinin dişine nisbeti gibidir.²⁰⁸⁸

²⁰⁸⁴ Ukaylî, III, 297; İbni Hibbân, XI, 439; Beyhakî, X, 96; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 754.

²⁰⁸⁵ Tirmizî Züh'd 5; İbni Mâce, Züh'd 32.

²⁰⁸⁶ Ahmed, III, 112; Hâkim, I, 707; Ebû Ya'lâ, VI, 360.

²⁰⁸⁷ Tirmizî, Cehennem 3; Ahmed, II, 92.

²⁰⁸⁸ İbni Mâce, Züh'd 38.

۲۰۸۹- إِنَّ الَّتِي تُوِرْتُ الْمَالَ غَيْرَ أَهْلِهِ عَلَيْهَا نِصْفُ عَذَابِ الْأُمَّةِ. ض

2089. Kendi helalinden doğurmadığı bir çocuğa miras bırakan kadına, ümmetin yarısının azabı vardır.²⁰⁸⁹

۲۰۹۰- إِنَّ الَّذِي أَنْزَلَ الدَّاءَ أَنْزَلَ الشِّفَاءَ. صَح

2090. Hastalığı indiren, şifasını da indirmiştir.²⁰⁹⁰

۲۰۹۱- إِنَّ الَّذِي يَتَخَطَّى رِقَابَ النَّاسِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَيَفْرُقُ بَيْنَ اثْنَيْنِ بَعْدَ خُرُوجِ الْإِمَامِ كَالْجَارِّ قُصْبَةً فِي النَّارِ. ح

2091. Cuma günü, imamın hutbeye çıkmasından sonra cemaatin omuzlarından atlayıp geçen ve iki kişinin arasını ayırıp oturan kişi, ateşte bağırsaklarını sürükleyen kişi gibidir.²⁰⁹¹

۲۰۹۲- إِنَّ الَّذِي يَأْكُلُ أَوْ يَشْرَبُ فِي آيَةِ الْفِصَّةِ وَالذَّهَبِ إِنَّمَا يُجَزَّرُ فِي بَطْنِهِ نَارَ جَهَنَّمَ. صَح

2092. Altın ve gümüş kaplarda yiyip içenler, karınlarına cehennem ateşi sırlatırlar.²⁰⁹²

۲۰۹۳- إِنَّ الَّذِي لَيْسَ فِي جَوْفِهِ شَيْءٌ مِنَ الْقُرْآنِ كَالْبَيْتِ الْخَرِبِ. صَح

2093. Ezberinde Kur'an 'dan bir şey bulunmayan kişi, harabe ev gibidir.²⁰⁹³

۲۰۹۴- إِنَّ الَّذِينَ يَصْنَعُونَ هَذِهِ الصُّوَرَ يُعَذَّبُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقَالُ لَهُمْ أَخِيُوا مَا خَلَقْتُمْ. صَح

2094. Suret yapanlara kıyamet günü azab olunur ve onlara "Yaratıklarınıza can verin" denilir.²⁰⁹⁴

²⁰⁸⁹ Münâvî, II, 381.

²⁰⁹⁰ Hâkim, IV, 222.

²⁰⁹¹ Ahmed, III, 417; Taberânî, I, 307; Heysemî, II, 179.

²⁰⁹² Taberânî, XXIII, 388.

²⁰⁹³ Tirmizî Sevâbü'l-Kur'ân 18; Dârimî, Fedâilü'l-Kur'ân 1.

²⁰⁹⁴ Münâvî, II, 382.

٢٠٩٥- إِنَّ الْمَاءَ طَهُورٌ لَا يُنَجِّسُهُ شَيْءٌ. صح

2095. Su temizdir, onu hiçbir şey pisletemez.²⁰⁹⁵

٢٠٩٦- إِنَّ الْمَاءَ لَا يُنَجِّسُهُ شَيْءٌ إِلَّا مَا غَلَبَ عَلَى رِيحِهِ وَطَعْمِهِ وَلَوْنِهِ. صح

2096. Suyu hiçbir şey kirletemez. Ancak kokusuna, tadına ve rengine bir şey galip gelirse o başka.²⁰⁹⁶

٢٠٩٧- إِنَّ الْمَاءَ لَا يُجَنِّبُ. صح

2097. Su, cünüb olmaz.²⁰⁹⁷

Müminler

٢٠٩٨- إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَذَرِكُ بِحُسْنِ الْخُلُقِ دَرَجَةً الْقَائِمِ الصَّائِمِ. ح

2098. Mümin, güzel ahlakıyla gece ibadete kalkan ve gündüz oruç tutan kişinin derecesine yükselir.²⁰⁹⁸

٢٠٩٩- إِنَّ الْمُؤْمِنَ تَخْرُجُ نَفْسُهُ مِنْ بَيْنِ جَنْبَيْهِ وَهُوَ يَحْمَدُ اللَّهَ تَعَالَى. ض

2099. Müminin ruhu, iki yanı arasından Allah'a hamd ede ede çıkar gider.²⁰⁹⁹

٢١٠١- إِنَّ الْمُؤْمِنَ يُضْرَبُ وَجْهُهُ بِالْبَلَاءِ كَمَا يُضْرَبُ وَجْهُ الْبَعِيرِ. ض

2100. Devenin yüzünün damgalandığı gibi, müminin yüzü de belalarla damgalanır.²¹⁰⁰

٢١٠١- إِنَّ الْمُؤْمِنَ يُنْضِي شَيْطَانَهُ كَمَا يُنْضِي أَحَدُكُمْ بَعِيرَهُ فِي السَّفَرِ.

²⁰⁹⁵ Ahmed, III, 86; Dârekutnî, I, 29; Beyhakî, I, 257.

²⁰⁹⁶ Taberânî, VIII, 104; Beyhakî, Marife, II, 82.

²⁰⁹⁷ İbni Ebî Şeybe, I, 38; Hâkim, IV, 56; Beyhakî, I, 189.

²⁰⁹⁸ Ebû Dâvûd, Edeb 7; Ahmed, VI, 90.

²⁰⁹⁹ Ahmed, I, 268; Beyhakî, Şuab, VII, 240.

²¹⁰⁰ Hatîb, XI, 344; İsmâîlî, Mucem, III, 743.

2101. Mümin, birinizin yolculukta devesini yorup zayıflattığı gibi şeytanını öylece yorup zayıflatır.²¹⁰¹

٢١٠٢- إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا أَصَابَهُ السَّقَمُ ثُمَّ أَغْفَاهُ اللَّهُ مِنْهُ كَانَ كَفَّارَةً لِمَا مَضَى مِنْ ذُنُوبِهِ وَمَوْعِظَةً لَهُ فِيمَا يَسْتَقْبِلُ وَإِنَّ الْمُنَافِقَ إِذَا مَرَضَ ثُمَّ أُعْفِيَ كَانَ كَالْبَعِيرِ عَقَلَهُ أَهْلُهُ ثُمَّ أَرْسَلُوهُ فَلَمْ يَذَرِ لِمِ عَقْلُوهُ وَلَمْ يَذَرِ لِمِ أَرْسَلُوهُ. ح

2102. Mümin bir hastalığa yakalanır, sonra da Allah Teala ona o hastalıktan şifa verirse bu durum onun geçmiş günahlarına keffaret ve ileride işleyeceği kusurlar için de bir ikaz olur. Münafık hastalanır, sonra da sıhhatine kavuşursa sahibi tarafından bağlanan sonra da salıverilen, fakat niçin bağlandığını ve niçin salıverildiğini anlamayan deve gibi olur.²¹⁰²

٢١٠٣- إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَا يَنْجُسُ. صَح

2103. Mümin, necis olmaz.²¹⁰³

٢١٠٤- إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَجَاهِدُ بِسَيْفِهِ وَلِسَانِهِ. صَح

2104. Mümin, kılıcıyla ve diliyle cihad eder.²¹⁰⁴

٢١٠٥- إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ يُشَدَّدُ عَلَيْهِمْ لِأَنَّهُ لَا تُصِيبُ الْمُؤْمِنَ لُكْبَةٌ مِنْ شَوْكَةٍ فَمَا فَوْقَهَا وَلَا وَجَعٌ إِلَّا رَفَعَ اللَّهُ لَهُ بِهَا دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْهُ خَطِيئَةٌ. صَح

2105. Müminler şiddetli sıkıntılara tabi tutulurlar. Müminin bir diken batması veya ondan daha büyük bir musibetle karşılaşması durumunda Allah Teala onun derecesini bir derece yükseltir ve bir günahını düşürür.²¹⁰⁵

²¹⁰¹ Ahmed, II, 380.

²¹⁰² Ebû Dâvûd, Cenâiz 1; Müslim, Birr 52.

²¹⁰³ Ahmed, V, 384; Bezzâr, VII, 300; İbni Hibbân, I, 69.

²¹⁰⁴ Ahmed, III, 456, 460, VI, 387.

²¹⁰⁵ Münâvî, II, 378.

Çeşitli Hadisler

٢١٠٦- إِنَّ الْمُتَحَابِّينَ بِاللَّهِ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ. ح

2106. Allah için birbirlerini sevenler, Arşın gölgesinde olacaklardır.²¹⁰⁶

٢١٠٧- إِنَّ الْمُتَشَدِّقِينَ فِي النَّارِ. ض

2107. Ağzılarını eğip bükerek konuşan gevezeler, ateştedirler.²¹⁰⁷

٢١٠٨- إِنَّ الْمَجَالِسَ ثَلَاثَةٌ سَالِمٌ وَغَانِمٌ وَسَاخِبٌ. ح

2108. Meclisler üç çeşittir. Zararsız, karlı ve zararlı.²¹⁰⁸

٢١٠٩- إِنَّ الْمُخْتَلِفَاتِ وَالْمُنْتَرِعَاتِ هُنَّ الْمُنَافِقَاتُ. ح

2109. Kocalarından boşanıp ayrılmak isteyen kadınlar, münafıklırlar.²¹⁰⁹

٢١١٠- إِنَّ الْمَرْءَ كَثِيرٌ بِأَخِيهِ وَابْنٌ عَمِّهِ. ح

2110. Kişi, kardeşi ve amcaoğlu ile çoktur.²¹¹⁰

Kadınlar

٢١١١- إِنَّ الْمَرْأَةَ خُلِقَتْ مِنْ ضِلَعٍ لَنْ تَسْتَقِيمَ لَكَ عَلَى طَرِيقَةٍ فَإِنْ اسْتَمْتَعْتَ بِهَا اسْتَمْتَعْتَ بِهَا وَبِهَا عَوَجٌ وَإِنْ ذَهَبَتْ تَقِيمُهَا كَسَرْتَهَا وَكَسَرُهَا طَلَاقُهَا. صَح

2111. Kadın kaburga kemiğinden yaratılmıştır, hep seni hoşnut edecek şekilde davranamaz. Eğer ondan faydalanmak istersen bu haliyle faydalan. Şayet doğrultayım dersen kırarsın. Kadının kırılması da boşanmasıdır.²¹¹¹

²¹⁰⁶ Taberânî, XX, 79.

²¹⁰⁷ Taberânî, VIII, 166.

²¹⁰⁸ Ahmed, III, 75; Ebû Ya'lâ, II, 325; İbni Adî, III, 113; Heysemî, I, 129.

²¹⁰⁹ Ahmed, II, 414; Taberânî, XVII, 339; Beyhakî, VII, 316; Heysemî, V, 5.

²¹¹⁰ Münâvî, II, 388.

²¹¹¹ Müslim, Radâ 59.

۲۱۱۲- إِنَّ الْمَرْأَةَ خُلِقَتْ مِنْ ضِلْعٍ وَإِنَّكَ إِنْ تَرُدَّ إِقَامَةَ الضِّلْعِ تَكْسِرُهَا فَدَارِهَا
تَعِشْ بِهَا. صح

2112. Kadın kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Kaburga kemiğini düzeltmeye kalkarsan onu kırarsın, onu öylece idare edip onunla birlikte yaşamaya bak!²¹¹²

۲۱۱۳- إِنَّ الْمَرْأَةَ تُقْبَلُ فِي صُورَةِ شَيْطَانٍ وَتُذْبَرُ فِي صُورَةِ شَيْطَانٍ فَإِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ امْرَأَةً أَعْجَبَتْهُ فَلْيَأْتِ أَهْلَهُ فَإِنْ ذَلِكَ يَرُدُّ مَا فِي نَفْسِهِ. صح

2113. Kadın şeytan suretinde gelir, ardını dönüp giderken de şeytan suretinde gider. Biriniz bir kadın görür ondan hoşlanırsa, hemen eşine gelsin. Zira böyle yapması onun nefsinin teskin eder.²¹¹³

۲۱۱۴- إِنَّ الْمَرْأَةَ تُنَكَّحُ عَلَى دِينِهَا وَمَالِهَا وَجَمَالِهَا فَعَلَيْكَ بِذَاتِ الدِّينِ تَرَبَّتْ
يَدَاكَ. صح

2114. Kadınlarla dört hasleti için evlenilir. Malı, asaleti, güzelliği ve dini için. Sen dindar olanını tercih et ki, mesud olasın.²¹¹⁴

Çeşitli Hadisler

۲۱۱۵- إِنَّ الْمَسْأَلَةَ لَا تَحِلُّ إِلَّا لِأَحَدٍ ثَلَاثٍ ذِي دِمٍّ مُوجِعٍ أَوْ غُرْمٍ مُفْطِعٍ أَوْ فَقِيرٍ
مُذَقِّعٍ. ح

2115. Dilencilik üç kişiye, hayati tehlikeye sebep olacak kan bedelini ödeyene, ağır bir borçtan kurtulmaya çalışan ve şiddetli fakirlik çekene helal olur.²¹¹⁵

²¹¹² Ahmed, V, 8; Taberânî, Evsat, VIII, 231; Hâkim, IV, 192; Heysemî, IV, 304.

²¹¹³ Müslim, Nikâh 9,10; Tirmizî, Rad'a 9; Ebû Dâvûd, Nikâh 43; Ahmed, III, 330.

²¹¹⁴ Buhârî, Nikâh 15; Müslim, Radâ 4, 6, 8, 53-54; Fiten 86; Ebû Dâvûd, Nikâh 2; Tirmizî, Nikâh 4; Nesâî, Nikâh10; İbni Mâce, Nikâh 6,38; Dârimî, Nikâh 4.

²¹¹⁵ Ebû Dâvûd, Zekât 26; Tirmizî, Zekât 23; İbni Mâce, Ticâret 25.

٢١١٦- إِنَّ الْمَسْجِدَ لَا يَحِلُّ لِحُجْبٍ وَلَا لِحَائِضٍ. ض

2116. Mescide girmek, cünübe ve hayızlıya helal olmaz.²¹¹⁶

٢١١٧- إِنَّ الْمُسْلِمَ إِذَا عَادَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ لَمْ يَزَلْ فِي مَخْرَقَةِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَرْجِعَ. صَح

2117. Müslüman, din kardeşini ziyarete gittiğinde dönünceye kadar cennet bahçesi içindedir.²¹¹⁷

٢١١٨- إِنَّ الْمَظْلُومِينَ هُمْ الْمُفْلِحُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

2118. Mazlumlar, kıyamet günü kurtuluşa ereceklerdir.²¹¹⁸

٢١١٩- إِنَّ الْمَعْرُوفَ لَا يَصْلُحُ إِلَّا لِذِي دِينٍ أَوْ لِذِي حَسَبٍ أَوْ لِذِي حِلْمٍ. ض

2119. İyilik yapmak ancak dinine bağlı, asaletli ve ağır başlı olan kimselere yakışır.²¹¹⁹

٢١٢٠- إِنَّ الْمَعُونَةَ تَأْتِي مِنَ اللَّهِ لِلْعَبْدِ عَلَى قَدَرِ الْمَوْؤَنَةِ وَإِنْ الصَّبْرُ يَأْتِي مِنَ اللَّهِ عَلَى قَدَرِ الْمَصِيبَةِ. صَح

2120. Kula Allah'ın yardımı, bakmakla yükümlü olduğu kimselerin ihtiyacı kadar gelir. Sabır da musibetin derecesine göre verilir.²¹²⁰

٢١٢١- إِنَّ الْمُقْسِطِينَ عِنْدَ اللَّهِ عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ عَنْ يَمِينِ الرَّحْمَنِ عَزَّ وَجَلَّ وَكَلَّمَا يَدَيْهِ يَمِينِ الَّذِينَ يَغْدِلُونَ فِي حُكْمِهِمْ وَأَهْلِيهِمْ وَمَا وَلُّوا.

2121. Ailesinin ve halkın yönetiminde adaletli davranan yöneticiler, kıyamet gününde Rahman'ın sağında -ki onun her iki eli de sağdır- nurdan yüksek koltuklar üzerinde otururlar.²¹²¹

²¹¹⁶ Münâvî, II, 390.

²¹¹⁷ Müslim, Birr 41; Tirmizî, Cenâiz 2; Ahmed, I, 81, II, 326.

²¹¹⁸ İbni Hacer, İsâbe, IV, 355.

²¹¹⁹ Taberânî, VIII, 149; Heysemî, VIII, 183; İbni Asâkir, X, 4.

²¹²⁰ İbni Adî, IV, 115; Beyhakî, Şuab, VII, 191; Heysemî, IV, 324.

²¹²¹ Müslim, İmâre 18; Nesâî, Âdâbü'l-kudât 1.

۲۱۲۲- إِنَّ الْمُكْتَبِينَ هُمْ الْمُقْلُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا مَنْ أَعْطَاهُ اللَّهُ خَيْرًا فَتَنَحَّ فِيهِ يَمِينَهُ وَشِمَالَهُ وَبَيْنَ يَدَيْهِ وَوَرَاءَهُ وَعَمِلَ فِيهِ خَيْرًا. صح

2122. Dünyada malı çok olanlar, ahirette sevabı az olanlardır. Ancak Allah'ın kendisine ihsan ettiği serveti sağna, soluna, önüne ve arkasına dağıtan ve onunla hayır hasenat işleyen kimseler bunun dışındadır.²¹²²

Melekler

۲۱۲۳- إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أُنْحَثَهَا لِطَالِبِ الْعِلْمِ رِضًا بِمَا يَطْلُبُ. ح

2123. Melekler, yaptıkları işlerden hoşlandıkları için ilim talebesine kanatlarını gererler.²¹²³

۲۱۲۴- إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَصَافِحُ رُكَّابَ الْحَجَّاجِ وَتَعْتِقُ الْمُشَاةَ. ض

2124. Melekler binitli hacılarla musafaha eder, yayalarla da kucaklaşırlar.²¹²⁴

۲۱۲۵- إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَفْرَحُ بِذَهَابِ الشَّتَاءِ رَحْمَةً لِّمَا يَدْخُلُ عَلَى فَقَرَاءِ الْمُسْلِمِينَ مِنَ الشَّدَّةِ. ض

2125. Melekler, sıkıntı çeken fakir müslümanlara acıdıkları için kışın bitmesine sevinirler.²¹²⁵

۲۱۲۶- إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَا تَدْخُلُ بَيْتًا فِيهِ تَمَاثِيلُ أَوْ صُورَةٌ. صح

2126. Melekler, içinde heykel ve canlı resmi bulunan evlere girmezler.²¹²⁶

۲۱۲۷- إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَا تَدْخُلُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلَا صُورَةٌ. صح

²¹²² Buhârî, Rikâk 13; Müslim, Zekât 33.

²¹²³ Tayâlisî, s. 160; Ahmed, IV, 239; Beyhakî, I, 276.

²¹²⁴ Beyhakî, Şuab, III, 474.

²¹²⁵ Taberânî, XI, 100; İbni Adî, VI, 370; Heysemî, I, 237.

²¹²⁶ Ahmed, III, 90; Ebû Ya'îsâ, II, 475; İbni Hibbân, XIII, 160.

2127. Melekler, içinde köpek ve canlı resmi bulunan evlere girmezler.²¹²⁷

٢١٢٨ - إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَا تَخْضُرُ جَنَازَةَ الْكَافِرِ بِخَيْرٍ وَلَا الْمُضْمَخَ بِالزَّعْفَرَانِ وَلَا الْجُنُبَ. ح

2128. Melekler, kafirlerin cenazesine, zaferana boyanmış kişiye, cünüp kimseye hayır dua etmezler.²¹²⁸

٢١٢٩ - إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَا تَزَالُ تُصَلِّي عَلَى أَحَدِكُمْ مَا دَامَتْ مَائِدَتُهُ مَوْضُوعَةً. ض

2129. Melekler, sizden birinizin sofrası kurulu olduğu sürece ona istiğfar ederler.²¹²⁹

٢١٣٠ - إِنَّ الْمَلَائِكَةَ صَلَّتْ عَلَى آدَمَ فَكَبَّرَتْ عَلَيْهِ أَرْبَعًا. ح

2130. Melekler, Adem'e cenaze namazı kıldılar ve ona dört tekbir aldılar.²¹³⁰

Ölüm

٢١٣١ - إِنَّ الْمَوْتَ فَزَعٌ فَإِذَا رَأَيْتُمْ جَنَازَةً فَقُومُوا. ص

2131. Ölüm bir korku halidir, bir cenaze gördüğünüzde ayağa kalkın.²¹³¹

٢١٣٢ - إِنَّ الْمَوْتَى لَيَعْدَبُونَ فِي قُبُورِهِمْ حَتَّىٰ إِنَّ الْبَهَائِمَ لَتَسْمَعُ أَصْوَاتَهُمْ. ح

2132. Ölümlere kabirlerinde azab olunur. Öyle ki, hayvanlar onların seslerini muhakkak işitirler.²¹³²

٢١٣٣ - إِنَّ الْمَيِّتَ لَيُعَذَّبُ بِكَاءِ الْحَيِّ. ص

2133. Ölü, dirinin ağlaması sebebiyle azab görür.²¹³³

²¹²⁷ İbni Ebî Şeybe, V, 198.

²¹²⁸ Ahmed, IV, 320; Bezzâr, IV, 238; Ebû Ya'îlâ, III, 202; Beyhakî, I, 203.

²¹²⁹ Hakîm, I, 156; Beyhakî, Şuab, VII, 99; Taberânî, Evsat, I, 308; Heysemî, V, 24.

²¹³⁰ Hafîb, III, 272.

²¹³¹ Ahmed, III, 319; Beyhakî, IV, 26.

²¹³² Taberânî, X, 200; Münziri, IV, 192; Heysemî, III, 56.

²¹³³ Ahmed, II, 38.

۲۱۳۴- إِنَّ الْمَيِّتَ يَعْرِفُ مَنْ يَحْمِلُهُ وَمَنْ يُغَسِّلُهُ وَمَنْ يُدْلِيهِ فِي قَبْرِهِ. ض

2134. Ölü, kendisini taşıyanı, yıkayanı ve kabre indireni bilir.²¹³⁴

۲۱۳۵- إِنَّ الْمَيِّتَ إِذَا دُفِنَ سَمِعَ خَفَقَ نَعَالِهِمْ إِذَا وَلَّوْا عَنْهُ مُنْصَرِفِينَ. ح

2135. Ölü, gömüldüğünde oradan ayrılıp gidenlerin ayak seslerini işitir.²¹³⁵

İnsanlar

۲۱۳۶- إِنَّ النَّاسَ إِذَا رَأَوْا الظَّالِمَ فَلَمْ يَأْخُذُوا عَلَى يَدَيْهِ أَوْشَكَ أَنْ يَعْمَهُمُ اللَّهُ

بِعِقَابٍ مِنْهُ. صَح

2136. İnsanlar zalimi görüp de zulmüne engel olmazlarsa, Allah Teala onlara yakın bir zamanda hepsini içine alan bir azab gönderir.²¹³⁶

۲۱۳۷- إِنَّ النَّاسَ رَخَلُوا فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجاً وَسَيَخْرُجُونَ مِنْهُ أَفْوَاجاً. ح

2137. İnsanlar Allah'ın dinine gruplar halinde girdiler, yakında ondan gruplar halinde de çıkarlar.²¹³⁷

۲۱۳۸- إِنَّ النَّاسَ لَكُمْ تَبَعٌ وَإِنْ رِجَالاً يَأْتُونَكُمْ مِنْ أَقْطَارِ الْأَرْضِ يَتَفَقَّهُونَ فِي

الدِّينِ فَإِذَا أَتَوْكُمْ فَاسْتَوْصُوا بِهِمْ خَيْرٌ. ض

2138. İnsanlar size tabi olacak, dünyanın dört bir yanından dinlerini öğrenmek için size geleceklerdir. O zaman onlara hayır tavsiye edin.²¹³⁸

۲۱۳۹- إِنَّ النَّاسَ يَجْلِسُونَ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى قَدَرِ رَوَاجِهِمْ إِلَى

الْجُمُعَاتِ الْأَوَّلِ ثُمَّ الثَّانِي ثُمَّ الثَّالِثُ ثُمَّ الرَّابِعُ. ض

²¹³⁴ Ahmed, III, 3; Deylemî, IV, 240; Heysemî, III, 21.

²¹³⁵ Taberânî, XI, 87; Temmâm, II, 162; Hatib, II, 46; Heysemî, III, 54.

²¹³⁶ Ebû Dâvûd, Melâhim 17; Tirmizî, Fiten 8; Tefsîr (5), 17; İbni Mâce, Fiten 20.

²¹³⁷ Ahmed, III, 343; Heysemî, VII, 281.

²¹³⁸ Tirmizî, İlim 4; İbni Mâce, Mukaddime 22.

2139. İnsanlar kıyamet günü Allah Teala'nın yanında cumaya erken gelişlerine göre otururlar. Sırasıyla ilk, sonra ikinci, sonra üçüncü, sonra da dördüncü gelenler otururlar.²¹³⁹

٢١٤٠ - إِنَّ النَّاسَ لَا يَرْفَعُونَ شَيْئاً إِلَّا وَضَعَهُ اللَّهُ تَعَالَى. ض

2140. İnsanların yücelttiği bir şeyi, Allah Teala bir gün mutlaka alçaltır.²¹⁴⁰

٢١٤١ - إِنَّ النَّاسَ لَمْ يُعْطُوا شَيْئاً خَيْراً مِنْ خُلُقِ حَسَنٍ. ض

2141. İnsanlara güzel ahlaktan daha değerli bir şey verilmemiştir.²¹⁴¹

Çeşitli Hadisler

٢١٤٢ - إِنَّ النَّبِيَّ لَا يَمُوتُ حَتَّى يَوْمَهُ بَعْضُ أُمَّتِهِ. ح

2142. Bir peygamber, ümmetinden birini yerine geçirmedikçe ölmez.²¹⁴²

٢١٤٣ - إِنَّ النَّذْرَ لَا يَقْرَبُ مِنْ ابْنِ آدَمَ شَيْئاً لَمْ يَكُنِ اللَّهُ قَدْرَهُ لَهُ وَلَكِنَّ النَّذْرَ يُوَافِقُ الْقَدَرَ فَيُخْرِجُ ذَلِكَ مِنَ الْبَخِيلِ مَا لَمْ يَكُنِ الْبَخِيلُ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَ. ح

2143. Adak, Ademoğluna Allah'ın takdir etmediği bir şeyi yaklaştırır. Fakat adak, bazan kadere uygun düşer de o sayede cimrinin elinden çıkarmak istemediği bir malı çıkarmasına sebep olur.²¹⁴³

٢١٤٤ - إِنَّ النَّذْرَ لَا يَقْدَمُ شَيْئاً وَلَا يُؤَخَّرُهُ وَإِنَّمَا يُسْتَخْرِجُ بِهِ مِنَ الْبَخِيلِ. صَح

2144. Adak, bir şeyi ne öne alır, ne de geriye bırakır. Ancak onunla cimriden mal çıkarılır.²¹⁴⁴

²¹³⁹ Taberânî, X, 78; Beyhakî, Şuab, III, 99; Ukaylî, IV, 204.

²¹⁴⁰ Münâvî, II, 401.

²¹⁴¹ Taberânî, I, 179; Ziyâ, IV, 168.

²¹⁴² Ahmed, I, 13; Heysemî, IV, 207.

²¹⁴³ Buhârî, Kader 6, Eymân 26; Müslim, Eymân 7; Ebû Dâvûd, Eymân 26; Tirmizî, Nüzûr 10; Nesâî, Eymân 25.

²¹⁴⁴ Buhârî, Kader 6, Eymân 26; Müslim, Nezr 3; Ebû Dâvûd, Eymân 26; Nesâî, Eymân 24.

۲۱۴۵- إِنْ النُّهْبَةُ لَا تَحِلُّ. ح

2145. Yağmalama, helal değildir.²¹⁴⁵

۲۱۴۶- إِنْ النُّهْبَةُ لَيْسَتْ بِأَحَلَّ مِنَ الْمَيْتَةِ. صَح

2146. Yağmalanan mal, leşden daha helal değildir.²¹⁴⁶

۲۱۴۷- إِنْ الْهَجْرَةُ لَا تَنْقُطِعُ مَا دَامَ الْجِهَادُ. صَح

2147. Hicret, cihad devam ettiği sürece kesilmez.²¹⁴⁷

۲۱۴۸- إِنْ الْهَدْيِ الصَّالِحِ وَالسَّمْتِ الصَّالِحِ وَالْاِقْتِصَادِ جُزْءٌ مِنْ خَمْسَةِ وَعِشْرِينَ جُزْءًا مِنَ التَّبَوُّةِ. ض

2148. Güzel gidiş, güzel görünüm ve tutumlu olmak, peygamberliğin yirmi beş cüzünden bir cüzdür.²¹⁴⁸

۲۱۴۹- إِنْ الْوَدَّ يُورَثُ وَالْعَدَاوَةُ تُورَثُ. ض

2149. Sevgi de düşmanlık da babadan oğula geçer.²¹⁴⁹

۲۱۵۰- إِنْ الْوَلَدُ مَبْخَلَةٌ مَجْبَنَةٌ. صَح

2150. Çocuk, cimrilik ve korkaklık sebebidir.²¹⁵⁰

۲۱۵۱- إِنْ الْوَلَدُ مَبْخَلَةٌ مَجْبَنَةٌ مَخْرَنَةٌ. صَح

2151. Çocuk cimrilik, korkaklı, cehalet ve üzüntü sebebidir.²¹⁵¹

۲۱۵۲- إِنْ الْيَدَيْنِ يَسْجُدَانِ كَمَا يَسْجُدُ الْوَجْهَ فَإِذَا وَضَعَ أَحَدُكُم وَجْهَهُ فَلْيَضَعْ يَدَيْهِ وَإِذَا رَفَعَهُ فَلْيَرْفَعْهُمَا. صَح

²¹⁴⁵ İbni Hibbân, XI, 572; Hâkim, II, 146.

²¹⁴⁶ Ebû Dâvûd, Cihâd 138.

²¹⁴⁷ Ahmed, IV, 62; Heysemî, V, 251.

²¹⁴⁸ Ebû Dâvûd, Edeb 2; Tirmizî, Birr 66; Ahmed, I, 296.

²¹⁴⁹ Taberânî, XVII, 190; Hâkim, IV, 194.

²¹⁵⁰ Ahmed, IV, 172; Taberânî, III, 32; Heysemî, X, 54.

²¹⁵¹ Hâkim, III, 335; Heysemî, VIII, 155.

2152. Yüzün secde ettiği gibi eller de secde ederler. Biriniz yüzünü yere koyduğunda ellerini de koysun, yüzünü kaldırıncı ellerini de kaldırsın.²¹⁵²

٢١٥٣ - إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى لَا يَصْبِغُونَ فَخَالِفُوهُمْ. صح

2153. Yahudi ve hristiyanlar saçlarını boyamazlar, siz onlara muhalefet edin.²¹⁵³

٢١٥٤ - إِنَّ آدَمَ قَبْلَ أَنْ يُصِيبَ الذَّنْبَ كَانَ أَجَلُهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَأَمَلُهُ خَلْفَهُ فَلَمَّا أَصَابَ الذَّنْبَ جَعَلَ اللَّهُ تَعَالَى أَمَلَهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَأَجَلَهُ خَلْفَهُ فَلَا يَزَالُ يَأْمُلُ حَتَّى يَمُوتَ. ض

2154. Adem, günah işlemeyden önce eceli iki gözü arasında, emeli arkasında idi. Günah işledikten sonra Allah emelini iki gözü arasına, ecelini de arkasına koydu. Artık o, ölünceye kadar emel sahibi olmaya devam etti.²¹⁵⁴

٢١٥٥ - إِنَّ آدَمَ خُلِقَ مِنْ ثَلَاثِ تُرَابَاتٍ سَوْدَاءَ وَبَيْضَاءَ وَحُمْرَاءَ. ض

2155. Adem siyahı, beyaz ve kırmızı üç topraktan yaratıldı.²¹⁵⁵

٢١٥٦ - إِنَّ أَبْخَلَ النَّاسِ مَنْ ذُكِرَتْ عِنْدَهُ فَلَمْ يَصِلْ عَلَيْهِ. ض

2156. İnsanların en cimrisi, yanında benim adım anılıp da bana salavat getirmeyendir.²¹⁵⁶

٢١٥٧ - إِنَّ أَبْخَلَ النَّاسِ مَنْ بَخِلَ بِالسَّلَامِ وَأَعْجَزَ النَّاسِ مَنْ عَجَزَ عَنِ الدُّعَاءِ. ض

2157. İnsanların en cimrisi, selam vermede cimri davranan, insanların en acizi de dua etmekte acizlik gösterendir.²¹⁵⁷

٢١٥٨ - إِنَّ أَبْرَّ الْبَرِّ أَنْ يَصِلَ الرَّجُلُ أَهْلَ وَدَّ أَبِيهِ بَعْدَ أَنْ يُؤَلِّيَ الْآبُ. صح

²¹⁵² Ahmed, II, 6; Hâkim, I, 349; Beyhakî, II, 101.

²¹⁵³ Ahmed, II, 240; Taberânî, Evsat, VIII, 196; Beyhakî, VII, 309.

²¹⁵⁴ İbni Asâkir, VII, 442.

²¹⁵⁵ İbni Sad, I, 1, 11; Münâvî, II, 404.

²¹⁵⁶ Münâvî, II, 404.

²¹⁵⁷ Taberânî, Evsat, V, 371; Beyhakî, Şuab, VI, 429; Heysemî, VIII, 31.

2158. İyiliklerin en değerlisi, insanın babası öldükten sonra baba dostunun ailesini kollayıp gözetmesidir.²¹⁵⁸

٢١٥٩- إِنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ بَيْتَ اللَّهِ وَأَمْنَهُ وَإِنِّي حَرَّمْتُ الْمَدِينَةَ مَا بَيْنَ لَا بَتَّيْهَا لَا يُقْلَعُ عِضَاهُ وَلَا يُصَادُ صَيْدُهَا. صح

2159. İbrahim, Beytullah'ı haram ve emin bir belde kıldı. Ben de Medine'nin iki kara taşlık arasını haram kıldım. Artık onun dikenini koparılmaz, avı da avlanılmaz.²¹⁵⁹

٢١٦٠- إِنَّ إِبْرَاهِيمَ ابْنِي وَابْنَهُ مَاتَ فِي النَّدْيِ وَإِنَّ لَهُ ظَهْرَيْنِ يُكْمَلَانِ رِضَاعَهُ فِي الْجَنَّةِ. صح

2160. Benim oğlum İbrahim süt emme yaşında öldü. Onun emmesini tamamlayacak cennette iki süt annesi olacaktır.²¹⁶⁰

٢١٦١- إِنَّ أَبْغَضَ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى الْعَالِمُ يَزُورُ الْعَمَالَ. ض

2161. Allah'ın en çok buğzettiği kimse, devlet memurlarını ziyaret eden alimdir.²¹⁶¹

٢١٦٢- إِنَّ أَبْغَضَ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ الْعَفْرِتُ النَّفْرِتِ الَّذِي لَمْ يَزُرْ فِي مَالٍ وَلَا وَلَدٍ. ض

2162. Kulların Allah'a en sevimsiz olanı, gücü kuvveti yerinde, malı mülkü ve çocukluğu da eksilmeyen şerli kimsedir.²¹⁶²

٢١٦٣- إِنَّ إِبْلِيسَ يَضَعُ عَرْشَهُ عَلَى الْمَاءِ ثُمَّ يَبْعَثُ سَرَايَاهُ فَأَذْنَاهُمْ مِنْهُ مَنْزِلَةٌ أَغْظَمُهُمْ فِتْنَةً يَجِيءُ أَحَدَهُمْ فَيَقُولُ فَعَلْتُ كَذَا وَكَذَا فَيَقُولُ مَا صَنَعْتَ شَيْنًا وَيَجِيءُ أَحَدَهُمْ فَيَقُولُ مَا تَرَكْتُهُ فَرَقْتُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَهْلِهِ فَيَذْنِيهِ مِنْهُ وَيَقُولُ نَعَمْ أَنْتَ. صح

2163. İblis tahtını su üzerine kurar, sonra da askerlerini bölük bölük gönderir. Askerlerinin derece ve makamca kendisine en yakını, fitnesi

²¹⁵⁸ Müslim, Birr 11-13; Ebû Dâvûd, Edeb 120; Tirmizî, Birr 5.

²¹⁵⁹ Abd b. Humeyd, s. 325; Tahâvî, IV, 192.

²¹⁶⁰ Ahmed, III, 112; Beyhakî, Şuab, VII, 465.

²¹⁶¹ Deylemî, I, 215.

²¹⁶² Müttekî, nr. 6578.

en büyük olanıdır. Askerlerinden biri gelir ve "Şöyle şöyle işler yaptım" der. İblis ona "Sen hiç bir şey yapmamışsın" diye cevap verir. Sonra onlardan bir diğeri gelir ve "Filan kimsenin hanımıyla arasını açınca ya kadar yakasını bırakmadım" der. Bunun üzerine İblis, o askerini kendisine yaklaştıtır ve "Sen ne kadar iyisin" diyerek kendisini takdir eder.²¹⁶³

٢١٦٤- إِنْ إِبْلِيسَ يَبْعَثُ أَشَدَّ أَصْحَابِهِ وَأَقْوَى أَصْحَابِهِ إِلَيَّ مَنْ يَصْنَعُ الْمَعْرُوفَ

فِي مَالِهِ. ض

2164. İblis, en güçlü ve en kuvvetli adamlarını malını hayır yolunda sarfedenlere gönderir.²¹⁶⁴

٢١٦٥- إِنْ ابْنِ آدَمَ لَحَرِيصٌ عَلَى مَا مُنِعَ. ض

2165. İnsanoğlu, yasaklanan şeylere karşı aç gözlüdür.²¹⁶⁵

٢١٦٦- إِنْ ابْنِ آدَمَ إِنْ أَصَابَهُ حَرٌّ قَالَ حَسٌّ وَإِنْ أَصَابَهُ بَرْدٌ قَالَ حَسٌّ. ض

2166. Ademoğlu sıcak görse sıcak der, soğuk görse soğuk der sızlanır.²¹⁶⁶

٢١٦٧- إِنْ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ وَلَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُصْلِحَ بِهِ بَيْنَ فِتْنَتَيْنِ عَظِيمَتَيْنِ مِنَ

الْمُسْلِمِينَ. ص

2167. Şu benim oğlum Hasan, efendidir. Allah'ın onun aracılığıyla müslümanlardan iki büyük grubun arasını bulacağını ümid ederim.²¹⁶⁷

٢١٦٨- إِنْ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ تَحْتَ ظِلَالِ الشُّؤْفِ. ص

2168. Cennetin kapıları, kılıçların gölgesi altındadır.²¹⁶⁸

²¹⁶³ Müslim, Münâfıkın 67; Ahmed, III, 97, 127.

²¹⁶⁴ Taberânî, XI, 214; Heysemî, X, 245.

²¹⁶⁵ Deylemî, I, 231; Aclûnî, I, 256.

²¹⁶⁶ Ahmed, VI, 410; Taberânî, XXIV, 231; Heysemî, X, 361.

²¹⁶⁷ Buhârî, Sulh 9, Fiten 20, Fedâilü ashab 22, Menâkıb 25; Ebû Dâvûd, Sünnet 12; Tirmizî, Menâkıb 25; Nesâî, Cuma 27.

²¹⁶⁸ Ahmed, IV, 396; İbni Hibbân, X, 477.

۲۱۶۹- إِنْ أَبْوَابَ السَّمَاءِ تَفْتَحُ عِنْدَ زَوَالِ الشَّمْسِ فَلَا تُرْتَجُ حَتَّى يُصَلَّى الظُّهْرُ
فَأَحَبُّ أَنْ يَصْعَدَ لِي فِيهَا خَيْرٌ. صَح

2169. Göğün kapıları, öğle namazının vakti girdiğinde açılır. Öğle namazı vakti bitinceye kadar kapanmaz. Ben o kapılardan kendim için hayırların yükselmesini severim.²¹⁶⁹

۲۱۷۰- إِنْ أَتَقَاكُمْ وَأَعْلَمَكُمْ بِاللَّهِ أَنَا. صَح

2170. Sizin Allah'dan en çok korkan ve onu en iyi bileniniz benim.²¹⁷⁰

En Sevimliler

۲۱۷۱- إِنْ أَحَبَّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْصَحُهُمْ لِعِبَادِهِ.

2171. Allah'ın en çok sevdiği kul, diğer kulların hayır ve iyiliğini en çok isteyendir.²¹⁷¹

۲۱۷۲- إِنْ أَحَبَّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ مَنْ حُبَّ إِلَيْهِ الْمَعْرُوفُ وَحُبَّ إِلَيْهِ فِعَالُهُ. ض

2172. Allah'ın kulları içerisinde ona en sevimli olan kişi, iyiliklerin ve iyilik işlemenin kendisine sevdirdiği kişidir.²¹⁷²

۲۱۷۳- إِنْ أَحَبَّ مَا يَقُولُ الْعَبْدُ إِذَا اسْتَيْقَظَ مِنْ نَوْمِهِ سُبْحَانَ الَّذِي يُخَيِّ الْمَوْتَى
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

2173. Kulun uykudan uyandığında söyleyeceği en sevimli söz şudur:
"Ölüleri dirilten Allah, bütün kusurlardan uzaktır. Onun herşeye gücü yeter."²¹⁷³

۲۱۷۴- إِنْ أَحَبَّ النَّاسُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَذْنَاهُمْ مِنْهُ مَجْلِسًا إِمَامًا عَادِلًا
وَابْغَضَ النَّاسُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى وَأَبْغَضَهُمْ مِنْهُ إِمَامًا جَائِرًا. ح

²¹⁶⁹ Tirmizi Vitir 16; Ahmed, V, 417, 420.

²¹⁷⁰ Müttekî, nr. 31991.

²¹⁷¹ Münâvî, II, 411.

²¹⁷² İbni Ebî'd-Dünya, Kazâ'u'l-havâic, s. 22.

²¹⁷³ Hatib, XI, 279.

2174. Kıyamet günü insanlar içinde Allah'a en sevimli ve ona en yakın olan kişi, adil idarecidir. İnsanlar içinde Allah'ın en çok buğzettiği ve ondan en uzak olan kişi de zalim idarecidir.²¹⁷⁴

٢١٧٥- إِنَّ أَحَبَّ أَسْمَائِكُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ. صح

2175. İsimlerinizin Allah'a en sevimli olanları, Abdullah ve Abdurrahman'dır.²¹⁷⁵

Çeşitli Hadisler

٢١٧٦- إِنَّ أَخْذَا جَبَلٍ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ. صح

2176. Uhud dağı bizi sever, biz de onu severiz.²¹⁷⁶

٢١٧٧- إِنَّ أَخْذَا جَبَلٍ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ وَهُوَ عَلَى تُرْعَةٍ مِنْ تُرْعِ الْجَنَّةِ وَعَيْرٌ عَلَى تُرْعَةٍ مِنْ تُرْعِ النَّارِ. ض

2177. Uhud dağı bizi sever, biz de onu severiz. O, cennet kapılarından bir kapı üzerinde, Ayr dağı da cehennem kapılarından bir kapı üzerindedir.²¹⁷⁷

٢١٧٨- إِنَّ أَخْذَاكُمْ إِذَا كَانَ فِي صَلَاتِهِ فَإِنَّهُ يُنَاجِي رَبَّهُ فَلَا يَبْرُقَنَّ بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَا عَنْ يَمِينِهِ وَلَكِنْ عَنْ يَسَارِهِ وَتَحْتَ قَدَمِهِ. صح

2178. Biriniz namazında rabbine münacat eder. O sırada önüne ve sağına tükürmesin. Tükürecekse soluna veya ayağının altına tükürsün.²¹⁷⁸

٢١٧٩- إِنَّ أَخْذَاكُمْ يُجْمَعُ خَلْقُهُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا نُطْقَةً ثُمَّ يَكُونُ عَاقَّةً مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ يَكُونُ مُضْغَةً مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ يَنْبَعُثُ اللَّهُ إِلَيْهِ مَلَكًا وَيُؤَمِّرُ بَارِزِعَ كَلِمَاتٍ وَيَقَالُ

²¹⁷⁴ Tirmizî, Ahkâm 40.

²¹⁷⁵ Hâkim, IV, 394; Beyhakî, IX, 306.

²¹⁷⁶ Müslim, Hac 504; İbni Adî, IV, 1539; Müttekî, nr. 34990.

²¹⁷⁷ Ebû Nuaym, Târihu İsfahân, II, 96; Zebîdî, İthâf, IV, 423;

²¹⁷⁸ Tayâlisî, s. 266.

لَهُ أَكْتُبَ عَمَلَهُ وَرِزْقَهُ وَأَجَلَهُ وَشَقِيَّ أَوْ سَعِيدَ ثُمَّ يَنْفُخُ فِيهِ الرُّوحَ فَإِنَّ الرَّجُلَ مِنْكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ حَتَّى لَا يَكُونَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ فَيَدْخُلُ النَّارَ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ حَتَّى مَا يَكُونَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُ الْجَنَّةَ. صَح

2179. Sizden birinizin yaratılışının başlangıcı, annesinin karnında kırk günde derlenip toplanır. Sonra ikinci kırk günlük süre içinde pıhtı haline döner. Sonra da bir o kadar zaman içinde bir parça et olur. Daha sonra Allah ona bir melek gönderir. Bu melek dört şeyle; anne rahmindeki canlının rızkını, ecelini, amelini, iyi biri mi, yoksa kötü biri mi olacağını yazmakla emrolunur. Sonra ona ruh üflenir. Sizden biri, cennetliklerin yaptığı işleri yapar ve kendisi ile cennet arasında sadece bir arşın mesafe kalır. Sonra anne karnında yazılan yazının hükmü öne geçer de cehennemliklerin yaptığı işleri yapar ve cehenneme girer. Yine sizden biri cehennemliklerin yaptığı işleri yapar ve kendisi ile cehennem arasında bir arşın mesafe kalır; sonra anne karnında yazılan yazının hükmü öne geçer ve o kişi cennetliklerin yaptığı işleri yapmaya devam eder de neticede cennete girer.²¹⁷⁹

٢١٨٠- إِنْ أَحَدَكُمْ إِذَا قَامَ يُصَلِّيَ إِنَّمَا يُنَاجِي رَبَّهُ فَلْيَنْظُرْ كَيْفَ يُنَاجِيهِ. صَح

2180. Biriniz kalkıp namaza durduğunda rabbiyle konuşur, o halde onunla nasıl konuştuğuna iyi baksın!²¹⁸⁰

٢١٨١- إِنْ أَحَدَكُمْ مَرَأَةً أَخِيهِ فَإِذَا رَأَى بِهِ أَدَى فَلْيَمِطْهُ عَنْهُ.

2181. Mümin, kardeşinin aynasıdır. Kardeşinde hoşla gitmeyen birşey gördüğünde onu gidersin.²¹⁸¹

٢١٨٢- إِنْ أَحْسَابَ أَهْلِ الدُّنْيَا الَّذِينَ يَذْهَبُونَ إِلَيْهِ هَذَا الْمَالُ. صَح

²¹⁷⁹ Buhârî, Bed'ü'l-halk 6, Enbiyâ 1, Kader 1; Müslim, Kader 1; Ebû Dâvûd, Sünnet 16; Tirmizî, Kader 4; İbni Mâce, Mukaddime 10.

²¹⁸⁰ Beyhakî, II 292; Müttekî, nr. 19943, 20103.

²¹⁸¹ Ebû Dâvûd, Edeb 49; Tirmizî, Birr 18.

2182. Dünya ehlinin değer verdikleri en önemli şey, maldır.²¹⁸²

٢١٨٣ - إِنَّ أَحْسَنَ الْحَسَنِ الْخُلُقُ الْحَسَنُ. ض

2183. En güzel güzellik, güzel ahlaktır.²¹⁸³

٢١٨٤ - إِنَّ أَحْسَنَ مَا غَيَّرْتُمْ بِهِ هَذَا الشَّيْبَ الْحِنَاءُ وَالْكَتَمُ. صَح

2184. Beyaz saçları değiştirdiğiniz en güzel boya, kına ve ketem denilen çivit otudur.²¹⁸⁴

٢١٨٥ - إِنَّ أَحْسَنَ مَا زُرْتُمْ بِهِ اللَّهُ فِي قُبُورِكُمْ وَمَسَاجِدِكُمْ الْبَيَاضُ. ض

2185. Kabirlerinizde ve mescidlerinizde Allah'ı ziyaret ederken giydiğiniz en güzel elbise, beyaz elbisedir.²¹⁸⁵

٢١٨٦ - إِنَّ أَحْسَنَ النَّاسِ قِرَاءَةً مَنْ إِذَا قَرَأَ الْقُرْآنَ يَتَحَرَّزُ فِيهِ. ض

2186. Kur'an okuyanların en güzel okuyanı, Kur'an okurken hüzünlendi.²¹⁸⁶

٢١٨٧ - إِنَّ أَحَقَّ مَا أَخَذْتُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا كِتَابُ اللَّهِ. صَح

2187. Ücret aldığınız şeylerin en hayırlısı, Allah'ın kitabıdır.²¹⁸⁷

٢١٨٨ - إِنَّ أَحَقَّ الشُّرُوطِ أَنْ تُؤْفُوا بِهِ مَا اسْتَخْلَلْتُمْ بِهِ الْفُرُوجَ. صَح

2188. Yerine getirmeniz gereken şartların en önemlisi, namusları helal edindiğiniz mehir ve nafakalardır.²¹⁸⁸

٢١٨٩ - إِنَّ أَخَا صُدَاءِ هُوَ أَذْنٌ وَمَنْ أَذْنٌ فَهُوَ مُقِيمٌ. صَح

2189. Ezan okuyan Suda'nın kardeşidir, ezanı okuyan ikameti de yapar.²¹⁸⁹

²¹⁸² Ahmed, V, 353; Dârekutnî, III, 304; Hâkim, II, 177; Beyhakî, VII, 135.

²¹⁸³ İbni Asâkir, XIII, 116; Kudâî, II, 108.

²¹⁸⁴ Ahmed, V, 147; Taberânî, II, 153; Beyhakî, Şuab, V, 212.

²¹⁸⁵ Busirî, IV, 84.

²¹⁸⁶ Taberânî, XI, 7; Heysemî, VII, 170.

²¹⁸⁷ İbni Hibbân, XI, 546; Dârekutnî, III, 65; Beyhakî, I, 430.

²¹⁸⁸ Ahmed, IV, 150; İbni Hibbân, IX, 402; Taberânî, XVII, 274.

²¹⁸⁹ Abdürrezzâk, I, 475; Ahmed, IV, 169; Taberânî, V, 262; Beyhakî, I, 399.

۲۱۹۰- إِنْ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي الْأَئِمَّةُ الْمُضِلُّونَ. ض

2190. Ümmetim hakkında en çok korktuğum şey, yoldan çıkarıcı önderlerdir.²¹⁹⁰

۲۱۹۱- إِنْ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي كُلِّ مُنَافِقٍ عَلِيمِ اللِّسَانِ. صَح

2191. Ümmetim hakkında en çok korktuğum şey, bilgiç dilli müna-fıklardır.²¹⁹¹

۲۱۹۲- إِنْ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي عَمَلُ قَوْمِ لُوطٍ. ض

2192. Ümmetim hakkında en çok korktuğum şey, Lut kavminin işi olan livatadır.²¹⁹²

۲۱۹۳- إِنْ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي الْإِشْرَاقُ بِاللَّهِ أَمَا إِنِّي لَسْتُ أَقُولُ يَعْبُدُونَ شَمْسًا وَلَا قَمَرًا وَلَا وَثَنًا وَلَكِنْ أَغْمَالًا لِغَيْرِ اللَّهِ وَشَهْوَةً خَفِيَّةً. ض

2193. Ümmetim hakkında en çok korktuğum, Allah'a şirk koşmak-tır. Ben onların güneşe, aya ve puta tapacaklarını söylemiyorum. Fakat onların Allah rızası dışında yaptıkları amellerini ve gizli arzularını kastediyorum.²¹⁹³

۲۱۹۴- إِنْ أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنَزَلَةً لِمَنْ يَنْظُرُ إِلَى جَنَانِهِ وَأَزْوَاجِهِ وَنَعْمِهِ أَوْ خَدَمِهِ وَسُرِّهِ مَسِيرَةَ أَلْفِ سَنَةٍ وَأَكْرَمُهُمْ عَلَى اللَّهِ مَنْ يَنْظُرُ إِلَى وَجْهِهِ الْكَرِيمِ غَدَوَةً وَعَشِيَّةً. ض

2194. Cennette en aşağı derecede olanın temaşa ettiği mülkünün mesafesi bin senelik yoldur. Mülkünde yer alan şeyler bahçeleri, hanım-ları, sürüleri, hizmetçi ve tahtlarıdır. Allah katında en değerli olan ise, sabah akşam rabbinin cemalini seyreder.²¹⁹⁴

²¹⁹⁰ Tirmizî, Hudûd 24, Fiten 59, Zühhd, 21; İbni Mâce, Hudûd 12, Zühhd 21; Ahmed, I, 22,44, III, 7,30.

²¹⁹¹ Taberânî, XVIII, 237; Beyhakî, Şuab, II, 283; Münziri, I, 75.

²¹⁹² Ahmed, III, 382; Ebû Ya'lâ, IV, 97; Hâkim, IV, 397.

²¹⁹³ İbni Mâce, Zühhd 21.

²¹⁹⁴ Buhârî, Rikâk 51; Müslim, İmân 308, 311, 314; Tirmizî, Cennet 17, 23; Tefstr (32), 75; İbni Mâce, Zühhd 39; Ahmed, II, 13, 64, III, 27.

٢١٩٥- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ مَنْزِلًا لَرَجُلٍ لَهُ دَارٌ مِنْ لَوْلَاةٍ وَاحِدَةٍ مِنْهَا غُرْفُهَا وَأَبْوَابُهَا. ض

2195. Cennetliklerden en aşağı makamda olan bir adamın odaları ve kapıları tek inciden olan bir evi vardır.²¹⁹⁵

٢١٩٦- إِنْ أَرْحَمَ مَا يَكُونُ اللَّهُ بِالْعَبْدِ إِذَا وَضَعَ فِي حُفْرَتِهِ. ض

2196. Allah'ın kula en merhametli olduğu an, kulun kabrine konulduğu andır.²¹⁹⁶

٢١٩٧- إِنَّ أَرْوَاحَ الشَّهَدَاءِ فِي طَيْرٍ خَضِرٍ تَغْلُقُ مِنْ ثَمَارِ الْجَنَّةِ.

2197. Şehidlerin ruhları, cennet meyveleri yiyen yeşil bir kuş içindedir.²¹⁹⁷

٢١٩٨- إِنَّ أَرْوَاحَ الْمُؤْمِنِينَ فِي السَّمَاءِ السَّابِعَةِ يَنْظُرُونَ إِلَى مَنَازِلِهِمْ فِي الْجَنَّةِ.

2198. Müminlerin ruhları yedinci kat göktedir, oradan cennetteki makamlarına bakarlar.²¹⁹⁸

٢١٩٩- إِنَّ أَرْوَاحَ أَهْلِ الْجَنَّةِ لَيُغْنَيْنِ أَرْوَاحَهُنَّ بِأَحْسَنِ أَصْوَاتٍ مَا سَمِعَهَا أَحَدٌ قَطُّ.

2199. Cennet ehlinin hanımları, hiç kimsenin duymadığı güzel nağmelerle kocaları için şarkı söylerler.²¹⁹⁹

٢٢٠٠- إِنْ أَشَدَّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْمُصَوَّرُونَ. صَح

2200. Kıyamet günü en şiddetli azaba uğrayacak insanlar, canlı resmi yapanlardır.²²⁰⁰

٢٢٠١- إِنْ أَشَدَّ النَّاسِ نَدَامَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ بَاعَ آخِرَتَهُ بِدُنْيَا غَيْرِهِ. صَح

²¹⁹⁵ Hennâd, I, 104.

²¹⁹⁶ Deylemî, I, 215.

²¹⁹⁷ Münâvî, II, 422.

²¹⁹⁸ Deylemî, I, 237.

²¹⁹⁹ Taberânî, Evsat, V, 149; Heysemî, X, 419.

²²⁰⁰ Ahmed, I, 375; Bezzâr, V, 337; Ebû Ya'lâ, IX, 43.

2201. Kıyamet günü insanlardan en çok pişmanlık duyacak olan, ahiretini başkasının dünyası için satan kimsedir.²²⁰¹

٢٢٠٢ - إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ تَصَدِيقاً لِلنَّاسِ أَصْدَقُهُمْ حَدِيثاً وَإِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ تَكْذِيباً أَكْذَبُهُمْ حَدِيثاً. ض

2202. İnsanların en çok güvenileni, en çok doğru söyleyeni, en çok güvenilmeyeni de en çok yalan söyleyenleridir.²²⁰²

٢٢٠٣ - إِنَّ أَطْيَبَ طَعَامِكُمْ مَا مَسَّنَتْهُ النَّارُ. صَح

2203. En güzel yemekleriniz, ateşte pişenlerdir.²²⁰³

٢٢٠٤ - إِنَّ أَطْيَبَ الْكَسْبِ كَسْبُ التَّجَارِ الَّذِينَ إِذَا حَدَّثُوا لَمْ يَكْذِبُوا وَإِذَا ائْتُمِنُوا لَمْ يَخُونُوا وَإِذَا وَعَدُوا لَمْ يُخْلِفُوا وَإِذَا اشْتَرَوْا لَمْ يَدْمُوا وَإِذَا بَاعُوا لَمْ يُطْرُوا وَإِذَا كَانَ عَلَيْهِمْ لَمْ يَنْطَلُوا وَإِذَا كَانَ لَهُمْ لَمْ يُعْسَرُوا. ض

2204. Kazançların en helali, konuştuğunda yalan konuşmayan, birşey emanet edildiğinde hıyanet etmeyen, söz verdiğinde sözünden dönmeyen, satın aldığı malı kötülemeyen, birşey sattığında aşırı övmeyen, borç aldığı anda geciktirmeyen, alacağı olduğunda zorluk çıkarmayan tüccarın kazancıdır.²²⁰⁴

٢٢٠٥ - إِنَّ أَطْيَبَ مَا أَكَلْتُمْ مِنْ كَسْبِكُمْ وَإِنْ أَوْلَا دَكْمٍ مِنْ كَسْبِكُمْ. صَح

2205. Yediğiniz şeylerin en helali kendi kazancınızdır, çocuklarınız da kendi kazancınızdandır.²²⁰⁵

٢٢٠٦ - إِنَّ أَغْظَمَ الدُّنُوبِ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ يَلْقَاهُ بِهَا عَبْدٌ بَعْدَ الْكِبَائِرِ الَّتِي نَهَى اللَّهُ عَنْهَا أَنْ يَمُوتَ الرَّجُلُ وَعَلَيْهِ دَيْنٌ لَا يَدْعُ لَهُ قَضَاءً. ح

2201 Müttekî, nr. 14963; Münâvî, II, 424.

2202 Müttekî, nr. 6854.

2203 Taberânî, III, 86; Heysemî, I, 252.

2204 İbni Adî, II, 102; Beyhakî, Şuab, IV, 221; Deylemî, I, 217.

2205 Abdürrezzâk, IX, 133; Ahmed, VI, 31; Beyhakî, VII, 480.

2206. Allah'ın yasakladığı büyük günahlardan sonra kulun Allah'ın huzuruna onunla varacağı en büyük günah, kişinin borcunu ödemek için mal bırakmadan ölmesidir.²²⁰⁶

٢٢٠٧ - إِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ خَطَايَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَكْثَرُهُمْ خَوْضًا فِي الْبَاطِلِ. ح

2207. Kıyamet günü, hata bakımından en büyük olanlar, boş lafa dalanlarıdır.²²⁰⁷

٢٢٠٨ - إِنَّ أَكْثَرَ أَعْمَالِ الْعِبَادِ تُغْرَضُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ.

2208. Kulların amelleri, pazartesi ve perşembe günleri Allah'a arz olunur.²²⁰⁸

٢٢٠٩ - إِنَّ أَكْثَرَ أَعْمَالِ بَنِي آدَمَ تُغْرَضُ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَشِيَّةَ كُلِّ خَمِيسٍ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ فَلَا يَقْبَلُ عَمَلٌ قَاطِعٌ رَحِمَ. ح

2209. İnsanoğlunun amelleri her perşembe akşamına rastlayan cuma gecesi Allah Teala'ya arz olunur. Akriba ziyaretini kesenlerin amelleri ise kabul olunmaz.²²⁰⁹

٢٢١٠ - إِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ عِنْدِي الْمُؤْمِنُ خَفِيفُ الْحَادِ ذُو حَظٍّ مِنَ الصَّلَاةِ أَحْسَنَ عِبَادَةَ رَبِّهِ وَأَطَاعَهُ فِي السِّرِّ وَكَانَ غَامِضًا فِي النَّاسِ لَا يُشَارُ إِلَيْهِ بِالْأَصَابِعِ وَكَانَ رِزْقُهُ كِفَافًا فَصَبَرَ عَلَى ذَلِكَ عَجَلَتْ مَنِيَّتُهُ وَقَلَّتْ بَوَاكِيهِ وَقَلَّ تَرَاتُّهُ. صَح

2210. Benim yanımda insanların en çok imrenilmesi gerekeni, malı mülkü çokluk çocuğu az, namazdan nasibi olan mümindir. O mümin rabbine karşı ibadetlerini güzelce yerine getirir, gizli hallerde de ona itaat eder. O kişi, insanlar arasında fazla bilinmez, meşhur olmadığından dolayı parmakla da gösterilmez. Rızkı yetecek kadardır. O kişi, bu hale sabreder, eceli de çabuk gelir. Ağlayarı ve bıraktığı mirası da az olur.²²¹⁰

²²⁰⁶ Ebû Dâvûd, Büyû 9; Ahmed, IV, 392.

²²⁰⁷ Zebîdî, İthâf, VII, 469.

²²⁰⁸ Hatîb, III, 25.

²²⁰⁹ Ahmed, II, 483; Münzirî, III, 233; Heysemî, VIII, 151.

²²¹⁰ Ahmed, V, 255; Taberânî, VIII, 205; Ebû Nuaym, I, 25.

٢٢١١- إِنَّ أَفْضَلَ الصَّاحِيَا أَغْلَاهَا وَأَسْمَنُهَا. صَح

2211. Kurbanların en faziletlisi, pahalı ve gösterişli olanlarıdır.²²¹¹

٢٢١٢- إِنَّ أَفْضَلَ عَمَلِ الْمُؤْمِنِ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ض

2212. Müminin en faziletli ameli, Allah yolunda cihad etmektir.²²¹²

٢٢١٣- إِنَّ أَفْضَلَ عِبَادِ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْحَمَادُونَ. ض

2213. Kıyamet günü kulların en üstünleri, en çok hamdedenleridir.²²¹³

٢٢١٤- إِنَّ أَفْوَاهَكُمْ طُرُقٌ لِلْقُرْآنِ فَطَيَّبُوهَا بِالسَّوَاكِ. ض

2214. Ağızlarınız Kur'an yollarıdır, öyle ise oraları misvakla temizleyin.²²¹⁴

٢٢١٥- إِنَّ أَقْلَ سَاكِنِي الْجَنَّةِ النِّسَاءُ. صَح

2215. Cennet halkının en az olanları, kadınlardır.²²¹⁵

٢٢١٦- إِنَّ أَكْبَرَ الْإِثْمِ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ يُضَيَّعَ الرَّجُلُ مَنْ يَفُوتُ. ض

2216. Allah katında günahların en büyüğü, kişinin geçimini üstlendiği kişileri ihmal etmesidir.²²¹⁶

٢٢١٧- إِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ شَبَعًا فِي الدُّنْيَا أَطْوَلُهُمْ جُوعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

2217. İnsanların dünyada en çok doyanı, kıyamet gününde en aç olanıdır.²²¹⁷

٢٢١٨- إِنَّ أَكْثَرَ شُهَدَاءِ أُمَّتِي لِأَصْحَابِ الْفَرْشِ وَرَبِّ قَتِيلٍ بَيْنَ الصَّفَيْنِ اللَّهُ أَعْلَمُ

بَيْنَهُ. ض

²²¹¹ Ahmed, III, 424; Hâkim, IV, 257; İbni Asâkir, XXXVIII, 358; Heysemî, IV, 21.

²²¹² Taberânî, I, 353; İbni Adî, IV, 248; Heysemî, V, 274.

²²¹³ Taberânî, XVIII, 124; Müttekî, nr. 6414.

²²¹⁴ Ebû Nuaym, IV, 296; Deylemî, I, 221.

²²¹⁵ Ahmed, IV, 427; Taberânî, XVIII, 127; Kudâî, II, 111.

²²¹⁶ Müslim, Zekât 40.

²²¹⁷ Busrî, IV, 30; Beyhakî, Şuab, V, 27; Ukaylî, III, 360.

2218. Ümmetimin şehidlerinin çoğu, yatakta ölenlerdir. İki ordu arasında öldürülen nice insanlar vardır ki, niyetlerinin ne olduğunu Allah Teala daha iyi bilir.²²¹⁸

٢٢١٩- إِنْ أَمَامَكُمْ عَقَبَةٌ كَوْودًا لَا يَجُوزُهَا الْمُثْقَلُونَ. صَح

2219. Önünüzde sarp bir yokuş var, onu yükü ağır olanlar aşamazlar.²²¹⁹

٢٢٢٠- إِنْ أُمَّتِي يُدْعَوْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ غُرًّا مُحَجَّلِينَ مِنْ آثَارِ الْوُضُوءِ فَمَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَطِيلَ غُرَّتَهُ فَلْيَفْعَلْ. صَح

2220. Benim ümmetim kıyamet gününde, abdest izlerinden dolayı yüzleri nurlu, elleri ve ayakları parlak olarak çağrılacaktır. Yüzünün nurunu artırmaya gücü yeten kimse bunu yapsın.²²²⁰

٢٢٢١- إِنْ أُمَّتِي لَنْ تَجْتَمِعَ عَلَى ضَلَالَةٍ إِذَا رَأَيْتُمْ اخْتِلَافًا فَعَلَيْكُمْ بِالسَّوَادِ الْأَعْظَمِ. صَح

2221. Ümmetim dalalet üzere ittifak etmeyecektir. Siz bir ihtilaf gördüğünüzde müslümanların çoğunluğuna tabi olun.²²²¹

٢٢٢٢- إِنْ أَمَرَ هَذِهِ الْأُمَّةَ لَا يَزَالُ مُقَارِبًا حَتَّى يَتَكَلَّمُوا فِي الْوِلْدَانِ وَالْقَدَرِ. ض

2222. Bu ümmetin işi, çocuklar ve kader hakkında konuşmaya kadar varır.²²²²

٢٢٢٣- إِنْ أَمِينَ هَذِهِ الْأُمَّةَ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ وَإِنَّ خَبَرَ هَذِهِ الْأُمَّةِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ. ض

2223. Bu ümmetin emini, Ebu Ubeyde b. el- Cerrah, bu ümmetin ilim deryası da Abdullah b. Abbas'tır.²²²³

²²¹⁸ Ahmed, I, 397; Heysemî, V, 302.

²²¹⁹ Hâkim, IV, 618; Beyhakî, Şuab, VII, 309; İbni Asâkir, XL, 25.

²²²⁰ Buhârî, Vudû 3; Müslim, Tahâret 35.

²²²¹ İbni Mâce, Fiten 8; Ahmed, IV, 278, 357, 383.

²²²² Taberânî, XII, 162.

۲۲۲۴- İN أَنَسًا مِنْ أُمَّتِي يَأْتُونَ بَغْدِي يَوْدُ أَحَدَهُمْ لَوْ اشْتَرَى رُؤْيِي بِأَهْلِهِ وَمَالِهِ. صح

2224. Benden sonra gelen ümmetimden bazı insanlar, ailesi ve malını feda edip beni görmeyi isteyeceklerdir.²²²⁴

۲۲۲۵- İN أَنَسًا مِنْ أُمَّتِي يَتَفَقَّهُونَ فِي الدِّينِ وَيَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ وَيَقُولُونَ نَأْتِي الْأَمْرَاءَ فَنُصِيبُ مِنْ دُنْيَاهُمْ وَنَعْتَزِلُهُمْ بِدِينِنَا وَلَا يَكُونُ ذَلِكَ كَمَا لَا يُجْتَنَى مِنَ الْقِتَادِ إِلَّا الشُّوْكَ لَا يُجْتَنَى مِنْ قُرْبِهِمْ إِلَّا الْخَطَايَا. صح

2225. Ümmetimden öyle insanlar vardır ki, onlar dinde bilgi sahibi olurlar, Kur'an'ı okurlar ve derler ki: "İdarecilere gidip dünyalıklarından nasip lenelim, dinimizi de onlardan gizli yaşayalım!" Böyle birşey olmaz. Tıpkı diken bitkisinden dikenden başka meyve toplanmadığı gibi, onların yakınlığından da günden başka birşey elde edilmez.²²²⁵

۲۲۲۶- İN أَنَسًا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ يَطْلُبُونَ إِلَى أَنَسٍ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَيَقُولُونَ بِمَ دَخَلْتُمُ النَّارَ فَوَاللَّهِ مَا دَخَلْنَا الْجَنَّةَ إِلَّا بِمَا تَعَلَّمْنَا مِنْكُمْ فَيَقُولُونَ إِنَّا كُنَّا نَقُولُ وَلَا نَفْعَلُ. ض

2226. Cennette bir kısım insanlar cehennem ehline yukarıdan bakarl ar ve onlara şöyle derler: "Neden cehenneme girdiniz? Allah'a yemin ederiz ki, biz ancak sizden öğrendiklerimizle cennete girdik." Onlar, "Biz söyledik ama, söylediklerimizi kendimiz yapmazdık" cevabını verirler.²²²⁶

۲۲۲۷- İN أَنْوَاعَ الْبِرِّ نِصْفُ الْعِبَادَةِ وَالنِّصْفُ الْآخَرُ الدُّعَاءُ. ض

2227. İyiliğin çeşitleri ibadetin yarısıdır, diğer yarısı da dua oluşt ırur.²²²⁷

۲۲۲۸- İN أَهْلَ الْجَنَّةِ يَأْكُلُونَ فِيهَا وَيَشْرَبُونَ وَلَا يَتَغَلَّبُونَ وَلَا يَبُولُونَ وَلَا يَتَغَوَّطُونَ وَلَا يَمْتَخِطُونَ وَلَكِنْ طَعَامُهُمْ ذَلِكَ جُشَاءٌ وَرَشْحٌ كَرَشِحِ الْمِسْكِ يُلْهَمُونَ التَّسْنِيحَ وَالتَّخْمِيدَ كَمَا تُلْهَمُونَ أَنْتُمْ النَّفْسَ. صح

²²²³ Hatîb, VIII, 90; Hâkim, III, 616; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 288.

²²²⁴ Hâkim, IV, 95.

²²²⁵ İbni Mâce, Mukaddime 23.

²²²⁶ Taberânî, XXII, 150; Heysemî, I, 185.

²²²⁷ Ebû Bekir eş-Şâfiî, Fevâid, VIII, 90; Ebû Bekir Nehrevânî, I, 198; Elbânf, VII, 153.

2228. Cennet ehli orada yerler, içerler, fakat tükürmezler, küçük ve büyük abdest yapmazlar, sümükürmezler. Onların yedikleri yemekler bir geçirti ve kokusu misk kokusu gibi olan bir ter olarak çıkar. Size nefes alıp vermeniz ilham edildiği gibi, onlara da Allah'ı tesbih ve hamdetme ilham edilir.²²²⁸

٢٢٢٩- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ لَيَتَرَاءَوْنَ أَهْلَ الْغُرَفِ فِي الْجَنَّةِ كَمَا تَرَاءَوْنَ الْكَوَاكِبَ فِي السَّمَاءِ.

2229. Cennet halkı, odalarında bulunan cennet halkına sizin gökyüzündeki yıldızlara baktığınız gibi bakarlar.²²²⁹

٢٢٣٠- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ لَيَتَرَاءَوْنَ أَهْلَ الْغُرَفِ مِنْ فَوْقِهِمْ كَمَا تَرَاءَوْنَ الْكَوَاكِبَ

الدَّرَجَاتِ الْغَايَةِ فِي الْأَفْقِ مِنَ الْمَشْرِقِ أَوْ الْمَغْرِبِ لِتَفَاضُلِ مَا بَيْنَهُمْ. صَح

2230. Cennet ehli, aralarındaki fazilet farkından dolayı odalarda kalanları tıpkı sizin ufukta doğudan batıya giden inci gibi parlak yıldızları gördüğünüz gibi görürler.²²³⁰

٢٢٣١- إِنَّ أَهْلَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى يَرَاهُمْ مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُمْ كَمَا تَرَوْنَ الْكَوَاكِبَ

الطَّالِعِ فِي أَفْقِ السَّمَاءِ وَإِنَّ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرُ مِنْهُمْ وَأَنْعَمًا. صَح

2231. Cennette yüksek derece sahiplerini daha aşağıda olanlar sizin ufukta doğan yıldızı gördüğünüz gibi görürler. Şüphesiz Ebu Bekir ve Ömer de onlardandır ve hatta daha da üstündürler.²²³¹

٢٢٣٢- إِنَّ أَهْلَ عِلِّيِّينَ لَيُشْرِفُ أَحَدُهُمْ عَلَى الْجَنَّةِ فَيُضِيءُ وَجْهَهُ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ كَمَا

يُضِيءُ الْقَمَرُ لَيْلَةَ الْبَدْرِ لِأَهْلِ الدُّنْيَا وَإِنَّ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرُ مِنْهُمْ وَأَنْعَمًا. صَح

2232. İliyyin ehli olanlardan biri, cennetin yüksekçe bir yerinden baktığı zaman, yüzü ondördüncü gecesinde ayın dünya ehline parladığı

²²²⁸ Müslim, Cennet 15,18; Ahmed, II, 232, 316, III, 364.

²²²⁹ Ahmed, V, 340.

²²³⁰ Buhârî, Bedü'l-halk 8; Müslim, Cennet 11; Ahmed, II, 339; İbni Hibbân, XVI, 404.

²²³¹ Tirmizî, Menâkıb 14; İbni Mâce, Mukaddime; 11; Ahmed, III, 27, 93, 98.

gibi cennet ehline parlâr. Ebu Bekir ve Ömer de onlardandır, hatta onlar daha da üstündürler.²²³²

٢٢٣٣- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَتَزَاوَرُونَ عَلَى النَّجَائِبِ بَيْضَ كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَلَيْسَ فِي الْجَنَّةِ شَيْءٌ مِنَ الْبَهَائِمِ إِلَّا الْإِبِلُ وَالطَّيْرُ. ض

2233. Cennet halkı, cennetin ileri gelenlerini yakut gibi bembeyaz bir halde ziyaret ederler. Cennette deve ve kuşun dışında hayvan olmayacaktır.²²³³

٢٢٣٤- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَدْخُلُونَ عَلَى الْجَبَّارِ كُلِّ يَوْمٍ مَرَّتَيْنِ فَيَقْرَأُ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنَ وَقَدْ جَلَسَ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ مَجْلِسَهُ الَّذِي هُوَ مَجْلِسُهُ عَلَى مَنَابِرِ الدَّرِّ وَالْيَاقُوتِ وَالزُّمُرُودِ وَالذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ بِالْأَعْمَالِ فَلَا تَقْرَأُ أَعْيُنُهُمْ قَطُّ كَمَا تَقْرَأُ بِذَلِكَ وَلَمْ يَسْمَعُوا شَيْئًا أَعْظَمَ مِنْهُ وَلَا أَحْسَنَ مِنْهُ ثُمَّ يَنْصَرِفُونَ إِلَى رِحَالِهِمْ وَقُرَّةِ أَعْيُنِهِمْ نَاعِمِينَ إِلَى مِثْلِهَا مِنَ الْعَدِ. ض

2234. Cennet ehli günde iki defa Allah'ın huzuruna çıkar. Allah onlara Kur'an okur. Onlardan her biri amellerine göre orada inci, yakut, zümrüt, altın ve gümüşten minber üzerine otururlar. Gözleri hiçbir zaman bu kadar aydın olmamış, kulakları da bundan daha değerli ve güzel hiçbir şey dinlememişlerdir. Sonra tekrarına kavuşmak ümidiyle ertesi günü bekler halde gözleri aydınlatan diğer cennet nimetlerinin yanına dönerler.²²³⁴

٢٢٣٥- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ لَيَحْتَاجُونَ إِلَى الْعُلَمَاءِ فِي الْجَنَّةِ وَذَلِكَ أَنَّهُمْ يَزُورُونَ اللَّهَ تَعَالَى فِي كُلِّ جُمُعَةٍ فَيَقُولُ لَهُمْ تَمَنُّوا عَلَيَّ مَا شِئْتُمْ فَيَلْتَفِتُونَ إِلَى الْعُلَمَاءِ فَيَقُولُونَ مَاذَا نَتَمَنَّى فَيَقُولُونَ تَمَنُّوا عَلَيْهِ كَذَا وَكَذَا فَهُمْ يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِمْ فِي الْجَنَّةِ كَمَا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِمْ فِي الدُّنْيَا. ض

²²³² Taberânî, Evsat, II, 216; İbni Asâkir, VII, 184.

²²³³ Taberânî, IV, 179; Heysemî, X, 413.

²²³⁴ Hakîm, II, 90.

2235. Cennet ehli, cennette alimlere muhtaç olurlar. Onlar, her cuma günü Allah'ı ziyaret ettiklerinde Allah, "Dilediğinizi benden isteyin" buyurur. Onlar alimlere bakarlar ve "Ne isteyelim?" diye sorarlar. Alimler, "Şunu şunu isteyin" derler. Onlar dünyada alimlere muhtaç oldukları gibi cennette de muhtaç olurlar.²²³⁵

٢٢٣٦ - إِنَّ أَهْلَ الْفِرْدَوْسِ يَسْمَعُونَ أَطِيطَ الْعَرْشِ. ض

2236. Firdevs cenneti sakinleri, Arş'ın gıcirtısını işitirler.²²³⁶

٢٢٣٧ - إِنَّ أَهْلَ الْبَيْتِ يَتَتَابِعُونَ فِي النَّارِ حَتَّى مَا يَبْقَى مِنْهُمْ حُرٌّ وَلَا عَبْدٌ وَلَا أَمَةٌ وَإِنَّ أَهْلَ الْبَيْتِ يَتَتَابِعُونَ فِي الْجَنَّةِ حَتَّى مَا يَبْقَى مِنْهُمْ حُرٌّ وَلَا عَبْدٌ وَلَا أَمَةٌ. ض

2237. Bir ev halkı aralarında ne bir hür, ne bir köle veya cariyeye kalmaksızın peşpeşe cehenneme düşer. Bir ev halkı da aralarında hiçbir hür ve köle veya cariyeye kalmaksızın peşpeşe cennete girer.²²³⁷

٢٢٣٨ - إِنَّ أَهْلَ النَّارِ لَيَكُونُ حَتَّى لَوْ أُجْرِيَتِ السُّفُنُ فِي دُمُوعِهِمْ جَرَتْ وَإِنَّهُمْ لَيَكُونُ الدَّمَ. صَح

2238. Cehennem halkı öyle ağlar ki, neredeyse gözyaşlarıyla bir gemi yürütülse yürür. Onların gözyaşlarına kan da karışır.²²³⁸

٢٢٣٩ - إِنَّ أَهْلَ النَّارِ يَعْظُمُونَ فِي النَّارِ حَتَّى يَصِيرَ مَا بَيْنَ شَخْمَةِ أُذُنٍ أَحَدِهِمْ إِلَى عَاتِقِهِ مَسِيرَةُ سَبْعِمِائَةٍ عَامٍ وَغِلْظُ جِلْدٍ أَحَدِهِمْ أَرْبَعِينَ ذِرَاعًا وَضِرْسُهُ أَعْظَمَ مِنْ جَبَلٍ أُخْدِ. ض

2239. Cehennem halkının cehennemde vücutları o kadar büyük ki, onlardan birinin kulak yumuşağıyla omuz arası, yediyüzyıllık bir mesafe arası kadar olur. Onların derilerinin kalınlığı kırk zira, dişleri de Uhud dağından daha büyük olur.²²³⁹

²²³⁵ İbnî Asâkir, LI, 50; Deylemî, I, 230; Zehebî, Mîzân, VI, 21.

²²³⁶ Ruyânî, II, 317; Taberânî, VIII, 246; Heysemî, X, 398.

²²³⁷ Heysemî, X, 263; Müttekî, nr. 39532.

²²³⁸ Hâkim, IV, 648; Ebû Nuaym, I, 261; Hatîb, V, 447.

²²³⁹ Taberânî, XII, 402; Heysemî, X, 391.

٢٢٤٠- إِنَّ أَهْلَ الْبَيْتِ لَيَقِلُّ طَعْمُهُمْ فَتَسْتَبِيرُ بُيُوتَهُمْ. ض

2240. Bir ev halkının yeme içmeleri az olursa, evleri nurlu olur.²²⁴⁰

٢٢٤١- إِنَّ أَهْلَ الْبَيْتِ إِذَا تَوَاصَلُوا أَجَرَى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِمُ الرِّزْقَ وَكَانُوا فِي كَنْفِ اللَّهِ. ض

2241. Bir ev halkı, birbirlerine iyilik ve ikramda bulundukları zaman Allah Teala onların üzerine rızık yağdırır ve onları kendi himayesine alır.²²⁴¹

٢٢٤٢- إِنَّ أَهْلَ السَّمَاءِ لَا يَسْمَعُونَ شَيْئاً مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ إِلَّا الْأَذَانَ. ض

2242. Gök ehli, yer halkına ait ezan sesinden başka birşey işitmez.²²⁴²

٢٢٤٣- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ إِذَا جَامَعُوا نِسَاءَهُمْ عَادُوا أَبْكَاراً. ض

2243. Cennet ehli, eşleriyle ilişkiye girdiklerinde onları hep bakire olarak bulurlar.²²⁴³

٢٢٤٤- إِنَّ أَهْلَ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ وَإِنَّ أَهْلَ

الْمُنْكَرِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمُنْكَرِ فِي الْآخِرَةِ. ض

2244. Dünyada iyilik ehli olanlar, ahirette de iyilik ehlidirler. Dünyada kötülük ehli olanlar, ahirette de kötülük ehlidirler.²²⁴⁴

٢٢٤٥- إِنَّ أَهْلَ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ وَإِنَّ أَوَّلَ أَهْلِ

الْجَنَّةِ دُخُولاً هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ.

2245. Dünyada iyilik ehli olanlar, ahirette de iyilik ehlidirler. Cennete ilk girecek olanlar da iyilik ehli olanlardır.²²⁴⁵

²²⁴⁰ Ukaylî, II, 305; Taberânî, Evsat, V, 228; Heysemî, X, 263.

²²⁴¹ İbni Adî, I, 298; Beyhakî, Şuab, VI, 225; İbni Asâkir, LIV, 166.

²²⁴² İbni Adî, IV, 322; Deylemî, I, 230.

²²⁴³ Taberânî, Sağır, I, 160; Heysemî, X, 417.

²²⁴⁴ Taberânî, VI, 246; Heysemî, VII, 263.

²²⁴⁵ Taberânî, VIII, 261; Heysemî, VII, 263.

٢٢٤٦- إِنَّ أَهْلَ الشَّيْبِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْجُوعِ غَدًا فِي الْآخِرَةِ. ح

2246. Dünyada tok olanlar, yarın ahirette aç olacaklardır.²²⁴⁶

٢٢٤٧- إِنَّ أَوْلَىَّ عِزِّي الْإِسْلَامُ أَنْ تُحِبَّ فِي اللَّهِ وَتُبْغِضَ فِي اللَّهِ. ح

2247. İslam'ın en sağlam kulpu Allah için sevmen, Allah için düşmanlık beslemendir.²²⁴⁷

٢٢٤٨- إِنَّ أَوْلَىَّ النَّاسِ بِاللَّهِ مَنْ بَدَأَهُمْ بِالسَّلَامِ. صَح

2248. İnsanlar içerisinde Allah'a en yakın kişi, insanlara önce selam verendir.²²⁴⁸

٢٢٤٩- إِنَّ أَوْلَىَّ النَّاسِ بِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَكْثَرُهُمْ عَلَيَّ صَلَاةً. صَح

2249. Kıyamet gününde insanlar içerisinde bana en yakın olan, bana en fazla salavat getirendir.²²⁴⁹

٢٢٥٠- إِنَّ أَوَّلَ مَا يُجَازَى بِهِ الْمُؤْمِنُ بَعْدَ مَوْتِهِ أَنْ يُغْفَرَ لِكُلِّهِ مِنْ تَبِعَ جَنَازَتَهُ. ض

2250. Mümine ölümünden sonra verilecek ilk mükafat, cenazesine katılan bütün insanların bağışlanmasıdır.²²⁵⁰

٢٢٥١- إِنَّ أَوَّلَ الْآيَاتِ خُرُوجًا طُلُوعُ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا وَخُرُوجُ الدَّابَّةِ عَلَى

النَّاسِ ضَحَى فَأَيُّتُهُمَا مَا كَانَتْ قَبْلَ صَاحِبَتِهَا فَالْآخِرَى عَلَى أَثَرِهَا قَرِيبًا. صَح

2251. Kıyamet alametlerinden ilk ortaya çıkacaklar, güneşin batıdan doğması ve kuşluk vakti dabbetü'l-arz'ın zuhurudur. Onlardan hangisi diğerinden önce zuhur ederse, diğerinin de onun peşinden zuhur etmesi yakındır.²²⁵¹

²²⁴⁶ Taberânî, XI, 267; Münziri, III, 99; Heysemî, X, 250.

²²⁴⁷ Ahmed, IV, 286, V, 247.

²²⁴⁸ Ebû Dâvûd, Edeb 133.

²²⁴⁹ Buhârî, Kebîr, V, 177; Taberânî, X, 17; Beyhakî, Şuab, II, 212.

²²⁵⁰ Abd b. Humeyd, s. 211; Beyhakî, Şuab, VII, 7; Heysemî, III, 29.

²²⁵¹ İbni Ebî Şeybe, VII, 467; Ahmed, II, 201.

٢٢٥٢- إِنْ أَوَّلَ هَذِهِ الْأُمَّةِ خِيَارُهُمْ وَآخِرُهَا شِرَارُهُمْ مُخْتَلِفِينَ مَتَفَرِّقِينَ فَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْتَأْتِهِ مَنِّيَّتُهُ وَهُوَ يَأْتِي إِلَى النَّاسِ مَا يُحِبُّ أَنْ يُؤْتَى إِلَيْهِ. ح

2252. Bu ümmetin başı hayırlıları, sonu ise ihtilaf eden fırka fırka şerhileridir. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse, kendisine yapılmasını istediği şeyleri insanlara yapmaya çalışarak hayata veda etsin.²²⁵²

٢٢٥٣- إِنْ أَوَّلَ مَا يَسْأَلُ عَنْهُ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ النَّعِيمِ أَنْ يَقَالَ لَهُ أَلَمْ نُصِخْ لَكَ جَنَّتَكَ وَنُرْوِيكَ مِنَ الْمَاءِ الْبَارِدِ. صَح

2253. Kıyamet günü kula hesabı ilk sorulacak nimet şudur: "Biz sana sıhhat vermedik mi? Sana kana kana soğuk su içirmedik mi?"²²⁵³

٢٢٥٤- إِنْ بَابَ الرِّزْقِ مَفْتُوحٌ مِنْ لَدُنِ الْعَرْشِ إِلَى قَرَارِ بَطْنِ الْأَرْضِ يَرْزُقُ اللَّهُ كُلَّ عَبْدٍ عَلَى قَدَرِ مَهْنَتِهِ وَهَمَّتِهِ. ض

2254. Rızık kapısı Arş'dan yerin altına kadar açıktır. Allah Teala her kulu işine ve çalışmasına ve göre rızıklandırır.²²⁵⁴

٢٢٥٥- إِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَمَّا هَلَكُوا قَصُّوا. صَح

2255. İsrail oğulları helak olup doğru yolu kaybedince, kıssacılığa başladılar.²²⁵⁵

٢٢٥٦- إِنْ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ ثَلَاثِينَ دَجَالًا كَذَّابًا. صَح

2256. Kıyamet öncesi, otuz kadar yalancı deccal zuhur edecektir.²²⁵⁶

٢٢٥٧- إِنْ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ لِأَيَّامًا يَنْزِلُ فِيهَا الْجَهْلُ وَيَرْفَعُ فِيهَا الْعِلْمُ وَيَكْثُرُ فِيهَا الْهَرْجُ وَالْهَرْجُ الْقَتْلُ. صَح

²²⁵² Taberânî, X, 216; Heysemî, VIII, 184.

²²⁵³ Hâkim, IV, 153; Beyhakî, Şuab, IV, 147; Deylemî, I, 18.

²²⁵⁴ Münâvî, II, 443.

²²⁵⁵ Taberânî, IV, 80; Heysemî, I, 189.

²²⁵⁶ Ahmed, II, 117.

2257. Kıyamete yakın bir zamanda öyle günler gelecek ki, o günlerde cehalet artar, ilim kalkar, herc de çoğalır. Herc, öldürme demektir.²²⁵⁷

٢٢٥٨ - إِنَّ بَيُوتَ اللَّهِ تَعَالَى فِي الْأَرْضِ الْمَسَاجِدُ وَإِنْ حَقَّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكْرِمَ مَنْ زَارَهُ فِيهَا. ض

2258. Allah'ın yeryüzündeki evleri mescidlerdir. Mescidlere ibadet için giren kimselere ihsanda bulunmak Allah üzerine bir haktır.²²⁵⁸

٢٢٥٩ - إِنَّ تَحْتَ كُلِّ شَعْرَةٍ جَنَابَةٌ فَاغْسِلُوا الشَّعْرَ وَاتَّقُوا الْبَشْرَةَ. ض

2259. Her kılın altına cünüplük sirayet eder. O halde saç diplerini yıkayın, deriye suyu iyi ulaştırın.²²⁵⁹

٢٢٦٠ - إِنَّ جُزْءًا مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ أَجْزَاءِ النَّبُوءَةِ تَأْخِيرُ السُّخُورِ وَتَنْكِيرُ الْفِطْرِ وَإِشَارَةُ الرَّجُلِ بِأَصْبَعِهِ فِي الصَّلَاةِ. ض

2260. Peygamberliğin yetmiş cüzünden biri sahur geciktirmek, iftarı erken yapmak ve namazda şehadet parmağıyla işaret etmektir.²²⁶⁰

٢٢٦١ - إِنَّ جَهَنَّمَ تُسَجَّرُ إِلَّا يَوْمَ الْجُمُعَةِ. صَح

2261. Cehennem ateşi, cuma günü dışında her gün tutuşturulur.²²⁶¹

٢٢٦٢ - إِنَّ حُسْنَ الْخُلُقِ لِيَذِيبُ الْخَطِيئَةَ كَمَا تَذِيبُ الشَّمْسُ الْجَلِيدَ. ض

2262. Güzel ahlak, güneşin kırağıyı erittiği gibi günahları eritir.²²⁶²

٢٢٦٣ - إِنَّ حُسْنَ الظَّنِّ بِاللَّهِ مِنْ حُسْنِ عِبَادَةِ اللَّهِ. صَح

2263. Allah'a güzel zan, Allah'a güzel ibadet demektir.²²⁶³

²²⁵⁷ Buhârî, İlim 24, İstiskâ 27, Edeb 39, Fiten 5, 25; Müslim, İlim 10, 11, Fiten 18; Ebû Dâvûd, Fiten 1; İbni Mâce, Fiten 25, 26.

²²⁵⁸ Taberânî, X, 161; Heysemî, II, 22.

²²⁵⁹ Ebû Dâvûd, Tahâret 97.

²²⁶⁰ Münâvî, II, 445.

²²⁶¹ Ebû Dâvûd, Tahâret 217.

²²⁶² Harâitî, Mekârimü'l-ahlâk, s. 36; Temmâm, Fevaid, I, 136.

²²⁶³ Ahmed, II, 359; Hâkim, IV, 269.

٢٢٦٤- إِنْ حُسِنَ الْعَهْدِ مِنَ الْإِيمَانِ. صَح

2264. Ahde vefa göstermek imandandır.²²⁶⁴

٢٢٦٥- إِنْ حَقًّا عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ لَا يَرْفَعَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا إِلَّا وَضَعَهُ. صَح

2265. Dünyada yükselen bir şeyi bir gün alçaltmak, Allah üzerine bir hakhtır.²²⁶⁵

٢٢٦٦- إِنْ حَقًّا عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَتَوَجَّعَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ كَمَا يَأْلَمُ الْجَسَدَ الرَّأْسُ. ح

2266. Bedenin sıkıntısından dolayı başın acı çektiği gibi, müminler de birbirlerinin sıkıntısından dolayı acı çekerler.²²⁶⁶

٢٢٦٧- إِنْ حَوْضِي مِنْ عَدَنَ إِلَى عَمَّانَ الْبَلْقَاءِ مَاؤُهُ أَشَدُّ بَيَاضًا مِنَ اللَّبَنِ وَأَخْلَى مِنَ الْعَسَلِ أَكَاوِيهِ عَدَدُ النُّجُومِ مَنْ شَرِبَ مِنْهُ شَرِبَ لَمْ يَظْمَأْ بَعْدَهَا أَبَدًا أَوَّلُ النَّاسِ وَرُودًا عَلَيْهِ فَقَرَاءُ الْمُهَاجِرِينَ الشَّعْثُ رُؤُوسًا الدُّنْسُ ثِيَابًا الَّذِينَ لَا يَنْكُحُونَ الْمُنْعَمَاتِ وَلَا تُفْتَحُ لَهُمُ السُّدُودُ الَّذِينَ يُعْطُونَ الْحَقَّ الَّذِي عَلَيْهِمْ وَلَا يُعْطُونَ الَّذِي لَهُمْ. صَح

2267. Benim havzımın genişliği Aden'den Amman'ın Belka belde-sine kadardır. Onun suyu sütten beyaz, baldan tatlı, kadehleri de yıldızlar sayısındadır. Ondan bir defa içen, bir daha ebediyen susamaz. Oraya ilk gelenler, saçları başları dağınık, üstleri başları kirli, zengin kadınlarla evlenemeyen, kendilerine yolların açılmadığı, üzerlerindeki hakları ifa ettikleri halde kendi hakları verilmeyen muhacirlerin fakirleridir.²²⁶⁷

٢٢٦٨- إِنْ خِيَارَ عِبَادِ اللَّهِ يُزَاعُونَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ وَالْأَظْلَلَةَ لِلذِّكْرِ اللَّهِ. صَح

2268. Allah'ın hayırlı kulları, güneşi, ayı, yıldızları ve gölgeleri Allah'ı zikretmek için gözetleyip dururlar.²²⁶⁸

²²⁶⁴ Aclûnî, I, 263.

²²⁶⁵ Ahmed, III, 103; Abd b. Humeyd, s. 391; Beyhakî, X, 16.

²²⁶⁶ Müttekî, nr. 707.

²²⁶⁷ Müslim, Tahâret 36; Ebû Dâvûd, Edeb 110; Tirmizî, Kıyâmet 15; Cennet 10; İbni Mâce, Zühhd 36, 39; Ahmed, V, 275.

²²⁶⁸ Hâkim, I, 115; Beyhakî, I, 379; Heysemî, I, 327.

٢٢٦٩- إِنَّ خِيَارَ عِبَادِ اللَّهِ الْمُؤَفَّقُونَ الْمُطِيبُونَ. ض

2269. Allah'ın kullarının en hayırlısı, başkasının hakkını en güzel şekilde ödeyendir.²²⁶⁹

٢٢٧٠- إِنَّ خِيَارَكُمْ أَحْسَنُكُمْ قَضَاءً. صَح

2270. Hayırlınız borcunu güzel ödeyendir.²²⁷⁰

٢٢٧١- إِنَّ رَبَّكَ لَيَعْجَبُ مِنْ عَبْدِهِ إِذَا قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ غَيْرِي. صَح

2271. Kul, günahları Allah'dan başka bağışlayacak kimsenin olmadığı bilerek, "Ey rabbim! Günahlarımı bağışla" dediğinde bu Allah'ın hoşuna gider.²²⁷¹

٢٢٧٢- إِنَّ رَجُلًا يَتَخَوَّضُونَ فِي مَالِ اللَّهِ بِغَيْرِ حَقِّ فَلَهُمُ النَّارُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

2272. Allah'ın mallarını haksız yere harcayanlara kıyamet günü cehennem ateşi vardır.²²⁷²

٢٢٧٣- إِنَّ رُوحَ الْقُدُسِ نَفَثَ فِي رُوعِي أَنَّ نَفْسًا لَنْ تَمُوتَ حَتَّى تَسْتَكْمِلَ أَجَلَهَا وَتَسْتَوْعِبَ رِزْقَهَا فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَجْمِلُوا فِي الطَّلَبِ وَلَا يَخْمِلَنَّ أَحَدَكُمْ اسْتِبْطَاءُ الرِّزْقِ أَنْ يَطْلُبَهُ بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُنَالُ مَا عِنْدَهُ إِلَّا بِطَاعَتِهِ. ض

2273. Cibril kalbime şöyle ilham etti: "Bir canlı ömür suresini tamamlamadıkça ve rızkını tamamıyla almadıkça ölmez." O halde Allah'dan korkun, rızkı aramada güzel davranın. Birinize rızkının gelmekte gecikmesi onu Allah'ın emirlerini ve yasaklarını çiğneyerek aramaya sevk etmesin. Allah'ın yanındaki nimetlere ancak ona itaatla erişilir.²²⁷³

²²⁶⁹ Müslim, Müsakât 120.

²²⁷⁰ Ahmed, II, 393; Beyhakî, V, 352.

²²⁷¹ Ebû Dâvûd, Cihâd 74; Tirmizî, Daavât 46.

²²⁷² Ahmed, VI, 410.

²²⁷³ Kudâî, II, 185.

۲۲۷۴- إِنَّ رُوحِي الْمُؤْمِنِينَ تَلْتَقِي عَلَى مَسِيرَةِ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ وَمَا رَأَى وَاحِدٌ مِنْهُمَا وَجْهَ صَاحِبِهِ. ض

2274. İki müminin ruhu, biri diğzerinin yüzünü görmediği halde bir gün ve bir gecelik mesafeden birbirleriyle karşılaşırılar.²²⁷⁴

۲۲۷۵- إِنَّ زَاهِرًا بَادِيَتُنَا وَنَحْنُ حَاضِرُوهُ. ض

2275. Zahir bizim köyümüz, biz de onun şehri yerindeyiz.²²⁷⁵

۲۲۷۶- إِنَّ سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ شُرْبًا.

2276. Bir topluluğa su veren, suyu en son içer.²²⁷⁶

۲۲۷۷- إِنَّ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ تَنْفُضُ الْخَطَايَا كَمَا تَنْفُضُ الشَّجَرَةَ وَرَقَّهَا. ح

2277. Sübhanallah, elhamdülillah ve Allahü ekber kelimeleri, ağacın yapraklarını döktüğü gibi günahları döker.²²⁷⁷

۲۲۷۸- إِنَّ سَعْدًا ضَغِطَ فِي قَبْرِهِ ضَغْطَةً فَسَأَلَتْ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْهُ. ح

2278. Sad, kabir içinde şiddetli bir şekilde sıkıştırıldı. Allah'dan onu hafifletmesini niyaz ettim.²²⁷⁸

۲۲۷۹- إِنَّ سُورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ ثَلَاثُونَ آيَةً شَفَعَتْ لِرَجُلٍ حَتَّى غُفِرَ لَهُ وَهِيَ تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ. ص

2279. Kur'an'da bir suresi vardır ki, otuz ayettir. O sure kişi için bağışlanıncaya kadar şefa'at eder. O sure, "Tebarekellezi biyedihi'l- mülk" diye başlayan Mülk suresidir.²²⁷⁹

²²⁷⁴ Buhârî, Müfred, I, 101; Ahmed, II, 175; Taberânî, XIII, 66; Heysemî, X, 274.

²²⁷⁵ Ahmed, III, 161; Beyhakî, VI, 169; Heysemî, IX, 369.

²²⁷⁶ Ahmed, V, 298; İbni Hibbân, XV, 327.

²²⁷⁷ Ahmed, III, 152.

²²⁷⁸ Taberânî, XII, 422.

²²⁷⁹ Müslim, İmân 302; Tirmizî, Sevâbü'l-Kur'ân 9; İbni Mâce, Edeb 52; Ahmed, III, 94.

٢٢٨٠- إِنَّ سِيَاحَةَ أُمَّتِي الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. صَح

2280. Ümmetimin seyahati, Allah yolunda cihaddır.²²⁸⁰

٢٢٨١- إِنَّ شِرَارَ أُمَّتِي أَجْرُوهُمْ عَلَى صَحَابَتِي. ض

2281. Ümmetimin en şerlileri, ashabıma karşı en cüretkar olanlardır.²²⁸¹

٢٢٨٢- إِنَّ شَرَّ الرَّعَاءِ الْخَطْمَةُ. صَح

2282. İdarecilerin en kötüsü, halkına zulmedendir.²²⁸²

٢٢٨٣- إِنَّ شَرَّ النَّاسِ مَنْزِلَةٌ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ يَخَافُ النَّاسَ مِنْ شَرِّهِ. صَح

2283. Kıyamet günü Allah katında en kötü insan, şerrinden korkulan insandır.²²⁸³

٢٢٨٤- إِنَّ شَرَّ النَّاسِ مَنْزِلَةٌ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ تَرَكَ النَّاسَ إِتْقَاءَ فُخْشِهِ. صَح

2284. Kıyamet günü Allah katında en kötü olan insan, kötü ahlakından dolayı insanların kendisinden uzak durdukları kimsedir.²²⁸⁴

٢٢٨٥- إِنَّ شِهَابًا اسْمُ شَيْطَانٍ. ض

2285. Şihab, şeytanın ismidir.²²⁸⁵

٢٢٨٦- إِنَّ شُهَدَاءَ الْبَحْرِ عِنْدَ اللَّهِ أَفْضَلُ مِنْ شُهَدَاءِ الْبَرِّ. ض

2286. Deniz şehidleri, Allah katında kara şehidlerinden daha faziletlidir.²²⁸⁶

٢٢٨٧- إِنَّ شَهْرَ رَمَضَانَ مُعَلَّقٌ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا يُزْفَعُ إِلَّا بِرِكَاءِ الْفَطْرِ. ض

²²⁸⁰ Ebû Dâvûd, Cihâd 6.

²²⁸¹ Müttekî, nr. 32485.

²²⁸² İbnî Hibbân, X, 368; Ebû Avane, IV, 387; Beyhakî, VIII, 161.

²²⁸³ Zebîdî, İthâf, VII, 565.

²²⁸⁴ Buhârî, Edeb 38; Tirmizî, Birr 59.

²²⁸⁵ Beyhakî, Şuab, IV, 313.

²²⁸⁶ Taberânî, VI, 52; Heysemî, V, 296.

2287. Ramazan orucu gökle yer arasında asılı durur, ancak fıtr sadakasıyla Allah'ın huzuruna yükselir.²²⁸⁷

۲۲۸۸- إِنْ صَاحِبَ السُّلْطَانِ عَلَى بَابِ عَنَتٍ إِلَّا مَنْ عَصَمَ اللَّهُ. ح

2288. Yetki sahipleri, Allah'ın korudukları dışında helak kapısına yakındırlar.²²⁸⁸

۲۲۸۹- إِنْ صَاحِبَ الدِّينِ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى صَاحِبِهِ حَتَّى يَقْضِيَهُ. ض

2289. Alacak sahibinin borcunu alıncaya kadar, borçlu üzerinde zorlama hakkı vardır.²²⁸⁹

۲۲۹۰- إِنْ صَاحِبَ الْمَكْسِ فِي النَّارِ. صَح

2290. Zulüm sahibi ateştedir.²²⁹⁰

۲۲۹۱- إِنْ صَاحِبَ الشَّمَالِ لَيَرْفَعَ الْقَلَمَ سِتَّ سَاعَاتٍ عَنِ الْعَبْدِ الْمُسْلِمِ الْمَخْطِئِ فَإِنْ نَدِمَ وَاسْتَغْفَرَ اللَّهَ مِنْهَا أَلْقَاهَا وَلَا كُتِبَتْ وَاحِدَةٌ. ض

2291. Günahları yazan sol taraftaki melek, günah işleyen müslümanın günahını yazmadan altı saat bekler. Bu müddet içerisinde pişmanlık duyup Allah'dan bağışlanmasını dilerse, o takdirde o günahı yazmaz. Bunu yapmazsa o zaman melek onu bir günah olarak yazar.²²⁹¹

۲۲۹۲- إِنْ صَاحِبِي الصُّورِ بَأَيْدِيهِمَا قُرْنَانِ يَلَاحِظَانِ النَّظَرَ مَتَى يُؤْمَرَانِ.

2292. Sura üfürecek melekler, ellerinde bir boynuzla üfürme emrinin ne zaman verileceğini beklemektedirler.²²⁹²

۲۲۹۳- إِنْ صَدَقَهُ السَّرُّ تَطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَإِنْ صِلَةَ الرَّجِيمِ تَزِيدُ فِي الْعُمْرِ وَإِنْ صَنَائِعُ الْمَعْرُوفِ تَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ وَإِنْ قَوْلٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَدْفَعُ عَنْ قَائِلِهَا تِسْعَةً وَتِسْعِينَ بَاباً مِنَ الْبَلَاءِ أَذْنَاهَا اللَّهُمَّ. ض

²²⁸⁷ Deylemî, I, 235; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 499.

²²⁸⁸ Taberânî, IV, 47; Heysemî, V, 201.

²²⁸⁹ Münzirî, II, 565; Müttekî, nr. 15482.

²²⁹⁰ Ahmed, IV, 109; Taberânî, V, 29; Heysemî, III, 88.

²²⁹¹ Taberânî, VIII, 185; Beyhakî, V, 391; Heysemî, X, 208.

²²⁹² Müttekî, nr. 38907.

2293. Gizli verilen sadaka Allah'ın gazabını söndürür. Akrabalarla iyi ilişkiler ömrü uzatır. İyiliklerin yapılması, kişiyi kötü ölümden korur. Lailaheillallah sözü kendisini söyleyen kimseden doksan dokuz bela çeşidini defeder. Onların en hafifi de kaygı ve üzüntüdür.²²⁹³

٢٢٩٤- إِنَّ طُولَ صَلَاةِ الرَّجُلِ وَقِصَرَ خُطْبَتِهِ مِثْنَةٌ مِنْ فَقْهِهِ فَأَطِيلُوا الصَّلَاةَ وَأَقْصِرُوا الْخُطْبَةَ وَإِنَّ مِنَ الْبَيَانِ لَسِحْرًا. صح

2294. Kişinin namazının uzun, hutbesinin kısa oluşu akıllı oluşundandır. O halde siz namazı uzun, hutbeyi kısa tutun. Zira sözlerin bir kısmının sihirleyici etkisi vardır.²²⁹⁴

٢٢٩٥- إِنَّ عَامَّةَ عَذَابِ الْقَبْرِ مِنَ الْبَوْلِ فَتَنَزَّهُوا مِنْهُ. صح

2295. Kabir azabının çoğu idrardandır, ondan sakının.²²⁹⁵

٢٢٩٦- إِنَّ عَدَدَ دَرَجِ الْجَنَّةِ عَدَدُ آيِ الْقُرْآنِ فَمَنْ دَخَلَ الْجَنَّةَ مِمَّنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ لَمْ يَكُنْ فَوْقَهُ أَحَدٌ. صح

2296. Cennetin dereceleri, Kur'an surelerinin ayetleri kadardır. Kur'an'ı gereği gibi amel ederek okuyan kimse, cennete girince onun derecesinin üzerinde hiç kimse bulunmaz.²²⁹⁶

٢٢٩٧- إِنَّ عِدَّةَ الْخُلَفَاءِ بَعْدِي عِدَّةُ لِقَاءِ مُوسَى. ض

2297. Benden sonra halifelerin sayısı, Musa'nın nakiplerinin sayısı kadardır.²²⁹⁷

٢٢٩٨- إِنَّ عَظَمَ الْجَزَاءِ مَعَ عَظَمِ الْبَلَاءِ وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَحَبَّ قَوْمًا ابْتَلَاهُمْ فَمَنْ رَضِيَ فَلَهُ الرِّضَى وَمَنْ سَخِطَ فَلَهُ السُّخْطُ. ح

²²⁹³ Râfiî, I, 429; İbni Asâkir, XVII, 172.

²²⁹⁴ Ahmed, IV, 263; Beyhakî, III, 208.

²²⁹⁵ Taberânî, XI, 79; Heysemî, I, 207.

²²⁹⁶ İbni Ebî Şeybe, VI, 120; Beyhakî, Şuab, II, 347.

²²⁹⁷ İbni Adî, III, 13; İbni Asâkir, XVI, 286.

2298. Mükafatın büyüklüğü, musibetin büyüklüğüne göredir. Allah Teala, sevdiği bir topluluğu musibetlerle imtihan eder. Buna sabır ve rıza gösterenlere rıza, hoşnutsuzluk gösterenlere de gazab vardır.²²⁹⁸

٢٢٩٩ - إِنَّ عِلْمًا لَا يُتَفَعُّ بِهِ كَثْرٌ لَا يُنْفَقُ مِنْهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ض

2299. Kendisinden faydalanılmayan ilim, Allah yolunda harcanmayan hazine gibidir.²²⁹⁹

٢٣٠٠ - إِنَّ عَمَّارَ بُيُوتِ اللَّهِ هُمْ أَهْلُ اللَّهِ.

2300. Allah'ın evleri olan camileri imar edenler, Allah'ın has kullarıdır.²³⁰⁰

٢٣٠١ - إِنَّ عَمَّ الرَّجُلِ صَنُو أَبِيهِ. ض

2301. Kişinin amcası, babası yerindedir.²³⁰¹

٢٣٠٢ - إِنَّ غَلَاءَ أَسْعَارِكُمْ وَرُخْصَهَا بِيَدِ اللَّهِ إِنِّي لَأَرْجُو أَنَّ أَلْقَى اللَّهَ وَلَيْسَ لِأَحَدٍ مِنْكُمْ قَبْلِي مَظْلَمَةٌ فِي مَالٍ وَلَا دَمٍ. ض

2302. Fiyatlarınızın pahalı ve ucuz oluşu Allah'ın elindedir. Ben üzerimde hiç birinizin malı ve kanıyla ilgili bir haksızlık olmadan Allah'a kavuşmayı umuyorum.²³⁰²

٢٣٠٣ - إِنَّ غُلْظَ جِلْدِ الْكَافِرِ اثْنَانِ وَأَرْبَعُونَ ذِرَاعًا بِذِرَاعِ الْجَبَّارِ وَإِنَّ صِرْسَهُ مِثْلُ أُحُدٍ وَإِنَّ مَجْلِسَهُ مِنْ جَهَنَّمَ مَا بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ. صَح

2303. Kafirin derisinin kalınlığı Allah'ın ölçüsüyle kırkiki zira, dışı Uhud dağı, cehennemdeki yeri de Mekke ile Medine arası kadardır.²³⁰³

²²⁹⁸ Tirmizî, Zühd 57; İbni Mâce, Fiten 23; Ahmed, IV, 27, 429.

²²⁹⁹ Ebû Nuaym, VII, 228; İbni Asâkir, XXVII, 68.

²³⁰⁰ Ebû Ya'la, VI, 132; Taberânî, Evsat, III, 67; Beyhakî, III, 66.

²³⁰¹ Taberânî, X, 72; a. mlf., Evsat, I, 299.

²³⁰² Taberânî, I, 261.

²³⁰³ Hâkim, IV, 637.

٢٣٠٤ - إِنَّ فَضْلَ عَائِشَةَ عَلَى النَّسَاءِ كَفَضْلِ التَّرِيدِ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ. صح

2304. Aişe'nin diğer kadınlara olan üstünlüğü, tiridin diğer yemeklere olan üstünlüğü gibidir.²³⁰⁴

٢٣٠٥ - إِنَّ فَقَرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ يَسْبِقُونَ الْأَغْنِيَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى الْجَنَّةِ بِأَرْبَعِينَ خَرِيفًا. صح

2305. Muhacirlerin fakirleri, kıyamet günü zenginlerden kırk sene kadar önce cennete girerler.²³⁰⁵

٢٣٠٦ - إِنَّ فَقَرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَغْنِيَانِهِمْ بِمِقْدَارِ خَمْسِمِائَةِ سَنَةٍ. صح

2306. Muhacirlerin fakirleri, zenginlerinden beşyüz sene kadar evvel cennete girerler.²³⁰⁶

٢٣٠٧ - إِنَّ فَنَاءَ أُمَّتِي بِنَفْسِهَا بِغَضٍ. ض

2307. Ümmetin yok oluşu, birbirleri sebebiyle olacaktır.²³⁰⁷

٢٣٠٨ - إِنَّ فُلَانًا أَهْدَى إِلَيَّ نَاقَةً فَعَوَّضْتُهَا مِنْهَا سِتَّ بَكَرَاتٍ فَظَلَّ سَاخِطًا لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ لَا أَقْبَلَ هَدِيَّةً إِلَّا مِنْ قُرَشِيٍّ أَوْ أَنْصَارِيٍّ أَوْ ثَقَفِيٍّ أَوْ دَوْسِيٍّ. صح

2308. Birisi bana bir deve hediye etti. Ben ona karşılık o kişiye altı tane genç deve verdiğim halde o kişi bu duruma kızdı. Bundan sonra Kureyşli, ensari, Sakifli ve Devsli olanlar dışında kimseden hediye almaya karar verdim.²³⁰⁸

٢٣٠٩ - إِنَّ فَاطِمَةَ أَخَصَّنَتْ فَرْجَهَا فَحَرَّمَهَا اللَّهُ وَذَرَبَهَا عَلَى النَّارِ.

2309. Fatıma namusunu koruduğu için Allah da onu ve neslini cehennem haram kıldı.²³⁰⁹

²³⁰⁴ Ahmed, III, 156; Taberânî, Evsat, II, 369.

²³⁰⁵ Ahmed, II, 169; İbni Hibbân, II, 453; Beyhakî, Şuab, VII, 336.

²³⁰⁶ Ahmed, II, 168, III, 224; Dârimî, Rikâk 118.

²³⁰⁷ İbni Tâhir, Etrâf, IV, 350.

²³⁰⁸ Ahmed, II, 292.

²³⁰⁹ Bezzâr, V, 223; Taberânî, XXII, 406; Ukaylî, III, 184.

۲۳۱۰- إِنْ فَسْطَاطَ الْمُسْلِمِينَ يَوْمَ الْمَلْحَمَةِ بِالْغُوطَةِ إِلَى جَانِبِ مَدِينَةِ يُقَالُ لَهَا دِمَشْقُ مِنْ خَيْرِ مَدَائِنِ الشَّامِ. ض

2310. Fitne zamanlarında müslümanların kalesi, Şam şehirlerinin en hayırlısı olan Dimaşk'ın yanında Guta denilen yerdir.²³¹⁰

۲۳۱۱- إِنْ فِي الْجُمُعَةِ لَسَاعَةٌ لَا يُوَفِّقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي يَسْأَلُ اللَّهُ فِيهَا خَيْرًا إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ إِيَّاهُ. صَح

2311. Cuma gününde öyle bir zaman vardır ki, o zaman içinde müslüman bir kul namaz kılarken Allah'dan hayırlı birşey isterse, Allah Teala o şeyi mutlaka kendisine verir.²³¹¹

Cennet

۲۳۱۲- إِنْ فِي الْجَنَّةِ بَابٌ يُقَالُ لَهُ الرَّيَّانُ يَدْخُلُ مِنْهُ الصَّالِحُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ يُقَالُ أَيْنَ الصَّائِمُونَ فَيَقُومُونَ فَيَدْخُلُونَ مِنْهُ فَإِذَا دَخَلُوا أُغْلِقَ فَلَمْ يَدْخُلْ مِنْهُ أَحَدٌ. صَح

2312. Cennette Reyyan denilen bir kapı vardır. Oruç tutanlar kıyamet günü o kapıdan cennete girerler. Oradan onların dışında kimse girmez. O gün "Oruçlular nerede?" diye seslenilir. Oruçlular kalkarak o kapıdan içeri girerler. Onlar girince kapı kapatılır, başka kimse oradan içeri giremez.²³¹²

۲۳۱۳- إِنْ فِي الْجَنَّةِ لَعُمْدَةٌ مِنْ ياقوتٍ عليها عُزْفٌ مِنْ زَبْرَجَدٍ لَهَا أَبْوَابٌ مُفْتَحَةٌ تُضِيءُ كَمَا يُضِيءُ الْكَوْكَبُ الدَّرِّيُّ يَسْكُنُهَا الْمُتَحَابُّونَ فِي اللَّهِ تَعَالَى وَالْمُتَجَالِسُونَ فِي اللَّهِ تَعَالَى وَالْمُتَلَقُّونَ فِي اللَّهِ. ض

²³¹⁰ Ahmed, V, 197.

²³¹¹ Buhâri, Cuma 37, Talâk 24; Müslim, Müsafirîn 166'167, Cuma 13, 15; Tirmizî, Cuma 2.

²³¹² Ahmed, V, 335; Beyhakî, Şuab, III, 296.

2313. Cennette üzerinde zebercedden köşklerin bulunduğu yakuttan direkler vardır. Bu köşklerin kapıları açıktır. Onlar, parlak yıldızın ışık saçtığı gibi ışık saçarak. Oralara Allah rızası için birbirini sevenler, biribirleriyle sohbet edenler ve biraraya gelip yardımlaşanlar otururlar.²³¹³

٢٣١٤- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ غُرَفًا يُرَى ظَاهِرُهَا مِنْ بَاطِنِهَا وَبَاطِنُهَا مِنْ ظَاهِرِهَا أَعَدَّهَا اللَّهُ تَعَالَى لِمَنْ أَطْعَمَ الطَّعَامَ وَأَلَانَ الْكَلَامَ وَتَابَعَ الصَّيَامَ وَصَلَّى بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ يَوْمَ. صَح

2314. Cennette dışından içi, içinden dışı görünen köşkler vardır. Allah Teala o köşklere yemek yediren, yumuşak söz söyleyen, oruca devam eden ve geceleyin insanlar uyurken kalkıp namaz kılanlar için hazırlamıştır.²³¹⁴

٢٣١٥- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ لَوْ أَنَّ الْعَالَمِينَ اجْتَمَعُوا فِي إِحْدَاهُنَّ لَوَسِعَتْهُنَّ. ح

2315. Cennette yüz derece vardır. Bütün alemler onlardan birinin içinde toplansa, o bir tanesi hepsini içine alır.²³¹⁵

٢٣١٦- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَحْرَ الْمَاءِ وَبَحْرَ الْعَسَلِ وَبَحْرَ اللَّبَنِ وَبَحْرَ الْخَمْرِ ثُمَّ تُشَقُّ الْأَنْهَارُ بَعْدَ. صَح

2316. Cennette su denizi, bal denizi, süt denizi ve sarhoş etmeyen şarap denizi vardır. Daha sonra nehirler kaynamaya başlar.²³¹⁶

٢٣١٧- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَمَرَاغًا مِنْ مِسْكٍ مِثْلَ مَرَاغٍ دَوَابُّكُمْ فِي الدُّنْيَا. ض

2317. Cennette hayvanlarınızın dünyadaki yerleri gibi miskten yerler vardır.²³¹⁷

٢٣١٨- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَشَجَرَةً يَسِيرُ الرَّكَّابُ الْجَوَادُ الْمُضْمَرِّ الرَّبْعِ فِي ظِلِّهَا مِائَةَ عَامٍ مَا يَقْطَعُهَا. صَح

²³¹³ Beyhakî, Şuab, VI, 487; İbni Asâkir, XVIII, 78; Heysemî, X, 278.

²³¹⁴ Ahmed, V, 343; İbni Huzeyme, III, 306; Taberânî, III, 301.

²³¹⁵ Münâvî, II, 465.

²³¹⁶ Ahmed, V, 5; Taberânî, XIX, 424.

²³¹⁷ Taberânî, VI, 159; Ebu's-Şeyh, III, 1094; Heysemî, X, 412.

2318. Cennetin içinde öyle bir ağaç vardır ki, iyi cins eğitilmiş ve süratli bir atın binicisi yüz yıl onun gölgesinde yürür de yine onun gölgesini bitiremez.²³¹⁸

٢٣١٩- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبٍ أَحَدٍ. ض

2319. Cennette gözlerin görmediği, kulakların işitmediği ve hiç kim-
senin hatırına gelmeyen nimetler vardır.²³¹⁹

٢٣٢٠- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَسُوقًا مَا فِيهَا شِرَاءٌ وَلَا بَيْعٌ إِلَّا الصُّورَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ
فَإِذَا اشْتَهَى الرَّجُلُ صُورَةً دَخَلَ فِيهَا. صَح

2320. Cennette öyle çarşılar vardır ki, oralarda erkek ve kadın su-
retleri dışında alışveriş yerleri yoktur. Bir adam, o suretlerin bulunduğu
yere girmek isterse girer.²³²⁰

٢٣٢١- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ دَارًا يُقَالُ لَهَا دَارُ الْفَرَحِ لَا يَدْخُلُهَا إِلَّا مَنْ فَرَّحَ الصَّبِيَّانِ. ض

2321. Cennette Darü'l-ferah denilen bir köşk vardır, oraya ancak
çocukları sevindirenler girer.²³²¹

٢٣٢٢- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ دَارًا يُقَالُ لَهَا دَارُ الْفَرَحِ لَا يَدْخُلُهَا إِلَّا مَنْ فَرَّحَ يَتَامَى
الْمُؤْمِنِينَ. ض

2322. Cennette Ferah Evi denilen bir ev vardır, oraya ancak mümin-
lerin yetimlerini sevindirenler girebilir.²³²²

٢٣٢٣- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ الصُّحَى فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ نَادَى مَنَادٌ أَيْنَ
الَّذِينَ كَانُوا يَدِيمُونَ عَلَى صَلَاةِ الصُّحَى هَذَا بَابُكُمْ فَادْخُلُوهُ بِرَحْمَةِ اللَّهِ.

²³¹⁸ Buhârî, Rikâk 51; Müslim, Cennet 8.

²³¹⁹ Ahmed, V, 334; Taberânî, VI, 122; Hâkim, II, 448.

²³²⁰ Hennâd, I, 52; Bezzâr, II, 282.

²³²¹ Münâvî, II, 468.

²³²² İbnî Adî, I, 199.

2323. Cennette Duha denilen bir kapı vardır. Kıyamet günü olduğunda bir münadi şöyle seslenir: "Kuşluk namazına devam edenler nerede? İşte kapınız budur. Allah'ın rahmetiyle buradan girin!"²³²³

٢٣٢٤- إِنْ فِي الْجَنَّةِ بَيْتًا يُقَالُ لَهُ بَيْتُ الْأَسْخِيَاءِ. ض

2324. Cennette bir köşk vardır, o köşke Cömertler Köşkü denilir.²³²⁴

٢٣٢٥- إِنْ فِي الْجَنَّةِ لَنَهْرًا مَا يَدْخُلُهُ جَبْرِيلٌ مِنْ دَخْلَةٍ فَيَخْرُجُ مِنْهُ فَيَنْتَفِضُ إِلَّا خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ كُلِّ قَطْرَةٍ تَقَطَّرَ مِنْهُ مَلَكًا. ض

2325. Cennette öyle bir nehir vardır ki, Cibril oraya bir defa girer çıkar. Üstünü silkelediği zaman, üstünden düşen her bir damladan Allah Teala bir melek yaratır.²³²⁵

٢٣٢٦- إِنْ فِي الْجَنَّةِ نَهْرًا يُقَالُ لَهُ رَجَبٌ أَشَدُّ بَيَاضًا مِنَ اللَّبَنِ وَأَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ مَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَبٍ سَقَاهُ اللَّهُ مِنْ ذَلِكَ النَّهْرِ. ض

2326. Cennette Receb denilen sütten daha beyaz, baldan daha tatlı bir ırmak vardır. Receb ayında bir gün oruç tutana, Allah Teala o ırmaktan su içirir.²³²⁶

٢٣٢٧- إِنْ فِي الْجَنَّةِ دَرَجَةٌ لَا يَنَالُهَا إِلَّا أَصْحَابُ الْهُمُومِ.

2327. Cennette öyle dereceler vardır ki, o derecelere ancak geçim sıkıntısı çekenler ulaşabilir.²³²⁷

Çeşitli Hadisler

٢٣٢٨- إِنْ فِي الْجُمُعَةِ سَاعَةٌ لَا يَخْتِجِمُ فِيهَا أَحَدٌ إِلَّا مَاتَ. ض

2328. Cuma günü öyle bir saat vardır ki, o saatte kan aldırın kişi ölebilir.²³²⁸

²³²³ Taberânî, Evsat, V, 195; Heysemî, II, 239.

²³²⁴ Taberânî, Evsat, VI, 43; Heysemî, III, 128.

²³²⁵ Ebu's-Şeyh, Azame, II, 735; İbni Adî, III, 189.

²³²⁶ Beyhakî, Şuab, III, 367; İbni Hibbân, Zuafâ, II, 238.

²³²⁷ Müttekî, nr. 6803; Zebidî, İthâf, V, 315.

²³²⁸ Ebû Ya'lâ, XII, 150; Beyhakî, IX, 341; Heysemî, V, 92.

۲۳۲۹- إِنْ فِي الْحَجْمِ شِفَاءٌ. صَح

2329. Kan aldırmada şifa vardır.²³²⁹

۲۳۳۰- إِنْ فِي الصَّلَاةِ شُغْلًا. صَح

2330. Namazda bir meşguliyet vardır.²³³⁰

۲۳۳۱- إِنْ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةٌ لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى فِيهَا خَيْرًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَذَلِكَ كُلُّ لَيْلَةٍ. صَح

2331. Geceleyin öyle bir saat vardır ki, o saatte müslüman bir kul, Allah Teala'dan dünya ve ahiret işlerine ait bir şey isterse Allah Teala o şeyi mutlaka kendisine verir. Bu durum, her gece böyle devam eder.²³³¹

۲۳۳۲- إِنْ فِي الْمَعَارِضِ لَمَنْدُوحَةٌ عَنِ الْكَذِبِ. ض

2332. Kinaye yollu dolaylı anlatımlarda yalandan çıkış vardır.²³³²

۲۳۳۳- إِنْ فِي الْمَالِ لِحَقٌّ سِوَى الزَّكَاةِ. ض

2333. Malda zekattan başka haklar da vardır.²³³³

۲۳۳۴- إِنْ فِي أَمْتِي خَسْفٌ وَمَسْخٌ وَقَذْفٌ. ض

2334. Ümmetim içinde yere batırılanlar, suretleri değiştirilenler ve üzerlerine gökten taş yağdırılanlar olacaktır.²³³⁴

۲۳۳۵- إِنْ فِي ثَقِيفٍ كَذَابًا وَمُبِيرًا. صَح

2335. Sakif kabilesinde yalancı ve zalimler olacaktır.²³³⁵

²³²⁹ Müttekî, nr. 28131, 28143.

²³³⁰ Ahmed, I, 409.

²³³¹ Ahmed, III, 331; İbni Hibbân, VI, 301.

²³³² İbni Adî, III, 96; Beyhakî, X, 199; Kudâî, II, 119.

²³³³ İbni Adî, IV, 1328; Dârekutnî, II, 125; Müttekî, nr. 16006.

²³³⁴ İbni Ebî Şeybe, VII, 459.

²³³⁵ Ahmed, VI, 351; Taberânî, XIV, 103; Hâkim, III, 637.

۲۳۳۶- إِنْ فِي مَالِ الرَّجُلِ فِتْنَةٌ وَفِي زَوْجَتِهِ فِتْنَةٌ وَوَلَدِهِ. صح

2336. Kişi malı, eşi ve çocuğuyla imtihan edilir.²³³⁶

۲۳۳۷- إِنْ فِيكَ لَخَصْلَتَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ تَعَالَى الْجِلْمَ وَالْأَنَاءَ. صح

2337. Sende Allah Teala'nın sevdiği iki huy var: Biri yumuşak olmak, diğeri ise acele etmemektir.²³³⁷

۲۳۳۸- إِنْ قَبْرِ إِسْمَاعِيلَ فِي الْحِجْرِ.

2338. İsmail'in kabri, Hıcr denilen yerdedir.²³³⁸

۲۳۳۹- إِنْ قَدَرِ حَوْضِي كَمَا بَيْنَ أَيْلَةٍ وَصَنْعَاءَ مِنَ الْيَمَنِ وَإِنْ فِيهِ مِنَ الْبَارِيقِ كَعَدَدِ نُجُومِ السَّمَاءِ. صح

2339. Havzımın alanı, Eyle ile Yemen'in San'a beldesi arası kadardır. Onun kenarında gökteki yıldızlar sayısınca ibrikler vardır.²³³⁹

۲۳۴۰- إِنْ قَذَفَ الْمُخَصَّنَةُ لِيَهْدُمَ عَمَلٌ مِائَةَ سَنَةٍ. ح

2340. Namuslu kadına iftira atmak, yüz senelik ameli mahveder.²³⁴⁰

۲۳۴۱- إِنْ قَرَيْشًا أَهْلُ أَمَانَةٍ لَا يَبْغِيهِمُ الْعَثَرَاتُ أَحَدًا إِلَّا كَبَّهُ اللَّهُ لِمُنْخَرِيهِ. ح

2341. Kureyşliler emanet ehlidirler, onların kusurlarını araştıran birini Allah Teala yüzüstü süründürür.²³⁴¹

۲۳۴۲- إِنْ قَلْبُ ابْنِ آدَمَ مِثْلُ الْعُصْفُورِ يَتَقَلَّبُ فِي الْيَوْمِ سَبْعَ مَرَّاتٍ. ض

2342. İnsanoğlunun kalbi kuş kalbi gibidir, günde yedi defa değişir durur.²³⁴²

²³³⁶ Taberânî, III, 169.

²³³⁷ Ahmed, III, 22; Beyhakî, X, 194.

²³³⁸ Hâkim, Esmâ, I, 239; Deylemî, III, 221.

²³³⁹ Münâvî, II, 474.

²³⁴⁰ Bezzâr, VII, 331, Taberânî, III, 168; Heysemî, VI, 279.

²³⁴¹ İbni Asâkir, XI, 233.

²³⁴² Hâkim, IV, 342; Beyhakî, Şuab, I, 474.

۲۳۴۳- إِنْ قَلْبَ ابْنِ آدَمَ بِكُلِّ وَادٍ شُعْبَةٌ فَمَنْ اتَّبَعَ قَلْبُهُ الشُّعْبَ كُلَّهَا لَمْ يُبَالِ اللَّهُ بِأَيِّ وَادٍ أَهْلَكَهُ وَمَنْ تَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ كَفَاهُ الشُّعْبَ. ض

2343. Adem oğlunun kalbinin her vadide bir şubesi vardır. Allah Teala, kalbi o şubelere tabi olanın hangi vadide helak olduğuna aldırış etmez. Allah'a tevekkül edene Allah o şubelere karşı kuluna kafidir.²³⁴³

۲۳۴۴- إِنْ قُلُوبَ بَنِي آدَمَ كُلُّهَا بَيْنَ إِصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ الرَّحْمَنِ كَقَلْبٍ وَاحِدٍ يُصَرِّفُهُ حَيْثُ شَاءَ. صَح

2344. Bütün insanların kalpleri bir kalp gibi Allah'ın kudret parmaklarından iki parmağı arasındadır. Nasıl isterse onları öyle çevirir.²³⁴⁴

۲۳۴۵- إِنْ كَذِبًا عَلَيَّ لَيْسَ كَكَذِبٍ عَلَى أَحَدٍ فَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. صَح

2345. Benim ağzımdan yalan konuşmak her hangi birisinin ağzından yalan konuşmaya benzemez. Kim benim ağzımdan bilerek yalan konuşursa cehennemdeki yerine hazırlansın.²³⁴⁵

۲۳۴۶- إِنْ كَسَرَ عَظْمَ الْمُسْلِمِ مَيِّتًا كَسَرَهُ حَيًّا. صَح

2346. Ölen bir müslümanın kemiğini kırmak, diri iken kemiğini kırmak gibidir.²³⁴⁶

۲۳۴۷- إِنْ كُلِّ صَلَاةٍ تَخْطُ مَا بَيْنَ يَدَيْهَا مِنْ خَطِيئَةٍ. ح

2347. Her namaz, kişinin önceden işlediği günahları yok eder.²³⁴⁷

²³⁴³ Busirî, IV, 227.

²³⁴⁴ Ahmed, II, 168; İbni Ebî Âsım, I, 100.

²³⁴⁵ Ahmed, IV, 245; Bezzâr, IV, 100; Heysemî, I, 143.

²³⁴⁶ Abdürrezzâk, IX, 391; Ahmed, VI, 58.

²³⁴⁷ Ahmed, V, 413; Münzirî, I, 146; Heysemî, I, 298.

Allah İçin

٢٣٤٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عَقَّاءٌ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ لِّكُلِّ عَبْدٍ مِنْهُمْ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ. ص ح

2348. Allah Teala'nın her gün ve gece cehennemden azad ettiği kulları vardır. O kullardan her birinin de kabul edilen duaları vardır.²³⁴⁸

٢٣٤٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عِبَادًا يَغْرِقُونَ النَّاسَ بِالتَّوَسُّمِ. ح

2349. Allah Teala'nın öyle kulları vardır ki, onlar insanları ferasetleriyle tanırırlar.²³⁴⁹

٢٣٥٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عِبَادًا اخْتَصَّهُمْ بِخَوَائِجِ النَّاسِ يَفْرِغُ النَّاسُ إِلَيْهِمْ فِي

خَوَائِجِهِمْ أَوْلَيْكَ الْآمِنُونَ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ. ح

2350. Allah Teala'nın sırf insanların ihtiyaçlarını karşılamak üzere yarattığı kulları vardır. İnsanlar ihtiyaçları konusunda onlardan yardım isterler. Onlar Allah'ın azabından emin olan kişilerdir.²³⁵⁰

٢٣٥١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عِنْدَ كُلِّ فِطْرِ عَقَّاءٌ مِنَ النَّارِ وَذَلِكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ. ح

2351. Allah Teala'nın her iftar vakti cehennemden azad ettiği kişiler vardır. Bu durum her gece böyledir.²³⁵¹

٢٣٥٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَقْوَامًا يَخْتَصُّهُمْ بِالنَّعْمِ لِمَنَافِعِ الْعِبَادِ وَيَقْرَأُ فِيهِمْ مَا بَدَّلُوهَا

فَإِذَا مَنَعُوهَا نَزَعَهَا مِنْهُمْ فَحَوَّلَهَا إِلَى غَيْرِهِمْ. ح

2352. Allah Teala'nın insanlara faydalı olmaları için özellikle nimet verdiği topluluklar vardır. Onlar bu nimetlerden verdikleri sürece Allah Teala o nimetlerini onlarda bırakır. Esirgedikleri zaman ise onlardan alır, başkalarına verir.²³⁵²

²³⁴⁸ Ahmed, II, 254; Heysemî, X, 216.

²³⁴⁹ Hakkîm, III, 87; Taberânî, Evsat, III, 207; Heysemî, X, 268.

²³⁵⁰ Taberânî, XII, 358; İbni Asâkir, LIV, 5.

²³⁵¹ Ahmed, V, 256; Taberânî, VIII, 284; Beyhakî, Şuab, III, 304.

²³⁵² Taberânî, Evsat, V, 228; Hañib, IX, 459; Heysemî, VIII, 192.

۲۳۵۳- إِنْ لِلَّهِ تَعَالَى تِسْعَةٌ وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً إِلَّا وَاحِدًا مِنْ أَخْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ. صح

2353. Allah Teala'nın yüzden bir eksik doksandokuz ismi vardır, onları sayan cennete girer.²³⁵³

۲۳۵۴- إِنْ لِلَّهِ تَعَالَى تِسْعَةٌ وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً غَيْرَ وَاحِدٍ لَا يَحْفَظُهَا أَحَدٌ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ وَهُوَ وَثَرٌ يُحِبُّ الْوَثَرَ. صح

2354. Allah Teala'nın yüzden bir eksik doksandokuz ismi vardır, onları ezberleyen cennete girer. O tekdir, teki sever.²³⁵⁴

۲۳۵۵- إِنْ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَائِكَةٌ سَاجِدِينَ فِي الْأَرْضِ يُبَلِّغُونِي مِنْ أُمَّتِي السَّلَامَ. صح

2355. Allah'ın yeryüzünde dolaşan melekleri vardır, onlar ümmetinden gelen selamları bana ulaştırırlar.²³⁵⁵

۲۳۵۶- إِنْ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَائِكَةٌ يَنْزِلُونَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ يَخْسُونَ الْكَلَالَ عَنْ دَوَابِّ الْفَرَاةِ إِلَّا دَابَّةً فِي عُنُقِهَا جَرَسٌ. ح

2356. Allah Teala'nın her gece yeryüzüne inen melekleri vardır. Onlar boynunda çan asılı olan hayvanlar dışında, gazilerin bindikleri hayvanların yorgunluklarını giderirler.²³⁵⁶

۲۳۵۷- إِنْ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَائِكَةٌ فِي الْأَرْضِ تَنْطِقُ عَلَى أَلْسِنَةِ بَنِي آدَمَ بِمَا فِي الْمَرْءِ مِنَ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ. صح

2357. Allah Teala'nın yeryüzünde gezen öyle melekleri vardır ki, onlar insanların diliyle kişilerin iyi veya kötü oluşlarını dile getirirler.²³⁵⁷

۲۳۵۸- إِنْ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَكٌ يُنَادِي عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ يَا بَنِي آدَمَ قُومُوا إِلَىٰ نِيرانِكُمْ الَّتِي أَوْقَدْتُمُوهَا عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ فَأَطْفِئُوهَا بِالصَّلَاةِ. ض

²³⁵³ İbni Cerîr, XV, 183.

²³⁵⁴ Ahmed, II, 258.

²³⁵⁵ Ahmed, I, 441; Taberânî, X, 219; Hâkim, II, 456.

²³⁵⁶ Heysemî, V, 267.

²³⁵⁷ Deylemî, I, 184.

2358. Allah Teala'nın her namaz vaktinde şöyle seslenen bir meleği vardır: "Ey Ademoğulları! Kendi elinizle tutuşturduğunuz sizi yakacak olan ateşi namazla söndürmek için kalkınız."²³⁵⁸

۲۳۵۹- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى مَلَكًا مُوَكَّلًا بِمَنْ يَقُولُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ فَمَنْ قَالَهَا ثَلَاثًا قَالَ لَهُ الْمَلَكُ إِنَّ أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ قَدْ أَقْبَلَ عَلَيْكَ فَسَلِّ. صَح

2359. Allah Teala'nın "Ey merhametlilerin en merhametlisi" diyen kullarına karşı görevli melekleri vardır. Kim bu duayı üç defa söyleirse bir melek ona "Merhametlilerin en merhametlisi sana teveccüh etti, ondan dileğini iste" der.²³⁵⁹

۲۳۶۰- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى مَلَكًا لَوْ قِيلَ لَهُ التَّحْمِ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَالْأَرْضِينَ بِلِقَمَةٍ وَاحِدَةٍ لَفَعَلَ تَسْبِيحُهُ سُبْحَانَكَ حَيْثُ كُنْتَ. ح

2360. Allah Teala'nın öyle bir meleği vardır ki, ona "Yedi kat göğü ve yerleri tek bir lokmada yut" dense yutabilir. Onun yaptığı tesbih şudur: "Sen her yerde noksan sıfatlardan münezzehsin."²³⁶⁰

۲۳۶۱- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا أُعْطِيَ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُّسَمًّى. صَح

2361. Allah Teala'nın aldığı da verdiği de onundur, herşeyin onun yanında belli bir süresi vardır.²³⁶¹

۲۳۶۲- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى رِيحًا يَبْعَثُهَا عَلَى رَأْسِ مِائَةِ سَنَةٍ تَقْبِضُ رُوحَ كُلِّ مُؤْمِنٍ. صَح

2362. Allah Teala'nın her yüz sene başında gönderdiği bir rüzgar vardır ki, o rüzgar bütün müminlerin ruhunu kabzeder.²³⁶²

۲۳۶۳- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى فِي كُلِّ يَوْمٍ جُمُعَةٍ سِتْمِائَةِ أَلْفٍ عَتِيقٍ يَغْتَقِيهِمْ مِنَ النَّارِ كُلُّهُمْ قَدْ اسْتَوْجَبُوا النَّارَ. ض

²³⁵⁸ Taberânî, Evsat, IX, 173; Ziyâ, VII, 161; Heysemî, I, 299.

²³⁵⁹ Hâkim, I, 544; Münziri, II, 486; Müttekî, nr. 3213.

²³⁶⁰ Taberânî, XI, 195; Heysemî, I, 80; Müttekî, nr. 29832.

²³⁶¹ Buhârî, Cenâiz 33, Müslim, Cenâiz, 9, 11. Ayrıca bk. Buhârî, Eymân 9, Merdâ 9, Tevhîd 25; Ebû Dâvûd, Cenâiz 24, Edeb 58; Nesâî, Cenâiz 22; İbni Mâce, Cenâiz 53.

²³⁶² Ruyânî, I, 87; Hâkim, IV, 504.

2363. Allah Teala'nın her cuma günü cehennemden azad ettiği altı-yüzbin kişi vardır. Bunların hepsi de kendilerine cehennemin vacip olduğu kişilerdir.²³⁶³

٢٣٦٤- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مِائَةَ خُلُقٍ وَسَبْعَةَ عَشَرَ خُلُقًا مَن أَتَاهُ بِخُلُقٍ مِنْهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ. ح

2364. Allah Teala'nın yüzonyedi huyu vardır. Kim o huylardan biriyle huylanırsa cennete girer.²³⁶⁴

٢٣٦٥- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَكًا أَعْطَاهُ سَمْعَ الْعِبَادِ فَلَيْسَ مِنْ أَحَدٍ يُصَلِّي عَلَيَّ إِلَّا أُنَبِّئُهَا وَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لَا يُصَلِّيَ عَلَيَّ عَبْدٌ صَلَاةً إِلَّا صَلَّى عَلَيْهِ عَشْرَ أَمْثَالِهَا. ض

2365. Allah Teala'nın bütün kulların seslerini işitebileceği bir meleği vardır. Bir kişi bana salat ederse, melek o kişinin salatını bana ulaştırır. Ben rabbimden bana bir defa salat eden bir kula, onun on kez salat etmesini niyaz ettim.²³⁶⁵

٢٣٦٦- إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ تِسْعَةَ وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةٍ غَيْرَ وَاحِدٍ إِنَّهُ وَثُرَ يُحِبُّ الْوَثَرَ وَمَا مِنْ عَبْدٍ يَدْعُو بِهَا إِلَّا وَجِبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ. ض

2366. Allah Teala'nın yüzden bir eksik doksakdokuz ismi vardır. O tekdir, teki sever. Herhangi bir kul, o isimlerden biriyle dua ederse, kendisine cennet vacip olur.²³⁶⁶

٢٣٦٧- إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ تِسْعَةَ وَتِسْعِينَ اسْمًا مَن أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهِمِّنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ الْغَفَّارُ الْقَهَّارُ الْوَهَّابُ الرَّزَّاقُ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الْخَافِضُ الرَّافِعُ الْمُعِزُّ الْمُدِيلُ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الْحَكَمُ الْعَدْلُ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ الْحَلِيمُ الْعَظِيمُ الْغَفُورُ الشَّكُورُ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ الْخَفِيفُ الْمُقِيتُ الْحَسِيبُ

²³⁶³ Ebû Ya'lâ, VI, 156; Beyhakî, Şuab, III, 113; Deylemî, III, 382.

²³⁶⁴ Tayâlisî, s. 14; Hakîm, IV, 39; Heysemî, I, 36.

²³⁶⁵ Zehebî, Mizân, nr. 829.

²³⁶⁶ Ebû Nuaym, X, 380; İbni Asâkir, IX, 409.

الْجَلِيلُ الْكَرِيمُ الرَّقِيبُ الْمُجِيبُ الْوَاسِعُ الْحَكِيمُ الْوَدُودُ الْمَجِيدُ الْبَاعِثُ الشَّهِيدُ
 الْحَقُّ الْوَكِيلُ الْقَوِيُّ الْمَتِينُ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ الْمُخَصِّي الْمُبْدِي الْمُعِيدُ الْمُخَيِّ
 الْمُمِيتُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الْوَاجِدُ الْمَاجِدُ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ الْقَادِرُ الْمُفْتَدِرُ الْمُقَدِّمُ الْمُؤَخَّرُ
 الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ الْوَالِي الْمُتَعَالِي الْبَرُّ التَّوَّابُ الْمُنتَقِمُ الْعَفُوُّ الرَّؤُوفُ مَالِكُ
 الْمُلْكِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ الْمُفْسِطُ الْجَامِعُ الْغَنِيُّ الْمُغْنِي الْمَانِعُ الصَّارُّ النَّافِعُ النَّوَّارُ
 الْهَادِي الْبَدِيعُ الْبَاقِي الْوَارِثُ الرَّشِيدُ الصَّبُورُ. ض

2367. Allah'ın doksandokuz ismi vardır. Onları sayan cennete girer. Bu isimler şunlardır: O kendisinden başka ilah olmayan Allah, Rahman, Rahim, Melik, Kuddus, Selam, Mümin, Müheymin, Aziz, Cebbar, Mütekebbir, Halık, Bari, Musavvir, Gaffar, 'Kahhar, Vehhab, Rezzak, Fettah, Alim, Kabid, Basid, Hafid, Rafi, Muiz, Muzil, Semi, Basir, Hakem, Adl, Latif, Habir, Halim, Azim, Gafur, Şekur, Ali, Kebir, Hafiz, Mukit, Hasib, Celil, Kerim, Rakib, Mucib, Vasi, Hakim, Vedud, Mecid, Bais, Şehid, Hak, Vekil, Kavi, Metin, Veli, Hamid, Muhsi, Mübdi, Muid, Muhyi, Mümit, Hay, Kayyum, Vad, Macid, Vahid, Samed, Kadir, Muktedir, Mukaddim, Muahhir, Evvel, Ahir, Zahir, Batın, Vali, Müteali, Ber, Tevvab, Muntakim, Afüv, Rauf, Maliku'l-mülk, Zü'l-celali ve'l-ikram, Muksid, Cami, Gani, Muğni, Mani, Dar, Nafi, Nur, Hadi, Bedi, Baki, Varis, Raşid, Sabur.²³⁶⁷

٢٣٦٨- إِنْ لِلَّهِ تِسْعَةٌ وَتِسْعِينَ اسْمًا مَنْ أَحْصَاهَا كُلُّهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ أَسْأَلَ اللَّهُ الرَّحْمَنَ الرَّحِيمَ إِلَهَ الرَّبِّ الْمَلِكِ الْقُدُّوسَ السَّلَامَ الْمُؤْمِنَ الْمُهَيِّمَ الْعَزِيزَ الْجَبَّارَ الْمُتَكَبِّرَ الْخَالِقَ الْبَارِئَ الْمُصَوِّرَ الْحَكِيمَ الْعَلِيمَ السَّمِيعَ الْبَصِيرَ الْحَيَّ الْقَيُّومَ الْوَاسِعَ اللَّطِيفَ الْخَبِيرَ الْحَنَّانَ الْمَنَّانَ الْبَدِيعَ الْوَدُودَ الْعَفُورَ الشَّكُورَ الْمَجِيدَ الْمُبْدِيَّ الْمُعِيدَ النَّوَّارَ الْبَارِئَ الْأَوَّلَ الْآخِرَ الظَّاهِرَ الْبَاطِنَ الْعَفُوَّ الْغَفَّارَ الْوَهَّابَ الْفَرَدَ الصَّمَدَ

الْوَكِيلَ الْكَافِيَ الْبَاقِيَ الْحَمِيدَ الْمُقَيَّتَ الدَّائِمَ الْمُتَعَالِيَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ الْوَلِيَّ
النَّصِيرَ الْحَقَّ الْمُبِينَ الْمُنِيبَ الْبَاعِثَ الْمُجِيبَ الْمُخَيِّ الْمُمِيتَ الْجَمِيلَ الصَّادِقَ
الْحَفِيطَ الْمُحِيطَ الْكَبِيرَ الْقَرِيبَ الرَّقِيبَ الْفَتَّاحَ التَّوَّابَ الْقَدِيمَ الْوَثَرَ الْفَاطِرَ الرَّزَّاقَ
الْعَلاَمَ الْعَلِيِّ الْعَظِيمَ الْغَنِيِّ الْمَلِكَ الْمُقْتَدِرَ الْأَكْرَمَ الرَّؤُوفَ الْمُدَبِّرَ الْمَالِكَ الْقَاهِرَ
الْهَادِيَ الشَّاكِرَ الْكَرِيمَ الرَّفِيعَ الشَّهِيدَ الْوَاحِدَ ذَا الطَّوْلِ ذَا الْمَعَارِجِ ذَا الْفَضْلِ
الْخَلَّاقَ الْكَفِيلَ الْجَلِيلَ. ض

2368. Allah'ın doksandokuz ismi vardır. Onların tamamını sayan cennete girer. Şu isimlerle ondan isterim: Allah, Rahman, Rahim, İlah, Rab, Melik, Kuddus, Selam, Mümin, Müheymin, Aziz, Cebbar, Mütekebbir, Halık, Bari, Musavvir, Hakim, Alim, Semi, Basir, Hay, Kayyum, Vasi, Latif, Habir, Hannan, Mennan, Bedi, Vedud, Gafur, Şekur, Mecid, Mübdi, Muid, Nur, Bari, Evvel, Ahir, Zahir, Batın, Afîv, Gaffar, Vehhab, Kahhar, Ferd, Samed, Vekil, Kafi, Baki, Hamid, Mukit, Daim, Müteali, Zü'l-celali ve'l-ikram, Vali, Nasir, Hak, Mübin, Münib, Bais, Mücib, Muhyi, Mümit, Cemil, Sadık, Hafız, Muhit, Kebir, Karib, Rakib, Fettah, Tevvab, Kadim, Vitr, Fâtır, Rezzak, Allam, Ali, Azim, Gani, Melik, Muktedir, Ekrem, Rauf, Müdebbir, Malik, Kahir, Hadi, Şakir, Kerim, Rafi, Şehid, Vahid, Zü't-tavl, Zü'l-mearic, Zü'l-fazl, Hallak, Kefil, Celil.²³⁶⁸

٢٣٦٩ - إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً إِلَّا وَاحِدًا إِنَّهُ وَثَرَ يُحِبُّ الْوَثَرَ مَنْ
حَفِظَهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ
الْمُصَوِّرُ الْمَلِكُ الْحَقُّ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيِّمُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ
اللطيفُ الْخَبِيرُ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الْعَلِيمُ الْعَظِيمُ الْبَارُّ الْمُتَعَالِي الْجَلِيلُ الْجَمِيلُ الْحَيُّ
الْقَيُّومُ الْقَاهِرُ الْقَادِرُ الْعَلِيُّ الْحَكِيمُ الْقَرِيبُ الْمُجِيبُ الْغَنِيُّ الْوَهَّابُ الْوَدُودُ الشَّكُورُ
الْمَاجِدُ الْوَاحِدُ الْوَالِي الرَّشِيدُ الْعَفُّو الْعَفُورُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ التَّوَّابُ الرَّبُّ الْمَجِيدُ الْوَلِيُّ

الشَّهِيدُ الْمُبِينُ الْبُرْهَانُ الرَّؤُوفُ الرَّحِيمُ الْمُبْدِي الْمُعِيدُ الْبَاعِثُ الْوَارِثُ الْقَوِيُّ الشَّدِيدُ
الصَّارُ النَّافِعُ الْبَاقِي الْوَافِي الْخَافِظُ الرَّافِعُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الْمُعِزُّ الْمُدِلُّ الْمُقْسِطُ الرَّزَّاقُ
ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ الْقَائِمُ الدَّائِمُ الْخَافِظُ الْوَكِيلُ الْبَاطِنُ السَّامِعُ الْمُغْطِي الْمُخَيِّ الْمُمِيتُ
الْمَانِعُ الْجَامِعُ الْهَادِي الْكَافِي الْأَبَدُ الْعَالِمُ الصَّادِقُ النُّورُ الْمُنِيرُ التَّامُّ الْقَدِيمُ الْوَتَرُ الْأَخَذُ
الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ. ض

2369. Allah'ın yüzden bir eksik doksandokuz ismi vardır. O tekdir, teki sever. Onların tamamını ezberleyen cennete girer. O isimler şunlardır: Allah, Vahid, Samed, Evvel, Ahir, Zahir, Batın, Halik, Bari, Musavvir, Melik, Hak, Selam, Mümin, Müheymin, Aziz, Cebbar, Mütekebbir, Rahman, Rahim, Latif, Habir, Semi, Basir, Alim, Azim, Bar, Müteali, Celil, Cemil, Hay, Kayyum, Kadir, Ali, Hakim, Karib, Mücib, Gani, Vehhab, Vedüd, Şekür, Macid, Vahid, Vali, Reşid, Afv, Gafur, Halim, Kerim, Tevvab, Rab, Mecid, Vali, Şehid, Mübin, Bürhan, Rauf, Rahim, Mübdi, Muid, Bais, Varis, Kavi, Şedid, Dar, Nafi, Baki, Vafi, Hafız, Rafi, Kabız, Basit, Muiz, Müzil, Muksit, Rezzak, Zü'l-kuvve, Metin, Kaim, Daim, Hafızu'l-vekil, Batın, Sami, Muti, Muhyi, Mümit, Mani, Cami, Hadi, Kafi, Ebed, Alim, Sadık, Nur, Münir, Tam, Kadim, Vitr, doğmayıp doğurmayan ve dengi benzeri olmayan Ehadü's-samed.²³⁶⁹

۲۳۷۰- إِنْ لِلَّهِ تَعَالَى مِائَةٌ اسْمٍ غَيْرَ اسْمٍ مِنْ دَعَا بِهَا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ. ض

2370. Allah Teala'nın biri dışında yüz ismi vardır. Onlarla dua edenin duasını Allah kabul eder.²³⁷⁰

۲۳۷۱- إِنْ لِلَّهِ تَعَالَى عِبَادًا يَضُرُّ بِهِمْ عَنِ الْقَتْلِ وَيُطِيلُ أَعْمَارَهُمْ فِي حُسْنِ الْعَمَلِ
وَيُحَسِّنُ أَرْزَاقَهُمْ وَيُخَيِّبُهُمْ فِي عَافِيَةٍ وَيَقْبِضُ أَرْوَاحَهُمْ فِي عَافِيَةٍ عَلَى الْفُرْشِ
فَيُغْطِيهِمْ مَنَازِلَ الشَّهَادَةِ. ض

²³⁶⁹ Münâvî, II, 494.

²³⁷⁰ Münâvî, II, 495.

2371. Allah'ın öyle kulları vardır ki, Allah onları öldürülmekten korur, güzel ameller içerisinde ömürlerini uzatır, onlara rızıklarını güzelce verir. Onları afiyetle yaşatır, ruhlarını yataklarında huzur içerisinde aldığı halde, onları şehidlerin makamına yükseltir.²³⁷¹

٢٣٧٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى صَنَائِنَ مِنْ خَلْقِهِ يَغْذُوهُمْ فِي رَحْمَتِهِ يُخَيِّهِمْ فِي عَافِيَةٍ وَيَمِيتُهُمْ فِي عَافِيَةٍ وَإِذَا تَوَفَّاهُمْ تَوَفَّاهُمْ إِلَى جَنَّتِهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ تَمُرُّ عَلَيْهِمُ الْفِتْنُ كَقِطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ وَهُمْ مِنْهَا فِي عَافِيَةٍ.

2372. Allah Teala'nın seçkin kulları vardır. Onları rahmeti içinde rızıklandırır, afiyet içinde yaşatır ve afiyet içinde onların ruhlarını alır. Onlardan biri vefat ettiğinde onları cennetine koyar. Onlar karanlık geceler gibi fitnelerle karşılaştıkları halde, onlar afiyetle onlardan kurtulurlar.²³⁷²

٢٣٧٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عِنْدَ كُلِّ بَدْعَةٍ كَيْدٌ بِهَا الْإِسْلَامُ وَأَهْلُهُ وَلَيَّا صَالِحًا يَذُبُّ عَنْهُ وَيَتَكَلَّمُ بِعَلَامَاتِهِ فَاعْتَبِرُوا حُضُورَ بَلَدِكَ الْمَجَالِسِ بِالذَّبِّ عَنِ الضَّعْفَاءِ وَتَوَكَّلُوا عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا. صَح

2373. Allah Teala'nın İslam'a ve müslümanlara karşı çıkarılan bidatları reddedip İslam'ı savunan salih kulları vardır. Onların zayıfları müdafaa eden meclislerine katılın ve Allah'a tevekkül edin. Allah vekil olarak yeter.²³⁷³

٢٣٧٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَهْلِينَ مِنَ النَّاسِ أَهْلُ الْقُرْآنِ هُمْ أَهْلُ اللَّهِ وَخَاصَّتُهُ. صَح

2374. Allah Teala'nın insanlardan yakınları vardır. Kur'an ehli olanlar Allah'ın yakınları ve onun seçkin kullarıdır.²³⁷⁴

٢٣٧٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى آيَةٌ مِنَ أَهْلِ الْأَرْضِ وَآيَةٌ رَبِّكُمْ قُلُوبُ عِبَادِهِ الصَّالِحِينَ وَأَحَبُّهَا إِلَيْهِ أَلْيُنْهَا وَأَرْقُهَا. ض

²³⁷¹ Taberânî, X, 176; Heysemî, X, 203.

²³⁷² Hakîm, IV, 234; Taberânî, XII, 385; Ebû Nuaym, I, 6; Heysemî, X, 266.

²³⁷³ Ebû Nuaym, X, 400; Ukaylî, III, 100.

²³⁷⁴ Ahmed, III, 127; Hâkim, I, 743; Beyhakî, Şuab, II, 551.

2375. Allah Teala'nın yeryüzü halkından bir kısım kapları vardır. Rabbinizin kapları, salih kulların kalpleridir. Onlar içinde de kendisine en sevimli olanlar, en yumuşak ve en ince olanlardır.²³⁷⁵

Çeşitli Hadisler

۲۳۷۶ - إِنَّ لِلْإِسْلَامِ ضَوْىَ وَمَنَارًا كَمَنَارِ الطَّرِيقِ. صَح

2376. Yol işaretleri gibi İslam'ın da hidayet yoluna götüren bir takım yol işaretleri vardır.²³⁷⁶

۲۳۷۷ - إِنَّ لِلْإِسْلَامِ ضَوْىَ وَعَلَامَاتٍ كَمَنَارِ الطَّرِيقِ وَرَأْسُهُ وَجَمَاعُهُ شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَإِقَامُ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ وَتَمَامُ الْوُضُوءِ. ض

2377. Yol işaretleri gibi İslam'ın da hidayet yoluna götüren bir takım yol işaretleri ve alametleri vardır. Onun başı ve en önemlisi kelime-i şehadet, namaz kılmak, zekat vermek ve abdesti tam almaktır.²³⁷⁷

۲۳۷۸ - إِنَّ لِلتَّوْبَةِ بَابًا عَرْضُ مَا بَيْنَ مِصْرَاعَيْهِ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا يُغْلَقُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا. ض

2378. Tevbe için bir kapı vardır. O kapının iki kanadı arasındaki genişlik, doğu ile batı arası kadardır. Güneş batıdan doğuncaya kadar da o kapı kapanmaz.²³⁷⁸

۲۳۷۹ - إِنَّ لِلْحَاجِّ الرَّكْبَ بِكُلِّ خَطْوَةٍ تَخْطُوهَا رَاحِلَتُهُ سَبْعِينَ حَسَنَةً وَلِلْمَاشِي بِكُلِّ خَطْوَةٍ يَخْطُوهَا سَبْعِمِائَةً حَسَنَةً. ض

2379. Binekli hacının bineğinin attığı her adıma yetmiş sevap, yaya hacının attığı her adıma da yediyüz sevap yazılır.²³⁷⁹

²³⁷⁵ Taberânî, Şâmiyyîn, II, 19; Aclûnî, II, 256.

²³⁷⁶ Hâkim, I, 70.

²³⁷⁷ Heysemî, I, 38.

²³⁷⁸ Taberânî, VIII, 65.

²³⁷⁹ Taberânî, XII, 75; Heysemî, III, 209.

٢٣٨٠- إِنْ لِلزَّوْجِ مِنَ الْمَرْأَةِ لَشُعْبَةٌ مَا هِيَ لِشَيْءٍ. صح

2380. Kadının yanında kocasının ayrı bir değeri vardır.²³⁸⁰

٢٣٨١- إِنْ لِلشَّيْطَانِ كُخْلًا وَلَعُوقًا فَإِذَا كَحَلَ الْإِنْسَانَ مِنْ كُخْلِهِ نَامَتْ عَيْنَاهُ عَنِ الذِّكْرِ وَإِذَا لَعَقَهُ مِنْ لَعُوقِهِ دَرَبَ لِسَانُهُ بِالشَّرِّ. ض

2381. Şeytanın sürmesi ve yalama şekeri vardır. Sürmesinden sürme çektiği zaman, insan zikirden gafil olup uyur. Şekerinden yalattırdığı zaman da insanın dili kötü şeyler söyleme başlar.²³⁸¹

٢٣٨٢- إِنْ لِلشَّيْطَانِ كُخْلًا وَلَعُوقًا وَنَشُوقًا أَمَّا لَعُوقُهُ فَالْكَذِبُ وَأَمَّا نَشُوقُهُ فَالْغَضَبُ وَأَمَّا كُخْلُهُ فَالتَّوْمُ. ض

2382. Şeytanın sürmesi, yalama şekeri ve enfiyesi vardır. Yalama şekeri yalan söyletmek, enfiyesi öfkelenlendirmek, sürmesi de uykuyu sevdirmektir.²³⁸²

٢٣٨٣- إِنْ لِلشَّيْطَانِ مَصَالِي وَفُخُوحًا وَإِنَّ مِنْ مَصَالِيهِ وَفُخُوحِهِ الْبَطْرُ بِنِعَمِ اللَّهِ تَعَالَى وَالْفَخْرُ بِعَطَاءِ اللَّهِ وَالْكِبَرُ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ وَاتِّبَاعُ الْهَوَى فِي غَيْرِ ذَاتِ اللَّهِ. ض

2383. Şeytanın süsleri ve tuzakları vardır. Süs ve tuzaklarından bir kısmı şunlardır: Allah'ın verdiği nimetlerle şımarmak, Allah'ın ihsan ettiği şeylerle övünmek, Allah'ın kullarına karşı büyüklük taslamak, Allah'ın rızasını bırakıp nefsin gayr-i meşru isteklerine uymak.²³⁸³

٢٣٨٤- إِنْ لِلشَّيْطَانِ لَمَّةٌ بَابِنِ آدَمَ وَلِلْمَلِكِ لَمَّةٌ فَأَمَّا لَمَّةُ الشَّيْطَانِ فَاِبْعَادُ بِالشَّرِّ وَتَكْذِيبُ بِالْحَقِّ وَأَمَّا لَمَّةُ الْمَلِكِ فَاِبْعَادُ بِالْخَيْرِ وَتَصْدِيقُ بِالْحَقِّ فَمَنْ وَجَدَ ذَلِكَ فَلْيَعْلَمْ أَنَّهُ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ وَمَنْ وَجَدَ الْآخَرَى فَلْيَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ. صح

²³⁸⁰ Hâkim, IV, 61; Beyhakî, IV, 66; Müttekî, nr. 44453.

²³⁸¹ İbni Ebî'd-Dünyâ, Mekâyid, s. 97; İbni Adî, III, 374; Taberânî, VII, 206; Heysemî, II, 262.

²³⁸² Harâîfî, Mesâvî'l-ahlâk, s. 70; İbni Adî, III, 133; Beyhakî, Şuab, IV, 209; Ebû Nuaym, VI, 309.

²³⁸³ Beyhakî, Şuab, VI, 287; İbni Asâkir, LXII, 124.

2384. Şeytanın da meleğin de insanoğluna karşı ilka ettiği şeyler vardır. Şeytanın ilkası, kötülüğe çağırmak ve hakkı yalanlamak, meleğin ilkası ise hakka çağırmak, hakkı doğrulamaktır. Kim içinde hakka karşı bir meyil duyarsa, onun Allah'dan olduğunu bilsin ve Allah'a hamdetsin. Kim de içinde şerre karşı bir meyil duyarsa, ondan Allah'a sığınsın.²³⁸⁴

٢٣٨٥- إِنَّ لِلصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ لَدَعْوَةً مَا تُرَدُّ. صح

2385. Oruçlunun iftar vaktinde geri çevrilmeyen bir dua hakkı vardır.²³⁸⁵

٢٣٨٦- إِنَّ لِلطَّاعِمِ الشَّاكِرِ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلَ مَا لِلصَّائِمِ الصَّابِرِ. صح

2386. Allah'ın nimetlerini yiyip şükredene, oruç tutup sabredenin sevabı kadar sevap vardır.²³⁸⁶

٢٣٨٧- إِنَّ لِلْقَبْرِ ضَغْطَةً لَوْ كَانَ أَحَدٌ نَاجِياً مِنْهَا نَجَا سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ. صح

2387. Kabrin bir sıkması vardır. Ondan kurtulan biri olsaydı, Sa'd bin Muaz kurtulurdu.²³⁸⁷

٢٣٨٨- إِنَّ لِلْقُرْشِيِّ مِثْلَ قُوَّةِ الرَّجُلَيْنِ مِنْ غَيْرِ قُرَيْشٍ. صح

2388. Kureyşli biri, Kureyşli olmayan iki erkek gücüne sahiptir.²³⁸⁸

٢٣٨٩- إِنَّ لِلْقُلُوبِ صَدَأً كَصَدَأِ الْحَدِيدِ وَجَلَاؤُهَا الْاسْتِغْفَارُ. ض

2389. Kalplerin demir pası gibi pası vardır, cilasası ise istiğfardır.²³⁸⁹

٢٣٩٠- إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ فِي الْجَنَّةِ لَخَيْمَةً مِنْ لَوْلُؤَةٍ وَاحِدَةٍ مُجَوَّفَةٍ طُولُهَا سِتُونَ مِثْلًا

لِلْمُؤْمِنِ فِيهَا أَهْلُونَ يَطُوفُ عَلَيْهِمُ الْمُؤْمِنُونَ فَلَا يَرَى بَعْضُهُمْ بَعْضًا. صح

²³⁸⁴ İbni Hibbân, III, 278; Beyhakî, Şuab, IV, 120.

²³⁸⁵ İbnü's-Sünnî, Amel, s. 180; Hâkim, I, 583; Beyhakî, III, 407.

²³⁸⁶ Hâkim, IV, 151; Beyhakî, IV, 306.

²³⁸⁷ Ahmed, VI, 98; Beyhakî, Şuab, I, 358; Heysemî, III, 46.

²³⁸⁸ İbni Ebî Şeybe, VI, 402; Ebû Ya'lâ, XIII, 397; Bezzâr, VIII, 329.

²³⁸⁹ Beyhakî, Şuab, I, 441; Taberânî, Evsat, VII, 74; Heysemî, X, 207.

2390. Cennette, mümin için içi boş inciden bir çadır vardır. Onun uzunluğu altmış mildir. Mümin, orada ailesini gezer dolaşır. Onlardan bir kısmı birbirlerini bile görmez.²³⁹⁰

٢٣٩١- إِنْ لِلْمُسْلِمِ حَقًّا إِذَا رَأَهُ أَخُوهُ أَنْ يَتَرَخَّصَ لَهُ. ض

2391. Müslümanın din kardeşi üzerindeki haklarından biri de onu gördüğünde kendisine yer açmasıdır.²³⁹¹

٢٣٩٢- إِنْ لِلْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ شَهِدُوا بَدْرًا فِي السَّمَاءِ لِفَضْلٍ عَلَى مَنْ تَخَلَّفَ مِنْهُمْ. ض

2392. Bedir savaşına katılan melekler, ona katılmayan meleklerle göre gökyüzünde daha faziletlidirler.²³⁹²

٢٣٩٣- إِنْ لِلْمُهَاجِرِينَ مَنَابِرَ مِنْ ذَهَبٍ يَجْلِسُونَ عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَدْ آمَنُوا مِنْ

الْفَرَقِ. ص

2393. Kıyamet günü, muhacirler için üzerinde korkudan emin olarak oturacakları altından minberler vardır.²³⁹³

٢٣٩٤- إِنْ لِلْوُضُوءِ شَيْطَانًا يُقَالُ لَهُ الْوَلْهَانُ فَاتَّقُوا وَسْوَاسَ الْمَاءِ. ص

2394. Abdest için kendisine Velhan denilen görevli bir şeytan vardır. Abdest esnasında suyla ilgili vesveseden sakının.²³⁹⁴

٢٣٩٥- إِنْ لِلْإِبْلِيسَ مَرَدَّةٌ مِنَ الشَّيَاطِينِ يَقُولُ لَهُمْ عَلَيْكُمْ بِالْحُجَّاجِ وَالْمُجَاهِدِينَ

فَأَضِلُّوهُمْ عَنِ السَّبِيلِ. ض

2395. İblisin şeytanlardan azgın bir kısım askerleri vardır. Onlara şöyle der: "Hacıların ve mücahidlerin peşini bırakmayın, onları Allah yolundan saptırın."²³⁹⁵

²³⁹⁰ Ebû Ya'îla, XIII, 315; İbni Hibbân, XVI, 407.

²³⁹¹ Beyhakî, Şuab, VI, 468; İbni Asâkir, LXII, 368.

²³⁹² Taberânî, IV, 284; Heysemî, VI, 106.

²³⁹³ İbni Ebî Âsım, Âhâd, I, 259; Heysemî, V, 245.

²³⁹⁴ Ahmed, V, 136; Hâkim, I, 267.

²³⁹⁵ Taberânî, XI, 163; Heysemî, III, 215.

٢٣٩٦- إِنْ لِحَبْهَمَ أَبَا لَا يَدْخُلُهُ إِلَّا مَنْ شَفَى غَيْظُهُ بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ.

2396. Cehennemde sadece öfkesini Allah'a isyanla dindiren kimse-
lerin gireceği bir kapı vardır.²³⁹⁶

٢٣٩٧- إِنْ لِحَبَابِ الْكِتَابِ حَقًّا كَرَدَ السَّلَامِ. ض

2397. Selamı almak kadar, mektuba cevap vermek de bir vazifedir.²³⁹⁷

٢٣٩٨- إِنْ لِرَبِّكُمْ فِي أَيَّامٍ دَهْرِكُمْ نَفَحَاتٍ فَتَعَرَّضُوا لَهُ لَعَلَّهُ أَنْ يَصِيَّكُمْ نَفْحَةً مِنْهَا
فَلَا تَشْقَوْنَ بَعْدَهَا أَبَدًا. ض

2398. Yaşadığınız günler içinde, rabbinizin rahmet esintileri vardır.
O esintilerin size de ulaşması için rağbet edin ki, bir daha asla bedbaht
olmayasınız.²³⁹⁸

٢٣٩٩- إِنْ لِصَاحِبِ الْحَقِّ مَقَالًا. صَح

2399. Hak sahibinin söz söylemeye hakkı vardır.²³⁹⁹

٢٤٠٠- إِنْ لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ عِنْدَ كُلِّ خَتْمَةٍ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ وَشَجَرَةٌ فِي الْجَنَّةِ لَوْ
أَنَّ غُرَابًا طَارَ مِنْ أَصْلِهَا لَمْ يَنْتَهَ إِلَى فَرْعِهَا حَتَّى يَدْرِكَهُ الْهَرَمُ. ض

2400. Kur'an ehlinin Kur'an'ı her hatmettiğinde kabul edilecek bir
duası ve cennette bir ağacı vardır. Bir karga ihtiyarlayıncaya kadar uça,
o ağacın kökünden dallarına bile ulaşamaz.²⁴⁰⁰

٢٤٠١- إِنْ لَعَلَّه إِسْمَاعِيلُ كَانَتْ قَدْ دَرَسَتْ فَاتَانِي بِهَا جِبْرِيلُ فَحَفَظْنِيهَا. ض

2401. İsmail'in dili zamanla unutuldu gitti. Cibril bana gelerek onu
tekrar hatırlattı.²⁴⁰¹

²³⁹⁶ İbni Ebî Hatim, İlel, II, 338; Deylemî, I, 205.

²³⁹⁷ Müttekî, nr. 29293; Aclûnî, I, 272.

²³⁹⁸ Taberânî, XIX, 234; Heysemî, nr. 21324; Aclûnî, I, 269.

²³⁹⁹ Müslim, Müsakat 140; Ahmed, VI, 286.

²⁴⁰⁰ Haṭīb, XI, 390; Müttekî, nr. 2280.

²⁴⁰¹ Hâkim, Marife, s. 116.

٢٤٠٢- إِنَّ لِقَارِيءَ الْقُرْآنِ دَعْوَةً مُسْتَجَابَةً فَإِنْ شَاءَ صَاحِبُهَا تَعَجَّلَهَا فِي الدُّنْيَا
وإن شاء أَخَّرَهَا إِلَى الآخِرَةِ. ض

2402. Kur'an okuyanın kabul edilen bir duası vardır. Sahibi dilerse onu dünyada peşin ister, dilerse ahirete tehir eder.²⁴⁰²

٢٤٠٣- إِنَّ لِقَمَانَ الْحَكِيمِ قَالَ : إِنَّ اللَّهَ إِذَا اسْتَوْدَعَ شَيْئًا حَفِظَهُ. ض

2403. Lokman Hakim dedi ki: "Allah'a bir şey emanet olunursa Allah onu korur."²⁴⁰³

٢٤٠٤- إِنَّ لَكَ مِنَ الْأَجْرِ عَلَى قَدَرِ نَصَبِكَ وَنَفَقَتِكَ. صَح

2404. Çektiğin sıkıntı ve yağtığın harcamaya göre ecir verilir.²⁴⁰⁴

٢٤٠٥- إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينًا وَإِنَّ أَمِينَ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَبُو عَبِيدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ. صَح

2405. Her ümmeti bir emini vardır, bu ümmetin emini de Ebu Ubeyde bin Cerrah'tır.²⁴⁰⁵

٢٤٠٦- إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ حَكِيمًا وَحَكِيمَ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَبُو الدَّرْدَاءِ. ض

2406. Her ümmetin bir hakimi vardır, bu ümmetin hakimi de Ebu'd-Derda'dır.²⁴⁰⁶

٢٤٠٧- إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ فِتْنَةٌ وَإِنْ فِتْنَةُ أُمَّتِي الْمَالُ.

2407. Her ümmetin bir imtihanı vardır, benim ümmetimin imtihanı da maldır.²⁴⁰⁷

٢٤٠٨- إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ سِيَاحَةً وَإِنْ سِيَاحَةُ أُمَّتِي الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَإِنْ لِكُلِّ أُمَّةٍ
رَهْبَانِيَّةٌ وَرَهْبَانِيَّةُ أُمَّتِي الرِّبَاطُ فِي نَحْرِ الْعَدُوِّ. ض

²⁴⁰² Taberânî, Evsat, VI, 355; Heysemî, VII, 163.

²⁴⁰³ Ahmed, II, 87; Hâkim, I, 188; Beyhakî, Şuab, III, 211.

²⁴⁰⁴ Dârekutî, II, 286; Hâkim, I, 644.

²⁴⁰⁵ Ebû Nuaym, I, 101; Hatîb, VII, 281; İbni Asâkir, XIX, 311.

²⁴⁰⁶ İbni Asâkir, III, 113.

²⁴⁰⁷ Ahmed, IV, 160; Taberânî, XIX, 179.

2408. Her ümmetin bir seyahati vardır. Benim ümmetimin seyahati de Allah yolunda cihaddır. Yine her ümmetin bir ruhbanlığı vardır. Benim ümmetimin ruhbanlığı da düşmana karşı nöbet tutmaktır.²⁴⁰⁸

٢٤٠٩ - إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجْلاً وَإِنْ لَأُمَّتِي مِائَةٌ سَنَةٍ فَإِذَا مَرَّتْ عَلَى أُمَّتِي مِائَةٌ سَنَةٍ أَتَاهَا مَا وَعَدَهَا اللَّهُ. ح

2409. Her ümmetin bir eceli vardır, benim ümmetimin eceli de yüz senedir. Ümmetimin üzerinden yüz sene geçtiği zaman Allah'ın onlara vadettiği şeyler gelir.²⁴⁰⁹

٢٤١٠ - إِنَّ لِكُلِّ بَيْتٍ بَاباً وَبَابَ الْقَبْرِ مِنْ تِلْقَاءِ رَجُلَيْهِ. ض

2410. Her evin bir kapısı vardır, kabrin kapısı da ayak tarafındadır.²⁴¹⁰

٢٤١١ - إِنَّ لِكُلِّ دِينٍ خُلُقاً وَإِنْ خُلُقَ الْإِسْلَامِ الْحَيَاءُ. ض

2411. Her dinin ahlaki bir özelliği vardır. İslam'ın ahlaki özelliği de hayadır.²⁴¹¹

٢٤١٢ - إِنَّ لِكُلِّ سَاعٍ غَايَةً وَغَايَةَ ابْنِ آدَمَ الْمَوْتُ فَعَلَيْكُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ فَإِنَّهُ يَسَهِّلُكُمْ وَيُرْغَبُكُمْ فِي الْآخِرَةِ. ض

2412. Her çalışmanın son bulacağı bir gün vardır. Ademoğlunun çalışmasının sonu da ölümdür. Öyle ise, Allah'ın zikrine sarılın. Çünkü o, ahirete ait işlerinizi kolaylaştırır ve size ahireti sevdirebilir.²⁴¹²

٢٤١٣ - إِنَّ لِكُلِّ شَجَرَةٍ ثَمَرَةً وَثَمَرَةَ الْقَلْبِ الْوَلَدُ. ض

2413. Her ağacın bir meyvesi vardır, kalbin meyvesi de çocuktur.²⁴¹³

²⁴⁰⁸ Taerani, VIII, 168; Heysemî, V, 278.

²⁴⁰⁹ Taberânî, XX, 307; Ebû Ya'lâ, XII, 263; Heysemî, VII, 257.

²⁴¹⁰ Heysemî, III, 43.

²⁴¹¹ Ebû Nuaym, V, 363; Ebû Ya'lâ, VI, 269.

²⁴¹² Kudâî, II, 125; İbni Hacer, İsâbe, I, 495.

²⁴¹³ Heysemî, VIII, 155.

٢٤١٤- إِنْ لِكُلِّ شَيْءٍ أُنْفَةٌ وَإِنْ أُنْفَةُ الصَّلَاةِ التَّكْبِيرَةُ الْأُولَى فَحَافِظُوا عَلَيْهَا. ح

2414. Her şeyin bir başlangıcı olduğu gibi, namazın başlangıcı da ilk tekbirdir. Onu muhafaza edin.²⁴¹⁴

٢٤١٥- إِنْ لِكُلِّ شَيْءٍ بَابٌ وَبَابُ الْعِبَادَةِ الصِّيَامِ. ض

2415. Herşeyin bir kapısı vardır, ibadetin kapısı da oruçtur.²⁴¹⁵

٢٤١٦- إِنْ لِكُلِّ شَيْءٍ تَوْبَةٌ إِلَّا صَاحِبَ سُوءِ الْخُلُقِ فَإِنَّهُ لَا يَتُوبُ مِنْ ذَنْبٍ إِلَّا وَقَعَ فِي شَرِّهِ. ح

2416. Ahlakı kötü olan kimse dışında, her şeyin tevbesi vardır. Çünkü o kişi, bir günahattan tevbe eder etmez daha kötüsünün içine düşer.²⁴¹⁶

٢٤١٧- إِنْ لِكُلِّ شَيْءٍ حَقِيقَةٌ وَمَا بَلَغَ عَبْدٌ حَقِيقَةَ الْإِيمَانِ حَتَّى يَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَهُ وَمَا أَخْطَأَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبَهُ. ح

2417. Herşeyin bir hakikati vardır. Kul, başına gelen birşeyin mutlaka geleceğini, gelmeyen bir şeyin de gelmesinin mümkün olmadığını bilmedikçe imanın hakikatına erişemez.²⁴¹⁷

٢٤١٨- إِنْ لِكُلِّ شَيْءٍ دِعَامَةٌ وَدِعَامَةُ هَذَا الدِّينِ الْفِقْهُ وَلَفْقِيَةٌ وَاحِدٌ أَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ. ض

2418. Herşeyin bir direği vardır, bu dinin direği de din ilmidir. Şeytana karşı bir tek alim, bin abiden daha güçlüdür.²⁴¹⁸

٢٤١٩- إِنْ لِكُلِّ شَيْءٍ سِقَالَةٌ وَإِنْ سِقَالَةُ الْقُلُوبِ ذِكْرُ اللَّهِ وَمَا مِنْ شَيْءٍ أَنْجَى مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّ تَضْرِبَ بِسَيْفِكَ حَتَّى يَنْقَطِعَ. ض

²⁴¹⁴ İbni Ebî Şeybe, I, 271; Beyhakî, Şuab, III, 73; Heysemî, II, 103.

²⁴¹⁵ Hennâd, II, 358; İbnü'l-Mübârek, Zühâ, I, 500; Kudâî, II, 128.

²⁴¹⁶ Münâvî, II, 510.

²⁴¹⁷ Ahmed, VI, 441; Beyhakî, Şuab, I, 224; Heysemî, VII, 197.

²⁴¹⁸ İbni Adî, I, 378; Hafîb, II, 402.

2419. Herşeyin bir cilası vardır, kalplerin cilası da Allah'ı anmaktır. Kırılıncaya kadar düşmana vurman dahil, Allah'ı zikretmekten daha fazla Allah'ın azabından koruyan bir şey yoktur.²⁴¹⁹

٢٤٢٠ - إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ سَنَامًا وَإِنَّ سَنَامَ الْقُرْآنِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ مَنْ قَرَأَهَا فِي بَيْتِهِ لَيْلًا لَمْ يَدْخُلْهُ شَيْطَانٌ ثَلَاثَ لَيَالٍ وَمَنْ قَرَأَهَا فِي بَيْتِهِ نَهَارًا لَمْ يَدْخُلْهُ شَيْطَانٌ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ. ض

2420. Herşeyin bir zirvesi vardır. Kur'an'ın zirvesi de Bakara suresidir. Kim geceleyin evinde onu okursa, o eve üç gece şeytan giremez. Kim de onu evinde gündüzleyin okursa, o eve de üç gün şeytan giremez.²⁴²⁰

٢٤٢١ - إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ شَرَفًا وَإِنَّ شَرَفَ الْمَجَالِسِ مَا اسْتَقْبَلَ بِهِ الْقِبْلَةَ.

2421. Herşeyin bir şerefi vardır. Oturulan yerlerin en şerefli de kibleye yönelerek oturulan yerdir.²⁴²¹

٢٤٢٢ - إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ شِرَّةً وَلِكُلِّ شِرَّةٍ فِتْرَةٌ فَإِنْ صَاحِبُهَا سَدَّدَ وَقَارَبَ فَارْجُوهُ وَإِنْ أَشِيرَ إِلَيْهِ بِالْأَصَابِعِ فَلَا تَعُدُّوهُ. ص ح

2422. Her işin bir gayret dönemi, her gayret döneminin de bir gevşeme dönemi vardır. Kimin gevşeme dönemi benim sünnetim ölçüsünde olursa, o hidayete ermiş, kimin ki de böyle değilse o da helak olmuştur.²⁴²²

٢٤٢٣ - إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ قَلْبًا وَقَلْبُ الْقُرْآنِ يَسُ وَمَنْ قَرَأَ يَسَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِقِرَائَتِهَا قِرَاءَةَ الْقُرْآنِ عَشْرَ مَرَّاتٍ. ض

2423. Herşeyin bir kalbi vardır, Kur'an'ın kalbi de Yasin suresidir. Kim bu sureyi okursa, Allah Teala onun için Kur'an'ı on defa okumuş gibi sevap yazar.²⁴²³

٢٤٢٤ - إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ قُمْامَةً وَقُمْامَةُ الْمَسْجِدِ لَا وَاللَّهِ وَبَلَى وَاللَّهُ. ض

²⁴¹⁹ Beyhakî, Şuab, I, 396.

²⁴²⁰ Ebû Ya'îlâ, XIII, 547; İbni Hibbân, III, 59; Taberânî, VI, 163; Heysemî, VI, 312.

²⁴²¹ Taberânî, X, 320; Heysemî, VIII, 59.

²⁴²² Müttekî, nr. 5349.

²⁴²³ Beyhakî, Şuab, II, 479; Kudâî, II, 130.

2424. Her şeyin bir çöpü vardır. Mescidlerin çöpü de hayır vallahi, evet vallahi sözleridir.²⁴²⁴

٢٤٢٥ - إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ نِسْبَةً وَإِنَّ نِسْبَةَ اللَّهِ قُلٌّ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ. ض

2425. Her şeyin ne olduğunu gösteren bir aslı vardır. Allah'ın ne olduğunu gösteren asıl da İhlas suresidir.²⁴²⁵

٢٤٢٦ - إِنَّ لِكُلِّ عَمَلٍ شِرَّةً وَلِكُلِّ شِرَّةٍ فَتْرَةٌ فَمَنْ كَانَتْ فَتْرَتُهُ إِلَى سُنَّتِي فَقَدْ اهْتَدَى وَمَنْ كَانَتْ إِلَى غَيْرِ ذَلِكَ فَقَدْ هَلَكَ. صَح

2426. Her amelin bir canlı, her canlı dönemin de bir gevşeme dönemi vardır. Kimin gevşeme dönemi benim sünnetime doğru olursa, o hidayet bulur. Böyle olmayan da helak olur.²⁴²⁶

٢٤٢٧ - إِنَّ لِكُلِّ غَادِرٍ لَوَاءً يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُعْرِفُ بِهِ عِنْدَ اسْتِثِهِ. ح

2427. Ahdini bozan herkes için kıyamet günü bir bayrak dikilir. O kişi, oturduğu yerdeki o bayrak ile bilinir.²⁴²⁷

٢٤٢٨ - إِنَّ لِكُلِّ قَوْمٍ فَارِطاً وَإِنِّي فَرَطُكُم عَلَى الْخَوْضِ فَمَنْ وَرَدَ عَلَى الْخَوْضِ فَشَرِبَ لَمْ يَظْمَأْ وَمَنْ لَمْ يَظْمَأْ دَخَلَ الْجَنَّةَ. ح

2428. Her topluluğun bir öncüsü vardır. Ben de sizin havuza ilk gelen öncünüzüm. Havuza kim gelir ondan içerse, bir daha susamaz. Bir daha susamayan da cennete girer.²⁴²⁸

٢٤٢٩ - إِنَّ لِكُلِّ قَوْمٍ فِرَاسَةً وَإِنَّمَا يَعْرِفُهَا الْأَشْرَافُ. صَح

2429. Her toplumun bir sezgi kabiliyeti vardır, onu ancak salih insanlar farkedebilir.²⁴²⁹

²⁴²⁴ Taberânî, Evsat, I, 251; Ebû Ya'lâ, X, 399; Heysemî, II, 24.

²⁴²⁵ Münâvî, II, 513.

²⁴²⁶ Beyhakî, Şuab, III, 399.

²⁴²⁷ Ahmed, III, 7; Ebû Avane, IV, 208.

²⁴²⁸ Taberânî, VI, 137; Heysemî, X, 364.

²⁴²⁹ Hâkim, III, 418; Müttekî, nr. 40733; Aclûnî, I, 42.

Peygamberler

٢٤٣٠ - إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ أَمِينًا وَأَمِينِي أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ. صح

2430. Her peygamberin güvendiği biri vardır, benim güvendiğim kimse de Ebu Ubeyde b. el- Cerrah'tır.²⁴³⁰

٢٤٣١ - إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيًّا وَإِنَّ حَوَارِيَّ الرَّبِّيرُ. صح

2431. Her peygamberin bir yardımcısı vardır, benim yardımcım da Zübeyir'dir.²⁴³¹

٢٤٣٢ - إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوْضًا وَإِنَّهُمْ يَتَبَاهَوْنَ أَتَيْتُهُمْ أَكْثَرُ وَارِدَةً وَإِنِّي أَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَكْثَرَهُمْ وَارِدَةً. صح

2432. Her peygamberin bir havuzu vardır. Onlar havuza gelenlerin çokluğuyla övünürler. Havuzuna en çok gelen peygamberin kendimin olacağını umuyorum.²⁴³²

٢٤٣٣ - إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ خَاصَّةً مِنْ أَصْحَابِهِ وَإِنَّ خَاصَّتِي مِنْ أَصْحَابِي أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ. ض

2433. Her peygamberin arkadaşları içerisinde özel dostları vardır. Benim ashabım içindeki özel dostlarım da Ebu Bekir ve Ömer'dir.²⁴³³

٢٤٣٤ - إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةً قَدْ دَعَا بِهَا فِي أُمَّتِهِ فَاسْتَجِيبَ لَهُ وَإِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِأُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صح

2434. Her peygamberin kabul edilecek bir duası vardır. Onlar bu duayı yaptılar ve duaları da kabul edildi. Ben ise duamı kıyamet günü, ümmetime şefa'at için sakladım.²⁴³⁴

²⁴³⁰ Ahmed, I, 18; Müttekî, nr. 3348.

²⁴³¹ Ahmed, II, 314; Hâkim, III, 362.

²⁴³² Buhârî, Kebîr, I, 44; Müttekî, nr. 39152.

²⁴³³ Taberânî, X, 94; Müttekî, nr. 32659.

²⁴³⁴ Ahmed, III, 134, 208, 218, 276,

۲۴۳۵- إِنْ لِّكُلِّ نَبِيٍّ وَّلَاةٌ مِّنَ النَّبِيِّينَ وَإِنَّ وَلِيَّيَّ أَبِي وَخَلِيلِي رَبِّي. صح

2435. Her peygamberin diğer peygamberlerden yakını vardır. Benim yakınım babam İbrahim peygamber, dostum da rabbimdir.²⁴³⁵

۲۴۳۶- إِنْ لِّكُلِّ نَبِيٍّ وَزِيرَيْنِ وَوَزِيرَايَ وَصَاحِبَايَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ. ض

2436. Her peygamberin iki veziri vardır, benim vezirlerim ve arkadaşlarım da Ebu Bekir'le Ömer'dir.²⁴³⁶

۲۴۳۷- إِنْ لِّيْ خَمْسَةٌ أَسْمَاءٍ أَنَا مُحَمَّدٌ وَأَنَا أَحْمَدُ وَأَنَا الْحَاشِرُ الَّذِي يُخْشَرُ النَّاسُ عَلَى قَدَمِي وَأَنَا الْمَاجِي الَّذِي يَمُخُو اللَّهُ بِي الْكُفْرَ وَأَنَا الْعَاقِبُ. صح

2437. Benim beş tane ismim vardır. Ben Muhammed'im, Ahmed'im. İnsanların ayaklarının dibinde toplandığı Haşir'im. Allah'ın benimle küfrü mahvettiği Mahi'yim. Aynı şekilde Akıb'ım.²⁴³⁷

۲۴۳۸- إِنْ لِّيْ وَزِيرَيْنِ مِنَ أَهْلِ السَّمَاءِ وَوَزِيرَيْنِ مِنَ أَهْلِ الْأَرْضِ فَوَزِيرَايَ مِنَ أَهْلِ السَّمَاءِ جِبْرِيلُ وَمِيكَائِيلُ وَوَزِيرَايَ مِنَ أَهْلِ الْأَرْضِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ. صح

2438. Benim gök ve yer ehlinden iki vezirim vardır. Gök ehlinden vezirlerim Cibril ile Mikail, yer ehlinden vezirlerim de Ebu Bekir ve Ömer'dir.²⁴³⁸

Çeşitli Hadisler

۲۴۳۹- إِنْ مَا قَدْ قُدِّرَ فِي الرَّجْمِ سَيَكُونُ. صح

2439. Rahimlerde olması takdir edilenler olacaktır.²⁴³⁹

۲۴۴۰- إِنْ مَا بَيْنَ مِصْرَاعَيْنِ فِي الْجَنَّةِ لِمَسِيرَةِ أَرْبَعِينَ سَنَةً. ح

²⁴³⁵ Hâkim, II, 292; Hafîb, IV, 122; Müttekî, nr. 31992.

²⁴³⁶ Buhârî, Târih, II, 159; Müttekî, nr. 32660.

²⁴³⁷ Taberânî, II, 123.

²⁴³⁸ Hâkim, II, 264; Müttekî, nr. 32661.

²⁴³⁹ Müttekî, nr. 44913.

2440. Cennetin iki kapısı arasındaki mesafe, kırk yıllık bir yürüyüş mesafesidir.²⁴⁴⁰

٢٤٤١ - إِنَّ مَثَلَ الْعُلَمَاءِ فِي الْأَرْضِ كَمَثَلِ النُّجُومِ فِي السَّمَاءِ يُهْتَدَى بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ فَإِذَا انْطَمَسَتِ النُّجُومُ أَوْشَكَ أَنْ تَضِلَّ الْهَدَاةُ. ح

2441. Yeryüzünde alimlerin durumu, karanlık gecelerde karada ve denizde kendilerine bakılarak yol bulunan gökteki yıldızlara benzer. Yıldızlar kararınca, yol arayan yolcuların kaybolması an meselesidir.²⁴⁴¹

٢٤٤٢ - إِنَّ مَثَلَ أَهْلِ بَيْتِي فِيكُمْ مَثَلُ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا هَلَكَ. ض

2442. İçinizde ehl-i beytimin durumu Nuh'un gemisine benzer. O gemiye binen kurtulur, binmeyen helak olur.²⁴⁴²

٢٤٤٣ - إِنَّ مَثَلَ الَّذِي يَعُودُ فِي عَطِيَّتِهِ كَمَثَلِ الْكَلْبِ أَكَلَ حَتَّى إِذَا شَبِعَ قَاءَ ثُمَّ عَادَ فِي قَيْنِهِ فَأَكَلَهُ. ح

2443. Hediye verip de sonra onu geri isteyen kimsenin durumu, doyuncaya kadar yedikten sonra kusan, sonra da dönüp o kusmuşunu yiyen köpeğin durumuna benzer.²⁴⁴³

٢٤٤٤ - إِنَّ مَثَلَ الَّذِي يَعْمَلُ السَّيِّئَاتِ ثُمَّ يَعْمَلُ الْحَسَنَاتِ كَمَثَلِ رَجُلٍ كَانَتْ عَلَيْهِ دِرْعٌ ضَيِّقَةٌ خَنَقَتْهُ ثُمَّ عَمِلَ حَسَنَةً فَانْفَكَّتْ خَلْقَةً ثُمَّ عَمِلَ أُخْرَى فَانْفَكَّتِ الْأُخْرَى حَتَّى يَخْرُجَ إِلَى الْأَرْضِ. ض

2444. Kötülük yapıp sonra da iyilik yapmaya başlayan kimsenin durumu, dar bir zırh giyip boğulacak dereceye kadar gelen adama benzer.

²⁴⁴⁰ İbni Kesîr, VII, 112.

²⁴⁴¹ Ahmed, III, 157; Münziri, I, 100.

²⁴⁴² Hâkim, III, 163.

²⁴⁴³ Müttekî, nr. 46163.

Bu kişi, bir iyilik yapınca zırhın bir halkası, bir başka iyilik daha yapınca diğer halkası çözülür. Nihayet zırh tamamen çözülerek yere düşer.²⁴⁴⁴

٢٤٤٥ - إِنَّ مَجُوسَ هَذِهِ الْأُمَّةِ الْمُكَذِّبُونَ بِأَقْدَارِ اللَّهِ تَعَالَى إِنْ مَرَضُوا فَلَا تُعَوِّذُوهُمْ وَإِنْ مَاتُوا فَلَا تَشْهَدُوهُمْ وَإِنْ لَقِيتُمُوهُمْ فَلَا تَسَلِّمُوا عَلَيْهِمْ. ض

2445. Bu ümmetin Mecusileri, Allah Teala'nın kaderini yalanlayanlardır. Hastalandıklarında onları ziyaret etmeyin, öldüklerinde cenazelelerine katılmayın, karşılaştığınız zaman da kendilerine selam vermeyin.²⁴⁴⁵

٢٤٤٦ - إِنَّ مَحَاسِنَ الْأَخْلَاقِ مَخْزُونَةٌ عِنْدَ اللَّهِ فَإِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا مَنَحَهُ خُلُقًا حَسَنًا. ض

2446. Güzel huylar Allah katında bir hazine gibi korunmaktadır. Allah bir kulunu sevince, ona güzel bir huy ihsan eder.²⁴⁴⁶

٢٤٤٧ - إِنَّ مَرْيَمَ سَأَلَتْ اللَّهَ أَنْ يُطْعِمَهَا لَحْمًا لَا دَمَ فِيهِ فَأَطْعَمَهَا الْجَرَادَ. ض

2447. Meryem, Allah Teala'dan kendisine kanı olmayan bir et yedirmesini istedi. Allah Teala da ona çekirgeyi yedirdi.²⁴⁴⁷

٢٤٤٨ - إِنَّ مَسْحَ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ وَالرُّكْنِ الْيَمَانِيِّ يَحُطِّانِ الْخَطَايَا حَطًّا. ح

2448. Hacerü'l-esved ve Kabe'nin Rük-nü Yemani köşesine el sürmek günahları doker.²⁴⁴⁸

٢٤٤٩ - إِنَّ مِصْرَ سَتُفْتَحُ عَلَيْكُمْ فَانْتَجِعُوا خَيْرَهَا وَلَا تَتَّخِذُوهَا دَارًا فَإِنَّهُ يُسَاقُ إِلَيْهَا أَقْلُ النَّاسِ أَغْمَارًا. ض

2449. Yakında size Mısır fetholunacaktır. Onun hayrını aramaya gidin, fakat orada ikamet için ev almayın. Zira oraya ömürleri kısa olan insanlar sevkolunur.²⁴⁴⁹

²⁴⁴⁴ Ahmed, IV, 145; Taberânî, XVII, 284; Heysemî, IV, 53.

²⁴⁴⁵ İbni Adî, I, 187; Taberânî, Evsat, IV, 368.

²⁴⁴⁶ Müttekî, nr. 5153.

²⁴⁴⁷ Ukaylî, IV, 287; Ebu's-Şeyh, Azame, IV, 1794.

²⁴⁴⁸ Müttekî, nr. 34732.

²⁴⁴⁹ Taberânî, V, 74; Heysemî, X, 64.

٢٤٥٠ - إِنَّ مَطْعَمَ ابْنِ آدَمَ قَدْ ضُرِبَ مَثَلًا لِلدُّنْيَا وَإِنْ قَرَّحَهُ وَمَلَحَهُ فَاَنْظُرْ إِلَى مَا يَصِيرُ. ح

2450. Adem oğlunun yiyeceği dünyaya bir örnek kılındı. O, yemegine baharat ve tuz koysa da sonuçta çıkardığı şeye bir baksın.²⁴⁵⁰

٢٤٥١ - إِنَّ مُعَافَاةَ اللَّهِ فِي الدُّنْيَا أَنْ يَسْتُرَ عَلَيْهِ سَيِّئَاتِهِ. ض

2451. Allah Teala'nın dünyada bir kula selamet vermesi, onun günahlarını örtmesidir.²⁴⁵¹

٢٤٥٢ - إِنَّ مَعَ كُلِّ جَرَسٍ شَيْطَانًا. ض

2452. Her çanla birlikte bir şeytan vardır.²⁴⁵²

٢٤٥٣ - إِنَّ مُغَيِّرَ الْخُلُقِ كُمُغَيِّرِ الْخَلْقِ إِنَّكَ لَا تَسْتَطِيعُ أَنْ تُغَيِّرَ خُلُقَهُ حَتَّى تُغَيِّرَ خُلُقَهُ. صَح

2453. Huyu değiştirmek, yaratılışı değiştirmek gibidir. Kişinin yaratılışını değiştirmeden huyunu da değiştiremezsin.²⁴⁵³

٢٤٥٤ - إِنَّ مَفَاتِيحَ الرِّزْقِ مُتَوَجِّهَةٌ نَحْوَ الْعَرْشِ فَيُنْزِلُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى النَّاسِ أَرْزَاقَهُمْ عَلَى قَدْرِ نَفَقَاتِهِمْ فَمَنْ كَثَّرَ كَثُرَ لَهُ وَمَنْ قَلَّلَ قَلَّلَ لَهُ. ض

2454. Rızkın anahtarları Arş'a yöneliktir. Allah insanların rızıklarını ihtiyaçlarına göre indirir. İhtiyacı çok olana çok, az olana az verilir.²⁴⁵⁴

٢٤٥٥ - إِنَّ مَلَكًا مُوَكَّلًا بِالْقُرْآنِ فَمَنْ قَرَأَ مِنْهُ شَيْئًا لَمْ يَقُومْهُ قَوْمُهُ الْمَلِكُ وَرَفَعَهُ. ض

2455. Kur'an okuyan kişiye karşı görevli bir melek vardır. Kişi, okuma sırasında iyi telaffuz edemez yanlış okursa, melek yanlış okunan o yeri düzeltir, sonra Allah nezdine yükseltir.²⁴⁵⁵

²⁴⁵⁰ İbni Hibbân, II, 476; Taberânî, I, 198; Heysemî, X, 288.

²⁴⁵¹ İbni Hacer, İsâbe, I, 364.

²⁴⁵² Münziri, İY, 409.

²⁴⁵³ İbni Ebî Âsım, I, 85; İbni Adî, I, 298; Aclûnî, I, 303.

²⁴⁵⁴ Deylemî, V, 402.

²⁴⁵⁵ Râfiî, Meşihât, I, 267.

٢٤٥٦- إِنَّ مِنَ الْبَيَانِ لَسِخْرًا. صَح

2456. Beyandan öyleleri vardır ki, gerçekten sihirdir.²⁴⁵⁶

٢٤٥٧- إِنَّ مِنَ الْبَيَانِ سِخْرًا وَإِنَّ مِنَ الشَّعْرِ حِكْمًا.

2457. Beyanın bazısı sihir, şiirin bazısı da hikmettir.²⁴⁵⁷

٢٤٥٨- إِنَّ مِنَ الْبَيَانِ سِخْرًا وَإِنَّ مِنَ الْعِلْمِ جَهْلًا وَإِنَّ مِنَ الشَّعْرِ حِكْمًا وَإِنَّ مِنَ الْقَوْلِ عَيًّا. ض

2458. Beyanın bir kısmı sihir, ilmin bir kısmı cehalet, şiirlerin bir kısmı hikmet, sözlerin bir kısmı da dinleyene yüküttür.²⁴⁵⁸

٢٤٥٩- إِنَّ مِنَ التَّوَاضُعِ لِلَّهِ تَعَالَى الرِّضَا بِالذُّونِ مِنْ شَرَفِ الْمَجَالِسِ. ض

2459. Kişinin sohbet toplantılarında, aşağılarda oturmaya gönlünün razı olması Allah için tevazudandır.²⁴⁵⁹

٢٤٦٠- إِنَّ مِنَ الْجَفَاءِ أَنْ يُكْثِرَ الرَّجُلُ مَسْحَ جَبْهَتِهِ قَبْلَ الْفَرَاغِ مِنْ صَلَاتِهِ. ض

2460. Kişinin namazını bitirmeden önce çokça alnını silmesi cefadandır.²⁴⁶⁰

٢٤٦١- إِنَّ مِنَ الذُّنُوبِ ذُنُوبًا لَا يُكْفَرُهَا الصَّلَاةُ وَلَا الصَّيَامُ وَلَا الْحَجُّ وَلَا الْعُمْرَةُ

يُكْفَرُهَا الْهُمُومُ فِي طَلَبِ الْمَعِيشَةِ. ض

2461. Günahlardan öyleleri vardır ki, ne namaz, ne oruç, ne hac ve ne de umre onlara keffaret olur. Onları ancak geçim yolunda çekilen sıkıntılar affettirir.²⁴⁶¹

²⁴⁵⁶ Kudâî, II, 98; İbni Asâkir, XXIV, 82; Ziyâ, II, 120.

²⁴⁵⁷ Ahmed, I, 303; Taberânî, XI, 287; Hatîb, X, 348.

²⁴⁵⁸ İbni Ebî'd-Dünyâ, Zemmü'l-Ğîbe, s. 94; İbni Asâkir, XXIV, 83.

²⁴⁵⁹ Taberânî, I, 114; Beyhakî, Şuab, VI, 299; Heysemî, VIII, 59.

²⁴⁶⁰ Busîrî, I, 118.

²⁴⁶¹ Taberânî, Evsat, I, 38; Ebû Nuaym, VI, 335; Heysemî, IV, 64.

٢٤٦٢- إِنَّ مِنَ السَّرَفِ أَنْ تَأْكُلَ كُلَّ مَا اسْتَهَيْتَ. ض

2462. Kişinin her carunun çektiği şeyi yemesi israftır.²⁴⁶²

٢٤٦٣- إِنَّ مِنَ السُّنَّةِ أَنْ يَخْرُجَ الرَّجُلُ مَعَ صَافِيهِ إِلَى بَابِ الدَّارِ. ض

2463. Kişinin misafiriyle birlikte evinin kapısına kadar çıkması sünnettendir.²⁴⁶³

٢٤٦٤- إِنَّ مِنَ الْفِطْرَةِ الْمَضْمَضَةِ وَالاسْتِنْشَاقِ وَالسَّوَاكِ وَقَصِّ الشَّوَارِبِ وَتَقْلِيمِ

الْأظْفَارِ وَتَنْفِ الْإِنْبِطِ وَالاسْتِخْدَادِ وَغَسْلِ الْبَرَاجِمِ وَالِانْتِصَاحِ بِالْمَاءِ وَالِاخْتِثَانِ. ض

2464. Fıtrattan olanlar şunlardır: Ağza su vermek, burna su çekmek, misvak kullanmak, bıyıkları kısaltmak, tırnakları kesmek, koltuk altı kollarını yolmak, traş aleti kullanmak, parmak aralarını temizlemek, idrar-dan sonra bir miktar elbiseye su serpmek ve sünnet olmak.²⁴⁶⁴

٢٤٦٥- إِنَّ مِنَ النَّاسِ نَاسًا مَفَاتِيحَ لِلْخَيْرِ مَغَالِقَ لِلشَّرِّ وَإِنَّ مِنَ النَّاسِ نَاسًا مَفَاتِيحَ

لِلشَّرِّ مَغَالِقَ لِلْخَيْرِ فَطُوبَى لِمَنْ جَعَلَ اللَّهُ مَفَاتِيحَ الْخَيْرِ عَلَى يَدَيْهِ وَوَيْلٌ لِمَنْ جَعَلَ

اللَّهُ مَفَاتِيحَ الشَّرِّ عَلَى يَدَيْهِ. ض

2465. İnsanlardan öyleleri vardır ki, hayrın anahtarı, şerrin de kilitleridir. Öyleleri de vardır ki, şerrin anahtarları, hayrın da kilitleridir. Allah'ın ellerine hayrın anahtarını verdiği kimselere müjdeler, ellerine şerrin anahtarlarını verdiği kimselere de yazıklar olsun!²⁴⁶⁵

٢٤٦٦- إِنَّ مِنَ النَّاسِ مَفَاتِيحَ لِذِكْرِ اللَّهِ إِذَا رَأَوْا ذِكْرَ اللَّهِ. ح

2466. İnsanlardan öyleleri vardır ki, Allah'ı hatırlamanın anahtarlarıdır. Onlar görüldükleri anda Allah hatırlanır.²⁴⁶⁶

²⁴⁶² Ebû Ya'lâ, V, 154; Ebû Nuaym, X, 213; Beyhakî, Şuab, V, 46.

²⁴⁶³ Kudâî, II, 184; Beyhakî, Şuab, VII, 104.

²⁴⁶⁴ Ahmed, IV, 264; Beyhakî, Şuab, III, 23; Ebû Ya'lâ, III, 197.

²⁴⁶⁵ Nesâî, Kübrâ, I, 211; Beyhakî, II, 281.

²⁴⁶⁶ Taberânî, X, 205; Beyhakî, Şuab, I, 455; Heysemî, X, 78.

٢٤٦٧- إِنَّ مِنَ النِّسَاءِ عِيَاً وَعَوْرَةً فَكْفُوا عَنْهُنَّ بِالسَّكُوتِ وَوَارُوا عَوْرَاتِهِنَّ
بِالْيُوتِ. ض

2467. Kadınların eksik yönleri ve örtülmeleri gereken yerleri vardır. Onların eksik yönlerini sükut etmekle, avret yerlerini de evlerde durmakla örtün.²⁴⁶⁷

٢٤٦٨- إِنَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ أَحْسَنَكُمْ أَخْلَاقاً. صَح

2468. Bana en sevimli olanınız, ahlakı en güzel olanınızdır.²⁴⁶⁸

٢٤٦٩- إِنَّ مِنْ إِجْلَالِ اللَّهِ إِكْرَامَ ذِي الشَّيْبَةِ الْمُسْلِمِ وَحَامِلِ الْقُرْآنِ غَيْرِ الْغَالِي فِيهِ وَالْجَافِي عَنْهُ وَإِكْرَامَ ذِي السُّلْطَانِ الْمُقْسِطِ. ح

2469. Saçı sakalı ağarmış müslümana, Kur'an okuyup hükümleriyle amel etmekte ifrat ve tefritten uzak duran kişilere ve adaletli idareciye saygı göstermek Allah'a saygı göstermek gibidir.²⁴⁶⁹

٢٤٧٠- إِنَّ مِنْ إِجْلَالِي تَوْقِيرَ الشَّيْخِ مِنْ أُمَّتِي. ض

2470. Ümmetimin yaşlılarına saygı göstermek, bana saygı göstermek gibidir.²⁴⁷⁰

٢٤٧١- إِنَّ مِنْ أَخْلَاقِ الْمُؤْمِنِ قُوَّةٌ فِي دِينٍ وَحَزْمٌ فِي لِينٍ وَإِيمَانٌ فِي يَقِينٍ وَحِزْمٌ فِي عِلْمٍ وَشَفَقَةٌ فِي مِقَةٍ وَحِلْمٌ فِي عِلْمٍ وَقَصْدٌ فِي غِنَى وَتَجَمُّلٌ فِي فَاقَةٍ وَتَخَرُّجٌ عَنْ طَمَعٍ وَكَسْبٌ فِي حِلَالٍ وَبِرٌّ فِي اسْتِقَامَةٍ وَنَشَاطٌ فِي هُدًى وَنَهْيٌ عَنْ شَهْوَةٍ وَرَحْمَةٌ لِلْمَجْهُودِ وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ لَا يَحِيفُ عَلَى مَنْ يُبْغِضُ وَلَا يَأْتُمُ فِيمَنْ يُحِبُّ وَلَا يُضَيِّعُ مَا اسْتَوْدَعَ وَلَا يَخْسُدُ وَلَا يَطْعَنُ وَلَا يَلْعَنُ وَيَعْتَرِفُ بِالْحَقِّ وَإِنْ

²⁴⁶⁷ Ukayfî, I, 85; İbni Hibbân, Zuafâ, I, 123.

²⁴⁶⁸ Ahmed, II, 189; Müttekî, nr. 5154.

²⁴⁶⁹ Beyhakî, VIII, 163; Münziri, I, 113; Müttekî, nr. 43274.

²⁴⁷⁰ Müttekî, nr. 6013.

لَمْ يُشْهَدْ عَلَيْهِ وَلَا يَتَنَابَزُ بِالْأَلْقَابِ فِي الصَّلَاةِ مُتَخَشَّعاً إِلَى الرُّكَاةِ مُسْرِعاً فِي الزَّلَازِلِ
وَقَوَّراً فِي الرِّخَاءِ شَكُوراً قَانِعاً بِالَّذِي لَهُ لَا يَدَّعِي مَا لَيْسَ لَهُ وَلَا يَجْمَعُ فِي الْغَيْظِ وَلَا
يَغْلِبُهُ الشُّحُّ عَنْ مَعْرُوفٍ يُرِيدُهُ يُخَالِطُ النَّاسَ كَيْ يَغْلَمَ وَيُنَاطِقُ النَّاسَ كَيْ يَفْهَمَ وَإِنْ
ظَلِمَ وَبَغَى عَلَيْهِ صَبَرَ حَتَّى يَكُونَ الرَّحْمَنُ هُوَ الَّذِي يَنْتَصِرُ لَهُ.

2771. Olgun müminin özellikleri şunlardır: Dinde tavizsizlik, yumuşaklıkta tedbirlilik, imanda kesinlik, ilimde istekli, yürekte şefkatli, alim olmakla birlikte yumuşak huylu olmak, fakirlikte sabretmek, tamahkarlıktan sakınmak, helal kazanç sağlamak, istikamet üzere iyilik yapmak, doğru yolda gayret etmek, nefsanî istekleri dizginlemek, bitkin düşene merhamet etmek. Allah'ın mümin kulu, kızdığına zulmetmez, sevdiği kişi için günaha girmez, kendisine emanet edilen şeyi kaybetmez, hased etmez, başkasının şerefini lekelemez, sövüp saymaz. Şahidi bulunmasa da üzerindeki hakları itiraf eder, başkasına kötü lakap takmaz. Namazda huşu sahibidir, zekatını acilen verir. Sarsıcı olaylarda metanetini kaybetmez. Bollukta şükür, sahip olduklarına da kanaat eder. Kendisine ait olmayan şeyi "Benimdir" diye iddia etmez, başkalarının kusurlarını biriktirip intikam alma yoluna da gitmez. Yapmak istediği bir işte cimri davranmaz. Öğrenmek için insanlarla haşır neşir olur, meseleleri kavramak için insanlarla konuşur. Zulüm ve haksızlık da görse Rahman olan Allah Teala'nın bizzat intikamını alıncaya kadar sabreder.²⁴⁷¹

٢٤٧٢- إِنْ مِنْ أَرْبَى الرِّبَا الْاِسْتِطَالَةَ فِي عِرْضِ الْمُسْلِمِ بِغَيْرِ حَقٍّ. ح

2472. Faizlerin en haramı, kişinin haksız yere müslüman kardeşinin şerefine dil uzatmasıdır.²⁴⁷²

٢٤٧٣- إِنْ مِنْ أَسْرَقِ السَّرَّاقِ مَنْ يَسْرِقُ لِسَانَ الْأَمِيرِ وَإِنْ مِنْ أَعْظَمِ الْخَطَايَا مَنْ
اِفْتَتَعَ مَالَ أَمْرٍ مُسْلِمٍ بِغَيْرِ حَقٍّ وَإِنْ مِنْ الْحَسَنَاتِ عِيَادَةُ الْمَرِيضِ وَإِنْ مِنْ تَمَامِ
عِيَادَتِهِ أَنْ تَضَعَ يَدُكَ عَلَيْهِ وَتَسْأَلَهُ كَيْفَ هُوَ وَإِنْ مِنْ أَفْضَلِ الشَّفَاعَاتِ أَنْ تَشْفَعَ بَيْنَ

²⁴⁷¹ Müttekî, nr. 669.

²⁴⁷² Ahmed, I, 190; Taberânî, I, 154; İbni Kâni, I, 260; Ziyâ, III, 305.

اِثْنَيْنِ فِي نِكَاحٍ حَتَّى تَجْمَعَ بَيْنَهُمَا وَإِنْ مِنْ لُبْسَةِ الْأَنْبِيَاءِ الْقَمِيصِ قَبْلَ السَّرَاوِيلِ
وَإِنْ مِمَّا يُسْتَجَابُ بِهِ عِنْدَ الدُّعَاءِ الْعُطَاسُ. ح

2473. Hırsızların en kötüsü, idareciye nüfuz edip yularını eline geçi-
rerek onu istediği gibi konuşturan kimsedir. Hataların en büyüğü, bir
müslümanın haksız yere malını almaktır. Hasta ziyareti, güzel işlerden-
dir. Ziyaretin tamamlanması da kişinin elini hastanın üzerine koyması
ve ona hatırını sormasıdır. Aracı olmanın en üstünü, evlenmek isteyen
iki kişinin evlenmeleri için aracı olmaktır. Sirvalden önce gömlek
giymek, peygamberlerin giysisidir. Aksırma arında yapılan dualar da
kabul edilir.²⁴⁷³

Kıyamet Alametleri

٢٤٧٤- إِنْ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يُرْفَعَ الْعِلْمُ وَيَظْهَرَ الْجَهْلُ وَيَفْشُو الزُّنَى وَيَشْرَبَ
الْخَمْرُ وَيَذْهَبَ الرِّجَالُ وَتَبْقَى النِّسَاءُ حَتَّى يَكُونَ لْخَمْسِينَ مَرَأَةً قِيمٌ وَاحِدٌ. صَح

2474. Şunlar kıyamet alametlerindendir: İlmin kaldırılıp cehaletin
yaygınlaşması, zinanın açıktan işlenip içkinin içilmesi, elli kadını bir tek
erkeğin himaye edecek derecede erkeklerin ölüp kadınların kalması.²⁴⁷⁴

٢٤٧٥- إِنْ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يُلْتَمَسَ الْعِلْمُ عِنْدَ الْأَصَاغِرِ. ض

2475. Kıyametın alametlerinden biri de ilmin küçük insanların ya-
nında aranmasıdır.²⁴⁷⁵

٢٤٧٦- إِنْ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يَتَدَافَعَ أَهْلُ الْمَسْجِدِ لَا يَجِدُونَ إِمَامًا يُصَلِّي
بِهِمْ. ض

2476. Kıyametın alametlerinden biri de mescid ehlinin kendilerine
namaz kıldırarak birini bulamayıp birbirlerini ileriye itmeleridir.²⁴⁷⁶

²⁴⁷³ Taberânî, XXII, 336; İbni Âsım, Âhâd, V, 95; Heysemî, IV, 181.

²⁴⁷⁴ Ahmed, III, 176; Ebû Ya'îlâ, V, 307.

²⁴⁷⁵ İbnü'l-Mübârek, I, 20; Taberânî, XXII, 361; Heysemî, I, 135.

Çeşitli Hadisler

٢٤٧٧- إِنْ مِنْ أَعْظَمِ الْأَمَانَةِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الرَّجُلُ يُفْضِي إِلَى امْرَأَتِهِ وَتُفْضِي إِلَيْهِ ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّهَا. صح

2477. Kıyamet günü Allah katında hıyanet edilen emanetlerin en büyüklerinden biri, erkeğin eşiyle ilişkide bulunduktan sonra onun sırrını ifşa etmesidir.²⁴⁷⁷

٢٤٧٨- إِنْ مِنْ أَعْظَمِ الْفِرَى أَنْ يَدَّعِيَ الرَّجُلُ إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ أَوْ يُرِي عَيْنِيهِ مَا لَمْ تَرِيَا وَيَقُولَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ مَا لَمْ يَقُلْ. صح

2478. Yalanların en kötüsü, kişinin kendisini babasından başkasına uşpet etmesi veya görmediği bir rüyayı gördüğünü söylemesi ve peygamberin söylemediği bir sözü söyledi demesidir.²⁴⁷⁸

٢٤٧٩- إِنْ مِنْ أَفْرَى الْفِرَى أَنْ يُرِي الرَّجُلُ عَيْنَهُ فِي الْمَنَامِ مَا لَمْ تَرَ. صح

2479. Yalanların en büyüğü, kişinin görmediği bir rüyayı gördüm demesidir.²⁴⁷⁹

٢٤٨٠- إِنْ مِنْ أَفْضَلِ أَيَّامِكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِيهِ خُلِقَ آدَمُ وَفِيهِ قُبُضَ وَفِيهِ النَّفْخَةُ وَفِيهِ الصَّعَقَةُ فَأَكْثَرُوا عَلَى مِنَ الصَّلَاةِ فِيهِ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ مَعْرُوضَةٌ عَلَيَّ إِنْ اللَّهُ حَرَّمَ عَلَى الْأَرْضِ أَنْ تَأْكُلَ أَجْسَادَ الْأَنْبِيَاءِ. ح

2480. En faziletli günlerinizden biri cuma günüdür. Adem o gün yaratıldı, o günde ruhu kabzolundu. Sura o gün üflenir, insanlar da o gün bayılırlar. O gün bana çokça salat edin, zira sizin salatınız bana arz olunur. Allah Teala, peygamberlerin bedenlerini yemeyi toprağa haram etmiştir.²⁴⁸⁰

²⁴⁷⁶ Ahmed, VI, 381; Taberânî, XXIV, 311; Beyhakî, III, 129.

²⁴⁷⁷ Ahmed, III, 69; Beyhakî, VII, 193.

²⁴⁷⁸ Münâvî, II, 534.

²⁴⁷⁹ Münâvî, II, 534.

²⁴⁸⁰ Ahmed, IV, 8; Hâkim, I, 413; Beyhakî, I, 519.

٢٤٨١- إِنْ مِنْ أَقْتِرَابِ السَّاعَةِ أَنْ يُصَلِّيَ خَمْسُونَ نَفْسًا لَا تُقْبَلُ لِأَحَدٍ مِنْهُمْ صَلَاةٌ.

2481. Kıyametin yaklaştığını gösteren alametlerden biri de elli kişinin namaz kıldığı halde hiçbirinin namazının kabul olmamasıdır.²⁴⁸¹

٢٤٨٢- إِنْ مِنْ أَكْبَرِ الْكَبَائِرِ الشَّرْكَ بِاللَّهِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ وَالْيَمِينَ الْغُمُوسَ وَمَا خَلَفَ حَالِفٍ بِاللَّهِ يَمِينَ صَبْرٍ فَادْخُلَ فِيهَا مِثْلَ جَنَاحٍ بَعُوضَةٍ إِلَّا جُعِلَتْ نُكْتَةً فِي قَلْبِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ح

2482. Büyük günahların en büyüklerinden bazıları şunlardır: Allah'a ortak koşmak, ana babaya karşı gelmek ve yalan yere yemin etmektir. Birisini hapsetmek için yalan yere yemin eden ve o yemini içine bir sinek kanadını bile dahil eden kişinin kalbinde kıyamet gününe kadar bir leke kalır.²⁴⁸²

٢٤٨٣- إِنْ مِنْ أَكْمَلِ الْمُؤْمِنِينَ إِيْمَانًا أَحْسَنَهُمْ خُلُقًا وَأَلَطَفَهُمْ بِأَهْلِهِ. ح

2483. Müminlerin iman bakımından en olgunlarından biri, ahlakı en güzel olan ve aile fertlerine en lütufkar davranandır.²⁴⁸³

٢٤٨٤- إِنْ مِنْ أُمِّيٍّ مَنْ يَأْتِي السُّوقَ فَيَنْتَاقُ الْقَمِيصَ بِبَنْصَفِ دِينَارٍ أَوْ ثُلُثِ دِينَارٍ فَيُحَمَّدُ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا لَبَسَهُ فَلَا يَبْلُغُ رُكْبَتَيْهِ حَتَّى يَغْفِرَ لَهُ. ض

2484. Ümmetimden öyleleri vardır ki, çarşıya gider bir dinarın yarısıyla veya üçte biriyle bir gömlek alır ve giyerken de Allah'a hamd ederler. Bu sebeple gömleği tam olarak giymeden de affedilirler.²⁴⁸⁴

٢٤٨٥- إِنْ مِنْ أُمِّيٍّ قَوْمًا يُعْطُونَ مِثْلَ أَجُورِ أَوْلِهِمْ يُنْكِرُونَ الْمُنْكَرَ. ح

2485. Ümmetimden öyle bir topluluk vardır ki, onlara ilk müslümanların sevabı kadar sevap verilir. Onlar, çirkin şeyleri yadırgayan kimselerdir.²⁴⁸⁵

²⁴⁸¹ Müttekî, nr. 38427.

²⁴⁸² Ahmed, III, 495; İbni Hibbân, XII, 374; Taberânî, Evsat, III, 305.

²⁴⁸³ Ahmed, VI, 99.

²⁴⁸⁴ İbnü'l-Mübârek, II, 372; Taberânî, VIII, 246; Heysemî, V, 119.

²⁴⁸⁵ Ahmed, IV, 62; Heysemî, VII, 261.

٢٤٨٦ - إِنَّ مِنْ تَمَامِ إِيْمَانِ الْعَبْدِ أَنْ يَسْتَشِيْرَ فِي كُلِّ حَدِيْثِهِ. ض

2486. Kulun her sözünde "inşaallah" demesi, imanının mükemmel oluşundandır.²⁴⁸⁶

٢٤٨٧ - إِنَّ مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ إِقَامَةُ الصَّفِّ. ح

2487. Safların düzeltilmesi, namazı tamamlayan unsurlardandır.²⁴⁸⁷

٢٤٨٨ - إِنَّ مِنْ تَمَامِ الْحَجِّ أَنْ تُحْرِمَ مِنْ دُوْرَةِ أَهْلِكَ. ح

2488. İhrama ailenin bulunduğu yerden girmen hacı tamamlayan unsurlardandır.²⁴⁸⁸

٢٤٨٩ - إِنَّ مِنْ حَقِّ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ أَنْ يُعَلِّمَهُ الْكِتَابَةَ وَأَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَأَنْ يُزَوِّجَهُ إِذَا بَلَغَ. ح

2489. Kendisine okuma yazma öğretmesi, güzel isim koyması ve bülüş çağına erişince evlendirmesi, çocuğun babası üzerindeki haklarındandır.²⁴⁸⁹

٢٤٩٠ - إِنَّ مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ أَنْ يَطُوْلَ عُمُرُهُ وَيَرْزُقَهُ اللهُ الْإِنَابَةَ. ص

2490. Ömrünün uzun olup Allah'ın her an kendisine yönelmeyi nasip etmesi, kişinin bahtiyarlığındandır.²⁴⁹⁰

٢٤٩١ - إِنَّ مِنْ شَرِّ النَّاسِ عِنْدَ اللهِ مَنْزِلَةُ يَوْمِ الْقِيَامَةِ الرَّجُلُ يَفْضِي إِلَى أَمْرَاتِهِ وَتُفْضِي إِلَيْهِ ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّهُا.

2491. Kıyamet günü, Allah katında en kötü durumda olan insanlardan biri, kendisinin eşine, eşinin de kendisine verdiği sırları sonradan ifşa eden adamdır.²⁴⁹¹

²⁴⁸⁶ Taberânî, XVIII, 8; Heysemî, III, 62.

²⁴⁸⁷ Ahmed, III, 322; Taberânî, Evsat, III, 224; Heysemî, II, 89.

²⁴⁸⁸ İbni Adî, II, 120; Beyhakî, Şuab, III, 447.

²⁴⁸⁹ Heysemî, VII, 47.

²⁴⁹⁰ İbni Ebî Şeybe, VII, 90; Hâkim, IV, 268.

٢٤٩٢- إِنْ مِنْ شَرِّ النَّاسِ مَنْزِلَةٌ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَبْدًا أَذْهَبَ آخِرَتَهُ بِدُنْيَا غَيْرِهِ. صح

2492. Kıyamet günü, Allah katında en kötü durumda olan insanlardan biri, başkasının dünyası için kendi ahiretini satan adamdır.²⁴⁹²

٢٤٩٣- إِنْ مِنْ ضَعْفِ الْيَقِينِ أَنْ تُرْضِيَ النَّاسَ بِسَخِطِ اللَّهِ تَعَالَى وَأَنْ تَحْمَدَهُمْ عَلَى رِزْقِ اللَّهِ تَعَالَى وَأَنْ تَذُمَّهُمْ عَلَى مَا لَمْ يُؤْتِكَ اللَّهُ تَعَالَى إِنْ رِزْقَ اللَّهِ لَا يَجْرُهُ إِلَيْكَ حِرْصُ حَرِيصٍ وَلَا يَرُدُّهُ كَرَاهَةٌ كَارِهِ وَإِنَّ اللَّهَ بِحُكْمَتِهِ وَجَلَالِهِ جَعَلَ الرُّوحَ وَالْفَرْجَ فِي الرِّضَا وَالْيَقِينِ وَجَعَلَ الْهَمَّ وَالْحُزْنَ فِي الشَّكِّ وَالسُّخْطِ. ض

2493. Şunlar imanın zayıflığındandır: Allah'ı gazaplandırmak pahasına insanları razı etmen, Allah'ın verdiği rızıktan dolayı insanları övmen, Allah'ın sana vermediği rızıktan dolayı insanları kötülemen. Bir kimse ne kadar şiddetle isterse istesin, Allah'ın nasip etmediği şeyi sana getiremez. Hiç kimsenin hoşnutsuzluğu da Allah'ın sana verdiğini geri alamaz. Allah, hikmet ve büyüklüğüyle huzur ve refahı kadere rıza ve kuvvetli imanda; kaygı ve üzüntüyü de şüphe ve kaderine itirazda kılar.²⁴⁹³

٢٤٩٤- إِنْ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ مَنْ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَةٍ. صح

2494. Allah'ın öyle kulları vardır ki onlardan biri, "Şu şöyle olacak" diye yemin etse, Allah onu asla yalancı çıkarmaz.²⁴⁹⁴

٢٤٩٥- إِنْ مِنْ فَقْهِ الرَّجُلِ تَغْجِيلُ فِطْرِهِ وَتَأْخِيرُ سَخُورِهِ.

2495. Kişinin iftarı acele, sahuru geç yapması bilgili oluşundandır.²⁴⁹⁵

٢٤٩٦- إِنْ مِمَّا أَذْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النَّبِوةِ الْأُولَى إِذَا لَمْ تَسْتَحِ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ. صح

2496. Eski peygamberlerin sözlerinden insanlara ulaşanlardan biri de şudur: "Utanmadıktan sonra dilediğini yap."²⁴⁹⁶

²⁴⁹¹ Ahmed, III, 69; Beyhakî, VII, 193.

²⁴⁹² Taberânî, VIII, 122.

²⁴⁹³ Ebû Nuaym, V, 106; Beyhakî, Şuab, I, 221.

²⁴⁹⁴ Ahmed, III, 167; İbni Hibbân, XIV, 414; Beyhakî, VIII, 25.

²⁴⁹⁵ Münâvî, II, 540.

²⁴⁹⁶ Buhârî, Enbiyâ 54, Edeb 78; Ebû Dâvûd, Edeb 6; İbni Mâce, Zühhd 17.

٢٤٩٧- إِنْ مِمَّا يَلْحَقُ الْمُؤْمِنَ مِنْ عَمَلِهِ وَحَسَنَاتِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ عِلْمًا نَشَرَهُ وَوَلَدًا صَالِحًا تَرَكَهُ وَمُصْنَعًا وَرَثَةً أَوْ مَسْجِدًا بَنَاهُ أَوْ بَيْتًا لَابْنِ السَّبِيلِ بَنَاهُ أَوْ نَهْرًا أَجْرَاهُ أَوْ صَدَقَةً أَخْرَجَهَا مِنْ مَالِهِ فِي صَحَّتِهِ وَحَيَاتِهِ تَلَحُّقَهُ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهِ. ح

2497. Ölümünden sonra mümine amellerinden ve sevaplarından ulaşacak olan neşrettiği ilim, yetiştirdiği salih evlad, geriye bıraktığı mushaf, bina ettiği mescid, yolculara yaptığı konaklama yeri, akıttığı ırmak, sağlığında ve hayatında verdiği sadakalardır. Bunların sevabı vefatından sonra kendisine ulaşır.²⁴⁹⁷

٢٤٩٨- إِنْ مِنْ مَعَادِنِ التَّقْوَى تَعَلَّمَكَ إِلَى مَا قَدْ عَلِمْتَ عِلْمَ مَا لَمْ تَعْلَمْ وَالتَّقْصَصَ فِيمَا قَدْ عَلِمْتَ قِلَّةَ الزِّيَادَةِ فِيهِ وَإِنَّمَا يُرْهِدُ الرَّجُلَ فِي عِلْمٍ مَا لَمْ يَعْلَمْ قِلَّةَ الْإِنْفَاعِ بِمَا قَدْ عَلِمَ. ض

2498. Bildiklerini, bilmediklerini öğrenerek artırman, takvanın kaynaklarından, Bildiklerini artırmaman, bildiklerini azaltman demektir. Kişiyi ancak bildiklerinden faydalanmaması öğrenmeye karşı isteksiz kılar.²⁴⁹⁸

٢٤٩٩- إِنْ مِنْ مَوْجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ بَذْلُ السَّلَامِ وَحَسَنُ الْكَلَامِ. ح

2499. Bol bol selam vermek ve güzel söz söylemek, Allah'ın günahları bağışlamasını gerektiren şeylerdendir.²⁴⁹⁹

٢٥٠٠- إِنْ مِنْ مَوْجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ إِذْخَالُكَ السُّرُورَ عَلَى أَخِيكَ الْمُسْلِمِ. ض

2500. Müslüman kardeşini sevindirmen, Allah'ın bağışlamasını gerektiren şeylerdendir.²⁵⁰⁰

٢٥٠١- إِنْ مِنْ نِعْمَةِ اللَّهِ عَلَى عَبْدِهِ أَنْ يَشْبِهَهُ وَلَدُهُ. ض

²⁴⁹⁷ İbni Huzeyme, IV, 121; Beyhakî, Şuab, III, 247.

²⁴⁹⁸ Taberânî, Evsat, III, 64; Heysemî, I, 136.

²⁴⁹⁹ Taberânî, XXII, 180; Heysemî, VIII, 29.

²⁵⁰⁰ Taberânî, II, 85; Heysemî, VIII, 193.

2501. Allah Teala'nın kuluna olan nimetlerin biri de çocuğunun kendisine benzemesidir.²⁵⁰¹

٢٥٠٢- إِنْ مِنْ هَؤُلَاءِ الدُّنْيَا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَخْبِيَ بَنَ زَكْرِيَّا قَتَلَتْهُ امْرَأَةٌ. ح

2502. Zekeriya oğlu Yahya'nın bir kadın tarafından öldürülmesi, dünyanın Allah katındaki değersiz oluşunu gösterir.²⁵⁰²

٢٥٠٣- إِنْ مِنْ الْمَرْأَةِ تَيْسِيرَ خُطْبَتِهَا وَتَيْسِيرَ صَدَاقِهَا وَتَيْسِيرَ رَحْمَتِهَا.

2503. Kadının istenmesinin kolay, mehrinin kolay ödenebilir olması ve kolay çocuk yapması onun bereketli oluşundandır.²⁵⁰³

٢٥٠٤- إِنْ مُوسَى آجَرَ نَفْسَهُ ثَمَانِ سِنِينَ أَوْ عَشْرًا عَلَى عِقَّةٍ فَرَجِهِ وَطَعَامٍ يَطْبُهُ. ض

2504. Musa, sekiz veya on yıl iffetini korumak ve karnını doyurmak için ücretli işçilik yaptı.²⁵⁰⁴

٢٥٠٥- إِنْ مَلَائِكَةُ النَّهَارِ أَرْأَفُ مِنْ مَلَائِكَةِ اللَّيْلِ. ض

2505. Gündüz melekleri, gece meleklerinden daha çok merhametlidirler.²⁵⁰⁵

٢٥٠٦- إِنْ نَارَكُمْ هَذِهِ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ وَلَوْ لَا أَنَّهَا أُطْفِئَتْ

بِالْمَاءِ مَرَّتَيْنِ مَا انْتَفَعْتُمْ بِهَا وَإِنَّهَا لَتَدْعُو اللَّهَ أَنْ لَا يُعِيدَهَا فِيهَا. ص

2506. Dünyadaki ateşiniz cehennem ateşinin yetmiş parçasından bir parçadır. Eğer o ateşiniz iki defa suyla söndürülmeseydi, ondan asla yararlanamazdınız. O ateş, bir daha cehenneme geri döndürülmemesi için Allah'a dua eder.²⁵⁰⁶

٢٥٠٧- إِنْ نُطْقَةُ الرَّجُلِ بَيَضاءٌ غَلِيظَةٌ فَمِنْهَا يَكُونُ الْعِظَامُ وَالْعَصَبُ وَإِنْ نُطْقَةُ

الْمَرْأَةِ صَفْرَاءُ رَقِيقَةٌ فَمِنْهَا يَكُونُ اللَّحْمُ وَالْدَّمُ. ص

²⁵⁰¹ Münâvî, II, 542.

²⁵⁰² Beyhakî, Şuab, VII, 327; İbni Asâkir, LXIV, 206.

²⁵⁰³ Ahmed, VI, 77; Heysemî, IV, 255.

²⁵⁰⁴ İbni Ebî Âsım, Âhâd, III, 63; Taberânî, XVII, 135.

²⁵⁰⁵ Münâvî, II, 543.

²⁵⁰⁶ Hennâd, I, 167; Hâkim, IV, 635.

2507. Erkeğin menisi beyaz ve katıdır, ondan kemikler ve sinirler oluşur. Kadının menisi ise sarı ve incedir, ondan da et ve kan oluşur.²⁵⁰⁷

٢٥٠٨ - إِنَّ هَذَا الدِّينَ مَتِينٌ فَأَوْعِلُوا فِيهِ بِرَفْقٍ.

2508. Bu din serttir, onda yumuşak olun.²⁵⁰⁸

٢٥٠٩ - إِنَّ هَذَا الدِّينَ مَتِينٌ فَأَوْعِلْ فِيهِ بِرَفْقٍ فَإِنَّ الْمُتَبَتَّ لَا أَرْضًا قَطَعَ وَلَا ظَهْرًا أَبْقَى. ض

2509. Bu din serttir, onda yumuşak olun. Zira hayvanını yoran kimse ne yol alır, ne de hayvanda sırt bırakır.²⁵⁰⁹

٢٥١٠ - إِنَّ هَذَا الدِّينَارَ وَالْدِرْهَمَ أَهْلَكَمَا مِنْ قَبْلِكُمْ وَهَمَّا مُهْلِكَاكُمْ. ض

2510. Altın ve gümüş sizden öncekileri helak etmiş, sizi de helak edecektir.²⁵¹⁰

٢٥١١ - إِنَّ هَذَا الْعِلْمَ دِينٌ فَانْظُرُوا عَمَّنْ تَأْخُذُونَ دِينَكُمْ. ض

2511. Bu ilim dindir, öyle ise dininizi kimden öğrendiğinize iyi bakın.²⁵¹¹

٢٥١٢ - إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ أُنْزِلَ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَافٍ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ. صَح

2512. Kur'an yedi harf üzerine indirildi, ondan kendinize kolay geleni okuyun.²⁵¹²

٢٥١٣ - إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ مَادِيَّةُ اللَّهِ فَاقْبَلُوا مِنْ مَادَاتِهِ مَا اسْتَطَعْتُمْ. ض

2513. Kur'an Allah'ın ziyafet sofrasıdır, gücünüz yettiğince onun sofrasından istifade edin.²⁵¹³

٢٥١٤ - إِنَّ هَذَا الْمَالَ خَصِيرٌ خُلُوْ قَمَنْ أَخَذَهُ بِحَقِّهِ بُورِكَ لَهُ فِيهِ وَمَنْ أَخَذَهُ بِإِشْرَافٍ نَفْسٍ

لَمْ يُبَارِكْ لَهُ فِيهِ وَكَانَ كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلَا يَشْبَعُ وَالْيَدُ الْغُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّقْلَى. صَح

²⁵⁰⁷ Taberânî, X, 172.

²⁵⁰⁸ Ahmed, III, 198; Ziyâ, VI, 120; Heysemî, I, 62.

²⁵⁰⁹ Beyhakî, III, 18; Aclûnî, II, 284.

²⁵¹⁰ İbni Hibbân, II, 496; Taberânî, Evsat, II, 294; Heysemî, X, 245.

²⁵¹¹ Hatîb, Câmi, I, 129; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 131.

²⁵¹² Ahmed, I, 40; Beyhakî, Şuab, II, 419.

²⁵¹³ Zehebî, Mîzân, nr. 216.

2514. Dünya malı cazip ve tatlıdır. Kim onu hak ederek alırsa kendisi için bereketli kılınır, kim de onu aç gözlülükle elde ederse bereketini görmez. Bu kişi yiyip de doymayan kişiye benzer. Veren el ise alan elden üstündür.²⁵¹⁴

٢٥١٥- إِنَّ هَذَا الْمَالَ خَصْرَةٌ خُلُوءَةٌ فَمَنْ أَصَابَهُ بِحَقِّهِ بُورِكَ لَهُ فِيهِ وَرُبَّ مُتَخَوِّضٍ فِيمَا شَاءَتْ نَفْسُهُ مِنْ مَالٍ اللَّهِ وَرَسُولِهِ لَيْسَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا النَّارُ. ح

2515. Mal cazip ve tatlıdır. Onu hakkıyla alana o mal bereketlenir. Allah ve peygamberin mallarını haksız yere harcayan nice kimselere kıyamet günü ateşten başka şey yoktur.²⁵¹⁵

٢٥١٦- إِنَّ هَذِهِ الْأَخْلَاقَ مِنَ اللَّهِ فَمَنْ أَرَادَ اللَّهُ تَعَالَى بِهِ خَيْرًا مَتَحَهُ خُلُقًا حَسَنًا وَمَنْ أَرَادَ بِهِ سُوءًا مَتَحَهُ خُلُقًا سَيِّئًا. ض

2516. Huylar Allah'dandır. Allah Teala hakkında hayır dilediği kişiye güzel bir huy, kötülük dilediği kişiye de kötü bir huy verir.²⁵¹⁶

٢٥١٧- إِنَّ هَذِهِ النَّارَ إِنَّمَا هِيَ عَذَابٌ لَكُمْ إِذَا نِمْتُمْ فَأَطْفِئُوهَا عَنْكُمْ. صَح

2517. Ateş sizin düşmanınızdır, uyuyacağınız zaman onu söndürün.²⁵¹⁷

٢٥١٨- إِنَّ هَذِهِ الْقُلُوبَ أَوْعِيَةٌ فَخَيْرُهَا أَوْعَاها إِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوهُ وَأَنْتُمْ وَاثِقُونَ بِالْإِجَابَةِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءَ مَنْ دَعَا عَنْ ظَهْرِ قَلْبٍ غَافِلٍ. ض

2518. Kalpler birer kaptırlar. O kapların en hayırlısı, en iyi koruyandır. Allah'a dua ettiğiniz zaman kabul edileceğine inanarak dua edin. Zira Allah Teala gafil bir kalple yapılan duaya icabet etmez.²⁵¹⁸

٢٥١٩- إِنَّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ يَوْمٌ عِيدٌ وَذِكْرٌ فَلَا تَجْعَلُوا يَوْمَ عِيدِكُمْ يَوْمَ صِيَامٍ وَلَكِنْ اجْعَلُوهُ يَوْمَ فِطْرِ وَذِكْرٍ إِلَّا أَنْ تَخْلِطُوهُ بِأَيَّامٍ. ح

²⁵¹⁴ Taberânî, XIX, 150.

²⁵¹⁵ Müttekî, nr. 16719, 16759.

²⁵¹⁶ Taberânî, Evsat, VIII, 275; Heysemî, VIII, 20.

²⁵¹⁷ Ahmed, IV, 399; Beyhakî, Şuab, V, 128.

²⁵¹⁸ Heysemî, X, 148.

2519. Cuma günü bayram ve zikir günüdür. Bayram gününüzü oruç günü edinmeyin. Diğer günlerin arasına girme dışında, o gününüzü iftar ederek ve zikrederek geçirin.²⁵¹⁹

٢٥٢٠- إِنْ يَوْمَ الثَّلَاثَاءِ يَوْمُ الدَّمِّ وَفِيهِ سَاعَةٌ لَا يَزِقُّهَا.

2520. Çarşamba günü kanın hareketlendiği bir gündür. O günde bir saat vardır ki, o saatte kan kesilmez.²⁵²⁰

Ümmet-i Muhammed

٢٥٢١- إِنَّا أُمَّةٌ أَمِّيَّةٌ لَا نَكْتُبُ وَلَا نَحْسِبُ. صَح

2521. Biz okuma yazma bilmeyen bir milletiz, yazmaz ve hesap yapmayız.²⁵²¹

٢٥٢٢- إِنَّا لَنْ نَسْتَعْمِلَ عَلَى عَمَلِنَا مَنْ أَرَادَهُ. صَح

2522. Biz işimizde çalışmak isteyene iş vermeyiz.²⁵²²

٢٥٢٣- إِنَّا لَا نَقْبَلُ شَيْئًا مِنَ الْمُشْرِكِينَ. صَح

2523. Biz müşriklerden bir şey kabul etmeyiz.²⁵²³

٢٥٢٤- إِنَّا لَا نَسْتَعِينُ بِمُشْرِكٍ. صَح

2524. Biz bir müşrikten yardım istemeyiz.²⁵²⁴

٢٥٢٥- إِنَّا لَا نَسْتَعِينُ بِالْمُشْرِكِينَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ. صَح

2525. Biz müşriklere karşı müşriklerden yardım talep etmeyiz.²⁵²⁵

²⁵¹⁹ Beyhakî, Şuab, III, 394; İbni Asâkir, XXVI, 90.

²⁵²⁰ Beyhakî, Şuab, IX, 340; Ukaylî, I, 150.

²⁵²¹ Ahmed, II, 43; Beyhakî, IV, 250.

²⁵²² Ahmed, IV, 409; Bezzâr, VIII, 125; Ebû Ya'lâ, XIII, 213.

²⁵²³ Ahmed, III, 402; Taberânî, III, 202; Heysemî, IV, 151.

²⁵²⁴ Ahmed, VI, 67; İbni Hibbân, XI, 28.

²⁵²⁵ Ahmed, III, 454; Heysemî, V, 303.

٢٥٢٦- إنا مَعَشَرَ الأنبياءِ تَنَامُ أَعْيُنُنَا وَلَا تَنَامُ قُلُوبُنَا. صح

2526. Biz peygamberler topluluğu, gözlerimiz uyur ama kalplerimiz uyumaz.²⁵²⁶

٢٥٢٧- إنا مَعَشَرَ الأنبياءِ أَمْرُنَا أَنْ نُعَجِّلَ إِفْطَارَنَا وَنُؤَخِّرَ سُحُورَنَا وَنَضَعَ أَيْمَانَنَا عَلَى شِمَائِلِنَا فِي الصَّلَاةِ. صح

2527. Biz peygamberler toplulukları iftarı erken, sahurı geç yapmakla ve namazda sağ ellerimizi sol ellerimiz üzerine koymakla emrolunduk.²⁵²⁷

٢٥٢٨- إنا مَعَشَرَ الأنبياءِ يَضَاعَفُ عَلَيْنَا الْبَلَاءُ. ح

2528. Biz peygamberler topluluğunun belaları kat kat olur.²⁵²⁸

٢٥٢٩- إنا آلُ مُحَمَّدٍ لَا تَحِلُّ لَنَا الصَّدَقَةُ. ح

2529. Biz Muhammed ailesine sadaka helal değildir.²⁵²⁹

٢٥٣٠- إنا نُهِنَا أَنْ تَرَى غُورَاتِنَا. صح

2530. Biz, avret yerlerimizin görülmesinden nehyolunduk.²⁵³⁰

Müslümanlar

٢٥٣١- إِنَّكَ أَمَرُوا قَدْ حَسَنَ اللَّهُ تَعَالَى خَلْقَكَ فَاحْسِنِ خَلْقَكَ. ض

2531. Allah Teala yaratılışını güzel yapmış, öyle ise sen de ahlakını güzelleştir.²⁵³¹

٢٥٣٢- إِنَّكَ كَالَّذِي قَالَ الْأَوَّلُ اللَّهُمَّ ابْعَثْ حَبِيبًا هُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي. صح

²⁵²⁶ İbni-Sad, I, 171.

²⁵²⁷ Tayâlisî, s. 346; Taberânî, XI, 199; Beyhakî, IV, 238.

²⁵²⁸ Taberânî, XXIV, 246.

²⁵²⁹ Taberânî, XI, 69; Heysemî, III, 91.

²⁵³⁰ Hâkim, III, 246; Deylemî, IV, 278.

²⁵³¹ Müttekî, nr. 5157.

2532. Sen birinci adamın "Allahım bana kendi nefsimden daha sevgili bir dost ver" diyen adam gibisin.²⁵³²

٢٥٣٢- إِنْكُمْ تُدْعَوْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَسْمَائِكُمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِكُمْ فَأَحْسِنُوا أَسْمَاءَكُمْ. ح

2533. Siz kıyamet gününde kendi isimleriniz ve babalarınızın isimleriyle çağrılacaksınız, öyle ise kendinize güzel isimler koyun.²⁵³³

٢٥٣٤- إِنْكُمْ تُتَمُّونَ سَبْعِينَ أُمَّةً أَنْتُمْ خَيْرُهَا وَأَكْرَمُهَا عَلَى اللَّهِ. ح

2534. Siz yetmiş ümmeti tamamlayacaksınız, onların en hayırlısı ve Allah'a göre en değerlisisiniz.²⁵³⁴

٢٥٣٥- إِنْكُمْ سَتَبْتَلُونَ فِي أَهْلِ بَيْتِي مِنْ بَغْدِي. ح

2535. Siz benden sonra ehl-i beytimle imtihan olunacaksınız.²⁵³⁵

٢٥٣٦- إِنْكُمْ سَتَرَوْنَ بَغْدِي أَثَرَهُ وَأُمُورًا تُكْذِرُونَهَا أَذْوًا إِلَيْهِمْ حَقَّقَهُمْ وَسَلَّوْا اللَّهَ حَقَّكُمْ. ح

2536. Siz benden sonra bir takım kayırmalar ve hoşlanmayacağınız işler göreceksiniz. Başkalarına haklarını verin, kendi haklarınızı ise Allah'dan isteyin.²⁵³⁶

٢٥٣٧- إِنْكُمْ سَتَرَوْنَ رَبِّكُمْ كَمَا تَرَوْنَ هَذَا الْقَمَرَ لَا تُضَامُونَ فِي رُؤْيَيْهِ فَإِنْ اسْتَطَعْتُمْ

أَنْ لَا تُغْلِبُوا عَلَى صَلَاةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَصَلَاةٍ قَبْلَ غُرُوبِهَا فافْعَلُوا. ص

2537. Siz ayı gördüğünüz gibi rabbinizi de görecek, onu görürken de itişip kakışmayacaksınız. O halde, güneş doğmadan ve batmadan önceki namazları kaçırmamaya özen gösterip onları kılmaya bakın.²⁵³⁷

٢٥٣٨- إِنْكُمْ سَتَخْرِصُونَ عَلَى الْإِمَارَةِ وَإِنَّهَا سَتَكُونُ نَدَامَةً وَحَسْرَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ

فَنِعْمَ الْمَرْصِعةُ وَبِئْسَتِ الْفَاطِمَةُ. ص

²⁵³² Müslim, Cihâd, 132.

²⁵³³ Ahmed, V, 194; İbni Hibbân, XIII, 135; Beyhakî, IX, 306.

²⁵³⁴ Ahmed, III, 61; Taberânî, XIX, 427; Hâkim, IV, 94.

²⁵³⁵ Taberânî, IV, 192; Heysemî, IX, 194.

²⁵³⁶ Ahmed, I, 119, 433; Beyhakî, VI, 145.

²⁵³⁷ Müslim, Mesâcid 211; Ahmed, IV, 360.

2538. Siz idareciliğe karşı hırslı olacaksınız. Halbuki idarecilik, kıyamet gününde pişmanlık ve hasret sebebi olur. O, dünyada ne güzel süt anne, ölüm sonrası için ise ne kötü süttten kesendir!²⁵³⁸

٢٥٣٩ - إِنْكُمْ قَادِمُونَ عَلَى إِخْوَانِكُمْ فَأَصْلِحُوا رِحَالَكُمْ وَأَصْلِحُوا لِبَاسَكُمْ حَتَّى تَكُونُوا كَأَنْكُمْ شَامَةٌ فِي النَّاسِ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَحْشَ وَلَا التَّفَحُّشَ. صح

2539. Sizler din kardeşlerinize gideceksiniz. Giderken bineklerinizi ve elbiselerinizi gözden geçirerek insanlar arasında en güzel şekilde görünün. Zira Allah Teala, çirkin olmayı ve çirkinliğe özenmeyi sevmez.²⁵³⁹

٢٥٤٠ - إِنْكُمْ مُصَبِّحُونَ عَدُوَّكُمْ وَالْفِطْرُ أَقْوَى لَكُمْ فَأَفْطِرُوا. صح

2540. Sizler sabahleyin düşmanlarınızla karşılaşacaksınız. Bu durumda oruç tutmamak sizin için daha iyidir, iftar edin.²⁵⁴⁰

٢٥٤١ - إِنْكُمْ لَنْ تَذَرِكُوا هَذَا الْأَمْرَ بِالْمُعَالَبَةِ. صح

2541. Sizler bu dinde aşırı gitmekle sevap kazanamazsınız.²⁵⁴¹

٢٥٤٢ - إِنْكُمْ فِي زَمَانٍ مَنِ تَرَكَ مِنْكُمْ عَشْرَ مَا أَمَرَ بِهِ هَلَكَ ثُمَّ يَأْتِي زَمَانٌ مَنِ عَمِلَ مِنْهُمْ بِعَشْرِ مَا أَمَرَ بِهِ نَجَا. ض

2542. Siz öyle bir zamanda yaşıyorsunuz ki, sizden biri emrolunanın onda birini terketse helak olur. Sonra öyle bir zaman gelir ki, onlardan birisi kendisine emredilenin onda birini yapsa kurtulur.²⁵⁴²

٢٥٤٣ - إِنْكُمْ لَا تَرْجِعُونَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِمَّا خَرَجَ مِنْهُ الْقُرْآنُ. ح

2543. Siz Allah'ın huzuruna Allah'dan gelenden, yani Kur'an'dan daha üstün bir şeyle varamazsınız.²⁵⁴³

²⁵³⁸ Ahmed, II, 476; Beyhakî, III, 129.

²⁵³⁹ Ahmed, IV, 180; Taberânî, VI, 95; Hâkim, IV, 203.

²⁵⁴⁰ Ahmed, III, 35.

²⁵⁴¹ Ahmed, IV, 337; Beyhakî, Şuab, I, 416; Heysemî, IX, 369.

²⁵⁴² İbni Adî, VII, 18.

²⁵⁴³ Hâkim, I, 741.

٢٥٤٤- إِنْكُمْ الْيَوْمَ عَلَى دِينٍ وَإِنِّي مُكَاثِّرٌ بِكُمْ الْأَمَمَ فَلَا تَمْشُوا بَعْدِي الْفَقَهَرَى. ح

2544. Siz bugün bir din üzerinesiniz. Ben sizin çokluğunuzla diğer ümmetlere karşı övünürüm, öyle ise benden sonra gerisin geri dönmeyin.²⁵⁴⁴

٢٥٤٥- إِنْكُمْ لَا تَسْعَوْنَ النَّاسَ بِأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ لَيْسَغُهُمْ مِنْكُمْ بَسْطُ الْوَجْهِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ. ح

2545. Siz mallarınızla insanları memnun edemezsiniz. Öyle ise, güler yüz ve güzel huyunuzla onları memnun edin.²⁵⁴⁵

٢٥٤٦- إِنْكُمْ لَنْ تَرَوْا رَبَّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ حَتَّى تَمُوتُوا. ض

2546. Siz rabbiniz azze ve celleyi ölmeden önce asla göremezsiniz.²⁵⁴⁶

٢٥٤٧- إِنَّمَا الْأَسْوَدُ لِبَطْنِهِ وَفَرَجِهِ. ض

2547. Siyah renkliler, karınları ve şehvetleri için yaşarlar.²⁵⁴⁷

٢٥٤٨- إِنَّمَا الْأَعْمَالُ كَالْوِعَاءِ إِذَا طَابَ أَسْفَلُهُ طَابَ أَغْلَاهُ وَإِذَا فَسَدَ أَسْفَلُهُ فَسَدَ أَغْلَاهُ. ض

2548. Ameller, kaplar gibidir. Altları güzel olduğu zaman üstleri de güzel olur. Altları bozuk olduğu zaman üstleri de bozuk olur.²⁵⁴⁸

٢٥٤٩- إِنَّمَا الْإِمَامُ جُنَّةٌ يَقَاتِلُ بِهِ. ض

2549. İmam bir kalkandır, onunla savaşıılır.²⁵⁴⁹

٢٥٥٠- إِنَّمَا الْأَمَلُ رَحْمَةٌ مِنَ اللَّهِ لِأُمَّتِي لَوْلَا الْأَمَلُ مَا أَرْضَعْتَ أُمَّ وَلَدًا وَلَا غَرَسَ

غَارِسٌ شَجَرًا. ض

²⁵⁴⁴ Ahmed, III, 354; Heysemî, X, 70.

²⁵⁴⁵ Hâkim, I, 212; Beyhakî, Şuab, VI, 253; Heysemî, VIII, 22.

²⁵⁴⁶ Nesâî, Kübrâ, IV, 419.

²⁵⁴⁷ Ukaylî, II, 14; Heysemî, IV, 235.

²⁵⁴⁸ İbni Asâkir, LII, 250.

²⁵⁴⁹ Dârekutnî, I, 423.

2550. Ümit, Allah'ın ümmetime bir rahmetidir. Eğer ümit olmasaydı, hiçbir anne çocuğunu emzirmez, hiçbir bahçıvan da ağaç dikmezdi.²⁵⁵⁰

٢٥٥١- إِنَّمَا الْبَيْعُ عَنْ تَرَاضٍ. ح

2551. Alışveriş, ancak karşılıklı rıza ile olur.²⁵⁵¹

٢٥٥٢- إِنَّمَا الْحَلْفُ حَنْتٌ أَوْ نَدَمٌ. ض

2552. Yemin, ya bozmakla ya da pişmanlıkla sonuçlanır.²⁵⁵²

٢٥٥٣- إِنَّمَا الرَّبَا فِي النَّسِيئَةِ. صَح

2553. Riba, nesiededir.²⁵⁵³

٢٥٥٤- إِنَّمَا الشُّؤْمُ فِي ثَلَاثَةٍ فِي الْفَرَسِ وَالْمَرْأَةِ وَالِدَّارِ. صَح

2554. Uğursuzluk üç şeyde atta, kadında ve evdedir.²⁵⁵⁴

٢٥٥٥- إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ. ح

2555. İtaat, ancak meşru işlerde olur.²⁵⁵⁵

٢٥٥٦- إِنَّمَا الْعُشُورُ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى وَلَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ عُشُورٌ. ح

2556. Onda bir olan vergiler ancak yahudi ve hristiyanlar üzerinedir, müslümanlara onda bir vergi yoktur.²⁵⁵⁶

٢٥٥٧- إِنَّمَا الْمَاءُ مِنَ الْمَاءِ. صَح

2557. Gusûl, meniden dolayı gerekir.²⁵⁵⁷

٢٥٥٨- إِنَّمَا الْمَدِينَةُ كَالْكَبِيرِ تَنْفِي خَبْئِهَا وَتَنْصَعُ طِبْئِهَا. صَح

²⁵⁵⁰ Hatîb, II, 52.

²⁵⁵¹ İbni Mâce, Ticarât 18.

²⁵⁵² İbni Mâce, Keffarât 5.

²⁵⁵³ Ahmed, V, 200; Taberânî, I, 171.

²⁵⁵⁴ Tayâlisî, s. 250.

²⁵⁵⁵ Ahmed, III, 414.

²⁵⁵⁶ Ebû Dâvûd, İmâret 33; Tirmizî, Zekât 11; Ahmed, III, 474.

²⁵⁵⁷ Ahmed, V, 416; Taberânî, IV, 131.

2558. Medine demirci körüğü gibidir. Pis olanları dışarıya atar, temiz olanları kendisinde bırakır.²⁵⁵⁸

٢٥٥٩- إِنَّمَا النَّاسُ كِبَابِلُ مَائَةٍ لَا تَكَادُ تَجِدُ فِيهَا رَاحِلَةً. صح

2559. İnsanlar yüz develi bir sürü gibidir, neredeyse içlerinde binecek birini bulamazsın.²⁵⁵⁹

٢٥٦٠- إِنَّمَا النِّسَاءُ شَقَاتِقُ الرِّجَالِ. صح

2560. Kadınlar, erkeklerin benzeridir.²⁵⁶⁰

٢٥٦١- إِنَّمَا الْوِثْرُ بِاللَّيْلِ.

2561. Vitir, gece kılınır.²⁵⁶¹

٢٥٦٢- إِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْتَقَ. صح

2562. Vela hakkı, azad edenindir.²⁵⁶²

٢٥٦٣- إِنَّمَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي الْأَيْمَةَ الْمُضِلِّينَ. ح

2563. Ümmetim hakkında saptıran liderlerden korkarım.²⁵⁶³

٢٥٦٤- إِنَّمَا اسْتَرَاخَ مَنْ عَفِرَ لَهُ. ح

- 2564. Günahları bağışlanan kimse, ancak rahata erer.²⁵⁶⁴

٢٥٦٥- إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ أُنْسَى كَمَا تَنْسَوْنَ فَإِذَا نَسِيَ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ وَهُوَ

جَالِسٌ. صح

2565. Ben ancak bir beşerim, sizin unuttuğunuz gibi unuturum. Sizden biri unuttuğu zaman otururken iki secde yapısın.²⁵⁶⁵

²⁵⁵⁸ İbni Sad, VI, 59; Beyhakî, IX, 199.

²⁵⁵⁹ Ahmed, II, 139; Taberânî, Evsat, VIII, 60.

²⁵⁶⁰ Ahmed, VI, 256; Ebû Avâne, I, 290.

²⁵⁶¹ Taberânî, I, 302; Beyhakî, II, 479.

²⁵⁶² Ahmed, II, 100; Taberânî, XI, 283.

²⁵⁶³ Ebû Dâvûd, Fiten 1.

²⁵⁶⁴ Taberânî, Evsat, IX, 148; Ebû Nuaym, VIII, 290; İbni Asâkir, LIV, 210.

²⁵⁶⁵ Ahmed, I, 438.

٢٥٦٦- إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ وَإِنِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ إِلَيَّ فَلَعَلَّ بَغْضَكُمْ أَنْ يَكُونَ الْحَنُّ بِحُجَّتِهِ مِنْ بَغْضٍ فَأَقْضِي لَهُ عَلَى نَحْوِ مَا أَسْمَعُ فَمَنْ قَضَيْتُ لَهُ بِحَقِّ مُسْلِمٍ فَإِنَّمَا هِيَ قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِ فَلْيَأْخُذْهَا أَوْ لْيَتْرُكْهَا. صح

2566. Ben, ancak bir beşerim. Sizler davaları halletmek için bana gelirsiniz. Bazınız, bazınızdan delilini daha güzel ifade edebilir. Ben de işittiğime uygun hüküm verebilirim. Ben kime bir müslümanın hakkını vermekle hükmetmişsem, bilsin ki, o ancak ateşten bir parçadır. Artık o kişi onu dilerse alır, dilerse bırakır.²⁵⁶⁶

٢٥٦٧- إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ تَدْمَعُ الْعَيْنُ وَيَخْشَعُ الْقَلْبُ وَلَا نَقُولُ مَا يُسْخِطُ الرَّبَّ وَاللَّهُ يَا إِبْرَاهِيمُ إِنَّا بِكَ لَمَخْرُونُونَ. صح

2567. Ben ancak bir insanım. Göz yaşarır, kalp ürperir. Fakat biz rabbimizin hoşnut olmadığı birşeyi söylemeyiz. Vallahi ey İbrahim! Biz senin vefatından dolayı üzgünüz.²⁵⁶⁷

٢٥٦٨- إِنَّمَا أَجَلُكُمْ فِيمَا خَلَا مِنَ الْأُمَمِ كَمَا بَيْنَ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى مَغَارِبِ الشَّمْسِ وَإِنَّمَا مَثَلُكُمْ وَمَثَلُ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى كَمَثَلِ رَجُلٍ اسْتَأْجَرَ أَجْرَاءَ فَقَالَ مَنْ يَعْمَلُ مِنْ غَدَوَةٍ إِلَى نِصْفِ النَّهَارِ عَلَى قِيَرَاطٍ فَعَمِلَتِ الْيَهُودُ ثُمَّ قَالَ مَنْ يَعْمَلُ مِنْ نِصْفِ النَّهَارِ إِلَى صَلَاةِ الْعَصْرِ عَلَى قِيَرَاطٍ فَعَمِلَتِ النَّصَارَى ثُمَّ قَالَ مَنْ يَعْمَلُ مِنَ الْعَصْرِ إِلَى أَنْ تَغِيبَ الشَّمْسُ عَلَى قِيَرَاطَيْنِ قِيَرَاطَيْنِ فَأَنْتُمْ هُمْ فَغَضِبَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى وَقَالُوا مَا لَنَا أَكْثَرَ عَمَلًا وَأَقَلَّ عَطَاءً قَالَ هَلْ ظَلَمْتُمْ مِنْ حَقِّكُمْ شَيْئًا قَالُوا لَا قَالَ فَذَلِكَ فَضْلِي أُوتِيهِ مَنْ أَشَاءُ. صح

2568. Sizden önce geçen ümmetlere göre sizin ömrünüz, ikinci namaz vaktiyle güneşin batması arasındaki vakit gibidir. Sizinle yahudi ve hristiyanların hali ücretle işçi tutan bir adamın haline benzer. O adam

²⁵⁶⁶ Ahmed, VI, 308.

²⁵⁶⁷ İbni Sad, I, 142.

işçilerine "Sabahtan gün ortasına kadar bir kırat karşılığı kim çalışır?" diye sordu. Yahudiler bu şartla çalıştılar. Sonra o adam, "Gün ortasından ikindi namazına kadar iki kırat karşılığı kimler çalışır?" diye sordu. Hristiyanlar da bu şartla çalıştılar. Sonra o adam "İkindiden güneşin batmasına kadar ikişer ikişer kırat karşılığı kim çalışır?" diye sordu. İşte bu şartla çalışan sizlersiniz. Bunun üzerine yahudi ve hristiyanlar kızdılar ve Allah Teala'ya "Neden biz daha çok çalıştığımız halde daha az ücret alıyoruz" dediler. Allah Teala "Ben size ücretlerinizde bir haksızlık yaptım mı?" buyurdu. Onlar "Hayır!" dediler. Bunun üzerine Allah Teala "Öyleyse, bu benim lütfumdur, onu dilediğime veririm" buyurdu.²⁵⁶⁸

٢٥٦٩- إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ وَإِنِّي اشْتَرَطْتُ عَلَى رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ أَيُّ عَبْدٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ شَتَمْتُهُ أَوْ سَبَيْتُهُ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ لَهُ زَكَاةً وَأَجْرًا. صح

2569. Ben ancak bir beşerim. Müslümanlardan herhangi birine kötü davranmış, ya da inciti bir söy söylemişsem bunu onun temizlenmesine bir sebep veya kendisine bir ecir kılmasını rabbime şart koştum.²⁵⁶⁹

٢٥٧٠- إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ إِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ مِنْ دِينِكُمْ فَخُذُوا بِهِ وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ مِنْ رَأْيِي فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ. صح

2570. Ben ancak bir insanım. Size dininiz hususunda bir şey emrettiğimde onu alın, kendiliğimden bir şey emrettiğim de o konuda ben de bir insanım.²⁵⁷⁰

٢٥٧١- إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَإِنَّ الظَّنَّ يُخْطِئُ وَيُصِيبُ وَلَكِنْ مَا قُلْتُ لَكُمْ قَالَ اللَّهُ فَلَنْ أَكْذِبَ عَلَى اللَّهِ. صح

2571. Ben de sizin gibi bir beşerim. Beşerin tahmini olan zanlar, bazen yanılır, bazen de isabet eder. Fakat benim size Allah'dan söylediklerimde ben Allah'a karşı asla yalan söylemem.²⁵⁷¹

²⁵⁶⁸ Buhârî, İcâre 8, 9, Mevâkitu's-salât 17, Enbiyâ 50, Fedâilu'l-Kur'ân 17, Tevhîd 31, 47; Tirmizî, Emsâl 7.

²⁵⁶⁹ Ahmed, III, 384.

²⁵⁷⁰ İbni Hibbân, I, 202; Taberânî, IV, 280.

²⁵⁷¹ Ahmed, I, 162.

٢٥٧٢- إِنَّمَا أَهْلَكَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ أَنَّهُمْ كَانُوا إِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الشَّرِيفُ تَرَكَوهُ
وَإِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الضَّعِيفُ أَقَامُوا عَلَيْهِ الْحَدَّ. صح

2572. Sizden öncekileri helak eden şey, içlerinden biri hırsızlık yaptığı zaman onu bırakmaları, zayıf biri yaptığında ise ona ceza uygulamalarıdır.²⁵⁷²

٢٥٧٣- إِنَّمَا بُعِثْتُ فَاتِحاً وَخَاتِماً وَأُعْطِيتُ جَوَامِعَ الْكَلِمِ وَقَوَاتِحَهُ وَاخْتَصِرَ لِي
الْحَدِيثُ اخْتِصَاراً فَلَا يُهْلِكَنَّكُمْ الْمُتَهَوِّوُونَ.

2573. Ben peygamberlerin öncüsü ve sonuncusu olarak gönderildim. Bana derli toplu söz söyleme ve söze başlama kabiliyeti verildi. Sözler benim için kısaltıldı. Artık akılsız insanlar sizi helak etmesin.²⁵⁷³

٢٥٧٤- إِنَّمَا الدِّينُ النَّصْحُ. ض

2574. Din, nasihattan ibarettir.²⁵⁷⁴

٢٥٧٥- إِنَّمَا الْمَجَالِسُ بِالْأَمَانَةِ. ح

2575. Meclislerde konuşulan sözler, emanettirler.²⁵⁷⁵

٢٥٧٦- إِنَّمَا يَتَجَالَسُ الْمُتَجَالِسَانُ بِأَمَانَةِ اللَّهِ تَعَالَى فَلَا يَحِلُّ لِأَحَدِهِمَا أَنْ يُفْشِيَ
عَلَى صَاحِبِهِ مَا يَخَافُ.

2576. Oturan iki kişi Allah Teala'nın emanetiyle oturur. Onlardan birinin arkadaşının korktuğu bir sırrını ifşa etmesi, kendisine helal değildir.²⁵⁷⁶

٢٥٧٧- إِنَّمَا الْعِلْمُ بِالْتَّعَلُّمِ وَإِنَّمَا الْحِلْمُ بِالْتَّحَلُّمِ وَمَنْ يَتَحَرَّ الْخَيْرَ يُعْطَهُ وَمَنْ يَتَّقِ
الشَّرَّ يُوقَهُ. ض

²⁵⁷² Ahmed, VI, 162.

²⁵⁷³ Beyhakî, Şuab, IV, 307.

²⁵⁷⁴ Ahmed, IV, 102; Beyhakî, VIII, 163.

²⁵⁷⁵ Müttekî, nr. 25407.

²⁵⁷⁶ Aclûnî, II, 277.

2577. İlim gayretle öğrenilir, hilim de sabırla elde edilir. Kim hayrı araştırırsa ona hayır verilir, kim de şerden sakınırsa ondan korunur.²⁵⁷⁷

٢٥٧٨ - إِنَّمَا الْخَاتَمُ لِهَذِهِ وَهَذِهِ يَغْنِي الْخِنْصَرَ وَالْبِنْصَرَ. ض

2578. Yüzük, küçük ve onun yanındaki paramağa takılır.²⁵⁷⁸

٢٥٧٩ - إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَمَّا زِحْكُم. ض

2579. Ben de sizin gibi bir insanım, şaka da yaparım.²⁵⁷⁹

٢٥٨٠ - إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ بِمَنْزِلَةِ الْوَالِدِ أَعْلَمُكُمْ فَإِذَا أَتَى أَحَدَكُمْ الْغَائِطُ فَلَا يَسْتَقْبِلِ

الْقِبْلَةَ وَلَا يَسْتَذِيرُهَا وَلَا يَسْتَطِبُّ بِيَمِينِهِ. صَح

2580. Ben, sizin babanız yerindeyim. Biriniz tuvalete gittiğinde kibleye karşı yönelmesin, sırtını kibleye dönmesin ve sağ eliyle de temizlenmesin.²⁵⁸⁰

٢٥٨١ - إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ آكُلُ كَمَا يَأْكُلُ الْعَبْدُ وَأَشْرَبُ كَمَا يَشْرَبُ الْعَبْدُ. ض

2581. Ben, ancak bir kulum, kullar gibi yer ve kullar gibi içerim.²⁵⁸¹

٢٥٨٢ - إِنَّمَا أَنَا مُبَلِّغٌ وَاللَّهُ يَهْدِي وَإِنَّمَا أَنَا قَاسِمٌ وَاللَّهُ يُعْطِي. ح

2582. Ben, sadece tebliğ ediciyim, hidayet eden Allah'dır. Ben sadece taksim edenim, veren yine Allah'dır.²⁵⁸²

٢٥٨٣ - إِنَّمَا أَنَا رَحْمَةٌ مُهْدَاةٌ. صَح

2583. Ben, size hediye edilmiş ilahi bir rahmetim.²⁵⁸³

٢٥٨٤ - إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ صَالِحَ الْأَخْلَاقِ. صَح

²⁵⁷⁷ Taberânî, Evsat, III, 118; Hatîb, V, 201; İbni Asâkir, XVIII, 97.

²⁵⁷⁸ Heysemî, V, 153.

²⁵⁷⁹ İbni Asâkir, IV, 43.

²⁵⁸⁰ Ebû Dâvûd, Tahâret 4; Beyhakî, I, 91.

²⁵⁸¹ İbni Adî, V, 1971; Müttekî, nr. 40708.

²⁵⁸² Taberânî, XIX, 389; Heysemî, VIII, 263.

²⁵⁸³ İbni Ebî Şeybe, XI, 504; İbni Adî, IV, 1546.

2584. Ben, ancak güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim.²⁵⁸⁴

٢٥٨٥- إِنَّمَا بُعِثْتُ رَحْمَةً وَلَمْ أُبْعَثْ عَذَابًا. ح

2585. Ben, rahmet olarak gönderildim, azab olarak gönderilmedim.²⁵⁸⁵

٢٥٨٦- إِنَّمَا بُعِثْتُمْ مُبَشِّرِينَ وَلَمْ تُبْعَثُوا مُعَذِّبِينَ.

2586. Siz kolaylaştırıcı olarak gönderildiniz, zorlaştırıcı olarak gönderilmediniz.²⁵⁸⁶

٢٥٨٧- إِنَّمَا بَعَثَنِي اللَّهُ مُبَلِّغًا وَلَمْ يَبْعَثْنِي مُتَعَذِّيًا. ض

2587. Allah beni tebliğci olarak gönderdi, zorlaştırıcı olarak göndermedi.²⁵⁸⁷

٢٥٨٨- إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلَفِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالْوَفَاءُ. ح

2588. Borcun karşılığı teşekkür etmek ve onu söz verilen vakitte vermektir.²⁵⁸⁸

٢٥٨٩- إِنَّمَا جُعِلَ الطَّوْفُ بِالْبَيْتِ وَبَيْنَ الصَّافَا وَالْمَرْوَةِ وَرَمِي الْجِمَارُ لِإِقَامَةِ ذِكْرِ اللَّهِ. ص

2589. Kabe'yi tavaf, Safa ile Merve arasını say, şeytan yerlerini taşlama Allah'ı zikretmek içindir.²⁵⁸⁹

٢٥٩٠- إِنَّمَا جُعِلَ الاسْتِئْذَانُ مِنْ أَجْلِ الْبَصَرِ. ص

2590. İzin isteme, evdekileri izinsiz görmemek içindir.²⁵⁹⁰

٢٥٩١- إِنَّمَا حَرُّ جَهَنَّمَ عَلَى أُمَّتِي كَحَرِّ الْحَمَامِ. ض

²⁵⁸⁴ İbni Sad, I, 128; Ahmed, II, 381; Müttekî, nr. 31996.

²⁵⁸⁵ Müslim, Birr 87; Heysemî, VIII, 258; Aclûnî, I, 244.

²⁵⁸⁶ Müttekî, nr. 31997.

²⁵⁸⁷ Müttekî, nr. 31998.

²⁵⁸⁸ Ahmed, IV, 36; Ebû Nuaym, VII, 111; Beyhakî, V, 355.

²⁵⁸⁹ Hâkim, I, 630; Beyhakî, Şuab, III, 467.

²⁵⁹⁰ Ahmed, V, 330.

2591. Cehennem ateşi, ümmetime hamam ateşi gibi gelecektir.²⁵⁹¹

٢٥٩٢- إِنَّمَا سَمَّاهُمُ اللَّهُ تَعَالَى الْأَبْرَارَ لَأَنَّهُمْ بَرُّوا الْآبَاءَ وَالْأُمَّهَاتِ وَالْأَنْبَاءَ كَمَا أَنَّ
لِوَالِدَيْكَ عَلَيْكَ حَقًّا كَذَلِكَ لِوَالِدِكَ. ض

2592. Allah'ın iyi kimselere ebrar ismini vermesinin sebebi onların babalarına, analarına ve çocuklarına iyilik yapmaları sebebiyledir. Ana babanın senin üzerinde hakkı olduğu gibi, çocuğunun da senin üzerinde hakkı vardır.²⁵⁹²

٢٥٩٣- إِنَّمَا سُمِّيَ الْبَيْتَ الْعَتِيقَ لِأَنَّ اللَّهَ أَعْتَقَهُ مِنَ الْجَبَابِرَةِ فَلَمْ يَظْهَرْ عَلَيْهِ جَبَّارٌ
قَطُّ. ص

2593. Beytullah olan Kabe, Atik diye isimlendirildi. Zira Allah Teala, onu zorbaların elinden alıp kurtardı, hiçbir zorba ona galip gelememi.²⁵⁹³

٢٥٩٤- إِنَّمَا سُمِّيَ الْخَضِرُ خَضِرًا لِأَنَّهُ جَلَسَ عَلَى فُرُوقٍ بَيْنَضَاءٍ فَإِذَا هِيَ تَهْتَرُ
تَحْتَهُ خَضْرَاءُ. ص

2594. Hızır'ın Hızır diye isimlendirilmesinin sebebi şudur: O, kup-kuru beyaz otların üzerine oturmuştu. Bir de baktı ki otlar altında derhal yeşeriverdi.²⁵⁹⁴

٢٥٩٥- إِنَّمَا سُمِّيَ الْقَلْبُ مِنْ ثَقُلَيْهِ إِنَّمَا مَثَلُ الْقَلْبِ مَثَلُ رِيثَةٍ بِالْقَلَاةِ تَعَلَّقَتْ فِي
أَصْلِ شَجَرَةٍ يُقَلِّبُهَا الرِّيحُ ظَهْرًا لِبَطْنٍ. ص

2595. Kalbe kalp denilmesi, onun evirilip çevirilmesinden dolayıdır. Kalbin misali, çölde bir ağaç dalına takılıp da rüzgarın evirip çevirdiği bir tüye benzer.²⁵⁹⁵

²⁵⁹¹ Taberânî, Evsat, VI, 354; Heysemî, X, 360.

²⁵⁹² İbni Asâkir, LXI, 199; Heysemî, VIII, 146.

²⁵⁹³ Hâkim, II, 421; Beyhakî, Şuab, III, 443; İbni Asâkir, LIV, 209.

²⁵⁹⁴ Buhârî, Enbiyâ 27; Ahmed, II, 312.

²⁵⁹⁵ Ahmed, IV, 408; Beyhakî, Şuab, I, 473.

٢٥٩٦- إِنَّمَا سُمِّيَ رَمَازَانٌ لِأَنَّهُ يَرْمِضُ الدُّنُوبَ. ض

2596. Ramazan ayına bu ismin verilmesinin sebebi, günahları yakıp yokettiği içindir.²⁵⁹⁶

٢٥٩٧- إِنَّمَا سُمِّيَ شَعْبَانٌ لِأَنَّهُ يَتَشَعَّبُ فِيهِ خَيْرٌ كَثِيرٌ لِلصَّائِمِ فِيهِ حَتَّى يَدْخُلَ الْجَنَّةَ. ح

2597. Şaban ayına bu ismin verilmesi, bu ayda oruçlu için cennete girinceye kadar pek çok hayrın bulunmasından dolayıdır.²⁵⁹⁷

٢٥٩٨- إِنَّمَا سُمِّيَتِ الْجُمُعَةُ لِأَنَّ آدَمَ جُمِعَ فِيهَا خَلْقُهُ. ض

2598. Cumaya cuma denildi, çünkü Adem'in yaratılışı o günde toplandı.²⁵⁹⁸

٢٥٩٩- إِنَّمَا مَثَلُ الْمُؤْمِنِ حِينَ يُصِيبُهُ الْوَعَكُ أَوْ الْحُمَّى كَمَثَلِ حَدِيدَةٍ تَدْخُلُ النَّارَ فَيَذْهَبُ خَبْثُهَا وَيَبْقَى طَيِّبُهَا.

2599. Müminin başına gelen sıtma gibi hastalıklar, ateşe giren demire benzer. Ateşte o demirin kırı pası gider de geriye temizliği kalır.²⁵⁹⁹

٢٦٠٠- إِنَّمَا مَثَلُ صَاحِبِ الْقُرْآنِ كَمَثَلِ صَاحِبِ الْإِبِلِ الْمُعْقَلَةِ إِنْ عَاهَدَ عَلَيْهَا أَمْسَكَهَا وَإِنْ أَطْلَقَهَا ذَهَبَتْ.

2600. Kur'an hafızı, bağlı devenin sahibine benzer. Deve sahibi, devesini sürekli gözetirse onu elinde tutar. Eğer onunla ilgilenmezse deve kendisinden kaçıp gider.²⁶⁰⁰

²⁵⁹⁶ Deylemî, II, 60.

²⁵⁹⁷ Râfiî, I, 153.

²⁵⁹⁸ Hatîb, II, 397.

²⁵⁹⁹ Hâkim, I, 499; Beyhakî, III, 374; Heysemî, II, 302.

²⁶⁰⁰ Buhârî, Fedâilü'l-Kur'ân 23; Müslim, Müsâfirîn 226; Nesâî, İftitâh 37; Ahmed, II, 30; İbni Hibbân, III, 41.

٢٦٠١- إنما مَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ وَجَلِيسِ السُّوءِ كَحَامِلِ الْمِسْكِ وَنَافِخِ الْكَبِيرِ
فَحَامِلِ الْمِسْكِ إِمَّا أَنْ يَخْذِيكَ وَإِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحاً طَيِّبَةً وَنَافِخُ
الْكَبِيرِ إِمَّا أَنْ يُخْرِقَ ثِيَابَكَ وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ رِيحاً خَبِيثَةً. صح

2601. İyi ve kötü arkadaşın hali, güzel koku satanla körük çekenin haline benzer. Misk satan, ya sana güzel kokusundan bir miktar bedava verir veya sen ondan satın alırsın, ya da güzel koku koklamış olursun. Körük çeken kimse ise, ya elbiseni yakar ya da sen körüğün kötü kokusundan rahatsız olursun.²⁶⁰¹

٢٦٠٢- إنما مَثَلُ صَوْمِ التَّطَوُّعِ مَثَلُ الرَّجُلِ يَخْرُجُ مِنْ مَالِهِ الصَّدَقَةَ فَإِنْ شَاءَ
أَمْضَاهَا وَإِنْ حَبَسَهَا. ض

2602. Nafile orucun benzeri, malından sadaka ayıran kişiye benzer. O kişi dilerse sadakasını verir, dilemezse vermeyip yanında tutar.²⁶⁰²

٢٦٠٣- إنما مَثَلُ الَّذِي يُصَلِّي وَرَأْسُهُ مَعْقُوصٌ مَثَلُ الَّذِي يُصَلِّي وَهُوَ مَكْفُوفٌ. صح

2603. Saçını başında toplayarak namaz kılan kişi, elleri bağlı namaz kılan kişiye benzer.²⁶⁰³

٢٦٠٤- إنما هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِاخْتِلَافِهِمْ فِي الْكِتَابِ. صح

2604. Sizden öncekiler, kitapları konusundaki ihtilafları sebebiyle helak oldular.²⁶⁰⁴

٢٦٠٥- إنما هُمَا قَبْضَتَانِ قَبْضَةٌ فِي النَّارِ وَقَبْضَةٌ فِي الْجَنَّةِ. ح

2605. İnsanlar iki sınıftır. Bir sınıfı cehennemlik, bir sınıfı da cennetliktir.²⁶⁰⁵

²⁶⁰¹ Buhârî, Zebâih 31, Büyû 38; Müslim, Birr 146; Ebû Dâvûd, Edeb 16.

²⁶⁰² Müttekî, pr. 24175.

²⁶⁰³ Taberânî, XI, 223; Müttekî, nr. 20014.

²⁶⁰⁴ Suyûtî, Mensûr, VI, 37, 140.

²⁶⁰⁵ Münâvî, III, 5.

٢٦٠٦- إنما هما اثنتانِ الكلامُ والهُدْيُ فأحسنُ الكلامِ كلامُ الله وأحسنُ الهُدْيِ هُدْيُ مُحَمَّدٍ أَلَا وَإِيَّاكُمْ وَمُخَدَّنَاتِ الْأُمُورِ فَإِنَّ شَرَّ الْأُمُورِ مُخَدَّنَاتُهَا وَكُلُّ مُخَدَّنَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ أَلَا لَا يَطُولُنَّ عَلَيْكُمْ الْأَمَدُ فَتَفْسُقُوا قُلُوبُكُمْ أَلَا إِنَّ كُلَّ مَا هُوَ آتٍ قَرِيبٌ وَإِنَّمَا الْبَعِيدُ مَا لَيْسَ بِآتٍ أَلَا إِنَّمَا الشَّقِيُّ مَنْ شَقِيَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ وَالسَّعِيدُ مَنْ وُعِظَ بِغَيْرِهِ أَلَا إِنَّ قِتَالَ الْمُؤْمِنِ كُفْرٌ وَسِبَابُهُ فُسُوقٌ وَلَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ أَلَا وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ لَا يَصْلُحُ لَا بِالْجَدِّ وَلَا بِالْهَزْلِ وَلَا يَعْدُ الرَّجُلُ صَبِيَّةً وَلَا يَفِي وَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ وَإِنَّ الصَّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ وَإِنَّهُ يُقَالُ لِلصَّادِقِ صَدَقَ وَبَرَّ وَيُقَالُ لِلْكَاذِبِ كَذَبَ وَفَجَرَ أَلَا وَإِنَّ الْعَبْدَ يَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا. ح

2606. İki önemli şey vardır. Söz ve yol. En güzel söz, Allah'ın kelamı, en güzel yol Muhammed'in yoludur. Dinde sonradan uydurulan şeylerden sakının. İşlerin en kötüsü dinde olmayıp da sonradan uydurulan şeylerdir. Her uydurulan şey bidat, her bidatsa sapıklıktır. Dikkat edin! Emel ve arzularınız uzayıp da kalpleriniz katılaşmasın. Dikkat edin! Gelmesi kesin olan herşey yakındır. Uzak olan sadece gelmeyecek olandır. Dikkat edin! Kötü kimse daha anasının karnunda iken belirlerir de iradesiyle kötülüğe gideceğini Allah Teala, sonsuz ilmiyle bilip öyle yazar. Bahtiyar kimse başkasından ibret alandır. Dikkat edin! Mümini öldürmek kafirlerin, mümine sövmekse fasıkların vasfıdır. Bir müminin kardeşini üç günden fazla konuşmayarak terketmesi helal değildir. Dikkat edin! Yalandan sakının. Çünkü ciddi de olsa, şaka da olsa yalan söylemek caiz değildir. Kişi küçük çocuğuna söz verip de sonra onu yerine getirmemezlik etmesin. Çünkü yalan kötülüğe, kötülük de cehenneme götürür. Doğruluk ise iyiliğe, iyilik de cennete götürür. Doğru söyleyen kimseye "Doğru söyledi, hayır işledi" denilir. Yalancı için de "Yalan söyledi, günahkar oldu" denir. Dikkat edin! Kul yalan söyleye söyleye nihayet Allah katında yalancı olarak yazılır.²⁶⁰⁶

ح ۲۶۰۷ - إِنَّمَا يُنْعَثُ النَّاسُ عَلَى نِيَّاتِهِمْ.

2607. İnsanlar niyetlerine göre diriltirler.²⁶⁰⁷

۲۶۰۸ - إِنَّمَا يُنْعَثُ الْمُقْتَلُونَ عَلَى النِّيَّاتِ.

2608. Savaşanlar niyetlerine göre diriltirler.²⁶⁰⁸

۲۶۰۹ - إِنَّمَا يُسَلِّطُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى ابْنِ آدَمَ مَنْ خَافَهُ ابْنُ آدَمَ وَلَوْ أَنَّ ابْنَ آدَمَ لَمْ يَخَفْ غَيْرَ اللَّهِ لَمْ يُسَلِّطْ اللَّهُ عَلَيْهِ أَحَدًا وَإِنَّمَا وَكَّلَ ابْنُ آدَمَ لِمَنْ رَجَا ابْنَ آدَمَ وَلَوْ أَنَّ ابْنَ آدَمَ لَمْ يَزُجْ إِلَّا اللَّهُ لَمْ يَكُلَّهُ اللَّهُ إِلَى غَيْرِهِ.

2609. Allah Teala, insanoğluna ancak korktuğu kimseleri musallat eder. Eğer insanoğlu Allah'dan başkasından korkmazsa hiç kimseyi ona musallat etmez. İnsanoğlu, ümit bağladığı kimseye havale edilir. Eğer Allah'dan başkasına ümit bağlamazsa, Allah da onun işini kendi üzerine alır, başkasına havale etmez.²⁶⁰⁹

۲۶۱۰ - إِنَّمَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ يَرْجُوهَا وَإِنَّمَا يُجَنَّبُ النَّارَ مَنْ يَخَافُهَا وَإِنَّمَا يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ يَرْحَمُ. ح

2610. Cennete ancak onu ümit edenler girer, cehennemden de ancak ondan korkanlar uzaklaştırılır. Allah ancak merhamet edenlere merhamet eder.²⁶¹⁰

۲۶۱۱ - إِنَّمَا يَخْرُجُ الدَّجَالُ مِنَ غَضَبِهِ يَغْضِبُهَا. ص

2611. Deccal, öfke ve şiddetle ortaya çıkar.²⁶¹¹

۲۶۱۲ - إِنَّمَا يَرْحَمُ اللَّهُ مِنْ عِبَادِهِ الرُّحَمَاءَ. ص

²⁶⁰⁷ Münzirî, I, 25.

²⁶⁰⁸ İbni Asâkir, XVII, 446.

²⁶⁰⁹ Hakîm, III, 80.

²⁶¹⁰ Beyhakî, Şuab, I, 483.

²⁶¹¹ Ahmed, VI, 283.

2612. Allah Teala, kullarından ancak merhametli olanlara merhamet eder.²⁶¹²

٢٦١٣- إِنَّمَا يَعْرِفُ الْفَضْلَ لِأَهْلِ الْفَضْلِ أَهْلُ الْفَضْلِ. ح

2613. Fazilet sahiplerinin değerini, ancak fazilet sahipleri bilir.²⁶¹³

٢٦١٤- إِنَّمَا يُغَسِّلُ مِنْ بَوْلِ الْأُنْثَى وَيُنْصَحُ مِنْ بَوْلِ الذَّكَرِ. صَح

2614. Kız çocuğunun idrarı yıkanır, erkek çocuğunun idrarı üzerine ise su serpilir.²⁶¹⁴

ض ٢٦١٥- إِنَّمَا يُقِيمُ مَنْ أَدَّنَ.

2615. Ezan okuyan ikameti de yapar.²⁶¹⁵

٢٦١٦- إِنَّمَا يَكْفِي أَحَدَكُمْ مَا كَانَ فِي الدُّنْيَا مِثْلُ زَادِ الرَّكَّابِ. ح

2616. Birinize dünyalık olarak bir yolcunun azığı kadar azık yeterlidir.²⁶¹⁶

٢٦١٧- إِنَّمَا يَكْفِيكَ مِنْ جَمْعِ الْمَالِ خَادِمٌ وَمَرْكَبٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ح

2617. Mal toplama olarak kişiye bir hizmetçi ve Allah yolunda bir binek yeterlidir.²⁶¹⁷

٢٦١٨- إِنَّمَا يَلْبَسُ الْحَرِيرَ فِي الدُّنْيَا مَنْ لَا خَلَقَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ. صَح

2618. İpeği dünyada ancak ahiretten nasibi olmayan kimseler giyer.²⁶¹⁸

٢٦١٩- إِنَّمَا يُلْبَسُ عَلَيْنَا صَلَاتُنَا قَوْمٌ يَخْضُرُونَ الصَّلَاةَ بِغَيْرِ طَهْوَرٍ مَنْ شَهِدَ الصَّلَاةَ فَلْيُحْسِنِ الطَّهْوَرَ.

²⁶¹² Taberânî, II, 324.

²⁶¹³ Hatîb, VII, 222; İbni Asâkir, XXVI, 334.

²⁶¹⁴ Ahmed, VI, 339; Taberânî, XXV, 25; Beyhakî, II, 414.

²⁶¹⁵ İbni Ebî Şeybe, I, 196; Taberânî, XII, 435; Heysemî, II, 3.

²⁶¹⁶ Ebû Ya'îla, VIII, 80; Taberânî, IV, 77; Beyhakî, Şuab, VII, 307; Ebû Nuaym, I, 360.

²⁶¹⁷ Ahmed, V, 290; Müttekî, nr. 6109.

²⁶¹⁸ Ahmed, II, 24.

2619. Abdestsiz olan cemaat namazımızı karıştırır. O halde, namaza gelenler abdestlerini güzel alsınlar.²⁶¹⁹

٢٦٢٠ - إِنَّمَا يَنْصُرُ اللَّهُ هَذِهِ الْأُمَّةَ بِذَعْفِهَا بِدَعْوَتِهِمْ وَصَلَاتِهِمْ وَإِخْلَاصِهِمْ. صَح

2620. Allah Teala, bu ümmete ancak zayıfların duaları, namazları ve ihlasları sayesinde yardım eder.²⁶²⁰

٢٦٢١ - إِنَّهُ لَيُغَانُ عَلَى قَلْبِي وَإِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ. صَح

2621. Bazen kalbimin perdelendiği olur. Bunun için ben de günde yüz defa Allah'a istiğfar ederim.²⁶²¹

٢٦٢٢ - إِنَّهُ مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى يَغْضَبْ عَلَيْهِ. ح

2622. Allah Teala, kendisinden birşey istemeyene gazab eder.²⁶²²

Hz. Peygamber

٢٦٢٣ - إِنِّي أَوْعَكَ كَمَا يُوعَكَ رَجُلَانِ مِنْكُمْ. صَح

2623. Ben sizden iki kişinin çekebileceği kadar ızdırab çekerim.²⁶²³

٢٦٢٤ - إِنِّي لَأَنْظُرُ إِلَى شَيَاطِينِ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ قَدْ فَرُّوا مِنْ عُمَرَ. صَح

2624. Ben cin ve insan şeytanlarının Ömer'den kaçtığını gördüm.²⁶²⁴

٢٦٢٥ - إِنِّي فِيمَا لَمْ يَوْحَ إِلَيَّ كَأَخِيكُمْ. ح

2625. Ben, vahyolunmayan konularda sizlerden biri gibiyim.²⁶²⁵

٢٦٢٦ - إِنِّي لَمْ أُبْعَثْ لَعَانًا. ض

²⁶¹⁹ İbni Ebî Şeybe, I, 14; Ahmed, V, 363.

²⁶²⁰ Münziri, I, 54; Aclûnî, I, 460.

²⁶²¹ Müslim, Zikir 41; Ebû Dâvûd, Vitir 26.

²⁶²² Müttekî, nr. 3126.

²⁶²³ Buhârî, Merdâ 3, 13, 16; Müslim, Birr 45; Ahmed, I, 381; İbni Hibbân, VII, 199.

²⁶²⁴ Müttekî, nr. 32721.

²⁶²⁵ Taberânî, XX, 67; Heysemî, I, 178.

2626. Ben, lanetçi olarak gönderilmedim.²⁶²⁶

٢٦٢٧- إني لم أبعث لعناً وإنما بعثت رحمة. صح

2627. Ben lanet etmek için değil, rahmet sebebi olmak için gönderildim.²⁶²⁷

٢٦٢٨- إني لأمرح ولا أقول إلا حقاً. ح

2628. Ben şaka yaparım, fakat şaka yaparken de doğru olandan başkasını söylemem.²⁶²⁸

٢٦٢٩- إني وإن دأببتكم فلا أقول إلا حقاً. ح

2629. Ben, şaka yapsam da haktan başkasını söylemem.²⁶²⁹

٢٦٣٠- إني لأعطي رجالاً وأدع من هو أحب إلي منهم لا أعطيه شيئاً مخافة أن يَكْبُوا في النارِ على وجوههم. صح

2630. Ben bazen bazı adamlara verir, onlardan daha sevimli oldukları halde bazılarına da vermem. Verdiklerimin yüzüstü cehenneme yuvarlanmalarından korktuğum için onlara veririm.²⁶³⁰

٢٦٣١- إني تارك فيكم خليفَتَيْنِ كتابَ الله حبلٌ ممدودٌ ما بين السماء والأرض وعترتي أهل بيتي وإنهما لم يتفرقا حتى يردا علي الخوض. صح

2631. Ben sizin için iki şey bırakıyorum. Biri Allah'ın kitabı ki, o gökle yer arasında uzatılmış bir iptir. Diğeri de ailem olan ehl-i beytimdir. Bu ikisi Kevser havuzunun başında bana kavuşuncaya kadar birbirlerinden ayrılmazlar.²⁶³¹

²⁶²⁶ Taberânî, XIX, 189.

²⁶²⁷ Taberânî, XIX, 189.

²⁶²⁸ Taberânî, XII, 391; Hatîb, III, 378; Heysemî, VIII, 89.

²⁶²⁹ Ahmed, II, 340; Beyhakî, X, 248; İbni Asâkir, IV, 35.

²⁶³⁰ Nesâî, İmân 7; Ahmed, I, 176; Müttekî, nr. 6158.

²⁶³¹ Abd b. Humeyd, s. 107.

٢٦٣٢- إني لأزجو أن لا تعجز أمتي عند ربها أن يؤخرهم نصف يوم. ح

2632. Ben ümmetimin hesap için rablerinin huzurunda yarım gün bekletilmemelerini ümit ederim.²⁶³²

٢٦٣٣- إني نهيت عن قتل المصلين. ض

2633. Ben, namaz kılanları öldürmekten nehyolundum.²⁶³³

٢٦٣٤- إني نهيت عن زبد المشركين. صح

2634. Ben, müşriklerin hediyelerini almaktan men olundum.²⁶³⁴

٢٦٣٥- إني لا أقبَلْ هَدِيَّةَ مُشْرِكٍ. صح

2635. Ben, müşriklerin hediyelerini kabul etmem.²⁶³⁵

٢٦٣٦- إني لا أضافُحُ النساء. صح

2636. Ben, kadınlarla tokalaşmam.²⁶³⁶

٢٦٣٧- إني لم أؤمر أن أنقب على قلوب الناس ولا أشق بطونهم. صح

2637. Ben insanların kalplerini yarıp bakmakla ve göğüslerini açmakla emrolunmadım.²⁶³⁷

٢٦٣٨- إني حرمت ما بين لابتي المدينة كما حرم إبراهيم مكة.

2638. İbrahim'in Mekke'yi haram kıldığı gibi, ben de Medine'nin iki dağlık arasını haram kıldım.²⁶³⁸

٢٦٣٩- إني لأشفع يوم القيامة لأكثر مما على وجه الأرض من شجر وحجر ومدر. ح

²⁶³² Ahmed, I, 170; Aclûnî, II, 435.

²⁶³³ Dârekutnî, II, 54; Beyhakî, VIII, 224.

²⁶³⁴ Beyhakî, IX, 216.

²⁶³⁵ Taberânî, XIX, 70; İbni Asâkir, XXVI, 99; Heysemî, VI, 127.

²⁶³⁶ İbni Sad, VIII, 12; Ahmed, VI, 454; Taberânî, XXIV, 163; Heysemî, VI, 39.

²⁶³⁷ Ahmed, III, 4.

²⁶³⁸ İbni Ebî Şeybe, VII, 296; Ebû Ya'lâ, II, 291.

2639. Ben kıyamet günü yeryüzündeki ağaç, taş ve kumlardan daha çok şefa'at ederim.²⁶³⁹

٢٦٤٠- إني لأَدْخُلُ فِي الصَّلَاةِ وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ أَطِيلَهَا فَاسْمَعْ بُكَاءَ الصَّيِّ فَاتَجَوَّزْ فِي صَلَاتِي مِمَّا أَعْلَمُ مِنْ شِدَّةِ وَجْدِ أُمِّهِ بِكَاثِهِ. صَح

2640. Ben namaza durur, namazı uzatmak istediğim halde bir çocuğun ağladığını işitir, annesinin ondan duyduğu şiddetli üzüntüyü bildiğimden dolayı namazımı kısa keserim.²⁶⁴⁰

٢٦٤١- إني سألتُ رَبِّي أَوْلَادَ الْمُشْرِكِينَ فَأَعْطَانِيهِمْ خَدَمًا لِأَهْلِ الْجَنَّةِ لِأَنَّهُمْ لَمْ يُذَرِّكُوا مَا أَذَرَكْ آبَاؤُهُمْ مِنَ الشِّرْكِ وَلِأَنَّهُمْ فِي الْمِيثَاقِ الْأَوَّلِ. ح

2641. Ben, rabbimden müşriklerin çocuklarını istedim, o da bana onları cennetliklerin hizmetçisi olarak verdi. Zira onlar, babaları gibi şirk koşmadılar. Onlar ilk misaktandırlar.²⁶⁴¹

٢٦٤٢- إني لا أشْهَدُ عَلَى جَوْرِ. صَح

2642. Ben, zulme şahitlik etmem.²⁶⁴²

٢٦٤٣- إني عَدَلٌ لا أشْهَدُ إِلَّا عَلَى عَدَلٍ. صَح

2643. Ben adilim, ancak adil olan şeylere şahitlik ederim.²⁶⁴³

٢٦٤٤- إني لا أُخِيسُ بِالْعَهْدِ وَلَا أُخِيسُ الْبُرْدَ. صَح

2644. Ben ahdi bozmam, elçileri de hapsedmem.²⁶⁴⁴

٢٦٤٥- إني لَا أَعْرِفُ حَجْرًا بِمَكَّةَ كَانَ يُسَلَّمُ عَلَيَّ قَبْلَ أَنْ أُبْعَثَ. صَح

²⁶³⁹ Ahmed, V, 347; Taberânî, Evsat, V, 295; Heysemî, X, 379.

²⁶⁴⁰ Ahmed, III, 109; İbni Hibbân, V, 510.

²⁶⁴¹ Hak'ım, I, 314.

²⁶⁴² Münâvî, III, 18.

²⁶⁴³ İbni Kâni, I, 97.

²⁶⁴⁴ Ebû Dâvûd, Cihâd, 162; Ahmed, VI, 8; Taberânî, I, 303.

2645. Ben Mekke'de bir taş tanurım ki, o taş bana peygamberlik verilmeden önce selam verirdi.²⁶⁴⁵

٢٦٤٦- إني رأيت الملائكة تُغسلُ حنظلَةَ بنِ أبي عامِرٍ بينَ السَّمَاءِ والأَرْضِ بِماءِ
المُزْنِ في صِحَافِ الفِضَّةِ. صَح

2646. Ben meleklerin gökle yer arasında Hanzala b. Ebi Amir'in cenazesini gümüş kaplar içinde yağmur suyuyla yıkarlarken gördüm.²⁶⁴⁶

٢٦٤٧- إني أَخَذْتُكُمُ الْحَدِيثَ فَلْيُحَدِّثِ الْحَاضِرُ مِنْكُمُ الْغَائِبَ. ح

2647. Ben size hadis anlatıyorum. Bu hadisleri burada bulunanlar da bulunmayanlara anlatsınlar.²⁶⁴⁷

٢٦٤٨- إني أَشْهَدُ عَدَدَ ثُرَابِ الدُّنْيَا أَنْ مُسَيِّمَةَ كَذَّابٌ. صَح

2648. Ben dünyadaki toprak zerrelere Müseylime'nin yalancı olduğuna şahidlik ederim.²⁶⁴⁸

٢٦٤٩- إني لَأُبْغِضُ الْمَرْأَةَ تَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهَا تَجُرُّ ذَيْلَهَا تَشْكُو زَوْجَهَا. ض

2649. Ben evinden çıkan, eteklerini sürüyen ve kocasından şikayet eden kadına buğzederim.²⁶⁴⁹

٢٦٥٠- إني لَمْ أَبْغِضْ بِقَطِيعَةٍ رَحِمٍ. صَح

2650. Ben, akrabalık bağlarım kesmek için gönderilmedim.²⁶⁵⁰

٢٦٥١- إني أَخْرَجْتُ عَلَيْكُمُ حَقَّ الضَّعِيفَيْنِ الْيَتِيمِ وَالْمَرْأَةِ. صَح

2651. Ben size iki zayıf olan yetimlerin ve kadınların haklarını yemeyi haram kılıyorum.²⁶⁵¹

²⁶⁴⁵ Ahmed, V, 89, 95; Taberânî, II, 257.

²⁶⁴⁶ Taberânî, XI, 391; Beyhakî, IV, 15; Heysemî, III, 23.

²⁶⁴⁷ Deylemî, I, 77; Heysemî, I, 139.

²⁶⁴⁸ Taberânî, XXII, 153; Heysemî, V, 315.

²⁶⁴⁹ Taberânî, XXIII, 323; Heysemî, IV, 313.

²⁶⁵⁰ Taberânî, IV, 28; Beyhakî, IX, 26; Heysemî, III, 37.

²⁶⁵¹ Hâkim, I, 131; Beyhakî, X, 134.

٢٦٥٢- إني رأيت البارحة عجباً رأيت رجلاً من أمّتي قد احتوشته ملائكة العذاب فجاءه وضوءه فاستنقذه من ذلك ورأيت رجلاً من أمّتي قد بسط عليه عذاب القبر فجاءته صلاته فاستنقذته من ذلك ورأيت رجلاً من أمّتي قد احتوشته الشياطين فجاءه ذكر الله فخلصه منهم ورأيت رجلاً من أمّتي يلهث عطشاً فجاءه صياح رمضان فسقاه ورأيت رجلاً من أمّتي من بين يديه ظلمة ومن خلفه ظلمة وعن يمينه ظلمة وعن شماله ظلمة ومن فوقه ظلمة ومن تحته ظلمة فجاءته حجته وعمرته فاستخرجه من الظلمة ورأيت رجلاً من أمّتي جاءه ملك الموت ليقبض روحه فجاءه برؤه لوالديه فردّه عنه ورأيت رجلاً من أمّتي يكلم المؤمنين ولا يكلمونه فجاءته صيلة الرحم فقالت إن هذا كان واصلاً لرحمه فكلمهم وكلموه وصار معهم ورأيت رجلاً من أمّتي يأتي النّبيين وهم جلق كلّموا مرّ على حلقة طرد فجاءه اغتساله من الجنابة فأخذ يديه فأجلسه إلى جنبتي ورأيت رجلاً من أمّتي يتقي وهج النار يديه عن وجهه فجاءته صدقته فصارت ظلاً على رأسه وسيراً عن وجهه ورأيت رجلاً من أمّتي جاءته زبانية العذاب فجاءه أمره بالمعروف ونهيّه عن المنكر فاستنقذه من ذلك ورأيت رجلاً من أمّتي هوى في النار فجاءته دموعه اللّاتي بكى بها في الدنيا من خشية الله فأخرجته من النار ورأيت رجلاً من أمّتي قد هوت صحيفته إلى شماله فجاءه خوفه من الله تعالى فأخذ صحيفته فجعلها في يمينه ورأيت رجلاً من أمّتي قد خف ميزانه فجاءه أفرأطه فتقلّوا ميزانه ورأيت رجلاً من أمّتي على شفير جهنم فجاءه وجله من الله تعالى فاستنقذه من ذلك ورأيت رجلاً من أمّتي يرعد كما ترعد السّعة فجاءه حسن ظنه بالله تعالى فسكن رعدته ورأيت رجلاً من أمّتي يزحف على الصّراط مرّة ويحبو مرّة فجاءته صلاته عليّ فأخذت يديه فأقامته على الصّراط حتّى جاز ورأيت رجلاً من أمّتي انتهى إلى أبواب الجنّة فغلقت الأبواب دونه فجاءته شهادة أن لا إله إلا الله فأخذت يديه فأدخلته الجنّة. ض

2652. Ben gece rüyada hayret verici bazı şeyler gördüm. Ümmetimden bir adam gördüm ki, azap melekleri etrafını sarmıştı. O anda abdesti geldi ve onu kurtardı. Ümmetimden bir adam gördüm ki, kendisi için kabir azabı hazırlanmıştı. Derken namazı geldi ve onu kurtardı. Ümmetimden bir adam gördüm ki, şeytanlar etrafını kuşatmıştı. Yaptığı zikirler geldi ve onu onlardan kurtardı. Ümmetimden bir adam gördüm ki, susuzluktan dili dışarıya sarkmış soluyordu. Tuttuğu ramazan orucu geldi ve ona su ikram etti. Ümmetimden bir adam gördüm ki, önü karanlık, arkası karanlık, sağ karanlık, solu karanlık, üstü karanlık, altı karanlıktı. Yaptığı hac ve umresi geldi, onu bu karanlıklardan çıkardı. Ümmetimden bir adam gördüm ki, ölüm meleği ruhunu almak için gelmişti. Ana babasına yaptığı iyilikleri geldi, meleğin o anda ruhunu almasına mani oldu. Ümmetimden bir adam gördüm ki, müminlerle konuştuğu halde, onlar kendisiyle konuşmuyorlardı. Akrabalarıyla olan iyi ilişkileri geldi ve onlara hitaben *"Bu akrabalarına iyilik ederdi"* dedi. Bunun üzerine onlar da o zatla konuştular. O da onlara karıştı. Ümmetimden bir adam gördüm ki, halka halka olan peygamberler halkasından hangisinin yanına varsa oradan kovuluyordu. O anda cünüplükten gusletmesi geldi, ellerinden tutarak yanıma oturttu. Ümmetimden bir adam gördüm ki, cehennemin hararetini elleriyle yüzünden uzaklaştırmaya çalışıyordu. O anda verdiği sadakalar geldi, üzerine gölge, yüzüne karşı perde oldu. Ümmetimden bir adam gördüm ki, azab zebanileri yanına gelmişti. O anda iyiliği tavsiye edip kötülükten sakındırması geldi ve onu bu halden kurtardı. Ümmetimden bir adam gördüm ki, cehennem uçurumundan düşmüştü. Dünyada iken Allah korkusundan döktüğü göz yaşları geldi ve onu ateşten kurtardı. Ümmetimden bir adam gördüm ki, amel defteri sol tarafından verilmişti. Allah korkusu geldi ve amel defterini alıp sağ eline verdi. Ümmetimden bir adam gördüm ki, terazisinin iyilik kefi hafif gelmişti. Küçük yaşta ölen çocukları geldi ve terazisini ağırlaştırdı. Ümmetimden bir adam gördüm ki, cehennemin tam kıyısında bekliyordu. Allah korkusundan kalbinin ürpermesi geldi, onu bu halden kurtardı. Ümmetimden bir adam gördüm ki, yaş hurma dalının sallanması gibi titriyordu. Allah'a olan hüsnü zannı geldi ve onun titremesini giderdi. Ümmetimden bir adam

gördüm ki, sırat köprüsünde sürünerek ve emekliyerek yol almaya çalışıyordu. Bana getirdiği salavatlar geldi, onu elinden tutarak ayağa kaldırdı da böylece sıratı geçti. Ümmetimden bir adam gördüm ki, cennet kapılarına kadar geldi, fakat kapılar yüzüne kapandı. Getirdiği kelime-i şهادetler geldi, elinden tutarak onu cennete götürdü.²⁶⁵²

۲۶۵۳- إِنْ اتَّخَذَ مَنْبَرًا فَقَدْ اتَّخَذَهُ أَبِي إِبْرَاهِيمَ وَإِنْ اتَّخَذَ الْعَصَا فَقَدْ اتَّخَذَهَا أَبِي إِبْرَاهِيمَ. ض

2653. Ben minber edinmişsem babam İbrahim de minber edinmiş, asa kullanmışsam babam İbrahim de asa kullanmıştır.²⁶⁵³

۲۶۵۰- إِنْ اتَّخَذْتَ شَعْرًا فَأَكْرَمَهُ.

2654. Saç bırakırsan ona iyi bak.²⁶⁵⁴

۲۶۵۵- إِنْ أَدْخَلْتَ الْجَنَّةَ أُتِيتَ بِفَرَسٍ مِنْ يَاقُوتَةٍ لَهَا جَنَاحَانِ فَحُمِلَتْ عَلَيْهِ ثُمَّ طَارَ بِكَ حَيْثُ شِئْتَ. ض

2655. Cennete girersen sana kanatları yakuttan olan bir at getirilir. Ona bindirilir, sonra istediğin yere uçurulursun.²⁶⁵⁵

۲۶۵۶- إِنْ أَرَدْتَ اللُّحُوقَ بِي فَلْيَكْفِكَ مِنَ الدُّنْيَا كَرَادِ الرَّكْبِ وَإِيَّاكَ وَمُجَالَسَةَ الْأَغْنِيَاءِ وَلَا تَسْتَخْلِقِي نَوْبًا حَتَّى تَرْقِعِيهِ. صَح

2656. Ahirette bana kavuşmak istersen dünyada bir atlı yolcuya yetecek kadar azıkla yetin. Zenginlerle oturup kalkmaktan sakın, yamadıkça da bir elbiseyi eski diye çıkarıp atma.²⁶⁵⁶

۲۶۵۷- إِنْ أَخْبَيْتُمْ أَنْ يُجَبِّكُمُ اللَّهُ تَعَالَى وَرَسُولُهُ فَأَدُّوا إِذَا اتُّمِّتُمْ وَاصْدُقُوا إِذَا حَدَّثْتُمْ وَأَخْسِنُوا جَوَارَ مَنْ جَاوَزَكُمْ. ض

²⁶⁵² Hakîm, III, 231; Heysemî, VII, 180.

²⁶⁵³ Bezzâr, VII, 81; Taberânî, XX, 167; Heysemî, II, 181.

²⁶⁵⁴ Münâvî, III, 36.

²⁶⁵⁵ Müttekî, nr. 33491, 39299.

²⁶⁵⁶ İbni Sad, VIII, 76; Hâkim, IV, 347; Beyhakî, Şuab, V, 157.

2657. Ben Allah ve resulünün sizi sevmesini istiyorum. Öyle ise siz de size emanet edileni sahibine verin, konuştuğunuz zaman doğru söyleyin ve komşularınıza karşı güzel davranın.²⁶⁵⁷

٢٦٥٨- إِنْ أَرَدْتَ أَنْ يَلِيَنَّ قَلْبَكَ فَاطْعِمِ الْمِسْكِينَ وَامْسَحْ بِرَأْسِ الْيَتِيمِ. ض

2658. Kalbinin yumuşamasını istersen, yoksula yedir ve yetimin başını okşa!²⁶⁵⁸

٢٦٥٩- إِنْ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَكْثُرُوا مِنَ الْاسْتِغْفَارِ فَافْعَلُوا فَإِنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ أَنْجَحَ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى وَلَا أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْهُ. ض

2659. Elinizden geldiğince çokca istiğfar edin. Çünkü Allah katında kurtuluşunuza ondan daha iyi vesile olacak ve Allah'ın ondan daha çok sevdiği birşey yoktur.²⁶⁵⁹

٢٦٦٠- إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ أَنْتَ الْمَقْتُولَ وَلَا تَقْتُلَ أَحَدًا مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ فَافْعَلْ. ض

2660. Namaz kılanlardan kimseyi öldürmemeye, bu yolda ölmeye gücün yeterse onu yap.²⁶⁶⁰

٢٦٦١- إِنْ تَصَدَّقَ اللَّهُ يَصْدُقْكَ.

2661. Sen Allah'a karşı doğru olursan, Allah da sana karşı doğru olur.²⁶⁶¹

٢٦٦٢- إِنْ تَغْفِرِ اللَّهُمَّ تَغْفِرْ جَمًّا وَأَيُّ عَبْدٍ لَكَ لَا أَلْمَا. ص

2662. Allahım! Bağışlarsan çok bağışla, senin hangi kulun ufak tefek kusurlarda bulunmamıştır?²⁶⁶²

²⁶⁵⁷ Taberânî, Evsat, VI, 320; Heysemî, VIII, 271.

²⁶⁵⁸ Ahmed, II, 263; Beyhakî, IV, 60.

²⁶⁵⁹ Hakîm, II, 205.

²⁶⁶⁰ İbni Asâkir, XX, 357.

²⁶⁶¹ Abdürrezzâk, V, 276; Hâkim, III, 688.

²⁶⁶² Tirmizî, Tefsir Sure 53, 9; Hâkim, II, 510; Beyhakî, X, 185.

۲۶۶۳- إِنْ سَرَّكُمْ أَنْ تُقْبَلَ صَلَاتُكُمْ فَلْيُؤْمِّكُمْ حِيارِكُمْ.

2663. Namazlarınızın kabul edilmesini isterseniz, en hayırlılarınız size imam olsun.²⁶⁶³

۲۶۶۴- إِنْ سَرَّكُمْ أَنْ تُقْبَلَ صَلَاتُكُمْ فَلْيُؤْمِّكُمْ عِلْمَاؤُكُمْ فَإِنَّهُمْ وَفَدَكُمْ فِيمَا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ رَبِّكُمْ. ض

2664. Eğer namazlarınızın kabul edilmesini istiyorsanız, alimleriniz size imam olsun. Çünkü onlar sizinle rabbiniz arasında elçilerinizdir.²⁶⁶⁴

۲۶۶۵- إِنْ شِئْتُمْ أَنْبَأْتُكُمْ مَا أَوَّلُ مَا يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى لِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَا أَوَّلُ مَا يَقُولُونَ لَهُ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ هَلْ أَحْبَبْتُمْ لِقَائِي فَيَقُولُونَ نَعَمْ يَا رَبَّنَا فَيَقُولُ لِمَ فَيَقُولُونَ رَجَوْنَا عَفْوَكَ وَمَغْفِرَتَكَ فَيَقُولُ قَدْ أَوْجَبْتُ لَكُمْ عَفْوَِي وَمَغْفِرَتِي. ح

2665. Arzu ederseniz Allah Teala'nın kıyamet günü müminlere ilk söyleyeceği sözle müminlerin Allah'a ilk söyleyeceği sözü size haber vereyim. Allah Teala müminlere, "Bana kavuşmayı arzu eder miydiniz?" buyurur. Onlar, "Evet, ey rabbimiz" diye cevap verirler. Allah Tela, "Niçin?" diye sorar. Onlar, "Affını ve bağışlamayı ümit ederdik" derler. Allah Teala "Ben af ve bağışlamayı size vacip kıldım" buyurur.²⁶⁶⁵

۲۶۶۶- إِنْ شِئْتُمْ أَنْبَأْتُكُمْ عَنِ الْإِمَارَةِ وَمَا هِيَ أَوَّلُهَا مَلَامَةٌ وَثَانِيهَا نَدَامَةٌ وَثَالِثُهَا عَذَابٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا مَنْ عَدَلَ. صَح

2666. Arzu ederseniz size idareciliğin ne olduğunu haber vereyim. Başlangıcı kınanma, ortası pişmanlık, sonu ise kıyamet gününün azabıdır. Ancak adaletli davrananlar bunun dışındadır.²⁶⁶⁶

۲۶۶۷- إِنْ قَضَى اللَّهُ تَعَالَى شَيْئاً لِيَكُونَنَّ وَإِنْ عَزَلَ. ح

²⁶⁶³ Taberânî, XX, 328; Heysemî, II, 64; Aclûnî, II, 140.

²⁶⁶⁴ Taberânî, XX, 328; Heysemî, II, 64.

²⁶⁶⁵ Ahmed, V, 238; Taberânî, XX, 125; Heysemî, X, 358.

²⁶⁶⁶ Bezzâr, VII, 188; Taberânî, XVIII, 71; İbni Ebî Âsım, Âhâd, III, 3.

2667. Allah Teala'nın yaratmayı dileği bir can ne kadar azil yapılırsa yapılısın muhakkak dünyaya gelecektir.²⁶⁶⁷

٢٦٦٨- إِنْ قَامَتِ السَّاعَةُ وَفِي يَدِ أَحَدِكُمْ فَسِيلَةٌ فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ لَا يَقُومَ حَتَّى يَغْرِسَهَا فَلْيَغْرِسْهَا. ض

2668. Birinizin elinde bir fidan olduğu halde kıyamet kopacak olsa, kişi onu dikmeye gücü yeterse diksin.²⁶⁶⁸

٢٦٦٩- إِنْ كَانَ خَرَجَ يَسْعَى عَلَى وَلَدِهِ صِغَارًا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَإِنْ كَانَ خَرَجَ يَسْعَى عَلَى أَبَوَيْنِ شَيْخَيْنِ كَبِيرَيْنِ فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَإِنْ كَانَ خَرَجَ يَسْعَى عَلَى نَفْسِهِ يُعْفُهَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَإِنْ كَانَ خَرَجَ يَسْعَى رِبَاءً وَمُفَاخَرَةً فَهُوَ فِي سَبِيلِ الشَّيْطَانِ. صَح

2669. Kişi, küçük çocukların rızkını temin için çalışmaya çıkarsa, Allah yolundadır. Yaşlı ana babasının bakımı için çıkarsa, Allah yolundadır. Nefsini harama karşı korumak için çıkarsa, yine Allah yolundadır. Ama gösteriş ve başkalarına karşı öğünmek için çalışmaya çıkarsa, o zaman şeytan yolundadır.²⁶⁶⁹

٢٦٧٠- إِنْ كَانَ فِي شَيْءٍ مِنْ أَدْوِيَّتِكُمْ خَيْرٌ فَفِي شَرْطَةٍ مِخْجَمٍ أَوْ شَرْبَةٍ مِنْ عَسَلٍ أَوْ لَذْعَةٍ بِنَارٍ تُوَافِقُ دَاءً وَمَا أَحَبُّ أَنْ أَكْتُوِي. صَح

2670. Tedavi olduğunuz şeylerin hayırlısı kan aldırarak, bal içmek ve hastalığa uygun ateşle dağlamaktır. Fakat ben ateşle dağlamaktan hoşlanmam.²⁶⁷⁰

٢٦٧١- إِنْ كَانَ شَيْءٌ مِنَ الدَّاءِ يَغْدِي فَهُوَ هَذَا يَغْنِي الْجُدَامَ. ض

²⁶⁶⁷ Müttekî, nr. 44914.

²⁶⁶⁸ Ahmed, II, 191; Heysemî, IV, 63.

²⁶⁶⁹ Taberânî, XIX, 129; Heysemî, IV, 325.

²⁶⁷⁰ Ahmed, III, 343; Taberânî, XIX, 430; Hâkim, IV, 232.

2671. Eğer bir hastalık bir başkasına geçecek olursa, o hastalık da cüzzam hastalığıdır.²⁶⁷¹

٢٦٧٢- إِنْ كَانَ الشُّؤْمُ فِي شَيْءٍ فِي الدَّارِ وَالْمَرْأَةِ وَالْفَرَسِ. صَح

2672. Bir şeyde uğursuzluk olacaksa o evde, kadında ve atta olur.²⁶⁷²

٢٦٧٣- إِنْ كُنْتَ عَبْدًا لِلَّهِ فَارْفَعْ إِرَارَكَ. صَح

2673. Eğer Allah'ın kuluysan elbiseni biraz yukarı kaldır!²⁶⁷³

٢٦٧٤- إِنْ كُنْتَ تُحِبُّنِي فَأَعِدْ لِلْفَقْرِ بِخُفَافٍ فَإِنَّ الْفَقْرَ أَسْرَعُ إِلَى مَنْ يُحِبُّنِي مِنَ السَّبِيلِ إِلَى مُنْتَهَاهُ. ح

2674. Eğer beni seviyorsan fakirliğe karşı bir kalkan hazırla, zira beni sevene fakirlik dağın tepesinden inen selden daha hızlı gelir.²⁶⁷⁴

٢٦٧٥- إِنْ كُنْتَ صَائِمًا بَعْدَ شَهْرِ رَمَضَانَ فَصُمْ الْمُحَرَّمَ فَإِنَّهُ شَهْرُ اللَّهِ فِيهِ يَوْمٌ تَابَ فِيهِ عَلَى قَوْمٍ وَيَتُوبُ فِيهِ عَلَى آخَرِينَ.

2675. Ramazan ayından sonra oruç tutacaksan, muharrem ayında oruç tut. Zira o Allah'ın ayıdır. O ayda öyle bir gün vardır ki, Allah Teala o günde tevbe edenlerin tevbesini kabul ettiği gibi, tevbe eden başka kimselerin tevbelerini de kabul eder.²⁶⁷⁵

٢٦٧٦- إِنْ كُنْتَ صَائِمًا فَعَلَيْكَ بِالْفَرِّ الْبَيْضِ ثَلَاثَ عَشْرَةَ وَأَرْبَعَ عَشْرَةَ وَخَمْسَ عَشْرَةَ. ح

2676. Eğer nafile oruç tutacaksan onu ayın onüçü, ondördü ve onbeşinde tutmaya bak.²⁶⁷⁶

²⁶⁷¹ İbni Adî, III, 61.

²⁶⁷² Ahmed, V, 338; Taberânî, VI, 148.

²⁶⁷³ Ahmed, II, 147; Taberânî, XII, 356; Beyhakî, Şuab, V, 143.

²⁶⁷⁴ Beyhakî, Şuab, II, 173; İbni Hibbân, VII, 185.

²⁶⁷⁵ Ahmed, I, 155; Beyhakî, Şuab, III, 360.

²⁶⁷⁶ Ahmed, I, 31; Ziyâ, I, 422.

٢٦٧٧- إِنْ كُنْتَ لَا بُدَّ سَائِلًا فَاسْأَلِ الصَّالِحِينَ. ض

2677. Birşeyi mutlaka istemen gerekiyorsa, onu salih kimselerden iste!²⁶⁷⁷

٢٦٧٨- إِنْ كُنْتَ أَلَمَمْتَ بِذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرِ اللَّهَ وَتُوبِي إِلَيْهِ فَإِنَّ التَّوْبَةَ مِنَ الذَّنْبِ التَّدْمُ وَالِاسْتِغْفَارُ. ح

2678. Eğer bir günah işlemişsen Allah'dan bağışlanma dile ve ona tevbe et. Şüphesiz günahattan tevbe, kalbin pişmanlığı ve dilin Allah'dan bağışlanma dilemesidir.²⁶⁷⁸

٢٦٧٩- إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ حِلْيَةَ الْجَنَّةِ وَخَرِيرَهَا فَلَا تَلْبَسُوهُمَا فِي الدُّنْيَا. ح

2679. Cennet süslerini ve ipeklerini seviyorsanız onları dünyada giymeyin.²⁶⁷⁹

٢٦٨٠- إِنْ لَقِيتُمْ عَشَارًا فَاقْتُلُوهُ. ض

2680. Zorla vergi almaya çalışanlarla karşılaşarsanız onlarla ölünceye kadar mücadele edin.²⁶⁸⁰

٢٦٨١- إِنْ نَسَانِيَ الشَّيْطَانُ شَيْئًا مِنْ صَلَاتِي فَلْيَسْبَحِ الْقَوْمُ وَلْيُصَفِّقِ النِّسَاءُ. ص

2681. Şeytan namazda bana bir şey unutturacak olursa erkekler tesbih ederek, kadınlar da el çırparak bana haber versin.²⁶⁸¹

Hz. Peygamber

٢٦٨٢- أَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ هَاشِمِ بْنِ عَبْدِ مَنَافٍ بْنِ قُصَيِّ

بْنِ كِلَابٍ بِنِ مَرْةٍ بِنِ كَعْبٍ بِنِ لُؤَيٍّ بِنِ غَالِبٍ بِنِ مَالِكٍ بِنِ النَّضْرِ بِنِ كِنَانَةَ بِنِ خُرَيْمَةَ

²⁶⁷⁷ İbni Kâni, I, 48; Taberânî, I, 336; Beyhakî, Şuab, III, 270.

²⁶⁷⁸ Ahmed, VI, 264; Beyhakî, Şuab, V, 381.

²⁶⁷⁹ Ahmed, IV, 145; Taberânî, XVII, 302; Hâkim, IV, 212.

²⁶⁸⁰ Ahmed, IV, 234; Heysemî, III, 87.

²⁶⁸¹ Münâvî, III, 36.

بِنِ مُدْرِكَةَ بْنِ إِبْلِيسَ بْنِ مُضَرَ بْنِ نِزَارِ بْنِ مَعَدِّ بْنِ عَدْنَانَ وَمَا افْتَرَقَ النَّاسَ فِرْقَتَيْنِ إِلَّا
جَعَلَنِي اللَّهُ فِي خَيْرِهِمَا فَأَخْرَجْتُ مِنْ بَيْنِ أَبَوَيْ فَلَمْ يَصْبِنِي شَيْءٌ مِنْ غَيْرِ الْجَاهِلِيَّةِ
وَأَخْرَجْتُ مِنْ نِكَاحٍ وَلَمْ أَخْرُجْ مِنْ سَفَاحٍ مِنْ لَدُنْ آدَمَ حَتَّى انْتَهَيْتُ إِلَى أَبِي وَأُمِّي
فَأَنَا خَيْرُكُمْ نَسَبًا وَخَيْرُكُمْ أَبًا.

2682. Ben, Muhammed b. Abdillah b. Abdilmuttalib b. Haşım b. Menaf b. Kusay b. Kilab b. Mürre b. Kab b. Lüey b. Galib b. Malik b. Nadr b. Kinane b. Huzeyme b. Müdrike b. İlyas b. Mudar b. Nizar b. Mead b. Adnan'ım. Allah Teala, beni iki fırka olan insanların en hayırlısından kılıp ana babamdan dünyaya getirdi. Bana cahiliye işlerinden kötü bir şey ulaşmadı. Ben gayri meşru değil, Adem'den ana babama kadar hep evlilik yoluyla kurulan ailelerden dünyaya geldim. Ben soy olarak da baba olarak da en hayırlınızım.²⁶⁸²

٢٦٨٣ - أَنَا النَّبِيُّ لَا كَذِبَ أَنَا ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ. صَح

2683. Ben peygamberim, bunda yalan yok, ben Abdulmuttalib'in oğluyum.²⁶⁸³

٢٦٨٤ - أَنَا النَّبِيُّ لَا كَذِبَ أَنَا ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَنَا أَغْرَبُ الْعَرَبِ وَلَدَنِي قُرَيْشٌ
وَنَشَأْتُ فِي بَنِي سَعْدِ بْنِ بَكْرِ فَأَنَّى يَأْتِينِي اللَّحْنُ. ض

2684. Ben peygamberim, bunda yalan yok. Ben Abdulmuttalib'in oğluyum. Ben Arab'ın en güzel konuşanıym. Ben Kureyş içinde doğdum, Sad İbni Bekir oğulları arasında büyüdüm. Bende dil hataları nasıl olabilir?²⁶⁸⁴

٢٦٨٥ - أَنَا ابْنُ الْعَوَاتِكِ مِنْ سُلَيْمٍ. صَح

2685. Ben Süleyim'den Atikeler'in oğluyum.²⁶⁸⁵

²⁶⁸² Beyhakî, Delâil, I, 174; İbni Kesîr, Bidâye, II, 255.

²⁶⁸³ Ahmed, IV, 280; Taberânî, VII, 298.

²⁶⁸⁴ Taberânî, VI, 35; Deylemî, I, 42; Heysemî, VIII, 218.

²⁶⁸⁵ İbni Kâni, I, 320; Taberânî, VII, 168; Heysemî, VIII, 219.

٢٦٨٦- أَنَا النَّبِيُّ الْأُمِّيُّ الصَّادِقُ الزَّكِيُّ الْوَلِيُّ لِمَنْ كَذَّبَنِي وَتَوَلَّى عَنِّي وَقَاتَلَنِي
وَالْخَيْرُ لِمَنْ آوَانِي وَنَصَرَنِي وَأَمَّنَ بِي وَصَدَّقَ قَوْلِي وَجَاهَدَ مَعِي. صح

2686. Ben okuma yazma bilmeyen, doğru ve tertemiz bir peygamberim. Bütün esef ve yazıklar beni yalanlayan ve benden yüz çevirene olsun. Hayır, beni barındıran, bana yardım eden, sözümü tasdik eden ve benimle beraber cihad eden kimselere olsun.²⁶⁸⁶

٢٦٨٧- أَنَا أَبُو الْقَاسِمِ اللَّهُ يُعْطِي وَأَنَا أَقْسِمُ. صح

2687. Ben Ebu'l-Kasım'ım. Allah veriyor, ben de taksim ediyorum.²⁶⁸⁷

٢٦٨٨- أَنَا أَكْثَرُ الْأَنْبِيَاءِ تَبَعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَنَا أَوَّلُ مَنْ يَفْرَعُ بَابَ الْجَنَّةِ. صح

2688. Ben kıyamet günü tabileri en çok ve cennet kapısını ilk çalacak olan kişiyim.²⁶⁸⁸

٢٦٨٩- أَنَا أَوَّلُ النَّاسِ خُرُوجًا إِذَا بُعِثُوا وَأَنَا خَطِيبُهُمْ إِذَا وَقَدُوا وَأَنَا مُبَشِّرُهُمْ إِذَا
أَيَسُوا لِوَاءِ الْحَمْدِ يَوْمَئِذٍ بِيَدِي وَأَنَا أَكْرَمُ وَلَدِ آدَمَ عَلَى رَبِّي وَلَا فَيْخَر. ض

2689. İnsanların dirilecekleri zaman en evvel ben kabrimden çıkırım. Rablerinin huzuruna çıktıklarında sözcüleri, ümitlerini kestiklerinde müjdecileri yine ben olurum. O gün hamd sancağı da benim elimde olur. Ben rabbimin yanında Ademoğullarının en değerlisiyim. Bunları övünmek için söylemiyorum.²⁶⁸⁹

٢٦٩٠- أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ الْأَرْضُ عَنْهُ فَأُكْسَى حُلَّةً مِنْ حُلَلِ الْجَنَّةِ ثُمَّ أَقُومُ عَنْ
يَمِينِ الْعَرْشِ لَيْسَ أَحَدٌ مِنَ الْخَلَائِقِ يَقُومُ ذَلِكَ الْمَقَامَ غَيْرِي. صح

2690. Ben kabri ilk yarılıp da kendisine cennet elbisesi giydirilecek olan kişiyim. Sonra kalkar, Arş'ın sağında dururum. O makamda, o gün mahlukattan benden başka duran kimse olmaz.²⁶⁹⁰

²⁶⁸⁶ İbni Sad, I, 334.

²⁶⁸⁷ Hâkim, II, 660.

²⁶⁸⁸ Ebû Avane, I, 101.

²⁶⁸⁹ Münâvî, III, 40.

²⁶⁹⁰ Münâvî, III, 40.

٢٦٩١- أنا أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ الْأَرْضُ عَنْهُ ثُمَّ أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ عُمَرُ ثُمَّ آتِي أَهْلَ الْبَقِيعِ
فِيُخْشَرُونَ. ح

2691. Ben kabri ilk yarılacak olan kişiyim. Sonra Ebu Bekir, sonra da Ömer'dir. Sonra Baki kabristanında yatanlara gelirim onlar da dirilirler.²⁶⁹¹

٢٦٩٢- أنا سَيِّدُ وَلَدِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَوَّلُ مَنْ يَنْشَقُّ عَنْهُ الْقَبْرُ وَأَوَّلُ شَافِعٍ وَأَوَّلُ مُشَفِّعٍ.

2692. Ben Adem oğullarının efendisiyim. Kabri ilk yarılacak, ilk şefaata edecek ve şefaati ilk kabul edilecek olan kişiyim.²⁶⁹²

٢٦٩٣- أنا سَيِّدُ وَلَدِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا فَخْرَ وَبِيَدِي لِقَاءُ الْحَمْدِ وَلَا فَخْرَ وَمَا مِنْ نَبِيٍّ يَوْمَئِذٍ آدَمَ فَمَنْ سِوَاهُ إِلَّا تَحْتَ لِقَائِي وَأَنَا أَوَّلُ شَافِعٍ وَأَوَّلُ مُشَفِّعٍ وَلَا فَخْرَ. ح

2693. Ben kıyamet günü Ademoğullarının efendisiyim, bunda övünme yok! O gün hamd sancağı elimde olacaktır, bunda da övünme yok! O gün Adem ve onun dışındaki bütün peygamberler sancağımın altında olacaktır. O gün ilk şefaata edecek ve şefaati ilk kabul edilecek olan yine benim, bunda da övünme yok!²⁶⁹³

ح ٢٦٩٤- أنا قَائِدُ الْمُرْسَلِينَ وَلَا فَخْرَ وَأَنَا خَاتَمُ النَّبِيِّينَ وَلَا فَخْرَ وَأَنَا أَوَّلُ شَافِعٍ
وَمُشَفِّعٍ وَلَا فَخْرَ.

2694. Ben peygamberlerin önderiyim, bunda övünme yok! Peygamberlerin sonuncusuyum bunda övünme yok! İlk şefaata edecek ve şefaati ilk kabul edilecek olanım, bunda da övünme yok!²⁶⁹⁴

٢٦٩٥- أنا سَابِقُ الْعَرَبِ وَمُتَّهَبُ الرُّومِ وَسَلْمَانُ سَابِقُ الْفُرْسِ وَبِلَالٌ سَابِقُ
الْحَبَشِ. ح

²⁶⁹¹ Taberânî, XII, 305; Hâkim, III, 72; İbnî Asâkir, VII, 188.

²⁶⁹² Ahmed, II, 540.

²⁶⁹³ Ahmed, III, 2.

²⁶⁹⁴ Taberânî, Evsat, I, 61; Heysemî, VIII, 254.

2695. Ben Araplardan, Süheyb Rumlardan, Selman İranlılardan, Bilal Habeşlilerden ilk müslüman olanlarız.²⁶⁹⁵

٢٦٩٦- أنا أَعَرَبُكُمْ أَنَا مِنْ قُرَيْشٍ وَلِسَانِي لِسَانُ نَبِيِّ سَعْدِ بْنِ بَكْرٍ. صح

2696. Ben en güzel konuşanıyım. Ben Kureyş'tenim ve dilim de Sa b. Bekir oğullarının dilidir.²⁶⁹⁶

٢٦٩٧- أنا رَسُولٌ مَنْ أَدْرَكْتُ حَيًّا وَمَنْ يُولَدُ مِنْ بَعْدِي. ح

2697. Ben, hayatta olanların ve benden sonra doğacak olanların peygamberiyim.²⁶⁹⁷

٢٦٩٨- أَنَا أَوَّلُ مَنْ يَدُقُّ بَابَ الْجَنَّةِ فَلَمْ تَسْمَعْ الْآذَانَ أَحْسَنَ مِنْ طَيْنِ الْحَلْقِ عَلَى تِلْكَ الْمَصَارِيعِ. صح

2698. Cennet kapısını ilk defa ben çalacağım. Kulaklar, o kapı halkalarının kanatlara değerken çıkardığı sestten daha güzel bir ses duymamıştır.²⁶⁹⁸

٢٦٩٩- أَنَا فِئَةُ الْمُسْلِمِينَ. صح

2699. Ben, müslümanların ordusu olarak yeterim.²⁶⁹⁹

٢٧٠٠- أَنَا فَرَطُكُمْ عَلَى الْخَوْضِ. صح

2700. Ben sizin havuz başına ilk geleninizim.²⁷⁰⁰

٢٧٠١- أَنَا مُحَمَّدٌ وَأَحْمَدُ وَالْمُقَفَّى وَالْحَاشِرُ وَنَبِيُّ التَّوْبَةِ وَنَبِيُّ الرَّحْمَةِ. صح

2701. Ben Muhammed ve Ahmed'im. Diğer peygamberlerin ardından gelen ve ilk dirilecek olanım. Tevbe ve rahmet peygamberiyim.²⁷⁰¹

²⁶⁹⁵ Taberânî, VIII, 111; İbni Asâkir, XXIV, 220; Heysemî, IX, 305.

²⁶⁹⁶ İbni Sad, I, 113.

²⁶⁹⁷ İbni Sad, I, 191.

²⁶⁹⁸ Münâvî, III, 44.

²⁶⁹⁹ Ahmed, II, 70.

²⁷⁰⁰ Ahmed, IV, 313.

²⁷⁰¹ Ahmed, IV, 395.

۲۷۰۲ - أَنَا مُحَمَّدٌ وَأَحْمَدُ أَنَا رَسُولُ الرَّحْمَةِ أَنَا رَسُولُ الْمَلْحَمَةِ أَنَا الْمُقَمِّي وَالْحَاشِرُ بُعِثْتُ بِالْجِهَادِ وَلَمْ أُبْعَثْ بِالزَّرَاعِ. صَح

2702. Ben Muhammed ve Ahmed'im, rahmet ve savaş peygamberiyim. Diğer peygamberlerin ardından gelen ve ilk dirilecek olan kişiyim. Ziraatla değil, cihad yapmak üzere gönderildim.²⁷⁰²

۲۷۰۳ - أَنَا دَعْوَةُ إِبْرَاهِيمَ وَكَانَ آخِرَ مَنْ بَشَّرَ بِي عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ. ح

2703. Ben İbrahim'in duasıyım, beni en son müjdeleyen ise Meryem Oğlu İsa'dır.²⁷⁰³

۲۷۰۴ - أَنَا دَارُ الْحِكْمَةِ وَعَلَيَّ بَابُهَا.

2704. Ben hikmet eviyim, Ali de onun kapısıdır.²⁷⁰⁴

۲۷۰۵ - أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلَيَّ بَابُهَا فَمَنْ أَرَادَ الْعِلْمَ فَلْيَأْتِ الْبَابَ.

2705. Ben ilmin şehriyim, Ali ise onun kapısıdır. Kim ilim öğrenmek isterse ilmin kapısına gelsin.²⁷⁰⁵

۲۷۰۶ - أَنَا أَوَّلَى النَّاسِ بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَيْسَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ نَبِيٌّ وَالْأَنْبِيَاءُ أَوْلَادُ عَلَاتٍ أُمَهَاتُهُمْ شَتَّى وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ.

2706. Ben dünya ve ahirette Meryem oğlu İsa'ya insanların en yakınıyım. Benimle onun arasında peygamber yoktur. Peygamberler baba bir kardeşirler. Anaları ayrı, dinleri ise birdir.²⁷⁰⁶

۲۷۰۷ - أَنَا أَوَّلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ فَمَنْ تُوَفِّيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَتَرَكَ دِينًا فَعَلَيَّ قَضَاؤُهُ وَمَنْ تَرَكَ مَا لَهُ فَهُوَ لِرَبِّهِ. صَح

²⁷⁰² İbni Sad, I, 105.

²⁷⁰³ İbni Sad, I, 149.

²⁷⁰⁴ Hâkim, III, 138; Hafîb, VII, 172.

²⁷⁰⁵ Hâkim, III, 138; Hafîb, VII, 172.

²⁷⁰⁶ Heysemî, VIII, 214.

2707. Ben müminlere kendi canlarından daha yakıным. Müminlerden kim vefat eder, geriye bir borç bırakırsa onu ödemek benim görevimdir. Kim de bir mal bırakırsa o mal varislerine aittir.²⁷⁰⁷

٢٧٠٨ - أنا الشَّاهِدُ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يَغْتَرَّ عَاقِلٌ إِلَّا رَفَعَهُ ثُمَّ لَا يَغْتَرُّ إِلَّا رَفَعَهُ حَتَّى يَجْعَلَ مَصِيرَهُ إِلَى الْجَنَّةِ. ح

2708. Ben günah işleyen akıllı bir insanın tevbesi sebebiyle derecesinin yükseleceğine, tekrar günah işlediği zaman yine affedileceğine, yine günah işlediği zaman tevbesi sebebiyle günahlarının bağışlanıp sonunda cennete gireceğine Allah için şahidim.²⁷⁰⁸

٢٧٠٩ - أنا بَرِيءٌ مِمَّنْ خَلَقَ وَسَلَقَ وَخَرَقَ. صَح

2709. Ben musibet zamanında saçını başını yolan, bağırıp çağıran ve üstünü başını yırtanlardan uzağım.²⁷⁰⁹

٢٧١٠ - أنا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هَكَذَا. صَح

2710. Ben ve yetimin işlerini üzerine alan kişi cennette şehadet ve orta parmaklar gibiyiz.²⁷¹⁰

Çeşitli Hadisler

٢٧١١ - أَنْتَ أَحَقُّ بِصَدْرِ دَابَّتِكَ مِنِّي إِلَّا أَنْ تَجْعَلَهُ لِي.

2711. Kişi, başkasına izin vermediği sürece hayvanının önüne binmeye daha layıktır.²⁷¹¹

٢٧١٢ - أَنْتَ وَمَالُكَ لِأَبِيكَ. ض

2712. Sen de malın da babanınsın.²⁷¹²

²⁷⁰⁷ Ahmed, II, 290.

²⁷⁰⁸ Taberânî, Evsat, VI, 161; Heysemî, VIII, 29.

²⁷⁰⁹ Ahmed, IV, 416.

²⁷¹⁰ Heysemî, VIII, 160.

²⁷¹¹ Ahmed, V, 353.

²⁷¹² Ebû Ya'îs, X, 99; Taberânî, VII, 230; Heysemî, IV, 154.

٢٧١٣- أَنْتُمْ الْعُرُّ الْمُحْجَلُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ إِسْبَاغِ الْوُضُوءِ فَمَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ فَلْيُطِلْ غُرَّتَهُ وَتَخَجِّلَهُ. صح

2713. Sizler abdesti tam almanızdan dolayı kıyamet günü abdest organları nurlu ve parlak insanlar olacaksınız. Artık kim nurunu ve parlaklığını artırmak isterse onu yapmaya çalışsın.²⁷¹³

٢٧١٤- أَنْتُمْ أَعْلَمُ بِأَمْرِ دُنْيَاكُمْ. صح

2714. Sizler, dünya işlerini benden daha iyi bilirsiniz.²⁷¹⁴

٢٧١٥- أَنْتُمْ شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ وَالْمَلَائِكَةُ شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي السَّمَاءِ. ح

2715. Sizler Allah'ın yeryüzündeki şahitleri, melekler de gökyüzündeki şahitleridir.²⁷¹⁵

٢٧١٦- انْبَسِطُوا فِي النَّفَقَةِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ فَإِنَّ النَّفَقَةَ فِيهِ كَالنَّفَقَةِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ض

2716. Ramazan ayında ailenize yaptığınız harcamaları artırın. Çünkü ramazanda yapılan harcamalar Allah yolunda yapılan harcamalar gibidir.²⁷¹⁶

٢٧١٧- انْتَظَرُ الْفَرَجَ عِبَادَةً.

2717. Genişliğin gelmesini beklemek ibadettir.²⁷¹⁷

٢٧١٨- انْتَظَرُ الْفَرَجَ بِالصَّبْرِ عِبَادَةً. ض

2718. Sabırla sıkıntının geçmesini beklemek ibadettir.²⁷¹⁸

²⁷¹³ Ebû Ya'lâ, IV, 118; Heysemî, X, 344.

²⁷¹⁴ Münâvî, III, 50.

²⁷¹⁵ Ahmed, III, 179, 186, 197, 245.

²⁷¹⁶ Münâvî, III, 51.

²⁷¹⁷ Aclûnî, I, 239.

²⁷¹⁸ Kudâî, I, 62.

٢٧١٩- اِنْتَظَارُ الْفَرَجِ مِنَ اللَّهِ عِبَادَةٌ وَمَنْ رَضِيَ بِالْقَلِيلِ مِنَ الرِّزْقِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ بِالْقَلِيلِ مِنَ الْعَمَلِ. ض

2719. Allah'dan yardım beklemek ibadettir. Rızkın azına razı olan-
dan Allah da amelin azından razı olur.²⁷¹⁹

٢٧٢٠- اِنْتَعِلُوا وَتَخَفُّوا وَخَالِفُوا أَهْلَ الْكِتَابِ. ح

2720. Ayaklarınıza takunya ve mest giyin, ehl-i kitaba muhalefet
edin.²⁷²⁰

٢٧٢١- اِنْتَهَى الْإِيمَانُ إِلَى الْوَرَعِ مَنْ فَنِعَ بِمَا رَزَقَهُ اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ أَرَادَ الْجَنَّةَ لَا شَكَّ فَلَا يَحَافُ فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَائِمَةً. ض

2721. İmanın son sınırı, haramdan titizlikle sakınmaktır. Kim Al-
lah'ın verdiği rızka kanaat ederse, cennete girer. Kim de ciddi olarak
cenneti isterse o kişi, artık Allah yolunda hiçbir kınayanın kınamasından
korkmaz.²⁷²¹

İndirilenler

٢٧٢٢- أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيَّ آيَاتَيْنِ لِأُمَّتِي وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِمُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ فَإِذَا مَصْنُوتُ تَرَكْتُ فِيهِمْ الْاسْتِغْفَارَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ض

2722. Allah Teala, ümmetim için bana iki güvence indirdi: Biri "Sen
içlerinde olduğun halde Allah onlara azap edecek değildir." Diğeri de "Onlar
Allah'dan bağışlanma diledikleri sürece Allah onlara azap indirecek değildir"
cümleleridir. Ben onlara vefat edince aralarında kıyamete kadar ikinci
güvence olan istiğfarı bıraktım.²⁷²²

²⁷¹⁹ Beyhakî, Şa'ab, VII, 204; İbni Asâkir, LVII, 128.

²⁷²⁰ Münâvî, III, 52.

²⁷²¹ Deylemî, I, 417; Ebû Nuaym, IX, 249.

²⁷²² Münâvî, III, 53. Metinde geçen ayet için bk. Enfâl 8, 33.

٢٧٢٣- أَنْزَلَ اللَّهُ جِبْرِيلَ فِي أَحْسَنِ مَا كَانَ يَأْتِينِي فِي صُورَةٍ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقْرُوكَ السَّلَامَ يَا مُحَمَّدُ وَيَقُولُ لَكَ إِنِّي أَوْحَيْتُ إِلَى الدُّنْيَا أَنْ تَمَرَّرِي وَتَكْدَرِي وَتَضِيقِي وَتَشْدُدِي عَلَى أَوْلِيَائِي كَنِي يُحِبُّوا لِقَائِي فَإِنِّي خَلَقْتُهَا سِجْنًا لِأَوْلِيَائِي وَجَنَّةً لِأَعْدَائِي. ض

2723. Allah Teala Cibril'i, bana gönderdiği suretlerin en güzelinde indirdi. Cibril şöyle dedi: "Ey Muhammed! Allah Teala sana selam söylüyor ve şöyle buyuruyor: "Ben dünyaya dostlarım için acı, bulanık, dar ve sıkıntılı olmasını vahyettim. Ta ki, bana kavuşmayı özlesinler. Ben dünyayı dostlarım için bir zindan, düşmanlarım için de bir cennet olarak yarattım."²⁷²³

٢٧٢٤- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ. ح

2724. Kur'an, yedi harf üzerine indirildi.²⁷²⁴

٢٧٢٥- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ مِنْ سَبْعَةِ أَبْوَابٍ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ كُلُّهَا شَافٍ كَافٍ. ح

2725. Kur'an beyan çeşitlerinden yedi çeşit olarak yedi harf üzere inzal edildi. Onların hepsi dertlere şifa veren şafi, maksatları anlatmaya yeter derecede kafidir.²⁷²⁵

٢٧٢٦- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ فَمَنْ قَرَأَ عَلَى حَرْفٍ مِنْهَا فَلَا يَتَحَوَّلُ إِلَى غَيْرِهِ رَغْبَةً عَنْهُ. ح

2726. Kur'an yedi harf üzerine indirildi. Kim onlardan bir vecih üzerine okumaya başlarsa, ondan vazgeçerek başka birine yönelmesin.²⁷²⁶

٢٧٢٧- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ لِكُلِّ حَرْفٍ مِنْهَا ظَهْرٌ وَبَطْنٌ وَلِكُلِّ حَرْفٍ حَدٌّ وَلِكُلِّ حَدٍّ مُطْلَعٌ. ح

2727. Kur'an, yedi harf üzerine indirildi. Onlardan her bir harfin zahiri ve batını manası vardır. Her harfin de bir haddi, her haddin de bir matlaı vardır.²⁷²⁷

²⁷²³ Beyhakî, Şuab, VII, 149.

²⁷²⁴ Ahmed, VI, 433; Taberânî, X, 148.

²⁷²⁵ Taberânî, XX, 150; Heysemî, VII, 154.

²⁷²⁶ Taberânî, X, 148.

²⁷²⁷ İbnî Hibbân, I, 276; Taberânî, X, 105; Heysemî, VII, 152.

۲۷۲۸- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى ثَلَاثَةِ أَحْرَفٍ.

2728. Kur'an, üç harf üzerine indirildi.²⁷²⁸

۲۷۲۹- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى ثَلَاثَةِ أَحْرَفٍ فَلَا تَخْتَلِفُوا فِيهِ وَلَا تَحَاجُّوا فِيهِ فَإِنَّهُ مُبَارَكٌ فَافْرُؤُوهُ كَالَّذِي أَقْرَنُتُمُوهُ. ض

2729. Kur'an üç harf üzerine indirildi. Kur'an'da ihtilaf etmeyin, gereksiz yere cedelleşmeyin. Zira o mübarek bir kitaptır, onu size okutulduğu gibi okuyun.²⁷²⁹

۲۷۳۰- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى عَشْرَةِ أَحْرَفٍ بَشِيرٍ وَنَذِيرٍ وَنَاسِخٍ وَمَنْسُوخٍ وَعِظَةٌ وَمَثَلٌ وَمُخَكَّمٌ وَمُتَشَابِهٌ وَحَلَالٌ وَحَرَامٌ. ض

2730. Kur'an on harf üzerine indirildi. Onda müjdeleyen, korkutan, nesheden, neshedilen, öğüt veren, mesel olan, muhkem ve müteşabih, ile helal ve haram kılan ayetler vardır.²⁷³⁰

۲۷۳۱- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ بِالتَّفْخِيمِ. صَح

2731. Kur'an, saygıyla indi.²⁷³¹

۲۷۳۲- أَنْزَلَ عَلَيَّ آيَاتٍ لَمْ يَرِ مِثْلُهُنَّ قَطُّ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ.

2732. Bana benzeri asla görülmemiş bazı ayetler indirildi, onlar Felak ve Nas sureleridir.²⁷³²

۲۷۳۳- أَنْزَلَ عَلَيَّ عَشْرَ آيَاتٍ مَنْ أَقَامَهُنَّ دَخَلَ الْجَنَّةَ قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ. ح

2733. Bana on ayet indirildi ki, kim hakkını vererek onları okursa cennete girer. Onlar, Müminun suresinin ilk on ayetidir.²⁷³³

²⁷²⁸ Taberânî, VII, 254; Heysemî, VII, 152.

²⁷²⁹ Taberânî, VII, 254; Heysemî, VII, 152.

²⁷³⁰ Münâvî, III, 65.

²⁷³¹ Hâkim, II, 252; Beyhakî, Şuab, II, 426.

²⁷³² Taberânî, XVII, 350.

²⁷³³ Ahmed, I, 34; Ziyâ, I, 341.

۲۷۳۴- أَنْزَلْتُ صُحُفَ إِبْرَاهِيمَ أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَأَنْزَلْتُ التَّوْرَةَ لَيْسَتْ مَصْنُوعَةً مِنْ رَمَضَانَ وَأَنْزَلُ الْإِنْجِيلَ لِثَلَاثِ عَشْرَةَ مَصْنُوعَةً مِنْ رَمَضَانَ وَأَنْزَلُ الزَّبُورَ لِثَمَانِ عَشْرَةَ خَلَّتْ مِنْ رَمَضَانَ وَأَنْزَلُ الْقُرْآنَ لِأَرْبَعٍ وَعِشْرِينَ خَلَّتْ مِنْ رَمَضَانَ. ح

2734. İbrahim'in sayfaları ramazan ayının ilk gecesi indirildi. Tevrat, ramazanın altıncı, İncil onüçüncü, Zebur onsekizinci, Kur'an da ramazanın yirmidördüncü gecesi indirildi.²⁷³⁴

۲۷۳۵- أَنْزَلُوا النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ. صَح

2735. İnsanlara layık oldukları şekilde davranın.²⁷³⁵

۲۷۳۶- أَنْزَلِ النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ مِنَ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ وَأَحْسِنْ أَدَبَهُمْ عَلَى الْأَخْلَاقِ الصَّالِحَةِ. ح

2736. İnsanlara iyilikleri ve kötülüklerine göre davran, onları güzel ahlakla ahlaklandırmaya çalış.²⁷³⁶

Toplumsal İlişkiler

۲۷۳۷- أَنْشُدُ اللَّهَ رِجَالَ أُمَّتِي لَا يَدْخُلُونَ الْحَمَّامَ إِلَّا بِمِثْرٍ وَأَنْشُدُ اللَّهَ نِسَاءَ أُمَّتِي لَا يَدْخُلْنَ الْحَمَّامَ. ح

2737. Allah aşkına, ümmetimin erkekleri hamamlara avret yerlerini örterek girsinler. Yine Allah aşkına, ümmetimin kadınları da hamamlara girmesinler.²⁷³⁷

۲۷۳۸- انْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا قِيلَ كَيْفَ أَنْصُرُهُ ظَالِمًا قَالَ تَخْجُرُهُ عَنِ الظُّلْمِ فَإِنَّ ذَلِكَ نَصْرُهُ.

2738. İster zalim, ister mazlum olsun din kardeşine yardım et. "Mazlumken tamam da zalim iken ona nasıl yardım edeyim?" diye soruldu.

²⁷³⁴ Ahmed, IV, 107; Taberânî, XXII, 75; Beyhakî, Şuab, II, 414.

²⁷³⁵ Müttekî, nr. 5717, 17146.

²⁷³⁶ Müttekî, nr. 5718.

²⁷³⁷ Beyhakî, VIII, 336.

Bunun üzerine Resul-i Ekrem, "Onun zulmüne engel olursun. İşte böyle yapman, ona yardım etmendir" buyurdu.²⁷³⁸

٢٧٣٩- انصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا إِنْ يَكُ ظَالِمًا فَارْدُدْهُ عَنْ ظُلْمِهِ وَإِنْ يَكُ مَظْلُومًا فَانصُرْهُ. ح

2739. Zalim olsun, mazlum olsun din kardeşine yardım et. Eğer o zalimse onu zulmünden vazgeçir, mazlumsa ona yardım et.²⁷³⁹

٢٧٤٠- انظُرْ فَإِنَّكَ لَسْتَ بِخَيْرٍ مِنْ أَحْمَرَ وَلَا أَسْوَدَ إِلَّا أَنْ تَفْضُلَهُ بِتَقْوَى. ح

2740. Düşün, sen ne kırmızı tenli, ne de siyah renkliden daha üstünsün. Onlara ancak takvanla üstün gelebilirsin.²⁷⁴⁰

٢٧٤١- انظُرُوا قُرَيْشًا فَاخَذُوا مِنْ قَوْلِهِمْ وَذَرُوا فِعْلَهُمْ. صَح

2741. Kureys'e bakın, onların sözlerini alın, işlerini kendilerine bırakın.²⁷⁴¹

٢٧٤٢- انظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْكُمْ وَلَا تَنْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ فَهُوَ أَجْدَرُ أَنْ لَا تَزْدَرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ. صَح

2742. Kendinizden aşağıda olana bakın, yukarıda olana bakmayın. Böyle yapmanız Allah'ın size olan nimetlerini küçümsememeniz açısından daha iyidir.²⁷⁴²

٢٧٤٣- انظُرْنَ مِنْ إِخْوَانِكُنَّ فَإِنَّمَا الرِّضَاعَةُ مِنَ الْمَجَاعَةِ. صَح

2743. Süt kardeşlerinizin kimler olduğuna iyi bakın, süt kardeşliği açlıktan dolayı emmeden olur.²⁷⁴³

²⁷³⁸ Ahmed, III, 99, 201; Beyhakî, VI, 94; Ebû Nuaym, III, 94.

²⁷³⁹ İbni Asâkir, XIII, 345.

²⁷⁴⁰ Ahmed, V, 158; Münzirî, III, 375; Heysemî, VIII, 84.

²⁷⁴¹ Ahmed, III, 428; Heysemî, VII, 277.

²⁷⁴² Ahmed, II, 254; Taberânî, Evsat, III, 22.

²⁷⁴³ Ahmed, VI, 94.

٢٧٤٤- أَنْظِرِي أَيْنَ أَنْتِ مِنْهُ فَإِنَّمَا هُوَ جَنَّتِكَ وَنَارِكَ. ح

2744. Kocanla olan davranışına dikkat et, çünkü o senin cennetin veya cehennemindir.²⁷⁴⁴

٢٧٤٥- اَنْعِمِ عَلَى نَفْسِكَ كَمَا اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْكَ. ح

2745. Allah'ın sana ihsan ettiği gibi sen de kendine ihsan et.²⁷⁴⁵

٢٧٤٦- اَنْفِقْ يَا بِلَالُ وَلَا تَخْشَ مِنْ ذِي الْعَرْشِ اِغْلَالًا. ح

2746. Ver, ey Bilal! Arş'ın sahibinin seni fakir düşürmesinden korkma.²⁷⁴⁶

٢٧٤٧- اَنْفِقِي وَلَا تُخْصِي. فَيُخْصِي اللّٰهُ عَلَيْكَ وَلَا تُوعِي فَيُوعِي اللّٰهُ عَلَيْكَ. ص

2747. Allah yolunda ver, verirken ince hesaplama. Yoksa Allah da sana inceden inceye hesaplayarak verir. İhtiyaç fazlası mah esirgeme, yoksa Allah da senden esirger.²⁷⁴⁷

٢٧٤٨- اَنْكِحُوا فَإِنِّي مُكَاثِّرٌ بِكُمْ. ح

2748. Evlenin, zira ben sizin çokluğunuzla övünürüm.²⁷⁴⁸

٢٧٤٩- اَنْكِحُوا الْأَيَامَى عَلَى مَا تَرَاضَى بِهِ الْأَهْلُونَ وَلَوْ قَبْضَةً مِنْ أَرْكَ. ح

2749. Kızları bir dal parçası mehir karşılığında bile olsa ailelerinin razı olacakları kimselerle evlendirin.²⁷⁴⁹

٢٧٥٠- اَنْكِحُوا أُمَّهَاتِ الْأَوْلَادِ فَإِنِّي أَبَاهِي بِهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

2750. Çocuk doğuran kadınlarla evlenin, zira ben kıyamet günü o çocuklarla övünürüm.²⁷⁵⁰

²⁷⁴⁴ Ahmed, IV, 341; Taberânî, XXV, 183; Hâkim, II, 206.

²⁷⁴⁵ Müttekî, nr. 17184.

²⁷⁴⁶ Bezzâr, IV, 204; Taberânî, I, 359; Heysemî, X, 241.

²⁷⁴⁷ Ahmed, VI, 345; İbni Hibbân, VIII, 5.

²⁷⁴⁸ Münâvî, III, 61.

²⁷⁴⁹ İbni Adî, VI, 180; Taberânî, XII, 239; Beyhakî, VII, 239; Heysemî, IV, 280.

²⁷⁵⁰ Ahmed, II, 171; Heysemî, IV, 258. .

٢٧٥١- أَنَهَى عَنْ كُلِّ مُسْكِرٍ أَسْكَرَ عَنِ الصَّلَاةِ. صَح

2751. Her sarhoşluk veren şeyden, namazdan alıkoyacak içkiden sizi nehyederim.²⁷⁵¹

٢٧٥٢- أَنَهَى عَنِ الْكَيِّ وَكَرِهَ الْحَمِيمَ. ح

2752. Ateşle dağlamaktan nehyederim, aşırı sıcak suyu da kerih görürüm.²⁷⁵²

٢٧٥٣- أَنَهَاكُمُ عَنْ قَلِيلٍ مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ. صَح

2753. Çoğu sarhoş eden şeyin azından da sizi nehyederim.²⁷⁵³

٢٧٥٤- أَنَهَاكُمُ عَنْ صِيَامِ يَوْمَيْنِ الْفِطْرِ وَالْأَضْحَى. صَح

2754. Sizi ramazan bayramı ile kurban bayramının ilk günlerinde oruç tutmaktan nehyederim.²⁷⁵⁴

٢٧٥٥- أَنَهَاكُمُ عَنِ الزُّورِ.

2755. Yalandan sizi nehyederim.²⁷⁵⁵

٢٧٥٦- أَنْهَرَ الدَّمَ بِمَا شِئْتَ وَادْكُرِ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ.

2756. Dilediğin kadar kurban kes, keserken de Allah'ın adını an.²⁷⁵⁶

٢٧٥٧- انْهَشُوا اللَّحْمَ نَهْشًا فَإِنَّهُ أَشْهَى وَأَهْنَأُ وَأَمْرَأُ.

2757. Eti dişlerinizle ısırarak yiyin. Zira o şekilde yemek daha lezzetli, daha güzel ve daha doyurucu olur.²⁷⁵⁷

٢٧٥٨- إِنَّهَكَوَا الشَّوَارِبَ وَاعْفُوا اللَّحَى.

²⁷⁵¹ Mûnâvî, III, 62.

²⁷⁵² İbni Kâni, I, 258.

²⁷⁵³ Ebû Ya'lâ, II, 55;

²⁷⁵⁴ Ebû Ya'lâ, II, 377.

²⁷⁵⁵ Taberânî, XIX, 320.

²⁷⁵⁶ Tahâvî, IV, 183.

²⁷⁵⁷ Ahmed, III, 400; Taberânî, VIII, 48; Hâkim, IV, 126.

2758. Bıyıkları kısaltın, sakalları uzatın.²⁷⁵⁸

٢٧٥٩ - اهْتَلُوا الْعَفْوَ عَنْ عَثَرَاتِ ذَوِي الْمَرْوَاتِ.

2759. İyi kişilerin hatalarını affetmeyi ganimet bilin.²⁷⁵⁹

٢٧٦٠ - اهْتَزَّ عَرْشُ الرَّحْمَنِ لِمَوْتِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ.

2760. Sa'd bin Muaz'ın ölümünden dolayı Rahman olan Allah'ın Arş'ı titredi.²⁷⁶⁰

٢٧٦١ - أَهْلُ الْبِدْعِ شَرُّ الْخَلْقِ وَالْخَلِيقَةِ. ض

2761. Bidat ehli, yaratıkların ve mahlukatın en kötüleridir.²⁷⁶¹

٢٧٦٢ - أَهْلُ الْجَنَّةِ عِشْرُونَ وَمِائَةٌ صَفٌّ ثَمَانُونَ مِنْهَا مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ وَأَرْبَعُونَ مِنْ سَائِرِ الْأُمَمِ. صَح

2762. Cennet halkı yüzyirmi saftır. Onlardan seksen safı bu ümmetten, kırk safı da diğer ümmetlerdendir.²⁷⁶²

٢٧٦٣ - أَهْلُ الْجَنَّةِ جُرُودٌ مُرْدٌ كُحْلٌ لَا يَفْنَى شَبَابُهُمْ وَلَا تَبْلَى ثِيَابُهُمْ. ح

2763. Cennet ehli kılsız, sakalsız ve sürmelidirler. Gençlikleri gitmez, elbiseleri de eskimez.²⁷⁶³

٢٧٦٤ - أَهْلُ الْجَنَّةِ مَنْ مَلَأَ اللَّهُ تَعَالَى أُذُنَيْهِ مِنْ ثَنَاءِ النَّاسِ خَيْرًا وَهُوَ يَسْمَعُ وَأَهْلُ النَّارِ مَنْ مَلَأَ اللَّهُ تَعَالَى أُذُنَيْهِ مِنْ ثَنَاءِ النَّاسِ شَرًّا وَهُوَ يَسْمَعُ. ض

2764. Cennet ehli, daha hayatta iken Allah Teala'nın insanların kendisi hakkındaki hayırlı övgüleriyle kulaklarını doldurdukları kimselerdir.

²⁷⁵⁸ Mūnāwī, III, 64.

²⁷⁵⁹ Mūnāwī, III, 64.

²⁷⁶⁰ Ahmed, III, 234; Taberānī, VI, 12.

²⁷⁶¹ Ebû Nuaym, VIII, 291; İbni Asâkir, LIII, 374.

²⁷⁶² Ahmed, V, 347; İbni Hibbân, XVI, 498; Hâkim, I, 155.

²⁷⁶³ Mūnāwī, III, 65.

Cehennem ehli de daha hayatta iken Allah Teala'nın insanların kendisi hakkındaki kötü yergileriyle kulaklarını doldurdıkları kimselerdir.²⁷⁶⁴

٢٧٦٥- أَهْلُ الْجَوْرِ وَأَعْوَانُهُمْ فِي النَّارِ. صَح

2765. Zalimler ve yordakıları cehennemdedirler.²⁷⁶⁵

٢٧٦٦- أَهْلُ الشَّامِ سَوَّطُ اللَّهِ تَعَالَى فِي الْأَرْضِ يَنْتَقِمُ بِهِمْ مِمَّنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَحَرَامٌ عَلَى مُنَافِقِيهِمْ أَنْ يَظْهَرُوا عَلَى مُؤْمِنِيهِمْ وَأَنْ يَمُوتُوا إِلَّا هَمًّا وَغَمًّا وَغَيْظًا وَحُزْنًا. صَح

2766. Şam halkı Allah Teala'nın yeryüzündeki kamçısıdır. Dilediği kullarından onlar aracılığıyla intikam alır. Münafıklarının müminlere galip gelmeleri, üzüntü, keder, öfke ve hüznün dışında ölmeleri kendilerine haramdır.²⁷⁶⁶

٢٧٦٧- أَهْلُ الْقُرْآنِ عُرَفَاءُ أَهْلِ الْجَنَّةِ. ض

2767. Kur'an ehli, cennet halkının arifleridir.²⁷⁶⁷

٢٧٦٨- أَهْلُ الْقُرْآنِ أَهْلُ اللَّهِ وَخَاصَّتُهُ. ح

2768. Kur'an ehli, Allah ehli ve onun seçkin kullarıdır.²⁷⁶⁸

٢٧٦٩- أَهْلُ النَّارِ كُلُّ جَعْفَرِيٍّ جَوَاطٍ مُسْتَكْبِرٍ وَأَهْلُ الْجَنَّةِ الضُّعَفَاءُ الْمَغْلُوبُونَ. صَح

2769. Cehennemlikler katı kalbli, cimri ve kibirli kimselerdir. Cennetlikler ise güçsüzler ve elinden gelen mücadeleyi gösterdikten sonra yenik düşüp ezilen kimselerdir.²⁷⁶⁹

٢٧٧٠- أَهْلُ الْيَمَنِ أَرْقُ قُلُوبًا وَالْيَمَنُ أَفْئِدَةٌ وَأَسْمَعُ طَاعَةً. ح

²⁷⁶⁴ Taberânî, XII, 170; Ebû Nuaym, III, 80.

²⁷⁶⁵ Hâkim, IV, 100.

²⁷⁶⁶ Ahmed, III, 499; Taberânî, IV, 209; İbni Asâkir, I, 285; Heysemî, X, 60.

²⁷⁶⁷ Hâkim, II, 87.

²⁷⁶⁸ Râfiî, III, 304.

²⁷⁶⁹ İbni Kâni, I, 317; Hâkim, I, 129.

2770. Yemen halkı kalpleri ince, yürekleri yufka ve itaatkar insanlardır.²⁷⁷⁰

٢٧٧١- أَهْلُ شُغْلِ اللَّهِ تَعَالَى فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ شُغْلِ اللَّهِ تَعَالَى فِي الْآخِرَةِ وَأَهْلُ شُغْلِ أَنْفُسِهِمْ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ شُغْلِ أَنْفُسِهِمْ فِي الْآخِرَةِ. ض

2771. Dünyada Allah Teala ile meşgul olanlar, ahirette de onunla meşgul olacaklardır. Dünyada kendileriyle meşgul olanlar, ahirette de kendileriyle meşgul olacaklardır.²⁷⁷¹

٢٧٧٢- أَهْوَنُ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ يُوصَعُ فِي أَحْمَصِ قَدَمَيْهِ جَمْرَتَانِ يَغْلِي مِنْهُمَا دِمَاغُهُ.

2772. Kıyamet günü cehennemliklerden azabı en hafif olan bir adamdır ki, ayaklarının altına iki kor konur da ondan dolayı beyni kaynar.²⁷⁷²

٢٧٧٣- أَهْوَنُ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا أَبُو طَالِبٍ وَهُوَ مُتَّعِلٌ بِنَعْلَيْنِ مِنْ نَارٍ يَغْلِي مِنْهُمَا دِمَاغُهُ. صَح

2773. Cehennemliklerden azabı en hafif olanı Ebu Talib'dir ki, o ateşten iki ayakkabı giyer de ondan dolayı beyni kaynar.²⁷⁷³

٢٧٧٤- أَهْوَنُ الرَّبَا كَالَّذِي يَنْكُحُ أُمَّهُ وَإِنَّ أَرْثَى الرَّبَا اسْتِطَالَةَ الْمَرْءِ فِي عِرْضِ أَخِيهِ. ض

2774. Faizin en hafifi, kişinin annesiyle evlenmesi, en kötüsü de din kardeşinin ırzına dil uzatmasıdır.²⁷⁷⁴

٢٧٧٥- أُوتِرُوا قَبْلَ أَنْ تَضْبَحُوا. صَح

2775. Sabah vaktine girmeden önce vitri kılınız.²⁷⁷⁵

²⁷⁷⁰ Ahmed, IV, 154; Taberânî, XVII, 298; Heysemî, X, 55.

²⁷⁷¹ Deylemî, I, 10.

²⁷⁷² Buhârî, İdeyn 9, Rikâk 51; Müslim, İmân 363; Tirmizî, Cehennem 12; Nesâî, İstiaze 62; Ahmed, IV, 271, 274

²⁷⁷³ Ahmed, I, 290.

²⁷⁷⁴ Münâvî, III, 64.

²⁷⁷⁵ Ahmed, III, 37; İbni Huzeyme, II, 147.

٢٧٧٦- أُوْتِيَتْ مَفَاتِيحُ كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا الْخَمْسَ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ الْآيَةُ.

2776. Bana beş şeyin dışında her şeyin anahtarı verildi. O beş şeyin bilgisi Allah katındadır. (Lokman 34).²⁷⁷⁶

٢٧٧٧- أُوْتِيَ مُوسَى الْأَلْوَاخَ وَأُوْتِيَتْ الْمَثَانِي. صَح

2777. Musa'ya levhalar, bana da Mesani denilen ikiyüz ayetten az sureler verildi.²⁷⁷⁷

٢٧٧٨- أُوْتِقُ عُرَى الْإِيمَانِ الْمَوَالَاةَ فِي اللَّهِ وَالْمَعَادَاةَ فِي اللَّهِ وَالْحَبُّ فِي اللَّهِ وَالْبَغْضُ فِي اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ.

2778. İmanın en sağlam kulpu Allah yolunda karşılıklı dostluk kurmak, Allah yolunda düşmanlıkta bulunmak, Allah için sevmek ve Allah için buğzetmektir.²⁷⁷⁸

٢٧٧٩- أَوْجَبَ إِنْ خَتَمَ بِأَمِينٍ. ح

2779. Dua eden duasını amin ile bitirirse, kendisine cennet vacip olur.²⁷⁷⁹

٢٧٨٠- أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى نَبِيِّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ أَنْ قُلْ لِلْفُلَانِ الْعَابِدِ أَمَا زُهِدَكَ فِي الدُّنْيَا فَتَعَجَّلْتَ رَاحَةَ نَفْسِكَ وَأَمَا انْقِطَاعُكَ إِلَيَّ فَتَعَزَّزْتَ بِي فَمَاذَا عَمِلْتَ فِيمَا لِي عَلَيْكَ قَالَ يَا رَبِّ وَمَاذَا لَكَ عَلَيَّ قَالَ هَلْ عَادَيْتَ فِيَّ عَدُوًّا أَوْ هَلْ وَالَيْتَ فِيَّ وَلِيًّا. ض

2780. Allah Teala peygamberlerinden birine, "Kendini ibadete vermiş filan kuluma şunu sor" diye vahyetti. "Dünyaya karşı soğuk durmanla nefsinin daha dünyada iken rahata kavuşturdu, kendini benim yoluma vermenle izzet ve şeref kazandın. Bunlar senin içindir. Peki benim için yapman gereken şeylerden ne yaptın?" O kişi, "Ey Rabbim! Senin için ne yapmam gerekirdi?"

²⁷⁷⁶ Ahmed, II, 85; Taberânî, XII, 360; Heysemî, VIII, 263.

²⁷⁷⁷ Müttekî, nr. 32002.

²⁷⁷⁸ Müttekî, nr. 24657.

²⁷⁷⁹ Taberânî, XXII, 296.

diye sordu. Allah Teala, "Benim yokluğumda bir düşmanıma düşmanlık besledin mi? Benim uğrumda bir dostumla dostluk kurdun mu?" buyurdu.²⁷⁸⁰

٢٧٨١- أَوْحَى اللَّهُ إِلَى إِبْرَاهِيمَ يَا خَلِيلِي حَسَنَ خُلُقِكَ وَلَوْ مَعَ الْكَفَّارِ تَدْخُلُ مَدَاحِلَ الْأَبْرَارِ فَإِنَّ كَلِمَتِي سَبَقَتْ لِمَنْ حَسَنَ خُلُقُهُ أَنْ أُظِلَّهُ فِي عَرْشِي وَأَنْ أُسْكِنَهُ حَظِيرَةَ قُدْسِي وَأَنَادِنِيهِ مِنْ جَوَارِي. ض

2781. Allah Teala İbrahim'e şöyle vahyetti: "Ey Halilim! Kafirle karşı bile olsa ahlakını güzelleştir ki, iyi kimselerin olduğu yere varasın. Benim ahlakını güzelleştireni Arş'ımın gölgesinde gölgelendireceğime, cennetime yerleştireceğime ve kendime yaklaştıracığıma dair önceden verilmiş sözüm vardır."²⁷⁸¹

٢٧٨٢- أَوْحَى اللَّهُ إِلَى دَاوُدَ أَنْ قُلْ لِلظَّالِمَةِ لَا يَذْكُرُونِي فَإِنِّي أَذْكُرُ مَنْ يَذْكُرُنِي وَإِنَّ ذِكْرِي إِيَّاهُمْ أَنْ أَلْعَنَهُمْ. ض

2782. Allah Teala Davud'a şöyle vahyetti: "Zalimlere söyle, beni anmasınlar! Zira ben, beni ananı anarım. Benim onları anmam ise onları lanetlememdir."²⁷⁸²

٢٧٨٣- أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى دَاوُدَ مَا مِنْ عَبْدٍ يَغْتَصِمُ بِي دُونَ خَلْقِي أَعْرِفَ ذَلِكَ مِنْ نِيَّتِهِ فَتَكِيدُهُ السَّمَوَاتُ بِمَنْ فِيهَا إِلَّا جَعَلْتُ لَهُ مِنْ بَيْنِ ذَلِكَ مَخْرَجًا وَمَا مِنْ عَبْدٍ يَغْتَصِمُ بِمَخْلُوقٍ دُونِي أَعْرِفَ ذَلِكَ مِنْ نِيَّتِهِ إِلَّا قَطَعْتُ أَسْبَابَ السَّمَاءِ بَيْنَ يَدَيْهِ وَارْسَخْتُ الْهَوِيَّ مِنْ تَحْتِ قَدَمَيْهِ وَمَا مِنْ عَبْدٍ يُطِيعُنِي إِلَّا وَأَنَا مُعْطِيهِ قَبْلَ أَنْ يَسْأَلَنِي وَغَافِرٍ لَهُ قَبْلَ أَنْ يَسْتَغْفِرَنِي. ح

2783. Allah Teala Davud'a şunu vahyetti: "Herhangi bir kulum yaratıklarına değil de bana sırtını dayarsa, bunu onun samimi niyetinden de anlarsam, gökler içindekilerle beraber ona tuzak kurulsa ben o tuzaktan kurtulması

²⁷⁸⁰ Ebû Nuaym, X, 316; Hatib, III, 202; Deylemî, I, 145.

²⁷⁸¹ Hakîm, III, 97; Deylemî, I, 139.

²⁷⁸² İbni Ebî Şeybe, VII, 192; Beyhakî, Şuab, VI, 55; Deylemî, I, 141.

için ona mutlaka bir çıkış kapısı açarım. Her hangi bir kulum da beni bırakıp bir yaratığa sırtını dayar ve ben de bunu niyetinden anlarsam, mutlaka onun önündeki bütün yükseliş sebeplerini keser ve çöküş yollarını kolaylaştırırım. Herhangi bir kul bana itaat ederse, o daha istemeden ben ona mutlaka veririm, benden bağışlanmasını dilemeden onu affederim.”²⁷⁸³

٢٧٨٤- أَوْسِعُوا مَسْجِدَكُمْ تَمْلُؤُوهُ. ض

2784. Mescidlerinizi geniş yapın, oraları doldurun.²⁷⁸⁴

٢٧٨٥- أَوْشَكَ أَنْ تَسْجَلَ أُمَّتِي فُرُوجَ النَّسَاءِ وَالْخَرِيرِ.

2785. Ümmetimin kadınların ırzlarını ve ipek kumaşları helal kabul edecekleri zaman yaklaştı.²⁷⁸⁵

Tavsiyeler

٢٧٨٦- أَوْصَانِي اللَّهُ بِذِي الْقُرْبَى وَأَمَرَنِي أَنْ أَبْدَأَ بِالْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمَطْلِبِ. صَح

2786. Allah`Teala, bana yakın akrabama iyi davranmamı tavsiye etti ve öncelikle Abbas b. Abdülmuttalib`den başlamamı emretti.²⁷⁸⁶

٢٧٨٧- أَوْصِي الْخَلِيفَةَ مِنْ بَعْدِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَأَوْصِيهِ بِجَمَاعَةِ الْمُسْلِمِينَ أَنْ يُعْظَمَ كِبِيرُهُمْ وَيُرْحَمَ صَغِيرُهُمْ وَيُوقَّرَ عَالِمُهُمْ وَأَنْ لَا يَضْرِبَهُمْ فَيَذِلَّهُمْ وَلَا يُوحِشَهُمْ فَيَكْفُرَهُمْ وَأَنْ لَا يُغْلَقَ بَابُهُ دُونَهُمْ فَيَأْكُلَ قَوِيَّهُمْ ضَعِيفَهُمْ. صَح

2787. Benden sonraki halifeyi Allah`dan korkmayı, müslümanları korumayı, onların büyüklerini saymayı, küçüklerini sevmeyi, alimlerine saygı duymayı, dövüp de zillete düşürmemeyi ürkütüp de nankörlüğe sevketmemeyi, yüzlerine karşı kapıları kapatıp da güçlülerin zayıfları ezmesine fırsat vermemeyi tavsiye ederim.²⁷⁸⁷

²⁷⁸³ Temmâm, I, 243.

²⁷⁸⁴ Taberânî, XIX, 93; Heysemî, II, 11.

²⁷⁸⁵ Taberânî, Şâmiyyîn, II, 26; İbni Asâkir, LIV, 317.

²⁷⁸⁶ Hâkim, III, 377; İbni Asâkir, XXVI, 343.

²⁷⁸⁷ Beyhakî, VIII, 161.

۲۷۸۸- أَوْصِيكَ أَنْ لَا تَكُونَ لَعَانًا. ض

2788. Çokça lanet etmemeni tavsiye ederim.²⁷⁸⁸

۲۷۸۹- أَوْصِيكَ أَنْ تَسْتَجِيَّ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى كَمَا تَسْتَجِيَّ مِنَ الرَّجُلِ الصَّالِحِ مِنْ قَوْمِكَ. ح

2789. Allah Teala'dan kavmi içinde iyi bir adamdan utandığın gibi utanmanı tavsiye ederim.²⁷⁸⁹

۲۷۹۰- أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ تَعَالَى وَالتَّكْبِيرِ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ. ح

2790. Allah Teala'dan korkmanı ve her yüksek yerde tekbir almanı tavsiye ederim.²⁷⁹⁰

۲۷۹۱- أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ تَعَالَى فَإِنَّهُ رَأْسُ كُلِّ شَيْءٍ وَعَلَيْكَ بِالْجِهَادِ فَإِنَّهُ رَهْبَانِيَّةُ الْإِسْلَامِ

وَعَلَيْكَ بِذِكْرِ اللَّهِ تَعَالَى وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ فَإِنَّهُ رُوحُكَ فِي السَّمَاءِ وَذِكْرُكَ فِي الْأَرْضِ. ح

2791. Sana Allah'dan korkmayı tavsiye ederim. Çünkü takva her hayrın başıdır. Ardından cihada sarıl, zira cihad müslümanın ibadetidir. Sonra Allah'ı zikret ve Kur'an'ı oku. Çünkü onlar gökte senin rahatın, yerde de şerefindir.²⁷⁹¹

۲۷۹۲- أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ تَعَالَى فِي سِرِّ أَمْرِكَ وَعِلَانِيَتِهِ وَإِذَا أَسَأْتَ فَأَخْسِنْ وَلَا

تَسْأَلَنَّ أَحَدًا شَيْئًا وَلَا تَقْبِضْ أَمَانَةً وَلَا تَقْضِ بَيْنَ اثْنَيْنِ. صَح

2792. Gizli ve açık işlerinde Allah'dan korkmanı tavsiye ederim. Bir kötülük yaptığın zaman ardından bir iyilik yap, kimseden bir şey isteme, emanet alma ve iki kişi arasında da hakemlik yapma!²⁷⁹²

۲۷۹۳- أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ تَعَالَى فَإِنَّهُ رَأْسُ الْأَمْرِ كُلِّهِ وَعَلَيْكَ بِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَذِكْرِ

اللَّهِ تَعَالَى فَإِنَّهُ ذِكْرُكَ لَكَ فِي السَّمَاءِ وَنُورُكَ لَكَ فِي الْأَرْضِ عَلَيْكَ بِطُولِ الصَّمْتِ إِلَّا

²⁷⁸⁸ Ahmed, V, 70.

²⁷⁸⁹ Ahmed, Zühd, s. 46; Beyhakî, Şuab, VI, 145; Deylemî, I, 429.

²⁷⁹⁰ İbni Ebî Şeybe, VI, 78; Ahmed, II, 325.

²⁷⁹¹ İbni Mâce, Cihâd 8; Ahmed, II, 325, 331, 382, V, 181.

²⁷⁹² Ahmed, V, 181; Heysemî, III, 93.

فِي خَيْرٍ فَإِنَّهُ مُطْرَدَةٌ لِلشَّيْطَانِ عَنْكَ وَعَوْنٌ لَكَ عَلَى أَمْرِ دِينِكَ إِيَّاكَ وَكَثْرَةَ الضَّحِكِ
 فَإِنَّهُ يُمِيتُ الْقَلْبَ وَيَذْهَبُ بِنُورِ الْوَجْهِ عَلَيْكَ بِالْجِهَادِ فَإِنَّهُ رَهْبَانِيَّةٌ أُمِّي أَحَبُّ
 الْمَسَاكِينِ وَجَالِسُهُمْ انْظُرْ إِلَى مَنْ تَحْتَكَ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ فَوْقَكَ فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ لَا
 تَزْدِرِي نِعْمَةَ اللَّهِ عِنْدَكَ صِلْ قَرَابَتَكَ وَإِنْ قَطَعُوكَ قُلِّ الْحَقُّ وَإِنْ كَانَ مُرًّا لَا تَخَفْ فِي
 اللَّهِ لَوْمَةً لَا يَمُوتُ لِيُخْجِزَكَ عَنِ النَّاسِ مَا تَعْلَمُ مِنْ نَفْسِكَ وَلَا تَجِدُ عَلَيْهِمْ فِيمَا تَأْتِي
 وَكَفَى بِالْمَرْءِ عَيْبًا أَنْ يَكُونَ فِيهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ أَنْ يَعْرِفَ مِنَ النَّاسِ مَا يَجْهَلُ مِنْ نَفْسِهِ
 وَيَسْتَحْيِي لَهُمْ مِمَّا هُوَ فِيهِ وَيُؤْذِي جَلِيسَهُ يَا أَبَا ذَرٍّ لَا عَقْلَ كَالْتَدْبِيرِ وَلَا وَرَعَ كَالْكَفِّ
 وَلَا حَسَبَ كَحُسْنِ الْخَلْقِ. ح

2793. Sana Allah korkusunu tavsiye ederim, çünkü Allah korkusu herşeyin başıdır. Kur'an okumaya ve Allah'ı anmaya bak, çünkü onlar gökte senin zikrin, yerde de nurundur. Hayır söz dışında az konuş, çünkü az konuşmak şeytanı senden uzaklaştırır ve dinini korumada sana yardımcı olur. Çok gülmekten sakın, zira çok gülmek kalbi öldürür ve yüzün nurunu giderir. Cihadı bırakma, çünkü o ümmetimin ibadetidir. Fakirleri sev ve onlarla oturup kalk. Nimetlere sahip olma noktasında senden üstün insanlara bakma, aşağıda olanlara bak. Böyle yaparsan, Allah'ın sana verdiği nimetleri küçümsememiş olursun. Seninle ilişkiyi kesseler bile akrabalarınla iyi ilişkiler içinde ol, acı da olsa daima hakkı söyle, Allah yolunda insanların kınamasından korkma. Kendini kötü bilmen seni başkalarına dil uzatmaktan alıkoymalıdır. Kendi işlediğin kötülüğü başkaları yaptığında onları yadırgama. Şu üç şeyin bir kişide bulunması kendisine ayıp olarak yeter: Kendi kusurlarını bilmeden başkalarının kusurlarını görmesi, aynı hal kendisinde olduğu halde başkalarında utanılacak hal görmesi ve arkadaşlarına eziyet etmesi. Ey Ebu Zer! Tedbir gibi akıl, sakınmak gibi vera ve güzel huy gibi de şeref yoktur.²⁷⁹³

٢٧٩٤ - أوصيك يا أبا هُرَيْرَةَ بِخَصَالِ أَرْبَعٍ لَا تَدْعُهُنَّ أَبَدًا مَا بَقِيَتْ عَلَيْكَ بِالْغُسْلِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْبُكُورِ إِلَيْهَا وَلَا تَلْغُ وَلَا تَلْمُ وَأوصيك بِصِيَامِ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ فَإِنَّهُ صِيَامُ الدَّهْرِ وَأوصيك بِالْوِتْرِ قَبْلَ النَّوْمِ وَأوصيك بِرَكَعَتِي الْفَجْرِ لَا تَدْعُهُمَا وَإِنْ صَلَّيْتَ اللَّيْلَ كُلَّهُ فَإِنَّ فِيهِمَا الرِّغَابَ. ض

2794. Ey Ebu Hureyre! Sana dört şey tavsiye ederim ki yaşadığın sürece onları bırakma. Cuma günleri guslet, cumaya erken git, hutbe sırasında boş şey konuşma, boş işle uğraşma! Her aydan üç gün oruç tutmanı da tavsiye ederim. Zira o üç gün oruç, bütün bir yıl oruç tutmak gibidir. Sana uyumadan önce vitir ve sabah namazının iki rekat sünnetini de kılmayı tavsiye ederim. Gecenin tamamını namazla da geçirsen onları bırakma. Zira o iki namazda bol sevap vardır.²⁷⁹⁴

٢٧٩٥ - أوصيكم بأصحابي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَفْشُو الْكَذِبُ حَتَّى يَخْلِفَ الرَّجُلُ وَلَا يُسْتَخْلَفُ وَيَشْهَدُ الشَّاهِدُ وَلَا يُسْتَشْهَدُ إِلَّا لَا يَخْلُونُ رَجُلٌ بامرأةٍ إِلَّا كَانَ ثَالِثُهُمَا الشَّيْطَانُ عَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ وَإِيَّاكُمْ وَالْفِرْقَةَ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ الْوَاحِدِ وَهُوَ مَعَ الْاِثْنَيْنِ أَبْعَدُ مَنْ أَرَادَ بِخُبُوحَةِ الْجَنَّةِ فَلْيَلْزِمِ الْجَمَاعَةَ مَنْ سَرَّتْهُ حَسَنَتُهُ وَسَاءَتْهُ سَيِّئَتُهُ فَذَلِكُمُ الْمُؤْمِنُ. صَح

2795. Size ashabımı ve onları izleyen nesli tavsiye ederim. Sonra yalan yaygınlaşır. Öyle ki, yemin etmesi istenmeden kişi yemin, şahitlik etmesi istenmeden şahitlik eder. Dikkat edin! Bir erkek kendisine nikah düşen bir kadınla hiçbir surette başbaşa kalmasın. Şayet kalırsa üçüncüleri şeytan olur. Cemaate sarılın, ayrılıktan uzak durun. Şeytan tek kişiyle beraberdir, ama iki kişiden uzaktır. Cennetin en orta yerini isteyen kimse cemaate sarılsın. İyilikleri kendisini sevindiren, kötülükleri kendisini üzen kimse gerçek mümindir.²⁷⁹⁵

²⁷⁹⁴ İbni Adî, III, 277.

²⁷⁹⁵ Tirmizî, Fiten 7; Ahmed, I, 18.

۲۷۹۶- أَوْصِيَكُمْ بِالْجَارِ. ح

2796. Size komşu haklarını gözetmenizi tavsiye ederim.²⁷⁹⁶

Çeşitli Hadisler

۲۷۹۷- أَوْفُقُ الدُّعَاءِ أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ ظَلَمْتُ نَفْسِي
وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي يَا رَبِّ فَاعْفِرْ لِي ذُنُوبِي إِنَّكَ أَنْتَ رَبِّي وَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. ح

2797. En uygun dua kişinin şöyle demesidir: "Allahım! Rabbim sen-
sin, ben senin kulunum, nefsimi zulmettim, günahlarımı itiraf ediyorum. Ey
rabbim! Günahlarımı affet, sen benim rabbimsin, senden başka günahları af-
fedecek hiç kimse yoktur."²⁷⁹⁷

۲۷۹۸- أَوْفُوا بِحِلْفِ الْجَاهِلِيَّةِ فَإِنَّ الْإِسْلَامَ لَمْ يَزِدْهُ إِلَّا شِدَّةً وَلَا تُخْدِتُوا حِلْفًا فِي
الْإِسْلَامِ. ح

2798. Cahiliye dönemindeki hayırlı andlaşmaların gereğini yerine
getirin. Zira İslam bu gibi andlaşmalara şiddetle sahip çıkar. İslam'da da
yeni andlaşmalar çıkarmayın.²⁷⁹⁸

۲۷۹۹- أَوْقَدَ عَلَى النَّارِ أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّى اخْمَرَتْ ثُمَّ أَوْقَدَ عَلَيْهَا أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّى
ابْيَضَّتْ ثُمَّ أَوْقَدَ عَلَيْهَا أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّى اسْوَدَّتْ فَهِيَ سَوْدَاءٌ مُظْلِمَةٌ كَاللَّيْلِ الْمُظْلِمِ. ض

2799. Cehennemdeki ateş bin yıl yakıldı, sonra kıpkırkızı oldu. Sonra
bin yıl daha yakıldı, derken bembeyaz oldu. Sonra bin yıl daha yakıldı, o
zaman da kapkara oldu. O şimdi artık karanlık geceler gibi simsiyahtır.²⁷⁹⁹

۲۸۰۰- أُولِمَ وَلَوْ بِشَاءٍ. ص

2800. Bir koyun kesmekle de olsa düğün yemeğini ver.²⁸⁰⁰

²⁷⁹⁶ Harâitî, Mekârim, s. 90; Taberânî, VIII, 111; Heysemî, VIII, 165.

²⁷⁹⁷ Ahmed, II, 515.

²⁷⁹⁸ Ahmed, II, 212.

²⁷⁹⁹ Münâvî, III, 80.

²⁸⁰⁰ Buhârî, Menâlobü'l-ensar 50; Nikâh 7, 54-56, 59; Edeb 87; Müslim, Nikâh 79; 80, 81; Ebû Dâvûd, Nikâh II

۲۸۰۱- أَوْلِيَاءُ اللَّهِ تَعَالَى الَّذِينَ إِذَا رُؤُوا ذُكِرَ اللَّهُ تَعَالَى. ض

2801. Allah'ın velileri, görüldüklerinde Allah'ın hatırlandığı kimselerdir.²⁸⁰¹

İlk Şeyler

۲۸۰۲- أَوَّلُ الْآيَاتِ طُلُوعُ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا. ض

2802. Kıyametin ilk alametlerinden biri, güneşin batıdan doğmasıdır.²⁸⁰²

۲۸۰۳- أَوَّلُ الْأَرْضِ خَرَابًا يَسْرَاهَا ثُمَّ يُمْنَاهَا. ح

2803. Yeryüzünde harab olacak ilk yerler Kabe'nin solu, sonra da sağ taraflarıdır.²⁸⁰³

۲۸۰۴- أَوَّلُ الْعِبَادَةِ الصَّمْتُ. ض

2804. İbadetin başı, susmaktır.²⁸⁰⁴

۲۸۰۵- أَوَّلُ النَّاسِ فَنَاءَ قُرَيْشٍ وَأَوَّلُ قُرَيْشٍ فَنَاءَ بَنِي هَاشِمٍ. ض

2805. İnsanlardan ilk yok olanlar Kureyş, Kureyş'ten ilk yok olanlar da Haşim oğullarıdır.²⁸⁰⁵

۲۸۰۶- أَوَّلُ النَّاسِ هَلَاكًا قُرَيْشٌ وَأَوَّلُ قُرَيْشٍ هَلَاكًا أَهْلُ بَيْتِي. ض

2806. İnsanlardan ilk yok olacak olanlar Kureyşliler, Kureyşliler'den de ehl-i beytimdir.²⁸⁰⁶

۲۸۰۷- أَوَّلُ الْوَقْتِ رِضْوَانُ اللَّهِ وَآخِرُ الْوَقْتِ عَفْوُ اللَّهِ. ض

²⁸⁰¹ Münâvî, III, 81.

²⁸⁰² Taberânî, VIII, 263; Hañb, II, 156; Heysemî, VIII, 9.

²⁸⁰³ Temmâm, I, 123; Deylemî, I, 38; İbni Asâkir, LIII, 333.

²⁸⁰⁴ Müttekî, nr. 6885.

²⁸⁰⁵ Müttekî, nr. 38430.

²⁸⁰⁶ Müttekî, nr. 38429, 38620, 39609.

2807. Namaz vaktinin ilk zamanları Allah'ın rızası, sonu ise Allah'ın affıdır.²⁸⁰⁷

٢٨٠٨ - أَوَّلُ الْوَقْتِ رِضْوَانُ اللَّهِ وَوَسَطُ الْوَقْتِ رَحْمَةُ اللَّهِ وَآخِرُ الْوَقْتِ عَفْوُ اللَّهِ. ص

2808. Namaz vaktinin başlangıcı Allah'ın rızası, ortası rahmeti, sonu ise affına vesiledir.²⁸⁰⁸

٢٨٠٩ - أَوَّلُ بَقْعَةٍ وُضِعَتْ فِي الْأَرْضِ مَوْضِعُ الْبَيْتِ ثُمَّ مَدَّتْ مِنْهَا الْأَرْضُ وَإِنَّ

أَوَّلَ جَبَلٍ وَضَعَهُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى الْأَرْضِ أَبُو قَبَيْسٍ ثُمَّ مَدَّتْ مِنْهُ الْجِبَالُ. ض

2809. Yeryüzüne ilk konan yer Kabe'nin yeridir. Yeryüzü oradan uzatılmıştır. Allah'ın yeryüzüne koyduğu ilk dağ da Ebu Kubeys dağıdır. Diğer dağlar ondan yaratılmıştır.²⁸⁰⁹

٢٨١٠ - أَوَّلُ تَخَفَةٍ الْمُؤْمِنِ أَنْ يَغْفَرَ لِمَنْ صَلَّى عَلَيْهِ.

2810. Ölümünden sonra müminin ilk hediyesi, cenaze namazını kılan kimselerin bağışlanmasıdır.²⁸¹⁰

٢٨١١ - أَوَّلُ جَيْشٍ مِنْ أُمَّتِي يَرْكَبُونَ الْبَحْرَ قَدْ أَوْجَبُوا وَأَوَّلُ جَيْشٍ مِنْ أُمَّتِي يَغْرُونَ

مَدِينَةَ قَيْصَرَ مَغْفُورٌ لَهُمْ. ص

2811. Ümmetimden deniz seferine ilk çıkacak orduya cennet vacip olur. Yine ümmetimden Kayser'in şehrine savaşa çıkan ordunun günahları da mağfiret olunur.²⁸¹¹

٢٨١٢ - أَوَّلُ خَصْمَيْنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ جَارَانِ. ح

2812. Kıyamet günü birbirinden şikayetçi olacak ilk kişiler, komşulardır.²⁸¹²

²⁸⁰⁷ Dârekutnî, I, 249; İbni Adî, I, 256; Beyhakî, I, 435.

²⁸⁰⁸ Dârekutnî, I, 249; İbni Adî, I, 256; Beyhakî, I, 435.

²⁸⁰⁹ Beyhakî, Şuab, III, 431; İbni Asâkir, XXXV, 133.

²⁸¹⁰ Hakîm, I, 284.

²⁸¹¹ Hâkim, IV, 556; İbni Kesîr, Bidâye, VI, 253.

²⁸¹² Ahmed, IV, 151; Taberânî, XVII, 303, 309; Heysemî, VIII, 170.

٢٨١٣- أَوَّلُ زُمْرَةٍ تَدْخُلُ الْجَنَّةَ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَذْرِ وَالثَّانِيَةَ عَلَى لَوْنٍ أَحْسَنَ مِنْ كَوْكَبٍ دَرِّيٍّ فِي السَّمَاءِ لِكُلِّ رَجُلٍ مِنْهُمْ زَوْجَتَانِ عَلَى كُلِّ زَوْجَةٍ سَبْعُونَ حُلَّةً يَدُو سَاقَهَا مِنْ وَرَائِهَا. صح

2813. Cennete ilk girecek kafilenin hali, ayın ondördündeki hali gibi olacaktır. İkinci kafilenin hali gökteki en parlak ve güzel yıldız renginde olur. Her bir adama iki eş verilir. Bu eşlerden her birisinin üzerinde yetmiş güzel elbise vardır. Onların bacak kemiklerinin ilikleri bu elbiselerden görünür.²⁸¹³

٢٨١٤- أَوَّلُ سَابِقٍ إِلَى الْجَنَّةِ عَبْدٌ أَطَاعَ اللَّهَ وَأَطَاعَ مَوَالِيَهُ. صح

2814. Cennete ilk girecek kişilerden biri, Allah'a ve efendilerine itaat eden köledir.²⁸¹⁴

٢٨١٥- أَوَّلُ شَهْرِ رَمَضَانَ رَحْمَةٌ وَأَوْسَطُهُ مَغْفِرَةٌ وَآخِرُهُ عِتْقٌ مِنَ النَّارِ. صح

2815. Ramazan ayının başı rahmet, ortası mağfiret, sonu ise cehennemden kurtuluştur.²⁸¹⁵

٢٨١٦- أَوَّلُ شَيْءٍ يَخْشُرُ النَّاسُ نَارَ تَخْشُرُهُمْ مِنَ الْمَشْرِقِ إِلَى الْمَغْرِبِ. صح

2816. İnsanları ilk toplayacak ateş, doğudan çıkıp onları batıya doğru toplayacak ateştir.²⁸¹⁶

٢٨١٧- أَوَّلُ شَيْءٍ يَأْكُلُهُ أَهْلُ الْجَنَّةِ زِيَادَةُ كَبِدِ الْحَوْتِ. صح

2817. Cennet halkının yiyeceği ilk şey, balık ciğerinin fazlasıdır.²⁸¹⁷

٢٨١٨- أَوَّلُ مَا يَحَاسِبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الصَّلَاةَ فَإِنْ صَلَحَتْ صَلَحَ لَهُ سَائِرُ عَمَلِهِ وَإِنْ فَسَدَتْ فَسَدَ سَائِرُ عَمَلِهِ. ح

²⁸¹³ Tirmizî, Kıyâmet 10.

²⁸¹⁴ Hatîb, IV, 335; Münziri, III, 27; Müttetkî, nr. 25108.

²⁸¹⁵ Ukaylî, II, 162; Müttetkî, nr. 23668.

²⁸¹⁶ Ebû Nuaym, VI, 252.

²⁸¹⁷ Ebû Nuaym, VI, 252; Müttetkî, nr. 39303.

2818. Kulun kıyamet günü ilk hesaba çekileceği ameli, namazdır. Eğer o düzgün çıkarsa, kulun diğer amelleri düzgün olur. Eğer o bozuk çıkarsa kulun diğer amelleri de bozuk olur.²⁸¹⁸

٢٨١٩- أَوَّلُ مَا يُرْفَعُ مِنَ النَّاسِ الْأَمَانَةُ وَأَخِرُ مَا يَبْقَى مِنْ دِينِهِمُ الصَّلَاةُ وَرُبَّ مُصَلٍّ لَا خَلَاقَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى. ض

2819. İnsanlardan ilk alınan şey emanet, son kalan ibadetleri ise namazdır. Nice namaz kılanlar da vardır ki, onların Allah yanında bir nasipleri yoktur.²⁸¹⁹

٢٨٢٠- أَوَّلُ مَا تَفْتَقِدُونَ مِنْ دِينِكُمُ الْأَمَانَةُ. ح

2820. Dininizden ilk kaybedeceğiniz şey, emanettir.²⁸²⁰

٢٨٢١- أَوَّلُ مَا يُرْفَعُ مِنَ النَّاسِ الْخُشُوعُ. ح

2821. İnsanlardan ilk kaldırılacak şey, huşudur.²⁸²¹

٢٨٢٢- أَوَّلُ شَيْءٍ يُرْفَعُ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ الْخُشُوعُ حَتَّى لَا تَرَى فِيهَا خَاشِعًا. ح

2822. Bu ümmetten ilk alınacak şey huşudur, öyle ki ümmet içinde huşu sahibi kimse görülmez.²⁸²²

٢٨٢٣- أَوَّلُ مَا يُوضَعُ فِي الْمِيزَانِ الْخُلُقُ الْحَسَنُ. ض

2823. Terazîye ilk konulacak olan şey, güzel ahlaktır.²⁸²³

٢٨٢٤- أَوَّلُ مَا يُوضَعُ فِي مِيزَانِ الْعَبْدِ نَفَقَتُهُ عَلَى أَهْلِهِ. ض

2824. Kulun terazisine ilk konulacak ameli, ailesine karşı yaptığı harcamalardır.²⁸²⁴

²⁸¹⁸ Taberânî, Evsât, II, 240; Ziyâ, VII, 144; Heysemî, I, 92.

²⁸¹⁹ Hakîm, III, 168.

²⁸²⁰ Taberânî, VII, 295.

²⁸²¹ Taberânî, VII, 295; Heysemî, II, 136.

²⁸²² Heysemî, II, 136.

²⁸²³ Taberânî, XXIV, 253; Ebû Nuaym, V, 75.

²⁸²⁴ Münzirî, III, 64; Suyûtî, Menşûr, III, 71.

٢٨٢٥- أَوَّلُ مَا يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي الدِّمَاءِ. صَح

2825. Kıyamet günü insanlar arasında ilk hükme bağlanacak olan dava, kan davalarıdır.²⁸²⁵

٢٨٢٦- أَوَّلُ مَا يَحَاسِبُ بِهِ الْعَبْدُ الصَّلَاةَ وَأَوَّلُ مَا يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ فِي الدِّمَاءِ. ح

2826. Kulun ilk sorguya çekileceği ibadet namaz, insanlar arasındaki davalardan ilk hükme bağlanacak olan da kan davalarıdır.²⁸²⁶

٢٨٢٧- أَوَّلُ مَا يُرْفَعُ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ الْحَيَاءُ وَالْأَمَانَةُ. ض

2827. Bu ümmetten ilk kaldırılacak olanlar, haya ve emanet duygusudur.²⁸²⁷

٢٨٢٨- أَوَّلُ مَا نَهَايَ عَنْهُ رَبِّي بَعْدَ عِبَادَةِ الْأَوْثَانِ شَرْبُ الْخَمْرِ وَمُلَاحَاةُ الرِّجَالِ. ض

2828. Rabbimin putperestlikten sonra bana en önce yasakladığı şey, içki içmek ve insanlarla çekişmektir.²⁸²⁸

٢٨٢٩- أَوَّلُ مَا يُهْرَاقُ مِنْ دَمِ الشَّهِيدِ يُغْفَرُ لَهُ ذَنْبُهُ كُلُّهُ إِلَّا الدِّينَ. صَح

2829. Şehidin yere dökülen ilk kanıyla birlikte, borçları dışındaki bütün günahları bağışlanır.²⁸²⁹

٢٨٣٠- أَوَّلُ مَنْ أَشْفَعَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ أُمَّتِي أَهْلُ بَيْتِي ثُمَّ الْأَقْرَبُ فَلِأَقْرَبٍ مِنْ

قُرَيْشٍ ثُمَّ الْأَنْصَارُ ثُمَّ مَنْ آمَنَ بِي وَاتَّبَعَنِي مِنَ الْيَمَنِ ثُمَّ مِنْ سَائِرِ الْعَرَبِ ثُمَّ الْأَعَاجِمِ
وَمَنْ أَشْفَعَ لَهُ أَوَّلًا أَفْضَلُ. ض

2830. Kıyamet günü ümmetimden ilk önce şefaate edeceğim ehl-i beytim, sonra sırasıyla Kureyş'ten olan yakınlarım, sonra ensar, sonra

²⁸²⁵ Buhârî, Diyat 1, Rikâk 48; Müslim, Müsâkât 28; Tirmizî, Diyat 8; İbni Mâce, Diyat 5; Ahmed, I, 388, 441, 442.

²⁸²⁶ Heysemî, I, 291.

²⁸²⁷ Heysemî, VII, 321; Müttekî, nr. 5771.

²⁸²⁸ Beyhakî, X, 194; Müttekî, nr. 13161.

²⁸²⁹ Taberânî, VI, 88; Hâkim, II, 119; Heysemî, IV, 128.

Yemenliler'den bana iman edip tabi olanlar, sonra diğer Araplar, sonra da Arap olmayan kişilerdir. Önce şefaatt ettiğim kişiler daha faziletlidirler.²⁸³⁰

٢٨٣١ - أَوَّلُ مَنْ أَشْفَعُ لَهُ مِنْ أُمَّتِي أَهْلُ الْمَدِينَةِ وَأَهْلُ مَكَّةَ وَأَهْلُ الطَّائِفِ. صَح

2831. Ümmetimden ilk şefaatt edeceğim kişiler Medineliler, sonra Mekkeliler, sonra da Taifliler'dir.²⁸³¹

٢٨٣٢ - أَوَّلُ مَنْ يَلْحَقُنِي مِنْ أَهْلِي أَنْتِ يَا فَاطِمَةُ وَأَوَّلُ مَنْ يَلْحَقُنِي مِنْ أَزْوَاجِي زَيْنَبُ وَهِيَ أَطْوَلُكُمْ كَفًّا.

2832. Ehl-i beytimden bana en önce kavuşacak olan sensin ey Fatima! Eşlerimden bana en evvel kuşaşacak olan ise Zeyneb'dir. O, sizin eli en açık olanınızdır.²⁸³²

٢٨٣٣ - أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ عَنْهُ الْأَرْضُ أَنَا وَلَا فَخْرَ ثُمَّ تَنْشَقُّ عَنْ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ ثُمَّ تَنْشَقُّ عَنِ الْحَرَمَيْنِ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ ثُمَّ أُبْعَثُ بَيْنَهُمَا. ض

2833. Kabri ilk açılacak olan benim, bunu övünmek için söylemiyorum. Sonra Ebu Bekir ve Ömer'in kabirleri açılır. Sonra Haremeyn olan Mekke ve Medine kabirleri yarılr. Ben o iki şehir arasında dirilirim.²⁸³³

٢٨٣٤ - أَوَّلُ مَنْ يَشْفَعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الْعُلَمَاءُ ثُمَّ الشَّهَدَاءُ. ض

2834. Kıyamet günü ilk şefaatt edecek olanlar peygamberler, sonra alimler, sonra da şehidlerdir.²⁸³⁴

٢٨٣٥ - أَوَّلُ مَنْ يُدْعَى إِلَى الْجَنَّةِ الْحَمَّادُونَ الَّذِينَ يَحْمَدُونَ اللَّهَ عَلَى السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ. ح

²⁸³⁰ İbnü'l-Cevzî, III, 250; Heysemî, X, 380.

²⁸³¹ Heysemî, X, 381.

²⁸³² İbni Asâkir, XVII, 73.

²⁸³³ Hâkim, III, 72; İbni Asâkir, VII, 189.

²⁸³⁴ Hatîb, XI, 177; Deylemî, V, 519.

2835. Cennete ilk çağrılacak olanlar, sevinçli ve üzüntülü zamanlarda Allah'a çokça hamdedenlerdir.²⁸³⁵

۲۸۳۶- أَوَّلُ مَنْ يَكْسَى مِنَ الْخَلَاقِ إِبْرَاهِيمُ.

2836. İnsanlardan ilk elbise giydirilecek olan, İbrahim'dir.²⁸³⁶

۲۸۳۷- أَوَّلُ مَنْ فُتِقَ لِسَانُهُ بِالْعَرَبِيَّةِ الْمُبِينَةِ اسْمَاعِيلُ وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعِ عَشْرَةَ سَنَةً. ح

2837. Anlaşılır Arapça ile ilk konuşmaya başlayan İsmail'dir. O zamanlar o ondört yaşında idi.²⁸³⁷

۲۸۳۸- أَوَّلُ مَنْ خَضَبَ بِالْحِنَاءِ وَالكَثْمِ إِبْرَاهِيمُ وَأَوَّلُ مَنْ اخْتَضَبَ بِالسَّوَادِ فِرْعَوْنُ. ض

2838. Kına ve otla saçını ilk boyayan İbrahim, ilk siyaha boyayan da Firavun'dur.²⁸³⁸

۲۸۳۹- أَوَّلُ مَنْ دَخَلَ الْحَمَّامَاتِ وَصُنِعَتْ لَهُ النُّورَةُ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ فَلَمَّا دَخَلَهُ وَجَدَ حَرَّهُ وَعَمَّهُ فَقَالَ أَوْهٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ أَوْهٌ قَبْلَ أَنْ لَا تَكُونَ أَوْهٌ. ض

2839. İlk defa hamamlara giren ve kendisine temizlenme taşı yapılan Davud oğlu Süleyman'dır. O hamama girip de onun sıcaklığını ve sıkıntısını hissedince "Eyvah Allah'ın azabına, eyvah demeden önce eyvah!" dedi.²⁸³⁹

۲۸۴۰- أَوَّلُ مَنْ غَيَّرَ دِينَ إِبْرَاهِيمَ عَمْرُو بْنُ لَحْيٍ بْنِ قَمْعَةَ بْنِ خَنْدِفَ أَبُو خُرَاعَةَ. ض

2840. İbrahim'in dinini ilk değiştiren kişi Ebu Huzaa, Amr İbni Luhay İbni Kim'a İbni Hindif'tir.²⁸⁴⁰

²⁸³⁵ Taberânî, XII, 19; Hâkim, I, 681; Beyhakî, Şuab, IV, 115.

²⁸³⁶ Ahmed, Zühed, I, 79; Râfi, III, 384.

²⁸³⁷ Deylemî, I, 30.

²⁸³⁸ Deylemî, I, 29.

²⁸³⁹ İbni Ebî Şeybe, VII, 274; Ukaylî, I, 84; Heysemî, I, 279.

²⁸⁴⁰ Taberânî, X, 398; Heysemî, I, 116; Müttekî, nr. 34096.

٢٨٤١- أَوَّلُ مَنْ يُبَدِّلُ سُنَّتِي رَجُلٌ مِنْ بَنِي أُمَيَّةَ. ض

2841. Sünnetimi ilk değiştirecek kişi, Ümeyye oğullarından bir adamdır.²⁸⁴¹

٢٨٤٢- أَوَّلُ مَا يُرْفَعُ الرُّكْنُ وَالْقُرْآنُ وَرُؤْيَا النَّبِيِّ فِي الْمَنَامِ. ض

2842. Ahir zamanda ilk kalkacak olan Hacer-i Esved, Kur'an ve rüyada görülen peygamber rüyalarıdır.²⁸⁴²

٢٨٤٣- أَوَّلُ مَا افْتَرَضَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى أُمَّتِي الصَّلَوَاتِ الْخَمْسُ وَأَوَّلُ مَا يُرْفَعُ مِنْ أَعْمَالِهِمُ الصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ وَأَوَّلُ مَا يَسْأَلُونَ عَنِ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ فَمَنْ كَانَ ضَيِّعَ شَيْئاً مِنْهَا يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى انْظُرُوا هَلْ تَجِدُونَ لِعَبْدِي نَافِلَةً مِنْ صَلَاةٍ تَتِمُّونَ بِهَا مَا نَقَصَ مِنَ الْفَرِيضَةِ وَانْظُرُوا فِي صِيَامِ عَبْدِي شَهْرَ رَمَضَانَ فَإِنْ كَانَ ضَيِّعَ شَيْئاً مِنْهُ فَانْظُرُوا هَلْ تَجِدُونَ لِعَبْدِي نَافِلَةً مِنْ صِيَامٍ تَتِمُّونَ بِهَا مَا نَقَصَ مِنَ الصِّيَامِ وَانْظُرُوا فِي زَكَاةِ عَبْدِي فَإِنْ كَانَ ضَيِّعَ مِنْهَا شَيْئاً فَانْظُرُوا هَلْ تَجِدُونَ لِعَبْدِي نَافِلَةً مِنْ صَدَقَةٍ تَتِمُّونَ بِهَا مَا نَقَصَ مِنَ الزَّكَاةِ فَيُؤْخَذَ ذَلِكَ عَلَى فَرَائِضِ اللَّهِ وَذَلِكَ بِرَحْمَةِ اللَّهِ وَعَذْلِهِ فَإِنْ وَجَدَ فَضْلاً وَضِعَ فِي مِيزَانِهِ وَقِيلَ لَهُ ادْخِلِ الْجَنَّةَ مَسْرُوراً وَإِنْ لَمْ يَوْجَدْ لَهُ شَيْءٌ مِنْ ذَلِكَ أَمَرَتْ بِهِ الرِّبَايَةِ فَاخْذُوا بِيَدِهِ وَرَجِّلِيهِ ثُمَّ قَذِفْ بِهِ فِي النَّارِ. ح

2843. Allah Teala'nın ümmetime ilk farz kıldığı şey beş vakit namazdır. Ameller içerisinde ilk ortadan kaldırılacak olan farz da beş vakit namazdır. İlk sorguya çekilecek ibadet de beş vakit namazdır. Ondan birşey eksik yapan kimse için Allah Teala şöyle buyurur: "Bakın, kulumun farzlardan eksik bıraktığı namazları tamamlamak için nafile olarak kıldığı namazı var mı? Kulumun ramazan oruçlarına bakın, eksik bıraktığı birşey varsa onu tamamlayacak nafile oruçları var mı? Kulumun zekatına bakın. Eğer ondan birşey eksik bırakmışsa onu tamamlayacak nafile sadakalar

²⁸⁴¹ İbni Ebî Şeybe, VII, 60, 260; İbni Asâkir, LXV, 250.

²⁸⁴² Suyûtî, Mensûr, I, 349.

bulabiliyor musunuz?" Bu nafileler Allah'ın farz kıldığı ibadetlere eklenir. Bu, Allah'ın rahmet ve adaletiyle olur. Bundan fazlası bulunabilirse sevap kefesine konulur ve kendisine şöyle denilir: "*Mesrur olarak cennete gir.*" Eğer nafileden farzları tamamlayacak birşey bulunamazsa zebanilere emir verilir. Onlar da onun ellerinden ve ayaklarından yakalayarak kendisini cehenneme fırlatırlar.²⁸⁴³

٢٨٤٤ - أَوَّلُ مَا يَحَاسِبُ النَّاسُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ أَعْمَالِهِمُ الصَّلَاةُ يَقُولُ رَبُّنَا عَزَّوَجَلَّ لِمَلَأْنَاهُ وَهُوَ أَعْلَمُ انظُرُوا فِي صَلَاةِ عَبْدِي أَتَمَّهَا أَمْ نَقَصَهَا فَإِنْ كَانَتْ تَامَةً كُتِبَتْ لَهُ تَامَةً وَإِنْ كَانَ انْتَقَصَ مِنْهَا شَيْئًا قَالَ انظُرُوا هَلْ لِعَبْدِي مِنْ تَطَوُّعٍ فَإِنْ كَانَ لَهُ تَطَوُّعٌ قَالَ أَتَمَّوْا لِعَبْدِي فَرِيضَتَهُ ثُمَّ تَوَخَّذْ الْأَعْمَالُ عَلَى ذَلِكَ. صَح

2844. Kıyamet günü insanların hesaba çekilecekleri ilk amel, namazdır. Allah Teala, daha iyi bildiği halde meleklerine "*Kulumun namazlarına bir bakın bakalım, tam mı yoksa eksik mi kılmış?"* buyurur. Eğer kulum namazları tam ise ona tam bir sevap yazılır. Eğer eksikse Allah Teala "*Kulumun nafile namazları var mı bir de ona bakın!"* der. Eğer onun nafile namazları varsa "*Kulumun farzlarını onlarla tamamlayın*" der. Sonra bu şekilde diğer amellere geçilir.²⁸⁴⁴

٢٨٤٥ - أَوَّلُ نَبِيٍّ أُرْسِلَ نُوحٌ. ح

2845. Resul olarak ilk gönderilen peygamber, Nuh'dur.²⁸⁴⁵

٢٨٤٦ - أَوَّلُ الرِّسَالِ آدَمُ وَآخِرُهُمْ مُحَمَّدٌ وَأَوَّلُ أَنْبِيَاءِ بَنِي إِسْرَائِيلَ مُوسَى وَآخِرُهُمْ عِيسَى وَأَوَّلُ مَنْ خَطَّ بِالْقَلَمِ إِدْرِيسُ. ض

2846. Peygamberlerin ilki Adem, sonuncusu Muhammed'dir. İsrail oğullarının ilk peygamberi Musa, sonuncusu İsa'dır. Kalemle ilk yazı yazan da İdris'tir.²⁸⁴⁶

²⁸⁴³ Ebû Nuaym, V, 233; Müttekî, nr. 18859.

²⁸⁴⁴ Ahmed, II, 425; Hâkim, I, 394; Beyhakî, II, 386.

²⁸⁴⁵ Müttekî, nr. 32391.

²⁸⁴⁶ Müttekî, nr. 32269.

٢٨٤٧- أولادُ المُشْرِكِينَ خَدَمُ أَهْلِ الْجَنَّةِ. صح

2847. Müşriklerin çocukları, cennet halkının hizmetçileridir.²⁸⁴⁷

Bilinmesi Gerekenler

٢٨٤٨- أَلَا أُحَدِّثُكُمْ حَدِيثًا عَنِ الدَّجَّالِ مَا حَدَّثَ بِهِ نَبِيٌّ قَبْلِي قَوْمُهُ إِنَّهُ أَعْوَرُ وَإِنَّهُ يَجِيءُ مَعَهُ تِمَثَالُ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ فَالْتِي يَقُولُ إِنَّهَا الْجَنَّةُ النَّارُ وَإِنِّي أَنْذِرُكُمْ كَمَا أَنْذَرَ بِهِ نُوْحٌ قَوْمُهُ. صح

2848. Size hiçbir peygamberin bahsetmediği şekilde Deccal'dan bahsedeyim mi? Onun bir gözü kördür. O beraberinde cennet ve cehennemnin timsali bulunduğu halde gelir. Onun cennet dediği aslında cehennemdir. Sizi Nuh aleyhisselamın kavmini sakındırdığı gibi ondan sakındırırım.²⁸⁴⁸

٢٨٤٩- أَلَا أُحَدِّثُكُمْ بِمَا يُدْخِلُكُمْ الْجَنَّةَ ضَرْبٌ بِالسَّيْفِ وَطَعَامٌ الضَّيْفِ وَاهْتِمَامٌ بِمَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ وَإِسْبَاغُ الطُّهُورِ فِي اللَّيْلَةِ الْقَرَّةِ وَإِطْعَامُ الطَّعَامِ عَلَى حُبِّهِ. ح

2849. Size, cennete girmenize vesile olacak şeyleri haber vereyim mi? Onlar cihad etmek, Allah yolunda çarpışmak, misafire yemek vermek, namazı vaktinde kılmaya özen göstermek, soğuk gecede güzelce abdest almak ve Allah için yemek yedirmektir.²⁸⁴⁹

٢٨٥٠- أَلَا أُحَدِّثُكُمْ بِأَشَقَى النَّاسِ رَجُلَيْنِ أَحْيَمِرِ ثَمُودَ الَّذِي عَقَرَ النَّاقَةَ وَالَّذِي يَضْرِبُكَ يَا عَلِيُّ عَلَى هَذِهِ حَتَّى يَبْلُغَ مِنْهَا هَذِهِ. ح

2850. Size insanların en kötü iki adamı haber vereyim mi? Biri Semud kavminden deveyi öldüren kızıl adam, diğeri de ya Ali! Kılıcını senin kanına bulayan adamdır.²⁸⁵⁰

²⁸⁴⁷ Müttekî, nr. 39304.

²⁸⁴⁸ Buhârî, Enbiyâ 26.

²⁸⁴⁹ Müttekî, nr. 34504, 44311.

²⁸⁵⁰ Ahmed, IV, 263; Müttekî, nr. 32906.

٢٨٥١- أَلَا أَخْبِرُكَ بِأَخِيرِ سُورَةِ فِي الْقُرْآنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. ح

2851. Kur'an'daki en hayırlı sureyi size haber vereyim mi? O sure, el-Hamdülillahi rabbi'l-alemin suresidir.²⁸⁵¹

٢٨٥٢- أَلَا أَخْبِرُكَ عَنْ مُلُوكِ الْجَنَّةِ رَجُلٌ ضَعِيفٌ مُسْتَضْعَفٌ ذُو طِمْرَيْنِ لَا يُؤْبَهُ لَهُ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى لِأَبْرَةٍ. ح

2852. Size cennet ehlinin sultanlarını bildireyim mi? Onlar, zayıf olup horlanan, fakirliğinden dolayı eski elbise giyen, insanlar tarafından önemsenmeyen ve Allah adına 'Şu şöyle olacak' diye yemin ettiğinde Allah'ın kendisini doğru çıkardığı kimselerdir.²⁸⁵²

٢٨٥٣- أَلَا أَخْبِرُكَ بِأَهْلِ النَّارِ كُلِّ جَفْظَرِيٍّ جَوَاطِ مُسْتَكْبِرٍ جَمَاعٍ مُنَوِّعٍ أَلَا أَخْبِرُكَ بِأَهْلِ الْجَنَّةِ كُلِّ مُسْكِنٍ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى لِأَبْرَةٍ. ض

2853. Size cehennem ehlini haber vereyim mi? Cehennem ehli, bütün katı kalpli, etrafındakilere gururla bağırarak emreden, büyükelenen ve hırsla mal toplayıp kimseye birşey vermeyen kimselerdir. Size cennet ehlini de haber vereyim mi? Onlar miskin kişiler olup Allah adına 'Şu şöyle olacak' diye yemin etseler Allah'ın kendilerini doğru çıkardığı kimselerdir.²⁸⁵³

٢٨٥٤- أَلَا أَخْبِرُكَ بِأَفْضَلِ مَا تَعَوَّذَ بِهِ الْمُتَعَوِّذُونَ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ. صَح

2854. Allah'a sığınanların kendisiyle sığındıkları en faziletli şeyi size haber vereyim mi? O, Felak ve Nas sureleridir.²⁸⁵⁴

٢٨٥٥- أَلَا أَخْبِرُكَ بِتَفْسِيرِ لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ لَا حَوْلَ عَنْ مَغْصِيَةِ اللَّهِ إِلَّا بِعِصْمَةِ اللَّهِ وَلَا قُوَّةَ عَلَى طَاعَةِ اللَّهِ إِلَّا بِعَوْنِ اللَّهِ هَكَذَا أَخْبَرَنِي جَبْرِيلُ يَا بَنَى أُمِّ عَبْدِ. ض

²⁸⁵¹ İbni Mâce, Mukaddime 13, Cihâd 16, Zühd 4; Ahmed, V, 158.

²⁸⁵² İbni Mâce, Zühd 4; Ahmed, V, 407.

²⁸⁵³ Ebû Dâvûd, Edeb 7; Ahmed, IV, 227.

²⁸⁵⁴ Ahmed, III, 417; Taberânî, XVII, 343.

2855. Size la havle ve la kuvvete illa billah'ın açıklamasını haber vereyim mi? "Allah'ın yasakladığı şeylerden sakınma, ancak Allah'ın korumasıyla mümkündür. Allah'a itaate güç yetirme de ancak Allah'ın yardımınıdır." Bana Cibril bu şekilde bildirdi.²⁸⁵⁵

٢٨٥٦- أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ الْجَنَّةِ كُلِّ ضَعِيفٍ مُسْتَضْعَفٍ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَةِ أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ النَّارِ كُلِّ عَتَلٍ جَوَاضٍ جَفْظَرِي مُسْتَكْبِرٍ. ح

2856. Size cennetlikleri bildireyim mi? Onlar zayıf ve zayıf görüldükleri için kimsenin önemsemediği ve fakat şöyle olacak diye yemin etseler, isteklerini Allah'ın yerine getirdiği kimselerdir. Size cehennemliklerin de kimler olduğunu söyleyeyim mi? Onlar da katı kalpli, kaba saba, cimri ve kurularak yürüyen kibirli kimselerdir.²⁸⁵⁶

٢٨٥٧- أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِخَيْرِكُمْ مِنْ شَرِّكُمْ خَيْرِكُمْ مَنْ يُرْجَى خَيْرُهُ وَيُؤْمَنُ شَرُّهُ وَشَرِّكُمْ مَنْ لَا يُرْجَى خَيْرُهُ وَلَا يُؤْمَنُ شَرُّهُ. ح

2857. Size hayırlınız ve şerlinizin kim olduğunu haber vereyim mi? Hayırlınız hayrî umulan, şerrinden de emin olunandır. Şerliniz ise hayrî umulmayan, kötülüğünden de emin olunmayan kimsedir.²⁸⁵⁷

٢٨٥٨- أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ النَّاسِ وَشَرِّ النَّاسِ إِنَّ مِنْ خَيْرِ النَّاسِ رَجُلًا عَمِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ عَلَى ظَهْرِ فَرَسِهِ أَوْ عَلَى ظَهْرِ بَعِيرِهِ أَوْ عَلَى قَدَمَيْهِ حَتَّى يَأْتِيَهُ الْمَوْتُ وَإِنْ مِنْ شَرِّ النَّاسِ رَجُلًا فَاجِرًا جَرِيئًا يَقْرَأُ كِتَابَ اللَّهِ لَا يَرْغَوِي إِلَى شَيْءٍ مِنْهُ. صَح

2858. Size insanların en hayırlısıyla en şerlisinin kimler olduğunu haber vereyim mi? Hayırlı insanlardan birisi atının, devesinin veya ayaklarının üzerinde ölünceye kadar Allah yolunda çalışandır. İnsanların en şerlilerinden birisi ise, günahkar ve Allah'ın kitabını okuduğu halde hiçbir yasağından sakınmayan cüretkar kimsedir.²⁸⁵⁸

²⁸⁵⁵ Haşib, XII, 362; Müttekî, nr. 3947; Aclûnî, I, 315.

²⁸⁵⁶ Buhârî, Eymân 9, Tefsîr sûre (68), 1, Edeb 61; Müslim, Cennet 47; Tirmizî, Cehennem 13; İbni Mâce, Zühed 4.

²⁸⁵⁷ Tirmizî, Fiten 76.

²⁸⁵⁸ Ahmed, III, 37,42, 58.

٢٨٥٩- أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِأَيْسَرِ الْعِبَادَةِ وَأَهْوَنِهَا عَلَى الْبَدَنِ الصَّمْتُ وَحُسْنُ الْخُلُقِ. ح

2859. Size kolay ve bedene hafif gelen ibadetleri haber vereyim mi? Onlar susmak ve güzel ahlak sahibi olmaktır.²⁸⁵⁹

٢٨٦٠- أَلَا أَخْبِرُكُمْ عَنِ الْأَجُودِ اللَّهِ الْأَجُودُ وَأَنَا أَجُودُ وَلَدِ آدَمَ وَأَجُودُهُمْ مِنْ بَعْدِي رَجُلٌ عَلِيمٌ فَاثْتَشَرَّ عِلْمُهُ يُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أُمَّةً وَخَدَهُ وَرَجُلٌ جَادٌ بِنَفْسِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى يُقْتَلَ. ض

2860. Size en cömert kimsenin kim olduğunu haber vereyim mi? Allah Teala, bütün cömertlerden daha cömerttir. Ben Ademoğullarının en cömerdiyim. Benden sonra onların en cömerdi ise, Allah'ın kendisine ilim verdiği ve bu ilmi yaydığı kişidir. Bu kişi, kıyamet günü tek başına bir ümmet olarak dirilir. Bundan sonra en cömert olan ise şehid edilinceye kadar Allah yolunda nefsinden fedakarlıkta bulunan kişidir.²⁸⁶⁰

٢٨٦١- أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِشَيْءٍ إِذَا نَزَلَ بِرَجُلٍ مِنْكُمْ كَرْبٌ أَوْ بَلَاءٌ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا دَعَا بِهِ فَقَرَّجَ عَنْهُ دُعَاءُ ذِي النُّونِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ. ص

2861. Size birinizin başına dünya ile ilgili bir sıkıntı veya bela geldiğinde okuyarak ondan kurtulacağı bir şeyi haber vereyim mi? O, Yunus'un şu duasıdır: "Senden başka hiçbir ilah yoktur. Sen her türlü noksan sıfatlardan münezzehsin. Hiç şüphesiz ben nefsimi zulmedenlerden oldum."²⁸⁶¹

٢٨٦٢- أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِسُورَةٍ مِلْءُ عَظَمَتِهَا مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلِكَاثِيهَا مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ ذَلِكَ وَمَنْ قَرَأَهَا يَوْمَ الْجُمُعَةِ غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ الْأُخْرَى وَزِيَادَةٌ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ وَمَنْ قَرَأَ الْخَمْسَ الْأَوَاخِرَ مِنْهَا عِنْدَ نَوْمِهِ بَعَثَهُ اللَّهُ أَيَّ اللَّيْلِ شَاءَ سُورَةُ أَصْحَابِ الْكَهْفِ.

²⁸⁵⁹ Münziri, III, 533.

²⁸⁶⁰ Ebû Ya'la, V, 176; Beyhakî, Şuab, II, 281; Heysemî, I, 166.

²⁸⁶¹ Hâkim, I, 685; İbni Asâkir, VI, 38.

2862. Size öyle bir sureyi haber vereyim ki, büyüklüğü gökle yerin arasını doldurmuştur. Onu yazan için de o kadar mükafat vardır. Cuma günü, onu okuyan kimsenin iki cuma arası ve üç gün fazlasıyla işlemiş olduğu günahları bağışlanır. Kim onun son beş ayetini okuyup yatarsa gecenin hangi saatinde isterse Allah Teala onu uyandırır. Bu sure Kehf suresidir.²⁸⁶²

٢٨٦٣- أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِمَنْ تَحْرُمُ عَلَيْهِ النَّارُ غَدًا؟ عَلَى كُلِّ هَيْنٍ لَيْنٍ قَرِيبٍ سَهْلٍ. ح

2863. Yarın cehennemin kendilerine haram olduğu kimseleri size haber vereyim mi? Cehennem her ağırbaşlı, nazik, cana yakın ve itaatkar kimseye haramdır.²⁸⁶³

٢٨٦٤- أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ الشُّهَدَاءِ الَّذِي يَأْتِي بِشَهَادَتِهِ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلَهَا. صَح

2864. Size şahitlerin en hayırlısını haber vereyim mi? O, kendisinden istenmeden önce şahitlik görevini yerine getiren kimsedir.²⁸⁶⁴

٢٨٦٥- أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِصَلَاةِ الْمُنَافِقِ أَنْ يُؤَخَّرَ الْعَصْرَ حَتَّى إِذَا كَانَتْ الشَّمْسُ كَثْرَبِ الْبَقَرَةِ صَلَاحًا. صَح

2865. Size münafiğin namazını haber vereyim mi? O, ikindi namazını güneşin ineğin karnındaki yağ gibi sararıncaya kadar tehir edip öyle kılar.²⁸⁶⁵

٢٨٦٦- أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِأَفْضَلِ مَنْ دَرَجَةِ الصَّيَّامِ وَالصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ إِصْلَاحِ ذَاتِ الْبَيْنِ فَإِنَّ فَسَادَ ذَاتِ الْبَيْنِ الْحَالِقَةُ. صَح

2866. Size oruç, namaz ve sadakadan daha üstün bir ibadeti haber vereyim mi? O, insanların arasını bulmaktır. İnsanların arasını bozmak ise dini kökten kazımdır.²⁸⁶⁶

²⁸⁶² Münâvî, III, 104.

²⁸⁶³ Ahmed, I, 415.

²⁸⁶⁴ Tirmizî, Şehadât 1; Taberânî, Akdiye 3; Müslim, Akdiye 19; Ebû Dâvûd, Akdiye 13.

²⁸⁶⁵ Dârekutnî, I, 252; Hâkim, I, 309.

²⁸⁶⁶ Ahmed, VI, 444; İbni Hibbân, XI, 489.

٢٨٦٧- أَلَا أَخْبِرْكُمْ بِرِجَالِكُمْ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ النَّبِيِّ فِي الْجَنَّةِ وَالشَّهِيدُ فِي الْجَنَّةِ وَالصَّدِيقُ فِي الْجَنَّةِ وَالْمَوْلُودُ فِي الْجَنَّةِ وَالرَّجُلُ يَزُورُ أَخَاهُ فِي نَاحِيَةِ الْمِصْرِ فِي اللَّهِ فِي الْجَنَّةِ أَلَا أَخْبِرْكُمْ بِنِسَائِكُمْ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْوَدُودُ الْوَلُودُ الْعَوْدُ آتِي إِذَا ظَلِمَتْ قَالَتْ هَذِهِ يَدِي فِي يَدِكَ لَا أَذُوقُ غَمَضًا حَتَّى تَرْضَى. ض

2867. Size cennetlik erkekleri haber vereyim mi? Peygamberler cennettedir, şehidler cennettedir, sıddıklar cennettedir, küçük yaşta ölen çocuklar cennettedir, şehrin kenarındaki arkadaşını Allah için ziyaret edenler cennettedir. Size cennetlik kadınları da haber vereyim mi? Sevimli, doğurgan ve zulme uğradığı zaman kocasına dönüp *"Elim elin üzeredir, sen benden razı oluncaya kadar uyku uyumayacağım"* diyen kadındır.²⁸⁶⁷

٢٨٦٨- أَلَا أَخْبِرْكُمْ بِأَفْضَلِ الْمَلَائِكَةِ جِبْرِيلُ وَأَفْضَلِ النَّبِيِّينَ آدَمُ وَأَفْضَلُ الْأَيَّامِ يَوْمُ الْجُمُعَةِ وَأَفْضَلُ الشُّهُورِ شَهْرُ رَمَضَانَ وَأَفْضَلُ اللَّيَالِي لَيْلَةُ الْقَدْرِ وَأَفْضَلُ النِّسَاءِ مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ. ض

2868. Size meleklerin en üstünlerini haber vereyim mi? O Cibril'dir. Peygamberlerin en üstünü de Adem, günlerin en üstünü cuma, ayların en üstünü ramazan, gecelerin en üstünü kadir, kadınların en üstünü de İmran kızı Meryem'dir.²⁸⁶⁸

٢٨٦٩- أَلَا أَذُوكَ عَلَى جِهَادٍ لَا شَوْكَةَ فِيهِ جِجُّ الْبَيْتِ. ح

2869. Sana dikenli olmayan bir cihad yolu göstereyim mi? O cihad haccetmektir.²⁸⁶⁹

٢٨٧٠- أَلَا أَذُوكَ عَلَى كَلِمَةٍ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ مِنْ كَنْزِ الْجَنَّةِ تَقُولُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَيَقُولُ اللَّهُ أَسْلَمَ عَبْدِي وَاسْتَسْلَمَ. صَح

²⁸⁶⁷ Taberânî, XIX, 140; Heysemî, IV, 312.

²⁸⁶⁸ Taberânî, XI, 160; Heysemî, II, 160.

²⁸⁶⁹ Taberânî, XXIV, 314; Heysemî, III, 206.

2870. Sana Arş'ın altından ve cennet hazinesinden olan bir söz bildireyim mi? O *"La havle ve la kuvvete illa billah: Kötülükten sakınma ve iyiliğe güç yetirme ancak Allah'ın yardımıyla"* sözüdür. Sen böyle dediğinde Allah Teala *"Kulum bana teslim oldu ve herşeyi de bana teslim etti"* buyurur.²⁸⁷⁰

٢٨٧١- أَلَا أَدُلُّكَ عَلَىٰ غِرَاسٍ هُوَ خَيْرٌ مِنْ هَذَا تَقُولُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ يُغْرِسُ لَكَ بِكُلِّ كَلِمَةٍ مِنْهَا شَجَرَةً فِي الْجَنَّةِ. صَح

2871. Sana senin diktiğin fidandan daha hayırlı bir fidan dikme yolu göstereyim mi? Onlar, sübhanallah, elhamdülillah, lailahe illallahu val-lahu ekber demendir. Onlardan her bir kelime karşılığında senin için cennette bir ağaç dikilir.²⁸⁷¹

٢٨٧٢- أَلَا أَدُلُّكَ عَلَىٰ بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. صَح

2872. Size cennet kapılarından bir kapı göstereyim mi? O kapı *"La havle vela kuvvete illa billah: Allah'dan başka hiçbir güç ve kuvvet yoktur"* sözüdür.²⁸⁷²

٢٨٧٣- أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَا يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ إِسْبَاحُ الْوُضُوءِ عَلَى الْمَكَارِهِ وَكَثْرَةُ الْخُطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ وَانْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ فَذَلِكُمُ الرِّبَاطُ فَذَلِكُمُ الرِّبَاطُ فَذَلِكُمُ الرِّبَاطُ. صَح

2873. Size günahları silip süpüren, dereceleri yükselten bir şeyi haber vereyim mi? Zor şartlarda abdest almak, uzak yerlerden mescidlere gelmek ve namazı kıldıktan sonra diğer namazın beklentisi içinde olmaktır. İşte bu bir cihaddır, bu bir cihaddır, bu bir cihaddır.²⁸⁷³

٢٨٧٤- أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَشَدِّكُمْ أَمَلَكُمْ لِنَفْسِهِ عِنْدَ الْغَضَبِ. ح

²⁸⁷⁰ Hâkim, I, 71; Beyhakî, Şuab, I, 216.

²⁸⁷¹ Münâvî, III, 108.

²⁸⁷² Ahmed, III, 422; Beyhakî, Şuab, I, 444.

²⁸⁷³ Müslim, Tahâret 34, 41; Tirmizî, Tahâret 39; Nesâî, Zekât 1; Tahâret 102; İbni Mâce, Tahâret 5, 49, Mesâcid 14; Dârimî, Vudû 30.

2874. Size en güçlüünüzün kim olduğunu haber vereyim mi? O kişi, öfkelendiğinde kendine en iyi hakim olabilir. ²⁸⁷⁴

٢٨٧٥ - أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى الْخُلَفَاءِ مَتَى وَمِنْ أَصْحَابِي وَمِنَ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي هُمْ حَمَلَةُ الْقُرْآنِ وَالْأَحَادِيثِ عَنِّي وَعَنْهُمْ فِي اللَّهِ وَلِلَّهِ ض

2875. Size benim sahabilerimin ve benden önceki peygamberlerin halifelerinin kimler olduğunu bildireyim mi? Onlar Allah yolunda onun rızası için Kur'an'ı okuyanlarla, benim ve onların sözlerini başkalarına nakledenlerdir. ²⁸⁷⁵

٢٨٧٦ - أَلَا أَرْقِيكَ بِرُقِيَّةٍ رَقَانِي بِهَا جِبْرِيلُ يَقُولُ بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ وَاللَّهُ يَشْفِيكَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ يَأْتِيكَ مِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ تَرْقِي بِهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. صَح

2876. Cibril'in bana okuyup tedavi ettiği bir duayı sana öğreteyim mi? Şöyle diyeceksin: "Allah'ın adıyla sana şifa dileğinde bulunuyorum. Allah, sana düğümlere üfleyen sihirbazların şerrinden ve haset ettiği zaman hasetçilerin şerrinden gelen her hastalıktan şifa versin." ²⁸⁷⁶

٢٨٧٧ - أَلَا أَعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ تَقُولُهُنَّ عِنْدَ الْكَرْبِ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أَشْرُكَ بِهِ شَيْئًا. ح

2877. Sıkıntı anında söyleyeceğin birkaç kelimeyi sana öğreteyim mi? O kelimeler "Allah rabbimdir, ona hiçbirşeyi ortak koşmam" kelimeleridir. ²⁸⁷⁷

٢٨٧٨ - أَلَا أَعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ لَوْ كَانَ عَلَيْكَ مِثْلُ جَبَلٍ صَبِيرٍ دَيْنًا أَدَّاهُ اللَّهُ عَنْكَ قَلِ اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ. ح

2878. Sana üzerinde Sabir dağı kadar bir borcun olsa dahi, okuduğun takdirde Allah'ın seni ondan kurtaracağı bir söz öğreteyim mi? Şöyle de: "Allahım! Helalinden vererek beni haramdan koru, lütfunla beni senden başkasına muhtaç etme!" ²⁸⁷⁸

²⁸⁷⁴ Münâvî, III, 110.

²⁸⁷⁵ Hatîb, Şeref, s. 31; Deylemî, I, 135.

²⁸⁷⁶ Buhârî, Tıb 38; Müslim, Selâm 40; Ebû Dâvûd, Tıb 19; İbni Mâce, Tıb 36, 37.

²⁸⁷⁷ Ebû Dâvûd, Vitir 26.

²⁸⁷⁸ Tirmizî, Duâ 110.

٢٨٧٩- أَلَا أَعْلَمُكَ كَلَامًا إِذَا قُلْتَهُ أَذْهَبَ اللَّهُ تَعَالَى هَمَّكَ وَقَضَىٰ عَنْكَ ذَنْبَكَ قُلْ إِذَا أَصْبَحْتَ وَإِذَا أَمْسَيْتَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدِّينِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ. ض

2879. Söylediğinde Allah'ın üzüntünü gidereceği ve borcunu ödeyeceği bir sözü sana öğreteyim mi? Sabaha çıktığında ve akşam-ladığında şöyle de: *"Allahım! Kaygı ve üzüntüden sana sığınırım. Acizlik ve tembellikten sana sığınırım. Korkaklık ve cimrilikten sana sığınırım. Borçlar altında ezilmekten ve insanların zorbalığından da sana sığınırım."*²⁸⁷⁹

٢٨٨٠- أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ إِذَا قُلْتَهُنَّ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ وَإِنْ كُنْتَ مَغْفُورًا لَكَ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَكِيمُ الْكَرِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ إِذَا أَنْتَ قُلْتَهُنَّ وَعَلَيْكَ مِثْلُ عَدَدِ الذَّرِّ خَطَايَا غَفَرَ اللَّهُ لَكَ. ص

2880. Okuduğunda üzerinde zerreler adedince günahların olsa bile Allah'ın seni affedeceği birkaç kelimeyi sana öğreteyim mi? Şöyle de: *"Yüce ve büyük olan Allah'dan başka hiçbir ilah yoktur. Kullarını hemen cezalandırmayıp tevbe etmesini bekleyen ve sonsuz kerem sahibi olan Allah'dan başka hiç bir ilah yoktur. Allah'dan başka hiçbir ilah yoktur. Yedi göğün ve büyük Arş'ın rabbi olan Allah, bütün noksan sıfatlardan münezzehtir. Hamd, alemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur."*²⁸⁸⁰

٢٨٨١- أَلَا أَعْلَمُكَ خَصَالَاتٍ يَنْفَعُكَ اللَّهُ تَعَالَى بِهِنَّ عَلَيْكَ بِالْعِلْمِ فَإِنَّ الْعِلْمَ خَلِيلُ الْمُؤْمِنِ وَالْحِلْمُ وَزِيرُهُ وَالْعَقْلُ دَلِيلُهُ وَالْعَمَلُ قَيْمُهُ وَالرَّفْقُ أَبُوهُ وَاللَّيْنُ أَخُوهُ وَالصَّبْرُ أَمِيرُ جُنُودِهِ. ض

2881. Allah'ın kendileri sayesinde fayda vereceği birkaç hasleti sana öğreteyim mi? İlme sarıl, çünkü o müminin dostudur. Hilim yardımcısı,

²⁸⁷⁹ Ebû Dâvûd, Vitir 32.

²⁸⁸⁰ Tirmizî, Daavât 80.

akıl rehberi, amel gözeticisi, şefkat babası, yumuşaklık kardeşi, sabır ise maddi ve manevi duyguların kumandanıdır.²⁸⁸¹

٢٨٨٢ - أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ مَنْ يُرِدُ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يَعْلَمُهُنَّ إِيَّاهُ ثُمَّ لَا يُنْسِيهِ أَبَدًا قُلِ
اللَّهُمَّ إِنِّي ضَعِيفٌ فَقَوِّ فِي رِضَاكَ ضَعْفِي وَخُذْ إِلَى الْخَيْرِ بِنَاصِيَتِي وَاجْعَلِ الْإِسْلَامَ
مُنْتَهَى رِضَائِي اللَّهُمَّ إِنِّي ضَعِيفٌ فَقَوِّني وَإِنِّي ذَلِيلٌ فَأَعِزَّنِي وَإِنِّي فَقِيرٌ فَارْزُقْنِي. ض

2882. Sana Allah'ın hayrını dilediği kimseye öğretip bir daha hiç unutturmadığı bir sözü öğreteyim mi? Şöyle de: "Allahım! Ben zayıfım. Rızan uğrunda, zayıflığımı kuvvete çevir. Dizginimden tutup beni hayra doğru götür. İslam'ı, hoşnutluğumun son hedefi kıl. Allahım! Güçsüzüm, beni kuvvetlendir. Zillet içindeyim, beni aziz eyle! Fakirim, beni rızıklandır."²⁸⁸²

٢٨٨٣ - أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ يَنْفَعُكَ اللَّهُ بِهِنَّ وَيَنْفَعُ بِهِنَّ مَنْ عَلِمْتَهُ صَلَّ لَيْلَةَ
الْجُمُعَةِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ تَقْرَأُ فِي الرُّكْعَةِ الْأُولَى بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَ يَسُ فِي الثَّانِيَةِ بِفَاتِحَةِ
الْكِتَابِ وَ بِحَمْدِ الدُّخَانِ وَ فِي الثَّالِثَةِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَ الْمَ نَزِيلِ السَّجْدَةِ وَ فِي الرُّكْعَةِ
الرَّابِعَةِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَ تَبَارَكَ الْمَفْصَلُ فَإِذَا فَرَعْتَ مِنَ التَّشْهُدِ فَاحْمَدِ اللَّهَ وَ أَثْنِ
عَلَيْهِ وَ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ وَ اسْتَغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ ثُمَّ قُلِ اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي بِتَرْكِ الْمَعَاصِي أَبَدًا
مَا أَبْقَيْتَنِي وَ ارْحَمْنِي أَنْ أَتَكَلَّفَ مَا لَا يَغْنِيُنِي وَ ارْزُقْنِي حُسْنَ النَّظَرِ فِيمَا يُرْضِيكَ عَنِّي
اللَّهُمَّ بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ وَ الْعِزَّةِ الَّتِي لَا تُرَامُ أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ
يَا رَحْمَنُ بِجَلَالِكَ وَ نُورِ وَ جَهْكَ أَنْ تُلْزِمَ قَلْبِي حِفْظَ كِتَابِكَ كَمَا عَلَّمْتَنِي وَ ارْزُقْنِي أَنْ
أَتْلُوهُ عَلَى النَّحْوِ الَّذِي يُرْضِيكَ عَنِّي وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُنَوِّرَ بِالْكِتَابِ بَصَرِي وَ تُطْلِقَ بِهِ
لِسَانِي وَ تُفَرِّجَ بِهِ كَرْبِي وَ تَشْرَحَ بِهِ صَدْرِي وَ تَسْتَعْمِلَ بِهِ بَدَنِي وَ تُقَوِّتَنِي عَلَيِ ذَلِكَ
وَ تُعِينَنِي عَلَيْهِ فَإِنَّهُ لَا يُعِينُنِي عَلَيِ الْخَيْرِ غَيْرُكَ وَلَا يُوقِقُ لَهْ إِلَّا أَنْتَ فَافْعَلْ ذَلِكَ
ثَلَاثَ جُمُعٍ أَوْ خَمْسًا أَوْ سَبْعًا تَحْفَظُهُ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ مَا أَخْطَأَ مُؤْمِنًا قَطُّ. ض

²⁸⁸¹ Hâkîm, I, 210.

²⁸⁸² İbnî Ebî Şeybe, VI, 45; Hâkîm, I, 708; Heysemî, X, 182.

2883. Sana ve serün öğrettiğin kimselerin faydalanacağı bir şey öğre-
teyim mi? Cuma gecesi dört rekat bir namaz kıl. Birinci rekatında Fatiha
ve Yasin, ikinci rekatında Fatiha ve Duhan, üçüncü rekatında Fatiha ve
Secde, dördüncü rekatında Fatiha ve Tebareke surelerini oku. Teşeh-
hüdü bitirince hamdü sena ve salatü selamdan sonra bütün müminlere
istiğfar ederek şöyle de:

"Allahum! Beni hayatta bıraktıkça ebediyyen günahları terkettirmekle bana
merhamet et! Beni ilgilendirmeyen işlerin altına girmekten muhafaza ederek
bana merhamet et! Seni benden hoşnut kılacak şeylere dikkatle bakmamı nasip
eyle! Ey gökleri ve yeri yoktan örneksiz olarak yaratan, celal, ikram ve sarsılmaz
izzet sahibi olan Allahım senden şunu istiyorum: Ya Allah, ya Rahman! Aza-
metin ve zatın nuru hürmetine bana öğrettiğin gibi kitabını ezberlemeyi kal-
bime yerleştir! Seni benden hoşnut kılacak şekilde onu okumayı nasip eyle!
Kitabınla gözlerimi nurlandırmayı, onunla dilimi açmayı, sıkıntılarıımı gider-
meyi, göğsümü genişletmeyi, vücudumun onunla amel etmesini ve bunları
yerine getirmek için güç ve kuvvet vermeyi, bana yardım etmeni niyaz ediy-
rum. Şüphesiz senden başka hayır yolda bana yardım edecek kimse yoktur. Onu
işlemeye muvaffak kılacak senden başka da kimse yoktur." Bunu üç, beş veya
yedi cuma yap, Allah'ın izniyle bu dua seni korur. Bu dua hiçbir zaman
müminin elini boşla çıkarmaz.²⁸⁸³

٢٨٨٤ - أَلَا أَنْبُتُكَ بِشَرِّ النَّاسِ مَنْ أَكَلَ وَخَدَهُ وَمَنَعَ رِفْدَهُ وَسَافَرَ وَخَدَهُ وَضَرَبَ
عَبْدَهُ أَلَا أَنْبُتُكَ بِشَرِّ مَنْ هَذَا مَنْ يَبْغِضُ النَّاسَ فَيَبْغِضُونَهُ أَلَا أَنْبُتُكَ بِشَرِّ مَنْ هَذَا مَنْ
يُخْشَى شَرُّهُ وَلَا يُرْجَى خَيْرُهُ أَلَا أَنْبُتُكَ بِشَرِّ مَنْ هَذَا مَنْ بَاعَ آخِرَتَهُ بِدُنْيَا غَيْرِهِ أَلَا
أَنْبُتُكَ بِشَرِّ مَنْ هَذَا مَنْ أَكَلَ الدُّنْيَا بِالْدِّينِ. ض

2884. Size insanların en şerlisinin kim olduğunu söyleyeyim mi? O,
tek başına yiyen, iyiliğini esirgeyen, yolculukta arkadaşlarını terk eden,
hizmetçisini döven kimsedir. Bundan daha şerlisini söyleyeyim mi? O
kişi de insanlara kin besleyen, insanların da kendisine kin beslediği
kimsedir. Size daha şerlisini de bildireyim mi? O kişi de şerrinden kor-

kulan, hayrı umulmayandır. Daha şerlisini de bildireyim mi? O da başkasına dünyalık bir menfaat sağlamak için ahiretini satandır. Bundan daha şerlisi ise, dini alet ederek dünyalık kazanç peşinde koşandır.²⁸⁸⁴

٢٨٨٥- أَلَا أُنَبِّئُكُمْ بِخَيْرِكُمْ خِيَارِكُمُ الدِّينِ إِذَا رُؤُوا ذَكَرَ اللَّهُ. ح

2885. Size hayırlılarınızı haber vereyim mi? Hayırlılarınız, görüldükleri zaman Allah'ın hatırlandığı kişilerdir.²⁸⁸⁵

٢٨٨٦- أَلَا أُنَبِّئُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ وَأَرْفَعُهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ وَخَيْرٍ لَكُمْ مِنْ إِتْفَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرِقِ وَخَيْرٍ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ ذَكَرَ اللَّهُ. ص

2886. Size amellerinizin en hayırlısını, rabbiniz katında en temizini, derecelerinizin en yükseğini, sizin için altınla gümüş infakından daha bereketlisini, sizin düşmanlarla karşılaşp onların boyunlarını, onların da sizin boyunlarınızı vurmanızdan daha iyisini haber vereyim mi? O ibadet, Allah'ı zikirdir.²⁸⁸⁶

٢٨٨٧- أَلَا يَا رَبُّ نَفْسٍ طَاعِمَةٍ نَاعِمَةٍ فِي الدُّنْيَا جَائِعَةٍ عَارِيَةٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا يَا رَبُّ نَفْسٍ جَائِعَةٍ عَارِيَةٍ فِي الدُّنْيَا طَاعِمَةٍ نَاعِمَةٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا يَا رَبُّ مُكْرِمٍ لِنَفْسِهِ وَهُوَ لَهَا مُهَيِّنٌ أَلَا يَا رَبُّ مُهَيِّنٍ لِنَفْسِهِ وَهُوَ لَهَا مُكْرِمٌ أَلَا يَا رَبُّ مُتَخَوِّضٍ وَمُتَنَمِّعٍ فِيمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مَالَهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ خَلْقٍ أَلَا وَإِنَّ عَمَلَ الْجَنَّةِ حَزَنٌ بِرَبْوَةٍ أَلَا وَإِنَّ عَمَلَ النَّارِ سَهْلٌ بِشَهْوَةٍ أَلَا يَا رَبُّ شَهْوَةٍ سَاعَةٍ أَوْرَثَتْ حُزْنَ طَوِيلًا. ح

2887. Dikkat edin! Dünyadayken lezzetli yemek yiyen ve süslü elbise giyen nice kimseler vardır ki, kıyamet günü onlar aç ve çıplaktırlar. Dünya-da nice karnı aç ve çıplak kimseler vardır ki, ahirette lezzetli nimetler ve güzel elbiseler içerisinde dirler. Dikkat edin! Nice nefesine izzet, ikram eden

²⁸⁸⁴ İbni Asâkir, LI, 133.

²⁸⁸⁵ Ahmed, VI, 459; Heysemî, VIII, 93.

²⁸⁸⁶ Ahmed, V, 195; Münzirî, II, 254; Heysemî, X, 73.

kimseler vardır ki, aslında onlar onu horlamış olmaktadırlar. Nice nefesine değer vermeyen kimseler vardır ki, aslında onlar da ona izzet ikram etmektedirler. Dikkat edin! Allah'ın resulüne ganîmet olarak verdiği şeylerden çalarak nimetlenen nice kimseler vardır ki, onların Allah katında hiçbir nasipleri yoktur. Dikkat edin! Cennete götüren ameller, sarp ve yokuştur. Cehennem amelleri ise kolay ye düzlüktür. Nice bir anlık nefsanî istekler vardır ki, onlar uzun üzüntülere sebep olurlar.²⁸⁸⁷

Sakınılması Gerekenler

۲۸۸۸- إِيَّاكَ وَكُلَّ أَمْرٍ يُغْتَدَرُ مِنْهُ.

2888. Özür dilenecek her işten sakın!²⁸⁸⁸

۲۸۸۹- إِيَّاكَ وَمَا يَسُوءُ الْأَذُنَّ.

2889. Kulağın hoşlanmayacağı şeylerden sakın!²⁸⁸⁹

۲۸۹۰- إِيَّاكَ وَقَرِينَ السُّوءِ فَإِنَّكَ بِهِ تُعْرِفُ. ض

2890. Kötü arkadaştan sakın, zira onunla tanınırsın.²⁸⁹⁰

۲۸۹۱- إِيَّاكَ وَالسَّمَرَ بَعْدَ هَذِهِ الرَّجُلِ فَإِنَّكُمْ لَا تَذَرُونَ مَا يَأْتِي اللَّهَ فِي خَلْقِهِ. ص

2891. Ayakların sokaklardan çekildiği gece vaktinden sonra sohbetten sakının. Zira siz Allah'ın mahlukatı hakkında ne takdir ettiğini bilemezsiniz.²⁸⁹¹

۲۸۹۲- إِيَّاكَ وَالتَّنَعُّمَ فَإِنَّ عِبَادَ اللَّهِ لَيَسُوا بِالْمُتَنَعِّمِينَ. ح

2892. Lüks yaşamaktan sakın. Çünkü Allah'ın gerçek kulları lüks yaşamazlar.²⁸⁹²

²⁸⁸⁷ İbni Sad, VII, 423; Beyhakî, Şuab, II, 170.

²⁸⁸⁸ Deylemî, I, 431; Ziyâ, VI, 188.

²⁸⁸⁹ İbni Sad, VIII, 312; Ahmed, IV, 76.

²⁸⁹⁰ İbni Adî, VI, 351; İbni Asâkir, XIV, 46.

²⁸⁹¹ Hâkim, IV, 316.

²⁸⁹² Ahmed, V, 243, 244.

٢٨٩٣- إِيَّاكَ وَالْحَلُوبَ.

2893. Sütli hayvanları kesmekten sakının.²⁸⁹³

٢٨٩٤- إِيَّاكَ وَالْخُمْرَةَ فَإِنَّ خَطِيئَتَهَا تُفَرِّغُ الْخَطَايَا كَمَا أَنَّ شَجَرَتَهَا تُفَرِّغُ الشَّجَرَ.

2894. İçkiden sakın, çünkü o asmanın dal vermesi gibi kötülüğü dallandırır.²⁸⁹⁴

٢٨٩٥- إِيَّاكَ وَنَارَ الْمُؤْمِنِ لَا تُحْرِقُكَ وَإِنْ عَثَرَ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعَ مَرَّاتٍ فَإِنَّ يَمِينَهُ بِيَدِ اللَّهِ إِذَا شَاءَ أَنْ يُنْعِشَهُ أَنْعِشَهُ. ض

2895. Ayağı günde yedi defa da sürtçse, müminin ateşinden sakın ki seni yakmasın. Çünkü onun sağ eli, Allah'ın kudret elindedir. Dilediği an onu ayağa kaldırır.²⁸⁹⁵

٢٨٩٦- إِيَّاكُمْ وَالطَّعَامَ الْحَارَّ فَإِنَّهُ يَذْهَبُ بِالْبَرَكَةِ وَعَلَيْكُمْ بِالْبَارِدِ فَإِنَّهُ أَهْنَأُ وَأَعْظَمُ بَرَكَةً. ض

2896. Sıcak yemek yemekten sakının, çünkü o bereketi giderir. Soğuk yemeyi tavsiye ederim. Çünkü o daha çok içe siner, bereketi de daha çoktur.²⁸⁹⁶

٢٨٩٧- إِيَّاكُمْ وَالْخُمْرَةَ فَإِنَّهَا أَحَبُّ الزَّيْنَةِ إِلَى الشَّيْطَانِ. ض

2897. Kırmızı renk elbiseler giymekten sakının, zira o şeytana en sevgili gelen süslerdendir.²⁸⁹⁷

٢٨٩٨- إِيَّاكُمْ وَأَنْبَوَابَ السُّلْطَانِ فَإِنَّهُ قَدْ أَصْبَحَ صَغْبًا هَبُوطًا. ح

2898. Sultanların kapılarına gitmekten sakının. Zira onların kapılarında şiddet ve zillet vardır.²⁸⁹⁸

²⁸⁹³ Ebû Ya'lâ, XI, 41; Taberânî, XIX, 257; Beyhakî, Şuab, IV, 144.

²⁸⁹⁴ İbni Mâce, Eşribe 1.

²⁸⁹⁵ Hakîm, II, 238.

²⁸⁹⁶ İbni Hacer, İsâbe, I, 332.

²⁸⁹⁷ Taberânî, XVIII, 148; Heysemî, V, 130.

²⁸⁹⁸ İbni Asâkir, IVL, 51; Heysemî, V, 246.

٢٨٩٩ - إِيَّاكُمْ وَمُشَارَةَ النَّاسِ فَإِنَّهُ تَذْفِي الْعِزَّةَ وَتُظْهِرُ الْعَرَّةَ. ض

2899. İnsanlarla sürtüşmekten sakın! Çünkü o iyi hasletleri örter, çirkinleri ise su yüzüne çıkarır.²⁸⁹⁹

٢٩٠٠ - إِيَّاكُمْ وَالْجُلُوسَ عَلَى الطَّرَقَاتِ فَإِنْ أَبَيْتُمْ إِلَّا الْمَجَالِسَ فَأَعْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهَا

غَضَّ الْبَصَرِ وَكَفَّ الْأَذَى وَرَدَّ السَّلَامَ وَالْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيَ عَنِ الْمُنْكَرِ. صَح

2900. İnsanların gelip geçtiği yollarda oturmaktan sakının. Oralarda mutlaka oturmanız gerekirse o zaman yolun hakkını verin. Yolun hakkı harama bakmamak, insanlara sıkıntı vermemek, selamı almak, iyiliği emredip kötülükten sakındırmaktır.²⁹⁰⁰

٢٩٠١ - إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا تَحَسَّسُوا وَلَا

تَنَافَسُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا وَلَا يَخْطُبُ

الرَّجُلُ عَلَى خُطْبَةٍ أَخِيهِ حَتَّى يَنْكَحَ أَوْ يَتَرَكَ. صَح

2901. Zandan sakının. Çünkü zan, insanın içinden geçen en yalan şeydir. İnsanların gizli yönlerini araştırmayın, ayıplarını öğrenmeye çalışmayın, birbirinize karşı üstünlük yarışına girmeyin, birbirinize hased etmeyin, birbirinize karşı kin beslemeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları kardeşler olun! Biriniz, kişi evleninceye veya vazgeçinceye kadar din kardeşinin dünür gittiği kızı istemeye gitmesin.²⁹⁰¹

٢٩٠٢ - إِيَّاكُمْ وَالتَّغْرِيسَ عَلَى جَوَادِّ الطَّرِيقِ وَالصَّلَاةَ عَلَيْهَا فَإِنَّهَا مَأْوَى الْحَيَاتِ

وَالسَّبَاعِ وَقَضَاءُ الْحَاجَةِ عَلَيْهَا فَإِنَّهَا الْمَلَأَيْنُ. ح

2902. Yol ortalarında gecelemeden ve oralarda namaz kılmaktan sakının. Zira oralar, yılanların ve yırtıcı hayvanların konaklama yerleridir. O gibi yerlerde abdest bozmaktan da sakının. Çünkü o gibi şeyler lanete sebep olur.²⁹⁰²

²⁸⁹⁹ Münâvî, III, 121.

²⁹⁰⁰ Buhâri, Mezâlim 22; Ebû Dâvûd, Edeb 12; Ahmed, III, 36, 47, 430.

²⁹⁰¹ Buhâri, Nikâh 45, Ferâiz 2, Edeb 57; Müslim, Birr 28, 30; Ahmed, II, 287.

²⁹⁰² Münâvî, III, 123.

۲۹۰۳ - إِيَّاكُمْ وَالْوَصَالَ إِنِّكُمْ لَسْتُمْ فِي ذَلِكَ مِثْلِي إِنِّي أَيْتُ يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِيَنِي فَكُلُّوْا مِنَ الْعَمَلِ مَا تُطِيقُوْنَ. صح

2903. Arada iftar etmeden iki veya daha çok gün oruç tutmaktan sakının. Siz bu konuda benim gibi değilsiniz. Geceleyin rabbim beni yedirir ve içirir. Gücünüzün yettiği kadar amel edin.²⁹⁰³

۲۹۰۴ - إِيَّاكُمْ وَكَثْرَةَ الْخَلْفِ فِي الْبَيْعِ فَإِنَّهُ يُنْفَقُ ثُمَّ يَمْحَقُ. صح

2904. Alışverişte çok yemin etmekten sakının. Çünkü öyle yapmak önce malı sattırır, sonra ise bereketini giderir.²⁹⁰⁴

۲۹۰۵ - إِيَّاكُمْ وَالْدُّخُولَ عَلَى النِّسَاءِ. صح

2905. Kadınların yanına girmekten sakının.²⁹⁰⁵

۲۹۰۶ - إِيَّاكُمْ وَالشُّحَّ فَإِنَّمَا هَٰلِكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِالشُّحِّ أَمَرَهُمْ بِالْبُخْلِ فَبِخَلُوا وَأَمَرَهُمْ بِالْقَطِيعَةِ فَقَطَّعُوا وَأَمَرَهُمْ بِالْفُجُورِ فَفَجَّرُوا. صح

2906. Cimrilikten sakının, çünkü sizden öncekiler cimrilik yüzünden helak oldular. Kötü halleri onlara cimriliği emretti de onlar cimrileştiler. Akrabalarıyla ilişkileri kesmeyi emretti de onlar ilişkileri kestiler. Zulüm ve günahlara dalmayı emretti de zulme ve günahlara daldılar.²⁹⁰⁶

۲۹۰۷ - إِيَّاكُمْ وَالْفِتْنَ فَإِنَّ وَقَعَ اللَّسَانُ فِيهَا مِثْلُ وَقَعِ السَّيْفِ. ض

2907. Fitnelerden sakının, dille ona karışmak kılıçla karışmak gibidir.²⁹⁰⁷

۲۹۰۸ - إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْخَطْبَ. ض

2908. Hasedden sakının, çünkü hased ateşin odunu yiyip bitirdiği gibi iyilikleri yer bitirir.²⁹⁰⁸

²⁹⁰³ Buhârî, Temennâ 9, Savm 20, 48-50, Hudud 42, İ'tisam 5; Müslim, Sıyâm 57; Ahmed, III, 8, VI, 126.

²⁹⁰⁴ Müslim, Müsakât 133; Nesâî, Büyû 5; İbni Mâce, Ticârât 3; Ahmed, IV, 6, V, 297.

²⁹⁰⁵ Ahmed, IV, 153; Taberânî, XVII, 277.

²⁹⁰⁶ Müslim, Birr 56; Ahmed, II, 160, 191, 195.

²⁹⁰⁷ İbni Mâce, Fitn 12.

²⁹⁰⁸ İbni Mâce, Zühhd 22; Ebû Dâvûd, Edeb 44.

٢٩٠٩- إِيَاكُمْ وَالْغُلُوَّ فِي الدِّينِ فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِالْغُلُوِّ فِي الدِّينِ. صح

2909. Dinde aşırı gitmekten sakının, çünkü sizden öncekiler ancak dinde aşırı gitmeleri sebebiyle helak oldular.²⁹⁰⁹

٢٩١٠- إِيَاكُمْ وَالنَّعْيَ فَإِنَّ النَّعْيَ مِنْ عَمَلِ الْجَاهِلِيَّةِ. ض

2910. Birinin başıra çağıra ölüm haberini vermekten sakının. Zira bu gibi şeyler cahiliye adetlerindendir.²⁹¹⁰

٢٩١١- إِيَاكُمْ وَالتَّعَرِّيَّ فَإِنَّ مَعَكُمْ مَنْ لَا يُفَارِقُكُمْ إِلَّا عِنْدَ الْغَائِطِ وَحِينَ يُفْضِي

الرَّجُلُ إِلَى أَهْلِهِ فَاسْتَخِيْوْهُمْ وَأَكْرِمُوْهُمْ. ح

2911. Çıplak durmaktan sakının. Çünkü yanınızda sadece abdestinizi yaptığınızda ve kişinin ailesiyle cinsi münasebette bulunduğu anda ayrılan melekler vardır. Onlardan haya edin ve onlara saygı gösterin.²⁹¹¹

٢٩١٢- إِيَاكُمْ وَسُوءَ ذَاتِ الْبَيْنِ فَإِنَّهَا الْحَالِقَةُ. صح

2912. İki kişi arasında bozmaktan sakın, zira o helak edicidir.²⁹¹²

٢٩١٣- إِيَاكُمْ وَالْهَوَىَّ فَإِنَّ الْهَوَىَّ يُصِمُّ وَيُعَمِّي. صح

2913. Nefsin arzularına uymaktan sakının. Çünkü o, insanı hakka karşı sağır ve kör yapar.²⁹¹³

٢٩١٤- إِيَاكُمْ وَكَثْرَةَ الْحَدِيثِ عَنِّي فَمَنْ قَالَ عَلَيَّ فَلْيَقُلْ حَقًّا أَوْ صِدْقًا وَمَنْ تَقُولُ

عَلَيَّ مَا لَمْ أَقُلْ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. صح

2914. Benden çok hadis nakletmekten sakının. Bana isnadda bulunan da hakkı ya da doğruyu söylesin. Zira benim söylemediğim bir şeyi bana isnad etmeye kalkışan cehennemdeki yerine hazır olsun.²⁹¹⁴

²⁹⁰⁹ Nesâî, Menâsik 217; İbni Mâce, Menâsik 63; Ahmed, I, 215, 347.

²⁹¹⁰ Deylemî, I, 387.

²⁹¹¹ Tirmizî, Edeb 42.

²⁹¹² Münâvî, III, 126.

²⁹¹³ Münâvî, III, 126.

٢٩١٥- إِيَّاكُمْ وَدَعْوَةَ الْمَظْلُومِ وَإِنْ كَانَتْ مِنْ كَافِرٍ فَإِنَّهُ لَيْسَ لَهَا حِجَابٌ دُونَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. صح

2915. Kafir de olsa mazlumun bedduasından sakının. Çünkü onunla aziz ve celil olan Allah'la arasında perde yoktur.²⁹¹⁵

٢٩١٦- إِيَّاكُمْ وَمُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ فَإِنَّمَا مَثَلُ مُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ كَمَثَلِ قَوْمٍ نَزَلُوا بَطْنَ وَادٍ فَجَاءَ ذَابِعُودٌ وَجَاءَ ذَا بُعُودٍ حَتَّى حَمَلُوا مَا أَنْصَبُوا بِهِ خُبْرَهُمْ وَإِنَّ مُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ مَتَى يُؤْخَذُ بِهَا صَاحِبُهَا تُهْلِكُهُ. صح

2916. Küçük görülen günahlardan sakının! Çünkü o günahların durumu bir vadide konaklayan, ekmeklerini pişirmek için çalı çırpı getiren, böylece yeterli odunu toplayan bir topluluğa benzer. İşte küçük gibi görülen günahlar da böyledir. Birike birike sahibini helake götürür.²⁹¹⁶

٢٩١٧- إِيَّاكُمْ وَمُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ فَإِنَّهُنَّ يَجْتَمِعْنَ عَلَى الرَّجُلِ حَتَّى يَهْلِكُنَّ كَرَجُلٍ كَانَ بَارِضٍ فَلَاةٍ فَحَضَرَ صَنِيعُ الْقَوْمِ فَجَعَلَ الرَّجُلُ يَجِيءُ بِالْعُودِ وَالرَّجُلُ يَجِيءُ بِالْعُودِ حَتَّى جَمَعُوا مِنْ ذَلِكَ سَوَادًا وَأَجَّحُوا نَارًا فَأَنْصَبُوا مَا فِيهَا. ح

2917. Küçük görünen günahlardan uzak durun. Zira onlar bir adamda birleşirse onu helak eder. Onun hali çölde yemek yapmaya çalışanları gören bir adama benzer. Yemek için o adamlardan biri çöp, diğeri başka bir çöp getirir. Derken o çöpler toplanır da büyük bir yığın oluşur. Onlar da o yığını tutuşturarak yemeklerini onda pişirirler.²⁹¹⁷

٢٩١٨- إِيَّاكُمْ وَمُحَادَثَةَ النِّسَاءِ فَإِنَّهُ لَا يَخْلُو رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ لَيْسَ لَهَا مَحْرَمٌ إِلَّا هَمَّ بِهَا. ض

2918. Nikah düşen kadınlarla yalnızken konuşmaktan sakının, çünkü bir kişi nikah düşen bir kadınla başbaşa kalırsa ona niyetlenir.²⁹¹⁸

²⁹¹⁴ İbni Ebî Şeybe, V, 295; Hâkim, I, 195.

²⁹¹⁵ Ziyâ, VII, 293.

²⁹¹⁶ Buhârî, Rikâk 32; Dârimî, Rikâk 17; Ahmed, I, 402, V, 331; İbni Mâce, Zühd 29.

²⁹¹⁷ Ahmed, I, 402; Taberânî, X, 212; Heysemî, X, 189.

²⁹¹⁸ Münâvî, III, 128.

٢٩١٩- إِيَاكُمْ وَالْغِيْبَةَ فَإِنَّ الْغِيْبَةَ أَشَدُّ مِنَ الرَّزِيِّ إِنَّ الرَّجُلَ قَدْ يَزْنِي وَيَتُوبُ فَيَتُوبُ
الله عليه وإنَّ صَاحِبَ الْغِيْبَةِ لَا يُغْفَرُ لَهُ حَتَّى يَغْفِرَ لَهُ صَاحِبُهُ.

2919. Gıybetten sakının. Zira gıybet zinadan daha kötüdür. İnsan bazen zina eder, ondan pişman olur da Allah Teala onun tevbesini kabul buyurur. Ama gıybet sahibi, gıybet ettiği kişi kendisini affetmedikçe mağfiyet olunmaz.²⁹¹⁹

٢٩٢٠- إِيَاكُمْ وَالتَّمَادُحَ فَإِنَّهُ الدُّبْحُ. ض

2920. Birbirinizi övmekten sakının, çünkü o kişiyi manen boğazlamaktır.²⁹²⁰

٢٩٢١- إِيَاكُمْ وَنَعِيقَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ مَهْمَا يَكُنْ مِنَ الْعَيْنِ وَالْقَلْبِ فَمِنْ الرَّحْمَةِ وَمَا
يَكُونُ مِنَ اللِّسَانِ وَالْيَدِ فَمِنْ الشَّيْطَانِ. ض

2921. Şeytan gibi ağıt yakmaktan sakının. Zira ağlama, göz ve kalpten kaynaklanırsa merhametin, dil ve elden kaynaklanırsa şeytanın eseridir.²⁹²¹

٢٩٢٢- إِيَاكُمْ وَالْجُلُوسَ فِي الشَّمْسِ فَإِنَّهَا تُبْلِي الثَّوْبَ وَتُنْتِنُ الرِّيحَ وَتُظْهِرُ الدَّاءَ
الدَّفِينِ. ض

2922. Güneşte oturmaktan sakının. Çünkü o elbiseyi eskitir, kokuyu bozar, gizli hastalıkları ortaya çıkarır.²⁹²²

٢٩٢٣- إِيَاكُمْ وَالْخَذْفَ فَإِنَّهَا تَكْسِرُ السِّنَّ وَتَفْقَأُ الْعَيْنَ وَلَا تُنْكِيءُ الْعَدُوَّ. ض

2923. Sapanla taş atmaktan sakının, çünkü o diş kırar ve göz çıkarır.²⁹²³

²⁹¹⁹ İbni Ebi'd-Dünyâ, Sumt, I, 118; Hennâd, II, 565.

²⁹²⁰ İbni Mâce, Edeb 36; Ahmed, IV, 92, 93, 99.

²⁹²¹ İbni Sad, III, 1, 290.

²⁹²² Hâkim, IV, 456.

²⁹²³ Taberânî, XVIII, 227; Heysemî, IV, 30.

٢٩٢٤ - إِيَاكُمْ وَالزَّئِي فَإِنَّ فِيهِ أَرْبَعَ خِصَالٍ يُذْهِبُ الْبَهَاءَ عَنِ الْوَجْهِ وَيَقْطَعُ الرِّزْقَ وَيُسْخِطُ الرَّحْمَنَ وَالْخُلُودَ فِي النَّارِ. ض

2924. Zinadan sakının, zira onun dört kötü neticesi vardır. O yüzün nurunu giderir, rızkı keser, Rahman olan Allah'ı gazaplandırır, cehennemde uzun süre kalmaya sebep olur.²⁹²⁴

٢٩٢٥ - إِيَاكُمْ وَالذَّيْنَ فَإِنَّهُ هَمٌّ بِاللَّيْلِ وَمَذَلَّةٌ بِالنَّهَارِ. ض

2925. Borç almaktan sakının, çünkü o gece sıkıntı gündüz de zillettir.²⁹²⁵

٢٩٢٦ - إِيَاكُمْ وَالْكِبْرَ فَإِنَّ إِنْجِلِسَ حَمَلَةَ الْكِبْرِ عَلَى أَنْ لَا يَسْجُدَ لِآدَمَ وَإِيَاكُمْ وَالْحِرْصَ فَإِنَّ آدَمَ حَمَلَةُ الْحِرْصِ عَلَى أَنْ أَكَلَ مِنَ الشَّجَرَةِ وَإِيَاكُمْ وَالْحَسَدَ فَإِنَّ ابْنِي آدَمَ قَتَلَ أَحَدَهُمَا صَاحِبَهُ حَسَدًا فَهُوَ أَصْلُ كُلِّ خَطِيئَةٍ.

2926. Kibirden sakının, çünkü şeytanı Adem'e secde etmemeye sürükleyen kibiridir. Hırstan da sakının, zira Adem'i yasak ağaçtan yemeye sevkeden de hırdır. Hasedden de sakının, çünkü Adem'in iki oğlundan birinin diğerini öldürmesi hased yüzündendir. Hased bütün günahların köküdür.²⁹²⁶

٢٩٢٧ - إِيَاكُمْ وَالطَّمَعَ فَإِنَّهُ هُوَ الْفَقْرُ الْحَاضِرُ وَإِيَاكُمْ وَمَا يُعْتَدَرُ مِنْهُ. ض

2927. Tamahkarlıktan sakının, çünkü o peşinen fakirliktir. Özur dilenecek hareketlerden de uzak durun.²⁹²⁷

٢٩٢٨ - إِيَاكُمْ وَالْكِبْرَ فَإِنَّ الْكِبْرَ يَكُونُ فِي الرَّجُلِ وَإِنْ عَلَيْهِ الْعَبَاءُ.

2928. Kibirden sakının. Çünkü kibir, fakirliğinden dolayı değersiz elbise giyen kişide dahi bulunabilir.²⁹²⁸

²⁹²⁴ İbni Adî, V, 1765; Heysemî, VI, 254.

²⁹²⁵ Müttekî, nr. 15483; Aclûnî, I, 319.

²⁹²⁶ İbni Asâkir, II, 40.

²⁹²⁷ Münzirî, I, 590; Heysemî, X, 248; Aclûnî, I, 321.

²⁹²⁸ Ahmed, I, 115.

٢٩٢٩- إِيَّاكُمْ وَهَاتَيْنِ الْبَقْلَتَيْنِ الْمُنْتَبِتَيْنِ أَنْ تَأْكُلُوهُنَّ وَتَدْخُلُوا مَسَاجِدَنَا فَإِنْ كُنْتُمْ لَا بُدَّ أَكْلِيهِمَا فَافْتُلُوهُمَا بِالنَّارِ قَتْلًا. ح

2929. Kokusu olan sarımsak ve soğan gibi şu iki bitkiden yiyip sonra mescidlerimize gelmekten sakının. Eğer mutlaka onları yiyecekse-
niz, en azından ateşte pişirerek onların kokusunu giderin.²⁹²⁹

٢٩٣٠- إِيَّاكُمْ وَالْعِصَّةَ النَّمِيمَةَ الْقَالَةَ بَيْنَ النَّاسِ. ح

2930. İnsanlar arasında söz götürüp getirmek olan koğuculuktan sakının.²⁹³⁰

٢٩٣١- إِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ مُجَانِبٌ لِلْإِيمَانِ. ح

2931. Yalandan sakının, çünkü yalan imana aykırıdır.²⁹³¹

٢٩٣٢- إِيَّاكُمْ وَالْإِنْفَاتَ فِي الصَّلَاةِ فَإِنَّهَا هَلَكَةٌ. ض

2932. Namazda sağa sola dönmekten sakının, zira o helak eden amellerdendir.²⁹³²

٢٩٣٣- إِيَّاكُمْ وَالتَّعَمُّقَ فِي الدِّينِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ جَعَلَهُ سَهْلًا فَخُذُوا مِنْهُ مَا تُطِيقُونَ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ مَا دَامَ مِنْ عَمَلٍ صَالِحٍ وَإِنْ كَانَ يَسِيرًا. ض

2933. Dinde ince eleyip sık dokumaktan sakının. Çünkü Allah Teala onu kolaylaştırmıştır, öyleyse gücünüzün yettiği kadarını alın. Şüphesiz Allah Teala, salih amellerin az da olsa devamlı olanlarını sever.²⁹³³

٢٩٣٤- إِيَّاكَ وَالْفُرَجَ يَغْنِي فِي الصَّلَاةِ. ح

2934. Namazda saf içindeki boşluklardan sakının.²⁹³⁴

²⁹²⁹ Taberânî, Evsat, IV, 76; Ziyâ, V, 115; Heysemî, II, 17.

²⁹³⁰ Taberânî, IX, 99.

²⁹³¹ Ahmed, I, 5; Beyhakî, X, 196; Deylemî, I, 383.

²⁹³² Münâvî, III, 133.

²⁹³³ Dârimî, Mukaddime 19.

²⁹³⁴ Taberânî, XI, 188.

٢٩٣٥- إِيَّايَ أَنْ تَتَّخِذُوا ظُهُورَ دَوَابِّكُمْ مَنَابِرَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِنَّمَا سَخَّرَهَا لَكُمْ لِيَبْلَغَكُمْ إِلَى بَلَدٍ لَمْ تَكُونُوا بِالْغِيَةِ إِلَّا بِشِقِّ الْأَنْفُسِ وَجَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ فَعَلَيْهَا فَافْضُوا حَاجَاتِكُمْ. ض

2935. Binek hayvanlarınızın sırtlarını minber edinmeyin. Zira Allah Teala, onları ancak meşakkatle ulaşabileceğiniz yerlere ulaşmanız için sizin emrinize vermiş, yeryüzünü de size müsahhar kılmıştır. Orada ihtiyaçlarınızı görün.²⁹³⁵

٢٩٣٦- أَيَّامُ التَّشْرِيقِ أَيَّامٌ أَكَلٍ وَشُرْبٍ وَذِكْرِ اللَّهِ. صَح

2936. Teşrik günleri yeme, içme ve Allah'ı zikretme günlerdir.²⁹³⁶

٢٩٣٧- أَيُّكُمْ خَلَفَ الْخَارِجَ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ بِخَيْرٍ كَانَ لَهُ مِثْلُ نِصْفِ أَجْرِ الْخَارِجِ. صَح

2937. Hanginiz cihad gibi hayırlı bir iş için evinden ayrılan bir kimsenin ailesine ve malına iyi bir şekilde göz kulak olursa, o kişinin mükafatının yarısı kadar sevap kazanır.²⁹³⁷

٢٩٣٨- أَيُّمَا إِمَامٍ سَهَا فَصَلَّى بِالْقَوْمِ وَهُوَ جُنُبٌ فَقَدْ مَضَتْ صَلَاتُهُمْ ثُمَّ لِيُغْتَسِلَ هُوَ ثُمَّ لِيُعِيدَ صَلَاتَهُ وَإِنْ صَلَّى بِغَيْرِ وُضُوءٍ فَمِثْلُ ذَلِكَ. ض

2938. Bir imam cünüp olduğunu unuturak cemaate namaz kıldırırsa, cemaatin namazı sahihtir. İmam sonra kendisi gusledip namazını iade etsin. Abdestsiz namaz kıldırırsa yine aynı durum geçerlidir.²⁹³⁸

٢٩٣٩- أَيُّمَا أَمْرٍ قَالَ لِأَخِيهِ كَافِرٌ فَقَدْ بَاءَ بِهَا أَحَدُهُمَا إِنْ كَانَ كَمَا قَالَ وَالْأُخْرَى رَجَعَتْ إِلَيْهِ.

2939. Herhangi bir kişi din kardeşine "Kafir!" derse bu söz onlardan birisine döner. Eğer o kişi, onun dediği gibiyse mesele yok, aksi halde o söz kendisine döner.²⁹³⁹

²⁹³⁵ Taberânî, Şâmiyyîn, II, 34; Beyhakî, V, 255.

²⁹³⁶ Ahmed, V, 75; Beyhakî, IV, 297.

²⁹³⁷ Müslim, İmâre 138; Ebû Dâvûd, Cihâd 20; Ahmed, III, 15.

²⁹³⁸ Dârekutnî, I, 364; Deylemî, I, 347.

²⁹³⁹ Buhârî, Edeb 73; Müslim, İmân 111; Tirmizî, İmân 16; 1; Ahmed, II, 18, 44, 60, 112, 113, 142.

Bireyler

٢٩٤٠- أَيُّمَا امْرَأَةٍ وَضَعَتْ يَدَيْهَا فِي غَيْرِ بَيْتِ زَوْجِهَا فَقَدْ هَتَكَتْ سِتْرَ مَا بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. صح

2940. Kocasının evi dışında elbisesini çıkarıp soyunan kadın, kendisiyle Allah arasındaki perdeyi yırtmış olur.²⁹⁴⁰

٢٩٤١- أَيُّمَا امْرَأَةٍ أَصَابَتْ بِخُورٍ فَلَا تَشْهَدْ مَعَنَا الْعِشَاءَ الْآخِرَةَ. صح

2941. Herhangi bir kadın koku sürünürse, bizimle yatsı namazında bulunmasın.²⁹⁴¹

٢٩٤٢- أَيُّمَا امْرَأَةٍ أَذْخَلَتْ عَلَى قَوْمٍ مِّنْ لَّيْسَ مِنْهُمْ فَلَيْسَتْ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ وَلَوْ يَدْخِلُهَا اللَّهُ جَنَّتَهُ وَأَيُّمَا رَجُلٍ جَحَدَ وَلَدَهُ وَهُوَ يَنْظُرُ إِلَيْهِ اخْتَجَبَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ وَفَضَحَهُ عَلَى رُؤُوسِ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صح

2942. Herhangi bir kadın, kavminden olmayan bir çocuğu onlara katmaya çalışırsa Allah'la arasında bir bağ bırakmamıştır. Allah onu asla cennetine koymaz. Bir adam da çocuğuna baka baka onun kendisinden olduğunu inkara kalkışırsa, Allah Teala da rahmetini ondan esirger ve kıyamet günü önceki ve sonraki bütün insanların önünde onu rezil rüsvay eder.²⁹⁴²

٢٩٤٣- أَيُّمَا امْرَأَةٍ خَرَجَتْ مِنْ بَيْتِهَا بِغَيْرِ إِذْنِ زَوْجِهَا كَانَتْ فِي سَخَطِ اللَّهِ تَعَالَى حَتَّى تَرْجِعَ إِلَى بَيْتِهَا أَوْ يَرْضَى عَنْهَا زَوْجُهَا. ح

2943. Kocasının evinden onun izni olmadan çıkan bir kadın, kocasının evine dönünceye veya kocası kendisinden razı oluncaya kadar Allah Teala'nın gazabı içinde olur.²⁹⁴³

²⁹¹⁰ Hâkim, IV, 288.

²⁹⁴¹ Ebû Avane, II, 17; Ahmed, II, 304.

²⁹⁴² Şafii, Üm, V, 126; İbni Hibbân, IX, 418; Hâkim, II, 220.

²⁹⁴³ Taberânî, Evsat, III, 275; Heysemî, IV, 270.

٢٩٤٤- أَيُّمَا امْرَأَةٍ سَأَلَتْ زَوْجَهَا الطَّلَاقَ مِنْ غَيْرِ مَا بَأْسٍ فَحَرَامٌ عَلَيْهَا رَائِحَةُ الْجَنَّةِ. ح

2944. Bir kadın zaruret olmadan kocasından boşanmasını isterse, cennetin kokusunu kendisine haram eder.²⁹⁴⁴

٢٩٤٥- أَيُّمَا امْرَأَةٍ مَاتَتْ وَزَوْجُهَا عَنْهَا رَاضٍ دَخَلَتْ الْجَنَّةَ. ح

2945. Herhangi bir kadın, kocası kendisinden hoşnud olarak ölürse cennete girer.²⁹⁴⁵

٢٩٤٦- أَيُّمَا امْرَأَةٍ صَامَتْ بِغَيْرِ إِذْنِ زَوْجِهَا فَأَرَادَهَا عَلَى شَيْءٍ فَاِمْتَنَعَتْ عَلَيْهِ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهَا ثَلَاثًا مِنَ الْكَبَائِرِ. ح

2946. Herhangi bir kadın, kocasının izni olmadan oruç tutar, kocası da kendisine yaklaşmak istediği halde ondan imtina ederse Allah Teala ona üç büyük günah yazar.²⁹⁴⁶

٢٩٤٧- أَيُّمَا إِبَاهٍ دُبِعَ فَقَدْ طَهَّرَ. صَح

2947. Tabaklanan deri temiz olur.²⁹⁴⁷

٢٩٤٨- أَيُّمَا رَجُلٍ أَمَّ قَوْمًا وَهُمْ لَهُ كَارَهُونَ لَمْ تَجْزِ صَلَاتُهُ أَذْنِيَهُ. ض

2948. İstemedikleri halde bir cemaata imam olan kişinin namazı, ku-laklarının üzerine çıkamaz.²⁹⁴⁸

٢٩٤٩- أَيُّمَا رَجُلٍ اسْتَعْمَلَ رَجُلًا عَلَى عَشْرَةِ أَنْفُسٍ عَلِمَ أَنَّ فِي الْعَشْرَةِ أَفْضَلَ مِمَّنْ اسْتَعْمَلَ فَقَدْ غَشَّ اللَّهُ وَغَشَّ رَسُولُهُ وَغَشَّ جَمَاعَةُ الْمُسْلِمِينَ. ض

2949. Birisi bir adamı aralarında ondan daha liyakatlı bulun-duğunu bile bile on kişiye idareci yaparsa Allah'a, resulüne ve İslam topluluğuna hıyanet etmiş ölür.²⁹⁴⁹

²⁹⁴⁴ Ebû Dâvûd, Talâk 18; İbni Mâce, Talâk 21; Dârimî, Talâk; 6; Ahmed, V, 46, 277, 283.

²⁹⁴⁵ İbni Mâce, Nikâh 4; Tirmizî, Radâ 1.

²⁹⁴⁶ Heysemî, III, 200.

²⁹⁴⁷ Nesâî, Fera 4; Ahmed, I, 219, 270; Beyhakî, I, 16.

²⁹⁴⁸ Taberânî, I, 115; Ziyâ, III, 42; Heysemî, II, 68.

٢٩٥٠- أَيُّمَا رَجُلٍ كَسَبَ مَالاً مِنْ خِلَالِ فَاطِعَمَ نَفْسَهُ وَكَسَاهَا فَمَنْ دُونَهُ مِنْ خَلْقِ
الله تعالى فَإِنَّهَا لَهُ زَكَاةٌ وَأَيُّمَا رَجُلٍ مُسْلِمٍ لَمْ تَكُنْ لَهُ صَدَقَةٌ فَلْيَقُلْ فِي دُعَائِهِ اللَّهُمَّ
صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَصَلِّ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ
وَالْمُسْلِمَاتِ فَإِنَّهَا لَهُ زَكَاةٌ. ح

2950. Herhangi bir kişi helalinden bir mal kazanır, ondan yer, giyinir ve kendinden daha muhtaç olan Allah'ın kullarına yedirir ve giydirirse bu durum kendisi için bereket ve temizlik olur. Herhangi bir müslüman da sadakası bulunmazsa, dualarında şöyle desin: "*Allahım! Kulun ve resulün olan Muhammed'e erkek ve kadın mümin ve müslüman erkek ve kadınlara rahmet eyle!*" Bu da onun için bereket ve temizliktir.²⁹⁵⁰

٢٩٥١- أَيُّمَا رَجُلٍ تَدَيَّنَ دِيناً وَهُوَ مُجْمِعٌ أَنْ لَا يُوقِيَهُ إِلَّا هَ لَقِيَ اللَّهَ سَارِقاً. ض

2951. Herhangi bir kişi vermemek niyetiyle bir borç alırsa, hırsız olarak Allah'ın huzuruna çıkar.²⁹⁵¹

٢٩٥٢- أَيُّمَا رَجُلٍ تَزَوَّجَ امْرَأَةً فَتَوَى أَنْ لَا يُعْطِيَهَا مِنْ صَدَاقِهَا شَيْئاً مَاتَ يَوْمَ
يَمُوتُ وَهُوَ زَانٍ وَأَيُّمَا رَجُلٍ اشْتَرَى مِنْ رَجُلٍ بَيْعاً فَتَوَى أَنْ لَا يُعْطِيَهُ مِنْ ثَمَنِهِ شَيْئاً
مَاتَ يَوْمَ يَمُوتُ وَهُوَ خَائِنٌ وَالْخَائِنُ فِي النَّارِ. ض

2952. Herhangi bir kimse, mehrini vermemek niyetiyle bir kadınla evlenir de ölürse öldüğü gün zinakar olarak ölür. Herhangi bir kimse de bedelini vermemek niyetiyle birşey satın alırsa, öldüğü gün hain olarak ölür. Hain ise cehennemdedir.²⁹⁵²

٢٩٥٣- أَيُّمَا رَجُلٍ عَادَ مَرِيضاً فَإِنَّمَا يَخُوضُ فِي الرَّحْمَةِ فَإِذَا قَعَدَ عِنْدَ الْمَرِيضِ
عَمَرَتْهُ الرَّحْمَةُ. ض

2949 Zeylaî, Nasbu'r-râye, IV, 62.

2950 Hâkim, IV, 144; Beyhakî, Şuab, II, 86; Heysemî, X, 167.

2951 İbni Mâce, Sadakât 11.

2952 Taberânî, VIII, 35; Heysemî, IV, 131.

2953. Hastayı ziyaret eden bir kimse, Allah'ın rahmetine dalar. Hastanın yanında oturan kimseyi de rahmet kaplar.²⁹⁵³

٢٩٥٤ - أَيُّمَا شَابٍّ تَزَوَّجَ فِي حَدَاثَةِ سِنِّهِ عَجَّ شَيْطَانُهُ يَا وَيْلَهُ عَصَمَ مِنِّي دِينُهُ. ض

2954. Herhangi bir kişi genç yaşta evlenirse, şeytan şöyle çılgın atar: "Vay başıma gelene! Bu benden dinini korudu."²⁹⁵⁴

٢٩٥٥ - أَيُّمَا عَبْدٍ جَاءَتْهُ مَوْعِظَةٌ مِنَ اللَّهِ فِي دِينِهِ فَإِنَّهَا نِعْمَةٌ مِنَ اللَّهِ سَيَقَتْ إِلَيْهِ فَإِنْ قَبِلَهَا بِشُكْرِهِ وَالْأَكَانَتْ حُجَّةً مِنَ اللَّهِ عَلَيْهِ لِيَزِدَّادَ بِهَا إِنَّمَا يَزِدَّادَ اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا سَخَطًا. ح

2955. Herhangi bir kişiye dini konusunda bir öğüt tebliğ edilirse, o öğüt Allah Teala tarafından kendisine gönderilen bir nimettir. Onu şükrederek kabul ederse ne ala! Aksi takdirde o Allah katında onun aleyhinde bir delil olur. Onunla Allah Teala onun günahını artırır ve ona daha fazla gazab eder.²⁹⁵⁵

٢٩٥٦ - أَيُّمَا عَبْدٍ أَوْ امْرَأَةٍ قَالَ أَوْ قَالَتْ لَوْلَيْدَتُهَا يَازَانِيَّةُ وَلَمْ تَطْلُعْ مِنْهَا عَلَى زَنَى جَلَدَتْهَا وَلَيْدَتُهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِأَنَّهُ لَاحَدٌ لَهُنَّ فِي الدُّنْيَا. ض

2956. Herhangi bir erkek veya bir kadın, cariyesinin zina ettiğini görmediği halde ona "Ey zinakar!" diye seslenip kendisine ceza verirse, o cariye de kıyamet gününde ona cezasını verir. Zira o dünyada kendisine ceza vermiştir.²⁹⁵⁶

٢٩٥٧ - أَيُّمَا عَبْدٍ أَصَابَ شَيْئًا مِمَّا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ ثُمَّ أَقِيمَ عَلَيْهِ حَدُّهُ كَفَّرَ اللَّهُ ذَلِكَ الذَّنْبَ. ص

2957. Herhangi bir kul, Allah'ın yasakladığı günahlardan birini işler de kendisine ceza verilirse bu ceza o günahına keffaret olur.²⁹⁵⁷

²⁹⁵³ Ahmed, III, 174, 255.

²⁹⁵⁴ Ahmed, III, 499; İbni Asâkir, XXXIV, 112.

²⁹⁵⁵ Beyhakî, Şuab, VI, 29; İbni Asâkir, XV, 202.

²⁹⁵⁶ Hâkim, IV, 411; Münzirî, III, 316.

²⁹⁵⁷ Taberânî, IV, 87; Hâkim, IV, 429; Heysemî, VI, 265.

٢٩٥٨- أَيُّمَا عَبْدٍ مَاتَ فِي إِبَاقِهِ دَخَلَ النَّارَ وَإِنْ كَانَ قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَعَالَى. ح

2958. Kaçak bir köle, Allah yolunda öldürülse bile cehenneme girer.²⁹⁵⁸

٢٩٥٩- أَيُّمَا عَبْدٍ أَبَقَ مِنْ مَوَالِيهِ فَقَدْ كَفَرَ حَتَّى يَرْجَعَ إِلَيْهِمْ.

2959. Efendilerinden kaçan bir köle, geri dönünceye kadar nimete karşı nankörlük etmiş olur.²⁹⁵⁹

٢٩٦٠- أَيُّمَا مُسْلِمٍ كَسَا مُسْلِمًا ثَوْبًا عَلَى غُرَيِّ كَسَاهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ خُضْرِ الْجَنَّةِ

وَأَيُّمَا مُسْلِمٍ أَطْعَمَ مُسْلِمًا عَلَى جُوعٍ أَطْعَمَهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ ثَمَارِ الْجَنَّةِ

وَأَيُّمَا مُسْلِمٍ سَقَى مُسْلِمًا عَلَى ظَمَأٍ سَقَاهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الرَّحِيقِ الْمَخْتُومِ. ح

2960. Bir müslüman, üzerinde elbisesi olmayan bir müslüman kardeşini giydirirse, Allah da ona cennetin yeşil elbiselerinden giydirir. Bir müslüman, aç bir müslümanı doyurursa, Allah da kıyamet günü ona cennet meyvelerinden yedirir. Bir müslüman, susamış bir müslüman kardeşinin susuzluğunu giderirse, Allah da kıyamet günü ona ağzı mühürlü cennet içeceğinden içirir.²⁹⁶⁰

٢٩٦١- أَيُّمَا مُسْلِمٍ كَسَا مُسْلِمًا ثَوْبًا كَانَ فِي حِفْظِ اللَّهِ تَعَالَى مَا بَقِيََتْ عَلَيْهِ مِنْهُ رَقْعَةٌ. ض

2961. Bir müslüman, müslüman kardeşine bir elbise giydirirse, üzerinde ondan bir parça kaldığı sürece, Allah'ın korumasında olur.²⁹⁶¹

٢٩٦٢- أَيُّمَا امْرَأَةٍ نَكَحَتْ بِغَيْرِ إِذْنِ وَلِيِّهَا فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ

فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ فَإِنْ دَخَلَ بِهَا فَلَهَا الْمَهْرُ بِمَا اسْتَحَلَّ مِنْ فَرْجِهَا فَإِنْ اشْتَجَرُوا

فَالسُّلْطَانُ وَلِيُّ مَنْ لَا وَلِيَ لَهُ. صَح

2962. Herhangi bir kadın, velisinin izni olmadan evlenirse, onun nikahı batıldır. Kocasını onunla zifafa girerse, onu kendisine helal kıldı-

²⁹⁵⁸ Taberânî, Evsat, IX, 96; Beyhakî, Şuab, VI, 383; Münziri, III, 18.

²⁹⁵⁹ Ahmed, IV, 365; Taberânî, II, 320; Beyhakî, Şuab, VI, 382.

²⁹⁶⁰ Ebû Dâvûd, Zekât 41; Edeb 45; Ahmed, III, 14.

²⁹⁶¹ Taberânî, XII, 97.

ğından dolayı kadın mehrini alır. Aralarında anlaşamazlarsa sultan, velisi olmayanın velisidir.²⁹⁶²

٢٩٦٣- أَيُّمَا امْرَأَةٍ نَكَحَتْ بِغَيْرِ إِذْنٍ وَلِيِّهَا فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ فَإِنْ كَانَ دَخَلَ بِهَا فَلَهَا صَدَاقُهَا بِمَا اسْتَحَلَّ مِنْ فَرْجِهَا وَيُفَرَّقُ بَيْنَهُمَا وَإِنْ كَانَ لَمْ يَدْخُلْ بِهَا فُرِّقَ بَيْنَهُمَا وَالسُّلْطَانُ وَلِيُّ مَنْ لَا وَلِيَ لَهُ. ض

2963. Herhangi bir kadın, velisinin izni olmadan evlenirse, onun nikahı batıldır. Kocası onunla zifafa girerse onu kendisine helal kıldığından dolayı kadın mehrini alır. Birbirinden ayrılırlar. Zifafa girmemişlerse araları ayrılır. Sultan, velisi olmayanın velisidir.²⁹⁶³

٢٩٦٤- أَيُّمَا رَجُلٍ نَكَحَ امْرَأَةً فَدَخَلَ بِهَا فَلَا يَحِلُّ لَهُ نِكَاحُ ابْنَتِهَا فَإِنْ لَمْ يَكُنْ دَخَلَ بِهَا فَلْيَنِكَحْ ابْنَتَهَا وَأَيُّمَا رَجُلٍ نَكَحَ امْرَأَةً فَدَخَلَ بِهَا أَوْ لَمْ يَدْخُلْ فَلَا يَحِلُّ لَهُ نِكَاحُ أُمِّهَا. ض

2964. Bir adam, bir kadınla evlenip onunla zifafa girerse, o kadının kızı artık kendisine helal olmaz. Zifafa girmemişse kızıyla evlenebilir. Yine bir adam, bir kadınla nikahlanır, onunla zifafa girsin veya girmesin o kadının anasıyla evlenmesi kendisine helal olmaz.²⁹⁶⁴

٢٩٦٥- أَيُّمَا رَجُلٍ آتَاهُ اللَّهُ عِلْمًا فَكَتَمَهُ أَلْجَمَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِلِجَامٍ مِنْ نَارٍ. ض

2965. Allah Teala bir kimseye ilim verir o kişi de onu gizlerse, Allah Teala kıyamet günü ona ateşten bir gem vurur.²⁹⁶⁵

٢٩٦٦- أَيُّمَا رَجُلٍ حَالَتْ شَفَاعَتُهُ دُونَ حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ تَعَالَى لَمْ يَزَلْ فِي سَخَطِ اللَّهِ تَعَالَى حَتَّى يَنْزِعَ وَأَيُّمَا رَجُلٍ شَدَّ غَضَبًا عَلَى مُسْلِمٍ فِي خُصُومَةٍ لَا عِلْمَ لَهُ بِهَا فَقَدْ عَانَدَ اللَّهُ حَقَّهُ وَحَرَصَ عَلَى سَخَطِهِ وَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ الْمُتَابِعَةُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

²⁹⁶² Heysemî, IV, 285.

²⁹⁶³ Ahmed, VI, 66; Taberânî, Evsat, VI, 260.

²⁹⁶⁴ Beyhakî, VII, 160.

²⁹⁶⁵ İbni Adî, V, 211; Taberânî, X, 128.

وَأَيُّمَا رَجُلٍ أَشَاعَ عَلَى رَجُلٍ مُسْلِمٍ بِكَلِمَةٍ وَهُوَ مِنْهَا بَرِيءٌ يَشِينُهُ بِهَا فِي الدُّنْيَا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يُذْنِبَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي النَّارِ حَتَّى يَأْتِيَ بِإِنْفَادٍ مَا قَالَ. ض

2966. Bir kimse, Allah'ın belirlediği cezalardan birinin uygulanmasına engel olursa, ondan vazgeçinceye kadar Allah'ın gazabına uğramaya devam eder. Bir kimse, hakkında bilgisi olmadığı bir davada bir müslüman kardeşine karşı aşırı kin tutarsa, o kişinin hakkı konusunda Allah'la çekişmiş olur. Allah'ın gazabına maruz kalmak için bir cüretkarlık gösterirse, kıyamet gününe kadar sürekli olarak Allah'ın lanetine maruz kalır. Bir kişi, dünyada iken kötüleme gayesiyle bir müslüman kardeşi hakkında bir iftirayı yayarsa, kıyamet günü o kişinin cezasını çekinceye kadar ateşte asılı tutmak Allah üzerine bir hak olur.²⁹⁶⁶

٢٩٦٧- أَيُّمَا رَجُلٍ ظَلَمَ شَيْئاً مِنَ الْأَرْضِ كَلَّفَهُ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يَخْفِرَهُ حَتَّى يَبْلُغَ آخِرَ سَبْعِ أَرْضِينَ ثُمَّ يُطَوِّفَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَقْضَى بَيْنَ النَّاسِ. ح

2967. Herhangi bir adam, bir karış arazide zulmedecek olsa Allah Teala yedi kat arzın dibine kadar orayı kazmakla onu mükellef tutar, sonra da o yeri kıyamet günü insanlar arasında hesap bitinceye kadar onun başına geçirir.²⁹⁶⁷

٢٩٦٨- أَيُّمَا ضَيْفٍ نَزَلَ بِقَوْمٍ فَأَصْبَحَ الضَّيْفُ مَحْرُوماً فَلَهُ أَنْ يَأْخُذَ بِقَدْرِ قِرَاهُ وَلَا حَرْجَ عَلَيْهِ. ح

2968. Herhangi bir misafir, bir topluluğa misafir olur da ikramdan mahrum olursa, misafirlik hakkını almasında kendisine bir günah yoktur.²⁹⁶⁸

٢٩٦٩- أَيُّمَا نَائِحَةٍ مَاتَتْ قَبْلَ أَنْ تَتُوبَ أَلْبَسَهَا اللَّهُ سِرْبَالاً مِنَ نَارٍ وَأَقَامَهَا لِلنَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

²⁹⁶⁶ Heysemî, IV, 201.

²⁹⁶⁷ Ahmed, IV, 173; Taberânî, XXII, 270; Heysemî, IV, 175.

²⁹⁶⁸ Ahmed, II, 380; Heysemî, VIII, 175.

2969. Ağıtçı bir kadın tevbe etmeden ölürse, Allah Teala ona ateşten bir zırh giydirir ve kıyamet günü onu insanların-önünde ayakta bekletir.²⁹⁶⁹

٢٩٧٠- أَيْمًا امْرَأَةٌ نَزَعَتْ ثِيَابَهَا فِي غَيْرِ بَيْتِهَا خَرَقَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَنْهَا سِتْرَهُ. ح

2970. Bir kadın elbisesini kocasının evinin dışında çıkarırsa, Allah Teala ile kendisi arasındaki perdeyi yırtmış olur.²⁹⁷⁰

٢٩٧١- أَيْمًا امْرَأَةٌ اسْتَغْطَرَتْ ثُمَّ خَرَجَتْ فَمَرَّتْ عَلَى قَوْمٍ لِيَجِدُوا رِيحَهَا فَهِيَ زَانِيَةٌ وَكُلُّ غَيْرٍ زَانِيَةٌ. ص

2971. Bir kadın koku sürünüp dışarıya çıkar, kokusunu duymaları için bir topluluğun yanından geçerse, zina etmiş gibi olur. Ona bakan her göz de zina etmiş olur.²⁹⁷¹

٢٩٧٢- أَيْمًا رَجُلٌ أَغْتَقَ غُلَامًا وَلَمْ يُسَمِّ مَالَهُ فَالْمَالُ لَهُ. ح

2972. Bir adam azad ettiği köleye bir hak belirlemişse, o kölenin mal hakkı vardır.²⁹⁷²

٢٩٧٣- أَيْمًا امْرَأَةٌ وَلِيٍّ مِنْ أَمْرِ الْمُسْلِمِينَ شَيْئًا لَمْ يَخْطُئْهُمَا بِمَا يَخْطُوطُ نَفْسَهُ لَمْ يَرِخْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ. ض

2973. Herhangi bir kişi, müslümanların işlerinden bir işin başına geçer de kendi nefsini koruduğu şeylerden onları korumazsa cennetin kokusunu duyamaz.²⁹⁷³

٢٩٧٤- أَيْمًا رَجُلٌ عَاهَرَ بِحُرَّةٍ أَوْ أَمَةٍ فَالْوَلَدُ وَلَدُ زَنَى لَا يَرِثُ وَلَا يُورَثُ. ص

2974. Herhangi bir adam, hür veya cariye bir kadınla zina ederse çocuk veled-i zinadır. O çocuk mirasçı olamadığı gibi, mirasçı da bırakamaz.²⁹⁷⁴

²⁹⁶⁹ Münâvî, III, 146.

²⁹⁷⁰ Ahmed, VI, 301; Taberânî, XXIII, 314; Hâkim, IV, 321.

²⁹⁷¹ Münâvî, III, 147.

²⁹⁷² Busrî, III, 100.

²⁹⁷³ Ukaylî, I, 83; İbni Adî, VI, 51.

٢٩٧٥- أَيُّمَا مُسْلِمٍ شَهِدَ لَهُ أَرْبَعَةٌ بِخَيْرٍ أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ أَوْ ثَلَاثَةٌ أَوْ اثْنَانِ. صح

2975. Dört, üç, ya da iki kişinin hayırla şahitlik ettiği bir müslümanı Allah Teala cennetine koyar.²⁹⁷⁵

٢٩٧٦- أَيُّمَا صَبِيٍّ حَجَّ ثُمَّ بَلَغَ الْجَنَّتَ فَعَلَيْهِ أَنْ يَحُجَّ حَجَّةً أُخْرَى وَأَيُّمَا أَعْرَابِيٍّ حَجَّ ثُمَّ هَاجَرَ فَعَلَيْهِ أَنْ يَحُجَّ حَجَّةً أُخْرَى وَأَيُّمَا عَبْدٍ حَجَّ ثُمَّ أَعْتَقَ فَعَلَيْهِ أَنْ يَحُجَّ حَجَّةً أُخْرَى. صح

2976. Herhangi bir çocuk hacceder, sonra ergenlik çağına ulaşırsa tekrar hacetmesi gerekir. Bir bedevi de hac yapar sonra da hicret ederse ona da tekrar bir hac gerekir. Bir köle hacceder, sonra da azad edilirse ona da başka bir hac gerekir.²⁹⁷⁶

٢٩٧٧- أَيُّمَا مُسْلِمَيْنِ اتَّقَيَا فَأَخَذَ أَحَدُهُمَا بِيَدِ صَاحِبِهِ فَتَصَافَحَا وَحَمَّداً اللَّهُ تَعَالَى جَمِيعاً تَفَرَّقَا وَلَيْسَ بَيْنَهُمَا خُطِيئَةٌ. صح

2977. İki müslüman birbirleriyle karşılaştığında, birisi diğerrinin elinden tutar, her ikisi de Allah'a hamdederek tokalaşırlarsa, kendilerinde küçük günahları kalmamış olarak ayrılırlar.²⁹⁷⁷

٢٩٧٨- أَيُّمَا أَمْرٍ مِنْ الْمُسْلِمِينَ خَلَفَ عِنْدَ مَنْبَرِي هَذَا عَلَى يَمِينٍ كَاذِبَةٍ كَانَتْ لَهُ نُكْتَةٌ سَوْدَاءٌ مِنْ نِفَاقٍ فِي قَلْبِهِ لَا يُغَيِّرُهَا شَيْءٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ح

2978. Müslümanlardan herhangi bir kimse, benim minberimin yanında yalan yere yemin ederse bu onun kalbinde siyah bir leke olur. Onu kıyamet gününe kadar da hiçbir şey değiştiremez.²⁹⁷⁸

٢٩٧٩- أَيُّمَا عَبْدٍ كَاتَبَ عَلَى مِائَةِ أَوْقِيَّةٍ فَأَدَّاهَا إِلَّا عَشْرَةَ أَوْاقٍ فَهُوَ عَبْدٌ وَأَيُّمَا عَبْدٍ كَاتَبَ عَلَى مِائَةِ دِينَارٍ فَأَدَّاهَا إِلَّا عَشْرَةَ دَنَانِيرٍ فَهُوَ عَبْدٌ. صح

²⁹⁷⁴ Vasitî, Târîhu Vâsit, I, 164.

²⁹⁷⁵ Ahmed, I, 21; Beyhakî, IV, 75.

²⁹⁷⁶ Beyhakî, V, 179; Hatîb, VIII, 209.

²⁹⁷⁷ Ebû Dâvûd, Edeb 142.

²⁹⁷⁸ Ahmed, III, 375.

2979. Herhangi bir köle, yüz okiyye karşılığında azad olma anlaşması yapar on dirhemini dahi ödemezse yine köledir. Yine herhangi bir köle, yüz dinar karşılığında kölelikten azad olma anlaşması yapar, yüz dinarını ödeyip on dinarını ödemezse yine köledir.²⁹⁷⁹

٢٩٨٠- أَيْمًا رَجُلٍ مُسْلِمٍ أَعْتَقَ رَجُلًا مُسْلِمًا فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَاعِلٌ وَقَاءَ كُلِّ عَظْمٍ مِنْ عِظَامِهِ عَظْمًا مِنْ عِظَامِ مُحَرَّرِهِ مِنَ النَّارِ وَأَيْمًا امْرَأَةً أَعْتَقَتْ امْرَأَةً مُسْلِمَةً فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَاعِلٌ وَقَاءَ كُلِّ عَظْمٍ مِنْ عِظَامِهَا عَظْمًا مِنْ عِظَامِ مُحَرَّرِهَا مِنَ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صح

2980. Herhangi bir müslüman erkek, bir müslüman köleyi azad ederse, Allah Teala o kölenin kemiklerinin her birini, onu azad eden kişinin bir kemiğini ateşten koruyan bir kalkan yapar. Yine herhangi bir müslüman kadın da bir müslüman bir kadını azad ederse, Allah Teala kıyamet gününde azad edilen o kadının kemiklerinden herbirini onu azad eden kadının bir kemiğini ateşten koruyan bir kalkan yapar.²⁹⁸⁰

٢٩٨١- أَيْمًا أَمَةٌ وَلَدَتْ مِنْ سَيِّدِهَا فَإِنَّهَا حُرَّةٌ إِذَا مَاتَ إِلَّا أَنْ يَغْتَقَهَا قَبْلَ مَوْتِهِ. ض

2981. Herhangi bir cariye, efendisinden bir çocuk doğurur efendisi de ölürse o kadın hür olur. Efendisi, o kadını ölümünden önce azad ederse o zaman da hür olur.²⁹⁸¹

٢٩٨٢- أَيْمًا قَوْمٌ جَلَسُوا فَأَطَالُوا الْجُلُوسَ ثُمَّ تَفَرَّقُوا قَبْلَ أَنْ يَذْكُرُوا اللَّهَ تَعَالَى أَوْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِ كَانَتْ عَلَيْهِمْ تَرَةٌ مِنَ اللَّهِ إِنْ شَاءَ عَبْدُهُمْ وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ. صح

2982. Herhangi bir topluluk bir mecliste oturur, orada uzun süre bekler; sonra da Allah'ı anmadan veya peygamberine salavat getirmeden dağılırlarsa Allah'a karşı bir kusur işlemiş olurlar. Allah dilerse onlara azap eder, dilerse bağışlar.²⁹⁸²

٢٩٨٣- أَيْمًا امْرَأَةً تَوَفَّى عَنْهَا زَوْجُهَا فَتَزَوَّجَتْ بَعْدَهُ فَهِيَ لِأَخْرِ أَزْوَاجِهَا. صح

²⁹⁷⁹ Ahmed, II, 184; Hâkim, II, 237; Beyhakî, X, 323.

²⁹⁸⁰ Ahmed, IV, 113; Beyhakî, X, 272.

²⁹⁸¹ İbni Sad, VIII, 215; Ahmed, I, 317; Taberânî, XI, 209.

²⁹⁸² Hâkim, I, 674; Beyhakî, Şuab, II, 214.

2983. Herhangi bir kadın kocası ölür de bir başkası ile evlenirse o kadın son evlendiği kişinin eşi olur.²⁹⁸³

٢٩٨٤- أَيُّمَا رَجُلٍ ضَانَفَ قَوْمًا فَأَصْبَحَ الضَّيْفُ مَخْرُومًا فَإِنَّ نَصْرَهُ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ حَتَّى يَأْخُذَ بِقَرَى لَيْلَتِهِ مِنْ زَرْعِهِ وَمَالِهِ. صَح

2984. Herhangi bir adam bir topluluğa misafir olur, orada misafir mahrum olarak sabahlarsa ona yardım etmek her müslümanın görevidir. Misafir o gece ev sahibinin ekinininden ve malından hakkını alabilir.²⁹⁸⁴

٢٩٨٥- أَيُّمَا رَجُلٍ كَشَفَ سِتْرًا فَأَدْخَلَ بَصَرَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُؤْذَنَ لَهُ فَقَدْ أَتَى حَدًّا لَا يَجِلُّ أَنْ يَأْتِيَهُ وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا فَقَّا عَيْنَهُ لَهْدَرَتْ وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا مَرَّ عَلَى بَابٍ لَا سِتْرَةَ عَلَيْهِ فَرَأَى عَوْرَةَ أَهْلِهِ فَلَا خَطِيئَةَ عَلَيْهِ إِنَّمَا الْخَطِيئَةُ عَلَى أَهْلِ الْبَابِ. ح

2985. Herhangi bir kişi kendisine izin verilmeden önce bir evin kapı veya penceresindeki örtüyü kaldırarak bakarsa, yapması helal olmayan bir iş işlemiş olur. O anda ev içinden birisi gözünü patlatırsa ona ceza verilmez. Bir kişi de örtü bulunmayan bir kapının önünden geçer de ev sahiplerinin görülmesi uygun olmayan yönlerine gözü çarparsa ona bir günah yoktur. Suç ev halkınındır.²⁹⁸⁵

٢٩٨٦- أَيُّمَا وَاِلٍ وَلِيٍّ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ أُمَّتِي فَلَمْ يَنْصَحْ لَهُمْ وَيَجْتَهِدْ لَهُمْ كَنْصِيحَتِهِ وَجُهِدِهِ لِنَفْسِهِ كَبَّهَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى وَجْهِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي النَّارِ. ض

2986. Bir idareci, müslümanların işini üzerine aldığı halde aralarında adaleti gözetmez, kendisi için çalıştığı gibi onların lehine çalışmazsa Allah Teala kıyamet günü onu yüzüstü cehenneme atar.²⁹⁸⁶

٢٩٨٧- أَيُّمَا رَاعٍ عَشَّ رَعِيَّتَهُ فَهُوَ فِي النَّارِ. ح

²⁹⁸³ Taberânî, Evsat, III, 275; Heysemî, IV, 270.

²⁹⁸⁴ Münâvî, III, 151.

²⁹⁸⁵ Ebû Dâvûd, Edeb 128; Ahmed, II, 414, 527, V, 181.

²⁹⁸⁶ Taberânî, Sağır, I, 282; Hatîb, VIII, 472; Heysemî, V, 213.

2987. Emri altındakilerini aldatıp onlara hıyanet eden idareci cehennemdedir.²⁹⁸⁷

٢٩٨٨- أَيُّمَا عَبْدٍ تَزَوَّجَ بِغَيْرِ إِذْنِ مَوْلِيهِ فَهُوَ زَانٌ. صَح

2988. Efendilerinin izni olmaksızın evlenen köle zinakardır.²⁹⁸⁸

٢٩٨٩- أَيُّمَا امْرَأَةٍ مَاتَ لَهَا ثَلَاثَةٌ مِنَ الْوَلَدِ كُنَّ لَهَا حِجَابًا مِنَ النَّارِ. صَح

2989. Herhangi bir kadının üç çocuğu ölürse, bunlar onun için cehenneme karşı bir siper olurlar.²⁹⁸⁹

٢٩٩٠- أَيُّمَا رَجُلٍ مَسَّ فَرْجُهُ فَلْيَتَوَضَّأْ وَأَيُّمَا امْرَأَةٍ مَسَّتْ فَرْجُهَا فَلْيَتَوَضَّأْ. ح

2990. Erkeklik organına dokunan adam abdest alsın, kadınlık uzvuna dokunan kadın da abdest alsın.²⁹⁹⁰

٢٩٩١- أَيُّمَا امْرِئٍ مُسْلِمٍ أَعْتَقَ امْرَأَةً مُسْلِمَةً فَهُوَ فِكَائُهُ مِنَ النَّارِ يُجْزَى بِكُلِّ عَظْمٍ مِنْهُ عَظْمًا مِنْهُ وَأَيُّمَا امْرَأَةٍ مُسْلِمَةٍ أَعْتَقَتْ امْرَأَةً مُسْلِمَةً فَهِيَ فِكَائُهَا مِنَ النَّارِ يُجْزَى بِكُلِّ عَظْمٍ مِنْهَا عَظْمًا مِنْهَا وَأَيُّمَا امْرِئٍ مُسْلِمٍ أَعْتَقَ امْرَأَتَيْنِ مُسْلِمَتَيْنِ فَهُمَا فِكَائُهُ مِنَ النَّارِ يُجْزَى بِكُلِّ عَظْمَيْنِ مِنْهُمَا عَظْمًا مِنْهُ. ح

2991. Herhangi müslüman bir erkek, müslüman bir erkek köleyi azad ederse köle o kişinin ateşten kurtarıcısı olur, onun her bir kemiği onun kemiklerinden biri yerine geçer. Herhangi bir müslüman kadın da müslüman bir kadını azad ederse, o kadın da o kimsenin ateşten kurtarıcısı olur, onun her bir kemiği onun kemiklerinden biri yerine geçer. Yine herhangi müslüman bir erkek, iki müslüman kadın köleyi azad ederse, onlar o kişinin ateşten kurtarıcısı olurlar ve onların her bir kemiği onun kemiklerinden biri yerine geçer.²⁹⁹¹

²⁹⁸⁷ İbni Mende, İmân , II, 620; Taberânî, XX, 228; İbni Asâkir, XXXVII, 449.

²⁹⁸⁸ Busirî, II, 114.

²⁹⁸⁹ İbni Hibbân, VII, 206; Beyhakî, Şuab, VII, 131.

²⁹⁹⁰ Dârekutnî, I, 147; Beyhakî, I, 132.

²⁹⁹¹ Ahmed, IV, 234; Beyhakî, X, 272.

٢٩٩٢- أَيُّمَا امْرَأَةٍ زَوَّجَهَا وَلَيَّانَ فِيْهَا لِلأَوَّلِ مِنْهُمَا وَأَيُّمَا رَجُلٍ بَاعَ بَيْعاً مِنْ رَجُلَيْنِ
فِيْهَا لِلأَوَّلِ مِنْهُمَا. ح

2992. Herhangi bir kadını velilerinden iki kişi evlendirirse ilk velinin evlendirmesi geçerlidir. Yine herhangi bir adam iki kişiye bir şey satarsa, o sattığı şey ilk kişinin hakkıdır.²⁹⁹²

٢٩٩٣- أَيُّمَا امْرَأَةٍ نَكَحَتْ عَلَى صَدَاقٍ أَوْ حِبَاءٍ أَوْ عِدَّةٍ قَبْلَ عِصْمَةِ النِّكَاحِ فَهُوَ لَهَا
وَمَا كَانَ بَعْدَ عِصْمَةِ النِّكَاحِ فَهُوَ لِمَنْ أُعْطِيَ وَأَحَقُّ مَا أَكْرَمَ عَلَيْهِ الرَّجُلُ ابْنَتَهُ أَوْ أُخْتَهُ. ح

2993. Hangi kadın nikah akdinden önce kendisine mehir veya bahşiş ya da çeyiz verilmek şartıyla evlenmişse, vadedilen o şeyler kendisindir. Nikah akdinden sonra verilmiş olan da kime verilmişse onundur. Bir adama ikram için en uygun vesile, onun kızı veya kız kardeşidir.²⁹⁹³

٢٩٩٤- أَيُّمَا امْرَأَةٍ زَوَّجَتْ نَفْسَهَا مِنْ غَيْرِ وَلِيٍّ فِيْهَا زَانِيَةٌ.

2994. Velisiz evlenen bir kadın, zinakardır.²⁹⁹⁴

٢٩٩٥- أَيُّمَا امْرَأَةٍ تَطَيَّيْتُ ثُمَّ خَرَجْتُ إِلَى الْمَسْجِدِ لَمْ تُقْبَلْ لَهَا صَلَاةٌ حَتَّى
تُغْتَسِلَ. ض

2995. Kokulanıp sonra mescide giden bir kadının o kokuyu yıkayınca kadar namazı kabul olunmaz.²⁹⁹⁵

٢٩٩٦- أَيُّمَا امْرَأَةٍ زَادَتْ فِي رَأْسِهَا شَعْرًا لَيْسَ مِنْهُ فَإِنَّهُ زُورٌ تَزِيدُ فِيْهِ. ح

2996. Herhangi bir kadın, başına kendisine ait olmayan bir saç takarsa, o başa takılmış bir vebal olur.²⁹⁹⁶

٢٩٩٧- أَيُّمَا رَجُلٍ أَعْتَقَ أَمَةً ثُمَّ تَزَوَّجَهَا بِمَهْرٍ جَدِيدٍ فَلَهُ أَجْرَانِ. ح

²⁹⁹² Ahmed, V, 8; Taberânî, VII, 202; Beyhakî, VII, 141.

²⁹⁹³ Ahmed, II, 182; Beyhakî, VII, 248.

²⁹⁹⁴ Hatîb, II, 312; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 621.

²⁹⁹⁵ Ahmed, II, 444; Ebû Ya'lâ, XI, 366.

²⁹⁹⁶ Müslim, Libâs 124; Nesâî, Zînet 67, 68.

2997. Bir adam cariyesini azad eder, sonra yeni bir mehir vererek onunla evlenirse kendisine iki ecir vardır.²⁹⁹⁷

٢٩٩٨- أَيُّمَا رَجُلٍ قَامَ إِلَى وُضُوئِهِ يُرِيدُ الصَّلَاةَ ثُمَّ غَسَلَ كَفَّيْهِ نَزَلَتْ خَطِيبَتُهُ مِنْ كَفَّيْهِ مَعَ أَوَّلِ قَطْرَةٍ فَإِذَا غَسَلَ وَجْهَهُ نَزَلَتْ خَطِيبَتُهُ مِنْ سَمْعِهِ وَبَصَرِهِ مَعَ أَوَّلِ قَطْرَةٍ فَإِذَا غَسَلَ يَدَيْهِ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ وَرِجْلَيْهِ إِلَى الْكَعْبَيْنِ سَلِمَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ هُوَ لَهُ وَمِنْ كُلِّ خَطِيئَةٍ كُفِّتِهَا يَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ فَإِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ رَفَعَ اللَّهُ بِهَا دَرَجَتَهُ وَإِنْ قَعَدَ قَعَدَ سَالِمًا. ح

2998. Herhangi bir adam namaz kılma gayesiyle abdest almaya başlar ve ellerini yıkar, yere düşen ilk damlalarla birlikte avuçlarıyla işlemiş olduğu günahları akar gider. Yüzünü yıkadığında yere düşen ilk damlalarla birlikte kulağı ve gözüyle işlemiş olduğu günahları yok olur gider. Kollarını dirseklerine, ayaklarını da topuklarına kadar yıkadığında da kendisine ait olan bütün günah ve hatalardan kurtulup anasından doğduğu günkü gibi tertemiz olur. Namaza kalktığında ise Allah Teala o sebeple onu bir derece yükseltir, oturunca da o kişi selamete ermiş olarak oturur.²⁹⁹⁸

٢٩٩٩- أَيُّمَا مُسْلِمٍ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَبَّغَ مَخْطِئًا أَوْ مُصِيبًا فَلَهُ مِنَ الْأَجْرِ كَرَقَبَةٍ أَعْتَقَهَا مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَأَيُّمَا رَجُلٍ شَابَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَهُوَ لَهُ نُورٌ وَأَيُّمَا رَجُلٍ أَعْتَقَ رَجُلًا مُسْلِمًا فَكُلُّ عَضْوٍ مِنَ الْمُعْتَقِ فِدَاءٌ لَهُ مِنَ النَّارِ وَأَيُّمَا رَجُلٍ قَامَ وَهُوَ يُرِيدُ الصَّلَاةَ فَأَفْضَى الْوُضُوءَ إِلَى أَمَاكِنِهِ سَلِمَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ وَخَطِيئَةٍ هِيَ لَهُ فَإِنْ قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ رَفَعَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا دَرَجَةً وَإِنْ رَقَدَ رَقَدَ سَالِمًا. ض

2999. Herhangi bir müslüman Allah yolunda bir ok atarsa, o ok hedefine isabet etsin veya etmesin İsmail oğullarından bir köleyi azad etmiş gibi sevap kazanır. Herhangi bir kişi, Allah yolunda saçını ağartırsa bu durum onun için bir nur olur. Herhangi bir kişi, müslüman bir

²⁹⁹⁷ İbni Hazm, Muhallâ, IX, 505.

²⁹⁹⁸ Ahmed, V, 263.

köleyi azad ederse o kölenin herbir organı, azad eden kimsenin her bir organının cehennemden kurtulması için bir fidye olur. Yine herhangi bir kişi, namaza niyet ederek kalkar, güzelce abdest alırsa her türlü günah ve hatadan uzak olur. O abdestle namaz kılsa, Allah Teala o kişinin derecesini bir derece yükseltir, eğer o kişi oturacak olursa selamete ermiş olarak oturur.²⁹⁹⁹

۳۰۰۰- أَيْمًا وَالِ وَلِيٍّ أَمَرَ أُمَّتِي بَعْدِي أُقِيمَ عَلَى الصِّرَاطِ وَنَشَرَتِ الْمَلَائِكَةُ صَحِيفَتَهُ فَإِنْ كَانَ عَادِلًا نَجَّاهُ اللَّهُ بِعَذْلِهِ وَإِنْ كَانَ جَائِرًا انْتَقَضَ بِهِ الصِّرَاطُ انْتِفَاصَةً تُزَايِلُ بَيْنَ مَفَاصِلِهِ حَتَّى يَكُونَ بَيْنَ عُضْوَيْنِ مِنْ أَعْضَائِهِ مَسِيرَةٌ مِائَةِ عَامٍ ثُمَّ يَنْخَرِفُ بِهِ الصِّرَاطُ فَأَوَّلُ مَا يَتَّقِي بِهِ النَّارَ أَنْفُهُ وَحُرُّ وَجْهِهِ. ح

3000. Herhangi bir kimse benden sonra ümmetimin idaresini üzerine alırsa, kıyamet günü Sırat köprüsü üzerinde durdurulur. Melekler onun amel defterini açarlar. Kim adil davranmışsa Allah Teala, adaleti sebebiyle o kişiyi kurtarır. Eğer kim de zulüm yapmışsa, onu Sırat öyle bir silkeleyip eklemlerini birbirinden ayırır ki, organlarını yüz senelik bir yere atar. Sonra Sırat yanılır. O kişi cehenneme düşerken ilk önce burnu ve yanaklarıyla ateşten sakınır.³⁰⁰⁰

۳۰۰۱- أَيْمًا مُسْلِمٍ اسْتَرْسَلَ إِلَى مُسْلِمٍ فَغَبَنَهُ كَانَ غُبْنُهُ ذَلِكَ رِبًا. ض

3001. Bir müslüman, diğer bir müslümana sıcak bir ilgi gösterip sonra da onu aldatırsa, faiz yemiş gibi günahkar olur.³⁰⁰¹

۳۰۰۲- أَيْمًا امْرَأَةٍ قَعَدَتْ عَلَى بَيْتِ أَوْلَادِهَا فَهِيَ مَعِيَ فِي الْجَنَّةِ.

3002. Çocuklarından birinin evinde oturan bir kadın, cennette benimle birlikte olur.³⁰⁰²

۳۰۰۳- أَيْمًا رَاعٍ لَمْ يَرْحَمْ رَعِيَّتَهُ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ. ض

²⁹⁹⁹ Ahmed, IV, 113, 286.

³⁰⁰⁰ Münâvî, III, 156.

³⁰⁰¹ Münâvî, III, 157.

³⁰⁰² Münâvî, III, 157.

3003. Herhangi bir idareci, idaresi altındakilere merhamet etmezse, Allah Teala ona cenneti haram kılar.³⁰⁰³

٣٠٠٤ - أَيُّمَا نَاشِيٍّ نَشَأَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ وَالْعِبَادَةِ حَتَّى يَكْبُرَ أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثَوَابَ اثْنَيْنِ وَسَبْعِينَ صِدِّيقًا. ض

3004. Bir genç, ilim ve ibadet içerisinde yetişip olgunlaşırsa, Allah Teala ona kıyamet günü yetmişiki siddikin sevabı kadar sevap verir.³⁰⁰⁴

٣٠٠٥ - أَيُّمَا قَوْمٍ نُودِيَ فِيهِمْ بِالْأَذَانِ صَبَاحًا كَانَ لَهُمْ أَمَانًا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ تَعَالَى حَتَّى يُمْسُوا وَأَيُّمَا قَوْمٍ نُودِيَ فِيهِمْ بِالْأَذَانِ مَسَاءً كَانَ لَهُمْ أَمَانًا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ حَتَّى يُضْبَحُوا. ض

3005. Herhangi bir toplulukta sabahleyin ezan okunursa, bu onlar için akşama kadar Allah'ın azabına karşı bir teminat olur. Herhangi bir toplulukta akşamleyin ezan okunursa bu da onlar için sabaha kadar Allah'ın azabına karşı bir güvence olur.³⁰⁰⁵

٣٠٠٦ - أَيُّمَا مَالٍ أَدَيْتَ زَكَاةً فَلَيْسَ بِكَتَرٍ. ض

3006. Zekatı verilen bir malın biriktirilmesi, Allah'ın Kur'an'da yasakladığı kenz değildir.³⁰⁰⁶

٣٠٠٧ - أَيُّمَا رَاعٍ اسْتُرْعِيَ رَعِيَّةً فَلَمْ يَخْطُهَا بِالْأَمَانَةِ وَالنَّصِيحَةِ ضَاقَتْ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ. ض

3007. Herhangi bir idareci, bir topluluğun idaresini üstlenir de onları iyi niyet ve güvenilirlikle yönetmezse herşeyi kuşatan Allah'ın rahmeti ona dar gelir.³⁰⁰⁷

³⁰⁰³ Hatîb, X, 126.

³⁰⁰⁴ Taberânî, VIII, 129; Deylemî, I, 347.

³⁰⁰⁵ Taberânî, XX, 215; Heysemî, I, 328.

³⁰⁰⁶ İbni Adî, VII, 189; Hatîb, VIII, 12.

³⁰⁰⁷ Hatîb, X, 126.

۳۰۰۸ - أَيُّمَا وَآلٍ وَلِيٍّ شَيْئاً مِنْ أَمْرِ أُمَّتِي فَلَمْ يَنْصَحْ لَهُمْ وَيَجْتَهِدْ لَهُمْ كَنْصِيحَتِهِ وَجُهِدِهِ لِنَفْسِهِ كَبَّهَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى وَجْهِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي النَّارِ . ح

3008. Bir idareci, ümmetimin idaresini üzerine alır da kendi şahsına iyi niyet besleyip gayret gösterdiği kadar onlar için de iyi niyet besleyip gayret göstermezse, Allah Teala kıyamet günü onu yüzüstü cehenneme atar.³⁰⁰⁸

۳۰۰۹ - أَيُّمَا وَآلٍ وَلِيٍّ فَلَاَنْ وَرَفَقَ رَفَقَ اللَّهُ تَعَالَى بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ . ض

3009. Herhangi bir idareci, bir topluluğu idare eder de onlara karşı yumuşak davranıp şefkat gösterirse, Allah Teala da kıyamet günü ona şefkatle muamele eder.³⁰⁰⁹

۳۰۱۰ - أَيُّمَا دَاعٍ دَعَا إِلَى ضَلَالَةٍ فَاتَّبِعْ فَإِنَّ عَلَيْهِ مِثْلَ أُوزَارٍ مَنْ اتَّبَعَهُ وَلَا يَنْقُصُ مِنْ أُوزَارِهِمْ شَيْئاً وَأَيُّمَا دَاعٍ دَعَا إِلَى هُدًى فَاتَّبِعْ فَإِنَّ لَهُ مِثْلَ أُجُورٍ مَنْ اتَّبَعَهُ وَلَا يَنْقُصُ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئاً.

3010. Herhangi bir kişi, yanlış bir yola çağırır ve o çağırısına uyulursa, uyanların günahı kadar kendisine günah yazılır. Bu, onların günahlarından da bir şey eksiltmez. Yine herhangi bir kişi, doğru bir yola çağırır ve o çağırısına uyulursa, kendisine uyanların mükafatı kadar mükafat alır. Bu da onların mükafatından birşey eksiltmez.³⁰¹⁰

۳۰۱۱ - أَيْنَ الرَّاٰضُونَ بِالْمَقْدُورِ أَيْنَ السَّاعُونَ لِلْمَشْكُورِ عَجِبْتُ لِمَنْ يُؤْمِنُ بِدَارِ الْخُلُودِ كَيْفَ يَسْعَى لِدَارِ الْغُرُورِ . ح

3011. Nerede Allah'ın takdirini gönül hoşluğuyla karşılayanlar? Nerede bol mükafatla karşılık verilen güzel amellere koşanlar? Sonsuzluk diyarına inandığı halde, aldandığı yurdu olan dünyanın ahirette faydasız işlerine çalışanlara hayret ederim!³⁰¹¹

³⁰⁰⁸ Taberânî, Sağır, I, 282; Hatîb, VIII, 472; Heysemî, V, 213.

³⁰⁰⁹ Münâvî, III, 158.

³⁰¹⁰ Tirmizî, İlim 15; İbni Mâce, Mukaddime 14; Ahmed, V, 387.

³⁰¹¹ Hennâd, I, 294; Ebû Nuaym, V, 96.

۳۰۱۲- أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ وَاجْمِلُوا فِي الطَّلَبِ فَإِنَّ نَفْسًا لَنْ تَمُوتَ حَتَّى تَسْتَوْفِيَ رِزْقَهَا وَإِنْ أبطَأَ عَنْهَا فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاجْمِلُوا فِي الطَّلَبِ خُذُوا مَا حَلََّ وَدَعُوا مَا جَرَمَ...

3012. Ey insanlar! Allah'dan korkun ve rızkınızı ararken aç gözlülük göstermeyip mutedil olun. Çünkü hiçbir canlı elde etmede gecikse bile rızkını tam olarak almadan asla ölmez. Öyleyse Allah'dan korkun, aç gözlü davranmaktan sakının, güzelce davranın. Allah'ın helal kıldığını alın, haram kıldığını ise bırakın.³⁰¹²

۳۰۱۳- أَيُّهَا النَّاسُ عَلَيْكُمْ بِالْقَصْدِ عَلَيْكُمْ بِالْقَصْدِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا. صَح

3013. Ey insanlar orta yolu tutmaya bakın. Zira siz bıkip usanmadıkça Allah Teala bıkip usanmaz.³⁰¹³

۳۰۱۴- أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنًا إِلَّا أَنْتَقَمَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

3014. Ey insanlar! Allah'dan korkun, Allah'a yemin ederim ki, bir mümin bir mümine zulmederse, Allah kıyamet gününde ondan mutlaka intikamını alır.³⁰¹⁴

۳۰۱۵- أَيُّهَا النَّاسُ لَا تَعَلَّقُوا عَلَيَّ بِوَاحِدَةٍ مَا أَخْلَلْتُ إِلَّا مَا أَحَلَّ اللَّهُ تَعَالَى وَمَا حَرَّمْتُ إِلَّا مَا حَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَى. ض

3015. Ey insanlar! Hiçbir şeyle beni kınamayın, ben ancak Allah'ın helal kıldıklarını helal, haram kıldıklarını da haram kıldım.³⁰¹⁵

۳۰۱۶- أَيُّهَا الْمُصَلِّي وَخِذْهُ أَلَا وَصَلْتُ إِلَى الصَّفِّ فَدَخَلْتُ مَعَهُمْ أَوْ جَرَزْتُ إِلَيْكَ رَجُلًا إِنْ ضَاقَ بِكَ الْمَكَانُ فَقَامَ مَعَكَ أَعِذْ صَلَاتَكَ فَإِنَّهُ لَا صَلَاةَ لَكَ. ض

³⁰¹² Busirî, III, 8.

³⁰¹³ Ebû Ya'lâ, III, 334; İbni Hibbân, II, 72.

³⁰¹⁴ Abd b. Humeyd, s. 296.

³⁰¹⁵ İbni Sad, II, 256.

3016. Ey tek başına namaz kılan! Ya bir saf içine girip onlar arasına dahil olsan veya sıkışacaksan birini yanına çekip onunla saf tutsan. Namazını iade et, zira senin namazın tam namaz olmamıştır.³⁰¹⁶

٣٠١٧- أيتها الأمة إني لا أخاف عليكم فيما لا تعلمون ولكن انظروا كيف تعملون فيما تعلمون. ض

3017. Ey ümmet! Ben sizin bazı şeyleri bilmemenizden korkmuyorum, fakat bildiklerinizle ne derece amel ettiğinize bakın.³⁰¹⁷

٣٠١٨- أَيُّ عَبْدٍ زَارَ أَخَاهُ فِي اللَّهِ تَعَالَى نُودِيَ أَنْ طُبِّتَ وَطَابَتْ لَكَ الْجَنَّةُ وَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَبْدِي زَارَ فِيَّ عَلَيَّ قِرَاهُ وَلَنْ أَرْضَى لِعَبْدِي بِقَرَى دُونَ الْجَنَّةِ. ض

3018. Herhangi bir kul, Allah rızası için din kardeşini ziyaret ederse, kendisine 'Güzel yaptın, cennet senin için güzelleşti' diye seslenilir. Aziz ve celil olan Allah da şöyle buyurur: 'Kulum beni ziyaret etti. Ağırhlaması bana aittir. Kulum için cennetten başka bir ziyafete razı olmam.'³⁰¹⁸

٣٠١٩- أَنِي أَحِبِّي إِنِّي مُوَصِّيكُ بِوَصِيَّةٍ فَاحْفَظْهَا لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يَنْفَعَكَ بِهَا زُرِ الْقُبُورَ تَذَكَّرُ بِهَا الْآخِرَةَ بِالنَّهَارِ أَخِيَانًا وَلَا تُكْثِرْ وَاغْسِلِ الْمَوْتَى فَإِنَّ مُعَالَجَةَ جَسَدٍ خَاوٍ عِظَةٌ يَلِغَةُ وَصَلَّ عَلَى الْجَنَائِزِ لَعَلَّ ذَلِكَ يُخْرِجُ قَلْبَكَ فَإِنَّ الْحَزِينَ فِي ظِلِّ اللَّهِ تَعَالَى مُعَرَّضٌ لِكُلِّ خَيْرٍ وَجَالِسُ الْمَسَاكِينِ وَسَلَّمٌ عَلَيْهِمْ إِذَا لَقِيتَهُمْ وَكُلٌّ مَعَ صَاحِبِ الْبَلَاءِ تَوَاضَعَا لِلَّهِ تَعَالَى وَإِيمَانًا بِهِ وَالْبَسِ الْخَشِينَ الضِّيقَ مِنَ الثِّيَابِ لَعَلَّ الْعِزَّ وَالْكَبْرِيَاءَ لَا يَكُونُ لَهُمَا فِيكَ مَسَاغٌ وَتَزَيِّنْ أَخِيَانًا لِعِبَادَةِ رَبِّكَ فَإِنَّ الْمُؤْمِنَ كَذَلِكَ يَفْعَلُ تَعَفُّفًا وَتَكْرُمًا وَتَجَمُّلاً وَلَا تُعَذِّبْ شَيْئًا مِمَّا خَلَقَ اللَّهُ بِالنَّارِ. ح

3019. Ey kardeşim! Sana bir tavsiyede bulunacağım, onu hatırlında tut. Allah'ın ondan seni faydalandıracağını umarım. Çok olmaksızın

³⁰¹⁶ Taberânî, XXII, 145.

³⁰¹⁷ Münâvî, III, 161.

³⁰¹⁸ İbni Ebi'd-Dünyâ, İhvân, I, 153; Münâvî, III, 161.

gündüzleyin zaman zaman kabirleri ziyaret et ki, bu sana ahireti hatırlatsın. Fakat bunu çok yapma ki, din ve dünya işlerin yüzüstü kalmasın. Cenazeleri yıka, çünkü cansız cesedlerle haşır neşir olmakta çok tesirli öğütler vardır. Cenaze namazlarını kıl ki, o gönlüne uhrevi bir hüznün versin. Çünkü gönlü kırık olanlar, Allah'ın himayesinde her türlü hayra mazhardırlar. Allah için tevazu göster ve mükafatına iman gayesiyle fakirlerle oturup kalk. Karşılaştığında onlara selam ver. Musibete uğrayanlarla beraber Allah için müttaki davranarak ve onun sevabına inanarak yiyip iç. Mütevazi ve lükse kaçmayan elbiseler giyin. Böylece gurur ve kibir sende yerleşecek bir yol bulamamış olur. Zaman zaman rabbine ibadet için süslen. Çünkü mümin bunu insanlara karşı tok gözlülüğünü göstermek, şerefini muhafaza etmek ve pejmürdelikten kaçınmak için yapar. Allah'ın yarattıklarından hiçbir şeye de ateşle azap etme.³⁰¹⁹

۳۰۲۰- أَيُّ إِخْوَانِي لِمِثْلِ هَذَا الْيَوْمِ فَأَعِدُّوا. ح

3020. Ey kardeşlerim! Kabir günü için hazırlanın.³⁰²⁰

۳۰۲۱- أَيْخَسِبُ أَحَدُكُمْ مُتَكَبِّراً عَلَى أَرْكَبِهِ أَنْ اللَّهُ تَعَالَى لَمْ يُحَرِّمْ شَيْئاً إِلَّا مَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ أَلَا وَإِنِّي وَاللَّهِ قَدْ أَمَرْتُ وَوَعَّظْتُ وَنَهَيْتُ عَنْ أَشْيَاءَ إِنَّهَا كَمِثْلِ الْقُرْآنِ أَوْ أَكْثَرَ وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَحِلْ لَكُمْ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتَ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا بِإِذْنٍ، وَلَا ضَرْبَ نِسَائِهِمْ لَا أَكُلْ ثَمَارَهُمْ، إِذَا أَعْطَوْكُمْ الَّذِي عَلَيْهِمْ. صَح

3021. Sizden biriniz koltuğuna kurularak Allah'ın şu Kur'an'daki şeylerden başka hiçbirşeyi yasaklamadığını mı zannediyor? Dikkat edin! Allah'a yemin ederim ki ben de bazı şeyleri emretmiş, bazı öğütler vermiş ve bir takım şeyleri de yasaklamış bulunuyorum. Onlar Kur'an kadar veya sayıca ondan daha fazladır. Allah Teala, izin vermeleri dışında sizin haklarınızı verdikleri zaman ehl-i kitabın evlerine girmenizi, kadınlarını dövmenizi ve meyvelerini yemenizi size helal kılmamıştır.³⁰²¹

³⁰¹⁹ İbni Asâkir, LXVI, 188.

³⁰²⁰ Ahmed, IV, 294; Beyhakî, Şuab, VII, 350.

³⁰²¹ Ebû Dâvûd, İmâre 33, Sünnet 5; Tirmizî, İlim 10; Ahmed, II, 367, 483, IV, 132.

۳۰۲۲ - أَيْمَنَ امْرِئٌ وَأَشَامُهُ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ. ض

3022. Kişinin uğurlu ve uğursuz organı, iki çenesi arasındaki dilidir.³⁰²²

۳۰۲۳ - الْآخِذُ بِالشُّبُهَاتِ يَسْتَحِلُّ الْخَمْرَ بِالنَّيِّذِ وَالسُّخْتِ بِالْهَدِيَّةِ وَالْبَخْسِ
بِالزَّكَاةِ. ض

3023. Şüpheli şeyleri alanlar şarabı şıra, rüşveti hediye, haksız vergiyi de zekat diye helal kılarlar.³⁰²³

۳۰۲۴ - الْآخِذُ وَالْمُعْطِي سَوَاءٌ فِي الرَّبَا. صَح

3024. Faizi alan da veren de gûnahta eşittir.³⁰²⁴

۳۰۲۵ - الْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ كِفَاعِلِهِ. ض

3025. İyiliği emreden onu yapan gibidir.³⁰²⁵

۳۰۲۶ - الْآنَ حِمِّي الْوُطَيْسُ.

3026. Şimdi tandır ısındı, harp kızıştı.³⁰²⁶

۳۰۲۷ - الْآنَ نَغْزُوهُمْ وَلَا يَغْزُونَا. صَح

3027. Şimdi artık biz onların üzerine gideceğiz, onlar bize gele-meyecekler.³⁰²⁷

۳۰۲۸ - الْآنَ بَرَّذْتَ عَلَيْهِ جِلْدَهُ. ح

3028. Şimdi (ölenin borcu ödendikten sonra) onun ruhunu rahatlattın.³⁰²⁸

۳۰۲۹ - الْآيَاتُ بَعْدَ الْمَائَتَيْنِ. ض

³⁰²² Münâvî, III, 165.

³⁰²³ Deylemî, I, 128.

³⁰²⁴ Dârekutnî, III, 25; Hâkim, II, 56.

³⁰²⁵ Münâvî, III, 166.

³⁰²⁶ Taberânî, VII, 298; Heysemî, VI, 184.

³⁰²⁷ Ahmed, IV, 262; Taberânî, VII, 98.

³⁰²⁸ Münâvî, III, 166.

3029. Büyük alametler, ikiyüz yılından sonra çıkar.³⁰²⁹

۳۰۳۰- الآيات خَرَزَاتٌ مَنْظُومَاتٌ فِي سِلْكٍ فَانْقَطَعَ السِّلْكُ فَيَتَّبِعُ بَعْضُهَا بَعْضًا. ح

3030. Kıyamet alametleri bir tek ipe dizilmiş boncuklar gibidir. İp koptuğunda onlar birbirini takip ederler.³⁰³⁰

۳۰۳۱- الْآيَاتُ مِنَ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ مَنْ قَرَأَهُمَا فِي لَيْلَةٍ كَفَتَاهُ. ص

3031. Kim Bakara suresinin son iki ayetini geceleyin okursa, bu iki ayet ona kafi gelir.³⁰³¹

Abdallar

۳۰۳۲- الْأَبْدَالُ أَرْبَعُونَ رَجُلًا وَأَرْبَعُونَ امْرَأَةً كُلُّمَا مَاتَ رَجُلٌ أَبْدَلَهُ اللَّهُ تَعَالَى مَكَانَهُ رَجُلًا وَكُلُّمَا مَاتَتْ امْرَأَةٌ أَبْدَلَهُ اللَّهُ تَعَالَى مَكَانَهَا امْرَأَةً. ص

3032. Abdallar kırk erkek, kırk kadındırlar. Onlardan bir erkek öldüğünde onun yerine Allah Teala bir erkek, kadınlardan bir kadın öldüğünde Allah Teala onun yerine başka bir kadın görevlendirir.³⁰³²

۳۰۳۳- الْأَبْدَالُ فِي أُمَّتِي ثَلَاثُونَ بِهِمْ تَقُومُ الْأَرْضُ وَبِهِمْ تَنْظُرُونَ وَبِهِمْ تُنْصَرُونَ. ص

3033. Ümmetim içinde abdallar otuz kişidir. Yeryüzü onlarla bereketlenir, onlar sayesinde yağmurlar yağdırılır, onlar sayesinde kullara yardım olunur.³⁰³³

۳۰۳۴- الْأَبْدَالُ فِي أَهْلِ الشَّامِ وَبِهِمْ يُنْصَرُونَ وَبِهِمْ يُرْزَقُونَ. ح

3034. Abdallar, Şam halkındandır. İnsanlar onlarla yardım görür, onlar sayesinde rızıklandırılırlar.³⁰³⁴

³⁰²⁹ Hâkim, IV, 475; Deylemî, I, 125.

³⁰³⁰ Ahmed, II, 219

³⁰³¹ Buhârî, Meğâzî 12; Fedâilü'l-Kur'an 10, 27, 34; Müslim, Müsafirîn 255-256; Ebû Dâvûd, Ramazan 9; Tirmizî, Sevâbü'l-Kur'an 4; İbni Mâce, İkâme 183.

³⁰³² Deylemî, I, 119; İbni Hacer, el-Kavlü'l-müsedded, I, 83.

³⁰³³ Heysemî, X, 63.

³⁰³⁴ Taberânî, XVIII, 65; İbni Asâkir, I, 290; Heysemî, X, 63.

٣٠٣٥ - الأبدال بالشَّامَ وَهُمْ أَرْبَعُونَ رَجُلًا كُلَّمَا مَاتَ رَجُلٌ أَبْدَلَ اللَّهُ مَكَانَهُ رَجُلًا يُسْقَى بِهِمُ الْغَيْثُ وَيُنْتَصَرُ بِهِمْ عَلَى الْأَعْدَاءِ وَيُصْرَفُ عَنْ أَهْلِ الشَّامِ بِهِمُ الْعَذَابُ. ح

3035. Abdallar Şam'da bulunurlar. Kırk kişidir. Onlardan biri öldüğünde Allah Teala onun yerine bir başkasını görevlendirir. Onlar sayesinde insanlara yağmur yağdırılır, düşmanlara karşı yardım edilir, Şam halkından onlar sayesinde azab defedilir.³⁰³⁵

٣٠٣٦ - الأبدال أَرْبَعُونَ رَجُلًا وَأَرْبَعُونَ امْرَأَةً كُلَّمَا مَاتَ رَجُلٌ أَبْدَلَ اللَّهُ تَعَالَى مَكَانَهُ رَجُلًا وَكُلَّمَا مَاتَتْ امْرَأَةٌ أَبْدَلَ اللَّهُ تَعَالَى مَكَانَهَا امْرَأَةً.

3036. Abdallar kırk erkek, kırk kadındır. Onlardan bir erkek öldüğünde onun yerine Allah bir başka erkek, kadınlardan biri öldüğünde onun yerine bir başka kadın görevlendirir.³⁰³⁶

٣٠٣٧ - الأبدال من المَوَالِي. ض

3037. Abdallar, Arap olmayanlardır.³⁰³⁷

٣٠٣٨ - الأبعدُ فالأبعدُ من المسجدِ أعظمُ أجراً. ح

3038. Cemaatle namaza gelenlerin mükafatı, mescidden uzaklıkları nisbetinde büyük olur. En uzak olan en büyük mükafatı alır.³⁰³⁸

٣٠٣٩ - الإِبِلُ عِزٌّ لِأَهْلِهَا وَالْغَنَمُ بَرَكَةٌ وَالْخَيْرُ مَقْقُودٌ فِي نَوَاصِي الْخَيْلِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. صَح

3039. Deve, sahibi için izzet vesilesi, koyun da berekettir. Hayır, kıyamet gününe kadar da atların perçemine bağlanmıştır.³⁰³⁹

³⁰³⁵ Münâvî, III, 169.

³⁰³⁶ Deylemî, I, 119.

³⁰³⁷ Münâvî, III, 170.

³⁰³⁸ Buhârî, Ezân 31; Ebû Dâvûd, Salât 48; İbni Mâce, Mesâcid 15; Taberânî, Tahâret 33.

³⁰³⁹ Buhârî, Cihâd 43-44, Humus 5, Menâkıb 28, Zekât 25, İmare 98-99; Ebû Dâvûd, Cihâd 41; Tirmizî, Cihâd 19.

٣٠٤٠ - الْإِثْمُ يُجْلُو الْبَصَرَ وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ. ح

3040. Sürme çekmek gözün görmesini kuvvetlendirir, kirpikleri büyütür.³⁰⁴⁰

٣٠٤١ - الْأَجْدَعُ شَيْطَانٌ. صَح

3041. Burnu kesik olan şeytandır.³⁰⁴¹

٣٠٤٢ - الْإِحْسَانُ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ. صَح

3042. İhsan, Allah'ı görüyormuşsun gibi ona ibadet etmendir. Her ne kadar sen onu görmüyorsan da o seni görüyor.³⁰⁴²

٣٠٤٣ - الْإِخْصَانُ إِحْصَانَانِ إِخْصَانُ نِكَاحٍ وَإِخْصَانُ عَفَافٍ.

3043. Kötülüklerden uzak kalma nikahla, diğeri de iffetli kalmakla olur.³⁰⁴³

٣٠٤٤ - الْاِخْتِصَارُ فِي الصَّلَاةِ رَاحَةٌ أَهْلُ النَّارِ. ض

3044. Namazda elleri böğüre koymak, cehennem halkının dinlenme şeklidir.³⁰⁴⁴

٣٠٤٥ - الْأَذَانُ تِسْعَ عَشْرَةَ كَلِمَةً وَالْإِقَامَةُ سَبْعَ عَشْرَةَ كَلِمَةً. صَح

3045. Ezan ondokuz kelime, ikamet ise onyeddi kelimedir.³⁰⁴⁵

٣٠٤٦ - الْأُذُنَانِ مِنَ الرَّأْسِ. صَح

3046. Kulaklar baştandır.³⁰⁴⁶

³⁰⁴⁰ Münâvî, III, 171.

³⁰⁴¹ Ahmed, I, 31; Hâkim, IV, 311.

³⁰⁴² Buhârî, Tefsir 31, İmân 37; Müslim, İmân 57; Ebû Dâvûd, Sünnet 16; Tirmizî, İmân 4; İbni Mâce, Mukaddime 3.

³⁰⁴³ Taberânî, Evsat, I, 11; İbni Asâkir, LI, 107; Heysemî, VI, 263.

³⁰⁴⁴ İbni Huzeyme, II, 57; Beyhakî, II, 287.

³⁰⁴⁵ Müttekî, nr. 20964.

³⁰⁴⁶ Ahmed, V, 264; Dârekutnî, I, 103.

٣٠٤٧- الارْتِدَاءُ لُبْسَةُ الْعَرَبِ وَالْاِلْتِفَاعُ لُبْسَةُ الْإِيمَانِ. ض

3047. Elbiseyi omuzlara almak Arab'ın, başı ve yüzün çoğunu örtmekse müminin giyişiş şeklidir.³⁰⁴⁷

٣٠٤٨- الْأَرْضُ كُلُّهَا مَسْجِدٌ إِلَّا الْمَقْبَرَةَ وَالْحَمَّامَ.

3048. Yeryüzünün kabirler ve hamamlar dışında her tarafı mesciddir.³⁰⁴⁸

٣٠٤٩- الْأَرْضُ أَرْضُ اللَّهِ وَالْعِبَادُ عِبَادُ اللَّهِ مَنْ أَخِيَا مَوَاتًا فَهِيَ لَهُ. صَح

3049. Yer Allah'ın yeri, kullar da Allah'ın kuludur. Kim bir ölü araziye ihya ederse o yere sahip olur.³⁰⁴⁹

٣٠٥٠- الْأَرْوَاحُ جُنُودٌ مَجْنَدَةٌ فَمَا تَعَارَفَ مِنْهَا اِتْتَلَفَ وَمَا تَنَافَرَ مِنْهَا اخْتَلَفَ. صَح

3050. Ruhlar grup grup askerlerdir. Onlardan zamanıyla tanışanlar birbirleriyle kaynaşır, tanışamayanlar da birbirlerinden ayrılırlar.³⁰⁵⁰

٣٠٥١- الْإِزَارُ إِلَى نِصْفِ السَّاقِ أَوْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ لَا خَيْرَ فِي أَسْفَلٍ مِنْ ذَلِكَ.

3051. İzâr, dizin yarısına veya topuklara kadardır, onun altına kadar uzanan da hayır yoktur.³⁰⁵¹

٣٠٥٢- الْإِسْبَالُ فِي الْإِزَارِ وَالْقَمِيصِ وَالْعِمَامَةِ مَنْ جَرَّ مِنْهَا شَيْئًا خِيَلَاءَ لَمْ يَنْظُرِ

اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

3052. Elbiseyi uzatmak izar, gömlek ve sarıkta olur. Onlardan birini uzatıp kibirlenerek yerde sürükleyene Allah Teala kıyamet günü rahmet nazarıyla bakmaz.³⁰⁵²

³⁰⁴⁷ Heysemî, V, 127.

³⁰⁴⁸ Ahmed, III, 96; Beyhakî, II, 435.

³⁰⁴⁹ Taberânî, XVII, 18, 118; Heysemî, IV, 157, V, 225.

³⁰⁵⁰ Heysemî, VIII, 88.

³⁰⁵¹ Ahmed, III, 140, 249, 256; Heysemî, V, 122.

³⁰⁵² Taberânî, XII, 311; Müttekî, nr. 41167.

۳۰۵۳- الاستِئْذَانُ ثَلَاثٌ فَإِنْ أَذِنَ لَكَ وَالْأَفَارِجُ. صَح

3053. Biriniz bir yere girmek istediğinde üç defa izin istesin, müsaade edilmezse geri dönsün.³⁰⁵³

۳۰۵۴- الاستِئْذَانُ ثَلَاثٌ فَأَلْأُولَى تُسْمِعُونَ وَالثَّانِيَةُ تَسْتَصْلِحُونَ وَالثَّالِثَةُ تُؤْذِنُونَ أَوْ تُرَدُّونَ.

3054. İzin üç defa istenir. Birincisi işitmeniz, ikincisi sağa sola çeki düzen vermeniz, üçüncüsü ise izin vermeniz veya geri çevirmeniz içindir.³⁰⁵⁴

۳۰۵۵- الْإِسْتِجْمَارُ تَوَّ وَزَمِّي الْجِمَارُ تَوَّ وَالسَّغْيُ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ تَوَّ وَالطَّوَافُ

تَوَّ وَإِذَا اسْتَجَمَرَ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْتَجِمِرْ بِتَوَّ. صَح

3055. Temizlikte taş tektir, şeytan taşlama da tektir. Safa ile Merve arası say tektir, tavaf tektir, temizlik yapan da tek sayılı taş kullansın.³⁰⁵⁵

۳۰۵۶- الْإِسْتِغْفَارُ فِي الصَّحِيفَةِ يَتْلَأُ نُورًا. ض

3056. İstiğfar, kişinin amel defterinde nur gibi parlar.³⁰⁵⁶

۳۰۵۷- الْإِسْتِغْفَارُ مَمْحَاةٌ لِلذُّنُوبِ.

3057. İstiğfar, günahların silgisidir.³⁰⁵⁷

۳۰۵۸- الْإِسْتِجْءَاءُ بِثَلَاثَةِ أَخْجَارٍ لَيْسَ فِيهِنَّ رَجِيعٌ. ح

3058. Temizlik üç taşla yapılır, onlar arasında hayvan tersi yoktur.³⁰⁵⁸

İslam

۳۰۵۹- الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَتَقِيمَ الصَّلَاةَ

وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ وَتَصُومَ رَمَضَانَ وَتُحْجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا. ح

³⁰⁵³ Ahmed, IV, 418

³⁰⁵⁴ Müttekî, nr. 25203.

³⁰⁵⁵ Müslim, Hac 315; Müttekî, nr. 12133.

³⁰⁵⁶ Müttekî, nr. 2064.

³⁰⁵⁷ Müttekî, nr. 2071.

³⁰⁵⁸ İbni Ebî Şeybe, I, 154; Ebû Nuaym, V, 150.

3059. İslam, Allah'dan başka ilah olmadığına, Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğuna şahidlik etmen, namazı dosdoğru kılman, zekatı vermen, ramazan orucunu tutman ve yol bulabilirsen hacca gitmendir.³⁰⁵⁹

٣٠٦٠ - الإسلام علانية والإيمان في القلب. ح

3060. İslam dış görünüştür, iman ise kalptedir.³⁰⁶⁰

٣٠٦١ - الإسلام ذلُولٌ لا يُرْكَبُ إلا ذُلُولاً. ض

3061. İslam kolaylık ve hoşgörülülüktür. Ancak yumuşak huylu ve hoşgörülü kimselere layıktır.³⁰⁶¹

٣٠٦٢ - الإسلام يزيد ولا ينقص. ح

3062. Müslümanlık artar, eksilmez.³⁰⁶²

٣٠٦٣ - الإسلام يغلو ولا يغلى. ح

3063. İslam üstündür, ona üstün gelinemez.³⁰⁶³

٣٠٦٤ - الإسلام يحب ما كان قبلة. ض

3064. İslam, müslüman olmadan önce işlenen günahları siler.³⁰⁶⁴

٣٠٦٥ - الإسلام نظيف فتتطهروا فإنه لا يدخل الجنة إلا النظيف. ض

3065. İslam temizdir, öyle ise temizlenin. Zira temiz olandan başkası cennete giremez.³⁰⁶⁵

٣٠٦٦ - الأثرة شر.

3066. Şımarıklık, kötülüktür.³⁰⁶⁶

³⁰⁵⁹ Müslim, İmân 1; Ebû Dâvûd, Sünnet 16, Nesâî, İmân 5.

³⁰⁶⁰ Ahmed, III, 134; Heysemî, I, 52.

³⁰⁶¹ Ahmed, V, 145.

³⁰⁶² Ebû Dâvûd, Ferâiz 10, Ahmed, VI, 230.

³⁰⁶³ Beyhakî, VI, 205; Müttekî, nr. 246.

³⁰⁶⁴ Ahmed, IV, 199, 204, 205.

³⁰⁶⁵ Heysemî, V, 132; Aclânî, I, 341.

³⁰⁶⁶ Mütttekî, nr. 6417.

٣٠٦٧- الأَشْعَرِيَّونَ فِي النَّاسِ كَصُرَّةٍ فِيهَا مِسْكٌ.

3067. Eşariler, halk arasında içinde misk bulunan bir kaseye benzerler.³⁰⁶⁷

٣٠٦٨- الْأَصَابِعُ تَجْرِي مَجْرَى السَّوَاكِ إِذَا لَمْ يَكُنْ سِوَاكَ. ض

3068. Parmaklar, misvak olmadığı zaman misvak yerine geçer.³⁰⁶⁸

٣٠٦٩- الْأَضْحَى عَلَى فَرِيضَةٍ وَعَلَيْكُمْ سُنَّةٌ. ح

3069. Kurban kesmek bana farz, size sünnettir.³⁰⁶⁹

٣٠٧٠- الْاِقْتِصَادُ نِصْفُ الْعَيْشِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ نِصْفُ الدِّينِ.

3070. Tutumlu olmak geçimin yarısı, güzel ahlak da dinin yarısıdır.³⁰⁷⁰

٣٠٧١- الْاِقْتِصَادُ فِي التَّقَةِ نِصْفُ الْمَعِيشَةِ وَالتَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ نِصْفُ الْعَقْلِ وَحُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ.

3071. Harcamada tutumlu olmak geçimin, insanlarla güzel geçinmek aklın, güzel soru sorma da ilmin yarısıdır.³⁰⁷¹

٣٠٧٢- الْأَكْبَرُ مِنَ الْإِخْوَةِ بِمَنْزِلَةِ الْأَبِ. ض

3072. Büyük kardeş, baba yerindedir.³⁰⁷²

٣٠٧٣- الْأَكْلُ فِي السُّوقِ دَنَاءَةٌ. ض

3073. Çarşıda yemek yemek, hafif meşrepliklidir.³⁰⁷³

٣٠٧٤- الْأَكْلُ بِأَصْبَحٍ وَاحِدَةٍ أَكْلُ الشَّيْطَانِ وَبِائْتَيْنِ أَكْلُ الْجَبَابِرَةِ وَبِالثَّلَاثِ أَكْلُ

الْأَنْبِيَاءِ. ض

³⁰⁶⁷ İbni Sad, I, 2, 79; Müttekî, nr. 33975.

³⁰⁶⁸ Heysemî, II, 100.

³⁰⁶⁹ Taberânî, XI, 26; Müttekî, nr. 12157.

³⁰⁷⁰ Hatîb, XII, 11; Müttekî, nr. 5433.

³⁰⁷¹ Aclûnî, I, 179.

³⁰⁷² Taberânî, XIX, 244; Heysemî, VIII, 149; Müttekî, nr. 45472.

³⁰⁷³ Taberânî, VIII, 298.

3074. Bir parmakla yemek şeytanın, iki parmakla yemek zorbaların, üç parmakla yemek de peygamberlerin yemesidir.³⁰⁷⁴

٣٠٧٥ - الْأَكْلُ مَعَ الْخَادِمِ مِنَ التَّوَاضُعِ. ض

3075. Hizmetçi ile yemek yemek tevazudandır.³⁰⁷⁵

٣٠٧٦ - الْإِمَامُ ضَامِنٌ وَالْمُؤَدَّنُ مُؤْتَمَنٌ اللَّهُمَّ ارْشِدِ الْأَئِمَّةَ وَاعْفِرْ لِلْمُؤَدَّنِينَ. ص

3076. İmam kefil, müezzin ise emin kişidir. Ey Allahım! İmamları doğru yola ilet, müezzinleri de mağfiret eyle.³⁰⁷⁶

٣٠٧٧ - الْإِمَامُ ضَامِنٌ فَإِنْ أَحْسَنَ فَلَهُ وَلَهُمْ وَإِنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهِ وَلَا عَلَيْهِمْ. ص

3077. İmam kefildir. Eğer hakkını verirse eciri hem kendisine, hem de cemaatinedir. Hakkını vermezse mesuliyet sadece kendisine aittir, cemaatin bir sorumluluğu yoktur.³⁰⁷⁷

٣٠٧٨ - الْإِمَامُ الضَّعِيفُ مَلْعُونٌ. ض

3078. Beceriksiz idareci, Allah'ın rahmetinden uzaktır.³⁰⁷⁸

٣٠٧٩ - الْأَمَانَةُ فِي الْأَزْدِ وَالْحَيَاءُ فِي قُرَيْشٍ.

3079. Emanet Ezdiler'de, haya ise Kureyşliler'dedir.³⁰⁷⁹

٣٠٨٠ - الْأَمَانَةُ غِنَى. ح

3080. Güvenilir olmak, zenginliktir.³⁰⁸⁰

٣٠٨١ - الْأَمَانَةُ تَجْلِبُ الرِّزْقَ وَالْحَيَانَةُ تَجْلِبُ الْفَقْرَ. ح

3081. Güvenilir olmak rızkı, hıyanet etmek ise fakirliği celbeder.³⁰⁸¹

³⁰⁷⁴ Deylemî, I, 126.

³⁰⁷⁵ Müttekî, nr. 2535, 2569.

³⁰⁷⁶ Tirmizî, Mevâkît 39; İbnî Mâce, İkâme 47; Ebû Dâvûd, Salât 39.

³⁰⁷⁷ İbnî Mâce, İkâme 47; Ahmed, IV, 156.

³⁰⁷⁸ Heysemî, V, 209; Müttekî, nr. 14665.

³⁰⁷⁹ Ahmed, II, 364; Heysemî, X, 26.

³⁰⁸⁰ Müttekî, nr. 5492.

³⁰⁸¹ Müttekî, nr. 5493.

۳۰۸۲- الْأَمْرَاءُ مِنْ قُرَيْشٍ مَا عَمِلُوا فِيكُمْ بِثَلَاثٍ مَا رَجِمُوا إِذَا اسْتَرْجِمُوا وَأُقْسِطُوا إِذَا قَسَمُوا وَعَدَلُوا إِذَا حَكَمُوا. ح

3082. Aranızda şu üç hususu gözettikleri sürece idarecileriniz Kureyş'ten olacaktır. Kendilerinden merhamet istendiğinde merhamet ettikçe, bölüştürdükleri zaman eşit bölüştürdükçe, hüküm verdikleri zaman adaletle hükmettikçe.³⁰⁸²

۳۰۸۳- الْأَمْرَاءُ مِنْ قُرَيْشٍ مَنْ نَاوَاهُمْ أَوْ أَرَادَ أَنْ يَسْتَفِيزَهُمْ تَحَاتَّ تَحَاتَّ الْوَرَقِ. ح

3083. Emirler Kureyş'tendir. Onlara düşmanlık eden, onları aşağılamak isteyenler ağaç yaprakları gibi dökülür giderler.³⁰⁸³

۳۰۸۴- الْأَمْرُ أَسْرَعُ مِنْ ذَاكَ. ح

3084. Ölüm, binayı tamir etmekten daha süratli gelir.³⁰⁸⁴

۳۰۸۵- الْأَمْرُ الْمُقْطَعُ وَالْحَمْلُ الْمُضْلَعُ وَالشَّرُّ الَّذِي لَا يَنْقُطِعُ إِظْهَارُ الْبِدْعِ. ض

3085. Bidatların yayılışı felaket hali, taşmamayan yük ve ardı arkası kesilmeyen kötülüktür.³⁰⁸⁵

۳۰۸۶- الْأَمْنُ وَالْعَافِيَةُ نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ. ح

3086. Emniyet ve afiyette olmak, birçok insanın değerini bilemeyip aldandıkları iki nimettir.³⁰⁸⁶

۳۰۸۷- الْأُمُورُ كُلُّهَا خَيْرُهَا وَشَرُّهَا مِنَ اللَّهِ تَعَالَى. ض

3087. Bütün işler, hayır olanı da şer olanı da Allah Teala'dandır.³⁰⁸⁷

۳۰۸۸- الْأَنَاءَةُ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْعَجَلَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ. ح

³⁰⁸² Ahmed, IV, 421; Beyhakî, VIII, 144; Beyhakî, V, 193.

³⁰⁸³ Münâvî, III, 183.

³⁰⁸⁴ Ahmed, II, 161; İbni Hibbân, VII, 262.

³⁰⁸⁵ Taberânî, III, 219; Heysemî, I, 188.

³⁰⁸⁶ Taberânî, XI, 434; a.mlf., Evsat, I, 198.

³⁰⁸⁷ Heysemî, VII, 197.

3088. Teenni ile hareket etmek Allah Teala'dan, acele etmek ise şeytandandır.³⁰⁸⁸

٣٠٨٩ - الْأَنْبِيَاءُ أَحْيَاءٌ فِي قُبُورِهِمْ يُصَلُّونَ. ح

3089. Peygamberler kabirlerinde diridirler, namaz kılarlar.³⁰⁸⁹

٣٠٩٠ - الْأَنْبِيَاءُ قَادَةٌ وَالْفُقَهَاءُ سَادَةٌ وَمُجَالَسَتُهُمْ زِيَادَةٌ. ض

3090. Peygamberler önder, fakihler reistirler. Onlarla oturup kalkmak hayır ve bereketi artırır.³⁰⁹⁰

٣٠٩١ - الْأَيْدِي ثَلَاثَةٌ فَيَدُ اللَّهِ الْعُلْيَا وَيَدُ الْمُعْطَى الَّتِي تَلِيهَا وَيَدُ السَّائِلِ السُّفْلَى

فَاعْطِ الْفَضْلَ وَلَا تَعْجِزْ عَنْ نَفْسِكَ. صَح

3091. Eller üçtür. Allah'ın eli en üsttedir. Arkasından veren el gelir, en altta da isteyen eli vardır. Malının fazlasını ver, aciz olma!³⁰⁹¹

İman

٣٠٩٢ - الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ

خَيْرِهِ وَشَرِّهِ. صَح

3092. İman Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, öldükten sonra dirilişe inanman, hayrı ile şerri ile kadere inanmandır.³⁰⁹²

٣٠٩٣ - الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَتُؤْمِنَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّارِ وَالْمِيزَانِ

وَتُؤْمِنَ بِالْبَغْتِ بَعْدَ الْمَوْتِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ. صَح

³⁰⁸⁸ Tirmizî, Birr 65.

³⁰⁸⁹ Heysemî, VIII, 211.

³⁰⁹⁰ Müttekî, nr. 43603; Aclûnî, I, 235.

³⁰⁹¹ Ebû Dâvûd, Zekât 28; Ahmed, IV, 137.

³⁰⁹² Taberânî, XII, 431; Beyhakî, X, 203.

3093. İman Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, cennete, cehenneme, amellerin tartılacağına, öldükten sonra dirilişe, hayrı ile şerri ile kadere inanmandır.³⁰⁹³

٣٠٩٤ - الْإِيمَانُ مَعْرِفَةٌ بِالْقَلْبِ وَقَوْلٌ بِاللِّسَانِ وَعَمَلٌ بِالْأَرْكَانِ. ض

3094. İman, kalple bilmek, dille ifade etmek ve organlarla gereğini yerine getirmektir.³⁰⁹⁴

٣٠٩٥ - الْإِيمَانُ بِاللَّهِ إِقْرَارٌ بِاللِّسَانِ وَتَصْدِيقٌ بِالْقَلْبِ وَعَمَلٌ بِالْأَرْكَانِ. ض

3095. Allah'a iman dille ikrar, kalple tasdik ve uzuvlarla ameldir.³⁰⁹⁵

٣٠٩٦ - الْإِيمَانُ بِضَعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَذْنَاهَا إِمَاطَةُ

الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ. صَح

3096. İman, yetmiş küsur bölümdür. En üstünü lailaheillallah sözü, en aşağısı ise insanların gelip geçtiği yoldan sıkıntı verici şeyleri kaldırmaktır. Haya da imandan bir bölümdür.³⁰⁹⁶

٣٠٩٧ - الْإِيمَانُ يَمَانٌ. صَح

3097. İman, Yemenli'dir.³⁰⁹⁷

٣٠٩٨ - الْإِيمَانُ قَيْدُ الْفَتَكِ لَا يَفْتِكُ مُؤْمِنٌ. ح

3098. İman, sözden dönmemek için bir bağdır, mümin de sözünden dönmez.³⁰⁹⁸

٣٠٩٩ - الْإِيمَانُ الصَّبْرُ وَالسَّمَاحَةُ. ض

3099. İman sabır ve fedakarlıktır.³⁰⁹⁹

³⁰⁹³ İbni Hibbân, I, 397; Beyhakî, Şuab, I, 257.

³⁰⁹⁴ Münâvî, III, 185.

³⁰⁹⁵ Deylemî, I, 111.

³⁰⁹⁶ Müslim, İmân 58; Ebû Dâvûd, Sünnet 18; Tirmizî, İmân 6; İbni Mâce, Mukaddime 9; Ahmed, II, 279, 445.

³⁰⁹⁷ Ahmed, IV, 118.

³⁰⁹⁸ Ebû Dâvûd, Cihâd 157; Ahmed, I, 166, 167, IV, 192.

³⁰⁹⁹ Buhârî, Kebîr, V, 25; Deylemî, I, 128.

۳۱۰۰- الْإِيمَانُ بِالْقَدَرِ نِظَامُ التَّوْحِيدِ. ض

3100. Kadere iman, tevhidin nizamıdır.³¹⁰⁰

۳۱۰۱- الْإِيمَانُ بِالْقَدَرِ يَذْهَبُ الْهَمُّ وَالْحُزْنُ. ض

3101. Kadere iman, kaygı ve üzüntüyü giderir.³¹⁰¹

۳۱۰۲- الْإِيمَانُ غَفِيفٌ عَنِ الْمَحَارِمِ غَفِيفٌ عَنِ الْمَطَامِعِ.

3102. İman, haramlar ve tamahkarlıklardan uzak olmaktır.³¹⁰²

۳۱۰۳- الْإِيمَانُ بِالنِّيَّةِ وَاللِّسَانِ وَالْهَجْرَةُ بِالنَّفْسِ وَالْمَالِ.

3103. İman, niyet ve dille, hicret de nefis ve malla olur.³¹⁰³

۳۱۰۴- الْإِيمَانُ وَالْعَمَلُ أَخَوَانِ شَرِيكَانِ فِي قَرْنٍ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ أَحَدَهُمَا إِلَّا بِصَاحِبِهِ. ح

3104. İman ve amel ortak iki kardeşirler. Allah Teala, onlardan birini ancak diğeriyle kabul eder.³¹⁰⁴

۳۱۰۵- الْإِيمَانُ وَالْعَمَلُ قَرِينَانِ لَا يَصْلُحُ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا إِلَّا مَعَ صَاحِبِهِ. ح

3105. İman ve amel iki arkadaştır, herbiri ancak diğeriyle ayakta durabilir.³¹⁰⁵

۳۱۰۶- الْإِيمَانُ نِصْفَانِ فَنِصْفٌ فِي الصَّبْرِ وَنِصْفٌ فِي الشُّكْرِ. ض

3106. İki iki kısımdır, yarısı sabır, yarısı da şükürdür.³¹⁰⁶

۳۱۰۷- الْإِيمَاءُ خِيَانَةٌ لَيْسَ لِنَبِيِّ أَنْ يُؤْمَىءَ.

3107. İma ile namaz kılmak hıyanettir, hiç bir peygamber ima ile namaz kılmamıştır.³¹⁰⁷

³¹⁰⁰ Ukaylî, IV, 145; Deylemî, I, 114.

³¹⁰¹ Deylemî, I, 113; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 156.

³¹⁰² Ebû Naym, VIII, 224; Deylemî, I, 113.

³¹⁰³ Münâvî, III, 188.

³¹⁰⁴ Deylemî, I, 111.

³¹⁰⁵ Münâvî, III, 188.

³¹⁰⁶ Müttekî, nr. 61.

³¹⁰⁷ İbni Sad, II, 102.

٣١٠٨ - الأئمة من قریش اَبْرَارُهَا أَمْراءُ اَبْرَارِهَا وَفُجَّارُهَا أَمْراءُ فُجَّارِهَا وَإِنْ أَمَرْتُ عَلَيْكُمْ قُرَيْشٌ عَبْدًا حَبَشِيًّا مُجَدَّعًا فَاسْمَعُوا لَهُ وَأَطِيعُوا مَا لَمْ يَخَيَّرْ أَحَدَكُمْ بَيْنَ إِسْلَامِهِ وَضَرْبِ عُنُقِهِ فَإِنْ خَيَّرَ بَيْنَ إِسْلَامِهِ وَضَرْبِ عُنُقِهِ فَلْيَقْدِّمْ عُنُقَهُ. ح

3108. İmamlar Kureys'tendir. İyileri emir, iyileri ve kötülerini de emirdirler. Size Kureyşliler burnu kesik Habeşli bir köleyi bile emir tayin etseler onları dinleyin ve biriniz müslümanlığıyla boynunun vurulması arasında muhayyer bırakılmadıkça onlara itaat edin. Eğer bir kişi, müslümanlığıyla boynunun vurulması arasında muhayyer bırakılırsa boynunun vurulmasını tercih etsin.³¹⁰⁸

٣١٠٩ - الأئمة أَحَقُّ بِنَفْسِهَا مِنْ وَلِيِّهَا وَالْبَكْرُ تُسْتَأْذَنُ فِي نَفْسِهَا وَإِذْنُهَا صِمَاتُهَا. ص

3109. Dul, kendisi konusunda velisinden daha çok hak sahibidir, bakireden ise izin istenir. Onun izni de susmasıdır.³¹⁰⁹

٣١١٠ - الأئمة فالأئمة. ص

3110. Sağdan, sonra onun sağından başlayın.³¹¹⁰

³¹⁰⁸ Taberânî, Evsat, IV, 26; Hâkim, IV, 85; Heysemî, V, 192.

³¹⁰⁹ Ahmed, I, 241; Beyhakî, VII, 115.

³¹¹⁰ Ahmed, III, 110; Ebû Ya'lâ, VI, 262.

BA HARFİ İLE BAŞLAYAN HADİSLER

۳۱۱۱- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مُفْتَاخُ كُلِّ كِتَابٍ.

3111. Besmele, her kitabın anahtarıdır.³¹¹¹

۳۱۱۲- بَابُ أَمْتِي الَّذِي يَدْخُلُونَ مِنْهُ الْجَنَّةَ عَرْضُهُ مَسِيرَةُ الرَّائِبِ الْمُجَوِّدِ ثَلَاثًا ثُمَّ إِنَّهُمْ لَيَضْغَطُونَ عَلَيْهِ حَتَّى تَكَادَ مَنَاكِبُهُمْ تَنْزُولُ. ض

3112. Ümmetimin cennete gireceği kapının genişliği, iyi bir atının yürüyüşüyle üç günlük bir mesafedir. Sonra onlar öyle sıkışır ki neredeyse giydikleri elbiselerin omuzları eskir.³¹¹²

۳۱۱۳- بَابَانِ مَعْجَلَانِ عُقُوبَتُهُمَا فِي الدُّنْيَا الْبَغْيُ وَالْعُقُوقُ. صَح

3113. İki çeşit günah vardır ki, cezaları dünyada iken acilen verilir. Onlar, zulüm ve ana babaya isyandır.³¹¹³

Acele Edilecek Ameller

۳۱۱۴- بَادِرُوا الصُّبْحَ بِالْوُتْرِ. صَح

3114. Sabah girmeden vitre acele edin.³¹¹⁴

۳۱۱۵- بَادِرُوا بِصَلَاةِ الْمَغْرِبِ قَبْلَ طُلُوعِ النُّجُمِ. ض

3115. Yıldızlar doğmadan önce akşam namazına acele edin.³¹¹⁵

³¹¹¹ Hatib, Câmi, I, 264.

³¹¹² Ebû Ya'lâ, IX, 407; Deylemî, II, 29.

³¹¹³ Buhârî, Müfred, I, 308; Hâkim, IV, 196.

³¹¹⁴ Ahmed, II, 37; İbni Hibbân, VI 198.

³¹¹⁵ Ahmed, V, 415; Dârekutnî, I, 260; Heysemî, I, 310.

۳۱۱۶- بَادِرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالْكَفَى قَبْلَ أَنْ تَغْلِبَ عَلَيْهِمُ الْأَلْقَابُ. ض

3116. Çocuklarınıza başka lakablar galip gelmeden önce onlara künye vermede acele edin.³¹¹⁶

۳۱۱۷- بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ فِتْنًا كَقَطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ يُضِيحُ الرَّجُلُ مُؤْمِنًا وَيُمْسِي كَافِرًا وَيُمْسِي مُؤْمِنًا وَيُضِيحُ كَافِرًا يَبِيعُ أَحَدُهُمْ دِينَهُ بِعَرَضٍ مِنَ الدُّنْيَا قَلِيلٍ. صَح

3117. Karanlık gece parçaları gibi fitneler gelmeden hayırlı amellere acele edin. O fitneler sırasında kişi, sabahleyin mümin olarak kalkar, kafir olarak akşamlar. Mümin olarak akşamlar, ama kafir olarak sabahlar. Dinini az bir dünya menfaati karşılığında da satar.³¹¹⁷

۳۱۱۸- بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ هَرَمًا نَاعِصًا وَمَوْتًا خَالِسًا وَمَرَضًا حَاسِبًا وَتَسْوِيفًا مُؤْسِئًا. ض

3118. Ağız tadını kaçıran ihtiyarlık, ani ölüm, ibadetten alıkoyan hastalık ve unutturan erteleme gelmeden önce salih amellere acele edin.³¹¹⁸

۳۱۱۹- بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ سِتًّا طُلُوعَ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا وَالْدُّخَانَ وَدَابَّةَ الْأَرْضِ وَالْجَّالَ وَخَوْنِصَةَ أَحَدِكُمْ وَأَمْرَ الْعَامَّةِ. صَح

3119. Altı ameli işlemede acele edin. Güneş batıdan doğmadan, dumanın çıkmadan, dabbetü'l-arz zuhur etmeden, Deccal görünmeden, birinizin ölümü gelmeden ve kıyamet kopmadan.³¹¹⁹

۳۱۲۰- بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ سِتًّا إِمَارَةَ السَّقَهَاءِ وَكَثْرَةَ الشَّرْطِ وَبَيْعَ الْحُكْمِ وَاسْتِخْفَافًا بِاللِّدِّمْ وَقَطِيعَةَ الرَّحِمِ وَنَشْوَأَ يَتَّخِذُونَ الْقُرْآنَ مَزَامِيرَ يُقَدِّمُونَ أَحَدَهُمْ لِيُغْنِيَهُمْ وَإِنْ كَانَ أَقْلَهُمْ فَقَهَا. ض

3120. Altı çeşit ameli yapmakta acele edin. Kötü insanların idareciliği, idarecilerin kapısında görevlilerin çokluğu, hakimlerin rüşvet

³¹¹⁶ İbni Hibbân, Zuafâ, I, 274; İbni Adî, II, 15; Deylemî, II, 8.

³¹¹⁷ Müslim, İmân 146; Tirmizî, Fiten 30; Ahmed, II, 304, 372, 390, III, 453, IV, 273.

³¹¹⁸ Beyhakî, Şuab, VII, 358.

³¹¹⁹ Hâkim, IV, 561.

alması, cinayetlerin hafife alınması, akraba ilişkilerinin kesilmesi, Kur'an'ın diğer musikiler gibi okunur hale gelerek ilim bakımından en düşüğü bile olsa insanlar tarafından musikiler gibi okunmasının tercih edilmesinden önce amellere acele edin.³¹²⁰

۳۱۲۱- بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ سَبْعًا مَا تَنْتَظِرُونَ إِلَّا فَقْرًا مُنْسِيًّا أَوْ غِنًى مُطْغِيًّا أَوْ مَرَضًا مُفْسِدًا أَوْ هَرَمًا مُفْنِدًا أَوْ مَوْتًا مُجْهِزًا أَوْ الدَّجَالَ فَإِنَّهُ شَرُّ مُنْتَظَرٍ أَوْ السَّاعَةَ وَالسَّاعَةَ أَذْهَى وَأَمْرٌ. صَح

3121. Yedi şey gelmeden önce salih amellere acele edin. Unutturan fakirlik, azdıran zenginlik, sağlığı bozan hastalık, takattan düşüren yaşlılık, aniden gelen ölüm ve Deccal ki, beklenen şerdir ve kıyametin kopmasından ne bekliyorsunuz? Kıyamet ise hepsinden daha dehşetli ve daha acıdır.³¹²¹

۳۱۲۲- بَاكِرُوا بِالصَّدَقَةِ فَإِنَّ الْبَلَاءَ لَا يَتَخَطَّى الصَّدَقَةَ. ض

3122. Sadaka vermede acele edin, çünkü bela sadakayı atlayıp gelemmez.³¹²²

۳۱۲۳- بَاكِرُوا فِي طَلَبِ الرِّزْقِ وَالْحَوَائِجِ فَإِنَّ الْغُدُوَّ بَرَكَةٌ وَنَجَاحٌ.

3123. Rızıkı aramada ve ihtiyaçlarınızı karşılamada erken davranın. Çünkü sabahın erken saatlerinde bereket ve başarı vardır.³¹²³

Çeşitli Hadisler

۳۱۲۴- بِحَسَبِ الْمَرْءِ إِذَا رَأَى مُنْكَرًا لَا يَسْتَطِيعُ لَهُ تَغْيِيرًا أَنْ يَغْلَمَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَّهُ لَهُ مُنْكَرٌ. ض

³¹²⁰ Ahmed, III, 494; Taberânî, XVIII, 36.

³¹²¹ Tirmizî, Zühhd 3.

³¹²² Beyhakî, Şuab, III, 214; Deylemî, II, 8.

³¹²³ Taberânî, Evsat, VII, 193; Heysemî, IV, 61.

3124. Kişi değiştirmeye güç yetiremediği birşey görünce, Allah'a ondan hoşlanmadığını bildirmesi kendisini kurtarmaya yeter.³¹²⁴

٣١٢٥ - بِحَسْبِ امْرِئٍ مِنَ الْإِيمَانِ أَنْ يَقُولَ رَضِيتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا
وبالإسلام دينًا. ض

3125. İman açısından kişinin şöyle demesi kendisine yeter: "Rab olarak Allah'ı, peygamber olarak Muhammed'i, din olarak da İslamı kabul ettim."³¹²⁵

٣١٢٦ - بِحَسْبِ امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يُشَارَ إِلَيْهِ بِالأَصَابِعِ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا إِلَّا مَنْ
عَصَمَهُ اللّٰهُ تَعَالَى.

3126. Din konusunda olsun, dünya konusunda olsun kişinin parmakla gösterilmesi ona kötülük olarak yeter. Ancak Allah Teala'nın korudukları bunun dışındadır.³¹²⁶

٣١٢٧ - بِحَسْبِ امْرِئٍ يَدْعُو أَنْ يَقُولَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَأَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ. ح

3127. Kişinin dua ederken şöyle demesi kendisine yeter: "Allahım! Günahlarımı bağışla, bana merhamet et ve beni cennetine koy!"³¹²⁷

٣١٢٨ - بِحَسْبِ أَصْحَابِي الْقَتْلُ. ح

3128. Bir kimseye günah olarak ashabımdan birini öldürmesi yeter.³¹²⁸

٣١٢٩ - بَخٍ بَخٍ لِّخَمْسٍ مَا أَثْقَلَهُنَّ فِي الْمِيزَانِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللّٰهُ وَسُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ
للّٰهِ واللّٰهُ أَكْبَرُ وَالْوَلَدُ الصَّالِحُ يُتَوَفَّى لِلْمَرْءِ الْمُسْلِمِ فَيُخْتَسِبُهُ. ح

3129. Beş şeyi yapmak ne güzeldir! Onlar, mizanda ne kadar da ağır gelirler! Onlar, bir kişinin lailaheillallah, sübhanallah, elhamdülillah, Allahü ekber demesi ve müslüman bir kişinin salih bir evladı vefat ettiğinde sabredip sevabını Allah'dan beklemesidir.³¹²⁹

³¹²⁴ Buhârî, Kebîr, III, 278; Taberânî, X, 223; Heysmî, VII, 275.

³¹²⁵ Taberânî, Evsat, VII, 270; Heysemî, I, 53.

³¹²⁶ Beyhakî, Şuab, V, 366; Heysemî, X, 296.

³¹²⁷ Taberânî, VII, 154; Heysemî, X, 180.

³¹²⁸ İbni Ebî Şeybe, VII, 476; Ahmed, III, 472.

³¹²⁹ Ahmed, IV, 237, V, 245.

۳۱۳۰- بِخَلِّ النَّاسَ بِالسَّلَامِ. ض

3130. İnsanlar, selam vermede cimrileştiler.³¹³⁰

۳۱۳۱- بَرَاءَةٌ مِنَ الْكِبْرِ لِبُوسِ الصُّوفِ وَمُجَالَسَةُ فَقَرَاءِ الْمُؤْمِنِينَ وَرُكُوبُ الْحِمَارِ
وَاعْتِقَالُ الْعَنْزِ. ض

3131. Yün elbise giymek, fakir müminlerle oturmak, merkebe binmek ve keçi beslemek kibirden uzak olmak demektir.³¹³¹

۳۱۳۲- بَرِيءٌ مِنَ الشُّحِّ مَنْ أَدَّى الزُّكَاةَ وَقَرَى الصَّيْفَ وَأَعْطَى فِي النَّائِبَةِ. ح

3132. Zekat veren, misafire yemek yediren, felakete uğrayanlara, yardımında bulunan kişi cimrilikten kurtulmuştur.³¹³²

۳۱۳۳- بَرَّتِ الدِّمَةُ مِمَّنْ أَقَامَ مَعَ الْمُشْرِكِينَ فِي دِيَارِهِمْ. ض

3133. Müşriklerin memleketlerinde onlarla birlikte oturan kişi, müslümanların korumasından uzaktır.³¹³³

۳۱۳۴- بَرِّدُوا طَعَامَكُمْ يُبَارِكْ لَكُمْ فِيهِ.

3134. Yiyeceklerinizi biraz soğutarak yiyin ki, sizin için bereketli olsun.³¹³⁴

۳۱۳۵- بَرُّ الْحَجِّ إِطْعَامُ الطَّعَامِ وَطِيبُ الْكَلَامِ. صَح

3135. Hacının iyiliği, yemek yedirmek ve güzel söz söylemektir.³¹³⁵

۳۱۳۶- بَرُّ الْوَالِدَيْنِ يُجْزَىءُ مِنَ الْجِهَادِ. ح

3136. Ana babaya iyilik, cihad yerine geçer.³¹³⁶

³¹³⁰ Ebû Nuaym, X, 403.

³¹³¹ Ebû Nuaym, III, 229; Beyhakî, Şuab, V, 153; Deylemî, II, 11.

³¹³² Hennâd, II, 514; Taberânî, IV, 188; Heysemî, III, 68.

³¹³³ Taberânî, II, 303; Deylemî, II, 14.

³¹³⁴ İbni Adî, II, 59.

³¹³⁵ Ukaylî, I, 141; Hâkim, I, 658; Beyhakî, V, 262.

³¹³⁶ Münâvî, III, 199.

۳۱۳۷- بِرُّ الْوَالِدَيْنِ يَزِيدُ فِي الْعُمَرِ وَالْكَذِبُ يُنْقِصُ الرِّزْقَ وَاللِّدَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ
وَاللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي خَلْقِهِ قَضَاءٌ إِنْ قَضَاءٌ نَافِذٌ وَقَضَاءٌ مَخْذُتٌ وَلِلْأَنْبِيَاءِ عَلَى الْعُلَمَاءِ
فَضْلٌ دَرَجَتَيْنِ وَلِلْعُلَمَاءِ عَلَى الشُّهَدَاءِ فَضْلٌ دَرَجَةٍ. ض

3137. Ana babaya iyilik ömrü uzatır, yalan rızkı azaltır, dua da kazayı geri çevirir. Allah'ın yarattıkları hakkında iki kazası vardır. Biri değişmez, diğeri ise değişir. Peygamberler, alimlerden iki derece faziletli, alimler de şehidlerden iki derece faziletlidirler.³¹³⁷

۳۱۳۸- بِرُّوْا آبَاءَكُمْ تَبَرَّكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ وَعَفُوا تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ.

3138. Ana babanıza iyilik edin ki, çocuklarınız da size iyilik etsinler. İffetli olun ki, kadınlarınız da iffetli olsunlar.³¹³⁸

۳۱۳۹- بِرُّوْا آبَاءَكُمْ تَبَرَّكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ وَعَفُوا عَنِ النِّسَاءِ تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ وَمَنْ تَنْصَلْ إِلَيْهِ
فَلَمْ يَقْبَلْ فَلَنْ يَرِدَ عَلَى الْخَوْضِ.

3139. Ana babanıza iyilik edin ki, çocuklarınız da size iyilik etsinler. İffetli olun ki, kadınlarınız da iffetli olsunlar. Kendisinden özür dilendiği halde bunu kabul etmeyen kimse Kevser havuzunun başına varamaz.³¹³⁹

۳۱۴۰- بَرَكَةُ الطَّعَامِ الْوُضُوءُ قَبْلَهُ وَالْوُضُوءُ بَعْدَهُ. ح

3140. Yemeğin bereketi, önce ve sonra elleri yıkamaktır.³¹⁴⁰

Müjdeler

۳۱۴۱- بُشْرَى الدُّنْيَا الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ. ض

3141. Dünyanın müjdesi, güzel rüyadır.³¹⁴¹

³¹³⁷ İbni Adî, III, 43; Deylemî, II, 11.

³¹³⁸ Taberânî, Evsat, I, 299; Heysemî, VIII, 138.

³¹³⁹ Hatîb, IV, 171; Hatîb, VI, 310; Deylemî, II 10.

³¹⁴⁰ Ahmed, V, 441; Taberânî, VI, 238; Beyhakî, VII, 275.

³¹⁴¹ Humeydi, I, 193; Ahmed, VI, 445; Hâkim, IV, 433.

٣١٤٢- بَشِّرْ مَنْ شَاهَدَ بَذْرًا بِالْجَنَّةِ. صَح

3142. Bedir'de bulunanları cennetle müjdele!³¹⁴²

٣١٤٣- بَشِّرْ هَذِهِ الْأُمَّةَ بِالسَّيِّئِ وَالْذِّينِ وَالرَّفْعَةِ وَالنَّصْرِ وَالتَّمَكِينِ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ عَمِلَ مِنْهُمْ عَمَلًا الْآخِرَةَ لِلدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ. صَح

3143. Bu ümmeti şan, din, yükseliş, zafer ve yeryüzü hakimiyetiyle müjdele! Onlardan her kim, ahiret işini dünya için yaparsa onun ahiretten bir nasibi olmaz.³¹⁴³

٣١٤٤- بَشِّرِ الْمَشَّائِينَ فِي الظُّلُمِ إِلَى الْمَسَاجِدِ بِالنُّورِ التَّامِّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

3144. Karanlık gecelerde mescidlere gelenleri, kıyamet gününde tam bir nurla müjdele!³¹⁴⁴

٣١٤٥- بَطْحَانٌ عَلَى بَرْكَةٍ مِنْ بُرْكِ الْجَنَّةِ. ض

3145. Buthan, cennet tepelerinden bir tepe üzerindedir.³¹⁴⁵

Hız. Peygamber'in Gönderilişi

٣١٤٦- بُعِثْتُ أَنَا وَالسَّاعَةُ كَهَاتَيْنِ. صَح

3146. Ben kıyamete işaret ve orta parmağın birbirlerine olan yakınlığı gibi bir zaman içinde gönderildim.³¹⁴⁶

٣١٤٧- بُعِثْتُ إِلَى النَّاسِ كَافَّةً فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لِي فَأَلَى الْعَرَبِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لِي فَأَلَى قُرَيْشٍ فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لِي فَأَلَى بَنِي هَاشِمٍ فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لِي فَأَلَى وَحْدِي.

³¹⁴² Münâvî, III, 201.

³¹⁴³ Ahmed, V, 134; Hâkim, IV, 346; Heysemî, X, 220.

³¹⁴⁴ Heysemî, II, 31.

³¹⁴⁵ Buhârî, Kebîr, II, 51; Deylemî, II, 27.

³¹⁴⁶ Ahmed, III, 123; İbni Hibbân, XV, 11.

3147. Ben bütün insanlara peygamber olarak gönderildim. Onlar bana icabet etmezse, Kureyş bana yeter. Kureyş de bana icabet etmezse Haşim oğulları bana yeter. Onlar da icabet etmezlerse, ben kendi kendime yeterim.³¹⁴⁷

٣١٤٨- بُعِثْتُ مِنْ خَيْرِ قُرُونِ بَنِي آدَمَ قَرْنًا فَقَرْنَا حَتَّى كُنْتُ مِنَ الْقَرْنِ الَّذِي كُنْتُ فِيهِ. صَح

3148. Ben, ademoğulları içinde asırdan asıra içinde bulunduğum en hayırlı asır içinde peygamber olarak gönderildim.³¹⁴⁸

٣١٤٩- بُعِثْتُ بِجَوَامِعِ الْكَلِمِ وَنُصِرْتُ بِالرُّغْبِ وَبَيْنَا أَنَا نَائِمٌ أُتِيتُ بِمَفَاتِيحِ خَزَائِنِ الْأَرْضِ فَوُضِعَتْ فِي يَدِي. صَح

3149. Ben, az sözle çok mana ifade eden cümlelerle gönderildim. Düşmanlara korku vermekle yardım gördüm. Uyurken bana yeryüzü hazinelerinin anahtarı verilerek elime konuldu.³¹⁴⁹

٣١٥٠- بُعِثْتُ بِالْخَفِيفَةِ السَّمْحَةِ وَمَنْ خَالَفَ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي. ض

3150. Ben halis tevhid inancıyla gönderildim, benim sünnetimden sapan benden değildir.³¹⁵⁰

٣١٥١- بُعِثْتُ بِمُدَارَاةِ النَّاسِ. ض

3151. İnsanlara iyi davranmak üzere gönderildim.³¹⁵¹

٣١٥٢- بُعِثْتُ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ وَالسَّيْفِ حَتَّى يُعْبَدَ اللَّهُ تَعَالَى وَخُدَّهَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَجُعِلَ رِزْقِي تَحْتَ ظِلِّ رُمُحِي وَجُعِلَ الدُّلُّ وَالصَّغَارُ عَلَى مَنْ خَالَفَ أَمْرِي وَمَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ.

³¹⁴⁷ İbni Sad, I, 191.

³¹⁴⁸ Münâvî, III, 202.

³¹⁴⁹ Ahmed, II, 264; İbni Hibbân, XIV, 277; Beyhakî, Şuab, I, 161.

³¹⁵⁰ İbni Sad, I, 192.

³¹⁵¹ Beyhakî, Şuab, VI, 351.

3152. Ben kıyamete yakın bir zamanda kılıçla birlikte gönderildim ki, hiçbir şey kendisine ortak koşulmadan yalnız Allah'a kulluk edilsin. Benim rızkım mızrağımın altında kılınmış, zillet ve aşağılık benim emrime muhalefet edenlere takdir edilmiştir. Kendisini bir kavme benzeten de onlardandır.³¹⁵²

٣١٥٣ - بُعِثْتُ دَاعِيًا وَمُبَلِّغًا وَلَيْسَ إِلَيَّ مِنَ الْهُدَى شَيْءٌ وَخُلِقَ إِبْلِيسُ مُرَبِّيًا وَلَيْسَ إِلَيْهِ مِنَ الضَّلَالَةِ شَيْءٌ. ض

3153. Ben hakka çağırıcı ve Allah'ın emirlerini insanlara ulaştırıcı olarak gönderildim. Hidayet etme konusunda benim elimde birşey yoktur. İblis de sadece süsleyici olarak yaratıldı, onun da dalalet konusunda elinde bir yetkisi yoktur.³¹⁵³

٣١٤٤ - بُعِثْتُ مَرْحَمَةً وَمَلَحَمَةً وَلَمْ أُبْعَثْ تَاجِرًا وَلَا زَارِعًا إِلَّا وَإِنَّ شِرَارَ الْأُمَّةِ التَّجَارَ وَالزَّارِعُونَ إِلَّا مَنْ شَحَّ عَلَى دِينِهِ. ض

3154. Ben rahmet ve savaş peygamberi olarak gönderildim. Tacir ve çiftçi olarak gönderilmedim. Dikkat edin! Dinine karşı duyarlı olanlar dışında, ümmetimin en şerlileri tacirler ve çiftçilerdir.³¹⁵⁴

Çeşitli Hadisler

٣١٥٥ - بُغِضَ بَنِي هَاشِمٍ وَالْأَنْصَارِ كُفِّرَ وَبُغِضَ الْعَرَبِ نِفَاقٌ. ح

3155. Haşim oğullarına ve ensara buğz küfür, Arab'a buğz ise nifaktır.³¹⁵⁵

٣١٥٦ - بُكَاءُ الْمُؤْمِنِ مِنْ قَلْبِهِ وَبُكَاءُ الْمُنَافِقِ مِنْ هَامَتِهِ. ض

3156. Müminin ağlaması kalbinden, münafığın ağlaması ise gözündendir.³¹⁵⁶

³¹⁵² Ahmed, II, 50; Beyhakî, Şuab, II, 75; Heysemî, V, 267.

³¹⁵³ İbni Adî, III, 39; Deylemî, II, 11; İbni Asâkir, LVI, 303.

³¹⁵⁴ Ebû Nuaym, IV, 72; Müttekî, nr. 10500.

³¹⁵⁵ Taberânî, XI, 145; Heysemî, X, 27.

³¹⁵⁶ Ukaylî, I, 86; Ebû Nuaym, IV, 111; Deylemî, II, 22.

۳۱۵۷- بَكَّرُوا بِالْإِفْطَارِ وَأَخَّرُوا السُّحُورَ. ض

3157. İftarı erken, sahuru ise geç yapın.³¹⁵⁷

۳۱۵۸- بَكَّرُوا بِالصَّلَاةِ فِي يَوْمِ الْغَيْمِ فَإِنَّهُ مَنْ تَرَكَ صَلَاةَ الْعَصْرِ حَبِطَ عَمَلُهُ. ض

3158. Bulutlu günde namazı erken kılın, zira ikindi namazını kim terkederse ameli boşa gider.³¹⁵⁸

۳۱۵۹- بَلَّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةٌ وَحَدِّثُوا عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا حَرَجَ وَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعْهُ مَقْعَدُهُ مِنَ النَّارِ. صَح

3159. Benden bir ayet bile olsa tebliğ edin, İsrailoğullarından rivayette bulunun, bunda zorluk yoktur. Kim bana bile bile yalan isnad ederse, o kişi cehennemdeki yerine hazırlansın.³¹⁵⁹

۳۱۶۰- بُلُّوا أَزْوَاجَكُمْ وَلَوْ بِالسَّلَامِ.

3160. Selam vermekle de olsa akrabalarınızla irtibatı devam ettirin.³¹⁶⁰

۳۱۶۱- بَنُو هَاشِمٍ وَبَنُو الْمُطَّلِبِ شَيْءٌ وَاحِدٌ. صَح

3161. Haşim oğullarıyla Muttalib oğulları aynı şeydir.³¹⁶¹

۳۱۶۲- بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَحُجِّ الْبَيْتِ وَصَوْمِ رَمَضَانَ. صَح

3162. İslam beş esas üzerine kurulmuştur. Allah'dan başka ilah olmadığına, Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğuna şehadet etmek, namaz kılmak, zekat vermek, hacca gitmek ve ramazan orucunu tutmaktır.³¹⁶²

³¹⁵⁷ İbni Adî, VI, 322; Deylemî, II, 10.

³¹⁵⁸ Ahmed, V, 349; Beyhakî, I, 444; Deylemî, II, 9.

³¹⁵⁹ Ahmed, II, 159; Kudâî, I, 387; Deylemî, II, 9.

³¹⁶⁰ Beyhakî, Şuab, VI, 227; Heysemî, VIII, 152.

³¹⁶¹ Taberânî, II, 126.

³¹⁶² Ahmed, IV, 363; Ebû Ya'lâ, XIII, 489; Taberânî, II, 326.

۳۱۶۳- بُورِكَ لَأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا. ض

3163. Ümmetime, günün erken saatleri bereketli kılınmıştır.³¹⁶³

۳۱۶۴- بَوْلُ الْغُلَامِ يُنْضَحُ وَبَوْلُ الْجَارِيَةِ يُغَسَّلُ. ض

3164. Erkek çocuğun idrarı üzerine su serpilir, kızınki ise yıkanır.³¹⁶⁴

۳۱۶۵- بَيْتٌ لَا تَمَرٌ فِيهِ جِيَاعٌ أَهْلُهُ. صَح

3165. İçinde hurma bulunmayan ev halkı, açtır.³¹⁶⁵

۳۱۶۶- بَيْتٌ لَا صَبِيَّانَ فِيهِ لَا بَرَكَةَ فِيهِ.

3166. İçinde çoluk çocuk bulunmayan evde bereket yoktur.³¹⁶⁶

۳۱۶۷- بَيْعُ الْمُخَفَّلَاتِ خِلَابَةٌ وَلَا تَحِلُّ الْخِلَابَةُ لِمُسْلِمٍ. ض

3167. Keçinin sağılmayıp memesinde süt biriktirilerek satılması aldatmadır. Aldatma ise bir müslümana helal değildir.³¹⁶⁷

۳۱۶۸- بَيْنَ كُلِّ أَذَانَيْنِ صَلَاةٌ لِمَنْ شَاءَ. صَح

3168. Her iki ezan arasında, dileyen için namaz vardır.³¹⁶⁸

۳۱۶۹- بَيْنَ كُلِّ أَذَانَيْنِ صَلَاةٌ إِلَّا الْمَغْرِبَ. ض

3169. Akşam namazı dışında her iki ezan arasında dileyen için namaz vardır.³¹⁶⁹

۳۱۷۰- بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ. صَح

3170. Kişi ile şirk ve küfür arasında namazı terketmek vardır.³¹⁷⁰

³¹⁶³ Münâvî, III, 208.

³¹⁶⁴ Ahmed, I, 76; Beyhakî, II, 415.

³¹⁶⁵ Ahmed, VI, 188; Taberânî, XXIV, 299.

³¹⁶⁶ Deylemî, II, 25.

³¹⁶⁷ Ahmed, I, 433; Beyhakî, V, 317.

³¹⁶⁸ Ahmed, V, 54; Dârekutnî, I, 266.

³¹⁶⁹ Beyhakî, II, 474; Heysemî, II, 231.

³¹⁷⁰ Beyhakî, III, 365; a. mlf., Şuab, III, 33.

۳۱۷۱- بَيْنَ الْمَلْحَمَةِ وَفَتْحِ الْمَدِينَةِ سِتُّ سِنِينَ وَيُخْرَجُ الْمَسِيحُ الدَّجَالُ فِي السَّابِعَةِ. ض

3171. Büyük savaşlarla İstanbul'un fethi arasında altı sene vardır. Mesih Deccal yedinci sene çıkar.³¹⁷¹

۳۱۷۲- بَيْنَ الرُّكْنِ وَالْمَقَامِ مُلْتَزَمٌ مَا يَدْعُو بِهِ صَاحِبُ عَاهَةِ إِلَّا بَرِيءٌ. ح

3172. Kabe'nin rüknü ile Makam-ı İbrahim arasında Mültezem denilen bir yer vardır. Musibete uğramış bir kişi orada dua ederse musibetinden kurtulur.³¹⁷²

۳۱۷۳- بَيْنَ الْعَبْدِ وَالْجَنَّةِ سَبْعُ عِقَابٍ أَهْوَنُهَا الْمَوْتُ وَأَصْعَبُهَا الْوُقُوفُ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ تَعَالَى إِذَا تَعَلَّقَ الْمَظْلُومُونَ بِالظَّالِمِينَ. ض

3173. Kul ile cennet arasında yedi sarp yokuş vardır. Bunların en kolay geçileni ölümdür. En zor olanı ise, mazlumun zalimin yakasına yapıştığı günde hesap vermek için Allah'ın huzurunda dikilmesidir.³¹⁷³

۳۱۷۴- بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ أَيَّامُ الْهَرْجِ. ض

3174. Kıyamet öncesinde anarşi ve kargaşa günleri vardır.³¹⁷⁴

۳۱۷۵- بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ فِتْنٌ كَقِطْعِ اللَّيْلِ الْمَظْلِمِ. صَح

3175. Kıyamet öncesi karanlık geceler gibi fitneler olacaktır.³¹⁷⁵

۳۱۷۶- بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ مَسْخٌ وَخَسْفٌ وَقَذْفٌ. ض

3176. Kıyamet öncesi suretlerin değiştirilmesi, yere batmalar ve gökyüzünden taş yağma olayları olacaktır.³¹⁷⁶

۳۱۷۷- بَيْنَ الْعَالِمِ وَالْعَابِدِ سَبْعُونَ دَرَجَةً. ض

³¹⁷¹ Ahmed, IV, 189; Ziyâ, IX, 72.

³¹⁷² Taberânî, XI, 321; Heysemî, III, 246.

³¹⁷³ Münâvî, III, 210.

³¹⁷⁴ Ahmed, IV, 90; Taberânî, IV, 116; Heysemî, VII, 308.

³¹⁷⁵ Hâkim, IV, 485; Ebû Ya'lâ, VII, 252.

³¹⁷⁶ Busirî, IV, 198.

3177. Alimle abid arasında yetmiş derece fark vardır.³¹⁷⁷

۳۱۷۸- بَيْنَ كُلِّ رَكَعَتَيْنِ تَحِيَّةٌ. ض

3178. Her iki rekatta bir teşehhüd vardır.³¹⁷⁸

Kötü Olan Şeyler

۳۱۷۹- بِنْسِ الْعَبْدُ عَبْدٌ تَخَيَّلَ وَاخْتَالَ وَنَسِيَ الْكَبِيرَ الْمُتَعَالَ بِنْسِ الْعَبْدُ عَبْدٌ تَجَبَّرَ وَاعْتَدَى وَنَسِيَ الْجَبَّارَ الْأَعْلَى بِنْسِ الْعَبْدُ عَبْدٌ سَهَا وَلَهَا وَنَسِيَ الْمَقَابِرَ وَالْإِلَهَ بِنْسِ الْعَبْدُ عَبْدٌ عَتَا وَطَغَى وَنَسِيَ الْمُتَبَدِّي وَالْمُنْتَهَى بِنْسِ الْعَبْدُ عَبْدٌ يَخْتِلُ الدُّنْيَا بِالَّذِينَ بِنْسِ الْعَبْدُ عَبْدٌ يَخْتِلُ الدِّينَ بِالشُّبُهَاتِ بِنْسِ الْعَبْدُ عَبْدٌ طَمَعَ يَقُودُهُ بِنْسِ الْعَبْدُ عَبْدٌ هَوَى يُضِلُّهُ بِنْسِ الْعَبْدُ عَبْدٌ رَغِبَ يُرِلُّهُ. ض

3179. Ne kötü kuldur o kul ki, sonsuz büyüklük ve yücelik sahibi olan Allah'ı unuttur da kendinde bir şeref var sanıp kibirlenir. Ne kötüdür o kul ki, en yüksek ve istediğini yapmaya en muktedir olan Allah'ı unuttur da zulüm ve tacavüze kalkışır. Ne kötüdür o kul ki, kabir ve orada çürümeyi unuttur da bu dünyadaki asıl vazifesini kulak ardı edip oyalanır. Ne kötüdür o kul ki, nereden gelip nereye gittiğini unutarak azar da azgınlığa dalar. Ne kötüdür o kul ki, dini alet ederek dünyayı ister. Ne kötüdür o kul ki, şüpheli şeylere sarılıp dini yasaklardan kurtulmaya çalışır. Ne kötüdür o kul ki, rehberi tamahkarlıktır. Ne kötüdür o kul ki nefsinin herhangi kötü bir arzusu onu yoldan saptırır. Ne kötüdür o kul ki, meşru olmayan bir istek onun ayağını kaydırır.³¹⁷⁹

۳۱۸۰- بِنْسِ الْعَبْدُ الْمُحْتَكِرُ إِنْ أَرْخَصَ اللَّهُ تَعَالَى الْأَسْعَارَ حَزَنَ. وَإِنْ أَغْلَاهَا اللَّهُ

فَرِحَ. ض

³¹⁷⁷ Müttekî, nr. 28774.

³¹⁷⁸ Beyhakî, II, 133.

³¹⁷⁹ Hâkim, IV, 351; Beyhakî, Şuab, VI, 287.

3180. Karaborsa yapan kişi ne kötü kuldur! O, Allah'ın fiyatları düşürmesine üzülür, yükseltmesine ise sevinir.³¹⁸⁰

٣١٨١- بَيْتُ الْحَمَّامِ تُرْفَعُ فِيهِ الْأَصْوَاتُ وَتُكْشَفُ فِيهِ الْعَوْرَاتُ. ض

3181. İçinde seslerin yükseltildiği ve avret yerlerinin açıldığı hamamlar ne kötü evlerdir.³¹⁸¹

٣١٨٢- بَيْتُ الْحَمَّامِ بَيْتٌ لَا يَسْتُرُ وَمَاءٌ لَا يَطْهَرُ. ض

3182. Hamam ne kötü evdir. O, kişinin avret yerini örtmez, suyu da kendisini tam olarak temizlemez.³¹⁸²

٣١٨٣- بَيْتُ الشَّعْبِ جِ يَادُ تَخْرُجُ الدَّابَّةُ فَتَصْرُخُ ثَلَاثَ صَرَخَاتٍ فَيَسْمَعُهَا مَنْ بَيْنَ الْخَافِقَيْنِ. ض

3183. Ciyad dağı ne kötü dağdır! Dabbetü'l-arz orada çıkar ve üç defa böğürür de yer ve gök arasındaki herkes onu işitir.³¹⁸³

٣١٨٤- بَيْتُ الطَّعَامِ طَعَامُ الْغُرْسِ يُطْعَمُهُ الْأَغْنِيَاءُ وَيُمْنَعُهُ الْمَسَاكِينُ. ح

3184. Zenginlerin yediği, fakirlerin menedildiği düğün yemeği ne kötü yemektir!³¹⁸⁴

٣١٨٥- بَيْتُ الْقَوْمِ قَوْمٌ لَا يُنْزِلُونَ الضَّيْفَ. ح

3185. Misafiri evlerinde barındırmayan topluluk ne kötü topluluktur.³¹⁸⁵

٣١٨٦- بَيْتُ الْقَوْمِ قَوْمٌ يَمْشِي الْمُؤْمِنُ فِيهِمْ بِالتَّقِيَّةِ وَالْكِتْمَانِ. ض

3186. Müminin aralarında ürkek ve durumunu saklar bir halde dolaştığı topluluk ne kötü topluluktur!³¹⁸⁶

³¹⁸⁰ Taberânî, XX, 95; Heysemî, IV, 101.

³¹⁸¹ İbni Adî, VII, 2675; Aclûnî, I, 341.

³¹⁸² Aclûnî, I, 341.

³¹⁸³ İbni Adî, III, 1033, VII, 2569; Müttekî, nr. 2569, 38880.

³¹⁸⁴ Müttekî, nr. 44625.

³¹⁸⁵ Taberânî, Evsat, VIII, 196; Beyhakî, Şuab, VII, 91.

³¹⁸⁶ Deylemî, II, 23; Zehebî, Mîzân, III, 343.

۳۱۸۷- بِئْسَ الْكَسْبُ أَجْرُ الزَّمَارَةِ وَتَمَنُّ الْكَلْبِ. ض

3187. Şarkıcının kazancı ve köpeğin ücreti ne kötü kazançtır.³¹⁸⁷

۳۱۸۸- بِئْسَ مَطِيَّةُ الرَّجُلِ زَعَمُوا. ض

3188. "Şöyle şöyle söylüyor" gibi dedikodular yapmak kişi için ne kötü binektir.³¹⁸⁸

۳۱۸۹- بِئْسَمَا لِأَخَدِكُمْ أَنْ يَقُولَ نَسِيتُ آيَةَ كَيْتَ وَكَيْتَ بَلْ هُوَ نَسِيَ. صَح

3189. Birinizin "Ben filan filan ayeti unuttum" demesi ne kötüdür! Aksine o unutmamış, ona unutturulmuştur.³¹⁸⁹

Çeşitli Hadisler

۳۱۹۰- الْبَادِيءُ بِالسَّلَامِ بَرِيءٌ مِنَ الصَّرَمِ. ض

3190. Önce selam veren kişi, küskünlükten uzaktır.³¹⁹⁰

۳۱۹۱- الْبَادِيءُ بِالسَّلَامِ بَرِيءٌ مِنَ الْكِبْرِ. ض

3191. Selamı önce veren, kibirden uzaktır.³¹⁹¹

۳۱۹۲- الْبَحْرُ مِنْ جَهَنَّمَ.

3192. Deniz, cehennemdendir.³¹⁹²

۳۱۹۳- الْبَحْرُ الطَّهُّورُ مَاءُهُ الْحِلُّ مَيْتَتُهُ. صَح

3193. Denizin suyu temiz, ölüsü de helaldir.³¹⁹³

۳۱۹۴- الْبَخِيلُ مَنْ ذَكِرْتُ عَنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ. صَح

³¹⁸⁷ Müttekî, nr. 9410.

³¹⁸⁸ Ahmed, V, 401; Beyhakî, X, 247.

³¹⁸⁹ Ahmed, I, 417; Ebû Ya'lâ, IX, 69.

³¹⁹⁰ Beyhakî, Şuab, VI, 433; Deylemî, II, 34.

³¹⁹¹ Beyhakî, Şuab, VI, 433; Deylemî, II, 34.

³¹⁹² Ahmed, IV, 223; Hâkim, IV, 638; Beyhakî, IV, 334.

³¹⁹³ İbni Ebî Şeybe, I, 122; Deylemî, II, 34.

3194. Cimri, yanında ismim anıldığı halde bana salavat getirmeyendir.³¹⁹⁴

٣١٩٥- الْبَدَاءُ شَوْمٌ وَسُوءُ الْمِلْكََةِ لُؤْمٌ. ح

3195. Müstehcen konuşmak kötüdür, kötü huy da uğursuzluktur.³¹⁹⁵

٣١٩٦- الْبَدَاذَةُ مِنَ الْإِيمَانِ. صَح

3196. Gösterişe fazla önem vermemek imandandır.³¹⁹⁶

٣١٩٧- أَلْبِرٌ حُسْنُ الْخُلُقِ وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي صَدْرِكَ وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلَعَ عَلَيْهِ النَّاسُ. صَح

3197. İyilik güzel ahlak, günah ise kalbini sıkı ve insanların bilmesini istemediğin şeydir.³¹⁹⁷

٣١٩٨- الْبِرُّ مَا سَكَنْتَ إِلَيْهِ النَّفْسُ وَاطْمَأَنَّ إِلَيْهِ الْقَلْبُ وَالْإِثْمُ مَا لَمْ تَسْكُنْ إِلَيْهِ النَّفْسُ وَلَمْ يَطْمَئِنَّ إِلَيْهِ الْقَلْبُ وَإِنْ أَفْتَكَ الْمُفْتُونَ. ح

3198. İyilik, yapıldığında ruhun rahata erdiği ve kalbin huzur bulduğu şeydir. Günah ise, alimler fetva verseler bile ruhun hoşlanmadığı, kalbin ısınmadığı şeydir.³¹⁹⁸

٣١٩٩- الْبِرُّ لَا يَبْلَى وَالذَّنْبُ لَا يُنْسَى وَالذِّيَانُ لَا يَمُوتُ اَعْمَلْ مَا شِئْتَ كَمَا تَدِينُ تَذَانُ. ح

3199. İyilik yok olmaz, günah unutulmaz, hesap görücü olan Allah da ölmez. Artık dilediğini yap, nasıl davranırsan öyle karşılık görürsün.³¹⁹⁹

٣٢٠٠- الْبَرَبَرِيُّ لَا يُجَاوِزُ إِيْمَانَهُ تَرَاقِيَةً. ض

3200. Berberilerin imanı boğazlarını geçmez.³²⁰⁰

³¹⁹⁴ Ahmed, I, 201; Ebû Ya'lâ, XII, 147.

³¹⁹⁵ Heysemî, VIII, 72.

³¹⁹⁶ Ebû Dâvûd, Tereccül 1; İbni Mâce, Zühhd 22.

³¹⁹⁷ Ahmed, IV, 182; Hâkim, II, 17.

³¹⁹⁸ Ahmed, IV, 194; Taberânî, XXII, 219; Heysemî, I, 176.

³¹⁹⁹ Abdürrezzâk, XI, 178; Beyhakî, Zühhd, II, 277.

³²⁰⁰ Taberânî, Evsat, I, 73; Deylemî, II, 38.

Bereket

۳۲۰۱- البركة في نواصي الخيل. صح

3201. Bereket, atların alınlarındadır.³²⁰¹

۳۲۰۲- البركة في ثلاثة في الجماعة والتريد والسحور. ح

3202. Bereket şu üç şeyde, cemaatte, tiridde ve sahur yemeğindedir.³²⁰²

۳۲۰۳- البركة في صغر القرص وطول الرشاء وقصر الجدول. ض

3203. Bereket, ekmek lokmalarının küçüğü, su çekilen ipin uzunluğu ve akarsuyun dar oluşundadır.³²⁰³

۳۲۰۴- البركة في المماسحة. ح

3204. Bereket, alışverişte tokalaşmaktadır.³²⁰⁴

۳۲۰۵- البركة مع أكابرکم. ض

3205. Bereket, büyüklerinizle birliktedir.³²⁰⁵

۳۲۰۶- البركة في أكابرنا فمن لم يرحم صغيرنا ويجل كبيرنا فليس منا. ض

3206. Bereket büyüklerimizle birliktedir. Küçüğümüze acımayan, büyüğümüzü tanımayan bizden değildir.³²⁰⁶

Çeşitli Hadisler

۳۲۰۷- البراق والمخاط والخيص والنفاس في الصلاة من الشيطان.

3207. Namazda tükrük, sümükürük, ayhali ve nifas durumu şeytandandır.³²⁰⁷

³²⁰¹ Ahmed, III, 114; Beyhakî, VI, 329.

³²⁰² Taberânî, VI, 251; Münzirî, II, 89; Heysemî, III, 151.

³²⁰³ Deylemî, II, 31.

³²⁰⁴ Ebû Dâvûd; Merâsîl, I, 161; Beyhakî, VI, 36.

³²⁰⁵ İbni Hibbân, II, 319; Taberânî, Evsat, IX, 16; Hâkim, I, 131.

³²⁰⁶ İbni Hibbân, XII, 50.

³²⁰⁷ İbni Ebî Âsım, IV, 195.

٣٢٠٨- البُرَاقُ فِي الْمَسْجِدِ سَيِّئَةٌ وَدَفْنُهُ حَسَنَةٌ. صح

3208. Mescide tükürmek bir kusur, onu gidermekse bir iyiliktir.³²⁰⁸

٣٢٠٩- الْبُصَاقُ فِي الْمَسْجِدِ خَطِيئَةٌ وَكُفَّارَتُهَا دَفْنُهَا. صح

3209. Mescide tükürmek bir hatadır, keffareti ise onu gidermektir.³²⁰⁹

٣٢١٠- الْبِضْعُ مَا بَيْنَ الثَّلَاثِ إِلَى التَّسْعِ. ض

3210. Bid kelimesi, üçle on arasıdır.³²¹⁰

٣٢١١- الْبَطْنُ وَالْعَرَقُ شَهَادَةٌ. صح

3211. Karın ağrısı ve boğulma, şahadet sebebidir.³²¹¹

٣٢١٢- الْبِطِّيخُ قَبْلَ الطَّعَامِ يَغْسِلُ الْبَطْنَ غَسْلًا وَيُذْهِبُ بِالذَّاءِ أَضْلًا. صح

3212. Yemekten önce karpuz yemek mideyi yıkar, hastalığı kökünden kazır.³²¹²

٣٢١٣- الْبَغَايَا اللَّاتِي يَنْكِحْنَ أَنْفُسَهُنَّ بِغَيْرِ بَيِّنَةٍ. صح

3213. Zinakar kadınlar, kendilerini şahitsiz olarak nikahlayanlardır.³²¹³

٣٢١٤- الْبَقَرَةُ عَنْ سَبْعَةٍ وَالْجَزُورُ عَنْ سَبْعَةٍ. صح

3214. Sığır yedi kişiye, deve de yedi kişiye kurban olur.³²¹⁴

٣٢١٥- الْبَقَرَةُ عَنْ سَبْعَةٍ وَالْجَزُورُ عَنْ سَبْعَةٍ فِي الْأَضَاحِي. صح

3215. Sığır yedi kişiye, deve de yedi kişiye kurban olarak yeterli olur.³²¹⁵

³²⁰⁸ Ahmed, V, 260; Taberânî, VIII, 284; Heysemî, II, 18.

³²⁰⁹ İbni Huzeyme, II, 276; Taberânî, VIII, 285.

³²¹⁰ Taberânî, Evsat, VII, 200; Heysemî, VII, 89.

³²¹¹ Heysemî, V, 301; Müttekî, nr. 1186.

³²¹² İbni Asâkir, VI, 102.

³²¹³ Beyhakî, VII, 125; Taberânî, XII, 182.

³²¹⁴ Ahmed, III, 304; Beyhakî, IX, 295.

³²¹⁵ Taberânî, X, 83; Heysemî, IV, 20.

۳۲۱۶- الْبُكَاءُ مِنَ الرَّحْمَةِ وَالصَّرَاحُ مِنَ الشَّيْطَانِ. صَح

3216. Ağlamak merhametten, bağırıp çağırmak ise şeytandandır.³²¹⁶

Belalar

۳۲۱۷- الْبَلَاءُ مُؤَكَّلٌ بِالْقَوْلِ. ض

3217. Bela, ağızdan çıkan söze bağlıdır.³²¹⁷

۳۲۱۸- الْبَلَاءُ مُؤَكَّلٌ بِالْقَوْلِ مَا قَالَ عَبْدٌ لِّشَيْءٍ لَا وَاللَّهِ لَا أَفْعَلُهُ أَبَدًا إِلَّا تَرَكَ الشَّيْطَانُ كُلَّ عَمَلٍ وَوَلَعَ بِذَلِكَ مِنْهُ حَتَّى يُؤْتِمَهُ. ض

3218. Bela, kişinin diline bağlıdır. Kul bir hususta "Hayır, vallahi bu işi asla yapmayacağım" derse, şeytan mutlaka bütün işini bırakır da onun yapmam dediği bir şeyi yaptırmak suretiyle onu günahkar edinceye kadar kendisinin peşine düşer.³²¹⁸

۳۲۱۹- الْبَلَاءُ مُؤَكَّلٌ بِالْمَنْطِقِ. ح

3219. Bela, kişinin konuşmasına bağlıdır.³²¹⁹

۳۲۲۰- الْبَلَاءُ مُؤَكَّلٌ بِالْمَنْطِقِ فَلَوْ أَنَّ رَجُلًا عَيَّرَ رَجُلًا بِرِضَاعِ كَلْبَةٍ لَرَضَعَهَا. ض

3220. Bela, konuşmaya bağlıdır. Bir adam bir başka adamı köpek sütü içiyor diye ayıplarsa, muhakkak o da o sütü içer.³²²⁰

Çeşitli Hadisler

۳۲۲۱- الْبِلَادُ بِلَادُ اللَّهِ وَالْعِبَادُ عِبَادُ اللَّهِ فَحَيْثُمَا أَصْبَتْ خَيْرًا فَأَقِمِ. ض

3221. Memleketler Allah'ın mülkü, kullar da Allah'ın kullarıdır. Öyle ise nerede hayır bulursan oraya yerleş.³²²¹

³²¹⁶ İbni Sad, I, 138.

³²¹⁷ Beyhakî, Şuab, IV, 244; Hatîb, VII, 389; Aclûnî, I, 343-344.

³²¹⁸ Aclûnî, I, 843-344.

³²¹⁹ Aclûnî, I, 343-344.

³²²⁰ Hatîb, XIII, 279; Aclûnî, I, 343-344.

³²²¹ Ahmed, I, 166; Heysemî, IV, 72.

۳۲۲۲- أَلْبَيْتُ الَّذِي يُقْرَأُ فِيهِ الْقُرْآنُ يَتَرَاءَى لِأَهْلِ السَّمَاءِ كَمَا تَتَرَاءَى النُّجُومُ لِأَهْلِ الْأَرْضِ. ض

3222. İçinde Kur'an okunan evler, yer ehline yıldızların parlak göründüğü gibi gök ehline öylece parlak görünür.³²²²

۳۲۲۳- الْبَيْعَانِ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَتَفَرَّقَا فَإِنْ صَدَقَا وَبَيَّنَّا بُورِكَ لَهُمَا فِي بَيْعِهِمَا وَإِنْ كَتَمَا وَكَذَبَا مَحُوتٌ بَرَكَةُ بَيْعِهِمَا. صَح

3223. Alıcı ve satıcı birbirlerinden ayrılmadıkları sürece alışverişini bozmada serbesttirler. Satıcı doğru konuşur, malında ayıp bulunduğu anda söylese bu alışveriş her ikisi için de bereketli olur. Fakat ayıbı gizler ve yalan konuşurlarsa alışverişlerinin bereketi gider.³²²³

۳۲۲۴- الْبَيْعَانِ إِذَا اخْتَلَفَا فِي الْبَيْعِ تَرَادَّا الْبَيْعَ. صَح

3224. Alıcıyla satıcı alışverişte ihtilaf ederlerse, alışverişten vazgeçerler.³²²⁴

۳۲۲۵- الْبَيِّنَةُ عَلَى الْمُدَّعِي وَالْيَمِينُ عَلَى الْمُدَّعَى عَلَيْهِ. ض

3225. Delil getirmek iddiacıya, yemin ise davalıya aittir.³²²⁵

۳۲۲۶- الْبَيِّنَةُ عَلَى الْمُدَّعِي وَالْيَمِينُ عَلَى مَنْ أَنْكَرَ إِلَّا فِي الْقَسَامَةِ. ض

3226. Yeminler dışında delil getirmek davacıya, yemin ise onu inkar edene aittir.³²²⁶

³²²² Müttekî, nr. 2292, 5999.

³²²³ Buhârî, Büyü 19, 22, 44, 46; Müslim, Büyü 47; Ebû Dâvûd, Büyü 53; Tirmizî, Büyü 26; Nesâî, Büyü 3.

³²²⁴ Taberânî, X, 72.

³²²⁵ Dârekutnî, IV, 157; Beyhakî, IV, 218.

³²²⁶ Beyhakî, VIII, 123; İbni Asâkir, VII, 26.

TE HARFİYLE BAŞLAYAN HADİSLER

Çeşitli Hadisler

۳۲۲۷- تَابِعُوا بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ فَإِنَّهُمَا يَنْفِيَانِ الْفَقْرَ وَالذُّنُوبَ كَمَا يَنْفِي الْكِبْرُ خَبَثَ الْحَدِيدِ وَالذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَلَيْسَ لِلْحَجَّةِ الْمَبْرُورَةِ ثَوَابٌ إِلَّا الْجَنَّةُ. صح

3227. Hac ve umreyi birlikte yapın. Çünkü körük, demirle altın ve gümüşün pasını nasıl giderirse, hac ve umre de fakirliği öylece giderir. Makbul olan bir haccın mükafatı ise ancak cennettir.³²²⁷

۳۲۲۸- تَابِعُوا بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ فَإِنَّ مُتَابَعَةَ بَيْنَهُمَا تَنْفِي الْفَقْرَ وَالذُّنُوبَ كَمَا يَنْفِي الْكِبْرُ خَبَثَ الْحَدِيدِ. ض

3228. Haccı ve umreyi peşpeşe yapın. Zira ikisini peşpeşe yapmak körüğün demirin pasını giderdiği gibi fakirliği giderir.³²²⁸

۳۲۲۹- تَأْكُلُ النَّارُ ابْنَ آدَمَ إِلَّا أَثَرَ السُّجُودِ حَرَّمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى النَّارِ أَنْ تَأْكُلَ أَثَرَ السُّجُودِ.

3229. Cehennem ateşi insanoğlunun secde eden yerleri dışında bütün vücudunu yer. Allah Teala, secdeye eden yerleri yemeyi ateşe haram kılmıştır.³²²⁹

۳۲۳۰- تَبَا لِلذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ. ض

3230. Altın ve gümüşe tapanlar helak olsunlar.³²³⁰

³²²⁷ Ahmed, I, 387; Taberânî, XI, 107.

³²²⁸ İbni Asâkir, XXV, 259.

³²²⁹ Müslim, İmân 299; Müttekî, nr. 18911.

³²³⁰ Beyhakî, Şuab, I, 419.

٣٢٣١- تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ وَأَمْرُكَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهْيُكَ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ وَإِزْشَادُكَ الرَّجُلَ فِي أَرْضِ الصَّلَاةِ لَكَ صَدَقَةٌ وَإِمَاطَتُكَ الْحَجَرَ وَالشُّوكَ وَالْعَظْمَ عَنِ الطَّرِيقِ لَكَ صَدَقَةٌ وَإِفْرَاغُكَ مِنْ دَلُوكَ فِي دَلْوِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ. ض

3231. Din kardeşinin yüzüne gülümsemen senin için bir sadakadır. İyiliği emredip kötülükten sakındırman senin için bir sadakadır. Yolunu kaybetmiş bir kişiye yol göstermen senin için bir sadakadır. İnsanların gelip geçtiği yoldan taşı, diken ve kemiği kaldırman senin için bir sadakadır. Kuyudan çektiğin kovandan din kardeşinin kovasına su dökmen de senin için bir sadakadır.³²³¹

٣٢٣٢- تَبْلُغُ الْحِلْيَةِ مِنَ الْمُؤْمِنِ حَيْثُ يَتَلَبَّغُ الْوُضُوءَ. صَح

3232. Müminin süsü, abdest organlarına kadar ulaşır.³²³²

٣٢٣٣- تَجَافَوْا عَنْ عُقُوبَةِ ذَوِي الْمَرْوَةِ. ض

3233. İyi insanlara ceza vermekten kaçın. ³²³³

٣٢٣٤- تَجَافَوْا عَنْ عُقُوبَةِ ذَوِي الْمَرْوَةِ إِلَّا فِي حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ تَعَالَى. ض

3234. Allah'ın cezalarından bir ceza dışında, iyi insanları cezalandırmaktan sakın. ³²³⁴

٣٢٣٥- تَجَاوَزُوا عَنْ ذَنْبِ السَّخِيِّ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى آخِذٌ بِيَدِهِ كُلَّمَا عَثَرَ. ض

3235. Cömert insanın kusurlarını bağışlayın, zira Allah Teala her kusur işlediğinde onun elinden tutar. ³²³⁵

٣٢٣٦- تَجَاوَزُوا عَنْ ذَنْبِ السَّخِيِّ وَزَلَّةِ الْعَالِمِ وَسَطْوَةِ السُّلْطَانِ الْعَادِلِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى آخِذٌ بِيَدِهِمْ كُلَّمَا عَثَرَ عَائِرٌ مِنْهُمْ. ض

³²³¹ Buhârî, Müfred, s. 307; Bezzâr, IX, 457.

³²³² İbni Ebî Şeybe, I, 58; Ahmed, II, 371.

³²³³ Heysemî, VI, 282.

³²³⁴ Müttekî, nr. 12980, 12981.

³²³⁵ Hatîb, XIV, 98; Müttekî, nr. 12983.

3236. Cömerdin kusuru, alimin hatası ve idarecinin sertliği üzerinde fazla durmayın. Çünkü Allah Teala her ne zaman ayakları kaysa onların ellerinden tutar, kaldırır.³²³⁶

٣٢٣٧- تَجَاوَزُوا لِذَوِي الْمَرْوَةِ عَنْ عَثَرَاتِهِمْ قَوْلَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّ أَحَدَهُمْ لَيَغْتَرُّ وَإِنَّ يَدَهُ لَفِي يَدِ اللَّهِ تَعَالَى. صَح

3237. İyilik ehli insanların kusurlarını bağışlayın. Canımı kudret elinde tutana yemin ederim ki, onlardan biri bir kusur işlediğinde onun eli Allah Teala'nın eli içindedir.³²³⁷

٣٢٣٨- تَجِبُ الصَّلَاةُ عَلَى الْغُلَامِ إِذَا عَقَلَ وَالصَّوْمُ إِذَا أَطَاقَ وَالْحُدُودُ وَالشَّهَادَةُ إِذَا اخْتَلَمَ. ض

3238. Çocuğa aklı erince namaz, gücü yetince oruç, ergenlik çağına ulaşınca ceza ve şehadet vacip olur.³²³⁸

٣٢٣٩- تَجِبُ الْجُمُعَةُ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ إِلَّا امْرَأَةً أَوْ صَبِيًّا أَوْ مَمْلُوكًا. ض

3239. Cuma namazı kadın, çocuk ve köle dışında herkese vaciptir.³²³⁹

٣٢٤٠- تَجِدُ الْمُؤْمِنَ مُجْتَهِدًا فِيمَا يَطِيقُ مُتَلَهِّفًا عَلَى مَا لَا يَطِيقُ. ح

3240. Mümini gücü yettiği şeyde gayretli, gücü yetmediği şeyde ise yapamadığı için hayıflanmış kişi olarak görürsün.³²⁴⁰

٣٢٤١- تَجِدُونَ النَّاسَ مَعَادِنَ فَخِيَارُهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ نَحِيارُهُمْ فِي الْإِسْلَامِ إِذَا فَقَّهُوا وَتَجِدُونَ خَيْرَ النَّاسِ فِي هَذَا الشَّانِ أَشَدَّهُمْ لَهُ كَرَاهِيَةً قَبْلَ أَنْ يَقَعَ فِيهِ وَتَجِدُونَ شَرَّ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ اللَّهِ ذَا الْوَجْهَيْنِ الَّذِي يَأْتِي هَوْلَاءِ بِوَجْهِهِ وَيَأْتِي هَوْلَاءِ بِوَجْهِهِ.

³²³⁶ Hatib, XIV, 97.

³²³⁷ Müttekî, nr. 12984.

³²³⁸ Münâvî, İfî, 229.

³²³⁹ Şâfiî, I, 61; Beyhakî, III, 173.

³²⁴⁰ Müttekî, nr. 708.

3241. İnsanları madenler gibi bulursun. Onların cahiliyyet dönemindeki hayırlıları, dini iyi anladıkları zaman İslam döneminde de hayırlıdır. Bu din konusunda insanların en hayırlısı olarak İslam'a girmeden önce ona en fazla düşmanlık besleyen kimseyi bulursunuz. Kıyamet gününde Allah katında insanların en şerlileri olarak da ikiyüzlü olanları bulursunuz. Onlar şunlara bir yüzle, diğerlerine başka bir yüzle gelirler.³²⁴¹

٣٢٤٢- تَجْرِي الْحَسَنَاتُ عَلَى صَاحِبِ الْحُمَى مَا اخْتَلَجَ فِيهِ قَدَمٌ أَوْ ضَرَبَ عَلَيْهِ عِرْقٌ. ض

3242. Ateşli bir hastalığa yakalanan kimsenin hastalığından dolayı ayağı depreştikçe veya bir damarı attıkça sevaplar da kendisine akarak gelir.³²⁴²

٣٢٤٣- تُجْعَلُ النَّوَائِحُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَفِّينِ صَفٌّ عَنْ يَمِينِهِمْ وَصَفٌّ عَنْ يَسَارِهِمْ فَيُنْخَرْنَ عَلَى أَهْلِ النَّارِ كَمَا تَنْبُحُ الْكِلَابُ. ض

3243. Dünyada başına bir musibet geldiği zaman çılgılık atarak ağlayanlar, kıyamet günü cehennemliklerin sağında ve solunda olmak üzere iki saf halinde dizilirler. Onlar cehennemliklerin üzerine köpekler gibi havlarlar.³²⁴³

٣٢٤٤- تَجَوَّزُوا فِي الصَّلَاةِ فَإِنَّ خَلْقَكُمْ الضَّعِيفَ وَالْكَبِيرَ وَذَا الْحَاجَةِ. صَح

3244. İmam olduğunuzda namazı kısa tutun. Çünkü arkanızda güçsüzler, yaşlılar ve işi olanlar vardır.³²⁴⁴

٣٢٤٥- تَجِيءُ رِيحٌ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ فَيُقْبَضُ فِيهَا رُوحُ كُلِّ مُؤْمِنٍ. صَح

3245. Kıyamete yakın bir zamanda bir rüzgar eser, o anda her müminin ruhu alınır.³²⁴⁵

٣٢٤٦- تَحْرُمُ الصَّلَاةُ إِذَا انْتَصَفَ النَّهَارُ كُلُّ يَوْمٍ إِلَّا يَوْمَ الْجُمُعَةِ. صَح

3246. Cuma günü dışında, gün ortasında namaz kılmak haramdır.³²⁴⁶

³²⁴¹ Ahmed, II, 524; Beyhakî, VIII, 164.

³²⁴² Taberânî, I, 200; Ebû Nuaym, I, 255; Heysemî, II, 305.

³²⁴³ Taberânî, Evsat, V, 251;

³²⁴⁴ Taberânî, XII, 17; Heysemî, II, 73.

³²⁴⁵ Ahmed, III, 420; Hâkim, IV, 535.

³²⁴⁶ Beyhakî, II, 464.

Araştırılması Gerekenler

٣٢٤٧- تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْوَتْرِ مِنَ الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ. صَح

3247. Kadir gecesini ramazanın son on günü tek gecelerde arayın.³²⁴⁷

٣٢٤٨- تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي السَّبْعِ الْأَوَاخِرِ.

3248. Kadir gecesini son yedi gece içinde arayın.³²⁴⁸

٣٢٤٩- تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فَمَنْ كَانَ مُتَحَرِّبَهَا فَلْيَتَحَرَّهَا فِي لَيْلَةِ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ. صَح

3249. Kadir gecesini arayın, onu arayan yirmiyedinci gecesinde arasin.³²⁴⁹

٣٢٥٠- تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ لَيْلَةَ ثَلَاثٍ وَعِشْرِينَ. صَح

3250. Kadir gecesini yirmi üçüncü gecede arayın.³²⁵⁰

٣٢٥١- تَحَرَّوْا الدُّعَاءَ عِنْدَ فَيِّءِ الْأَفْيَاءِ. ضَر

3251. Gölgenin batıya döndüğü zamanlarda dua etmeye çalışın.³²⁵¹

٣٢٥٢- تَحَرَّوْا الصَّدَقَ وَإِنْ رَأَيْتُمْ أَنَّ فِيهِ الْهَلَكَةَ فَإِنَّ فِيهِ النَّجَاةَ. ح

3252. Sonunda helak olacağınızı bilseniz bile doğruyu araştırın, zira kurtuluş doğruluktur.³²⁵²

٣٢٥٣- تَحَرَّوْا الصَّدَقَ وَإِنْ رَأَيْتُمْ أَنَّ فِيهِ الْهَلَكَةَ فَإِنَّ فِيهِ النَّجَاةَ وَاجْتَنِبُوا الْكَذِبَ

وَإِنْ رَأَيْتُمْ أَنَّ فِيهِ النَّجَاةَ فَإِنَّ فِيهِ الْهَلَكَةَ. ح

³²⁴⁷ Ahmed, VI, 73; Beyhakî, IV, 308.

³²⁴⁸ Ahmed, II, 113.

³²⁴⁹ Ahmed, II, 27; Beyhakî, IV, 311.

³²⁵⁰ Münâvî, III, 232.

³²⁵¹ Müttekî, nr. 3350.

³²⁵² Münzirî, III, 590; Müttekî, nr. 6855.

3253. Sonunda helak olacağınızı bilseniz bile doğruluğun peşini bırakmayın, çünkü gerçek kurtuluş ondadır. Kurtuluş görseniz bile yalandan da sakının, çünkü gerçek helak de ondadır.³²⁵³

٣٢٥٤ - تَخْرِيكُ الإِصْبَعِ فِي الصَّلَاةِ مَذْعَرَةٌ لِلشَّيْطَانِ. ض

3254. Namazın teşehhüdünde parmakla işaret şeytanı korkutur.³²⁵⁴

Hediyeler

٣٢٥٥ - تُخْفَةُ الصَّائِمِ الدَّهْنُ وَالْمِنْجَرُ. ض

3255. Oruçlunun hediyesi, yağlanmak ve kokulanmaktır.³²⁵⁵

٣٢٥٦ - تُخْفَةُ الصَّائِمِ الرَّائِرِ أَنْ تُغْلَفَ لِحْيَتُهُ وَتُجَمَّرَ ثِيَابُهُ وَيُدْرَّرَ وَتُخْفَةُ الْمَرْأَةِ الصَّائِمَةِ الرَّائِرَةِ أَنْ تُمَسَّطَ رَأْسُهَا وَتُجَمَّرَ ثِيَابُهَا وَتُدْرَّرَ. ح

3256. Din kardeşini ziyaret eden oruçlunun hediyesi sakalını yağlaması, elbisesini kokulaması, gözüne sürme çekmesidir. Din kardeşini ziyaret eden oruçlu kadının hediyesi ise saçını tarayıp yağlaması, elbisesini kokulaması, ve gözüne sürme çekmesidir.³²⁵⁶

٣٢٥٧ - تُخْفَةُ الْمُؤْمِنِ الْمَوْتُ. ح

3257. Müminin hediyesi, ölümdür.³²⁵⁷

٣٢٥٨ - تُخْفَةُ الْمُؤْمِنِ فِي الدُّنْيَا الْفَقْرُ. ض

3258. Müminin dünyadaki armağanı, fakirliktir.³²⁵⁸

٣٢٥٩ - تُخْفَةُ الْمَلَأِئِكَةِ تَجْمِيرُ الْمَسَاجِدِ. ض

3259. Meleklerin hediyesi, mescidlerin kokulandırılmasıdır.³²⁵⁹

³²⁵³ Müttekî, nr. 6855, 6856.

³²⁵⁴ Beyhakî, II, 132.

³²⁵⁵ Taberânî, III, 88; Beyhakî, Şuab, III, 421.

³²⁵⁶ Beyhakî, Şuab, III, 421.

³²⁵⁷ Hâkim, IV, 355; Beyhakî, Şuab, VII, 253.

³²⁵⁸ Deylemî, II, 70.

³²⁵⁹ Münâvî, III, 234.

Çeşitli Hadisler

۳۲۶۰- تَحَفَّظُوا مِنَ الْأَرْضِ فَإِنَّهَا أُمُّكُمْ وَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَحَدٍ عَامِلٍ عَلَيْهَا خَيْرًا أَوْ شَرًّا إِلَّا وَهِيَ مُخِيرَةٌ بِهِ. ض

3260. Kendinizi yerin şahitliğinden koruyun. Çünkü o sizin annenizdir. Kişi orada hayır veya şer ne yaparsa, kıyamet gününde yer onu kendisine haber verir.³²⁶⁰

۳۲۶۱- تَحَوَّلَ إِلَى الظِّلِّ فَإِنَّهُ مُبَارَكٌ. صَح

3261. Gölgeleklerde dur, zira o rahatlıktır.³²⁶¹

۳۲۶۲- تَحَوَّلُوا عَنْ مَكَانِكُمْ الَّذِي أَصَابَتْكُمْ فِيهِ الْعُقْلَةُ. صَح

3262. Bir yerde iken size gaflet basarsa, o yeri değiştirin.³²⁶²

۳۲۶۳- تَخَتَّمُوا بِالْعَقِيقِ فَإِنَّهُ مُبَارَكٌ. ض

3263. Akikli yüzük kullanın, çünkü o mübarektir.³²⁶³

۳۲۶۴- تَخَتَّمُوا بِالْعَقِيقِ فَإِنَّهُ يَنْفِي الْفَقْرَ. ض

3264. Akik yüzüğü takın, zira o fakirliği giderir.³²⁶⁴

۳۲۶۵- تَخْرُجُ الدَّابَّةُ وَمَعَهَا خَاتَمُ سُلَيْمَانَ وَعَصَا مُوسَى فَتَجْلُو وَجْهَ الْمُؤْمِنِ بِالْعَصَا وَتَخْتِمُ أَنْفَ الْكَافِرِ بِالْخَاتَمِ حَتَّى أَنْ أَهْلَ الْخَوَانِ لَيَجْتَمِعُونَ فَيَقُولُ هَذَا يَا مُؤْمِنُ وَيَقُولُ هَذَا يَا كَافِرُ. ض

3265. Dabbetü'l-arz yanında Süleyman'ın yüzüğü, Musa'nın asası olduğu halde çıkar. Asa ile müminin yüzü nurlanır, kafirin yüzükle bur-

³²⁶⁰ Taberânî, V, 65; Heysemî, I, 241.

³²⁶¹ Hâkim, IV, 302.

³²⁶² Beyhakî, I, 403.

³²⁶³ Ukaylî, IV, 448; Hatîb, XI, 251.

³²⁶⁴ Münâvî, III, 235.

nu damgalanır. Öyle ki, sofrâ halkı toplanır da "Bu mümin, şu da kafirdir" derler.³²⁶⁵

٣٢٦٦- تَخْرُجُ الدَّابَّةُ فَتَسِمُ النَّاسَ عَلَى خَرَاطِيمِهِمْ ثُمَّ يُعَمَّرُونَ فِيكُمْ حَتَّى يَشْتَرِيَ الرَّجُلُ الدَّابَّةَ فَيَقَالَ مِمَّنْ اشْتَرَيْتَ فَيَقُولُ مِنَ الرَّجُلِ الْمُخْطَمِ. ح

3266. Dabbetü'l-arz çıkar, insanları burunları üzerinden damgalar. O insanlar sizin aranızda uzun zaman yaşarlar. Hatta öyle ki, bir adam hayvan satın alır da ona o hayvanı kimden aldığı sorulur. O da "Burnu damgalı adamdan" diye cevap verir.³²⁶⁶

٣٢٦٧- تَخَلَّلُوا فَإِنَّهُ نَظَافَةٌ وَالتَّظَافَةُ تَدْعُو إِلَى الْإِيمَانِ وَالْإِيمَانُ مَعَ صَاحِبِهِ فِي الْجَنَّةِ. ح

3267. Dişlerinizin arasını temizleyin, çünkü o bir temizliktir. Temizlik ise imanı çağırır, iman da cennette sahibinin yanındadır.³²⁶⁷

٣٢٦٨- تَخَيَّرُوا لِنُطْفِكُمْ فَانكِحُوا الْأَكْفَاءَ وَأَنْكِحُوا إِلَيْهِمْ. ص

3268. Nutfeleriniz için hayırlı rahimler arayın. Denklerinizle evlenin ve denkleri denkleriyle evlendirin.³²⁶⁸

٣٢٦٩- تَخَيَّرُوا لِنُطْفِكُمْ فَإِنَّ النِّسَاءَ يَلِدْنَ أَشْبَاهَ إِخْوَانِهِنَّ وَأَخَوَاتِهِنَّ. ض

3269. Nutfeleriniz için hayırlı yerleri araştırın. Çünkü, kadınlar erkek ve kız kardeşlerine benzeyen çocuklar doğururlar.³²⁶⁹

٣٢٧٠- تَخَيَّرُوا لِنُطْفِكُمْ وَاجْتَنِبُوا هَذَا السَّوَادَ فَإِنَّهُ لَوْنٌ مُشْوَّهٌ. ض

3270. Nutfeleriniz için hayırlı eşler seçin. Siyah kadınlardan uzak durun, zira o çirkin bir renktir.³²⁷⁰

٣٢٧١- تَدَاوَوْا عِبَادَ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَصْنَعْ دَاءً إِلَّا وَصَّعَ دَوَاءً غَيْرَ دَاءٍ وَاحِدٍ الْهَرَمَ.

³²⁶⁵ Ahmed, II, 491; Hâkim, IV, 532.

³²⁶⁶ Ahmed, V, 268; Buhârî, Kebîr, VI, 172.

³²⁶⁷ Taberânî, Evsat, VII, 215; Heysemî, I, 236.

³²⁶⁸ Hâkim, II, 176; Beyhakî, VII, 133.

³²⁶⁹ İbni Adî, V, 241; İbni Asâkir, LII, 362.

³²⁷⁰ Ebû Nuaym, III, 377; Aclûnî, I, 358.

3271. Ey Allah'ın kulları tedavi olun! Çünkü Allah Teala hiçbir dert yaratmamıştır ki, devasını da yaratmamış olsun. Bir tek dert hariç, o da ihtiyarlıktır.³²⁷¹

٣٢٧٢ - تَدَاوُوا مِنْ ذَاتِ الْجَنْبِ بِالْقُسْطِ الْبَحْرِيِّ وَالزَّيْتِ. صَح

3272. Zatü'l-cenb hastalığını kust-ı bahri ve zeytinyağıyla tedavi edin.³²⁷²

٣٢٧٣ - تَدَاوُوا بِالْبَّانِ الْبَقْرِ فَإِنِّي أَرْجُو أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ فِيهَا شِفَاءً فَإِنَّهَا تَأْكُلُ مِنْ كُلِّ

الشَّجَرِ. ح

3273. İnek sütüyle tedavi olun, Allah'ın onu şifaya vesile kılacağını umuyorum. Çünkü inek her bitkiden yer.³²⁷³

٣٢٧٤ - تَذَارَكُوا الْعُمُومَ وَالْهُمُومَ بِالصَّدَقَاتِ يَكْشِفُ اللَّهُ تَعَالَى ضُرَّكُمْ وَيَنْصُرْكُمْ

عَلَى عَدُوِّكُمْ. ض

3274. Üzüntü ve kaygılarınızı sadakalar vermekle gideriniz ki, Allah Teala kötü durumunuzu düzeltsin ve düşmanlarınıza karşı size yardım etsin.³²⁷⁴

٣٢٧٥ - تَذَرُونَ مَا يَقُولُ الْأَسَدُ فِي زَيْرِهِ يَقُولُ اللَّهُمَّ لَا تَسْلُطْنِي عَلَى أَحَدٍ مِنْ

أَهْلِ الْمَعْرُوفِ. ض

3275. Arslanın kükrerken ne dediğini biliyor musunuz? Şöyle der: "Allahım! Beni iyiliksever hiçbir kimseye saldırtma!"³²⁷⁵

٣٢٧٦ - تَذْهَبُ الْأَرْضُونَ كُلُّهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا الْمَسَاجِدَ فَإِنَّهَا يَنْضَمُّ بَعْضُهَا إِلَى بَعْضٍ. ض

3276. Kıyamet günü, mescidler dışında yeryüzünün tamamı kaybolur gider, mescidler ise birbirine bitişir.³²⁷⁶

³²⁷¹ Aclûnî, I, 358.

³²⁷² Taberânî, V, 202; Hâkim, IV, 224.

³²⁷³ Taberânî, X, 14; Hatîb, VII, 356.

³²⁷⁴ Deylemî, II, 46.

³²⁷⁵ Deylemî, II, 59.

³²⁷⁶ Taberânî, Evsat, IV, 214; Heysemî, II, 6.

۳۲۷۷- تَذْهَبُونَ الْخَيْرَ فَالْخَيْرُ حَتَّى لَا يَبْقَى مِنْكُمْ إِلَّا مِثْلُ هَذِهِ. صَح

3277. Hayırlı insanlar sırayla ölür giderler, geriye sizin ancak şerhileriniz kalır.³²⁷⁷

۳۲۷۸- تَرَبُّوا صُحُفَكُمْ أَنْجَحْ لَهَا إِنَّ التُّرَابَ مُبَارَكٌ. ض

3278. Yazı yazdığınız sayfaları topraklayın, onları toprak çabuk kurutur. Zira toprak mübarektir.³²⁷⁸

۳۲۷۹- تَرَكَ الدُّنْيَا أَمْرٌ مِنَ الصَّبْرِ وَأَشَدُّ مِنْ حَطْمِ السَّيْفِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. ض

3279. Dünyayı terkemek sabırdan daha acı, Allah yolunda kılıç darbesinden de daha şiddetlidir.³²⁷⁹

۳۲۸۰- تَرَكَ السَّلَامَ عَلَى الصَّرِيرِ خِيَانَةً.

3280. Köre selam vermemek, hıyanettir.³²⁸⁰

۳۲۸۱- تَرَكَ الْوَصِيَّةَ عَارٌ فِي الدُّنْيَا وَنَارٌ وَشَنَارٌ فِي الْآخِرَةِ.

3281. Dünyada vasiyeti terketmek ardır, ahirette de ayıp ve yüz karasıdır.³²⁸¹

۳۲۸۲- تَرَكَتُ فِيكُمْ شَيْئَيْنِ لَنْ تَصِلُوا بَعْدَهُمَا كِتَابَ اللَّهِ وَسُنَّتِي وَلَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرْدَا عَلَيَّ الْخَوْضَ.

3282. Size iki şey bıraktım, onlardan sonra asla sapıtmazsınız. Onlar Allah'ın kitabı ve benim sünnetimdir. Onlar, havuzda bana gelinceye kadar birbirlerinden ayrılmazlar.³²⁸²

³²⁷⁷ Taberânî, V, 18; Müttekî, nr. 31146.

³²⁷⁸ Münâvî, III, 239.

³²⁷⁹ Deylemî, II, 70.

³²⁸⁰ Deylemî, II, 69.

³²⁸¹ Münzirî, IV, 327; Müttekî, nr. 46079.

³²⁸² Dârekutnî, IV, 245; Hâkim, I, 172.

Evlenilmesi Gerekenler

۳۲۸۳- تَزَوَّجُوا فِي الْحَبْرِ الصَّالِحِ فَإِنَّ الْعِرْقَ دَسَّاسٌ.

3283. İyi ve soylu kadınlarla evlenin, zira damar çeker.³²⁸³

۳۲۸۴- تَزَوَّجُوا النِّسَاءَ فَإِنَّهُنَّ يَأْتِينَ بِالْمَالِ. ح

3284. Kadınlarla evlenin, zira onlar mal getirir.³²⁸⁴

۳۲۸۵- تَزَوَّجُوا الْأَبْكَارَ فَإِنَّهُنَّ أَغْدَبُ أَفْوَاهًا وَأَنْتَقُ أَرْحَامًا وَأَرْضَى بِالْيَسِيرِ. ض

3285. Bakire kadınlarla evlerin. Çünkü onların ağızları daha tatlı, rahimleri daha doğurgandır. Onlar, aza da kanaat ederler.³²⁸⁵

۳۲۸۶- تَزَوَّجُوا الْوُدُودَ الْوُلُودَ فَإِنِّي مُكَاتِّرٌ بِكُمْ.

3286. Sevimli ve doğurgan kadınlarla evlenin, zira ben sizin çokluğunuzla övünürüm.³²⁸⁶

۳۲۸۷- تَزَوَّجُوا فَإِنِّي مُكَاتِّرٌ بِكُمْ الْأُمَمَ وَلَا تَكُونُوا كَرَهْبَانِيَّةِ النَّصَارَى. ض

3287. Evlenin, zira ben sizin çokluğunuzla diğer ümmetlere karşı iftihar edeceğim. Hristiyanların rahipleri gibi olmayın.³²⁸⁷

۳۲۸۸- تَزَوَّجُوا وَلَا تَطْلُقُوا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الذَّوَاقِينَ وَلَا الذَّوَاقَاتِ.

3288. Evlenin boşamayın, zira Allah Teala zevkine düşkün erkek ve kadınları sevmez.³²⁸⁸

۳۲۸۹- تَزَوَّجُوا وَلَا تَطْلُقُوا فَإِنَّ الطَّلَاقَ يَهْتَرُ مِنْهُ الْعَرْشُ. ض

3289. Evlenin, boşamayın. Çünkü boşanmadan dolayı Arş titrer.³²⁸⁹

³²⁸³ Deylemî, II, 51.

³²⁸⁴ Heysemî, IV, 255; İbni Asâkir, LI, 39.

³²⁸⁵ Taberânî, X, 140; Heysemî, IV, 259.

³²⁸⁶ Taberânî, XX, 219; Hâkim, II, 176; Beyhakî, VII, 81.

³²⁸⁷ İbni Adî, VI, 135; Beyhakî, VII, 78.

³²⁸⁸ Bezzazr, VIII, 70; Heysemî, IV, 335.

³²⁸⁹ Deylemî, II, 51.

٣٢٩٠- تَسَاقَطُوا الصُّغَائِنَ. ح

3290. Aranızdaki kin ve düşmanlığı kaldırın.³²⁹⁰

Sahur

٣٢٩١- تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السُّحُورِ بَرَكَةً. صَح

3291. Sahura kalkın, zira sahurda bereket vardır.³²⁹¹

٣٢٩٢- تَسَحَّرُوا مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ هَذَا الْغَدَاءُ الْمُبَارَكُ.

3292. Gecenin sonunda sahur yapın, o zamanki gıda mübarektir.³²⁹²

٣٢٩٣- تَسَحَّرُوا وَلَوْ بِجُرْعَةٍ مِنْ مَاءٍ. ض

3293. Bir yudum suyla da olsa sahur yapın.³²⁹³

٣٢٩٤- تَسَحَّرُوا وَلَوْ بِالْمَاءِ. ض

3294. Su ile de olsa sahur yapın.³²⁹⁴

٣٢٩٥- تَسَحَّرُوا وَلَوْ بِشَرْبَةٍ مِنْ مَاءٍ وَأَفْطَرُوا وَلَوْ عَلَى شَرْبَةٍ مِنْ مَاءٍ. ض

3295. Bir yudum su ile de olsa sahur yapın, bir yudum su ile de olsa iftar edin.³²⁹⁵

Çeşitli Hadisler

٣٢٩٦- تِسْعَةُ أَغْشَارِ الرِّزْقِ فِي التِّجَارَةِ وَالْعُشْرُ فِي الْمَوَاشِي. ح

3296. Rızkın onda dokuzu ticarete, onda biri de hayvancılıktadır.³²⁹⁶

³²⁹⁰ Münâvî, III, 243.

³²⁹¹ Ahmed, III, 215; İbni Huzeyme, III, 213.

³²⁹² Taberânî, XVII, 131; Heysemî, III, 151.

³²⁹³ İbni Hibbân, VIII, 253; Ebû Ya'îlâ, VI, 87; Heysemî, III, 150.

³²⁹⁴ İbni Asâkir, XXIX, 18.

³²⁹⁵ İbni Adî, II, 767; Müttekî, nr. 23970, 24460.

³²⁹⁶ İbnü'l-Esîr, Nihâye, II, 341.

٣٢٩٧- تَسْلِيْمُ الرَّجُلِ بِاصْبَعٍ وَاحِدَةٍ يُشِيرُ بِهَا فِعْلُ الْيَهُودِ. صَح

3297. Kişinin bir parmakla selam vermesi yahudilerin işine benzer.³²⁹⁷

٣٢٩٨- تَسْمَعُونَ وَيُسْمَعُ مِنْكُمْ وَيُسْمَعُ مِمَّنْ يَسْمَعُ مِنْكُمْ. صَح

3298. Hadis dinleyin. Sizlerden dinlenecek, sizlerden dinleyenlerden de dinlenecektir.³²⁹⁸

٣٢٩٩- تَسَمَّوْا بِاسْمِي وَلَا تَكْنُؤْا بِكُنْيَتِي.

3299. İsimimle isimlenin, künyemle künyelenmeyin.³²⁹⁹

٣٣٠٠- تَسَمَّوْا بِأَسْمَاءِ الْأَنْبِيَاءِ وَأَحَبِّ الْأَسْمَاءِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى عَبْدُ اللَّهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ وَأَصْدَقُهَا حَارِثٌ وَهَمَامٌ وَأَفْبَحُهَا حَزْبٌ وَمُرَّةٌ. ح

3300. Peygamber isimleriyle isimlenin. İsimlerin Allah Teala'ya en sevimli olanları Abdullah ve Abdurrahman, en doğru olanları Haris ve Hemmam, en çirkinleri de Harb ve Mürre'dir.³³⁰⁰

٣٣٠١- تُسَمُّونَ أَوْلَادَكُمْ مُحَمَّدًا ثُمَّ تَلْعَنُونَهُمْ. صَح

3301. Çocuklarınıza Muhammed ismi koyar, sonra da onlara lanet mi edersiniz?³³⁰¹

٣٣٠٢- تَصَافَحُوا يَذْهَبِ الْغُلُّ عَنْ قُلُوبِكُمْ. ض

3302. Birbirinizle musafaha yapın ki, kalplerinizdeki kin duyguları gitsin.³³⁰²

٣٣٠٣- تَصَدَّقُوا فَسَيَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ يَمْشِي الرَّجُلُ بِصَدَقَتِهِ فَيَقُولُ الَّذِي يَأْتِيهِ بِهَا لَوْ جِئْتُ بِهَا بِالْأَمْسِ لَقَبِلْتُهَا فَأَمَّا الْآنَ فَلَا حَاجَةَ لِي فِيهَا فَلَا يَجِدُ مَنْ يَقْبَلُهَا.

³²⁹⁷ Ebû Ya'lâ, III, 397; Heysemî, VIII, 38.

³²⁹⁸ Ahmed, I, 321; Hâkim, I, 174.

³²⁹⁹ Ahmed, III, 189; İbni Hibbân, XIII, 131.

³³⁰⁰ Ahmed, IV, 345; Buhârî, Müfred, s. 284.

³³⁰¹ Müttekî, nr. 45200, 45259.

³³⁰² İbni Adî, VI, 205; İbni Asâkir, LIII, 44.

3303. Sadaka vermeye bakın. Yakında üzerinize öyle bir zaman gelir ki, kişi o zamanda sadakını alıp yola çıkar da sadakasını vermek istediği kişiye gelince o kişi, "Dün gelseydin onu kabul ederdim, ama bugün ona ihtiyacım yok!" der. Neticede onu alacak kimse bulamaz.³³⁰³

٣٣٠٤ - تَصَدَّقُوا فَإِنَّ الصَّدَقَةَ فَكَاكُكُمْ مِنَ النَّارِ. ح

3304. Sadaka verin, çünkü sadaka cehennem ateşinden kurtuluşunuzdur.³³⁰⁴

٣٣٠٥ - تَصَدَّقُوا وَلَوْ بِتَمْرَةٍ فَإِنَّهَا تَشُدُّ مِنَ الْجَائِعِ وَتَطْفِئُ الْخَطِيئَةَ كَمَا يُطْفِئُ الْمَاءُ النَّارَ. ح

3305. Bir hurma tanesi de olsa sadaka verin. Çünkü o açlığı giderir ve suyun ateşi söndürdüğü gibi günahları yok eder.³³⁰⁵

٣٣٠٦ - تَطَوُّعُ الرَّجُلِ فِي بَيْتِهِ يَزِيدُ عَلَى تَطَوُّعِهِ عِنْدَ النَّاسِ كَفَضْلِ صَلَاةِ الرَّجُلِ فِي جَمَاعَةٍ عَلَى صَلَاةٍ وَخَذَةٍ. ص

3306. Kişinin evinde kıldığı nafile namaz, insanların yanında kıldığı nafile namazdan daha faziletli olduğu gibi, cemaatle kıldığı farz namaz da kişinin tek başına kıldığı farz namazdan daha faziletlidir.³³⁰⁶

٣٣٠٧ - تُعَاذُ الصَّلَاةُ مِنْ قَدْرِ الدَّرْهِمِ مِنَ الدَّمِّ. ص

3307. Dirhem miktarı kandan dolayı namaz iade olunur.³³⁰⁷

٣٣٠٨ - تَعَاَفُوا الْخُدُودَ فِيمَا بَيْنَكُمْ فَمَا بَلَغَنِي مِنْ حَدٍ فَقَدْ وَجِبَ. ص

3308. Aranızdaki had cezalarını affedin, bana bir suç ulaşırsa artık ona ceza vermek vacip olur.³³⁰⁸

³³⁰³ Ahmed, IV, 306; Ebû Ya'îlâ, III, 52.

³³⁰⁴ Taberânî, Evsat, VIII, 90; Beyhakî, Şuab, III, 214; Heysemî, III, 106.

³³⁰⁵ İbnü'l-Mübârek, I, 229.

³³⁰⁶ Müttekî, nr. 21336.

³³⁰⁷ Dârekutnî, I, 401; Beyhakî, II, 404.

³³⁰⁸ Dârekutnî, III, 113; İbnî Adî, I, 293.

۳۳۰۹- تَعَاَفَوْا تَسْقُطِ الضَّغَائِنُ بَيْنَكُمْ. ض

3309. Birbirinizi affedin ki, aranızdaki düşmanlıklar kalksın.³³⁰⁹

۳۳۱۰- تَعَاهَدُوا الْقُرْآنَ قَوْلَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَهُوَ أَشَدُّ تَفْصِيًّا مِنْ قُلُوبِ الرِّجَالِ

مِنَ الْإِبِلِ مِنْ عَقْلِهَا. ض

3310. Kur'an'ı sık sık tekrarlayın. Nefsimi kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, Kur'an devenin bağından kurtulup uzaklaşmasından daha hızlı bir şekilde insanların hafızalarından uzaklaşır.³³¹⁰

۳۳۱۱- تَعَاهَدُوا نِعَالَكُمْ عِنْدَ أَبْوَابِ الْمَسَاجِدِ. ض

3311. Mescidlerin kapılarından girmeden önce ayakkabılarınızı kontrol edin.³³¹¹

۳۳۱۲- تَغْتَرِي الْحِدَّةُ خِيَارَ أُمَّتِي. ض

3312. Hiddet, ümmetimin seçkinlerinde bulunur.³³¹²

۳۳۱۳- تَعَجَّلُوا إِلَى الْحَجِّ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَا يَذَرِي مَا يَغْرُضُ لَهُ. ض

3313. Hacca gitme hususunda acele edin. Çünkü biriniz başına ne geleceğini bilemez.³³¹³

۳۳۱۴- تُغْرَضُ أَعْمَالُ النَّاسِ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ مَرَّتَيْنِ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ فَيُفْقَرُ

لِكُلِّ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ إِلَّا عَبْدًا بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَخِيهِ شَخَاءٌ فَيُقَالُ أَتْرَكُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَفِيئَا. صَح

3314. İnsanların amelleri her hafta iki defa pazartesi ve perşembe günleri Allah'a arz olunur ve her mümin aff olunur. Ancak, din kardeşiyle aralarında düşmanlık bulunan kişilere "Şu iki kişiyi birbiriyle barışincaya kadar onları kendi hallerine bırakın" denilir.³³¹⁴

³³⁰⁹ Heysemî, VIII, 82.

³³¹⁰ Ahmed, IV, 411.

³³¹¹ Abdürrezzâk, I, 388; Hafîb, V, 277.

³³¹² Taberânî, XI, 151; Heysemî, VIII, 26.

³³¹³ Ahmed, I, 313.

³³¹⁴ Müslim, Birr 34/36; Ebû Dâvûd, Edeb 47.

۳۳۱۵- تُغَرَضُ الْأَعْمَالُ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ فَيَغْفِرُ اللَّهُ إِلَّا مَا كَانَ مِنْ مُتَشَاجِنِينَ أَوْ قَاطِعٍ رَحِمٍ. ض

3315. Ameller pazartesi ve perşembe günleri Allah'a arz olunur. Aralarında düşmanlık bulunan ve akrabalarıyla bağları koparan kimse-lerin dışında her mümin kulun günahları bağışlanır.³³¹⁵

۳۳۱۶- تُغَرَضُ الْأَعْمَالُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى وَتُغَرَضُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ وَعَلَى الْأَبَاءِ وَالْأُمَّهَاتِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَيَفْرَحُونَ بِحَسَنَاتِهِمْ وَتَزْدَادُ وَجُوهُهُمْ بَيَاضًا وَإِشْرَاقًا فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَوَدُّوا مَوْتَائِكُمْ. ح

3316. Ameller, pazartesi ve perşembe günleri Allah'a arzedilir. Aynı ameller peygamberlere, ölmüş olan ana babalara ise cuma günü sunu- lur. Onlar, dirilerin iyiliklerden dolayı sevinirler ve yüzlerinin nurları artar. Öyle ise, Allah'dan korkun ve ölülerinize eziyet etmeyin.³³¹⁶

۳۳۱۷- تَعَرَّفْ إِلَى اللَّهِ فِي الرَّخَاءِ يَعْرِفَكَ فِي الشَّدَةِ. ح

3317. Genişlik zamanında sen Allah'ı tanı ki, o da seni sıkıntı anında tanısın.³³¹⁷

۳۳۱۸- تَعَشَّوْا وَلَوْ بِكَفٍّ مِنْ حَشْفٍ فَإِنَّ تَرْكَ الْعِشَاءِ مَهْرَمَةٌ. ض

3318. Bir avuç hurmayla da olsa akşam yemeği yiye. Zira akşam yemeği yememek çabuk ihtiyarlamaya sebep olur.³³¹⁸

Öğrenilmesi Gerekenler

۳۳۱۹- تَعَلَّمُوا مِنْ أَنْسَابِكُمْ مَا تَصِلُونَ بِهِ أَرْحَامَكُمْ فَإِنَّ صَلَاةَ الرَّحِمِ مَحَبَّةٌ فِي الْأَهْلِ مَثْرَاءٌ فِي الْمَالِ مَنَسَاءٌ فِي الْأَثَرِ. صَح

³³¹⁵ Tabedrani, I, 167; Heysemî, VIII, 66.

³³¹⁶ Aclûnî, I, 365.

³³¹⁷ Ahmed, I, 307

³³¹⁸ Ebû Ya'lâ, VII, 314; İbni Adî, IV, 294.

3319. Sıla-i rahim yapacak kadar soyunuzu öğrenin. Çünkü sıla-i rahim yakınlar arasında sevgiye, malın artmasına ve ömrün uzamasına sebeptir.³³¹⁹

۳۳۲۰ - تَعْلَمُوا مَنَاسِكَكُمْ فَإِنَّهَا مِنْ دِينِكُمْ. ض

3320. Hacla ilgili işleri öğrenin, zira o da dininizdendir.³³²⁰

۳۳۲۱ - تَعْلَمُوا الْعِلْمَ وَتَعْلَمُوا لِلْعِلْمِ الْوَقَارَ. ض

3321. İlim öğrenin, ilim için gerekli olan ağırbaşlılığı da öğrenin.³³²¹

۳۳۲۲ - تَعْلَمُوا الْعِلْمَ وَتَعْلَمُوا لِلْعِلْمِ السَّكِينَةَ وَالْوَقَارَ وَتَوَاضَعُوا لِمَنْ تَعْلَمُونَ مِنْهُ. ض

3322. İlim öğrenin, ilim için ağırbaşlı ve vakur olmayı da öğrenin. İlim öğrendiğiniz kimseye karşı da tevazu gösterin.³³²²

۳۳۲۳ - تَعْلَمُوا مَا شِئْتُمْ أَنْ تَعْلَمُوا فَلَنْ يَنْفَعَكُمْ اللَّهُ حَتَّى تَعْمَلُوا بِمَا تَعْلَمُونَ.

3323. Bilmeniz gerekli olan şeyleri öğrenin. Bildiklerinizle amel etmedikçe, Allah Teala sizi ilminizle faydalandırmaz.³³²³

۳۳۲۴ - تَعْلَمُوا مِنَ الْعِلْمِ مَا شِئْتُمْ فَوَاللَّهِ لَا تَوْجَرُوا بِجَمْعِ الْعِلْمِ حَتَّى تَعْمَلُوا. ح

3324. İsteddiğiniz kadar ilim öğrenin. Allah'a yemin olsun ki, bildiklerinizle amel etmedikçe, bilgi toplamakla ecir kazanamazsınız.³³²⁴

۳۳۲۵ - تَعْلَمُوا الْفَرَائِضَ وَعَلِّمُوهُ النَّاسَ فَإِنَّهُ نِصْفُ الْعِلْمِ وَهُوَ يُنْسِي وَهُوَ أَوَّلُ

شَيْءٍ يُنْزَعُ مِنْ أُمَّتِي. صَح

3325. Feraiz ilmini öğrenin ve onu insanlara öğretin. O ilmin yarısıdır, zamanla unutulur, ümmetinden ilk çekilip alınacak şey de odur.³³²⁵

³³¹⁹ Ahmed, II, 374; Hâkim, IV, 178.

³³²⁰ Deylemî, II, 43; İbni Asâkir, XXVI, 211.

³³²¹ Taberânî, Evsat, VI, 200; Heysemî, I, 129.

³³²² Taberânî, Evsat, VI, 200; İbni Adî, IV, 335; Heysemî, I, 129.

³³²³ İbni Adî, II, 25; Hatîb, X, 94; Ebû Nuaym, I, 236.

³³²⁴ İbni Adî, II, 25; Hatîb, X, 94; Ebû Nuaym, I, 236.

³³²⁵ Beyhakî, VI, 208.

٣٣٢٦- تَعَلَّمُوا الْفَرَائِضَ وَالْقُرْآنَ وَعَلَّمُوا النَّاسَ فَإِنِّي مَقْبُوضٌ. ض

3326. Feraiz ilmiyle Kur'an'ı öğrenin ve onu insanlara öğretin. Zira ben de bir gün öleceğim.³³²⁶

٣٣٢٧- تَعَلَّمُوا الْقُرْآنَ وَأَقْرَؤُوهُ وَارْقُدُوا فَإِنَّ مِثْلَ الْقُرْآنِ لِمَنْ تَعَلَّمَهُ فَقَرَأَهُ وَقَامَ بِهِ كَمَثَلِ جِرَابٍ مَخْشَوْ مِسْكَاً يَفُوحُ رِيحُهُ فِي كُلِّ مَكَانٍ وَمِثْلُ مَنْ تَعَلَّمَهُ فَيَرْقُدُ وَهُوَ فِي جُوفِهِ كَمَثَلِ جِرَابٍ أَوْكِيءَ عَلَى مِسْكِ. ح

3327. Kur'an'ı öğrenin ve yatağınıza yatarken onu okuyun. Çünkü Kur'an'ı öğrenen, okuyan ve onunla amel eden kimsenin durumu misk dolu kaseye benzer. Onun kokusu her tarafa yayılır. Onu öğrenip okuyarak ve henüz tesiri geçmemişken yatağına yatan kişinin durumu, miskin üzerine konan kase gibidir.³³²⁷

٣٣٢٨- تَعَلَّمُوا كِتَابَ اللَّهِ وَتَعَاهَدُوهُ وَتَغْنُوا بِهِ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَهُوَ أَشَدُّ ثَقُلَتَا مِنْ الْمَخَاضِ فِي الْعُقُلِ. ص

3328. Allah'ın kitabını öğrenin, onun gereğini yerine getirerek onu güzel okuyun. Canımı elinde tutana yemin ederim ki, o bağlı devenin kaçmasından daha çabuk zihinlerden çıkar gider.³³²⁸

٣٣٢٩- تَعَلَّمُوا مِنْ قُرَيْشٍ وَلَا تَعَلَّمُوهَا وَقَدِّمُوا قُرَيْشاً وَلَا تُؤَخِّرُوهَا فَإِنَّ لِلْقُرَيْشِيِّ قُوَّةَ الرَّجُلَيْنِ مِنْ غَيْرِ قُرَيْشٍ. ض

3329. Kureyş'ten öğrenin, onlara öğretmeye kalkışmayın. Kureyş'i öne alın, arkaya bırakmayın. Zira bir Kureyşli, Kureyşli olmayan iki adam gücüne sahiptir.³³²⁹

٣٣٣٠- تَعَلَّمُوا مِنَ النُّجُومِ مَا تَهْتَدُونَ بِهِ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ثُمَّ انْتَهُوا.

³³²⁶ İbni Adî, VI, 249.

³³²⁷ İbni Hibbân, V, 499; İbni Huzeyme, III, 5.

³³²⁸ Ahmed, IV, 146; Heysemî, VII, 169.

³³²⁹ İbni Ebî Şeybe, VI, 402.

3330. Kararın ve denizin karanlıklarında yol bulabilecek kadar yıldızt ilmini öğrenin, sonra vazgeçin.³³³⁰

٣٣٣١- تَعْمَلْ هَذِهِ الْأُمَّةُ بُرْهَةً بِكِتَابِ اللَّهِ ثُمَّ تَعْمَلْ بُرْهَةً بِسُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ ثُمَّ تَعْمَلْ بِالرَّأْيِ فَإِذَا عَمِلُوا بِالرَّأْيِ فَقَدْ ضَلُّوا وَأَضَلُّوا. ض

3331. Bu ümmet bir müddet Allah'ın kitabıyla amel eder, sonra bir süre Resulullah'ın sünnetiyle amel eder, sonra bir zaman da rey amel eder. Reyle amel ettikleri zaman hem kendileri sapar, hem de başkalarını saptırırlar.³³³¹

٣٣٣٢- تَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَدَرْكِ الشَّقَاءِ وَسُوءِ الْقَضَاءِ وَشِمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ. ص

3332. Belaların zorlamasından, sıkıntıların ulaşmasından, kötü olayların ardarda gelmesinden ve düşmanların alay konusu olmaktan Allah'a sığının.³³³²

٣٣٣٣- تَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنْ جَارِ السُّوءِ فِي دَارِ الْمَقَامِ فَإِنَّ الْجَارَ الْبَادِيَّ يَتَحَوَّلُ عَنْكَ.

3333. Ebedi diyarda kötü komşudan Allah'a sığının, zira dünyadaki komşu bir gün çeker gider.³³³³

٣٣٣٤- تَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنْ ثَلَاثِ فَوَاقِرَ جَارٍ سُوءٍ إِنْ رَأَى خَيْرًا كَتَمَهُ وَإِنْ رَأَى شَرًّا أَدَاعَهُ وَزَوْجَةً سُوءٍ إِنْ دَخَلَتْ عَلَيْهَا لَسَنَتُكَ وَإِنْ غِيبَتْ عَنْهَا خَائِنَتُكَ وَإِمَامَ سُوءٍ إِنْ أَحْسَنْتَ لَمْ يَقْبَلْ وَإِنْ أَسَأْتَ لَمْ يَغْفِرْ. ض

3334. Üç felaketten Allah'a sığının. Sende bir hayır gördüğünde gizleyen, bir kötülük gördüğünde ise yayan kötü komşudan. Yanında bulunduğun zaman seni diliyle inciten, yanından ayrıldığında ise sana hıyanet eden kadından. İyilik yaptığın zaman kabul etmeyen, kötülük yaptığında ise affetmeyen idareciden.³³³⁴

³³³⁰ Deylemî, II, 43.

³³³¹ Heysemî, I, 179; Müttekî, nr. 915.

³³³² Ebû Ya'îs, XII, 14; İbni Hibbân, III, 294.

³³³³ Beyhakî, Şuab, VII, 81.

³³³⁴ Beyhakî, Şuab, VII, 82.

۳۳۳۵- تَعَوَّذُوا بِاللّٰهِ تَعَالٰی مِنَ الرَّغْبِ. ض

3335. Çok yeme ve içmeden Allah'a sığınun.³³³⁵

Çeşitli Hadisler

۳۳۳۶- تَغْطِيَةُ الرَّأْسِ بِالنَّهَارِ فَقَّةً وَبَاللَّيْلِ رِيَّةً. ض

3336. Gündüz başı örtmek bilginin, gece ise şüphenin eseridir.³³³⁶

۳۳۳۷- تَفْتَحُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَيُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ فِي أَرْبَعَةِ مَوَاطِنَ عِنْدَ الْبِقَاءِ الصُّفُوفِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعِنْدَ نُزُولِ الْغَيْثِ وَعِنْدَ إِقَامَةِ الصَّلَاةِ وَعِنْدَ رُؤْيَةِ الْكَعْبَةِ. ض

3337. Dört yerde semanın kapıları açılır, dualar kabul edilir: Allah yolunda safların birbirleriyle karşılaşmasında, yağmurun yağma anında, namazın kılınma zamanında ve Kabe'nin görülme vaktinde.³³³⁷

۳۳۳۸- تَفْتَحُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ لِخَمْسٍ لِقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ وَلِلْقَاءِ الرَّحْمَنِ وَلِنُزُولِ الْقَطْرِ وَلِدَعْوَةِ الْمَظْلُومِ وَلِلْأَذَانِ. ض

3338. Beş durumda gök kapıları açılır ve dualar kabul edilir: Kur'an okunduğunda, iki ordu karşılaştığında, yağmur yağdığında, zulme uğrayan dua ettiğinde ve ezan okunduğunda.³³³⁸

۳۳۳۹- تَفْتَحُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ نِصْفَ اللَّيْلِ فَيَنَادِي مُنَادٍ هَلْ مِنْ دَاعٍ فَيُسْتَجَابُ لَهُ هَلْ مِنْ سَائِلٍ فَيُعْطَى هَلْ مِنْ مَكْرُوبٍ فَيُفَرِّجَ عَنْهُ فَلَا يَبْقَى مُسْلِمٌ يَدْعُو بِدَعْوَةٍ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالٰی لَهُ إِلَّا زَانِيَةً تَسْعَى بِفَرْجِهَا أَوْ عَشَارًا. ح

3339. Gece yarısı gök kapıları açılır ve bir nida edici şöyle seslenir: "Dua eden yok mu? Duasına cevap verilsin. Bir şey dileyen yok mu? Dileği

³³³⁵ Hak'm, III, 122.

³³³⁶ İbni Adî, VII, 2481; Müttekî, nr. 41144.

³³³⁷ Taberânî, VIII, 169; Heysemî, X, 155.

³³³⁸ Taberânî, Evsat, IV, 64; Heysemî, I, 328.

verilsin. Sıkıntıda olan yok mu? Sıkıntısı giderilsin!" Öyle ki, dua edip de Allah'ın duasını kabul etmediği hiçbir müslüman kalmaz. Ancak namusunu kazanç vesilesi yapan zinakar ve zalim idarecinin jurnalci ve yardımcıları bunun dışındadır.³³³⁹

٣٣٤٠ - تَفْتَحُ لَكُمْ أَرْضُ الْأَعَاجِمِ وَسَتَجِدُونَ فِيهَا بُيُوتًا يُقَالُ لَهَا الْحَمَّامَاتُ فَلَا يَدْخُلُهَا الرَّجَالُ إِلَّا بِأَرَارٍ وَامْتَنَعُوا النِّسَاءَ أَنْ يَدْخُلْنَهَا إِلَّا مَرِيضَةً أَوْ نَفْسَاءَ. ح

3340. Size yabancı memlekler fetholunacaktır. Orada hamam denilen yerler bulacaksınız. Erkekler oraya ancak peştemallerle girsinler, hasta ve loğusa olanlar dışında kadınların oralara girmelerine de mani olun.³³⁴⁰

٣٣٤١ - تَفْتَحُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ فَيُغْفَرُ فِيهَا لِكُلِّ عَبْدٍ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا إِلَّا رَجُلًا كَانَتْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَخِيهِ شَحْنَاءُ فَيُقَالُ أَنْظَرُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا. ص

3341. Pazartesi ve perşembe günleri cennetin kapıları açılır. Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayanlardan, bağışlanma dileyen her kulun günahı bağışlanır. Ancak din kardeşiyle kendi arasında düşmanlık bulunan kişi bunun dışındadır. Böyle bir kimse için şöyle denir: "Barışıncaya kadar bu ikisini bekletiniz."³³⁴¹

٣٣٤٢ - تَفْتَحُ الْيَمَنُ فَيَأْتِي قَوْمٌ يَبْسُوتُ فَيَتَحَمَّلُونَ بِأَهْلِيهِمْ وَمَنْ أَطَاعَهُمْ وَالْمَدِينَةَ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ وَتَفْتَحُ الشَّامُ فَيَأْتِي قَوْمٌ يَبْسُوتُ فَيَتَحَمَّلُونَ بِأَهْلِيهِمْ وَمَنْ أَطَاعَهُمْ وَالْمَدِينَةَ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ وَتَفْتَحُ الْعِرَاقُ فَيَأْتِي قَوْمٌ يَبْسُوتُ فَيَتَحَمَّلُونَ بِأَهْلِيهِمْ وَمَنْ أَطَاعَهُمْ وَالْمَدِينَةَ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ.

3342. Yemen fetholunur, oradan develerini yumuşaklıkla sürüp gelen bir grup insan gelir. Sonra aileleri ve onlara bağlı olanlar tekrar

³³³⁹ Taberânî, IX, 59; Heysemî, X, 209.

³³⁴⁰ Münâvî, III, 259.

³³⁴¹ Ahmed, II, 400; Buhârî, Müfred, s. 148.

memleketlerine dönerler. Eğer bilirlerse Medine onlar için daha hayırlıdır. Sonra Şam fetholunur, oradan develerini yumuşaklıkla sürüp gelen bir grup insan gelir. Onlar da aileleri ve kendilerine bağlı olanlarla tekrar memleketlerine geri dönerler. Eğer bilirlerse Medine onlar için daha hayırlıdır. Sonra Irak fetholunur, oradan da develerini yumuşaklıkla sürüp gelen bir grup insan gelir. Onlar da aileleri ve kendilerine bağlı olanlarla birlikte tekrar memleketlerine dönerler. Eğer onlar da bilirlerse Medine kendileri için daha hayırlıdır.³³⁴²

٣٣٤٣ - تَفَرَّغُوا مِنْ هُمُومِ الدُّنْيَا مَا اسْتَطَعْتُمْ فَإِنَّهُ مَنْ كَانَتْ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمِّهِ أَفْشَى اللَّهُ ضَيْعَتَهُ وَجَعَلَ فَقْرَهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَمَنْ كَانَتْ الْآخِرَةُ أَكْبَرَ هَمِّهِ جَمَعَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ أَمْرَهُ وَجَعَلَ غِنَاهُ فِي قَلْبِهِ وَمَا أَقْبَلَ عَبْدٌ بِقَلْبِهِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا جَعَلَ اللَّهُ قُلُوبَ الْمُؤْمِنِينَ تَقْدُ إِلَيْهِ بِالْوَدِّ وَالرَّحْمَةِ وَكَانَ اللَّهُ تَعَالَى بِكُلِّ خَيْرٍ إِلَيْهِ أَسْرَعَ. ض

3343. Gücünüzün yettiği kadar gönlünüzü dünya kaygılarından boşaltın. Çünkü, kimin en büyük kaygısı dünya ise, Allah onun meşguliyetini artırır, fakirliğini gözünün önüne getirir. Kimin en büyük kaygısı ahretse, Allah onun işini toparlar, gönlünü de zengin eder. Kim bütün gönlüyle Allah'a yönelirse, Allah müminlerin kalplerini sevgi ve şefkatle ona yöneltir, her hayrı da en süratli bir şekilde ona yetiştirir.³³⁴³

٣٣٤٤ - تَفَقَّدُوا نِعَالَكُمْ عِنْدَ أَبْوَابِ الْمَسَاجِدِ. ض

3344. Mescidlerin kapılarında ayakkabılarınızı kontrol edin.³³⁴⁴

Tefekkür

٣٣٤٥ - تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ تَعَالَى فَإِنَّ بَيْنَ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ إِلَى كُرْسِيِّهِ سَبْعَةَ آلَافِ نُورٍ وَهُوَ فَوْقَ ذَلِكَ.

³³⁴² Ahmed, V, 220; Humeydî, V, 220.

³³⁴³ Ebû Nuaym, I, 227; Heysemî, X, 248.

³³⁴⁴ Ebû Nuaym, XI, 269.

3345. Herşeyi tefekkür edin, fakat Allah'ın zatını tefekkür etmeyin. Çünkü yedinci kat semadan onun kürsisine kadar nurdan yedi bin perde vardır. O bunun da ötesindedir.³³⁴⁵

٣٣٤٦ - تَفَكَّرُوا فِي الْخَلْقِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي الْخَالِقِ فَإِنَّكُمْ لَا تَقْدِرُونَ قَدْرَهُ. ض

3346. Yaratıkları tefekkür edin, fakat yaratıcıyı tefekkür etmeyin. Çünkü onu anlamaya güç yetiremezsiniz.³³⁴⁶

٣٣٤٧ - تَفَكَّرُوا فِي خَلْقِ اللَّهِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي اللَّهِ فَتَهْلِكُوا. ض

3347. Allah'ın yaratıkları hakkında düşünün, Allah hakkında düşünüp helak olmayın.³³⁴⁷

٣٣٤٨ - تَفَكَّرُوا فِي آلاءِ اللَّهِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي اللَّهِ. ض

3348. Allah'ın ayetleri üzerinde düşünün, Allah hakkında düşünmeyin.³³⁴⁸

٣٣٤٩ - تَفَكَّرُوا فِي خَلْقِ اللَّهِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي اللَّهِ. ض

3349. Allah'ın yarattığı şeyler üzerinde tefekkür edin, Allah hakkında tefekkür etmeyin.³³⁴⁹

٣٣٥٠ - تَقَبَّلُوا لِي بِسِتٍ أَتَقَبَّلَ لَكُمْ بِالْجَنَّةِ إِذَا حَدَّثَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَكْذِبُ وَإِذَا وَعَدَ فَلَا يُخْلِفُ وَإِذَا ائْتَمَنَ فَلَا يَخُنْ غُصًّا أَبْصَارَكُمْ وَكُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَاحْفَظُوا فُرُوجَكُمْ. ض

3350. Siz şu altı şeyi kabul edin, ben de sizin cennete girmenize vesile olmayı kabul edeyim. Biriniz konuştuğu zaman yalan söylemesin, söz verdiği zaman sözünden dönmesin, kendisine güvenildiğinde hıyanet etmesin. Sizler de harama karşı gözlerinizi yumun, helal olmayan şeye ellerinizi uzatmayın, iffetlerinizi de koruyun.³³⁵⁰

³³⁴⁵ Ebu'ş-Şeyh, I, 241.

³³⁴⁶ Ebu'ş-Şeyh, I, 216.

³³⁴⁷ Ebu'ş-Şeyh, I, 215.

³³⁴⁸ Ebu'ş-Şeyh, I, 210; Taberânî, Evsat, VI, 250; Heysemî, I, 81.

³³⁴⁹ Râfi, I, 280.

³³⁵⁰ Hâkim, IV, 399; Beyhakî, Şuab, IV, 78.

۳۳۵۱- تَقَرَّبُوا إِلَى اللَّهِ بِبُغْضِ أَهْلِ الْمَعَاصِي وَالْقَوَاهِمِ بِوُجْهِهِ مُكَفِّرَةً وَالتَّمَسُّوا
رِضَا اللَّهِ بِسَخَطِهِمْ وَتَقَرَّبُوا إِلَى اللَّهِ بِالتَّبَاعِدِ مِنْهُمْ. ض

3351. Allah'a isyan bayrağını açanlara kalben kızmakla, Allah'a yaklaştırmaya çalışın. Onları asık yüzle karşılayın, onlara kızmakla Allah'ın hoşnutluğunu arayın. Onlardan uzaklaşmakla da Allah'a yaklaştırmaya çalışın.³³⁵¹

۳۳۵۲- تَقْعُدُ الْمَلَائِكَةُ عَلَى أَبْوَابِ الْمَسَاجِدِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَيَكْتُبُونَ الْأَوَّلَ وَالثَّانِي
وَالثَّلَاثَ حَتَّى إِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ رَفَعَتِ الصُّحُفُ. ح

3352. Melekler, cuma günü mescidlerin kapıları önüne otururlar. Sırayla oraya giren birinci, ikinci ve üçüncü kişileri yazarlar. İmam hutbeye çıkınca artık defterler kaldırılır.³³⁵²

۳۳۵۳- تَقُومُ السَّاعَةُ وَالرُّومُ أَكْثَرُ النَّاسِ. ص

3353. Kıyamet Rumlar'ın insanların çoğunluğunu oluşturduğu zaman kopar.³³⁵³

۳۳۵۴- تَقُولُ النَّارُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِلْمُؤْمِنِ جُزْ يَا مُؤْمِنُ فَقَدْ أَطْفَأَ نُورُكَ لَهْبِي. ض

3354. Kıyamet günü cehennem mümine, "Çabuk geç ey mümin, yoksa nurun alevlerimi söndürecek!" diye seslenir.³³⁵⁴

۳۳۵۵- تَكْفِيرُ كُلِّ إِحَاءٍ رَكَعَتَانِ. ض

3355. Her türlü öfke ve ağız kavgasının ilacı, iki rekat namazdır.³³⁵⁵

۳۳۵۶- تَكُونُ لِأَصْحَابِي زَلَّةٌ يَغْفِرُهَا اللَّهُ تَعَالَى لَهُمْ لِسَابِقَتِهِمْ مَعِيَ. ض

3356. Ashabımın ileride bir takım hataları olur, ama Allah benimle olan beraberlikleri sebebiyle onları affeder.³³⁵⁶

³³⁵¹ Müttekî, nr. 5518, 5585; Aclûnî, I, 373.

³³⁵² Ahmed, V, 260; Heysemî, II, 177.

³³⁵³ Ahmed, IV, 230; Taberânî, XX, 309.

³³⁵⁴ Taberânî, XXII, 258; Beyhakî, Şuab, I, 340; Heysemî, X, 360.

³³⁵⁵ Taberânî, VIII, 149; Heysemî, II, 251.

³³⁵⁶ İbni Asâkir, LIV, 413.

۳۳۵۷- تَكُونُ امْرَأً يَقُولُونَ وَلَا يُرَدُّ عَلَيْهِمْ يَتَهَايَتُونَ فِي النَّارِ يَتَّبِعُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا. ض

3357. Öyle idareciler gelir ki, onlar istediklerini söylerler, fakat kimse onlara ses çıkaramaz. Onlar birbiri peşi sıra cehenneme yuvarlanırlar.³³⁵⁷

۳۳۵۸- تَكُونُ فِتْنٌ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُغَيِّرَ فِيهَا بَيْدٌ وَلَا لِسَانٌ. ض

3358. Öyle fitneler olacak ki ne elle, ne de dille düzeltilebilir.³³⁵⁸

۳۳۵۹- تَكُونُ النَّسَمُ طَيْرًا تَغْلُقُ بِالشَّجَرِ حَتَّى إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ دَخَلَتْ كُلُّ نَفْسٍ فِي جَسَدِهَا. ض

3359. Ruhlar, cennet ağaçlarından beslenen birer kuş olurlar. Kıyamet günü olduğu zaman, her ruh bedenine girer.³³⁵⁹

۳۳۶۰- تَمَامُ الْبِرِّ أَنْ تَعْمَلَ فِي السِّرِّ عَمَلَ الْعَلَانِيَةِ.

3360. Kimsenin görmediği yerde de açıkta yaptığın salih amellerin aynısını yapman, iyiliğinin eksiksiz oluşuna delildir.³³⁶⁰

۳۳۶۱- تَمَامُ الرِّبَاطِ أَرْبَعُونَ يَوْمًا وَمَنْ رَابَطَ أَرْبَعِينَ يَوْمًا لَمْ يَبْغِ وَلَمْ يَشْتَرِ وَلَمْ يُحْدِثْ حَدَثًا خَرَجَ مِنْ دُنُوبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ. ض

3361. Kim ki, sınır boylarında düşmana karşı kırk gün beklerse, o esnada bir alışveriş yapmaz ve uygunsuz bir olaya sebep olmazsa ana-sında doğduğu günkü gibi günahlarından sıyrılır.³³⁶¹

۳۳۶۲- تَمَامُ النِّعْمَةِ دُخُولُ الْجَنَّةِ وَالْقَوْرُ مِنَ النَّارِ. ح

3362. Nimetin tamamlanması, cennete girmek ve cehennemden kurtulmaktır.³³⁶²

³³⁵⁷ Taberânî, XIX, 341; Ebû Ya'îlâ, XIII, 367; Heysemi. V, 236.

³³⁵⁸ Münâvî, III, 266.

³³⁵⁹ Ahmed, VI, 425; Heysemî, II, 329.

³³⁶⁰ İbni Kâni, II, 119; Taberânî, XXII, 317; Heysemi. X, 290.

³³⁶¹ Taberânî, VIII, 133; Heysemî, V, 290.

³³⁶² Müttekî, nr. 2965.

۳۳۶۳- تَمَسَّحُوا بِالْأَرْضِ فَإِنَّهَا بِكُمْ بَرَةٌ. ح

3363. Namazda alnınızı toprağa değdirin, zira o size karşı çok şefkatlidir.³³⁶³

۳۳۶۴- تَمَعَّدُوا وَاخْشَوْشُوا وَانْتَضِلُوا وَامْشُوا خُفَاءً.

3364. Dinde izzet sahibi olun, sert elbiseler giyin, ok atmayı öğrenin ve çıplak ayakla yürüyün.³³⁶⁴

۳۳۶۵- تَنَاصَحُوا فِي الْعِلْمِ وَلَا يَكْتُمُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَإِنَّ خِيَانَةَ فِي الْعِلْمِ أَشَدُّ مِنْ خِيَانَةِ فِي الْمَالِ.

3365. İlim konusunda cimri davranmayın ve onu birbirinizden gizlemeyin. Çünkü ilmi gizlemekle yapılan hıyanet, malda yapılan hıyanetten daha büyüktür.³³⁶⁵

۳۳۶۶- تَنَاجَوْا تَكْثُرُوا فَإِنِّي أَبَاهِي بِكُمْ الْأُمَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

3366. Evlenip çoğalın, zira ben kıyamet günü sizinle diğer ümmetlere karşı övünürüm.³³⁶⁶

۳۳۶۷- تَنَامُ عَيْنَايَ وَلَا يَنَامُ قَلْبِي. ض

3367. Gözlerim uyur, ama kalbim uyumaz.³³⁶⁷

۳۳۶۸- تَنَزَّهُوا مِنَ الْبَوْلِ فَإِنَّ عَامَّةَ عَذَابِ الْقَبْرِ مِنْهُ. ح

3368. İdrardan uzak durun, zira kabir azabının çoğu ondandır.³³⁶⁸

۳۳۶۹- تَنْظَّفُوا بِكُلِّ مَا اسْتَطَعْتُمْ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى بَنَى الْإِسْلَامَ عَلَى النِّظَافَةِ وَلَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا كُلٌّ نَظِيفٍ. ض

³³⁶³ İbni Ebî Şeybe, I, 149; İbni Asâkir, XXXII, 362.

³³⁶⁴ Taberânî, XIX, 40; Heysemî, V, 136.

³³⁶⁵ Taberânî, XI, 270; Heysemî, I, 141.

³³⁶⁶ Müttekî, nr. 44442; Aclûnî, I, 380.

³³⁶⁷ Ahmed, VI, 36; İbni Huzeyme, I, 29.

³³⁶⁸ Dârekutnî, I, 127; Zeylaî, I, 128.

3369. Bütün gücünüzle temiz olmaya çalışın. Çünkü Allah Teala, İslam binasını temizlik üzerine kurmuştur, cennete de ancak temiz olanlar girecektir. ³³⁶⁹

۳۳۷۰- تَنَقَّ وَتَوَقَّ ض

3370. Arkadaş seç, sonra da şerrinden sakın. ³³⁷⁰

۳۳۷۱- تَنَقَّ وَتَوَقَّ ض

3371. Nefsine dikkat et, onu tehlikelerden koru! ³³⁷¹

۳۳۷۲- تُنَكِّحُ الْمَرْأَةَ لِأَرْبَعٍ لِمَالِهَا وَلِحَسَبِهَا وَلِجَمَالِهَا وَلِدِينِهَا فَاطْفَرُ بِذَاتِ الدِّينِ تَرَبَّتْ يَدَاكَ. صَح

3372. Kadınla dört şey için serveti, soyu, güzelliği ve dini için evlenilir. Sen dindar olanını tercih et ki, bereket göresin. ³³⁷²

Hediyeler

۳۳۷۳- تَهَادَوْا تَحَابُّوا. ح

3373. Hediyeleşin ki, birbirinizi sevesiniz. ³³⁷³

۳۳۷۴- تَهَادَوْا تَحَابُّوا وَتَصَافَحُوا يَذْهَبِ الْعِلُّ عَنْكُمْ. ح

3374. Hedileşin ki birbirinizi sevesiniz, musafaha yapın ki aranızdaki kin ve düşmanlıklar gitsin. ³³⁷⁴

۳۳۷۵- تَهَادَوْا تَزْدَادُوا حُبًّا وَهَاجَرُوا تَوَرَّثُوا أَبْنَاءَكُمْ مَجْدًا وَأَقْبَلُوا الْكِرَامَ عَثَرَاتِهِمْ. ح

3375. Hediyeleşin ki, aranızdaki sevgi artsın, hicret edin ki çocuklarınıza şan ve şeref miras bırakın. İyi insanların kusurlarını da affedin. ³³⁷⁵

³³⁶⁹ Râfiî, Tedvîn, I, 176.

³³⁷⁰ İbni Hacer, İsâbe, III, 191.

³³⁷¹ Râmehurmûzî, Emsâl, I, 161; Taberânî, Sağîr, II, 46.

³³⁷² Ahmed, II, 80; Ebû Ya'lâ, II, 292.

³³⁷³ Beyhakî, VI, 169; Ebû Ya'lâ, XI, 9.

³³⁷⁴ İbni Asâkir, LXI, 225.

³³⁷⁵ Taberânî, Evsat, VII, 190; İbni Asâkir, XXXVIII, 80; Heysemî, IV, 146.

٣٣٧٦- تَهَادُوا الطَّعَامَ بَيْنَكُمْ فَإِنَّ ذَلِكَ تَوْسِعَةٌ فِي أَرْزَاقِكُمْ. ض

3376. Birbirinize yemek götürmekle hediyeleşin, çünkü bu rızıklarınızda size genişlik sağlar.³³⁷⁶

٣٣٧٧- تَهَادُوا إِنَّ الْهَدِيَّةَ تَذْهَبُ وَخَرَّ الصَّدْرُ وَلَا تَخْقِرَنَّ جَارَةً لِجَارَتِهَا وَلَوْ شَقٌّ فِرْسِنِ شَاةٍ. ض

3377. Hediyeleşin, zira hediyeleşmek göğüslerdeki kini giderir. Hiçbir komşu kadın da bir koyun paçası bile olsa komşusunun verdiği bir hediyeği küçük görmesin.³³⁷⁷

٣٣٧٨- تَهَادُوا فَإِنَّ الْهَدِيَّةَ تَذْهَبُ بِالسَّخِيمَةِ وَلَوْ دُعِيَتْ إِلَى كُرَاعٍ لَا جَنْبُتُ وَلَوْ أَهْدِيَ إِلَى كُرَاعٍ لَقَبِلْتُ.

3378. Hediyeleşin, zira hediyeleşme gönüllerdeki düşmanlığı giderir. Bir koyun paçasına da olsa davet edilsem davete icabet eder, bir koyun paçası hediye edilse onu da kabul ederdim.³³⁷⁸

٣٣٧٩- تَهَادُوا فَإِنَّ الْهَدِيَّةَ تُضَعِّفُ الْحُبَّ وَتَذْهَبُ بِغَوَائِلِ الصَّدْرِ.

3379. Hediyeleşin, çünkü hediye sevgiyi artırır ve kalplerdeki kinleri giderir.³³⁷⁹

٣٣٨٠- تَوَاضَعُوا وَجَالِسُوا الْمَسَاكِينَ تَكُونُوا مِنْ كُبَرَاءِ اللَّهِ وَتَخْرُجُوا مِنَ الْكِبَرِ.

3380. Mütevazi olun, fakirlerle oturup kalkın ki Allah Teala'nın rahmetine mazhar büyük kullarından olasınız ve kibirden kurtulasınız.³³⁸⁰

٣٣٨١- تَوَاضَعُوا لِمَنْ تَعْلَمُونَ مِنْهُ وَتَوَاضَعُوا لِمَنْ تَعْلَمُونَهُ وَلَا تَكُونُوا جَابِرَةً

الْعُلَمَاءِ. ض

³³⁷⁶ İbni Adî, VI, 7.

³³⁷⁷ Ahmed, II, 405; İbni Ebî'd-Dünyâ, Mekârim, s. 109.

³³⁷⁸ Müttekî, nr. 15060.

³³⁷⁹ Müttekî, nr. 15061.

³³⁸⁰ Ebû Nuaym, VIII, 197.

3381. Kendilerinden ilim öğrendiğiniz kimselere karşı mütevazı davranın, ilim öğrettiklerinize de alçak gönüllülük gösterin. Zorba alimler olmayın.³³⁸¹

٣٣٨٢- تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى فَإِنِّي أَتُوبُ إِلَيْهِ كُلَّ يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ. ح

3382. Allah'a tevbe edin, zira ben de hergün yüz defa Allah'a tevbe ediyorum.³³⁸²

٣٣٨٣- تَوَضَّؤُوا مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ. ص

3383. Ateşte pişenlerden dolayı abdest alın.³³⁸³

٣٣٨٤- تَوَضَّؤُوا مِنْ لَحُومِ الْإِبِلِ وَلَا تَوَضَّؤُوا مِنْ لَحُومِ الْغَنَمِ وَتَوَضَّؤُوا مِنْ أَلْبَانِ الْإِبِلِ وَلَا تَوَضَّؤُوا مِنْ أَلْبَانِ الْغَنَمِ وَصَلُّوا فِي مَرَاكِ الْغَنَمِ وَلَا تُصَلُّوا فِي مَعَاظِنِ الْإِبِلِ. ض

3384. Deve etlerinden dolayı abdest alın, koyun etlerinden dolayı almayın. Deve sütlerinden dolayı abdest alın, koyun sütlerinden dolayı almayın. Koyun ağıllarında namaz kılın, deve ağıllarında ise kılmayın.³³⁸⁴

٣٣٨٥- التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ. ح

3385. Günahtan tevbe eden, günahı olmayan gibidir.³³⁸⁵

٣٣٨٦- التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ وَإِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا لَمْ يَصْرُهُ ذَنْبًا. ح

3386. Günahtan tevbe eden, günah işlemeyen gibidir. Allah bir kulu sevdiği zaman günah ona zarar vermez.³³⁸⁶

٣٣٨٧- التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ وَالْمُسْتَغْفِرُ مِنَ الذَّنْبِ وَهُوَ مُقِيمٌ عَلَيْهِ

كَالْمُسْتَهْزِءِ بِرَبِّهِ وَمَنْ آذَى مُسْلِمًا كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الذُّنُوبِ مِثْلُ مَنْابِتِ النَّخْلِ. ض

3381 Hatib, Câmi, I, 350; Zehebî, Mizân, IV, 37.

3382 Ahmed, IV, 211.

3383 Ahmed, VI, 89; Taberânî, Evsat, VII, 16.

3384 Busnî, I, 72.

3385 Taberânî, X, 150; Heysemî, X, 200.

3386 Deylemî, II, 77.

3387. Günahından tevbe eden, günah işlememiş gibidir. Günah işlemeye devam ettiği halde dil ucuyla Allah Teala'dan af dileyen kimse de rabbiyle alay eden kimse gibidir. Bir kimse bir müslümana eziyet ederse, ondan dolayı yerde biten hurma ağaçları kadar günah kazanır.³³⁸⁷

۳۳۸۸- التَّوَدُّةُ فِي كُلِّ شَيْءٍ خَيْرٌ إِلَّا فِي عَمَلِ الْآخِرَةِ. صَح

3388. Her işte acele etmemek hayırlıdır, ahiret işleri ise bunun dışındadır.³³⁸⁸

۳۳۸۹- التَّوَدُّةُ وَالْاِقْتِصَادُ وَالسَّمْتُ الْحَسَنُ جُزْءٌ مِنْ أَرْبَعَةٍ وَعِشْرِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبَوَّةِ. ح

3389. Temkinli, tutumlu ve güzel haslet sahibi olmak, peygamberliğin yirmi dört parçasından bir parçadır.³³⁸⁹

۳۳۹۰- التَّائِي مِنَ اللَّهِ وَالْعَجَلَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ. ض

3390. Teenni Allah'dan , acele ise şeytandandır.³³⁹⁰

Ticaret

۳۳۹۱- التَّاجِرُ الْأَمِينُ الصَّدُوقُ الْمُسْلِمُ مَعَ الشُّهَدَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

3391. Güvenilir, doğru, müslüman tacir kıyamet gününde şehidlerle beraberdir.³³⁹¹

۳۳۹۲- التَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْأَمِينُ مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصَّدِّقِينَ وَالشُّهَدَاءِ. ح

3392. Dürüst ve güvenilir tacir, peygamberler, sıddıklar ve şehidlerle birlikte dir.³³⁹²

³³⁸⁷ Deylemî, II, 77; İbni Asâkir, LIV, 72; Aclûnî, I, 351.

³³⁸⁸ Hâkim, I, 132; Beyhakî, Şuab, VI, 335; Ebû Ya'lâ, II, 123.

³³⁸⁹ Abd b. Humeyd, s. 183; Hatîb, III, 66.

³³⁹⁰ Beyhakî, X, 104; Ebû Ya'lâ, VII, 247; Heysemî, VIII, 19.

³³⁹¹ İbn Mâce, Ticârât: 1,

³³⁹² Tirmizî, Büyû 4.

٣٣٩٣- التَّاجِرُ الصَّدُوقُ تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

3393. Dürüst tacir, kıyamet günü Arş'ın gölgesi altındadır.³³⁹³

٣٣٩٤- التَّاجِرُ الصَّدُوقُ لَا يُخَجَّبُ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ.

3394. Doğru tacir, cennet kapılarında bekletilmez.³³⁹⁴

٣٣٩٥- التَّاجِرُ الْجَبَانُ مَحْرُومٌ وَالتَّاجِرُ الْجَسُورُ مَرْزُوقٌ. ح

3395. Korkak tacir mahrum kalır, cesur tacir ise rızıklanır.³³⁹⁵

Çeşitli Hadisler

٣٣٩٦- التَّائِبُ مِنَ الشَّيْطَانِ إِذَا تَنَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيُرِدْهُ مَا اسْتَطَاعَ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ

إِذَا قَالَ هَا ضَحِكَ مِنْهُ الشَّيْطَانُ. صَح

3396. Esneme şeytandandır. Biriniz esneyeceği zaman gücü yettiğince esnememeye çalışsın. Çünkü biriniz esnerken "Hah" diye ses çıkardığında şeytan ona güler.³³⁹⁶

٣٣٩٧- التَّائِبُ الشَّدِيدُ وَالْعَاطِسَةُ الشَّدِيدَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ. ض

3397. Şiddetli esneme ve şiddetli aksırma şeytandandır.³³⁹⁷

٣٣٩٨- التَّحَدُّثُ بِنِعْمَةِ اللَّهِ شُكْرٌ وَتَرْكُهَا كُفْرٌ وَمَنْ لَا يَشْكُرُ الْقَلِيلَ لَا يَشْكُرُ

الكَثِيرَ وَمَنْ لَا يَشْكُرُ النَّاسَ لَا يَشْكُرُ اللَّهَ وَالْجَمَاعَةُ بَرَكَةٌ وَالْفُرْقَةُ عَذَابٌ.

3398. Kişinin Allah Teala'nın kendisine verdiği nimeti dile getirmesi şükür, bunu yapmaması ise nankörlüktür. Aza şükretmeyen çoğa da

³³⁹³ Münzirî, II, 365.

³³⁹⁴ Deylemî, II, 78.

³³⁹⁵ Müttekî, nr. 9293; Aclûnî, I, 349.

³³⁹⁶ Ahmed, II, 516; Beyhakî, II, 289.

³³⁹⁷ Müttekî, nr. 25513, 25534.

şükretmez. İnsanlara teşekkür etmeyen Allah'a da teşekkür etmez. Cemaat bereket, ayrılık ise azaptır.³³⁹⁸

٣٣٩٩- التَّدْبِيرُ نِصْفُ الْعَيْشِ وَالتَّوَدُّدُ نِصْفُ الْعَقْلِ وَالْهَمُّ نِصْفُ الْهَرَمِ وَقِلَّةُ الْعِيَالِ
أَخَذَ الْيَسَارِينَ. ح

3399. Tedbir hayatın, sevgi aklın, gam ve keder ihtiyarlığın yarısı, çoluk çocuğun azlığı da iki kolaylıktan birisidir.³³⁹⁹

٣٤٠٠- التَّذَلُّلُ لِلْحَقِّ أَقْرَبُ إِلَى الْعِزِّ مِنَ التَّعَزُّرِ بِالْبَاطِلِ.

3400. Hak için zillete katlanmak, batılla izzetli görünmekten daha şerefli dir.³⁴⁰⁰

٣٤٠١- التُّرَابُ رِيعُ الصَّبِيَانِ.

3401. Toprak, çocukların ilkbaharıdır.³⁴⁰¹

٣٤٠٢- التَّسْبِيحُ لِلرِّجَالِ وَالتَّصْفِيقُ لِلنِّسَاءِ. ص

3402. Namazda tesbihle hatırlatmak erkeklere, el çırpma ile hatırlatmak ise kadınlara mahsustur.³⁴⁰²

٣٤٠٣- التَّسْبِيحُ نِصْفُ الْمِيزَانِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلُؤُهُ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَيْسَ لَهَا دُونَ اللَّهِ
حِجَابٌ حَتَّى تَخْلُصَ إِلَيْهِ. ص

3403. Tesbih, mizanın yarısını, elhamdülillah da tamamını doldurur. Lailaheillallah kelimesi ile Allah arasında ona ulaşınca ya kadar bir perde yoktur.³⁴⁰³

٣٤٠٤- التَّسْبِيحُ نِصْفُ الْمِيزَانِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلُؤُهُ وَالتَّكْبِيرُ يَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ وَالصَّوْمُ نِصْفُ الصَّبْرِ وَالطَّهْوَرُ نِصْفُ الْإِيمَانِ.

³³⁹⁸ İbni Ebî'd-Dünyâ, Şükr, I, 62; Beyhakî, Şuab, IV, 102.

³³⁹⁹ Kudâî, I, 54; Deylemî, II, 75.

³⁴⁰⁰ Müttekî, nr. 44101, 44122.

³⁴⁰¹ Müttekî, nr. 45424.

³⁴⁰² Ahmed, III, 357; İbni Hibbân, VI, 40.

³⁴⁰³ Ahmed, V, 363; Beyhakî, Şuab, I, 436.

3404. Sübhanallah mizanın yarısını, elhamdülillah tamamını, tekbir de gökle yer arasını doldurur. Oruç sabrın, temizlik de imanın yarısıdır.³⁴⁰⁴

٣٤٠٥ - التَّسْوِيفُ شِعَارُ الشَّيْطَانِ يُلْقِيهِ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ. ض

3405. "Yarın yaparım" gibi düşünceler şeytanın işlerindendir, onu müminlerin kalplerine atar.³⁴⁰⁵

٣٤٠٦ - التَّضَلُّعُ مِنْ مَاءٍ زَمَزَمَ بَرَاءَةٌ مِنَ النَّفَاقِ. ح

3406. Zemzem suyundan kana kana içmek, nifaktan kurtuluştur.³⁴⁰⁶

٣٤٠٧ - التَّقَلُّ فِي الْمَسْجِدِ خَطِيئَةٌ وَكَفَّارَتُهُ أَنْ يُوَارِيَهُ. صَح

3407. Mescide tükürmek bir hatadır, keffareti ise onu yok etmektir.³⁴⁰⁷

٣٤٠٨ - التَّكْبِيرُ فِي الْفِطْرِ سَبْعٌ فِي الْأَوَّلَى وَخَمْسٌ فِي الْآخِرَةِ وَالْقِرَاءَةُ بَعْدَهُمَا كِلْتَاهُمَا. صَح

3408. Ramazan bayramı namazının ilk rekatında yedi, son rekatında beş tekbir vardır. Her iki rekatta kıraat da tekbirlerden sonradır.³⁴⁰⁸

٣٤٠٩ - التَّلْبِينَةُ مَجْمَعَةٌ لِفُؤَادِ الْمَرِيضِ تَذْهَبُ بِبَعْضِ الْحُزَنِ. صَح

3409. Bulamaç hasta insanın kalbini rahatlatır, bazı sıkıntıları giderir.³⁴⁰⁹

٣٤١٠ - التَّمْرُ بِالتَّمْرِ وَالْحِنْطَةُ بِالْحِنْطَةِ وَالشَّعِيرُ بِالشَّعِيرِ وَالْمِلْحُ بِالْمِلْحِ مِثْلًا بِمِثْلِ يَدًا بِيَدٍ فَمَنْ زَادَ وَاسْتَرَادَ فَقَدْ أَرَبَى إِلَّا مَا اخْتَلَفَتْ أَلْوَانُهُ. صَح

3410. Hurma hurmayla, buğday buğdayla, arpa arpayla, tuz tuzla misli peşin olarak alınır satılır. Kim artırır veya artırılmasını isterse, fazlalık faiz olur. Ancak renkleri değişirse o zaman faiz olmaz.³⁴¹⁰

³⁴⁰⁴ Ahmed, V, 363; Beyhakî, Şuab, I, 436.

³⁴⁰⁵ İbni Adî, I, 302; Deylemî, II, 75.

³⁴⁰⁶ Müttekî, nr. 34778; Aclûnî, I, 364, II, 248.

³⁴⁰⁷ Ahmed, V, 260; Münzirî, I, 125.

³⁴⁰⁸ Beyhakî, III, 285.

³⁴⁰⁹ Ahmed, VI, 155; Beyhakî, IV, 61.

³⁴¹⁰ Taberânî, I, 339; Bezzâr, IV, 200; Heysemî, IV, 113.

٣٤١١- التَّوَاضُّعُ لَا يَزِيدُ الْعَبْدَ إِلَّا رِفْعَةً فَتَوَاضَّعُوا يَرْفَعَكُمُ اللَّهُ تَعَالَى وَالْعَفْوُ لَا يَزِيدُ الْعَبْدَ إِلَّا عِزًّا فَاعْفُوا يَعِزَّكُمْ اللَّهُ وَالصَّدَقَةُ لَا تَزِيدُ الْمَالَ إِلَّا كَفْرَةً فَتَصَدَّقُوا يَرْحَمَكُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ. ض

3411. Tevazu, kulun ancak şerefini artırır. Öyleyse mütevazi olun ki, Allah da sizi yükseltsin. Affetmekde kulun ancak izzetini arttırır. Öyleyse affediniz ki, Allah da sizi aziz kılsın. Sadaka da ancak malı arttırır. Öyleyse sadaka veriniz ki, aziz ve celil olan Allah da size merhamet etsin.³⁴¹¹

٣٤١٢- التَّوْبَةُ مِنَ الذَّنْبِ أَنْ لَا تَعُودَ إِلَيْهِ أَبَدًا. ض

3412. Günahtan tevbe, bir daha asla ona dönmemektir.³⁴¹²

٣٤١٣- التَّوْبَةُ التَّصَوُّحُ النَّدَمُ عَلَى الذَّنْبِ حِينَ يَفْرُطُ مِنْكَ فَتَسْتَغْفِرُ اللَّهُ تَعَالَى ثُمَّ لَا تَعُودُ إِلَيْهِ أَبَدًا. ض

3413. Gerçek tevbe, günahı işlediğin anda pişmanlık duymak, Allah'tan af dilemek, sonra da o günahı bir daha işlememendir.³⁴¹³

٣٤١٤- التَّيْمُّمُ ضَرْبَانِ ضَرْبَةٌ لِلْوُجْهِ وَضَرْبَةٌ لِلْيَدَيْنِ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ.

3414. Teyemmüm iki vuruştur. Biri yüz, diğeri de dirseklere kadar eller içindir.³⁴¹⁴

Üçlü Şeyler

٣٤١٥- ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا اللَّهُ وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهُ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ. صَح

³⁴¹¹ Münâvî, III, 283.

³⁴¹² Ahmed, I, 446; Heysemî, X, 200.

³⁴¹³ İbni Ebî Hâtim, IV, 393; Beyhakî, Şuab, IV, 374.

³⁴¹⁴ Taberânî, XII, 207; Hâkim, I, 288.

3415. Üç şey kimde bulunursa o kişi imanın tadını tadar: Allah ve resulünün kendisine herşeyden sevimli olması, sevdiğini sırf Allah için sevmesi, Allah kendisini küfürden kurtardıktan sonra tekrar küfre dönmekten ateşe atılacakmışcasına nefret etmesi.³⁴¹⁵

٣٤١٦ - ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ نَشَرَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ كَنَفَهُ وَأَدْخَلَهُ جَنَّتَهُ رَفَقَ بِالضَّعِيفِ وَشَفَقَهُ عَلَى الْوَالِدَيْنِ وَالْإِحْسَانُ إِلَى الْمَمْلُوكِ. ح

3416. Üç şey vardır ki, onlar kimde bulunursa Allah Teala o kişiyi her yönüyle himayesi altına alır ve onu cennetine koyar. Zayıfa merhamet, ana babaya şefkat ve emri altındakilere iyilik.³⁴¹⁶

٣٤١٧ - ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ آوَاهُ اللَّهُ فِي كَنَفِهِ وَنَشَرَ عَلَيْهِ رَحْمَتَهُ وَأَدْخَلَهُ جَنَّتَهُ مَنْ إِذَا أُعْطِيَ شَكَرَ وَإِذَا قَدَّرَ غَفَرَ وَإِذَا غَضِبَ فَتَرَ. ح

3417. Üç huy vardır ki, onlar kimde bulunursa Allah Teala o kişiyi himayesinde barındırır, üzerine rahmetini yayar ve onu cennetine koyar. Bu huyu taşıyan kimseler, birşey verildiğinde şükreden, güçlü iken affeden, öfkelenildiğinde de öfkesine hakim olan kişilerdir.³⁴¹⁷

٣٤١٨ - ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فَهَوُ مِنَ الْأَبْدَالِ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالصَّبْرُ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ وَالْغَضَبُ فِي ذَاتِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. ض

3418. Üç huy vardır ki, onlar kimde bulunursa o, Allah'ın sevgili kullarından olur. Onlar kaderin hükmüne razı olmak, Allah'ın haram kıldığı şeylere girmemek için sabretmek, aziz ve celil olan Allah için öfkelenmektir.³⁴¹⁸

٣٤١٩ - ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ حَاسِبُهُ اللَّهُ تَعَالَى حِسَاباً يَسِيراً وَأَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِهِ تُعْطَى مِنْ حَرَمِكَ وَتَغْفُو عَنْ ظَلَمِكَ وَتَصِلُ مِنْ قَطْعِكَ. ح

³⁴¹⁵ Buhârî, İmân 14, Edeb 42; Müslim, İmân 66/67; Tirmizî, İmân 10; İbni Mâce, Fiten 23; Ahmed, III, 103, 172, 275.

³⁴¹⁶ Tirmizî, Kiyâm 48; İbni Mâce, Edeb 10.

³⁴¹⁷ İbni Adî, VI, 377; Hâkim, I, 214; Beyhakî, Şuab, IV, 105.

³⁴¹⁸ Deylemî, II, 84.

3419. Üç şey vardır ki, onlar kimde bulunursa Allah Teala onun hesabını kolaylaştırır, onu rahmetiyle cennete koyar. Onlar, sana vermeye vermen, zulmedeni affetmen, seninle bağlarını koparanla iyi geçinmendir.³⁴¹⁹

٣٤٢٠ - ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَفِي شُحِّ نَفْسِهِ مَنْ أَدَّى الزَّكَاةَ وَقَرَى الضَّيْفَ وَأَعْطَى فِي النَّائِبَةِ.

3420. Üç şey vardır ki, onlar kimde bulunursa, o kimse nefsinin cimriliğinden korunmuş olur. Zekatını veren, misafiri barındırıp ikram eden ve felaket anında yardım elini uzatan.³⁴²⁰

٣٤٢١ - ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَغْفِرُ لَهُ مَا سِوَى ذَلِكَ مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَمْ يَكُنْ سَاحِرًا يَتَّبِعُ السَّحْرَةَ وَلَمْ يَخْفِضْ عَلَى أَخِيهِ. ح

3421. Üç şey kimde olursa, Allah Teala o kişinin diğer günahlarını bağışlar. Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmadan ölen, sihir yapmayıp sihirbazlara tabi olmayan ve din kardeşine kin beslemeyen.³⁴²¹

٣٤٢٢ - ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ فَهِيَ رَاجِعَةٌ عَلَى صَاحِبِهَا الْبَغْيِ وَالْمَكْرِ وَالنَّكَثِ. ض

3422. Üç şey vardır ki, onlar kimde bulunursa zararı sahibine döner. Onlar; zulüm, hile ve sözünden dönmedir.³⁴²²

٣٤٢٣ - ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ اسْتَوْجِبَ الثَّوَابَ وَاسْتَكْمَلَ الْإِيمَانَ خُلِقَ يَعْيشُ بِهِ فِي النَّاسِ وَوَرَعَ يَحْجُزُهُ عَنِ مَحَارِمِ اللَّهِ تَعَالَى وَحَلَمَ يَرُدُّهُ عَنِ جَهْلِ الْجَاهِلِ. ض

3423. Üç şey vardır ki, onlar kimde olursa o kişi sevabı hak eder ve imanını olgunlaştırır. Onlar, insanlarla hoş geçineceği bir ahlak, kendisini Allah'ın yasaklarından alıkoyan bir takva ve cahillerin kabalığına aldırış ettirmeyen bir hilimdir.³⁴²³

³⁴¹⁹ Taberânî, Evsat, I, 279; Heysemî, VIII, 189.

³⁴²⁰ Taberânî, IV, 188; Heysemî, III, 68.

³⁴²¹ Hatîb, II, 4; Müttekî, nr. 43216.

³⁴²² Hatîb, VIII, 449.

³⁴²³ Heysemî, I, 57.

٣٤٢٤- ثلاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ أَوْ وَاحِدَةٌ مِنْهُنَّ فَلْيَتَزَوَّجْ مِنَ الْخَوْرِ الْعَيْنِ حَيْثُ شَاءَ رَجُلٌ ائْتَمَنَ عَلَى أَمَانَةٍ فَأَدَّاهَا مَخَافَةَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَرَجُلٌ خَلَّى عَنْ قَاتِلِهِ وَرَجُلٌ قَرَأَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشَرَ مَرَّاتٍ. ض

3424. Üç şey vardır ki, onlar veya onlardan bir tanesi kimde bulunursa o kişi cennette istediği kadar hurilerle evlenir. O kişiler, kendisine birşey emanet edilip o emaneti aziz ve celil olan Allah korkusundan dolayı sahibine teslim eden, öldürücü bir darbe yiyip ölmek üzere iken katilini affeden ve her namazdan sonra on defa İhlas suresini okuyanlardır.³⁴²⁴

٣٤٢٥- ثلاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ أَظْلَلَهُ اللَّهُ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ الْوُضُوءُ عَلَى الْمَكَارِهِ وَالْمَشْيُ إِلَى الْمَسَاجِدِ فِي الظُّلُمِ وَإِطْعَامُ الْجَائِعِ. ض

3425. Üç şey vardır ki, onlar kimde bulunursa Allah Teala onları başka gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde Arş'ının gölgesinde gölgelendirecektir. O üç şey, her türlü zorluğa rağmen abdest almak, karanlık gecelerde meşcidlere gitmek ve açları doyurmaktır.³⁴²⁵

٣٤٢٦- ثلاثٌ مَنْ جَاءَ بِهِنَّ مَعَ الْإِيمَانِ دَخَلَ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شَاءَ وَزَوْجٌ مِنَ الْخَوْرِ الْعَيْنِ حَيْثُ شَاءَ مَنْ عَفَا عَنْ قَاتِلِهِ وَادَّى دَيْنًا خَفِيًّا وَقَرَأَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ عَشَرَ مَرَّاتٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ. ض

3426. Üç şey vardır ki, kim imanlı olduğu halde onları yerine getirirse o kişi cennete dilediği kapıdan girer ve istediği yerde hurilerle evlenir. O kişiler, ölmeden önce katilini affeden, üzerinde olup da kimsenin bilmediği borcu ödeyen ve her farz namazdan sonra on defa İhlas suresini okuyanlardır.³⁴²⁶

٣٤٢٧- ثلاثٌ مَنْ حَفِظَهُنَّ فَهُوَ وَلِيُّ حَقٍّ وَمَنْ صَبَّغَهُنَّ فَهُوَ عَدُوِّي حَقًّا الصَّلَاةُ وَالصَّيَامُ وَالْجَنَابَةُ. ض

³⁴²⁴ İbni Asâkir, LXII, 35.

³⁴²⁵ Münzirî, II, 68; Müttekî, nr. 43219.

³⁴²⁶ Ebû Ya'la, III, 332; Heysemî, X, 102.

3427. Üç şey vardır ki, kim onları titizlikle yerine getirirse o benim gerçek dostumdur. Kim terkederse o da benim gerçek düşmanımdır. Onlar, namaz, oruç ve boy abdesti gerektiğinde yıkanmaktır.³⁴²⁷

٣٤٢٨- ثَلَاثٌ مَّنْ فَعَلَهُنَّ فَقَدْ أَجْرَمَ مَن عَقَدَ لَوَاءً فِي غَيْرِ حَقٍّ أَوْ عَقَّ وَالِدِيهِ أَوْ مَشَى مَعَ ظَالِمٍ لِّنَصْرِهِ. ض

3428. Üç şey vardır ki, onları yapan büyük günah işlemiş olur. Haksız yere açılmış bir bayrağın etrafında toplanan, ana babasına isyan eden, yardım etmek için zalimle beraber yürüyen.³⁴²⁸

٣٤٢٩- ثَلَاثٌ مَّنْ فَعَلَهُنَّ أَطَاعَ الصَّوْمَ مَن أَكَلَ قَبْلَ أَنْ يَشْرَبَ وَتَسَحَّرَ وَقَالَ. ح

3429. Üç şey vardır ki, kim onları yaparsa oruca dayanma gücü kazanır. Su içmeden önce yemek yiyen, sahura kalkan ve kaylule yusuna yatan.³⁴²⁹

٣٤٣٠- ثَلَاثٌ مَّنْ فَعَلَهُنَّ ثِقَّةٌ بِاللَّهِ وَاحْتِسَابًا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يُعِينَهُ وَأَنْ يُبَارِكَ لَهُ مَن سَعَى فِي فَكَاكِ رَقَبَةٍ ثِقَّةٌ بِاللَّهِ وَاحْتِسَابًا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يُعِينَهُ وَأَنْ يُبَارِكَ لَهُ وَمَنْ تَزَوَّجَ ثِقَّةٌ بِاللَّهِ وَاحْتِسَابًا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يُعِينَهُ وَأَنْ يُبَارِكَ لَهُ وَمَنْ أَحْيَا أَرْضًا مَيِّتَةً ثِقَّةٌ بِاللَّهِ وَاحْتِسَابًا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يُعِينَهُ وَأَنْ يُبَارِكَ لَهُ. ح

3430. Üç şey vardır ki, onları Allah'a güvenerek ve sevabını ondan bekleyerek yapanlara Allah'ın yardımı ve işini mübarek kılması Allah üzerine bir haktır. O kişiler, esiri hürriyete kavuşturmak için çalışan, evlenen ve ölü bir araziye ekime hazır hale getirenlerdir.³⁴³⁰

٣٤٣١- ثَلَاثٌ مَّنْ أُوتِيَهُنَّ فَقَدْ أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ آلُ دَاوُدَ الْعَدْلُ فِي الْغَضَبِ وَالرِّضَا وَالْقَصْدُ فِي الْفَقْرِ وَالْغِنَى وَخَشْيَةُ اللَّهِ تَعَالَى فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ.

³⁴²⁷ Taberânî, Evsat, IX, 8; Beyhakî, Şuab, III, 19; Heysemî, I, 293.

³⁴²⁸ Taberânî, XX, 61; Heysemî, VII, 90.

³⁴²⁹ Deylemî, II, 86.

³⁴³⁰ Taberânî, Evsat, V, 151; Heysemî, IV, 258.

3431. Üç şey vardır ki, onlar kime verilmişse, o kişiye Davud'un ali-
ne verilen nimetler kadar nimet verilmiş sayılır. Bu üç şey, kızarken de
severken de adaletten ayrılmamak, fakirken de zenginken de tutumlu
davranmak, gizlide de açıkta da Allah'dan korkmaktır.³⁴³¹

٣٤٣٢ - ثَلَاثٌ مِنْ أَخْلَاقِ التَّوْبَةِ تَعْجِيلُ الْإِفْطَارِ وَتَأْخِيرُ السُّحُورِ وَوَضْعُ الْيَمِينِ
عَلَى الشَّامِلِ فِي الصَّلَاةِ. ض

3432. Üç şey vardır ki, peygamberlerin ahlakındandır. İftarı erken,
sahuru geç yapmak ve namazda sağ eli sol el üstüne koymak.³⁴³²

٣٤٣٣ - ثَلَاثٌ مِنَ الْمَيْسَرِ الْقِمَارِ وَالضَّرْبِ بِالْكَعَابِ وَالصَّفِيرِ بِالْحَمَامِ. ح

3433. Üç şey kolay kazançtır. Kumar, tavla oynamak ve ısıklarla
güvercin yarışı yapmak.³⁴³³

٣٤٣٤ - ثَلَاثٌ مِنْ أَصْلِ الْإِيمَانِ الْكَفُّ عَمَّنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا يُكْفَرُهُ بِذَنْبٍ
وَلَا يُخْرِجُهُ مِنَ الْإِسْلَامِ بِعَمَلٍ وَالْجِهَادُ ماضٍ مِنْهُدُ بَعَثَنِي اللَّهُ إِلَى أَنْ يُقَاتِلَ آخِرُ أُمَّتِي
الدَّجَالُ لَا يُبْطِلُهُ جَوْرُ جَائِرٍ وَلَا عَدْلُ عَادِلٍ وَالْإِيمَانُ بِالْأَقْدَارِ. ض

3434. Üç şey imanın aslındandır. Birincisi lailaheillallah diyen kim-
seye hiçbir şekilde ilişmememek, bir günah sebebiyle onu tekfir etme-
mek ve bir amelinden dolayı onu İslam dışına itmemek. İkincisi Allah'ın
beni peygamber olarak gönderdiği günden ümmetimin sonunun Dec-
cal'la savaşmasına kadar cihadın önemini bilmek. Ne bir zalimin zulmü,
ne de bir adilin adaleti onu ortadan kaldıramaz. Üçüncüsü de kadere
iman etmek.³⁴³⁴

٣٤٣٥ - ثَلَاثٌ مِنَ الْجَفَاءِ أَنْ يَبُولَ الرَّجُلُ قَائِمًا أَوْ يَمَسَحَ جَبْهَتَهُ قَبْلَ أَنْ يَقْرَعَ
مِنْ صَلَاتِهِ أَوْ يَنْفُخَ فِي سُجُودِهِ. ص

³⁴³¹ Münâvî, III, 292.

³⁴³² Heysemî, II, 105.

³⁴³³ Münâvî, III, 292.

³⁴³⁴ Ebû Dâvûd, Cihâd 33.

3435. Üç şey cefadır. Kişinin ayakta idranını yapması, namazını birtirmeden alnını silmesi ve secde yerinde toprağı üflemesi.³⁴³⁵

٣٤٣٦- ثَلَاثٌ مِنْ فِعْلِ أَهْلِ الْجَاهِلِيَّةِ لَا يَدْعُهُنَّ أَهْلُ الْإِسْلَامِ اسْتِسْقَاءً بِالْكَوَاكِبِ وَطَعْنٌ فِي النَّسَبِ وَالنِّيَاحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ.

3436. Üç şey, cahiliye adetlerinden olup ehl-i İslam onları bırakmayacaktır. Onlar da yıldızlarla yağmur istemek, neseplere dil uzatmak ve ölünün ardından bağıra çağıra ağlamaktır.³⁴³⁶

٣٤٣٧- ثَلَاثٌ مِنَ الْكُفْرِ بِاللَّهِ شَقُّ الْجَيْبِ وَالنِّيَاحَةُ وَالطَّعْنُ فِي النَّسَبِ.

3437. Üç şey Allah'a karşı küfran-ı nimettir. Yaka paça yırtmak, bağıra çağıra ağlamak ve soya sopa dil uzatmak.³⁴³⁷

٣٤٣٨- ثَلَاثٌ مِنْ نَعِيمِ الدُّنْيَا وَإِنْ كَانَ لَا نَعِيمَ لَهَا مَرْكَبٌ وَطِيءٌ وَالْمَرَأَةُ الصَّالِحَةُ وَالْمَنْزِلُ الْوَاسِعُ. ض

3438. Her ne kadar nimetlerin devamları olmasa da şu üç şey dünya nimetlerindendir: Uysal bir binek, dindar ve itaatkar bir kadın ve geniş bir ev.³⁴³⁸

٣٤٣٩- ثَلَاثٌ مِنْ كُنُوزِ الْبِرِّ إِخْفَاءُ الصَّدَقَةِ وَكَيْتْمَانُ الْمُصِيبَةِ وَكَيْتْمَانُ الشُّكْوَى يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي فَصَبَّرَ وَلَمْ يَشْكُنِي إِلَى عَوَادِهِ ابْدَلْتُهُ لَحْمًا خَيْرًا مِنْ لَحْمِهِ وَدَمًا خَيْرًا مِنْ دَمِهِ فَإِنْ أَبْرَأْتُهُ أَبْرَأْتُهُ وَلَا ذَنْبَ لَهُ وَإِنْ تَوَفَّيْتُهُ فَإِلَى رَحْمَتِي. ض

3439. Üç şey iyilik hazinelerindendir. Sadakayı gizli vermek, uğradığı musibeti insanlardan gizli tutmak, şikayetini sadece Allah'a arz etmek. Böyle bir kul için Allah Teala şöyle buyurur: 'Kuluma bir bela verdiğimde sabretti, beni kendisini ziyarete gelenlere şikayet etmedi. Ben de has-

³⁴³⁵ Taberânî, Evsat, VI, 129.

³⁴³⁶ Buhârî, Kebîr, II, 232; Taberânî, II, 282; Heysemî, III, 13.

³⁴³⁷ Hâkim, I, 540.

³⁴³⁸ Münâvî, III, 294.

talık sebebiyle eriyen bedeninin yerine daha hayırlı bir beden, kanı yerine de hayırlı bir kan vereceğim. Eğer iyileştirirsem onu günahı kalmamış olarak sağlığına kavuşturacak, ruhunu alırsam da onu rahmetime garkedeceğim.”³⁴³⁹

٣٤٤٠- ثَلَاثٌ مِنْ كُنُوزِ الْبِرِّ كِتْمَانُ الْأَوْجَاعِ وَالْبُلُوى وَالْمُصِيبَاتِ وَمَنْ بَتَّ لَمْ

يَصْنُرْ. ض

3440. Üç şey iyilik hazinelerindendir. Onlar acıları, bela ve musibetleri gizlemektir. Halinden şikayet eden de sabretmemiş olur.³⁴⁴⁰

٣٤٤١- ثَلَاثٌ مِنَ الْإِيمَانِ الْإِنْفَاقُ مِنَ الْاِقْتَارِ وَبَذْلُ السَّلَامِ لِلْعَالَمِ وَالْإِنْصَافُ مِنَ

نَفْسِكَ. ض

3441. Üç şey imandandır. Azdan infak etmek, herkese selam vermek ve kendi aleyhine de olsa adil davranmak.³⁴⁴¹

٣٤٤٢- ثَلَاثٌ مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ اسْبَاغُ الْوُضُوءِ وَعَذْلُ الصَّفِّ وَالْاِقْتِدَاءُ بِالْإِمَامِ.

3442. Üç şey namazı tamamlayan hususlardandır. Abdesti tam almak, safı düzgün tutmak ve imama uymak.³⁴⁴²

٣٤٤٣- ثَلَاثٌ مِنْ أَحْلَاقِ النَّبَوَّةِ تَعْجِيلُ الْإِفْطَارِ وَتَأْخِيرُ السُّحُورِ وَوَضْعُ الْيَمِينِ

عَلَى الشَّمَالِ فِي الصَّلَاةِ. ح

3443. Üç şey peygamberlerin ahlakındandır. İftarı acele, sahuru geç yapmak, namazda sağ eli sol el üstüne koymak.³⁴⁴³

٣٤٤٤- ثَلَاثٌ مِنَ الْفَوَاقِرِ إِمَامٌ إِنْ أَحْسَنْتَ لَمْ يَشْكُرْ وَإِنْ أَسَأْتَ لَمْ يَغْفِرْ وَجَارٌ إِنْ رَأَى

خَيْرًا دَفَنَهُ وَإِنْ رَأَى شَرًّا أَشَاعَهُ وَامْرَأَةٌ إِنْ حَضَرَتْ آذَنُكَ وَإِنْ غَبَتْ عَنْهَا خَاتَمُكَ. ح

³⁴³⁹ İbni Asâkir, LII, 316.

³⁴⁴⁰ İbni Asâkir, LII, 316.

³⁴⁴¹ Bezzâr, IV, 232; Heysemî, I, 57.

³⁴⁴² Münâvî, III, 296.

³⁴⁴³ Heysemî, II, 105; Müttekî, nr. 43331.

3444. Üç şey musibetlerdendir: Bir imam ki, iyilik etsen sana teşekkür etmez, kötülük etsen seni affetmez. Bir komşu ki, sende bir hayır görse onu gizler, bir şer görse onu ifşa eder. Bir kadın ki, yanında iken sana eziyet eder, yokluğunda ise hıyanet eder.³⁴⁴⁴

٣٤٤٥- ثلاث أخاف على أمتي الاستسقاء بالأَنْواءِ وَحَيْفُ السُّلْطَانِ وَتَكْذِيبُ بِالْقَدْرِ. ض

3445. Ümmetim hakkında üç şeyden korkarım. Yıldızlarla yağmur istenmesi, sultan tarafından zulmedilmesi ve kaderin tekzip edilmesi.³⁴⁴⁵

٣٤٤٦- ثلاثٌ أَخِيفُ عَلَيْهِنَّ لَا يَجْعَلُ اللَّهُ تَعَالَى مَنْ لَهُ سَهْمٌ فِي الْإِسْلَامِ كَمَنْ لَا سَهْمَ لَهُ وَأَسْهَمُ الْإِسْلَامِ ثَلَاثَةٌ الصَّلَاةُ وَالصَّوْمُ وَالزَّكَاةُ وَلَا يَتَوَلَّى اللَّهُ عَبْدًا فِي الدُّنْيَا فَيُؤَلِّيَهُ غَيْرَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُحِبُّ رَجُلٌ قَوْمًا إِلَّا جَعَلَهُ اللَّهُ مَعَهُمُ وَالرَّابِعَةُ لَوْ خَلَفْتُ عَلَيْهَا رَجَوْتُ أَنْ لَا آتَمَ لَا يَسْتُرُ اللَّهُ عَبْدًا فِي الدُّنْيَا إِلَّا سَتَرَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

3446. Üç şeyin doğru olduğuna yemin ederim. Allah Teala, İslam'da nasibi olan kimseyi İslam'dan nasipsiz kimseyle bir tutmaz. İslam'dan nasib ise şu üç şeydir: Namaz, oruç ve zekat. Allah Teala, dünyada bir kulunu dost edinirse, kıyamet gününde onu başkasının dostluğuna bırakmaz. Bir kimse bir topluluğu severse Allah Teala onu mutlaka onlarla beraber kılar. Dördüncü birşey daha vardır ki, doğru olduğuna yemin etsem günahkar olmayacağımı umarım. O da şudur: Allah dünyada bir kulunun kusurunu örterse, kıyamet gününde de mutlaka örter.³⁴⁴⁶

٣٤٤٧- ثلاثٌ إِذَا خَرَجْنَا لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلِ أَوْ كَسَبَتْ

فِي إِيْمَانِهَا خَيْرًا: طُلُوعُ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا وَالدَّجَالُ وَدَابَّةُ الْأَرْضِ. ح

3447. Üç şey çıktığı zaman kişiye daha önce iman etmemiş veya imanıyla bir hayır kazanmamışsa imanı fayda vermez. Güneşin batıdan doğması, Deccal ve Dabbetü'l-arz.³⁴⁴⁷

³⁴⁴⁴ Taberânî, XVIII, 318; Heysemî, VIII, 168.

³⁴⁴⁵ Ahmed, V, 89; Taberânî, II, 208.

³⁴⁴⁶ Ahmed, VI, 145, 160.

³⁴⁴⁷ Ahmed, II, 445; Ebû Ya'lâ, XI, 33.

٣٤٤٨- ثَلَاثٌ إِنْ كَانَ فِي شَيْءٍ شِفَاءٌ فَشَرْطُهُ مِخْجَمٌ أَوْ شَرْبُهُ عَسَلٌ أَوْ كَيْتُهُ تُصِيبُ أَلْمًا وَأَنَا أَكْرَهُ الْكَيِّْ وَلَا أُحِبُّهُ.

3448. Üç şey vardır ki, eğer şifa varsa onlardadır. Kan aldırarak, bal içmek ve ızdırabın olduğu yeri dağlamak. Fakat ben dağlamayı hoş görmem.³⁴⁴⁸

٣٤٤٩- ثَلَاثٌ أَقْسِمُ عَلَيْهِنَّ مَا نَقَصَ مَالٌ قَطُّ مِنْ صَدَقَةٍ فَتَصَدَّقُوا وَلَا عَفَا رَجُلٌ عَنْ مَظْلَمَةٍ ظَلَمَهَا إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا عِزًّا فَاعْفُوا يَزِدْكُمْ اللَّهُ عِزًّا وَلَا فَتَحَ رَجُلٌ عَلَى نَفْسِهِ بَابَ مَسْأَلَةٍ يَسْأَلُ النَّاسَ إِلَّا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ بَابَ فَقْرٍ. ض

3449. Üç şey vardır ki onlara yemin ederim. Sadaka asla malı eksiltmez, o halde tasadduk edin. Uğradığı zulmü bağışlayıp affeden kişinin Allah Teala ancak izzetini artırır, o halde affedin ki Allah Teala da sizin izzetinizi artırsın. Kendine dilenme kapısını açarak insanlardan dilenen kimseye Allah Teala ancak fakirlik kapısını açar.³⁴⁴⁹

٣٤٥٠- ثَلَاثٌ أَقْسِمُ عَلَيْهِنَّ مَا نَقَصَ مَالٌ عَبْدٌ مِنْ صَدَقَةٍ وَلَا ظَلِمَ مَظْلَمَةً صَبَرَ عَلَيْهَا إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ عِزًّا وَجَلَّ عِزًّا وَلَا فَتَحَ عَبْدٌ بَابَ مَسْأَلَةٍ إِلَّا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ بَابَ فَقْرٍ وَأَخَذْتُكُمْ حَدِيثًا فَاحْفَظُوهُ إِنَّمَا الدُّنْيَا لِأَرْبَعَةِ نَفَرٍ عَبْدٍ رَزَقَهُ اللَّهُ مَالًا وَعِلْمًا فَهُوَ يَتَّقِي فِيهِ رَبَّهُ وَيَصِلُ فِيهِ رَحْمَتُهُ وَيَعْمَلُ لَهُ فِيهِ حَقًّا فَهَذَا بِأَفْضَلِ الْمَنَازِلِ وَعَبْدٍ رَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى عِلْمًا وَلَمْ يَرْزُقْهُ مَالًا فَهُوَ صَادِقُ النَّيِّ يَقُولُ لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمِلْتُ بِعَمَلِ فُلَانٍ فَهُوَ بَيْنَهُمَا سَوَاءٌ وَعَبْدٍ رَزَقَهُ اللَّهُ مَالًا وَلَمْ يَرْزُقْهُ عِلْمًا يَخْطِ فِي مَالِهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ فِيهِ لَا يَتَّقِي فِيهِ رَبَّهُ وَلَا يَصِلُ فِيهِ رَحْمَتُهُ وَلَا يَعْمَلُ لَهُ فِيهِ حَقًّا فَهَذَا بِأَخْبَثِ الْمَنَازِلِ وَعَبْدٍ لَمْ يَرْزُقْهُ اللَّهُ مَالًا وَلَا عِلْمًا فَهُوَ يَقُولُ لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمِلْتُ فِيهِ بِعَمَلِ فُلَانٍ فَهُوَ بَيْنَهُمَا سَوَاءٌ. ح

³⁴⁴⁸ Ahmed, IV, 164; Taberânî, XVII, 288.

³⁴⁴⁹ Ahmed, I, 193; Bezzâr, III, 243; Heysemî, III, 105.

3450. Üç şey vardır ki, onların doğru olduğuna yemin ederim. Sadaka kulun malını asla eksiltmez. Uğradığı zulme sabreden kişinin Allah Teala ancak izzetini artırır. Kendine dilenme kapısını açan kimseye de Allah Teala ancak fakirlik kapısını açar. Size bir söz söyleyeceğim, onu hatırlınızda tutun. Dünya ancak şu dört grup insanındır: Bir kula Allah mal ve ilim vermiş, o kul da o konuda rabbinden korkar, onlarla akrabalarına iyilik yapar ve Allah'ın onda bir hakkı olduğunu bilir. O kimse en üstün mertebededir. Bir kula da Allah ilim vermiş, mal vermemiştir, fakat o kul iyi niyetlidir. O kişi, "Eğer malım olsaydı, falan kimse gibi davranırdım" der. O kişi de niyetine göre mükafat alır. Bu iki kişinin mükafatları eşittir. Bir başka kula da Allah mal vermiş, ama ilim vermemiştir. O kimse malını bilgisizce harcar, malı konusunda Allah'dan korkmaz, onunla akrabalık haklarını yerine getirmez, Allah'ın onda bir hakkı olduğunu bilmez. İşte o kişi en kötü derecededir. Bir kul da vardır ki, Allah ona ne mal, ne de ilim vermiştir. O kişi, "Eğer malım olsaydı, falan gibi davranırdım" der. O da niyetine göre karşılık görür. Bu iki kişinin de günahları aynıdır. ³⁴⁵⁰

٣٤٥١ - ثَلَاثٌ جِدُّهُنَّ جِدٌّ وَهَزْلُهُنَّ جِدُّ النَّكَاحِ وَالطَّلَاقِ وَالرَّجْعَةُ. ح

3451. Üç şey vardır ki ciddisi de ciddi, şakası da ciddidir. Nikah, boşama ve kişinin rici talakla boşadığı hanımına geri dönmesi. ³⁴⁵¹

٣٤٥٢ - ثَلَاثٌ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يَرُدَّ لَهُمْ دَعْوَةُ الصَّائِمِ حَتَّى يُفِطَرَ وَالْمَظْلُومِ

حَتَّى يَنْتَصِرَ وَالْمُسَافِرِ حَتَّى يَرْجِعَ. ح

3452. Üç kişi vardır ki, onların dualarını geri çevirmemek Allah üzerine bir haktır. Orucunu açıncaya kadar oruçlu, hakkını almaya kadar mazlum, evine dönünceye kadar yolcu. ³⁴⁵²

٣٤٥٣ - ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ دَعْوَةُ الصَّائِمِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ. ح

³⁴⁵⁰ Tirmizî, Zühd 17.

³⁴⁵¹ Ebû Dâvûd, Talâk 9; Tirmizî, Talâk 9; İbni Mâce, Talâk 13.

³⁴⁵² Münzirî, II, 89; Heysemî, X, 151; Müttekî, nr. 3319.

3453. Üç dua vardır ki, onlar kabul edilir. Oruçlunun duası, mazlunun duası ve yolcunun duası.³⁴⁵³

٣٤٥٤ - ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ يُسْتَجَابُ لَهُنَّ لَا شَكَّ فِيهِنَّ دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَدَعْوَةُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ. ح

3454. Üç dua vardır ki, onlara şüphesiz icabet edilir. Mazlunun duası, yolcunun duası, babanın çocuğuna duası.³⁴⁵⁴

٣٤٥٥ - ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ دَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلَيَّ وَلَدِهِ وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ. ح

3455. Üç dua vardır ki, onlar mutlaka kabul edilir. Babanın çocuğuna duası, yolcunun duası ve mazlunun duası.³⁴⁵⁵

٣٤٥٦ - ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ لَا تُرَدُّ دَعْوَةُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ وَدَعْوَةُ الصَّائِمِ وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ. صَح

3456. Üç dua vardır ki onlar reddolunmaz. Onlar, babanın çocuğuna duası, oruçlunun duası ve yolcunun duasıdır.³⁴⁵⁶

٣٤٥٧ - ثَلَاثُ أَعْلَمُ أَنَّهُنَّ حَقٌّ مَا عَفَا امْرُؤٌ عَنْ مَظْلَمَةٍ إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا عِزًّا وَمَا فَتَحَ رَجُلٌ عَلَى نَفْسِهِ بَابَ مَسْأَلَةٍ يَبْتَغِي بِهَا كَثْرَةَ إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا فَقْرًا وَمَا فَتَحَ رَجُلٌ عَلَى نَفْسِهِ بَابَ صَدَقَةٍ يَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ كَثْرَةً. ض

3457. Üç şeyin gerçek olduğunu bilirim. Kişi kendisine yapılan bir haksızlığı affederse, Allah Teala ondan dolayı mutlaka onun izzetini artırır. Kişi malını artırmak niyetiyle kendisine bir dilencilik kapısı açarsa, Allah Teala o yüzden mutlaka onun fakirliğini artırır. Kişi sadaka vermek için kendisine bir kapı açar, onunla da Allah'ın rızasını gaye edinirse, Allah Teala mutlaka onun malını artırır.³⁴⁵⁷

³⁴⁵³ Beyhakî, III, 345; Ziyâ, VI, 74.

³⁴⁵⁴ İbni Mâce, Duâ 11; Ebû Dâvûd, Vitr 29; Tirmizî, Birr 7, Daavât 47; Ahmed, II, 258, 367, 368, 378.

³⁴⁵⁵ Ahmed, II, 517; İbni Hibbân, VI, 416.

³⁴⁵⁶ Beyhakî, III, 345; Ziyâ, VI, 74.

³⁴⁵⁷ İbni Adî, V, 1782; Münziri, I, 58.

٣٤٥٨- ثَلَاثٌ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالسَّوَاكُ وَالطَّيْبُ. ض

3458. Üç şey, her müslüman üzerine bir görevdir. Cuma günü yıkanmak, misvak kullanmak ve güzel koku sürünmek.³⁴⁵⁸

٣٤٥٩- ثَلَاثٌ كُلُّهُنَّ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ عِيَادَةُ الْمَرِيضِ وَشُهُودُ الْجَنَازَةِ وَتَشْمِيتُ الْعَاطِسِ إِذَا حَمِدَ اللَّهَ. ح

3459. Üç şey vardır ki, üçü de her müslümanın görevidir. Hastayı ziyaret etmek, cenazeye katılmak ve aksırıp da hamd eden kimseye "Yerhamükallah" demek.³⁴⁵⁹

٣٤٦٠- ثَلَاثٌ خِصَالٍ مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ فِي الدُّنْيَا الْجَارُ الصَّالِحُ وَالْمَسْكَنُ الْوَاسِعُ وَالْمَرْكَبُ الْهَنِيُّ.

3460. Üç şey, müslüman kişiyi dünyada mutlu kılar. İyi komşu, geniş ev ve rahat binek.³⁴⁶⁰

٣٤٦١- ثَلَاثٌ خِلَالِ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ وَاحِدَةٌ مِنْهُنَّ كَانَ الْكَلْبُ خَيْرًا مِنْهُ وَرَعٌ يَخْجُرُهُ عَنِ مَحَارِمِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَوْ حِلْمٌ يَرُدُّ بِهِ جَهْلَ جَاهِلٍ أَوْ حُسْنُ خُلُقٍ يَعِيشُ بِهِ فِي النَّاسِ.

3461. Üç şey vardır ki, onlardan biri kendisinde bulunmayandan köpek daha hayırlıdır. Allah'ın haramlarından kişiyi engelleyen vera, cahilin cehaletini gideren yumuşaklık denilen hilim ve insanlar arasında yaşamaya ihtiyaç duyulan güzel ahlak.³⁴⁶¹

٣٤٦٢- ثَلَاثٌ سَاعَاتٌ لِلْمَرْءِ الْمُسْلِمِ مَا دَعَا فِيْهِنَّ إِلَّا اسْتَجِيبَ لَهُ مَا لَمْ يَسْأَلْ قَطِيعَةً رَحِمَ أَوْ مَائِئَةً حِينَ يُودُّنَ الْمُؤَدَّنُ بِالصَّلَاةِ حَتَّى يَسْكُتَ وَحِينَ يَلْتَقِي الصَّقَانِ حَتَّى يَخْغَمَ اللَّهُ تَعَالَى بَيْنَهُمَا وَحِينَ يَنْزِلُ الْمَطَرُ حَتَّى يَسْكُنَ. ض

³⁴⁵⁸ İbni Ebî Şeybe, II, 94; Ahmed, IV, 34; Müttekî, nr. 21253.

³⁴⁵⁹ Ahmed, II, 388; Müttekî, nr. 23233.

³⁴⁶⁰ Müttekî, nr. 43234.

³⁴⁶¹ Müttekî, nr. 43787.

3462. Üç vakit vardır ki, müslüman kişinin o vakitlerde yaptığı dua, akraba ziyaretini kesmedikçe veya bir günah işlemelikçe kabul edilir. Müezzin ezan okuyup bitirinceye, iki ordu karşılaşır Allah Teala aralarında hükmedinceye ve yağmur yağmaya başlayıp bitinceye kadar yapılan dualar kabul olunur.³⁴⁶²

٣٤٦٣ - ثَلَاثٌ فِيْهِنَّ الْبَرَكََةُ الْبَيْعُ إِلَى أَجَلٍ وَالْمُقَارَصَةُ وَاخْلَاطُ الْبَرِّ بِالشَّعِيرِ
لِلْبَيْتِ لَا لِلْبَيْعِ.

3463. Üç şeyde bereket vardır. Vade ile satış, arz suretiyle alışveriş ve satmak için değil, ev halkının yemesi için buğdayla arpayı birbirine karıştırmak.³⁴⁶³

٣٤٦٤ - ثَلَاثٌ فِيْهِنَّ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ السَّنَا وَالسُّنُوتُ. صَح

3464. Üç şey vardır ki, ölümden başka her derde devadır. Onlar sena bitkisi ve baldır.³⁴⁶⁴

٣٤٦٥ - ثَلَاثٌ لَا زِمَاتٍ لِأُمَّتِيْ سَوْءُ الظَّنِّ وَالْحَسَدِ وَالطَّيْرَةُ فَإِذَا ظَنَنْتَ فَلَا تُحَقِّقْ
وَإِذَا حَسَدْتَ فَاسْتَغْفِرِ اللَّهَ وَإِذَا تَطَيَّرْتَ فَامْضِ. ض

3465. Üç kötü huy vardır ki, ümmetim onlardan kurtulamayacaktır. Su-i zan, hased ve birşeyi uğursuz saymak. Bir zanna kapıldığında o zanla hüküm verip onunla hareket etme. Hased ettiğinde Allah'dan affını dile. Bir şeyi uğursuz saydığına, ona itibar edip de işinden geri kalma.³⁴⁶⁵

٣٤٦٦ - ثَلَاثٌ لَمْ تَسْلَمْ مِنْهَا هَذِهِ الْأُمَّةُ الْحَسَدُ وَالظَّنُّ وَالطَّيْرَةُ أَلَا أَنْبِئُكُمْ
بِالْمَخْرَجِ مِنْهَا إِذَا ظَنَنْتَ فَلَا تُحَقِّقْ وَإِذَا حَسَدْتَ فَلَا تَبْغِ وَإِذَا تَطَيَّرْتَ فَامْضِ.

3466. Üç şey vardır ki, bu ümmet onlardan kurtulamaz. Onlar hased, zan ve uğursuzluktur. Onlardan çıkış yolunu size haber vereyim

³⁴⁶² Ebû Nuayrî, IX, 320; Müttekî, nr. 3335.

³⁴⁶³ Ukaylî, III, 151; Müttekî, nr. 9436.

³⁴⁶⁴ Ziyâ, VI, 237. Üçüncü şey raviler tarafından unutulduğu için hadiste zikredilmemiştir.

³⁴⁶⁵ Taberânî, III, 228; Heysemî, VIII, 78; Münâvî, III, 304.

mi? Zannın gerçek olup olmadığını araştırma, hased ettiğin zaman aşırı gitme ve uğursuzluğa inanırsan üzerinde durma!³⁴⁶⁶

٣٤٦٧- ثَلَاثٌ لَنْ تَزُلْنَ فِي أُمَّتِي التَّفَاخُرُ بِالْأَخْسَابِ وَالنِّيَاحَةُ وَالْأَنْوَاءُ. ح

3467. Üç şey ümmetim içinde devam edip gidecektir. Onlar, soyla övünmek, ölülerin ardından ağıt yakmak ve yıldızlara bakmaktır.³⁴⁶⁷

٣٤٦٨- ثَلَاثٌ لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِيهِنَّ مَا أَخَذْنَ إِلَّا بِسَهْمَةٍ جَرِصًا عَلَى مَا فِيهِنَّ مِنْ الْخَيْرِ وَالْبَرَكَةِ التَّأَذُّنُ بِالصَّلَاةِ وَالتَّهَجُّيرُ بِالْجَمَاعَاتِ وَالصَّلَاةُ فِي أَوَّلِ الصُّفُوفِ. ض

3468. Üç şey vardır ki, insanlar onlardaki ecir ve sevabı bilselerdi onlardaki hayır ve bereketi elde edebilmek için aralarında kura çekmek zorunda kalırlardı. Onlar, namaz için ezan okumak, cemaatle namaz kılmak ve ilk saflarda namaza durmaktır.³⁴⁶⁸

٣٤٦٩- ثَلَاثٌ لَيْسَ لِأَحَدٍ مِنَ النَّاسِ فِيهِنَّ رُخْصَةٌ بِرُ الْوَالِدَيْنِ مُسْلِمًا كَانَ أَوْ كَافِرًا وَالْوَفَاءُ بِالْعَهْدِ لِمُسْلِمٍ كَانَ أَوْ كَافِرٍ وَأَدَاءُ الْأَمَانَةِ إِلَى مُسْلِمٍ كَانَ أَوْ كَافِرٍ. ض

3469. Üç şeyin ihmaline hiçbir insan için izin yoktur. Onlar, müslüman olsun kafir olsun anne babaya iyilik, müslüman olsun kafir olsun verilen sözü yerine getirmek, müslüman olsun kafir olsun aldığı emaneti sahibine vermektir.³⁴⁶⁹

٣٤٧٠- ثَلَاثٌ مُعَلَّقَاتٌ بِالْعَرْشِ الرَّحِمُ تَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي بِكَ فَلَا أَقْطَعُ وَالْأَمَانَةُ تَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي بِكَ فَلَا أُخْتَانُ وَالنَّعْمَةُ تَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي بِكَ فَلَا أُكْفَرُ. ض

3470. Üç şey, Arş'a tutunmuştur. Akrebalarla ilişki olan rahim şöyle der: "Allahım! Sana sığınırım, koparılmayayım." Emanet şöyle der: "Allahım, sana sığınırım, bana hiyanet edilmesin." Nimet de şöyle der: "Allahım! Sana sığınırım, bana karşı nankörlük yapılmasın."³⁴⁷⁰

³⁴⁶⁶ Münâvî, III, 304.

³⁴⁶⁷ Ebû Ya'lâ, VII, 17; Heysemî, III, 12.

³⁴⁶⁸ Münâvî, III, 305.

³⁴⁶⁹ Beyhakî, Şuab, IV, 82; İbni Asâkir, IV, LIV.

³⁴⁷⁰ Münâvî, III, 306.

٣٤٧١- ثلاثٌ مُنْجِيَّاتٌ خَشِيَئَةُ اللَّهِ تَعَالَى فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ وَالْعَدْلُ فِي الرِّضَا وَالْغَضَبِ وَالْقَصْدُ فِي الْفَقْرِ وَالْغِنَى وَثَلَاثٌ مُهْلِكَاتٌ هَوَى مُتَّبِعٌ وَشَحٌّ مُطَاعٌ وَاعْجَابُ الْمَرْءِ بِنَفْسِهِ. ض

3471. Üç şey, kurtuluşa vesiledir. Gizli ve açıkta Allah'dan korkmak, rıza ve gazap anında adil olmak, fakirlik ve zenginlik halinde orta yolu tutmak. Üç şey de helak edici şeylerdir. Hevanın peşinden gitmek, cimriliğe boyun eğmek ve kendini beğenmek.³⁴⁷¹

٣٤٧٢- ثَلَاثٌ مُهْلِكَاتٌ وَثَلَاثٌ مُنْجِيَّاتٌ وَثَلَاثٌ كَفَّارَاتٌ وَثَلَاثٌ دَرَجَاتٌ فَأَمَّا الْمُهْلِكَاتُ فَشَحٌّ مُطَاعٌ وَهَوَى مُتَّبِعٌ وَاعْجَابُ الْمَرْءِ بِنَفْسِهِ وَأَمَّا الْمُنْجِيَّاتُ فَالْعَدْلُ فِي الْغَضَبِ وَالرِّضَا وَالْقَصْدُ فِي الْفَقْرِ وَالْغِنَى وَخَشْيَةُ اللَّهِ تَعَالَى فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ وَأَمَّا الْكَفَّارَاتُ فَانْتَظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ وَاسْبَاطُ الْوُضُوءِ فِي السَّبَرَاتِ وَنَقْلُ الْأَقْدَامِ إِلَى الْجَمَاعَاتِ وَأَمَّا الدَّرَجَاتُ فِإِطَاعُ الطَّعَامِ وَإِفْشَاءُ السَّلَامِ وَالصَّلَاةُ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ. ض

3472. Üç şey helak edici, üç şey kurtarıcı, üç şey günahlara keffaret olucu, üç şey de kişinin derecesini yükseltici şeylerdir. Helak edici olanlar, itaat edilen cimrilik, peşinden koşulan kötü arzular ve kişinin kendisini beğenmesidir. Kurtarıcı olanlar, öfkeli iken de hoşnutken de adil davranmak, fakirken de zenginken de tutumlu olmak, gizlide de açıkta da Allah'dan korkmaktır. Günahlara keffaret olan üç şey ise, bir namazı kıldıktan sonra diğer vaktin namazını beklemek, soğuk günlerde abdest almak ve cemaate devam etmektir. Kişinin derecesini yükselten şeylere gelince onlar da yemek yedirmek, selamı yaymak ve insanlar uykuda iken gece kalkıp namaz kılmaktır.³⁴⁷²

٣٤٧٣- ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ فَهُوَ مُنَافِقٌ وَإِنْ صَامَ وَصَلَّى وَحَجَّ وَاعْتَمَرَ وَقَالَ إِنِّي مُسْلِمٌ مَنْ إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا اتَّيَمَّنَ خَانَ.

3471 Heysemî, I, 91.

3472 Heysemî, I, 91.

3473. Üç şey kimde bulunursa o kişi oruç tutup namaz kılsa, haccedip umre yapsa ve kendisinin müslümanlardan olduğunu söylese bile mü-nafıktır. Konuştuğunda yalan söyleyen, söz verdiğinde sözünde durma-yan, kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyanet eden münafıktır.³⁴⁷³

٣٤٧٤- ثَلَاثٌ مِنَ الْإِيمَانِ الْحَيَاءُ وَالْعَفَافُ وَالْعِيَّ عِيَّ اللِّسَانِ غَيْرُ عِيَّ الْفَقْهِ وَالْعِلْمُ وَهْنٌ مِمَّا يَنْقُصُنَ فِي الدُّنْيَا وَيَزِدُّنَ فِي الْآخِرَةِ وَمَا يَزِدُّنَ فِي الْآخِرَةِ أَكْثَرُ مِمَّا يَنْقُصُنَ مِنَ الدُّنْيَا وَثَلَاثٌ مِنَ التَّفَاقِ الْبَدَاءُ وَالْفُخْشُ وَالشُّحُّ وَهْنٌ مِمَّا يَزِدُّنَ فِي الدُّنْيَا وَيَنْقُصُنَ مِنَ الْآخِرَةِ وَمَا يَنْقُصُنَ مِنَ الْآخِرَةِ أَكْثَرُ مِمَّا يَزِدُّنَ فِي الدُّنْيَا. ح

3474. Üç şey imandandır. Haya, iffet ve ısrarla haklı olduğunu kabul ettirmeye çalışmamak. Bunlar, kişinin dünyalığını azaltan ve ahi-ret azığını artıran şeylerdendir. Fakat ahirette artırdıkları dünyada eksilttiğinden fazladır. Üç şey de vardır ki, onlar da nifaktandır. Müs-tehcen konuşma, hayasızca davranışlar ve cimrilik. Onlar dünyalığı artı-ran, fakat ahiret azığını azaltan şeylerdendir. Onların ahiret azığından eksilttikleri dünyalıktan artırdıklarından fazladır.³⁴⁷⁴

٣٤٧٥- ثَلَاثٌ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ فَهَذَا صِيَامُ الدَّهْرِ كُلِّهِ. صَح

3475. Her aydan üç gün ve ramazandan ramazana oruç tutmak, bü-tün seneyi oruçlu geçirmek gibidir.³⁴⁷⁵

٣٤٧٦- ثَلَاثٌ هُنَّ عَلَى فَرِيضَةٍ وَهْنٌ لَكُمْ تَطَوُّعُ الْوِتْرِ وَرَكَعَتَا الصُّحَى وَرَكَعَتَا

الْفَجْرِ. ض

3476. Üç şey bana farz, size nafiledir. Vitir, iki rekat kuşluk ve sabah namazının iki rekat sünneti.³⁴⁷⁶

³⁴⁷³ Buhârî, İmân 24; Müslim, İmân 107-109; Tirmizî, İmân 14.

³⁴⁷⁴ Heysemî, I, 56; Müttekî, nr. 88, 43129, 43236.

³⁴⁷⁵ Müslim, Tahâret 7.

³⁴⁷⁶ Hâkim, I, 300; Heysemî, VIII, 264.

٣٤٧٧- ثلاث وثلاث وثلاث فثلاث لا يمين فيهن ثلاث ملعون فيهن ثلاث أشك فيهن فأما الثلاث التي لا يمين فيهن فلا يمين للولد مع والده ولا للمرأة مع زوجها ولا للمملوك مع سيده وأما الملعون فيهن فملعون من لعن والديه وملعون من ذبح لغير الله وملعون من غير تحوم الأرض وأما التي أشك فيهن فعزير لا أدري أكان نبياً أم لا ولا أدري ألعن تبع أم لا ولا أدري الحدود كفارة لأهلها أم لا. ح

3477. Üç türlü şeyler vardır ki, onların üçünde yemin olmaz, üçü melundur, üçünde de tereddüt ediyorum. Yemin sayılmayan üç şey, çocuğun babasına, kadının kocasına ve kölenin efendisine yemindir. Melun olan üç şey, ana babasına lanet eden, Allah'dan başkasına kurban kesen, arazilerin sınırlarını değiştirenler melundur. Tereddüt ettiğim üç şey ise, Uzeyr nebi midir, değil midir? bilmiyorum. Tübbâ lanetlendi mi lanetlenmedi mi? onu da bilmiyorum. Hadler, sahibinin günahına keffaret olur mu olmaz mı? onu da bilmiyorum?³⁴⁷⁷

٣٤٧٨- ثلاث لا تؤخروهن الصلاة إذا أتت والجنائز إذا حضرت والأيم إذا وجدت كفواً. ح

3478. Üç şey vardır ki, onlar geciktirilmez. Vakti geldiğinde namaz, hazır olduğunda cenaze ve dengi bulunduğu bekar kız.³⁴⁷⁸

٣٤٧٩- ثلاث لا ترد الوسائد والدُّهنُ واللبن. ح

3479. Üç şey, geri çevrilmez. Yastık, güzel koku ve süt.³⁴⁷⁹

٣٤٨٠- ثلاث لا يجوز اللب فيهن الطلاق والنكاح والعنق. ض

3480. Üç şeyle oynamak caiz olmaz. Boşamak, evlenmek ve köle azad etmek.³⁴⁸⁰

³⁴⁷⁷ İbni Asâkir, LX, 317.

³⁴⁷⁸ Tirmizî, Salât; 13; Cenâiz 73; Ahmed, I, 105.

³⁴⁷⁹ Tirmizî, Edeb 37.

³⁴⁸⁰ Taberânî, XVIII, 304; Heysemî, IV, 335.

٣٤٨١- ثلاث لا يحل لأحد أن يفعلهنَّ لا يومَ رجلٍ قوماً فيخصَّ نفسه بالدُّعاءِ
دُونَهُمْ فَإِنْ فَعَلَ فَقَدْ خَانَهُمْ وَلَا يَنْظُرُ فِي قَعْرِ بَيْتٍ قَبْلَ أَنْ يَسْتَأْذِنَ فَإِنْ فَعَلَ فَقَدْ
دَخَلَ وَلَا يُصَلِّ وَهُوَ حِقْنٌ حَتَّى يَتَخَفَّفَ. ح

3481. Üç şey vardır ki, onları yapmak hiç kimseye helal değildir. Kişi bir topluluğa imam olup da sadece kendisine dua edemez. Ederse onlara hıyanet etmiştir. Kişi, izin almadan bir evin içine bakamaz. Böyle yaparsa, o eve izinsiz girmiş demektir. Kişi, abdesti sıkışıkken o halden kurtuluncaya kadar da namaz kılamaz.³⁴⁸¹

٣٤٨٢- ثلاث لا يحاسبُ بهنَّ العبدُ ظلَّ حصَّ يستظلُّ بهِ وكِسْرَةَ يَشُدُّ بها صُلْبَهُ
وَتَوْبَ يُؤَارِي بِهِ عَوْرَتَهُ. ح

3482. Üç şeyden dolayı kul hesaba çekilmez. Gölgelemeceği kadar bir ev, belini doğrultacak kadar bir ekmek ve avret yerini örteceği kadar bir elbise.³⁴⁸²

٣٤٨٣- ثلاث لا يَقْطُرْنَ الصَّائِمَ الحِجَامَةُ وَالْقَيْءُ وَالْإِخْتِلَامُ. ض

3483. Üç şey, oruçlunun orucunu bozmaz. Kan aldırma, kusmak ve ihtilam olmak.³⁴⁸³

٣٤٨٤- ثلاث لا يُعَادُ صَاحِبُهُنَّ الرَّمَدُ وَصَاحِبُ الصَّرْسِ وَصَاحِبُ الدَّمْلِ. ض

3484. Üç hasta, ziyaret edilmez. Gözü ağrıyan, dişi sızlayan ve çıbanı olan.³⁴⁸⁴

٣٤٨٥- ثلاث لا يُنْتَعَنُ الْمَاءُ وَالْكَأُ وَالنَّارُ. صَح

3485. Üç şey, engellenmez. Su, ot ve ateş.³⁴⁸⁵

³⁴⁸¹ Ebû Dâvûd, Tahâret 43; Tirmizî, Salât 148; İbni Mâce İkâme 31; Ahmed, V, 250, 260.

³⁴⁸² Süyutî, Mensûr, VI, 391.

³⁴⁸³ Beyhakî, IV, 220, 264; Ebû Nuaym, VIII, 357.

³⁴⁸⁴ Heysemî, II, 300; Müttekî, nr. 25158.

³⁴⁸⁵ Müttekî, nr. 9636; Aclûnî, I, 389.

٣٤٨٦- ثَلَاثٌ يَخْلِيْنَ الْبَصَرَ النَّظْرُ إِلَى الْخُضْرَةِ وَإِلَى الْمَاءِ الْجَارِي وَإِلَى الْوَجْهِ الْحَسَنِ. ض

3486. Üç şey, gözün nurunu artırır. Yeşillığe, akarsuya ve güzel yüze bakmak.³⁴⁸⁶

٣٤٨٧- ثَلَاثٌ يَزِدْنَ فِي قُوَّةِ الْبَصَرِ الْكُخْلُ بِالْأَثْمِدِ وَالنَّظْرُ إِلَى الْخُضْرَةِ وَالنَّظْرُ إِلَى الْوَجْهِ الْحَسَنِ. ض

3487. Üç şey, gözün görme gücünü artırır. İsmidle göze sürme çekmek, yeşillığe ve güzel yüze bakmak.³⁴⁸⁷

٣٤٨٨- ثَلَاثٌ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ رَجُلٌ غَسَلَ ثِيَابَهُ فَلَمْ يَجِدْ لَهُ خَلْفًا وَرَجُلٌ لَمْ يُنْصَبْ عَلَى مُسْتَوْقَدِهِ قَدْرَانِ وَرَجُلٌ دَعَا بِشَرَابٍ فَلَمْ يُقَلَّ لَهُ أَيُّهَا تُرِيدُ. ض

3488. Üç kişi, kıyamet günü cennete hesapsız girer. Birincisi elbisesini yıkadığı zaman onun yerine giyecek bir başka elbisesi olmayan, ikincisi ocağına koyacak iki tencere bulamayan, üçüncüsü de içecek bir şey istediği zaman kendisine "Ne istiyorsun?" demiyen.³⁴⁸⁸

٣٤٨٩- ثَلَاثٌ يُذَرِّكَ بِهِنَّ الْعَبْدُ رَغَائِبَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ الصَّبْرُ عَلَى الْبَلَاءِ وَالرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالِدُّعَاءُ فِي الرِّضَا. ض

3489. Üç şeyle kul dünya ve ahiretin bol nimetlerine kavuşur. Belaya karşı sabır, kadere rıza, refah ve bollukta dua.³⁴⁸⁹

٣٤٩٠- ثَلَاثٌ يُصَفِّينَ لَكَ وَدَّ أَخِيكَ تُسَلِّمُ عَلَيْهِ إِذَا لَقِيْتَهُ وَتُوسِّعُ لَهُ فِي الْمَجْلِسِ وَتَدْعُوهُ بِأَحَبِّ أَسْمَائِهِ إِلَيْهِ. ض

³⁴⁸⁶ Müttekî, nr. 28313; Aclûnî, II, 439.

³⁴⁸⁷ Hatîb, IV, 286.

³⁴⁸⁸ Münâvî, III, 314.

³⁴⁸⁹ Müttekî, nr. 43211.

3490. Üç şey seni din kardeşine samimi olarak sevdirebilir. Karşılaştığında ona selam verirsin, bir toplulukta otururken geldiğinde ona yer açarsın, onu en çok sevdiği ismiyle çağırırsın.³⁴⁹⁰

٣٤٩١ - ثَلَاثَةٌ إِذَا رَأَيْتَهُنَّ فَعِنْدَ ذَلِكَ تَقُومُ السَّاعَةُ خَرَابُ الْعَامِرِ وَعِمَارَةُ الْخَرَابِ وَأَنْ يَكُونَ الْمَعْرُوفُ مُنْكَرًا وَالْمُنْكَرُ مَعْرُوفًا وَأَنْ يَتَمَرَّسَ الرَّجُلُ بِالْأَمَانَةِ تَمَرُّسَ الْبَعِيرِ بِالشَّجَرَةِ. ض

3491. Üç şey vardır ki, onlara şahit olduğunda kıyamet kopar. Eski binaların yıkılarak terkedilmiş ve daha önce mamur olmayan yerlere binalar dikilmesi, iyiliğin kötülük, kötülüğün iyilik olarak görülmesi ve kişinin devenin ağacı kırıp kurutması gibi emaneti hafife alıp ona gerekli önemi vermemesi.³⁴⁹¹

٣٤٩٢ - ثَلَاثَةُ أَصْوَاتٍ يُبَاهِي اللَّهُ بِهِنَّ الْمَلَائِكَةُ الْآذَانُ وَالتَّكْبِيرُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَرَفْعُ الصَّوْتِ بِالتَّائِبَةِ. ض

3492. Üç ses vardır ki, Allah Teala onlarla meleklerle karşı övünür. Onlar ezan sesi, Allah yolunda çarpışırken getirilen tekbir sesi ve hacda yüksek sesle söylenilen lebbeyk sesidir.³⁴⁹²

٣٤٩٣ - ثَلَاثَةٌ أَعْيُنٌ لَا تَمْسُهَا النَّارُ عَيْنٌ فَقِئْتُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَيْنٌ حَرَسْتُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَيْنٌ بَكَتُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ.

3493. Üç göze cehennem ateşi dokunmaz. Onlar, Allah yolunda savaşırken kaybedilen göz, Allah yolunda nöbet tutan göz ve Allah korkusundan dolayı ağlayan göz.³⁴⁹³

٣٤٩٤ - ثَلَاثَةٌ أَنَا خَصَمْتُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ كُنْتُ خَصَمْتُه رَجُلٌ أُعْطِيَ بِي ثُمَّ عَدَرَ وَرَجُلٌ بَاعَ حُرًّا فَأَكَلَ ثَمَنَهُ وَرَجُلٌ اسْتَأْجَرَ أَجِيرًا فَاسْتَوْفَى مِنْهُ وَلَمْ يُؤْفَ. ح

³⁴⁹⁰ Hâkim, VIII, 82; Aclûnî, II, 520.

³⁴⁹¹ Münâvî, III, 314.

³⁴⁹² Münâvî, III, 315.

³⁴⁹³ Hâkim, II, 82; Münzirî, II, 250.

3494. Üç grup insan vardır ki, kıyamet günü ben onların düşmanuyım. Ben kimin düşmanı olursam onun peşini bırakmam. Birisi, benim ismimi kullanarak söz verip sözünden dönen, diğeri özgür bir kişiyi satıp parasını yiyen ve üçüncüsü de bir işçiye iyice çalıştırdığı halde ona ücretini vermeyen.³⁴⁹⁴

٣٤٩٥ - ثَلَاثَةٌ تَحْتَ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْقُرْآنُ لَهُ ظَهْرٌ وَبَطْنٌ يُحَاجُّ الْعِبَادَ وَالرَّحِمَ يُنَادِي صِلْ مَنْ وَصَلَنِي وَاقْطَعْ مَنْ قَطَعَنِي وَالْأَمَانَةُ. ح

3495. Kıyamet günü üç şey Arş'ın altında olacaktır. Biri zahiri ve batını olup onunla kullara delil getirilen Kur'an, diğeri rahimdir ki o gün o, "Beni gözeteni sen de gözet, benimle ilişkiyi kesenle sen de kes" der. Üçüncüsü de emanettir.³⁴⁹⁵

٣٤٩٦ - ثَلَاثَةٌ تُسْتَجَابُ دَعْوَتُهُمُ الْوَالِدُ وَالْمُسَافِرُ وَالْمَظْلُومُ. ح

3496. Üç kişinin duası reddedilmez. Onlar baba, yolcu ve mazlum kişidir.³⁴⁹⁶

٣٤٩٧ - ثَلَاثَةٌ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَوْنُهُمُ الْمُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُكَاتِبُ الَّذِي يُرِيدُ الْأَدَاءَ وَالنَّائِكُ الَّذِي يُرِيدُ الْعَفَا. ص

3497. Üç kişi vardır ki, onlara yardım etmek, Allah üzerine bir haktr. Allah yolunda cihad eden mücahid, bedelini verip kendisini hürriyete kavuşturmak isteyen köle, namus ve iffetini muhafaza etmek düşüncesiyle evlenmek isteyen kimse.³⁴⁹⁷

٣٤٩٨ - ثَلَاثَةٌ عَلَى كُتُبِ الْمِسْكِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَغِطُّهُمْ الْأَوَّلُونَ وَالْآخِرُونَ عَبْدٌ أَدَّى حَقَّ اللَّهِ وَحَقَّ مَوَالِيهِ وَرَجُلٌ يَوْمَ قَوْمًا وَهُمْ بِهِ رَاضُونَ وَرَجُلٌ يُنَادِي بِالصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ. ح

³⁴⁹⁴ Buhârî, Büyû 106; İcâre 10; İbni Mâce, Rühûn 4; Ahmed, II, 358.

³⁴⁹⁵ Müttekî, nr. 43239.

³⁴⁹⁶ Münzirî, III, 187; Müttekî, nr. 3324.

³⁴⁹⁷ Tirmizî, Fedâilü'l-cihâd 20; İbni Mâce, İtk 3; Nesâî, Nikâh 5.

3498. Üç kişi, kıyamet günü miskten tepeler üzerindedirler. Onlara öncekiler ve sonrakiler imrenirler. Onlardan biri, Allah'ın ve efendilerinin hakkını yerine getiren köle, diğeri kendilerinden razı olan cemaata imam, üçüncüsü de her gün ve gecede beş vakit namaz için ezan müezzindir.³⁴⁹⁸

٣٤٩٩- ثلاثة علي كُثبانِ المِسْكِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يَهْوِلُهُمُ الْقَرْعُ وَلَا يَفْرَعُونَ حِينَ يَفْرَعُ النَّاسُ رَجُلٌ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ فَقَامَ بِهِ يَطْلُبُ وَجْهَ اللَّهِ وَمَا عِنْدَهُ وَرَجُلٌ نَادَى فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ خَمْسَ صَلَوَاتٍ يَطْلُبُ وَجْهَ اللَّهِ وَمَا عِنْدَهُ وَمَمْلُوكٌ لَمْ يَمْنَعَهُ رِقُّ الدُّنْيَا مِنْ طَاعَةِ رَبِّهِ. ح

3499. Üç grup insan vardır ki, onlar kıyamet günü miskten tepeler üzerindedirler. Kıyamet korkusu onları etkilemez, insanlar korku içinde iken onlar korkmazlar. Onlar, Allah'ın rızasını ve onun yanındaki mükafatı kazanmak için Kur'an öğrenip onun hükümlerine göre yaşayanlar, yine Allah'ın rızasını ve onun nezdindeki ecir almak için her gün beş vakit insanları namaza çağıran müezzinler ve esareti kendisini, rabbinin emrini yerine getirmekten alıkoymayan kölelerdir.³⁴⁹⁹

٣٥٠٠- ثلاثة في ظِلِّ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ رَجُلٌ حَيْثُ تَوَجَّهَ عَلِمَ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى مَعَهُ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ إِلَى نَفْسِهَا فَتَرَكَهَا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَرَجُلٌ أَحَبَّ لِجَلَالِ اللَّهِ.

3500. Üç sınıf insan vardır ki, onlar gölgesinden başka gölge bulunmayan kıyamet gününde Allah'ın gölgesinde olacaklardır. Onlar, her nereye yönelirse Allah'ın kendisiyle beraber olduğunu bilen, bir kadın kendisiyle beraber olmaya çağırdığında Allah'dan korktuğu için bu teklifi kabul etmeyen ve Allah rızası için seven kişilerdir.³⁵⁰⁰

³⁴⁹⁸ Ahmed, II, 26; Ebû Nu'aym, III, 318.

³⁴⁹⁹ Münâvî, III, 318.

³⁵⁰⁰ Taberânî, VIII, 286; Müttekî, nr. 23242; Heysemî, X, 279.

Hadisler, Resul-i Ekrem Efendimizin mübarek dilinden dökülen rahmet damlalarıdır. O rahmet damlaları yeryüzüne hayat veren yağmur taneleri gibi müminlerin gönüllerine hayat verirler. O rahmet damlalarından istifade edildikçe mükemmele doğru giden yolda mesafeler alınmaya, doğru olanlar anlaşılmaya başlanır. Güllerin yeşerip çevreye güzel kokular saçtığı gibi, hadislerle amel eden müminler de çevrelerine iman kokuları saçmaya başlarlar. Kısaca hadisler birer gül demeti gibidirler.

Büyük hadis alimi İmam Suyûtî (ö.911/1505)'nin hadislerle ilgili topladığı gül demetlerinden birisi de elinizdeki el-Câmiu's-Sağîr adlı eseridir. Kısa ve özlü 10.031 hadisten meydana gelen eserde pek çok gül kokusu vardır. Eser, bu gül kokularından istifade edilmesini sağlamak amacıyla tercüme edilerek ümmet-i Muhammed'in istifadesine sunulmuştur.

Tel: 0332 350 92 13
0536 382 44 22
Türbe Cad. No:71 Karatay/KONYA
serhatkitabevi.com
serhat.kitabevi@hotmail.com

